

Budgetskrivelse 2025

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Beslut, händelser och förändringar i omvärlden	5
Beslut nationell nivå leder till osäkra planeringsförutsättningar	5
Den samhällsekonomiska utvecklingen påverkar invånarna och den kommunala verksamheten	7
Befolkningstillväxten leder till ökade behov av insatser	7
Utmaningar för Malmös bostadsförsörjning	8
Osäkra prognoser för mottagande av nyanlända påverkar nämndens planeringsförutsättningar	8
Behov av stöd och hjälp för att öka tryggheten i hemmet och i det offentliga rummet	9
Förändringar i Malmö stad	10
Fler Malmöbor i självförsörjning	10
Malmö stads arbete med utmaningar i bostadsförsörjning	10
Gemensamt arbete för likvärdiga uppväxtvillkor	10
Fri från våld - en gemensam angelägenhet	11
Gemensamt arbete för att främja psykisk hälsa	11
Utveckla samverkan med civilsamhället	12
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	13
Fler Malmöbor ska bli självförsörjande	13
Ett tryggt boende	13
Tidiga insatser för goda uppväxtvillkor	14
Hållbart arbetsliv – attraktiv arbetsgivare	14
Digitalisering	15
Brott i välfärden.....	16
Lokaler.....	16
Kommunbidrag.....	17
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	20
Begäran om investeringsram	22
Investeringsram	22

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden ansvarar för att ge stöd och hjälp till de Malmöbor inom nämndens målgrupper som har behov av insatser och rätt till bistånd. Nämnden står inför utmaningar som kräver strategiskt och långsiktigt arbete tillsammans med andra.

Malmöbornas behov av stöd från socialtjänsten förväntas öka under perioden 2025 till 2027 på grund av förändringar i omvärlden. Nämnden vill lyfta bland annat:

- Fortsatt befolkningstillväxt
- Utvecklingen av samhällsekonomin
- Fortsatt behov av stöd på grund av hot och våld i och utanför familjen
- Konsekvenserna av konflikten i Ukraina.

Nämnden står inför osäkra planeringsförutsättningar de kommande åren eftersom konsekvenserna av flera pågående utredningar och lagförslag är svårbedömda. Sammantaget ser förslagen ut att leda till en utökning av socialtjänstens uppgifter, vilket medför en risk för kostnadsökningar som bedöms inte fullt ut kompenseras av staten.

Nämnden har identifierat ett antal utmaningar där ett framgångsrikt arbete innebär bättre livsvillkor för de Malmöbor som ingår i nämndens målgrupper samt minskade kostnader för staden som helhet. Nämnden lyfter bland annat:

- vidareutveckling av det gemensamma arbetet för goda uppväxtvillkor för barn och unga
- arbete med målsättningar i planen *Fri från våld - en gemensam angelägenhet*
- kraftsamling för fler Malmöbor i självförsörjning
- Malmö stads arbete med bostadsförsörjning.

Nämndens arbete med verksamhetsutveckling och effektivisering under åren 2025–2027 innefattar:

- Inriktningen mot *arbete först* som innebär att alla som kan arbeta, ska arbeta.
- Arbete riktat mot arbetsgivare och bristyrken för att fler Malmöbor ska kunna kombinera sociala insatser, arbete eller praktik och studier.
- Fortsatt utveckling av det brukarnära stödet för Malmöbor i social hemlöshet.
- Förstärkning av tidiga och samordnade insatser i samverkan med berörda nämnder.
- Arbete med att öka antalet insatser i egen regi samt ha fler, mer flexibla och samordnade insatser för att förbättra för Malmöborna och öka kostnadseffektiviteten i verksamheten.
- Digitalisering och ett mer effektivt nyttjande av lokaler.
- Att fortsätta det aktiva arbetet med kompetensförsörjning. Prioriterade områden är framtidens arbetsplats, en trygg och säker arbetsplats och ett hållbart arbetsliv.

Nämndens bedömning är att det finns ett behov av att upprätthålla den nivå på kommunbidraget som etablerats 2022 och 2023 genom uppräknings-, pris- och löneförändringar. Det råder osäkerhet om lågkonjunktorens långsiktiga effekter på Malmöbornas behov av stöd och hjälp, vilket kan medföra kostnadsökningar under kommande år. Däremot föreligger inte något behov av ytterligare förstärkningar av kommunbidraget, då ökade resursbehov på vissa områden kan finansieras genom effektivisering och omfördelning från andra områden.

Nämndens begäran om investeringsram ligger på 25 miljoner kronor årligen 2025–2027 och 20 miljoner 2028–2030. Investeringarna är fördelade mellan inköp av inventarier, underhåll och verksamhetsanpassningar samt säkerhets- och brandskyddssystem. En högre investeringsnivå leder till ökade kapitalkostnader inom driftbudgeten vilket kommer att kräva omprioriteringar inom befintlig kommunbidragsram.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Beslut, händelser och förändringar i omvärlden

Beslut nationell nivå leder till osäkra planeringsförutsättningar

Under 2023 och 2024 har regeringen initierat eller fortsatt ett flertal utredningar och uppdrag som påverkar nämndens ansvarsområden. På några områden har förutsättningarna klarnat, men i andra är det fortfarande oklart hur lagförslagen kommer att påverka nämnden. Sammantaget innebär detta att planeringsförutsättningarna är osäkra för åren 2025-2027.

De utredningar och lagförslag som har störst påverkan på nämndens verksamheter beskrivs i följande avsnitt.

En ny socialtjänstlag

En ny socialtjänstlag förväntas träda i kraft den 1 juli 2025. Lagrådsremissen förväntas komma i slutet av våren 2024 och först då blir det klart vilka delar av det tidigare betänkandet, *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag*, som kommer att finnas med i lagförslaget.

I korthet förväntas den nya socialtjänstlagen innebära att socialtjänsten ska:

- främja jämlika och jämställda levnadsvillkor
- ha ett förebyggande perspektiv och vara lättillgänglig
- ha ett brottsförebyggande ansvar
- ha en tydligare roll i samhällsplaneringen och planera insatser inom alla verksamhetsområden
- vara kunskapsbaserad och vila på vetenskap och beprövad erfarenhet
- få möjlighet att ge insatser utan behovsprövning.

För att skapa ett sammanhållet arbete med omställningen till ny socialtjänstlag driver nämndens verksamheter ett projekt kring omställningen under 2024 och 2025.

Nämnden bedömer att en ny socialtjänstlag initialt kommer att medföra ökade kostnader som kommunen behöver kompenseras för. För att stimulera en omställning av verksamheten har regeringen föreslagit en kompetens- och bemanningssatsning om 1,2 miljarder kronor 2025 och 2,2 miljarder kronor årligen för 2026–2028 (se avsnitt *Riktade statsbidrag och övriga bidrag*).

Omställningen till mer förebyggande arbete och lättillgängliga insatser utan behovsprövning bedöms på sikt att minska socialtjänstens utredningsarbete och myndighetsutövning kopplat till att bevilja insatser.

Det brottsförebyggande ansvaret har av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) beskrivits som en utökning av socialtjänstens ansvar då det omfattar både barn och unga och vuxna. Det finns en risk att socialtjänsten får ta ett oproportionerligt ansvar jämfört med andra aktörer som inte får samma utpekade ansvar.

Ny lagstiftning och stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende

De nya regleringarna kring placering på skyddat boende började gälla den 1 april 2024. Förändringen syftar

till att förbättra stödet till personer som behöver skyddat boende samt att stärka barnrättsperspektivet.

Lagstiftningen innebär bland annat att skyddat boende inkluderas i socialtjänstlagen som en boendeinsats för vuxna och för medföljande barn. Placering av barn utan samtycke från den andra vårdnadshavaren regleras i en särskild lag. Dessutom måste skyddade boenden som drivs av privata aktörer ha tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Sveriges kommuner och regioner (SKR) uppskattar de totala ekonomiska konsekvenserna för kommuner och regioner till 2,4 miljarder kronor. I budgetpropositionen för 2024 fick kommunerna 335 miljoner kronor för att finansiera lagändringarna.

Aktivitetsplikt, bidragstak och sfi-reform

Tre pågående utredningar kan komma att påverka förutsättningar inom områdena ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser under perioden 2025-2027.

Utredning om aktivitetsplikten för rätt till försörjningsstöd (S 2022:E) är försenad och väntas rapportera inom kort. Utredningen ska föreslå hur en aktivitetsplikt för försörjningsstödstagare kan konstrueras inom ramen för socialtjänstlagen. Utredningsdirektivet föreslår även att kommunerna ska ges en skyldighet att tillhandahålla insatser vilka nämndens verksamheter kan behöva anordna. Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram krav för att reformen ska bli så väl genomförd som möjligt. Kraven innefattar bland annat samverkan med Arbetsförmedlingen, rätt till förskola samt att kommunerna får göra bedömning av vilka individer som bör omfattas av aktivitetskrav.

Samtidigt pågår en utredning om att *Öka drivkrafter och möjligheter till arbete i försörjningsstödet och bryta långvarigt biståndsmottagande* (Dir. 2022:124) som förväntas rapportera i december 2024. Utredningen ska undersöka ekonomiska incitament för arbete inom försörjningsstödet och klargöra ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna för långtidsarbetslösa. Den ska också undersöka hur stöd kan ges till personer utan sjukpenninggrundande inkomst. Tidplanen för eventuell lagstiftning är osäker.

Regeringen föreslår skärpta krav inom svenska för invandrare (sfi) för att fler nyanlända ska lära sig svenska snabbare. Förslaget föreslås träda i kraft 2025 och innebär att rätten att delta i sfi som huvudregel ska gälla i tre år. En tidsbegränsning av sfi kan leda till att personer som har ett fortsatt behov av att lära sig svenska men som har förbrukat sin undervisningstid har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden.

Flera lagförslag och utredningar kopplade till barn- och ungdomsvården

Det finns ett flertal lagförslag och pågående utredningar som har en påverkan på barn och ungdomsvården. Den sammantagna effekten är osäker, eftersom den beror på förslagen i utredningarna samt de slutgiltiga lagförslagen.

Utredningen om barn och unga i samhällets vård (SOU 2023:66) får konsekvenser för nämndens verksamheter genom att nya arbetsuppgifter föreslås för socialtjänsten och genom stärkta krav på samhällsvård efter 18 års ålder och stöd efter samhällsvård. Förändringarna föreslås genomföras under 2025 och 2026.

Under 2024 planerar regeringen att redovisa ett antal pågående utredningar kopplade till bland annat ungdomskriminalitetsnämnder, översyn av socionomexamen, utredning om stärkt återvändandeverksamhet, utredning om öppna insatser utan samtycke från vårdnadshavare samt utökade möjligheter att använda tvångsmedel mot barn och unga. Det finns även ytterligare utredningar och tilläggsdirektiv som kommer att redovisas under 2025.

Övriga statliga utredningar som kan påverka arbetsmarknads- och socialnämnden kommande år:

- Förslag till ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention - kommer sannolikt att styra statliga stimulansmedel psykisk hälsa från 2025.
- Narkotikautredningen föreslår hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med ett

effektivt narkotikaförebyggande arbete, en god missbruks- och beroendevård som innehåller insatser för skademinimering samt insatser för att ingen ska dö till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar.

- I januari 2023 kom slutbetänkandet till *Från delar till helhet - tvångsvården som en personcentrerad vårdkedja*. Där föreslås hur en tvångslagstiftning ska utformas avseende personer med skadligt bruk eller beroende. Tidplanen för lagförslagen är oklar men kan komma att påverka nämndens verksamheter redan under perioden 2025-2027.

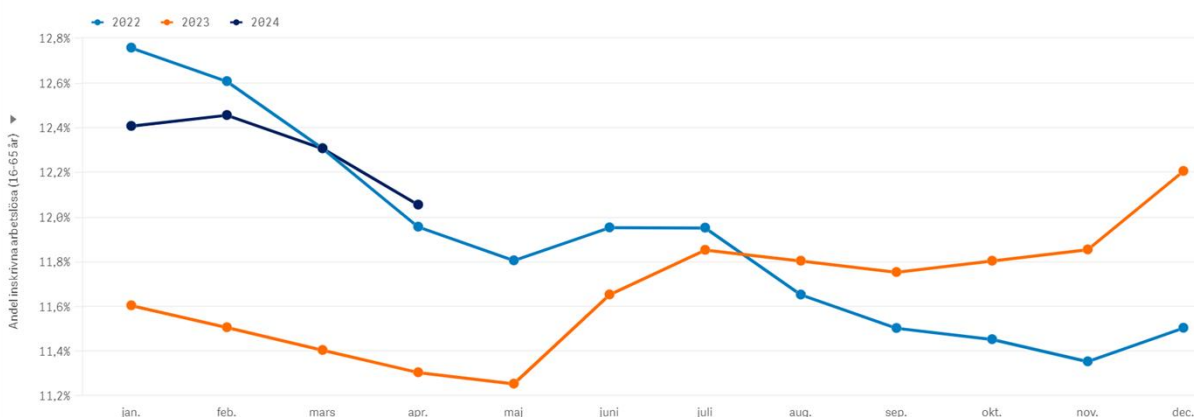
Den samhällsekonomiska utvecklingen påverkar invånarna och den kommunala verksamheten

Enligt regeringens senaste bedömning (mars 2024) återhämtar sig den svenska ekonomin långsamt och inflationen går ner. Svensk ekonomi prognostiseras vara kvar i en lågkonjunktur fram till 2025 när sysselsättningen åter förväntas öka något. Arbetslösheten bedöms öka under 2024 och 2025. Vid slutet av 2025 bedöms antalet långtidsarbetslösa ha ökat till en högre nivå än före pandemin. De strukturella problemen med obalanser på arbetsmarknaden riskerar att öka under de kommande åren.

Arbetslösheten i Malmö har ökat under det senaste året och låg i april 2024 på 12,1 procent (11,4 procent för kvinnor och 12,7 procent för män), knappt en procentenhet högre än för ett år sedan.

Ungdomsarbetslösheten låg i april 2024 på 11 procent (8,7 procent för kvinnor och 13,5 procent för män), cirka en halv procentenhet högre än för ett år sedan.

Hur har arbetslösheten i Malmö utvecklats?
Arbetslöshet (inskrivna arbetslösa) 16-65 år

Källa: Arbetsförmedlingen via Koll.

Under samma period har antalet hushåll med ekonomiskt bistånd fortsatt att minska. Under perioden januari till april 2024 beviljades i genomsnitt 6 489 hushåll ekonomiskt bistånd varje månad jämfört med 6 728 under samma period 2023. Sammantaget tyder detta på att den pågående lågkonjunkturen ännu inte fått fullt genomslag på nämndens målgrupper.

Det ekonomiska läget kan komma att påverka Malmöbornas möjligheter att bli eller förbli självförsörjande under 2025 i takt med att arbetslösheten ökar. Hur omfattande påverkan på nämndens målgrupper blir beror på hur snabbt ekonomin och arbetsmarknaden återhämtar sig.

Befolkningstillväxten leder till ökade behov av insatser

Enligt Malmö stads befolkningsprognos förväntas Malmö växa med cirka 3000 invånare per år under perioden 2025-2034. Årets prognos innebär en lägre förväntad befolkningsökning jämfört med föregående års prognos. Minskningen beror på antagandet att det kommer att födas färre barn i Malmö och på sikt på en minskad inflyttning.

På grund av befolkningsökningen i Malmö bedöms nämndens målgrupper att öka de kommande åren.

Åldersgruppen 16 till 19 år förväntas öka snabbast med cirka 500 personer per år under perioden 2025 till 2027. Efter 2027 fortsätter befolkningsökningen i åldersgruppen men i långsammare takt.

Socialstyrelsens nationella statistik visar att majoriteten av barn och unga i heldygnsinsats enligt *socialtjänstlagen* (SoL) eller *lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga* (LVU) är i åldrarna 15 till 20 år.

Utmaningar för Malmös bostadsförsörjning

Det har under 2022–2024 skett en inbromsning av bostadsbyggandet i Malmö. Orsaken är lågkonjunkturen i kombination med högre räntor, som har slagit hårt mot både byggsektorn och hushållens möjlighet att efterfråga bostäder. Om bostadsbyggandet fortsätter att minska under en längre tid kan det påverka Malmös förmåga att tillgodose näringslivets och välfärdssektorns kompetensbehov.

Malmös befolkning fortsätter samtidigt att öka genom födelseöverskott och inflyttning. Grupper med begränsade ekonomiska marginaler kan därför få svårare att hitta en bostad. Utvecklingen innebär också en ökad risk för hemlöshet och trångboddhet.

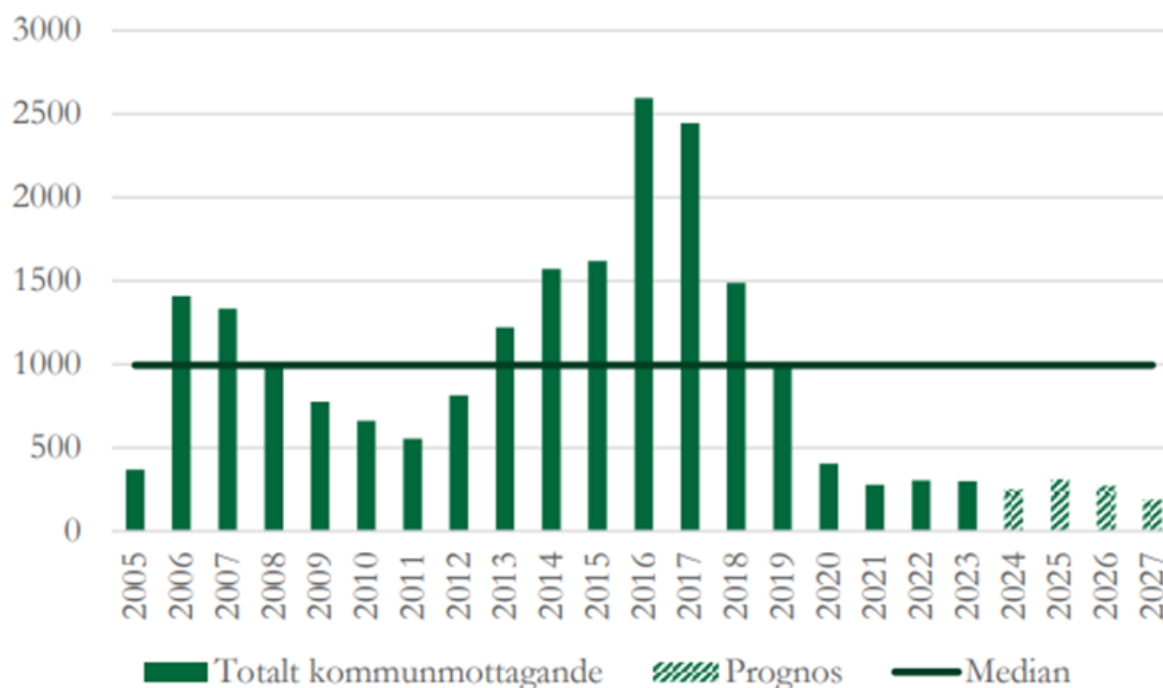
Det finns förslag på lagändringar från den 1 januari 2025 som berör kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Bland annat kan kommunen komma att bli skyldig att tillhandahålla hyresgarantier för vissa barnfamiljer och kopplingen mellan markanvisningspolicy och bostadsförsörjning ska bli tydligare.

Osäkra prognoser för mottagande av nyanlända påverkar nämndens planeringsförutsättningar

Prognosen för kommunens mottagande av nyanlända från och med 2025 är osäker, främst på grund av den osäkra situationen för ukrainska flyktingar efter massflyktsdirektivets upphörande i mars 2025.

Under åren 2025 till 2027 förväntas Malmö ta emot mellan 200 och 300 nyanlända personer per år varav färre än tio ensamkommande barn. Kommunmottagandet har legat på ungefär samma nivå sedan år 2021.

Antal kommunmottagna i Malmö 2005–2023 samt prognos 2024–2027.

Källa: Migrationsverket och stadskontoret, Malmö stad.

I genomsnitt 550 asylsökande och 1340 personer med skydd enligt massflyktsdirektivet per månad väntas vara inskrivna i mottagningssystemet i Malmö under 2024.

Regeringen har överlämnat propositionen *Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd (Prop. 2023/24:151)* till Riksdagen. Förslaget innebär att personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet ska kunna folkbokföra sig enligt en ny lag från och med 1 november 2024. Enligt statistik från Migrationsverkets register har 979 personer, varav 79 är över 65 år, beviljats skydd enligt massflyktsdirektivet i Malmö. Målgruppen föreslås undantas från att vara berättigade till bostättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken men har rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen. De som vid folkbokföringsdatumet saknar bostad och har rätt att ansöka om akut bistånd till boende. Personer i målgruppen kan också vara i behov av kompletterande ekonomiskt bistånd och pensionärer kommer att vara hänvisade till socialtjänsten om egna medel saknas.

Migrationsverket har etablerat ett återvändandecenter i Malmö. För närvarande finns det 50 platser och på sikt är planen att det i Malmö och Burlöv ska finnas totalt 300 platser. Det finns en risk att personer avviker från återvändandecenter. I den utsatta situationen kan de komma att utsättas för exploatering eller kriminalitet. Det finns också en risk för att personer som befinner sig på återvändandecenter har behov av stöd eller hjälp från nämndens verksamheter på grund av till exempel psykisk ohälsa eller att barn far illa.

Sänkt schablonersättning för ensamkommande barn

Dygnschablonersättningen för ensamkommande barn under 18 år sänktes från och med 1 januari 2024, både för ensamkommande barn som är asylsökande eller skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet, och för nyanlända ensamkommande barn. Detta påverkar nämndens ekonomiska förutsättningar, eftersom glappet mellan kommunens faktiska kostnader och kostnadsersättningarna från Migrationsverket ökar ytterligare. För 2024 är prognosen att intäkterna minskar med 6 miljoner kronor vilket baseras på nuvarande antal ensamkommande barn under 18 år som nämnden har ansvar för. Nämndens kostnader för 2025 och kommande år kan komma att öka beroende på hur många ensamkommande barn som anvisas till Malmö.

Behov av stöd och hjälp för att öka tryggheten i hemmet och i det offentliga rummet

Antalet anmälningar eller ansökningar till socialtjänsten på grund av hot och våld i familjen har ökat med cirka fyra procent om året sedan 2020 medan befolkningen i Malmö har ökat med cirka 1,3 procent per år. Under 2023 gjordes sammanlagt 4 367 anmälningar eller ansökningar till socialtjänsten på grund av hot och våld i familjen. Orsaken till cirka en femtedel av alla orosanmälningar om barn och unga i Malmö har varit hot och våld i familjen vilket ligger i linje med det nationella genomsnittet i socialstyrelsens senaste kartläggning från 2021.

För att förhindra våld krävs ett ökat fokus på våldsutövaren, vilket bland annat sker genom samverkansprojektet *Trygg relation - Fri från våld*. Flera rapporter visar att riskfaktorer till att utöva våld kan vara psykisk sjukdom, missbruk eller kriminalitet. För en positiv utveckling krävs ett samarbete i staden för förebyggande insatser. Samarbeten behöver ske på flera arenor som inkluderar flera aktörer såsom hälso- och sjukvården, skola, förskola, socialtjänst, polis och civilsamhället.

Enligt polisens trygghetsmätning för 2023 uppger färre Malmöbor att de känner sig otrygga utomhus samt att de utsatts brott. Det finns stora variationer mellan områden men i vissa delar av staden upplever många en problematik med öppen droghandel och bedrägerier.

Antalet anmälningar eller ansökningar till socialtjänsten på grund av misstänkt kriminalitet har ökat under de senaste åren. Mellan 2021 och 2023 var ökningen 19 procent per år medan befolkningsökningen låg runt 1,3 procent per år. Ökningen mellan 2023 och 2024 ligger hittills i linje med befolkningsökningen.

Nämndens och polisens gemensamma satsningar för att förebygga kriminalitet i Malmö bidrar till att verksamheten snabbare når ut med stödinsatser. Utvecklingen är positiv för Malmöborna och för tryggheten i Malmö men leder till ökade behov av nämndens insatser och därmed ökade kostnader.

Antalet sprängningar och skjutningar minskade årligen under 2018 till 2020 men ökade något under åren 2021 till 2023. Under de senaste åren har fler personer tagit del av nämndens insatser genom till exempel *Sluta Skjut* och *avhopparverksamheten*. Sluta skjut utökades under 2023 med riktade besök till målgruppen 15 till 17 år.

Förändringar i Malmö stad

Fler Malmöbor i självförsörjning

Arbetslösheten i Malmö ligger över riksgenomsnittet. Arbetsgivarnas efterfrågan på arbetskraft matchas inte fullt ut av de arbetssökandes kompetenser. En längre tid utan studier eller arbete kan ha långsiktiga konsekvenser för både individen och samhället.

En fortsatt kraftsamling i staden för att fler Malmöbor ska bli självförsörjande behövs för att bidra till kommunfullmäktiges mål inom *målområdet en attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt*. Att fler Malmöbor arbetar bidrar också till att minska stadens nettokostnader på både kort och lång sikt.

Fler Malmöbor skulle med hjälp av utbildning, matchning och stöd kunna bidra till både stadens och omvärldens behov av kompetens. För att uppnå detta behöver staden fortsätta att satsa på utbildningar som riktas mot bristyrken. Ett fungerande samarbete med såväl grundskolenämnden som gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är en framgångsfaktor för att fler Malmöbor ska bli självförsörjande.

Att tydligare koppla samman näringslivsutvecklingen i staden med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsfrågorna kan också bidra till att fler Malmöbor tar del av de lediga jobben i staden.

Malmö stads arbete med utmaningar i bostadsförsörjning

Den övergripande inriktningen för arbetet med Malmö stads bostadsförsörjning är att skapa en attraktiv bostadsmarknad och säkerställa ett bostadsbyggande som svarar mot den demografiska utvecklingen och olika gruppers varierande köpkraft, efterfrågan och behov i alla delar av staden.

Bostadsförsörjningen ska också inriktas på att förbättra situationen för särskilt utsatta grupper så att fler kan få tillgång till en bra bostad och goda bostadsmiljöer till rimlig hyra i en mer blandad stad. Boendesegregationen ska brytas och staden byggas hel.

Rådande förutsättningar på bostadsmarknaden i kombination med avsaknaden av en nationellt sammanhållen social bostadspolitik gör att Malmö stad behöver arbeta än mer samordnat och innovativt med att använda olika möjligheter och verktyg som kommunen själv råder över.

Arbetet med att ta fram ett nytt bostadsförsörjningsprogram för Malmö fortsätter under 2025. Syftet med programmet är att främja ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen. Bostadsförsörjningen är en angelägenhet för hela staden och framtagandet av programmet sker nämndsöverskridande och i samverkan med det kommunala bostadsbolaget MKB och den kommunala bostadsförmedlingen Boplats Syd.

Gemensamt arbete för likvärdiga uppväxtvillkor

I arbetet med att skapa goda uppväxtvillkor för barn och unga i Malmö är förebyggande arbete och tidiga samordnade insatser i samverkan mellan nämnder och organisationer en avgörande förutsättning. Tidiga insatser bidrar till en gynnsam utveckling för både barn, unga och vuxna och dessutom till att använda samhällets resurser på bästa sätt för att undvika mer kostsamma insatser längre fram.

Utbildningsnämnderna och arbetsmarknads- och socialnämnden är överens om att strukturerade och tydliga former för samverkan är en förutsättning för förebyggande och tidiga insatser. Utgångspunkten är att dessa insatser ges på den arena där barn, unga och vuxna befinner sig, exempelvis i förskola, skola, vuxenutbildning, socialtjänst, öppen verksamhet samt kultur- och fritidsverksamhet. Nämnderna måste ha förutsättningar för att både bibehålla och vidareutveckla denna samverkan.

Under 2024 och 2025 implementeras *Trygga barnet*, en samverkansmodell för tidigt samordnat stöd på individnivå, som en ordinarie del i samverkansarbetet. Målet med Trygga barnet är att öka tryggheten och minska brottsligheten bland barn och unga samt att fler elever ska fullfölja en gymnasieutbildning. Genom gemensam styrning, gemensam struktur och tydlig samordning kan förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård identifiera behov och ge barn och deras vårdnadshavare samordnat stöd i ett tidigt skede.

Det gemensamma förebyggande arbetet kring de yngsta barnen fortsätter i nära samverkan mellan förskolenämndens och arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter samt med externa aktörer. En kombination av god mödravård, ett bra föräldrastöd och en förskola av hög kvalitet stärker möjligheterna till social jämlikhet i staden. På *Familjecentralerna* samt genom insatsen *Växa tryggt* samlas flera aktörer utifrån barnets behov och där barnen finns. Nämnderna fortsätter att utveckla samarbetet och relationerna mellan medarbetare närmast barnen och socialtjänsten.

Fri från våld - en gemensam angelägenhet

År 2022 godkände kommunfullmäktige i Malmö planen *Fri från våld – en gemensam angelägenhet - Plan för barn- och kvinnofrid och mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld, sex mot ersättning och människohandel 2022–2026*. Ett effektivt vålds- och brottsförebyggande arbete behöver ske gemensamt mellan stadens nämnder och styrelser för att uppnå målen i planen och kommunfullmäktiges vision *I Malmö blir ingen utsatt för våld och alla får själva bestämma över sitt liv och sin kropp*.

Samtliga nämnder och styrelser har ansvar för att genomföra insatser som möjliggör förändring. För att underlätta planens genomförande och uppföljning ska förvaltningar och bolag upprätta handlingsplaner för den egna verksamheten.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har ett övergripande samordningsansvar för *Fri från våld*. I samordningsansvaret ingår att följa upp arbetet och en första uppföljning kommer att presenteras under 2025. Uppföljningen kommer att visa inom vilka områden det finns ett särskilt behov av att utveckla och stärka arbetet.

Många verksamheter i staden kan bidra till att upptäcka, hantera och förebygga våldsutsatthet och våldsutövande, och det kräver en ökad kompetens i stadens nämnder, styrelser och verksamheter. Ett annat gemensamt utvecklingsområde i staden handlar om att utveckla arbetssätt och rutiner för att i större utsträckning uppmärksamma och ge stöd till medarbetare som är utsatta för våld i nära relation.

Som en del av nämndens samordnande uppdrag, erbjuder nämndens verksamheter utbildnings- och kompetenshöjande insatser till alla stadens förvaltningar och bolag.

Gemensamt arbete för att främja psykisk hälsa

Under de senaste åren har flera rapporter visat att allt fler barn lider av psykiska besvär och fler barn har sökt vård för psykisk ohälsa. Utvecklingen leder till en ökad belastning både för socialtjänsten och för *barn- och ungdomspsykiatri* (BUP). Långa väntetider inom BUP kan leda till försämrad hälsa och skolfrånvaro samt att familjer söker stöd från socialtjänsten i väntan på hjälp från BUP.

Både *Barnombudsmannen* och *Barnens rätt i samhället* (BRIS) fokuserar i sina senast årsrapporter på barns psykiska ohälsa. Bris ser en tydlig ökning av samtal kopplade till psykisk ohälsa och självskadebeteende. Barnombudsmannen lyfter fram att stöd, vård och behandling måste samordnas med barnet i centrum.

Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor (MUCF) redovisar i rapporten *En sammanfattande bild av ungas levnadsvillkor i Sverige* (2023) att nästan hälften av unga 16 till 24 år upplever psykiska symptom såsom oro och ångest. Det är en högre andel flickor/kvinnor än pojkar/män som upplever psykiska symptom.

Malmöbor med psykisk ohälsa behöver ofta hjälp från flera olika myndigheter och nämnder inom Malmö stad. För att kunna tillgodose dessa Malmöbors behov av stöd och hjälp behövs en sammanhållen vård i staden och tillsammans med Region Skåne. Det pågående arbetet med tidiga och samordnade insatser som beskrivits tidigare är en del i det här arbetet.

Utveckla samverkan med civilsamhället

Arbetsmarknads- och socialnämnden fördelar årligen stöd till den idéburna sektorn i Malmö. Syftet med stödet är att främja ett demokratiskt samhälle och att stötta idéburna organisationer som kompletterar nämndens verksamhet och bidrar till mervärden för Malmöbor inom nämndens målgrupper.

Under våren 2023 beslutade arbetsmarknads- och socialnämnden om en ny bidragsmodell för nämndens ekonomiska stöd till idéburna organisationer med verksamhet inom det sociala området. Implementeringen fortsätter under 2024 och 2025.

I arbetet med omställning till den nya socialtjänstlagen kommer nämnden att analysera konsekvenserna av den nya lagen för nämndens stöd till och samarbete med civilsamhället.

Förutsättningarna för en likvärdig hantering gentemot idéburna organisationer i Malmö kan stärkas ytterligare. Nämnden ser ett värde i att stadens nämnder arbetar tillsammans med att uppfylla intentionerna i kommunfullmäktiges regler och riktlinjer för stöd till idéburen sektor och tillsammans bidrar till att skapa goda förutsättningar för samverkan och ett levande och mångsidigt civilsamhälle.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Fler Malmöbor ska bli självförsörjande

Ett av arbetsmarknads- och socialnämndens huvuduppdrag är att fler Malmöbor ska bli självförsörjande, framför allt genom arbete och/eller studier. Att föräldrar är eller blir självförsörjande är också en viktig skyddsfaktor för barn och unga.

Nämndens verksamheter arbetar utifrån principen att alla kan med rätt stöd och utifrån inriktningen *arbete först*. Nämndens verksamheter har i uppdrag att bistå den enskilde med rätt stöd i denna målsättning.

För att lyckas i uppdraget prioriterar nämnden samarbete inom nämndens verksamheter, med andra nämnder, myndigheter och externa aktörer.

Det finns en matchningsproblematik på arbetsmarknaden i Malmö där arbetsgivare har svårt att rekrytera samtidigt som arbetslösheten är hög. Nämnden har därför successivt utvecklat ett starkare fokus mot näringslivet och arbetsgivare för att fler Malmöbor ska få ett reguljärt arbete efter att ha deltagit i nämndens arbetsmarknadsinsatser.

Nämnden behöver fortsätta att arbeta för att fler försörjningsstödstagare ska kunna ta del av parallella insatser som till exempel att kombinera sociala insatser, arbete eller praktik och studier. Detta sker bland annat genom samverkansprojektet *Malmökraften* och genom *Individual placement and support (IPS)* för personer med psykisk ohälsa eller missbruk.

Samarbete och samverkan med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är viktigt för att fler personer med en låg utbildningsnivå eller låga kunskaper i svenska ska gå vidare till olika former av vuxenutbildning. Utvecklingen av det studiemotiverande arbetet är särskilt viktigt i lågkonjunktur och nämnden kommer även att arbeta för att minska avhopp bland de deltagare som påbörjar studier.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att det kommunövergripande arbetet med att säkra arbetsmarknadsanställningar i staden bör fortsätta under de kommande åren. Malmö stad är en stor arbetsgivare som har möjlighet att introducera Malmöbor med en utsatt ställning på arbetsmarknaden till olika yrken. Arbetsmarknadsanställningarna kan också på sikt bidra till Malmö stads kompetensförsörjning.

Ett tryggt boende

Nämnden bedriver ett aktivt arbete för att färre Malmöbor ska behöva stöd och hjälp med sitt boende där nämndens ansvar är tydligt utifrån lagstiftning och reglemente. Nämnden arbetar med de framgångsfaktorer som identifierats i arbetet med att motverka hemlöshet och för att fler Malmöbor ska få och behålla en egen bostad i syfte att leva ett självständigt liv.

Malmö stads hemlöshetskartläggning 2023 visade på ett minskat antal vuxna och barn i hemlöshet i jämförelse med 2022. Störst minskning gällde personer med bristande förankring på bostadsmarknaden och utan kända individuella problem som utgör hinder att få en bostad. Antal personer i akut hemlöshet ökade jämfört med 2022. Det berodde, i huvudsak, på att fler personer behövt hjälp i form av skyddat boende på grund av våld i nära relation eller våld utanför relation.

Personer som är hemlösa av sociala skäl har behov av stöd och hjälp för att kunna hitta och behålla ett eget boende så snabbt som möjligt. Att bli beviljad en boendeinsats innebär, för denna målgrupp, inte bara tak över huvudet utan även ett behov av en anpassad boendeform och/eller stöd i boendet.

De personer som befinner sig i hemlöshet och har någon form av samsjuklighet, som till exempel missbruk, socialpsykiatrisk problematik, psykiatriska och somatiska vårdbehov har ett särskilt behov av vård och stöd av flera olika instanser i samhället. För att möta målgruppens behov samarbetar nämnden bland annat med Region Skåne, funktionsstödsnämnden samt hälsa-, vård- och omsorgsnämnden.

Utifrån behoven inom målgruppen behöver nämnden fortsätta arbetet med att öka effektiviteten i nyttjandet av lokaler och att säkra tillgång till rätt boendeformer för målgruppen. Det innebär satsningar för att stärka det brukarnära stödet och att öka användandet av boenden i egen regi.

Nämnden kommer att fortsätta arbeta med kompensatoriska insatser för barn i hemlöshet, både för barn som bor i nämndens egna boenden och genom specifika insatser till hemlösa familjer med barn som bor i andra boendelösningar. Nämnden kommer även att samarbeta med civilsamhället kring barnfamiljer.

Tidiga insatser för goda uppväxtvillkor

Nämndens arbete ska bidra till att barn och unga som kommer i kontakt med socialtjänsten får förutsättningar för en god skolgång och hälsa, att personer med missbruk och beroende får förutsättningar för att självständigt klara vardagen i bostaden och i samhället samt att ge vård, stöd och hjälp till brottsoffer, våldsutsatta och ungdomar som begår brott.

Som tidigare beskrivits kommer nämnden att fortsätta arbeta för att kvinnor och män, flickor och pojkar som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående får stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Personer som använder våld ska också få stöd och hjälp från nämndens verksamheter för att kunna förändra sin situation. Under 2023 och 2024 pågår ett samverkansprojekt, *Trygg relation – fri från våld*, mellan polisen, socialtjänsten och frivården i Malmö. Syftet är att förhindra partnervåld och återfall. Genom att bryta våldsspiralen kan en eskalering i grövre brott förhindras.

Samarbetet med polisen kring den organiserade brottsligheten fortsätter. Nämnden fortsätter arbetet med *Sluta Skjut* tillsammans med Polisen och Kriminalvården för att hjälpa fler individer att lämna en kriminell livsstil och för att förhindra att ungdomar dras in i den organiserade brottsligheten.

Nämnden kommer att fortsätta att prioritera att arbeta med tidiga, samordnade insatser och ett förebyggande arbete för att säkra att barn och unga samt deras familjer får tillgång till stöd i ett tidigt stadiet. Som tidigare beskrivits fortsätter utvecklingen av familjecentraler, projektet *Växa Tryggt* (tillsammans med barnvårdscentraler), skolsociala team och fortsatt samverkan mellan *skola, socialtjänst, polis och fritid* (SSPF). Nämnden fortsätter även att förstärka arbetet med föräldraskapsstöd för att förebygga kriminalitet bland barn och unga

Nämndens arbete med effektivisering inom individ- och familjeomsorg inriktar sig på att ställa om i verksamheten för att öka antalet insatser i egen regi, både öppenvård och dygnsvård samt ha fler och flexibla insatser i hela vårdkedjan för att förbättra effekten av vården och öka kostnadseffektiviteten i verksamheten. Att satsa på tidiga förebyggande insatser är en långsiktig investering för att minska nämndens kostnader.

För att kunna genomföra effektiviseringarna krävs en viss satsning i form av nyinrättade tjänster och införskaffande av lokaler. Nämnden ser detta som en nödvändig satsning för att kunna bryta den kostnadsdrivande trenden med fler externa insatser.

Hållbart arbetsliv – attraktiv arbetsgivare

Arbetsmarknads- och socialnämnden har ett fortsatt behov av att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare och chefer. Medarbetarna utgör i hög grad förvaltningens resurser. Det är deras kompetens och engagemang som skapar en verksamhet av god kvalitet. Nämnden prioriterar ett förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete i linje med nämndens organisatoriska och sociala arbetsmiljömål. Arbetet med trygg och säker arbetsplats och hållbart arbetsliv fortsätter under mandatperioden.

Nämnden arbetar för att medarbetarna ska spegla den mångfald som finns i Malmös befolkning och verkar för en inkluderande arbetsplats där medarbetares kompetenser och lika värde tillvaratas. Nämnden kommer att arbeta med att se över och utveckla rekryteringsprocessen för chefer i syfte att säkerställa en inkluderande och fördomsfri rekryteringsprocess.

Nämnden fortsätter också sitt arbete med tillitsbaserad styrning och ledning.

I SKR:s rapport *Välfärdens kompetensförsörjning* beskrivs att kommuner förväntas ha stora kompetensförsörjningsutmaningar de kommande tio åren. Ett ökat behov av välfärdstjänster kommer över tid inte att kunna mötas genom att rekrytera fler eftersom arbetskraften inte kommer att räckta till. Nämnden kommer att behöva möta utmaningen genom nya arbetssätt, digitala verktyg och kompetensutveckling.

Medarbetares möjlighet att utifrån sitt uppdrag och sin kontext lära nytt, utvecklas och kanske även ta nästa steg i arbetslivet kan ha betydelse för individen. Det kan också påverka hur länge en medarbetare väljer att stanna i sin yrkesroll. Genom att se över arbetssätt och möjligheten för medarbetare att utvecklas i sina yrkesroller kan det bli möjligt att minska behovet av att anställa ytterligare personal.

Nämnden fortsätter sitt arbete med en strukturerad kompetensutveckling för medarbetare och chefer utifrån uppdragsbeskrivningarna. Syftet är att stärka medarbetare och chefers möjligheter att utvecklas i sina färdigheter och samtidigt säkerställa en god arbetsmiljö och hållbart arbetsliv med de nya krav som uppstår genom digitalisering och skiftande arbetsförhållanden i samhället.

Stadens nya upphandlade *Learning Management System* (LMS), Malmö Lär, är ett viktigt verktyg i arbetet med en strukturerad kompetensutveckling. Förvaltningen har avslutat sitt pilotarbete och kommer påbörja arbetet med införande och implementering av systemet. Arbetet med strukturerad kompetensutveckling och införandet av Malmö Lär kommer att spela en central roll i att säkerställa att nämndens chefer och medarbetare har tillgång till relevanta utbildnings- och utvecklingsmöjligheter.

Digitalisering

Under hösten 2023 har Sveriges kommuner och regioner, SKR, tagit initiativ till kraftsamlingen *Kommungemensam handlingsplan för välfärdsutveckling genom digitalisering*. Syftet är att verka för en nationell omställning genom konkreta digitaliseringsinitiativ samt strukturer för utvecklingsarbete.

Förvaltningen har fattat beslut om en digitaliseringsplan som tar sin utgångspunkt i nationella, regionala och lokala styrdokument samt omställningen till en ny socialtjänstlag. Planen ger en långsiktig inriktning för digital utveckling fram till 2028. Inriktningen är indelad i fem teman:

- Sammanhållna medborgartjänster och brukaren som aktiv medskapare
- Rätt information och kunskap i rätt tid och standardiserade processer
- Datadriven kvalitetsutveckling/enhetlig begreppsanvändning
- Stärkt digital kompetensutveckling
- Stabil infrastruktur och tekniska förutsättningar.

Digitalisering är en del av nämndens arbete med effektivisering och verksamhetsutveckling samt ett nödvändigt verktyg för att möta välfärdssektorns utmaningar. Digitaliseringen bidrar till en mer tillgänglig service och ökar möjligheterna för Malmöbornas självständighet. Digitaliseringen bidrar även till att frigöra mer tid för personliga möten med brukare, effektivisera arbetsprocesser och förbättra arbetsmiljön samt till att möjliggöra systematisk uppföljning.

Utifrån rådande världsläge är det angeläget att säkerställa hög IT-säkerhet och informationssäkerhet. Känslig information ska förbli konfidentiell och skyddad. Aktiviteter som säkrar en robust och säker infrastruktur är prioriterat och för verksamheten finns det behov av kontinuitets- och avbrottsshantering.

Brott i välfärden

Nämnden arbetar aktivt för att möta riskerna med välfärdsbrott. I juni 2023 antog nämndens verksamheter en handlingsplan för att förebygga och motverka välfärdsbrott, i enlighet med den stadsövergripande handlingsplanen för att förebygga välfärdsbrott (STK 2019-1285). Aktiviteterna i handlingsplanen utgår från fyra teman: förebyggande, samverkan, kunskapsutveckling och kontroll. Nämndens verksamheter har utifrån handlingsplanen utvecklat och implementerat en styrmodell för arbetet mot brott i välfärden.

Nämnden kommer under perioden 2025 till 2027 att fortsätta utveckla arbetet med att minska risken för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Nämnden bedriver och utvecklar arbetet i samverkan med andra nämnder och bolag samt med statliga myndigheter såsom Polisen, Försäkringskassan och Skatteverket.

Lokaler

Arbetsmarknads- och socialnämnden arbetar med interna processer för att kunna följa kommunfullmäktiges beslut om ett nytt ramverk för lokalförsörjning. Nämnden arbetar också för att bidra till ett effektivare arbetssätt kring lokaler och att inhyrningar och investeringar i lokaler ska vara välgrundade.

Nämnden är i ett aktivt omställningsarbete från inköp av externa resurser till att i större utsträckning tillhandahålla insatser och boenden i egen regi. Omställningen ställer krav på lokalbeståndet. Behovet av nya lokaler ökar succesivt under perioden och anpassningar av lokaler fortsätter i syfte att skapa mer ändamålsenliga lokaler.

Ett flertal lås-, larm och säkerhetssystem i nämndens lokaler behöver bytas ut. Den här typen av säkerhetsfunktioner behöver även installeras vid anskaffning av nya lokaler.

Ett arbete pågår med att utforma Framtidens arbetsplats. Arbetet syftar till att vara en attraktiv arbetsgivare, utreda möjligheter för hybridarbete samt identifiera utvecklingspotential inom verksamheten. Hybridarbetsätt och arbetet med en trygg och säker arbetsplats bedöms kunna påverka utformningen av nämndens lokaler framöver.

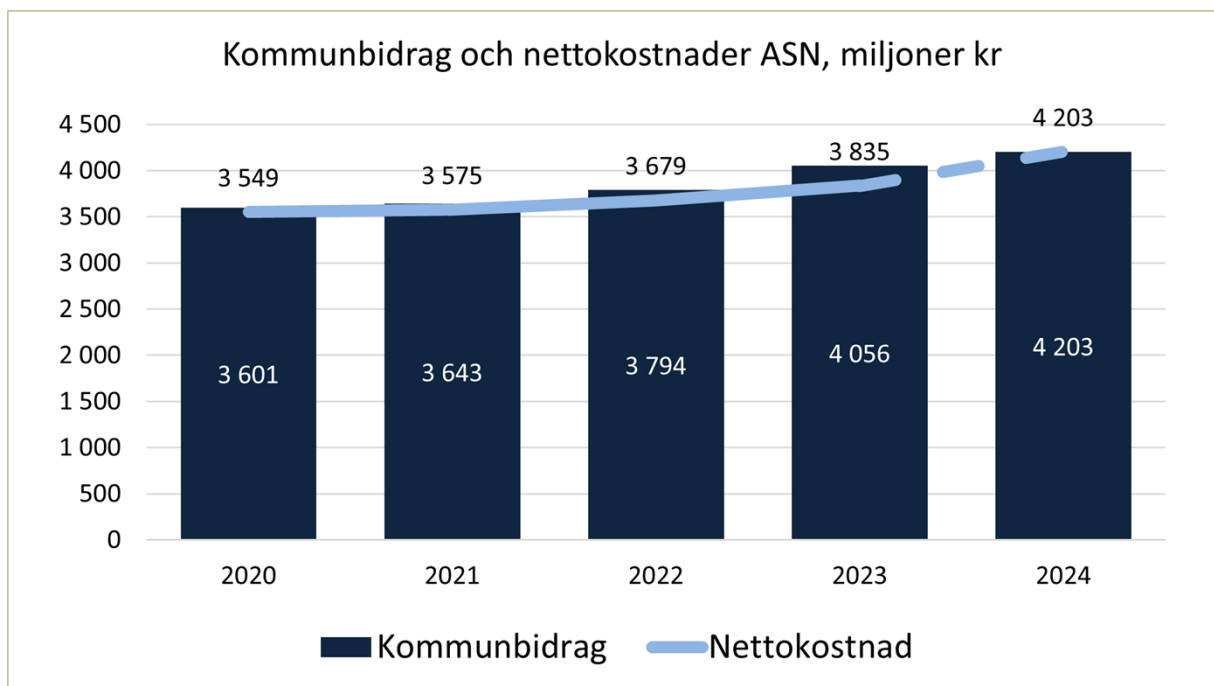
Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Sedan 2021 har arbetsmarknads- och socialnämnden en ekonomisk ram för hela nämndens verksamhet. Under 2020 utökade kommunfullmäktige nämndens kommunbidrag och har fortsatt att räkna upp det sedan dess. Nämnden har redovisat överskott de senaste åren eftersom nettokostnaderna inte har ökat i samma takt som kommunbidraget. Prognosen för 2024 är att nettokostnaderna kommer att öka i en högre takt än tidigare år då flera kostnadsdrivande faktorer samverkar. Dessa faktorer beskrivs nedan.

Diagrammet nedan visar utvecklingen av nämndens kommunbidrag 2020–2024 och nettokostnader 2020–2023 med prognos för 2024.

Som beskrivits i avsnittet *beslut, händelser och förändringar i omvärlden* finns det en rad osäkerhetsfaktorer som påverkar nämndens verksamheter och ekonomi under kommande år. Den samhällsekonomiska utvecklingen och läget på arbetsmarknaden påverkar liksom statliga utredningar och lagförslag. Förutsättningarna för arbetsmarknadsanställningar, Arbetsförmedlingens anslag och ersättningar till kommunerna fortsätter att vara osäkra.

Inför 2024 gjorde nämnden bedömningen att den höga inflationen skulle leda till kostnadsökningar för olika former av externa placeringar eftersom avtal är indexreglerade. Utvecklingen hittills under året visar att snittpriset per extern placering har börjat öka, i takt med att avtal blir föremål för omförhandling. Nämnden arbetar för att samla alla avtal i en databas för att få en bättre helhetsbild av nämndens avtal och de prisförändringar som påverkar nämndens kostnader.

För att skapa utrymme att hantera kostnadsökningar av externa förändringar fortsätter nämnden att arbeta för att bromsa kostnadsutvecklingen på de områden verksamheten har rådighet över.

Sammantaget bedömer nämnden att den kommunbidragsram som etablerats sedan 2020 behöver bibehållas under 2025 för att upprätthålla en verksamhet i balans med budget. Nämnden ser inte något behov av kommunbidragsförstärkningar utöver uppräknings-, pris- och lönekostnadsförändringar. Ökade resursbehov på vissa områden kan finansieras genom effektivisering på andra områden.

Nämnden arbetar sedan 2020 för löpande effektivisering genom prioritering och omställning av verksamheten. Syftet med beslutade inriktningar och åtgärder är att uppnå en långsiktigt hållbar verksamhet i balans med budget samtidigt som Malmöborna får det stöd och den hjälp de har rätt till.

Mottagande av nyanlända och skyddsbehövande

En lag om folkbokföring för personer med tillfälligt skydd förväntas träda i kraft den 1 november 2024.

När personer med tillfälligt skydd folkbokförs i kommunen upphör ersättningarna från Migrationsverket för ordnade boenden, vilket leder till minskade intäkter samtidigt som kostnaderna för boendelösningar kvarstår. De skyddsbehövande kommer att behöva ordna eget boende efter folkbokföring, vilket kan öka kommunens kostnader för bistånd till boende. Kommunen förväntas också få ökade kostnader för ekonomiskt bistånd, då de skyddsbehövande exkluderas från bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner. Enligt statistik från Migrationsverket har 979 personer beviljats skydd i Malmö enligt massflyktsdirektivet. De exakta ekonomiska konsekvenserna är fortsatt osäkra, då ytterligare utredningar och lagändringar pågår på nationell och EU-nivå.

Arbetsmarknadsinsatser och ekonomiskt bistånd

Som beskrivits i avsnittet *förändring och utveckling av nämndens verksamhet* fortsätter nämnden att arbeta utifrån strategin *arbete först* för ökad självförsörjning. Arbetet med att förebygga misstänkta bidragsbrott och förhindra felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd är ytterligare ett viktigt verktyg för att säkerställa rätt användning av resurser. De senaste årens minskade kostnader för ekonomiskt bistånd har möjliggjort en växling av kommunbidrag från utbetalningar av ekonomiskt bistånd till arbetsmarknadsanställningar.

Lågkonjunktorens långsiktiga effekter på Malmöbornas ekonomiska situation och möjligheter till självförsörjning är osäker, men enligt de senaste prognoserna bedöms arbetslösheten öka under 2024 och 2025. Hur omfattande påverkan på nämndens målgrupper blir beror på hur snabbt ekonomin och arbetsmarknaden återhämtar sig.

Kostnaderna för arbetsmarknadsanställningar har ökat på grund av att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för ungdomar under 18 år har upphört. De ökade kostnaderna innebär att nämnden antingen behöver prioritera om för att finansiera ett bibehållet antal platser eller sänka antalet platser för att bibehålla de totala kostnaderna.

Kommunstyrelsen beslutade i mars 2024 att ändra inriktningen på *Jobbpakten* till *strategiska jobbsatser*. I förslaget ingår nya rutiner för ärendehandläggning och uppföljning. Den förändrade inriktningen för medel från jobbpakten påverkar nämndens förutsättningar för finansiering av arbetsmarknadsanställningar.

Som beskrivits i avsnittet *kring lagstiftning* råder det osäkerhet kring införandet av aktivitetskrav inom ekonomiskt bistånd. Aktivitetskravet kan innebära att nämnden måste arrangera dagliga aktiviteter för många Malmöbor, vilket i sin tur kan kräva omstruktureringar av befintlig verksamhet samt investeringar i lokaler, kompetens och digital infrastruktur.

Öppenvård, stödboende och tidiga förebyggande insatser

De senaste åren har nämnden arbetat med en omställning till fler insatser i egen regi för att uppnå en ökad flexibilitet att möta Malmöbornas behov och en ökad effektivitet i nyttjandet av verksamhetens resurser. Det är framför allt inom öppenvård och *stödboende för barn och unga 16–20 år* som kostnadsminskande effekter kan uppnås samtidigt som kvaliteten bibehålls.

Flera av de öppenvårdsverksamheter som startat upp under 2021 och 2022 utökades under 2023 för att kunna ta emot fler Malmöbor. Bland verksamheternas målgrupper finns ungdomar i åldrarna 12–18 år med ett normbrytande beteende, begynnande kriminalitet eller psykisk ohälsa samt vuxna med missbruk och/eller bristande föräldraförmåga. På längre sikt väntas de nya verksamheterna leda till minskade köp av extern öppenvård men också av extern institutionsvård för barn och unga, genom förebyggande och tidiga insatser.

Under 2023 utökades antalet platser i stödboende i egen regi, vilket på sikt är mer kostnadseffektivt än externa motsvarigheter. Under 2024 prognostiseras fler placeringsdygn och högre genomsnittspriser för externa institutionsplaceringar. Snittpriset per extern placering har ökat på grund av de senaste årens höga inflation, i takt med att avtal blir föremål för omförhandling.

Det tar tid att uppnå kostnadsminskande effekter av ovan nämnda åtgärder. Det beror på att övergången till egen regi sker successivt när nya ärenden kommer in. Det beror också på att nämnden har uppstartskostnader för de nya verksamheterna och att det tar tid innan de kan bedrivas till full kapacitet.

Nämndens arbete med tidiga och samordnade insatser har beskrivits i avsnittet *förändring och utveckling av nämndens verksamhet*. De resurser som kan frigöras genom mer kostnadseffektiva insatser i egen regi används för att finansiera ett ökat utbud av tidiga, förebyggande insatser för att säkra likvärdiga förutsättningar och uppväxtvillkor för Malmös barn och unga.

Boende

Efter flera år med minskande kostnader förväntas kostnaderna för boende för personer utan egen bostad öka under 2024, en trend som sannolikt kommer att fortsätta in i 2025. Som beskrivits i avsnittet *förändringar i omvärlden* påverkar de osäkra prognoserna för mottagande av nyanlända, förändrad lagstiftning och bostadsbyggandet i Malmö förutsättningarna för nämnden.

En faktor bakom de högre kostnaderna är en ökning av antalet boendedygn i extern regi, kopplat till placeringar på grund av våld i nära relation och för personer som vill lämna en kriminell livsstil.

Utifrån förändrade behov inom målgruppen kommer nämnden fortsätta att arbeta för öka effektiviteten i nyttjandet av lokaler och att säkra tillgång till rätt boendeformer för rätt målgrupper.

Nämnden kommer under perioden att arbeta brett för att möta utmaningarna inom området bland annat genom att fortsätta utöka antalet platser inom *Bostad först*, utveckla *bosocialt stöd* för att stärka möjligheten att bo i egen lägenhet med kontrakt, utveckla nya boendelösningar, både inom kommunen och i samverkan med övriga socialnämnder samt utveckling av interna processer. Samverkan med Skånes kommuner omkring upphandling av boende med stöd samt med övriga socialnämnder och Region Skåne är fortsatt prioriterat.

Kompetensförsörjning

För några av nämndens verksamheter har det utmanande rekryteringsläget med få antal sökande med tillräcklig kompetens lett till att verksamheten inte kunnat rekrytera det antal medarbetare som motsvarar behoven. Det leder till budgetöverskott, men innebär också en risk för negativ påverkan på verksamhetens service och tjänster till Malmöborna och arbetsbelastningen för befintliga medarbetare. I linje med Malmö stads kompetensförsörjningsstrategi och nämndens kompetensförsörjningsplan behöver nämnden fortsätta arbeta långsiktigt och strategiskt med att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla erfarna och kompetenta medarbetare såväl som chefer för att minska kompetensgapet. Medarbetarnas kompetens behöver tas tillvara på bästa sätt.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Ersättningar för asylsökande, nyanlända och skyddsbehövande enligt EU:s massflyktsdirektiv	Migrationsverket	92 000	90 000
Statsbidraget för förstärkt föräldraskapsstöd 1. Ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet.	Myndigheten för familjerätt och föräldrastöd MFoF	3 300	
Statsbidraget för förstärkt föräldraskapsstöd 2. Förebygga kriminalitet bland barn och unga	Myndigheten för familjerätt och föräldrastöd MFoF	15 600	
Sommar- och ungdomsjobb	Arbetsförmedlingen	7 000	5 000
Stimulansmedel för insatser inom ramen för överenskommelse mellan SKR och staten om insatser på området psykisk hälsa och suicidprevention 2024	SKR	6 000	5 000
Stimulansmedel för insatser inom ramen för överenskommelse mellan staten och SKR om god och nära vård 2023	SKR	1 400	0
Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)	SKR	3 000	
IPVI - Bidrag för våldsförebyggande insatser - Trygg relation	Jämställdhetsmyndigheten	5 200	
Verksamhetsbidrag till avhopparverksamhet	Polismyndigheten	5 000	
Statsbidrag för att stödja kommunerna i införandet av en ny socialtjänstlag	Socialstyrelsen	217	
Statsbidrag för att stärka arbetet med att motverka hemlöshet enligt metoden Bostad Först	Socialstyrelsen	1 500	1 500
Hjälpa våldsutsatta personer att ordna stadigvarande boende.	Socialstyrelsen	600	600
Statsbidrag för beredskap	Socialstyrelsen	2 300	
Statsbidrag för sociala insatser i utsatta områden	Socialstyrelsen	0	0
Subventioner av familjehemsplaceringar	Socialstyrelsen	0	0
Övriga mindre statsbidrag		5 000	5 000
RIKTADE STATSBIDRAG	Summa	148 117	107 100

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Anställningsstöd, lönebidrag, nystartsjobb	Arbetsförmedlingen	159 000	150 000
Momsbidrag	Skatteverket	43 000	40 000
Bidrag Finsam	Finsam/Skånes kommuner	10 000	10 000

Malmökraften	Svenska ESF-rådet	6 000	
Arbetsmarknadsprojekt (React, Breddad rekrytering)	Svenska ESF-rådet	8 000	6 000
Projekt: Samverkan för barns rätt till lek, vila och fritid	Svenska ESF-rådet	4 300	4 300
Återbetalning av försörjningsstöd	Försäkringskassan	16 200	14 000
Återbetalning av försörjningsstöd från enskilda		2 400	2 500
Diverse projektmedel		5 000	5 000
Övriga bidrag och ersättningar		3 000	3 000
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	256 900	234 800

Det är vanligt att beslut om statsbidrag fattas sent på hösten året innan bidragsåret, eller till och med efter att bidragsåret redan har börjat. Summorna är därför baserade på bedömningar. I många fall finns det krav på egen finansiering och då bygger mottagande av bidrag på att verksamheten har en motsvarande eller högre kostnad än intäkten.

Ersättningar från Migrationsverket för asylsökande och nyanlända betalas ut per individ som kommunens verksamhet haft kostnader för. Intäkterna beräknas minska under 2024 och 2025, till följd av ett minskat mottagande av nyanlända. Föreslagna regelförändringar kring mottagandet av skyddsbehövande från Ukraina kan också minska intäkterna, då vissa ersättningar upphör om målgruppen får en annan status.

Under 2023 tillkom riktade statsbidrag från myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. Bidragen syftar till att stärka föräldraskapsstödet i kommuner bland annat för att förebygga kriminalitet. Flera nämnder bidrar med insatser och fördelningen av bidraget har varit samordnat. Det är osäkert om bidraget finns kvar under 2025 och hur stor del arbetsmarknads- och socialnämnden kommer att ta del av.

Nämnden har påbörjat arbetet med omställning till en ny socialtjänstlag som väntas träda i kraft i juli 2025. För att stimulera omställningen har regeringen föreslagit en kompetens- och bemanningssatsning om 1,2 miljarder kronor 2025 och 2,2 miljarder kronor årligen för 2026–2028. Fördelningsgrunder och villkor för den fortsatta bidragstilldelningen är inte beslutade. Om fördelningen görs baserat på kommunernas befolkning kan Malmös andel uppgå till 40 miljoner kronor under 2025. Hur dessa medel fördelas mellan Malmös tre socialnämnder är inte beslutat.

Statsbidrag riktade till sommarjobb och andra jobb för ungdomar betalas ut genom Arbetsförmedlingen. Bidraget omnämns i regeringens vårändringsbudget för 2024, men det finns inget tydligt beslut om långsiktiga satsningar på området. Baserat på att medel för samma ändamål funnits i några år är nämndens bedömning att det kommer att finnas bidrag på området även under 2025.

Staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har sedan 2012 bedrivit ett gemensamt och långsiktigt arbete för att stärka och utveckla insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Genom årliga överenskommelser har medel avsatts till kommuner och regioner i syfte att utveckla arbetet med att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa och suicid samt att skapa förutsättningar för en god och tillgänglig vård och omsorg för personer med psykisk ohälsa. De medel som SKR har möjlighet att dela ut till kommuner och regioner beslutas år för år, utifrån inkomna ansökningar. Beloppet i tabellen för 2024 baseras på vad arbetsmarknads- och socialförvaltningen beviljats för medel under 2024. För 2025 är beloppet en bedömning utifrån hur utvecklingen sett ut tidigare år.

Anställningsstöd och lönebidrag från Arbetsförmedlingen betalas ut per individ som kommunens verksamhet haft kostnader för. Prognosen för dessa bidrag bygger därmed på bedömningar om antal individer med arbetsmarknadsanställningar under kommande år och nivåerna på de statliga lönestöden. Beloppen utgår från att antalet anställningar fortsatt ligger omkring 800 samtidigt pågående anställningar.

Tomt beloppsfält i tabellen nedan betyder att det inte går att bedöma bidragets storlek eller att det fortfarande saknas beslut om bidragets fortsättning. Belopp angivet till 0 tkr betyder att bidraget upphör.

Begäran om investeringsram

Arbetsmarknads- och socialnämndens investeringsutgifter avser inköp av inventarier, kostnader för ombyggnad och verksamhetsanpassningar av lokaler samt uppdatering av säkerhets- och brandskyddssystem i lokaler.

Nämndens investeringsbehov påverkas både av verksamheternas behov i befintliga lokaler och av förändringar i omvärlden såsom det förändrade säkerhetsläget för medarbetare inom socialtjänsten och förändrade krav på fysisk tillgänglighet i lokaler.

Sedan 2022 har nämndens verksamheter förstärkt sin organisation för lokalförsörjning och lokalfrågor. Det pågående utvecklingsarbetet för en mer strategisk och samordnad lokalplanering finns beskrivet i nämndens lokalbehovsplan.

I takt med att arbetet med lokalförsörjning har utvecklats, har områden identifierats där underhållet är eftersatt och åtgärder behöver genomföras. Det finns också ett behov av omställning av lokaler för att kunna använda dem till andra målgrupper.

Det förändrade säkerhetsläget i staden och samhället ökar kraven på att upprätthålla trygga och säkra arbetsplatser och en god arbetsmiljö. Lås-, larm- och säkerhetssystem är därmed ett prioriterat område för investeringar.

Sammantaget leder behov av utveckling, underhåll och säkerhetsuppdateringar till ett ökat investeringsbehov i nämndens verksamheter under kommande år. Det totala investeringsbehovet ligger på 25 miljoner kronor årligen 2025–2027 och 20 miljoner 2028–2030. Det innebär en ökning av investeringsnivån med drygt 10 miljoner kronor årligen 2025–2027 jämfört med 2024.

En högre investeringsnivå leder till ökade kapitalkostnader inom driftbudgeten vilket kräver omprioriteringar inom befintlig kommunbidragsram. Omprioriteringen är nödvändig för att hantera det eftersatta underhåll som identifierats samtidigt som nämnden ställer om till en mer effektiv och strategisk lokalplanering.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Inventarier och lokalanpassningar (bl. a. säkerhets- och brandskyddssystem)	25 000	25 000	25 000	20 000	20 000	20 000
Summa investeringsram	25 000	25 000	25 000	20 000	20 000	20 000

Budgetskrivelse 2025

Fritidsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	10
Kommunbidrag	14
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	16
Begäran om investeringsram	17
Investeringsram	17

Bilagor

Bilaga 1: Budgetskrivelse 2025 Stiftelsen Malmö Sommarka°rdar

Sammanfattning

Budgetskrivelsen utgör nämndens förslag till budget som föreläggs kommunfullmäktige avseende budgetåret 2025 med plan för 2026–2027. För investeringarna har rapporten ett längre tidsperspektiv, 2025 med plan för 2026–2030.

En meningsfull fritid har stor betydelse för såväl fysisk som psykisk hälsa och är en skyddsfaktor för barn och unga som inte bara bidrar till god hälsa utan ger förutsättningar till lyckad skolgång och framtidstro. Nämnden har verksamheter runt om i hela Malmö. Att vara lokalt förankrad ser nämnden som en framgångsfaktor i ambitionen att erbjuda fler Malmöbor möjlighet till en meningsfull fritid. Stadens fritidsgårdar och föreningsdrivna mötesplatser är viktiga resurser i detta arbete. Likaså är lokal samverkan med andra nämnder, civilsamhälle och fastighetsägare prioriterat.

De närmaste åren har präglats av ekonomisk återhållsamhet och det är av vikt att fokusera på effektivt resursnyttjande. Nämnden ser stora möjligheter i att samverka med andra nämnder, Malmös föreningsliv och civilsamhälle. Det gäller såväl samlokalisering och samnyttjande som samverkan kring aktivitetsutbud. Nämndens bidrag till ett rikt föreningsliv handlar till stor del om tillgång till anläggningar varav fokus ligger på att anläggningar ska kunna nyttjas så effektivt som möjligt. Detta kan ske genom att tillföra möjligheter så att fler kan nyttja anläggningen eller förlänga öppettider.

Att simma är inte bara roligt det är också en nödvändig kunskap. En viktig etablering under mandatperioden är en ny simanläggning på Heleneholm. Malmös befintliga bad är fullbelagda och en ny simanläggning är av yttersta vikt.

Då kostnaderna för aktivitetsytor, idrottsanläggningar och mötesplatser har ökat kraftigt de senaste åren ser nämnden det som önskvärt att en översyn av demografiskompensationen görs. Det är 70 procent av nämndens ansvarsområde som ingår i demografiskompensationen, där stadionområdet, badanläggningar, större evenemang samt rekreation inte ingår. En översyn skulle innebära att se över möjligheterna att utöka demografiskompensationens ansvarsområde inom ovannämnda områden då dessa är kopplade till nämndens målgrupper och bör till viss del ingå i kompensationen.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Ekonomisk utveckling internationellt och nationellt

Svensk ekonomi bedöms vara i lågkonjunktur 2024–2025. Botten på lågkonjunkturen nås 2024. Därefter sker en återhämtning.

Den räntekänsliga svenska ekonomin har hittills drabbats snabbare och mer än omvärlden av det högre ränteläget. Under 2023 har svensk BNP minskat mer än BNP i andra länder. Under 2024 sker en svag ökning i BNP, vilket främst beror på en viss återhämtning i hushållens konsumtion. Detta innebär att när räntorna vänder kommer svensk konjunktur att stärkas snabbare än i andra länder. Sveriges kommuner och regioner (SKR) ser en ljusning i de ekonomiska förutsättningarna för 2025 när effekten av de lägre räntorna slår igenom och tillväxten tar fart. Det hänger till stor del ihop med minskade pensionskostnader till följd av lägre inflation. Arbetslösheten förväntas stiga till 8,3 procent under 2024 samt 8,4 procent under 2025.

Nationella uppdrag inom fritidssektorn

Nämnden bevakar följande nationella utredningar som berör fritidssektorn:

Fördjupad analys av det ideella engagemanget och kartläggning av tillgång till idrottsanläggningar

Regeringen gav Centrum för idrottsforskning (CIF) i uppdrag att under 2024 genomföra en fördjupad analys av det ideella engagemanget inom idrottsrörelsen, hur det har utvecklats över tid och vilka utmaningar och möjligheter det innebär för idrottsrörelsen. Dessutom ska CIF göra en övergripande kartläggning och analys av idrottsrörelsens tillgång till idrottsanläggningar. Som en del av uppdraget ska synpunkter inhämtas från statens skolverk och Sveriges Kommuner och Regioner. Uppdragen ska redovisas för regeringen senast mars 2025.

Offentligt erkännande av ungas insatser ska stärka incitament för att delta i föreningslivet

Regeringen gav i oktober 2023 i uppdrag till en utredare att analysera och lämna förslag på hur ett offentligt erkännande i syfte att uppvärdera unga personers engagemang och insatser i det civila samhället skulle kunna utformas. I regeringens uppdrag ingår bland annat att föreslå hur detta kan genomföras så att urvalet av personer sker på ett transparent sätt samt att föreslå lämplig aktör på nationell nivå för att övergripande ansvara för administration av systemet. Utredaren ska även undersöka om och i så fall hur förutsättningarna för de utbildnings- och mentorskapsprogram eller liknande som finns inom civilsamhället kan främjas för att stärka möjligheterna unga att ta eller utvecklas i sina ideella ledaruppdrag. Uppdraget ska redovisas senast den augusti 2024.

Uppdrag till Folkhälsomyndigheten att ta fram en nationell strategi mot ofrivillig ensamhet

Under 2023 gav Regeringen i uppdrag till Folkhälsomyndigheten att genomföra en kartläggning i syfte att utveckla kunskapen om ofrivillig ensamhet och dess konsekvenser. Utifrån kartläggningen ska sedan ett förslag på en nationell strategi för arbetet med att förebygga och motverka ofrivillig ensamhet tas fram. Folkhälsomyndigheten ska senast februari 2025 lämna en slutredovisning.

MUCF får i uppdrag att stärka förutsättningarna för att skapa mötesplatser för unga hbtqi-personer

MUCF fick under 2023 i uppdrag att stärka förutsättningarna att skapa och bibehålla fysiska och digitala mötesplatser för unga hbtqi-personer. Detta ska myndigheten göra dels genom att uppdatera kartläggningen av dessa mötesplatser dels genom att genomföra kompetensutvecklingsinsatser för olika aktörer på kommunal nivå. Uppdraget ska slutredovisas senast mars 2025.

Kompletterande insatser inför införandet av fritidskort för barn och unga

Fritidskortet ska ge barn och unga i åldrarna 8–16 år ökad tillgång till idrott, kultur, friluftsliv och annat föreningsliv. Det ska innehålla ett värde som kan användas som betalning för fritidsaktiviteter inom till exempel idrottsrörelsen, friluftorganisationer och andra organisationer inom civilsamhället och kulturområdet. Beloppets storlek kommer att ha en differentierad utformning för att särskilt stötta barn och unga i socioekonomiskt utsatta hushåll att ta del av fritidsaktiviteter. Barn och unga med funktionsnedsättning eller andra behov av särskilt stöd ska uppmärksammas så att fritidskortet kommer dem till godo i lika stor utsträckning som för andra barn och unga. Fritidskortet väntas införas under 2025.

Förändringar inom fritidssektorn nationellt

Fritiden är viktig för den fysiska och psykiska hälsan, för bättre självförtroende, för stärkt självbild och välbefinnande. Forskare är eniga att fritidsaktiviteter har en positiv betydelse i barn och ungas liv. Fritiden fungerar som en arena för personlig och social utveckling, bidrar till informellt lärande, tilltro till den egna förmågan, självkänsla och ansvarstagande (Behtoui med flera, 2020 & Nilsson, 1994). Det primära är att skapa meningsfulla sammanhang som möjliggör för självförverkligande, aktiviteten i sig är sekundär. Detta kan ske genom olika typer av organisering, föreningsliv, fritidsgårdsverksamhet och mötesplatser. Det centrala är barn och ungas behov och förutsättningar för deltagande. Nationellt liksom lokalt i Malmö finns strukturella skillnader i barn och ungas deltagande i kommunalt subventionerade fritids- och kulturutbudet. Barn och unga med goda socioekonomiska förutsättningar är överrepresenterade, killar deltar mer än tjejer, yngre mer än äldre, de med svensk bakgrund deltar mer än barn och unga med utländsk bakgrund (Blomdahl, U m.fl 2021, Norberg, J.R m.fl 2023).

Personer med funktionsnedsättning rätt till deltagande på lika villkor

I FN:s konvention om mänskliga rättigheter framgår att personer med funktionsnedsättning på lika villkor som andra ska kunna delta i rekreations- och fritidsverksamhet samt idrott, och ha tillgång till idrotts-, rekreations- och turistanläggningar.

Av Folkhälsomyndighetens statistik framgår att personer med funktionsnedsättning bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som sämre än övriga befolkningen. Endast 43 procent av personer med funktionsnedsättning bedömer sin hälsa som bra eller mycket bra, medan motsvarande siffra för övriga befolkningen är 80 procent.

Förutom fysisk tillgänglighet är ekonomiska förutsättningar en viktig faktor för en aktiv fritid. I Statistiska centralbyråns (SCB) undersökning av levnadsförhållanden uppger 13 procent av personer med funktionsnedsättning att de inte har råd att delta i en fritidsaktivitet under 2022. Detta att jämföra med 5 procent av befolkningen i övrigt. Det innebär att de personer med funktionsnedsättning som redan tidigare lever med särskild risk för utsatthet är bland dem som drabbas hårdast vid lågkonjunktur och ett tuffare samhällsklimat.

Myndigheten för delaktighet (MFD) visar att det är stora skillnader mellan personer med funktionsnedsättning och övrig befolkning gällande levnadsvillkoren. MFD anser att förberedelsen av den handlingsplan som regeringen har aviserat till 2026, kan bli ett nästa och viktigt steg för att ytterligare systematisera, operationalisera och öka takten i strategiarbetet.

Aktörer med olika nationella förutsättningar

Idrottsrörelsen har framför allt organiserats genom Riksidrottsförbundet som med statlig finansiering fördelar resurser i myndighetens ställe. Därtill arbetar regioner och kommuner för att möjliggöra för ett aktivt föreningsliv genom exempelvis att tillhandahålla anläggningar och bidragsgivning. Till skillnad från idrottsrörelsen så har stöd och organisering till övrigt föreningsliv, civilsamhällsorganisationer, mötesplatser och fritidsgårdar förändrats och varierat över tid, både i form av kommunalt och regionalt stöd och organisering men även statligt. Detta innebär att dessa typer av verksamheter inte har samma plattform eller likvärdigt och stabil finansiering som idrottsrörelsen.

Idrottens tävlingsfokus ifrågasätts

Idrottsrörelsen har till stor del kommit att påverka utvecklingen av offentlig anläggningsutveckling i Sverige kopplat till idrott och motion (Bolling, 2017). Detta har inneburit att anläggningar för tävlingsverksamhet har prioriterats (Faskunger & Sjöblom, 2017). Över tid har antalet stilar inom idrotten ökat samtidigt som deltagandet i idrottsförening sjunkit i ålder. Barn börjar vara aktiva i organiserade

föreningsaktiviteter i yngre åldrar idag än tidigare. Vidare har föreningsdrivna idrottsaktiviteter utvecklats till att tävlingsstrategier har tagit allt större plats i träningsverksamheten i stället för att skapa en kul träningsverksamhet för alla deltagare. Därtill kommer att många idrotter erbjuder allt fler träningspass per vecka till allt yngre åldrar.

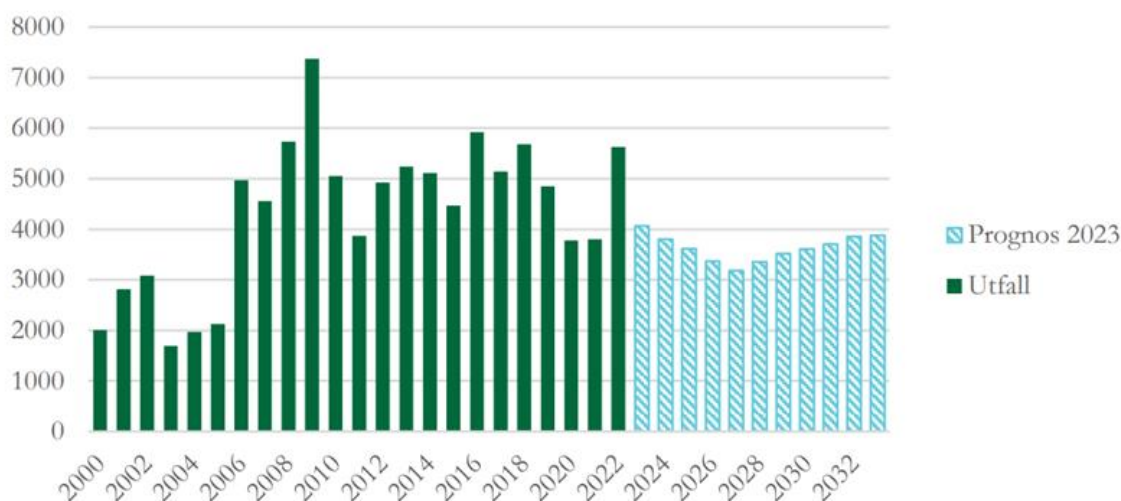
Ökad kommersialisering påverkar fritidssektorn

Vidare tillkommer professionaliserings- och kommersialiseringsprocesser i framför allt barn- och ungdomsidrotten, som oundvikligen gynnar familjer med god ekonomi. Detta förstärker en redan utbredd socioekonomisk ojämlikhet i ungas möjlighet att delta. Antalet kommersiella aktörer som erbjuder idrottsaktiviteter har ökat och kan vara på väg att förändra de förutsättningar idrottsföreningar bedriver sin verksamhet i. Det vill säga privata aktörer erbjuder delvis likvärdig aktivitet för en kostnad men kräver inte ett ideellt engagemang av familjen.

Fritidssektorn står inför en gemensam utmaning gällande prioritering av kommande satsningar och hur den subventionerade fritidssektorn kan möjliggöra att fler än idag tar del av de fritidsaktiviteter de önskar och behöver.

Befolkningsprognos

Totalt sett förväntas Malmö växa med i snitt drygt 3 600 invånare per år under perioden 2023–2033. Fram till 2033 förväntas Malmö växa med knappt 40 000 invånare, motsvarande en ökning på 11,2 procent. Vid slutet av 2033 förväntas Malmö därmed ha drygt 397 000 invånare.

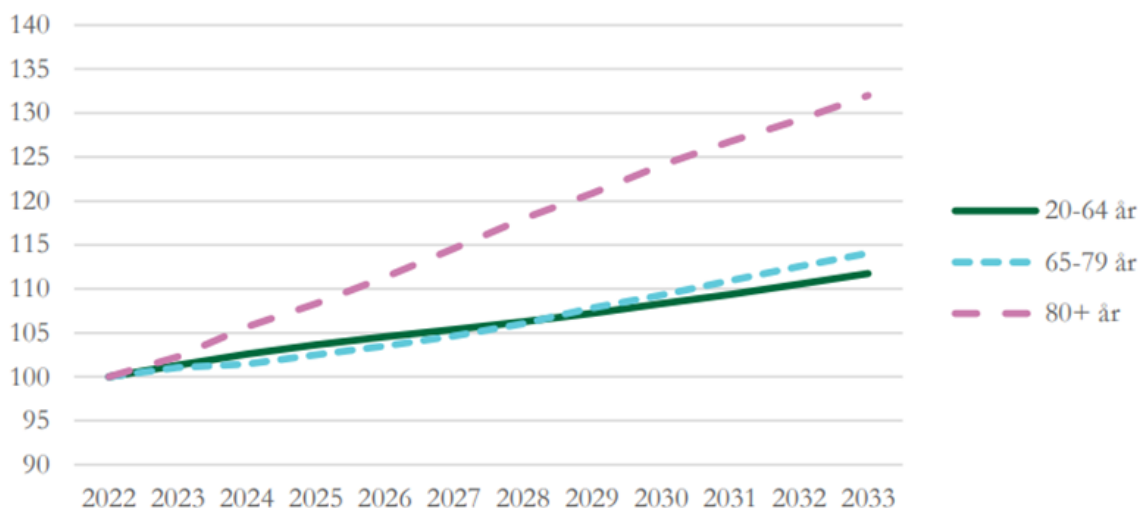

Figur 4 Malmös årliga befolkningsökning 2000-2022 samt prognos 2023-2033.

Diagrammet visar med hur många invånare Malmös befolkning har växt per år sedan millennieskiftet (helfärgade gröna staplar) samt den prognostiserade befolkningsökningen per år i årets prognos (streckade ljusblå staplar). Källa: SCB, stadskontoret

Kraftig ökning av antal äldre

Antalet Malmöbor som är 80 år eller äldre förväntas öka kraftigt under åren 2022–2033. Detta är till viss del ett resultat av att den genomsnittliga livslängden förväntas öka under perioden, men framför allt beror den stora ökningen på att alla fyrtioåringar hinner fylla 80 år under prognosperioden. Tillväxttakten förväntas vara relativt stabil och vid slutet av prognosperioden väntas det finnas 4 600 fler Malmöbor som är 80 år eller äldre än det fanns år 2022. Detta motsvarar en ökning på 32 procent.

Figur 11 Index (2022=100) för befolkningsutvecklingen för planeringsåldrarna, 20 år och äldre. Diagrammet visar hur de tre äldre planeringsåldrarna utvecklas jämfört med hur stora de var 2022. Ett värde på axeln på till exempel 105 innebär att gruppen är fem procent större det året än vad den var 2022. Källa: stadskontoret

Bland barn och unga är det gymnasieåldern som ökar mest

Antalet unga i åldrarna 16–19 år förväntas öka kraftigt under prognosperioden. Den snabba ökningen beror till största del på att antalet födda ökade under 2000-talet och var på en hög nivå under 2010-talet.

Figur 10 Index (2022=100) för befolkningsutvecklingen för planeringsåldrarna, 0–19 år. Diagrammet visar hur de fyra yngsta planeringsåldrarna utvecklas jämfört med hur stora de var 2022. Ett värde på axeln på till exempel 105 innebär att gruppen är fem procent större det året än vad den var 2022. Källa: stadskontoret

Ökad samverkan kring stadens kultur-och fritidsutbud

Inflationen gör att pengarna minskar i värde vilket leder till att nämndens bidrag inte räcker lika långt som tidigare. Detta ställer ytterligare krav på samverkan med andra nämnder och civilsamhället. Genom att

tydliggöra ansvarsfördelningen och hitta överlappande verksamhet mellan stadens nämnder kan staden som helhet erbjuda ett bredare utbud för Malmöborna. Nämnden ser behov av att fortsätta arbeta gemensamt med kulturnämnden och funktionsstödsnämnden för att möjliggöra för de barn och unga som idag inte deltar i det kommunalt subventionerad kultur- och fritidsutbudet att kunna ta del av utbudet i större utsträckning.

Barn och unga uppger att fritiden är den tid som ger livet mest mening. Detta innebär att nämnden har möjlighet att spela en avgörande roll, tillsammans med exempelvis skolan, för barn och ungas vardag och därigenom även deras livschanser. Nämndens arbete med folkhälsa såsom hälsosam livsstil, fysisk rörelse och psykisk hälsa måste ske i nära samarbete med skolnämnderna.

Samlokalisering

Fritidsnämnden vill se ett effektivt lokalnyttjande internt i nämnden och över nämndens gränser, där nämndernas olika mötesplatser kan samlokaliseras som ett sätt att locka en bredare målgrupp. För att skapa ett effektivt lokalnyttjande ser nämnden behov av samverkan med kulturnämnden, skolnämnderna och civilsamhället.

Genom samlokalisering av verksamheter i utbyggnadsområden, samnyttjande av lokaler, utveckling av aktivitetsytor och bättre tillgängliggörande av naturområden kan staden nyttja befintligt anläggningsbestånd bättre. Detta kan medföra lägre kostnader om samverkan lyckas med andra nämnder. Arbetet med mötesplatsstrategin fortsätter med kultur- och funktionsstödsnämnden för att öka tillgången till tillgängliga mötesplatser i hela staden samt genom ökad delaktighet från barn och unga bättre kunna möta deras olika behov och förutsättningar.

Tillgång till verksamhets-, kansli- och samlingslokaler är en viktig förutsättning för ett starkt civilsamhälle och möjligheten att bedriva demokratiskt arbete. Det handlar om lokaler som möjliggör för Malmöbor att samlas planerat och organiserat kring gemensamma intressen och erfarenheter och där föreningslivet i Malmö har visat på ett behov av samlingslokaler. Som ett sätt att bemöta efterfrågan så arbetar nämnden med att synliggöra de allmänna samlingslokaler som erhåller stöd från nämnden. Här ser nämnden behov av samverkan med berörda nämnder.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Jämlik fritid

Jämlik fritid handlar om att alla ska ha samma möjligheter att forma sin egen fritid. Det förutsätter en jämn fördelning av makt, inflytande och resurser. I takt med samhällets utveckling ställs allt högre krav på att nämnden i samverkan med civilsamhälle och andra aktörer skapar bättre förutsättningar för deltagande på lika villkor. Det är nödvändigt att belysa olika förutsättningar för att lyfta behov och peka på strukturella problem.

Jämlikt deltagande i fritidsaktiviteter

Jämlik fritid är en del av nämndens grunduppdrag och all verksamhet ska bedrivas utifrån likvärdighet med grund i mänskliga rättigheter och barnrätt. I Malmö deltar 82 procent av mellanstadieeleverna, 62 procent av högstadieeleverna och 50 procent av gymnasieeleverna i det kommunalt subventionerade kultur- och fritidsutbud (Blomdahl, U m.fl 2021). Nämnden erbjuder ett brett utbud för att alla malmöbor ska ha tillgång till en meningsfull fritid och arbetar aktivt med att undanröja strukturella hinder för att delta.

I Ung livsstil framgår att deltagandet sjunker med ökad ålder, tjejer deltar i mindre utsträckning än killar (i samtliga åldersgrupper), barn och unga i familjer med låg socioekonomisk bakgrund samt barn och unga med utländsk bakgrund är underrepresenterade i deltagandet av det kommunalt subventionerade utbudet (Blomdahl, U m.fl 2021).

Nämnden ser därmed ett behov av att förstärka insatser för de föreningar och civilsamhällesorganisationer som bedriver verksamhet som idag inte passar in i rådande strukturer och system samtidigt som stödet till föreningsliv, mötesplatser och egen verksamhet för barn och unga kontinuerligt behöver utvecklas utifrån de lokala behov som råder. Detta för att möjliggöra att fler får en meningsfull fritid, stannar kvar i aktivitet och hittar sina sammanhang för personlig utveckling.

Nämndens ansvar för fysisk aktivitet

Att vara fysisk aktiv bidrar till ökad fysisk och psykisk hälsa, även inlärning, koncentration och sömnkvalitet gynnas av att vara fysisk aktiv. Befolkningens rörelsemönster har förändrats till att befolkningen generellt är mindre fysisk aktiv och stillasittandet har ökat (Folkhälsomyndigheten). Nämnden behöver både satsa på omfattande generella insatser och på mer riktade selektiva insatser för särskilda riskgrupper. Föreningslivets roll som möjliggörare för fritidsaktiviteter är viktig i detta sammanhang.

Förståelse för nämndens prioriterade målgrupper

Att ha förståelse för målgruppens behov är nyckeln till framgång. Under 2025 genomförs en uppföljande Ung livsstilundersökning i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet.

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) menar att det behövs fler studier som undersöker fritidens betydelse för unga med funktionsnedsättning. Under hösten 2024 genomför nämnden studien Ung livsstil i anpassad skola, med stöd av Parasportförbundet, vilket förväntas ge förnyad kunskap om målgruppen.

Nämnden samarbetar med Parasportförbundet för att stärka och prioritera tillgänglighetsfrågor för personer med funktionsnedsättning i Malmö med fokus på stadionområdet, evenemang, inventering av nämndens lokaler för fritidsgårdsverksamhet samt att öka tillgängligheten i befintliga anläggningar och säkra byggprocesser vid nybyggnation eller ombyggnation.

Vidare har nämnden identifierat ett behov att arbeta mer uppsökande mot åldersgruppen äldre. Äldre personer över 75 år är en av de grupper som oftast upplever ofrivillig ensamhet. Under 2025 genomför

nämnden en utredning kring äldres behov.

Starkt föreningsliv för en attraktiv stad och ett levande demokratiskt samhälle

Föreningslivet i Malmö är rikt och erbjuder allt från idrott, natur och kultur till sociala aktiviteter. Det går inte att överskatta betydelsen av ett starkt föreningsliv för en attraktiv stad och ett levande demokratiskt samhälle. Det civila samhällets engagemang är en viktig del av stadens välfärd.

Kommande revideringar av föreningsstöd och fördelningsprinciper

Malmö arbetar tillsammans med föreningsliv och civilsamhället för att stärka förutsättningarna och villkoren för föreningslivet på olika sätt. Nämnden bevakar utvecklingen och gör insatser för att förlänga tiden som malmöborna är aktiva genom att kontinuerligt arbeta med anläggningsutveckling, fördelningsprinciper och föreningsstöd. Fritidsförvaltningen gör varje år en översyn av fritidsnämndens regelverk för registrerade föreningar och organisationer. I översynen inför 2024 infördes drop-in för målgruppen + 65 år samt ett undantag för medlemsavgift för att gynna föreningar som är nystartade föreningar av och för ungdomar, till exempel skolidrottsföreningar som väntas få effekt under 2025. Genom kommande revideringar i fördelningsprinciperna kan fördelad tid i nämndens anläggningar ske utifrån antalet deltagare i respektive träningsgrupp, snarare än träningsgruppens serietillhörighet, för åldrar upp till 13 år. Vilket förväntas få effekten att tävlingsmomentet tonas ned i förhållande till att få tillgång till träningstid.

Nämnden kommer att fortsatt göra förflyttningar för att minska strukturella hinder att delta och gynna prioriterade målgrupper. Genom att fortsätta öka träffsäkerheten i bidragssystemen kan nämnden i samverkan med civilsamhället få fler i aktivitet. Vidare handlar det om att säkerställa implementering och uppföljning av regelverk och vidta åtgärder om föreningar eller ledare skapar hinder för likvärdigt deltagande.

Under 2025 kommer fritidsförvaltningen att genomföra en idrottsrapport för åren 2023–2025 som kommer att redogöra för de tendenser som finns inom idrottslivet i Malmö. Rapporten ska besvara vilka som utövar idrott i Malmö, vad de gör när de idrottar och vart de idrottar. Idrottsrapporten kommer att ha ett särskilt fokus på verksamheterna som sker i nämndens inomhusanläggningar för att undersöka vilka behov, utmaningar och möjligheter som verksamheterna upplever.

I en tid med mycket osäkerhet i vår omvärld fyller nämnden en viktig roll i att, förutom bidragsgivning, erbjuda kunskapsstöd och utbildningar gentemot föreningslivet. Nämnden erbjuder utbildningar i barnkonventionen för att ge kunskap och konkreta verktyg för att skapa trygghet för barn och unga, hur föreningar kan bli en bättre arbetsgivare samt om nämndens allmänna villkor och grundläggande krav och bidrag.

Mötesplatser skapar ett sammanhang lokalt

Staden erbjuder många öppna och sociala mötesplatser för allmänheten. Alltifrån mötesplatser för äldre, till allaktivitetshus, bibliotek och föreningsdrivna mötesplatser. Dessa mötesplatser fyller en viktig roll i att erbjuda en plats och ett sammanhang som är nära malmöbornas eget boende. Nämndens fritidsgårdar och stöd till föreningar som driver mötesplatser för barn och unga, är en förutsättning för malmöborna att engagera sig i sitt närområde samt ta del av ett brett utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Dessa mötesplatser spelar en viktig roll i att öka barn och ungas engagemang samt ägarskap av sitt område och staden.

Genom att vara närvarande lokalt och lyssna på de lokala förutsättningarna kan nämnden tillsammans med andra nämnder och aktörer bidra till att skapa en hållbar och välmående stad för alla malmöbor.

Allmänna samlingslokaler

Förutom dessa mötesplatser stödjer staden allmänna samlingslokaler som är en viktig förutsättning för föreningar att verka för och utveckla ett bredare fritids- och kulturutbud. I de allmänna samlingslokalerna kan föreningarna boka lokaler för möte, aktiviteter eller evenemang till ett reducerat pris. De allmänna samlingslokalerna är också viktiga plattformar för samverkan och dialog mellan föreningar och staden där delaktighet, demokrati och lokal utveckling är centralt.

Samverkan och dialog med de föreningar som driver föreningsdrivna mötesplatser och allmänna

samlingslokaler är en viktig del i Fritidsnämndens arbete i att ta del av föreningarnas kunskap om malmöbornas livsvillkor i de område dessa mötesplatser finns.

Fritidsgårdsverksamhet

Under 2025 fortsätter fritidsgårdsverksamheten implementering av sitt nya arbetssätt med fokus på de lokala förutsättningarna. Detta genom att kraftsamla där behoven är som störst och fritidsgårdar prioriteras i områden med en hög andel barn och unga som lever i socioekonomisk utsatthet och med hög besöksfrekvens. Fritidsgårdsverksamheten fyller en viktig roll i det preventiva arbetet genom sitt uppsökande och relationsbyggande arbete med barn och unga. Genom att erbjuda ungdomarna en trygg och strukturerad miljö, där de kan engagera sig i meningsfulla aktiviteter, kan fritidsgårdsverksamheten fortsatt arbeta främjande och bidra till att minska risken för ogynnsamma beteenden och problem.

Hyllie sportcenter

Hyllie sportcenter är en unik mötesplats för alla. En mötesplats för bland annat Malmös föreningsliv och malmöbor. Malmö stad har sedan oktober 2023 ansvar för verksamhetsdriften, då dåvarande entreprenör gick i konkurs. Verksamheten består av flera olika hallar och banor både inom- och utomhus samt ett café. På anläggningen har flera föreningar verksamhet för framför allt barn och unga med idrotter såsom till exempel tennis, badminton, gymnastik, cheerleading, parkour och beachvolleyboll. Verksamheten samarbetar med skolor och lärosäten som nyttjar anläggningen dagtid. Anläggningen tar emot cirka 1000 besökare varje dag varav drygt en tredjedel är privatkunder som utövar någon av de många sporter som är möjliga inom anläggningen. Verksamheten möjliggör ett unikt kommunalt utbud av flera efterfrågade aktiviteter med privatkunder och föreningsliv som samsas på samma ytor. Fritidsnämnden kommer under 2025 att komma med ett beslut om huruvida anläggningen ska fortsätta drivas i kommunal regi eller genomföra en upphandling.

En god organisation och attraktiv arbetsgivare

Att hitta rätt kompetens är en av de största utmaningar kommuner och regioner står inför. I rapporten Valfärdens kompetensförsörjning av Sveriges kommuner och regioner (SKR) framgår att fram till 2031 kommer välfärdssektorn att behöva anställa 410 000 medarbetare. För att möta kompetensutmaningen lyfter SKR fram ett antal viktiga strategier såsom att minska behovet av fler anställda genom att öka heltidsarbetet, behålla och utveckla medarbetare genom att prioritera arbetsmiljöarbetet, stödja medarbetarnas utveckling och stärka ledarskapet samt att utveckla arbetssätten genom att använda kompetensen rätt och utnyttja teknologin smart.

Nämnden fortsätter arbeta med medarbetarskap utifrån Malmö stads värdegrund kreativitet, respekt och engagemang. Genom att involvera medarbetare i förändringar i ett tidigt skede och ta vara på kompetensen, är målet att medarbetare ska känna sig värdefulla och att de utför meningsfulla arbetsuppgifter. Nöjda medarbetare är mer engagerade vilket i sin tur leder till ännu bättre service till Malmöborna.

Kompetensförsörjning

Som en del i kompetensförsörjningen arbetar nämnden aktivt med att skapa trygga anställningar och kompetenta medarbetare. I detta arbete sker samarbete med andra nämnder för att möjliggöra fler tillsvidareanställningar i staden samt avseende utbildningsinsatser och skapande av platser för arbetsplatsförlagt lärande.

Nämnden fortsätter att arbeta med avdelningsspecifika kompetensmodeller. Dessa kompetensmodeller ska bidra till att säkra kompetensförsörjningen, öka professionaliseringen inom verksamhetsområdena och bidra till att hålla en hög kvalitet i verksamheterna.

Artificiell intelligens (AI)

Få yrken kommer vara opåverkade av det kraftfulla tekniksifte som nu pågår. Det blir de som kan använda teknologin effektivt i sitt jobb som kommer ha en stor fördel framför de som inte kan. AI kan göra det svåra enklare och effektivisera vardagen. För att säkerställa att kompetensen finns inom staden efterfrågar nämnden en samverkan för att höja kompetens inom AI som helhet. En översyn kring vilka arbetsuppgifter som kan automatiseras skulle med fördel kunna genomföras som helhet i staden varav enklare arbetsuppgifter kan se liknande ut för olika förvaltningarna.

Förändrade flexitidsramar till följd av skärpta regler kring dygnsvila

Under 2024 infördes nya flexitidsramar efter skärpta regler i staden kring dygns- och veckovila. De nya flexitidsramarna har lett till begränsad flexibilitet för de medarbetare som har flexavtal, och konsekvenserna av detta kommer att utvärderas.

Om förändringar sker kring veckovilan från nuvarande 36 timmar till 47 timmar kommer det att få konsekvenser för schemalaggningsfrågan framåt.

Utvecklande ledarskap och tillitsbaserad styrning

Nämnden arbetar utifrån stadens styrdokument för ledarskapsutveckling. För nämnden innebär det bland annat att chefer kommer att kompetensutvecklas i Utvecklade ledarskap samt att förvaltning som helhet, i dialog med medarbetare och fackliga representanter, kommer att definiera och implementera tillitsbaserad styrning i organisationen.

Digital bokning och inpassering

Under 2024 utvärderas digital bokning och inpassering att på Husie pjäshall samt Klagshamns Folkets Hus. Underlaget kommer ligga till grund för att vidareutveckla fler hallar under mandatperioden. Under 2025 kommer allmänheten få tillgång till digital bokning och inpassering av stora sporthallar. Det långsiktiga målet är att flera sporthallar och stora gymnastiksalarna ska vara tillgängliga för bokning av allmänheten samt underlätta för föreningar som genom tagg och kod kan beträda tilldelade lokaler.

Effektiviseringen kommer bland annat vara i form av tidsbesparing i administration för bokning och betalning. Men framför allt i att ett tidskrävande moment för idrottsplatsvaktmästare att öppna och stänga lokaler minskar, vilket även leder till en betydande miljöförbättring med mindre transporter samt minskade transportkostnader.

Källförteckning:

Behtoui, A., m.fl. (2020) *Ungdomars fritidsaktiviteter: deltagande, möjligheter och konsekvenser*, Studentlitteratur AB

Bolling, H. (2017). *Tävlingsidrott och folkhälsa – en anomali eller en naturlig kombination?* Hämtad från www.rf.se

Blomdahl, U., m.fl. (2021). *Ung livsstil Malmö: en studie om levnadsvillkor, delaktighet och preferenser i åldersgruppen 10-19 år*. Stockholm/Malmö: Stockholms universitet och Malmö stad.

Faskunger, J., & Sjöblom, P. (2017). *Anläggningar och andra miljöer för idrott – när, hur och varför är de samhällsnyttiga?* Hämtad från www.rf.se

Folkhälsomyndigheten, <https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-ar-folkhalsa/om-folkhalsa/>

Myndigheten för delaktighet (MFD) *Uppföljning av funktionsbinderpolitiken 2023*. Hämtad på mfd.se

Nilsson, P. (1994). *Den allvarsamma fritiden: en litteraturstudie av undersökningar om barns och ungdomars fritids- och kulturvanor*. Stockholm: Statens ungdomsråd.

Norberg, J.R., Dartsch Nilsson, C. & Pihlblad, J. (red.) (2023). *Idrott och segregation: om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle*. [Stockholm]: Centrum för idrottsforskning.

Statistiska centralbyråns (SCB) *Undersökningarna av levnadsförhållanden*. Hämtad på scb.se

Sveriges kommuner och regioner (SKR) *Rapport Välfärdens kompetensförsörjning*. Hämtad på skr.se

Sveriges kommuner och regioner (SKR) *Ekonomirapport maj 2024*. Hämtad på skr.se

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Demografi

Sedan 2017 erhåller fritidsnämnden demografikompensation för att bemöta den årliga befolkningstillväxten för nämndens målgrupper. Enligt beräkningsgrunderna som ligger till grund för demografieffekt av fritidsnämndens totala ansvarsområde är cirka 70 procent demografigrundande. De senaste åren har kostnaderna för aktivitetsytor, idrottsanläggningar och mötesplatser ökat, dock har inte demografikompensationen ökat i samma takt. Det är en utmaning för nämnden att bemöta de tillkommande kostnaderna vid exempelvis byggnation av en ny sporthall. Nämndens bedömning är att behovet av nya aktivitetsytor, idrottsanläggningar samt mötesplatser inte matchar det demografutrymme som erhålls. Nämnden ser gärna en översyn över demografikompensation, dels nivåmässigt, dels ansvarsområde som är demografigrundande.

Stadionområdet

Malmö stad ska tillsammans med berörda aktörer utveckla Stadionområdet till ett starkt profilområde för Malmö med en regional och nationell attraktionskraft inom område för idrott, utbildning och evenemang. Utvecklingen av Stadionområdet som är under planering kommer medföra påverkan på möjligheten att utöva idrott på området i samband med genomförandet. Malmö Stadion är en anläggning som idag används av såväl föreningsidrottare och idrottskolelever som av arrangörer och fritidsförvaltningens personal. Olika faser i utvecklingen av stadionområdet kommer ha påverkan och konsekvenser, i första hand kommer rivningen av Malmö stadion att innebära konsekvens för andra av nämndens anläggningar som ska användas som ersättningsanläggningar under realiseringen av Stadionområdet.

Detta innebär en ekonomisk konsekvens som i dagsläget inte är helt känt. Nämnden har för avsikt att under stadionrådets utveckling gå upp med ett samlingsärende kring de ekonomiska konsekvenserna då en del kostnader inte kommer att rymmas inom nämndens befintliga ram, speciellt då stadionområdet inte ingår i den demografikompensation som nämnden erhåller årligen. Nämnden bedömer att de ekonomiska konsekvenserna träder i kraft från 2026 och framåt.

Ny simanläggning

En ny simanläggning beräknas kunna driftsättas under 2026. Anläggningen kommer att rikta sig till skolsim och simskolor, men kommer att vara tillgänglig för allmänheten främst i form av motionssim. Tillkommande årliga driftskostnader är av den storleken att fritidsnämnden inte kan hantera det inom befintlig budgetram. Fritidsnämnden kommer äska utökat kommunbidrag för simanläggningen för 2026 samt uppstartskostnader för 2025.

Hyllie sportcenter

Malmö stad har sedan oktober 2023 ansvar för verksamhetsdriften, då dåvarande entreprenör gick i konkurs. Budgeterade intäkter och kostnader för 2024 baseras på information och årsredovisning från dåvarande entreprenör. Fritidsnämnden avser att se över intäkterna inför 2025. Nämndens ambition är Hyllie sportcenter hanteras inom nämndens befintliga ram med reservation för att det kan vara en utmaning att få ekonomin i balans utifrån åtgärder och utvecklingsbehov för att anläggningen ska vara ännu mer attraktiv och för att kunna maximera nyttjandegraden.

Digitalt arbetssätt

Arbetet med att se till att allmänheten får tillgång till fler hallar genom digital bokning samt inpassering innebär på långsikt minskade transportkostnader. Den tiden personalen använder för att öppna och stänga

hallar kan användas till att utveckla verksamheten genom att mer tid kan avsättas till kvalitetshöjande insatser.

Stiftelsen Malmö Sommargårdar

Stiftelsen Malmö Sommargårdar driver sommarkoloniverksamhet i Höllviken och Hästveda för skolbarn och förskolebarn bosatta i Malmö. För år 2024 får stiftelsen 17 767 tkr i bidrag från fritidsnämnden. Stiftelsen äskar om en uppräknig av 2025 års bidrag med 3,0 procent. Fritidsnämndens kommer att besluta om uppräknigen på bidraget inför nämndsbudget 2025 utifrån de budgetförutsättningarna som nämnden erhåller.

Stiftelsens budgetskrivelse för 2025 bifogas som underlag för kommunfullmäktiges ställningstagande för de äskanden som ligger utanför fritidsnämndens ansvarsområde.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATS BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa		

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
ÖVRIGA BIDRAG	Summa		

Begäran om investeringsram

I detta avsnitt beskrivs nämndens planerade investeringar för 2025 med plan för 2026–2030.

Fritidsnämndens investeringar avser huvudsakligen ersättningsanskaffning av maskiner och utrustning till drift och skötsel av idrottsanläggningar och inventarier till nya lokaler.

Fler inslag av automatisering samt att robotisera ska medföra effektivisering på längre sikt. De senaste åren har fritidsnämnden investerat i robotgräsklippare som numera finns på varje fotbollsplan. Nämnden ser flera vinster med övergång till robotgräsklippare som på längre sikt kunna mätas i effektivisering samt i miljöeffekter. För att ligga i framkant med automatisering och robotisera avser nämnden göra fler investeringar inom området, vilket förväntas få effekter utifrån ett ekonomiskt, kvalitetsmässigt, arbetsmiljömässigt och miljömässigt perspektiv.

Investeringsnivån från 2029 och framåt är främst kopplad till stadionrådets utveckling.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
	15 000	15 000	15 000	15 000	18 000	18 000
Summa investeringsram	15 000	15 000	15 000	15 000	18 000	18 000

Budgetskrivelse 2025

Stiftelsen Malmö Sommargårdar

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	3
2. Investering vatten och avlopp	4
3. Styrelsens ändamål.....	4
4. Syfte med verksamheten.....	4
5. Målgrupper	4
5. Fastighetsförvaltning	5
6. Stiftelsens värdegrund	6
6.2. Trygghet i Stiftelsens miljöer	6
6.3. Plats på kollo.....	6
6.4. Delta på lika villkor	7
6.5 Mångfald.....	7
7. Resurstjänsternas bidrag	7
7. Verksamheten.....	8
7.1 Viktiga förändringar	8
7.2 Ekonomiska konsekvenser.....	9
8. Äskanden	10

1. Sammanfattning

Stiftelsen Malmö Sommargårdar driver sedan över 100 år sommarkollo i Höllviken och Hästveda för Malmös barn i åldrarna 6-13 år. Under 5,6,7,10 eller 12 dagar erbjuds en verksamhet som bygger på rekreation och avkoppling, gruppaktivitet med tillfälle att utveckla egna idéer och intressen, lära sig visa hänsyn samt låta barnen uppleva naturen och lära dem vara aktsam om den. Utöver vår kolloverksamhet ger även vår uthyrningsverksamhet ytterligare barn och ungdomar tillfälle att nyttja vår natur och koppla av. För att kunna hyra ut våra anläggningar samt att bedriva kollo krävs det att husen underhålls enligt upprättad underhållsplan från Stadsfastigheter.

Inför kollo 2023 sökte 2305 barn plats varav 1676 åkte på kollo. Det innebär 233 st färre ansökningar i jämförelse med 2022, 68 barn till fick en plats (jämfört med 2022) på kollo och den största skillnaden i statistiken är att det var få barn som inte dök upp i sista stund. De allra flesta hade stiftelsen fått tag i på förhand vilket resulterar till att platserna fylls i större utsträckning. Se statistik i tabell under 2.2 Målgrupper.

Stiftelsen har under de senaste åren fokuserat på att utveckla arbetet med att kunna tillgodose alla barn, ungdomar och familjer olika behov och ambitionen är att fortsätta även kommande år. Sommarpersonalen deltar varje år i en föreläsning om ett, för kollo, aktuellt ämne som kompetensutvecklar personalen och ger dem verktyg att klara sommaren. Vår omvärld och samhälle förändras konstant och förändringarna påverkar även Stiftelsen. Det gör att vi kan komma att få en kostnadsökning utifrån behov av mindre barngrupper, mer personal, personal med resurstjänster och även andra kompetenser i personalgruppen, vilket krävs för att vi ska kunna tillgodose alla barns och ungdomars behov.

Stiftelsen kommer även fortsätta att arbeta för ett ökat deltagande av barn och ungdomar från skolor med lågt deltagande så att mångfalden blir bättre. Insatser kommer att fortsätta mot skolor som har under 5% sökande (se bilaga). Stiftelsen kommer även fortsätta att arbeta aktivt för att personalen ska spegla Malmös mångfald.

Stiftelsen driver Ottarpsgården strax utanför Hästveda, som ägs av Stadsfastigheter i Malmö. Stadsfastigheter lämnade 2022 ett redigerat hyresavtal, vilket stiftelsen inte haft ekonomiska förutsättningar att skriva på. Stiftelsen har därför sagt upp avtalet per 2023 12 31. Och kommer därefter inte att bedriva verksamhet på Ottarp längre. Lokalerna kommer att tömmas på alla möbler och inredning vilket tillhör Stiftelsen.

Malmös barn behöver i större utsträckning lära sig simma och utöka sin vattenvana, i delar av Malmös är simkunnigheten låg och simkunnighet står även i skolans läroplan. Simundervisningen under kollo ger gott resultat och Stiftelsen anser det vara ett viktigt komplement till de ordinarie aktiviteterna. Under 2023 års kollo sommar klarade 119 barn simtestet hos oss efter att gått i vår simskola vilket är ca 24% av alla de barnen som deltog i simskolan.

Stiftelsen har ett förvaltningsavtal med Stadsfastigheter gällande våra fastigheter och dess underhåll, en av de heltidsanställda vaktmästarna har även ett förvaltaruppdrag. Samarbetet med Stadsfastigheter fortsätter att utvecklas och uppföljning av avtalet sker årsvis.

2. Investering vatten och avlopp

Inför 2023 anmodades Stiftelsen av Hässleholms kommun att ansluta vatten och avlopp till det kommunala systemet. 2022 beviljade kommunstyrelsen i Malmö 14 miljoner för arbetet. Pengarna har utbetalats till Stiftelsen Malmö Sommargårdar. Pengarna finns på ett räntebärande konto i Swedbank. Kostnaderna förväntas stiga och äskande om tilläggsbelopp förväntas göras inför 2025 om arbetet inte gjorts ditintills.

Hässleholms kommun har ännu inte tagit beslut om när arbetet skall göras.

3. Styrelsens ändamål

Stiftelsen Malmö sommargårdar har till ändamål att förvalta enligt §1 i stadgarna de angivna tillgångarna och att anordna sommarvistelse för förskoleklassbarn och skolbarn bosatta i Malmö kommun.

4. Syfte med verksamheten

Att bereda barnen rekreation och avkoppling

Att låta barnen delta i gruppaktivitet och ge dem tillfälle att utveckla egna idéer och intressen.

Att lära barnen visa hänsyn till varandra.

Att låta barnen uppleva naturen och lära dem vara aktsamma om den.

5. Målgrupper

Målgruppen för Stiftelsens verksamhet är barn och ungdomar i Malmö stad.

Sommargårdsvistelse; Verksamheten erbjuder sommargårdsvistelse för barn mellan 6-13 år bosatta i Malmö kommun.

Uthyrningsverksamhet; Verksamheten hyr ut till barn- och ungdomsverksamheter, i Malmö kommun i första hand. Vi hyr inte ut till privatpersoner.

Barn på kollo.

År	Sökte	Fick plats	Tackar nej före utsatt datum	Tackar nej före kollostart	Kom ej till bussen	Åkte på kollo
2023	2305	1849	91 (31/3)	161	22	1676
2022	2538	1879	16 (31/3)	174	7	1608
2021	2611	1793	64 (30/3)	240	26	1527
2020	2178	1731	54 (30/3)	265	18	1394
2019	1995	1762	46 (30/3)	144	19	1543

5. Fastighetsförvaltning

Stiftelsen har ett samarbete och förvaltningsavtal med Stadsfastigheter där Stadsfastigheter kontinuerligt reviderar och uppdaterar Stiftelsens underhållsplaner. Underhållsplanerna löper på 10 år (se nedan).

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Lövestan	1 070 000	44 000	0	300 000	143 000	150 400	54 050	33 840
Essestorp	0	164 000	32 000	137 000	340 804	0	36 600	0
Barnens by	800 000	362 000	1 644 000	764 000	2 180 186	328 400	1 187 292	1 762 520
Nybygget	70 000	492 586	130 330	6550	35 500	0	49 250	?
Totalt:	1 970 000	1 062 586	1 806 330	1 207 556	2 699 490	478 800	1 327 192	1 796 360

Inför 2023 anmodades Stiftelsen av Hässleholms kommun att ansluta vatten och avlopp till det kommunala systemet.

Stiftelsen Malmö Sommargårdar har med hjälp av konsult på WSP gjort en utredning för att kartlägga tillvägagångssätt och kostnad. Denna ligger klar inför arbetet med anslutningen. Enligt konsultfirmans utredning kommer indragning av vatten och avlopp att kosta ca 14 miljoner kronor (2021 års siffror). Efter kontakt med WSP i slutet av 2022 gjordes en uppräknig på beloppet till 15 312 000 kronor.

Stiftelsen ansökte 2021 om ett tilläggsäskande om 14 miljoner kronor hos kommunstyrelsen i

Malmö. Denna beviljades Stiftelsen Malmö Sommargårdar för anslutning till kommunalt vatten och avloppssystem. Då arbetet ännu inte är gjort och vi i dagsläget inte har fått någon tidsplan eller datum för start har de 14 miljoner kronorna placerat på ett räntebärande konto hos Swedbank. Kostnaderna förväntas stiga och äskande om tilläggsbelopp förväntas göras inför att arbetet skall påbörjas 2024, 2025 eller när arbetet skall påbörjas. Hässleholms kommun har i dagsläget inte tagit beslut på när arbetet skall göras.

Stiftelsen driver Ottarpsgården strax utanför Hästveda, som ägs av Stadsfastigheter i Malmö mot att Stadsfastigheter får 50% av hyresintäkterna. Under 2023 har vi åter kunnat bedriva verksamhet efter att den torkade brunnen lagats under jan-december 2022. Dock har brunnen under november och december återigen varit sönder. Stadsfastigheter lämnade 2022 ett förslag till redigerat hyresavtal, vilket stiftelsen inte haft ekonomiska förutsättningar att skriva på. Stiftelsen har därför sagt upp avtalet per 2023 12 31. Och kommer därefter inte att bedriva verksamhet på Ottarp längre. Lokalerna kommer att tömmas på alla möbler och inredning vilket tillhör Stiftelsen. Följden av att inte längre hyra Ottarp är att tonårskollo inte kan bedrivas. Ottarp har fungerat bra utifrån den rumsfördelning som möjliggjort verksamhet för ungdomar. Stiftelsen ser varje år ett stort behov av tonårskollo och många efterfrågar det. Föreningar, skolor och övrig barn- och ungdomsverksamhet tappar hyresmöjlighet och Stiftelsen tappar en fastighet som även gav hyresintäkter året runt då Ottarp var en av få fastigheter hos Stiftelsen som är vinterisolerad.

6. Stiftelsens värdegrund

6.2. Trygghet i Stiftelsens miljöer

Vi arbetar ständigt med vår värdegrund. Hos oss möts barn och vuxna i olika åldrar, med skiftande erfarenheter och bakgrund. De möts i en verksamhet som bygger på demokrati och människors lika värde, där alla har samma rättigheter och skyldigheter.

I vår verksamhet;

- har alla rätt att säga sin mening och få den respekterad.
- strävar vi efter att ha nolltolerans mot mobbing och alla former av kränkningar.
- känner alla sig trygga och respekterad för den de är.
- ska alla få känna att de växer i sin kunskap, självkänsla och förmåga i samverkan med andra.
- skall de vuxna vara förebilder och även kunna se saker ur ett barnperspektiv.

6.3. Plats på kollo

De av alla Malmös barn mellan 6-13 år som ansöker om plats skall i möjligaste mån kunna få någon eller några sommarveckor på kollo. Oavsett var du bor och var du går i skolan i Malmö ska du ha möjligheten att söka till kollo. Stiftelsen Malmö sommargårdar skall så långt som möjligt kunna erbjuda alla Malmöbarn som ansöker, en plats på kollo. Styrelsens målinriktning kommer fortsätta handla om att öka mångfalden bland barnen. Stiftelsen kommer att fortsätta arbeta med hur vi skall öka deltagandet av barn och ungdomar från de skolor med lågt antal ansökningar och deltagande. Vi kommer även framöver fortsätta med att leta upp nya verksamheter att samverka med för att lättare nå vår målgrupp. Stiftelsen kommer fortsätta samarbeta med lokala föreningar, skolor, fritidsgårdar, områdesprogram och andra intressenter för att på så sätt öka barnantalet på kollo från skolor med få sökande.

6.4. Delta på lika villkor

Inom Stiftelsens verksamhet skall barn och vuxna deltaga i verksamheterna på lika villkor. Oavsett vem du är skall du ha möjlighet att finna spännande aktiviteter på kollo och hänsyn ska tas till alla barns integritet.

6.5 Mångfald

Mångfald bland barn och vuxna skall vara en självklarhet inom Stiftelsen Malmö sommargårdars verksamhet. I samband med att både barn ansöker och personal rekryteras till verksamheterna skall mångfald och språkkompetenser ses som berikande och viktiga i vår verksamhet.

7. Resurstjänsternas bidrag

Barn som upplevt krig, flykt och trauma ska kunna integreras i våra kollo och känna sig delaktiga. För att fullfölja det krävs en högre kompetens hos personalen och förmågan att möta andra behov.

Stiftelsen har under flera år äskat pengar för att kunna tillgodose barnens olika behov, särskilt de med medicinska utmaningar, koncentrationsproblem och barn med lindriga neuropsykiatriska diagnoser. Barn med ovanstående utmaningar faller ofta mellan stolarna då Stiftelsen inte har kompetensen och personalstyrkan att stötta dem, och de kollo som arrangeras för dessa barn är endast riktade till barn med LSS-stöd. Stiftelsen har fortsatt samarbetet med Funktionsstödsförvaltningen och Arbetsmarknads- och Socialförvaltningen för att utbyta kompetenser och hitta lösningar för att kunna tillgodose alla barns behov.

Inför sommaren 2023 avsatte Stiftelsen 120 000 kr och anställde en resursperson i Hästveda och en i Höllviken. Under sommaren placerades resurspersonerna ut på den stuga som ledningen ansåg hade störst behov av det och resurspersonen fungerade som ett extra stöd åt ett eller flera barn för att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för alla barnen att stanna på kollo. Resurspersonerna möjliggjorde för flera barn med särskilda behov att fullfölja sin kollovistelse under sommaren. Att få ännu fler barn att klara av att

stanna hela sin kollovistelse skulle vara möjligt om Stiftelsen erhåller eller avsätter extra pengar även i framtiden. Behovet av resurspersoner ökar och vi ser ett stort behov av att anställa många fler personer för att kunna möta de utmaningar vi har i barngrupperna.

Resurstjänsterna tillför en trygghet för bland annat de barngrupper som är extra oroliga de första dagarna av kollovistelsen och är således med och bidrar till att barnen lyckas stanna kvar på kollo – och få en trygg och rolig vistelse. Resurserna kan även stötta upp hos det enskilda barnet som behöver extra vuxennärvaro för att kunna trivas på kollo. Idag begränsas Stiftelsens möjligheter att ge extrastöd till både barngrupp och enskilda barn då vi är ca 24 barn på två ledare. Detta innebär att de barn som allra mest hade behövt lyckas med kollo får ytterligare ett misslyckande. Kollo har sedan lång tid tillbaka sett likadan ut vad gäller antal personal per barngrupp. Dock ser samhället, skolan och barnens liv ser inte likadant ut som förr – kollo behöver möta den verklighet som är just nu.

Det som utmärker kollo är att omsorgen av barnen inte slutar efter skoltid, utan består dygnet runt. Barnen behöver omsorg hela dygnet, vilket kräver mer trygghetskänslor för att barnet ska kunna stanna kvar på kollo. Då Stiftelsens uppdrag är att nå alla barn i Malmö behöver vi få rätt förutsättningar för att kunna göra det – och göra det bra. Med de förutsättningar Stiftelsen har nu, och har haft sedan en lång tid tillbaka, ser Stiftelsen det inte möjligt att möta de barn med störst behov av att åka på kollo.

7. Verksamheten

7.1 Viktiga förändringar

Vi lever i en föränderlig värld och det påverkas även Stiftelsen Malmö Sommargårdar av, Stiftelsen kommer att fortsätta arbetet med målstyrning och den interna kontrollplanen.

I underhållsplanen som tagits fram av Stadsfastigheter varierar kostnaderna per år beroende på vilket underhåll som ska göras (se tabell s. 5). Stiftelsen går noggrant igenom underhållsplanen inför varje år för att prioritera det som är nödvändigt för att bibehålla våra fastigheter i gott skick.

Det är inte alltid möjligt att följa underhållsplanen på grund av yttre omständigheter vilket gör att underhåll skjuts fram och omprioriteras. Orsaker kan vara dåliga väderförhållande, bristande tid hos entreprenörer eller oförutsägbara utgifter som innebär ekonomiska omprioriteringar. Stiftelsen för en kontinuerlig dialog med Stadsfastigheter och Stiftelsens förvaltare följer upp underhållsarbetet kontinuerligt.

Avlopp- och vattenförsörjningen i Barnens by och dess storkök kommer att behövas kopplas på Hässleholms kommuns vatten 2024 eller senare. I det fall kostnaderna överstiger det belopp vi redan fått på 14 miljoner kronor, kommer stiftelsen att behöva göra ett tilläggsäskande.

7.2 Ekonomiska konsekvenser

Då anläggningarna ständigt är i behov av underhåll krävs medel så att Malmös barn kan fortsätta sin över hundraåriga tradition med att åka på kollo.

Vi kan inte sätta oss upp mot myndigheternas krav på verksamheten utan måste följa de regler, lagar och förordningar som krävs för en säker och trygg verksamhet.

Alla barn har rätt till en trygg vistelse på kollo. Stiftelsen ser utmaningar med nuvarande bemanning, för att skapa det krävs det mer än två personal åt gången på 24 barn. Styrelsen för Stiftelsen Malmö sommargårdar lämnade 2023 in ett tilläggsäskande för att kunna anställa ytterligare en personal på varje stuga för att säkerställa en hög kvalitet på verksamheten även i framtiden för alla barn. Detta beviljades tyvärr inte.

För att ansvara för ett sommarkollo krävs det kompetent personal och Stiftelsen följer de arbetslagar som finns. Detta medför att det måste vara minst fyra personer i skiftgång i ledningsgruppen på kontoren under sommaren, två i Hästveda och två i Höllviken. Till detta tillkommer den fasta ledningsgruppen.

För att verksamheten ska fungera på ett optimalt och säkert sätt för alla barn på kollo behöver personalgruppen utökas med en tjänst per stuga inför 2025. Att enbart ha två personal för 24 barn är otillräckligt och bidrar till att allt fler barn behöver avsluta sin kollovistelse i förväg då verksamheten inte kan möta barnens behov. Vi ser i vår verksamhet precis som i övriga samhället att barns behov inte möts i tillräckligt stor utsträckning, vilket i längden får konsekvenser så som utanförskap, ensamhet, misstro, låg tillit och i värsta fall även kriminalitet.

Om Stiftelsen Malmö Sommargårdars kollo får ekonomiska förutsättningar att fortsätta möta barns behov kan verksamheten fortsätta finnas för en bred barngrupp och därmed även fortsätta vara en stabil plattform för integration av barn med olika förutsättningar och levnadsvillkor.

Stiftelsen ser därmed verksamheten som en bidragande faktor till att Malmö Stad möter barnkonventionens grundprinciper om att inget barn får diskrimineras, att barnens bästa alltid ska vara första prioritet och att alla barn har rätt att överleva, leva och utvecklas.

År 2023 har Stiftelsen fått ett bidrag från Fritidsnämnden på 17 316 000 kr.

Stiftelsen ser framöver kostnadsökningar som inte går att påverka till följd av bland annat ökade elpriser, ökade livsmedelspriser och dyrare byggnadsmaterial som framöver kan ge svårigheter att bedriva vår kärnverksamhet fullt ut utan ökande anslag.

Vid minskade anslag riskerar Stiftelsen att få svårigheter att erbjuda kolloplatser i samma utsträckning som hittills då fastighetsunderhållet alltid måste prioriteras.

8. Äskanden

Stiftelsen Malmö Sommargårdar har följande äskanden till budget 2025:

Samtliga kostnader i budgeten är uppräknade med c:a 3 % med undantag för utökade kostnader för el och mat som är beräknat att stiga med 10 %

Äskandet för Stiftelsen Malmö Sommargårdar 2025 uppgår till **18 643 909 kr.**

Utöver detta äskar vi årligen ett utökat anslag till att anställa mer personal på våra 18 stugor enligt beskrivning av kollo, personal och resurser under 3:2.

Kostnad för en personal c:a 62 000kr. 18 personal **1 116 000 kr.**

Vi ser även ett stort behov för stöd inom IT- och HR-frågor. Utifrån att Stiftelsen har delvis tillgång till Malmö Stads digitala funktioner (Open E-plattform, malmo.se-mejl, Kom In, m.m.) bidrar det till ett beroende av Malmö Stad och gör att vi i viss mån har svårt att ta hjälp externt. Det finns även behov av HR-stöd. Då Malmö Stad sedan många år tillbaka känner vår verksamhet är det önskvärt att få tillgång till HR-stöd genom Malmö stad. Verksamheten har under den korta kolloperioden större behov, och löpande under året ett mindre behov om inget särskilt uppstår.

Malmö 2024 05 20

För styrelse

Marie Tanndal

Ordförande

Stiftelsen Malmö Sommargårdar

Marie Österlund

Verksamhetschef

Stiftelsen Malmö Sommargårdar

Budgetskrivelse 2025

Funktionsstödsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	6
Beslut, händelser och förändringar i omvärlden	6
Tillgång till insatser enligt LSS och SoL	6
Omvärldsutveckling som påverkar nämndens verksamhet	7
Statliga utredningar och beslut som påverkar eller kan komma påverka nämnden framöver	9
Behov av förändringar i Malmö stad.....	11
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	15
Gemensamma satsningar för ökad kvalitet	15
Rätt kompetens och ökad professionalisering	20
Utveckling av verksamhetsområden	21
Lokaler	27
Kommunbidrag	29
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	36
Begäran om investeringsram	38
Investeringsram	38

Sammanfattning

Funktionsstödsnämndens målgrupper innefattar Malmöbor i alla åldrar med unika och föränderliga förutsättningar och ofta med livslångt behov av insatser. Nämndens uppdrag är komplext och brett och stödbehovet kan variera mycket mellan verksamheter och brukare.

Många Malmöbor har ett stödbehov som kan kopplas till ansvarsområden hos olika nämnder. Detta förutsätter en helhetssyn genom fördjupad samverkan mellan stadens förvaltningar och med regionen, civilsamhället samt med andra aktörer. Det är av vikt att målgruppernas behov synliggörs i stadens prioriteringar och satsningar. Förändringar i omvärlden, utvecklingstrender på global nivå samt nya lagar eller myndighetsbeslut är faktorer som påverkar funktionsstödsnämndens verksamhet och ekonomi på kort och lång sikt. Samtidigt leder osäkerheten i omvärlden och i den globala ekonomin till ett ökat effektiviseringsstryck i offentlig verksamhet framöver.

Det omfattande utvecklingsarbete som förvaltningen genomför för att motverka den kostnadsstegring som skett de senaste åren fortsätter med fullt fokus på att maximera den ekonomiska effekten samtidigt som hänsyn till kompetensförsörjning, kompetensutveckling, arbetsmiljö och kvalitet präglar alla förändringar. Att säkerställa att brukarens behov möts med rätt insats, på rätt sätt, i rätt tid och utifrån rätt tilldelade resurser är högt prioriterat framöver. Nämnden känner sig trygg i att det pågående utvecklingsarbetet kommer att ge många positiva effekter framöver i form av ökad kvalitet, en effektivare styrning och minskade kostnader på sikt men det behöver hanteras med respekt för alla ovannämnda delar.

Inför budget 2025 vill funktionsstödsnämnden samtidigt framhålla att de åtgärder som genomförs inom ramen för det pågående utvecklingsarbetet inte bedöms i dagsläget svara mot nya identifierade utmaningar i form av såväl ökade volymer och förändrade behov inom målgruppen som förändringar i omvärlden.

Funktionsstödsnämndens målgrupper kräver både bred och fördjupad kompetens hos såväl medarbetare som chefer. Kompetens behöver finnas för brukarens hela liv, från barn- till ålderdom. Det är av avgörande betydelse att förvaltningen kan rekrytera, utveckla och behålla engagerade medarbetare med rätt kompetens. Förvaltningen arbetar för att hitta kostnadseffektiva strukturer för kompetensutveckling och kompetenspåbyggnad men det är av stor vikt att planerade satsningar 2025 möts av ökade ekonomiska resurser. En prioriterad fråga för funktionsstödsnämnden är att medarbetarna ska erbjudas goda anställningsvillkor samt en god och hållbar arbetsmiljö där det råder balans mellan krav och resurser. Som arbetsgivare ansvarar nämnden för att följa det systematiska arbetsmiljöarbetet och vid behov göra förändringar för att förebygga risker och uppnå en god arbetsmiljö.

Mot bakgrund av genomförd analys av nuläget såväl som prognostiserad utveckling framöver är bedömningen att volymerna kommer öka utanför ramen för demografikompensationen inom insatser som daglig verksamhet, boendestöd och personlig assistans. Nämnden konstaterar även fortsatta utmaningar inom utförandet av personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken där schablonbeloppets låga nivå gör att insatsen inte kan finansieras enbart av intäkter från Försäkringskassan. Det föreligger behov av ekonomiska resurser inom hälso- och sjukvårdsverksamheten med koppling till bland annat volym- och behovsförändringar i övriga verksamheter. Satsningar på nämndens hälsofrämjande och förebyggande arbete har en stor betydelse för livskvaliteten och bidrar till en jämlik hälsa för målgrupperna men det krävs samtidigt att det finns finansieringsmöjligheter. Vidare är det viktigt att Malmöbor med behov av stöd och hjälp ges förutsättningar för en meningsfull tillvaro med inflyttande över sin vardag och i samhället och att de goda resultat som uppnåtts genom satsningar med statlig finansiering inom socialpsykiatri upprätthålls även när den externa finansieringen upphör.

Att fortsätta bygga nya boenden för nämndens målgrupp inom LSS-området kommer vara fortsatt prioriterat de kommande åren. Då möjlighet till utbyggnad i kommunal regi saknas under 2025 och 2026 planeras efterfrågan mötas av ett utökat antal platser i extern regi. Funktionsstödsnämnden vill framhålla vikten av att kommunfullmäktige avsätter medel för LSS-utbyggnad under 2025.

Funktionsstödsnämnden konstaterar att inför 2025 finns det behov av ett utökat kommunbidrag för att

kunna möta de förändringar och utmaningar som nämnden står inför, samtidigt som pågående omställning och förbättringsarbete på sikt bedöms ge bättre förutsättningar för ökad kvalitet och bättre hushållning av resurser.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

”Vägval för framtiden 5” som Sveriges kommuner och regioner (SKR) presenterade i september 2023 beskriver fem övergripande spänningsfält och tio trender som påverkar det kommunala och regionala uppdraget fram mot år 2035. Övergripande globala drivkrafter anses få allt större påverkan på den lokala och regionala nivån och gör att kommuner och regioner behöver förhålla sig till en ökad komplexitet, nya utmaningar eller möjligheter som påkallar behov av nya arbetssätt eller perspektiv. En av de övergripande spänningsfält som beskrivs i rapporten är demografien där en minskad befolkningstillväxt och en åldrande befolkning påverkar både välfärden och kompetensförsörjningen. Kommuner och regioner är också beroende av utrikeshandel för att kunna leverera olika former av välfärd samtidigt som förutsättningarna för frihandel och global konkurrens påverkas av osäkerhet i omvärlden och i den globala ekonomin. Klimatförändringar är en annan utmaning som måste förebyggas och hanteras och digital teknik som skapar nytta och värde måste samtidigt utvecklas på ett ansvarsfullt och etiskt sätt med hänsyn till exempelvis integritet, demokrati och mänskliga rättigheter.

När statliga satsningar görs inom socialtjänstens område riktas de ofta till äldre, barn och unga eller till kunskapsområden så som våld i nära relationer eller trygghetsarbete. Personer med funktionsnedsättningar nämns sällan vilket gör att gruppen ofta inte får ta del av de statliga satsningar som görs. Malmö och Göteborgs stad har uppvaktat SKR i olika omgångar sedan 2021 om att SKR ska sätta större fokus på funktionshinderområdet samt arbeta för att riksdag, regering och ansvariga myndigheter ska inkludera och ha ett tydligt fokus vad gäller funktionshinderområdet. Några av de områden som Malmö och Göteborg särskilt lyft är behov av att stötta kompetensförsörjningsarbetet för funktionshinderområdet genom satsningar liknande äldreomsorgslyftet, utreda andra typer av boendeformer enligt LSS, livsvillkor för barn och unga med funktionsnedsättning samt inläsningseffekten inom daglig verksamhet.

Beslut, händelser och förändringar i omvärlden

Tillgång till insatser enligt LSS och SoL

Antalet personer med funktionsnedsättning som beviljas insatser enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialtjänstlag (2001:453) (SoL) och även antalet insatser som beviljas till dessa personer har slutat öka på nationell nivå.

I Socialstyrelsens Lägesrapport 2024 för insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning konstateras att även om andelen personer med LSS-insats per 10 000 invånare har slutat öka finns det skillnader mellan olika insatser. Den största ökningen konstateras inom insatsen daglig verksamhet, medan andra insatser så som korttidsvistelse, kontaktperson och ledsagarservice har minskat. Socialstyrelsen konstaterar att minskningen av personlig assistans enligt LSS fortsätter för tredje året i rad, vilket inte kan förklaras fullt ut av att antalet beslut om statlig assistansersättning ökar. När det gäller uppdelningen enligt personkretstillhörighet konstateras en fortsatt ökning endast inom grupp ett i LSS (personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd), medan en stor minskning ses inom grupp tre i personkretsen (personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service).

Inom insatser enligt SoL är det framförallt insatsen boendestöd som ökar nationellt, mellan 2007 och 2022 har insatsen nästan tredubblats. Socialstyrelsen anser att ökningen av insatsen kan vara en konsekvens av ökade behov bland personer med psykisk funktionsnedsättning men även att personer med

intellektuell funktionsnedsättning eller autism också kan beviljas insatsen boendestöd.

Sedan 2018 har andelen Malmöbor med insatser från funktionsstödsförvaltningen ökat från 0,79 procent till 1,02 procent av Malmös befolkning. Den största ökningen har skett inom SoL där andelen Malmöbor med insatser stigit från 0,25 procent 2018 till 0,40 procent 2023 medan andelen med LSS-insatser är oförändrad under perioden (0,61 procent), vilket är lågt jämfört med riket. Inom LSS har befolkningsandelen med daglig verksamhet ökat markant medan inom övriga LSS-insatser har endast mindre förändringar i förhållande till befolkningsutvecklingen skett. Avseende den ökande andelen av befolkningen med SoL-insatser är boendestöd särskilt drivande, precis som på nationell nivå.

Omvärldsutveckling som påverkar nämndens verksamhet

Stärkt beredskap

Det förändrade omvärldsläget har medfört ett ökat nationellt fokus på säkerhets- och beredskapsfrågor och medför ett behov av ett starkt totalförsvaret och en stärkt krishanteringsförmåga, där en viktig del de kommande åren är att prioritera och stärka det civila försvaret. Kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst är samhällsviktiga verksamheter och komplexa redan i vardagen och är viktiga aktörer i arbetet med att stärka och utveckla samhällets beredskap. Socialstyrelsen och länsstyrelserna har tagit fram en nationell plan som sträcker sig till 2030 och syftar till att utveckla och stärka den kommunala hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens arbete med civil beredskap.

Förvaltningen ser behov att öka tryggheten, kunskapen och medvetenheten kring civil beredskap både för chefer, medarbetare och brukare för att på så vis stärka förmågan att bedriva verksamhet vid oönskade händelser. Som en del i detta arbete avser förvaltningen att utveckla arbetet med kontinuitetshantering och beredskapsplanering samt ta fram målgruppsanpassad kommunikation. Samverkan, både internt och externt, utgör en viktig del i förvaltningens plan för arbetet med att stärka beredskapen.

Hälsofrämjande arbete

Socialstyrelsen konstaterar att vården fortfarande inte är jämlik för personer med funktionsnedsättning jämfört med övrig befolkning. Exempelvis får diabetespatienter med insatser enligt LSS eller SoL behandling med blodfettsänkande läkemedel i lägre utsträckning än övriga befolkningen. Vidare är dödligheten högre för bröstcancerpatienter med insatser enligt LSS eller SoL jämfört med övriga befolkningen.

Omställningen till nära vård är central i det hälsofrämjande arbetet. Omställningen ska vara genomförd till 2027 och syftar till att patienter och anhöriga ska känna sig delaktiga i hälso- och sjukvården och att vården ska vara lättillgänglig och ges med god kontinuitet. Socialstyrelsen och SKR konstaterar i uppföljningar av omställningen att samverkan mellan kommun och region hittills har utvecklats, att vården genom digitalisering och nya arbetssätt för samverkan har blivit tillgänglig på nya sätt samt att det är större fokus på hälsofrämjande och preventiva insatser i kommunerna och regionerna. Samtidigt konstateras att det finns en stor variation i kommuners och regioners omställningsarbete. En utmaning som SKR identifierat är att det saknats sätt att följa upp omställningen på systemnivå, vilket försvårat uppföljning av effekter och resultat. Under 2023 lanserade SKR ett ramverk för uppföljning av omställningen.

Majoriteten av de brukare som mottar stöd enligt LSS eller SoL från nämndens verksamheter har även behov av kommunal hälso- och sjukvård. Funktionsstödsnämnden fortsätter arbetet med omställningen till nära vård, ett arbete som berör samtliga nämndens verksamheter. Arbetet med omställningen sker tillsammans med socialförvaltningarna, skolförvaltningarna samt med den regionala primär- och slutenvården där barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri är viktiga aktörer.

Psykisk ohälsa och suicid

Psykisk ohälsa och suicid är stora folkhälsoutmaningar som har konsekvenser för den enskilde, anhöriga och närstående och för samhället. Enligt Försäkringskassans analys ökade antalet pågående sjukfall inom psykiatriska diagnoser under åren 2010 till 2023 från 30 000 till 90 000. Försäkringskassan konstaterar vidare att psykiatriska diagnoser sedan 2014 är en av de vanligaste anledningarna till sjukskrivning och att dessa är vanligare hos personer i yngre medelåldern, men ökar i alla åldrar.

I september 2023 presenterade Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten ett förslag till ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention. Den nya strategin ger en inriktning och ett ramverk för hur samhället gemensamt ska planera, prioritera och genomföra insatser för att möta utmaningarna med en ökande psykisk ohälsa. Strategins fyra övergripande mål är en bättre psykisk hälsa i hela befolkningen, färre liv förlorade i suicid, minskad ojämlikhet i psykisk hälsa och minskade negativa konsekvenser på grund av psykiatriska tillstånd. Förslaget har lämnats över till regeringen, som bereder och fattar beslut om strategin.

Överenskommelsen om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention, som förnyades 2024, är en del i det långsiktiga arbete som gemensamt bedrivits av SKR och staten sedan 2012. Utgångspunkten är att samordnade insatser från både staten och kommuner och regioner ska bidra till ett ökat fokus på psykiskt välbefinnande, förebyggande arbete samt skapa förutsättningar för god och tillgänglig vård och omsorg för personer med psykisk ohälsa. Statliga medel har hittills delvis finansierat utvecklingen på det socialpsykiatriska området som exempelvis mötesplatser och andra satsningar för att bryta social isolering inom funktionsstödsnämndens målgrupper.

När det gäller arbetet med suicidprevention visar en undersökning som organisationen Suicid Zero har gjort 2024 att det finns stora skillnader mellan skånska kommuner. Bara fem av de svarande skånska kommunerna bedöms ha goda insatser för att förebygga suicid. Malmö är en av kommunerna som får godkänt och hamnar i topp tre.

Meningsfull sysselsättning för vuxna

Unga med funktionsnedsättning och unga med psykisk ohälsa är två grupper som är överrepresenterade inom gruppen unga som inte arbetar eller studerar, där orsakerna ofta är komplexa.

Våren 2024 tog ett konsultföretag, på uppdrag av Riksförbundet FUB, fram en analys som visade på att betydande samhällsekonomiska effekter uppstår om personer med intellektuell funktionsnedsättning får förutsättningar för att förvärvsarbeta. Möjligheten att arbeta och försörja sig själv ger inte bara ekonomiska värden utan höjer också livskvaliteten för den enskilde individen. Utredarna konstaterar att i dagsläget är det få personer i målgruppen som får de rätta förutsättningarna.

I rapporten finns ett förslag om att ett kompetenscentrum byggs upp. Där kan arbetsmetoder och rutiner samlas för att stödja personer med intellektuell funktionsnedsättning att göra övergången till arbete från den anpassade gymnasieskolan eller från daglig verksamhet. Möjligheten för fortsatta studier begränsas idag av att anpassad gymnasieskola inte ger behörighet till högre studier och att få kurser på till exempel folkhögskolor är anpassade till målgruppens behov.

Ett ökat inflöde till daglig verksamhet LSS har konstaterats i Malmö de senaste åren. Anledningen bedöms vara att arbetsmarknaden och andra sociala arenor har minskat för målgruppen. Samtidigt växer antalet elever i anpassad grund- och gymnasieskola tillsammans med att allt fler personer som kommer från ordinarie skolformer ansöker om insatsen. Ett utvidgat samarbete mellan Malmö stads förvaltningar syftar till att stärka anställningsmöjligheterna för de personer som är målgruppen inom daglig verksamhet vilket bedöms ge positiva effekter för både individen och ekonomin.

Välfärdsteknik och välfärdsutveckling genom digitalisering

Socialstyrelsen konstaterar att användandet av välfärdsteknik inom kommunernas funktionshindersverksamhet har minskat de senaste åren, särskilt syns minskning av teknik kopplad till omvårdnad och tillsyn. Som förklaringar till minskningen anges att kommuner har testat en teknik i liten skala och sedan avslutat användningen av den, exempelvis på grund av bristande resurser eller att tekniken inte har gett önskad effekt. En annan möjlig förklaring till nedgången är att den är en effekt av en osäkerhet rörande rättsläget för integritetskänslig välfärdsteknik och hantering av samtycke för personer med nedsatt beslutsförmåga. Samtidigt anses rätt använd välfärdsteknik och digitalisering kunna bidra till ökad självständighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Regeringen har tillsatt utredningen ”Välfärdsteknik inom socialtjänsten och verksamhet enligt LSS” som ska föreslå en reglering av användningen av välfärdsteknik när insatser enligt SoL och LSS ges till personer med nedsatt beslutsförmåga. Syftet är att fler av de som vill ska kunna ta del av insatser med stöd av

välståndsteknik och att personer med nedsatt beslutsförmåga ska erbjudas insatser med välståndsteknik på lika villkor som andra. Utredningen ska även göra en integritetsanalys där behovet av skydd för den personliga integriteten beaktas och lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2025.

Inom områdesnätverk funktionshinder i Skånes kommuner pågår ett arbete med att kartlägga erfarenheter av välståndsteknik till brukare utifrån perspektiven ökad trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet. I arbetet ingår också erfarenheter av digitala lösningar som är till nytta för brukarnära personal i verksamheter inom funktionshinderområdet. Syftet är att finna goda exempel, lära av varandra och skapa inspiration.

Under 2023 samlade SKR och bolagen Adda och Inera landets kommuner i en bred dialog. Resultatet blev en strategisk agenda som kallas ”Kommungemensamt handslag för välståndsutveckling genom digitalisering” och antogs av SKR i december 2023. Handslaget syftar till att öka digitaliseringstakten i Sverige och underlätta omställningen för att möta de samhällsutmaningar landet står inför. Fyra prioriterade områden pekades ut: digitala lösningar, infrastruktur och arkitektur, kompetensgemenskap, omvärld och implementering samt ledning och styrning för omställning. Genom en gemensam riktning och att arbeta tillsammans stärks kommuners beställarkraft, omställningen underlättas och samarbetet mellan kommuner, men även mellan kommuner och stat, näringsliv och akademi kan utvecklas.

Rätt kompetens i framtidens välfärd

Fram till 2031 kommer antalet personer i arbetsför ålder att minska och andelen över 80 år att öka med nästan 50 procent. Det innebär en stor kompetensutmaning för välfärdssektorn och leder till ökad konkurrens om personal inom vård- och omsorgssektorn och hälso- och sjukvården. Kommuner och regioner behöver förändra arbetssätt samt ta tillvara och utveckla befintliga medarbetare för att minska behoven av fler anställda. Här krävs en helhetssyn och långsiktiga åtgärder för att utveckla välfärden resurseffektivt och möta utmaningarna i kompetensförsörjningen. Arbetsgivare, staten och fackliga organisationer behöver samarbeta med målet att trygga kompetensförsörjningen i välfärden, där arbetsmiljö, minskad sjukfrånvaro och ett starkt ledarskap är prioriterade områden. Även heltid som norm och ett hållbart arbetsliv utgör viktiga områden. Innovativa lösningar kopplat till exempelvis teknik, digitalisering och automatisering behövs för att bidra till att säkra välfärdens kompetensförsörjning.

Enligt Socialstyrelsen beskrivs den så kallade formella kompetensen kopplat till adekvat utbildning inom LSS vara relativt god. Kartläggningar som gjorts av Socialstyrelsen avseende kompetensen i LSS-boenden visar dock att utbildningskraven inte alltid rustar medarbetaren för att möta brukarens behov. Bland annat lyfts att tillräcklig kompetens om LSS, pedagogiskt arbete tillsammans med brukaren samt dokumentation och arbete med genomförandeplaner inte ges genom utbildningarna. För att stödet till personer med funktionsnedsättning ska vara av god kvalitet krävs dessutom ytterligare kompetens i till exempel tydliggörande pedagogik, lågaffektivt bemötande och kommunikationssätt. Det innebär att kommunen behöver genomföra kontinuerlig fortbildning i den egna organisationen.

För att lösa de demografiska utmaningarna och välfärdens behov av kompetensförsörjning behöver arbete göras på nationell nivå, bland annat genom att arbeta med välfärdsutveckling som frigör resurser och gemensamma utvecklingsprojekt. Det är också viktigt att skolan ger elever relevant information om arbetsmarknaden och var jobben finns inför deras gymnasieval. Samtidigt behöver arbetet med att påverka utbildningsanordnare fortsätta så att antalet utbildningsplatser anpassas efter behovet.

Statliga utredningar och beslut som påverkar eller kan komma påverka nämnden framöver

Förslag om ny socialtjänstlag

Utredningen Framtidens socialtjänst genomförde en översyn av socialtjänstlagen och lämnade förslag som bedöms skapa förutsättningar för en mer hållbar socialtjänst. Den nya socialtjänstlagen förväntats träda i kraft i juli 2025. De större ändringarna handlar om förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, övergripande planering gällande den sociala miljön, planering av insatser avseende alla enskilda, kunskapsbaserad socialtjänst och möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. Regeringen gav Socialstyrelsen i uppdrag att fördela statsbidrag under perioden 2024–2028 för att stödja

kommunerna i omställningen.

Funktionsstödsförvaltningen har startat upp arbetet med att identifiera vad den nya socialtjänstlagen innebär för förvaltningen och planera för de förändringar som behöver göras. Förvaltningen kommer också att ingå i ett samarbetsforum för omställningsarbetet kopplat till funktionshinderområdet som SKR håller samman.

Förändringar inom personlig assistans

Inom personlig assistans sker stora förändringar på nationell nivå, vilket påverkar verksamhet och ekonomi i Malmö såväl som i andra kommuner i landet.

Lagändringar inom personlig assistans som trädde i kraft i januari 2023 syftade till en förstärkt rätt till personlig assistans och bedömningen var att det skulle leda till en ökning av antalet personer med statlig assistansersättning. Enligt Försäkringskassans statistik minskade istället antalet assistansberättigade under augusti - december 2023 samtidigt som prognosen pekar på en minskning även framöver.

Även inom funktionsstödsförvaltningen registrerades en successiv minskning av antalet ärenden inom personlig assistans med statlig assistansersättning under 2023. Debiteringen från Försäkringskassan präglas dock av en kraftig eftersläpning och den retroaktiva debiteringen för 2023 pekar dock våren 2024 på en trend med ökade volymer, från 399 ärenden i snitt per månad 2023 till 410 enligt prognosen för 2024.

Även volymerna inom personlig assistans LSS minskade under 2023 i enlighet med den nationella inriktningen. Våren 2024 sker fortfarande ingen ökning av antalet ärenden personlig assistans LSS men antalet assistanstimmar ökar vilket indikerar att trenden kommer brytas framöver.

Huvudmannaskapsutredningen föreslår att all personlig assistans blir statlig och att kommunernas ansvar för assistans överförs till Försäkringskassan under ett års tid med start i januari 2026. Utredningen bedömer att Försäkringskassan och kommunerna behöver minst 12 månader för att förbereda ett förstatligande, vilket innebär att riksdagen måste fatta beslut om förändringen senast hösten 2024. Våren 2024 har dock ingen proposition om förstatligande ännu presenterats.

I sitt yttrande över utredningens förslag menade funktionsstödsnämnden att förberedelserna för övergången kommer att under minst ett års tid generera utökade kostnader för handläggning och administration i en omfattning som i dagsläget är svår att uppskatta.

Samsjuklighetsutredningen

Utredningen föreslår bland annat att socialtjänstens ansvar för personer med skadligt bruk och beroende ska förtydligas samt att det blir obligatoriskt för kommuner och regioner att gemensamt bedriva en samordnad vård- och stödverksamhet för personer med särskilt stora samordningsbehov. Lagändringarna föreslås träda i kraft 2026 och innebär att kommunerna behöver ställa om sin verksamhet från ett behandlingsfokus till att utveckla sociala stödinsatser. Förvaltningens och Region Skånes integrerade FACT-team ligger i linje med vård- och stödformen som samsjuklighetsutredningen föreslår.

Det är svårt att i dagsläget bedöma förslagets påverkan på funktionsstödsnämndens verksamhet och ekonomi men bedömningen är att en av reformens konsekvenser som får en direkt påverkan på nämndens ekonomi är snabbare utskrivning från heldygnsvården. Snabba utskrivningar kan generera vidare ett ökat behov av omfattande insatser för nämndens målgrupper.

Brottsförebyggande arbete

Oegentligheter och brott i välfärden är en fortsatt utmaning på nationell nivå och har identifierats av SKR som en av de tio viktigaste trenderna som påverkar det kommunala uppdraget. Ett antal åtgärder har vidtagits på nationell nivå för att förbättra informationsöverföringen mellan myndigheter i syfte att hindra felaktiga utbetalningar och motverka brottslighet.

I Malmö stad pågår just nu ett lägesbildsarbete utifrån lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete som trädde i kraft 1 juli 2023. Lägesbilden ska innehålla en kartläggning av brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser, annan information av betydelse samt en analys av

kartläggningen och informationen. I nästa steg ska en åtgärdsplan tas fram för kommunen, vilken kan komma att beröra funktionsstödsförvaltningen. Förvaltningen arbetar i dagsläget förebyggande för att hindra barn och unga att hamna i kriminalitet, systematiskt med oegentligheter inom personlig assistans och mot våld i nära relation.

Ett område som är särskilt utsatt för risk inom funktionsstödsnämndens verksamhet är personlig assistans. För att minimera risken för felbetalningar och säkerställa rätt användning av ekonomiska resurser och i enlighet med Malmö stads handlingsplan fortsätter förvaltningens kontrollgrupp utveckla sitt arbete. Kontrollgruppens arbete har resulterat att felaktiga utbetalningar kan stoppas i tid och vid misstanke om bidragsbrott eller försök till bidragsbrott görs polisanmälningar.

Myndigheten för delaktighet har startat ett arbete med en kunskapsför djupning om funktionsnedsättning och riskfaktorer för normbrytande beteende och tidig rekrytering till kriminalitet. Funktionsstödsförvaltningen har inlett ett samarbete med myndigheten kring dessa frågor.

Översyn av den kommunalekonomiska utjämningen

Översynen som genomförs av en parlamentariskt sammansatt kommitté har som syfte att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämningen ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar. I uppdraget ingår en översyn av systemet för utjämning av kostnader för verksamhet enligt LSS. Utredningstiden har förlängts och uppdraget ska redovisas senast den 3 juli 2024.

Malmö stad betalar över 221 mnkr till det nationella LSS-utjämningsystemet 2024, vilket innebär en ökning med cirka 18 mnkr jämfört med 2023 och med cirka 40 mnkr jämfört med 2022. Nuvarande system baseras på kommuners standardkostnad per invånare och att Malmö betalar en utjämningsavgift grundar sig på att staden har lägre LSS-kostnader per invånare än snittet i riket.

Tilldelningen av ekonomiska resurser till funktionsstödsnämnden påverkas inte av Malmö stads avgift till LSS-utjämningen. Utfallet i systemet för utjämning av LSS-kostnader är samtidigt en av de faktorer som varje år påverkar stadens tillgång till ekonomiska medel i sin helhet.

Behov av förändringar i Malmö stad

Socialnämndernas insatser riktar sig till Malmöbor som återfinns i samtliga åldrar. Många Malmöbor har ett stödbehov som kan kopplas till ansvarsområden hos olika nämnder. Detta förutsätter en helhetssyn genom fördjupad samverkan mellan stadens förvaltningar och med regionen, civilsamhället samt med andra aktörer. Det handlar om att synliggöra målgruppernas behov, kraftsamla kring rätt frågor i staden och tydliggöra respektive nämnds ansvar för att få till förflyttning.

I socialnämnderna återfinns en stor del av Malmöborna som behöver stöd från Malmö stad. Det är av vikt att målgruppernas behov synliggörs i stadens prioriteringar och satsningar. Rapporter och utredningar som ligger till grund för beslut behöver lyfta en bredd av behov för att spegla stadens invånare.

En öppen och tillgänglig stad för alla

För att möjliggöra en stad öppen för alla krävs att arbetet med tillgänglighet och universell utformning stärks och genomsyrar samtliga nämnders uppdrag och verksamhet, allt från byggprocesser till kultur- och fritidsaktiviteter eller trygghetsskapande insatser. Universell utformning och tillgänglighet tenderar ibland att behandlas som en särskild aspekt riktad till en avgränsad grupp. Men universell utformning bör inte förstås som insatser för personer med funktionsnedsättning, utan som ett tankesätt, en process och ett utförande som inkluderar alla – också de med funktionsnedsättning. En utgångspunkt i universell utformning i gestaltningen av staden är att skapa en mer inkluderande design som medför flexibilitet och öppnar upp för olikhet och mångfald. Det är avgörande att tillgänglighet och universell utformning integreras i stadens processer annars finns risken att anpassningar görs i senare skeden vilket kan leda till dyrare lösningar, att tillgänglighetsinsatser kopplas till särskilda kostnader och, framförallt, att resultaten blir mindre inkluderande vilket utestänger Malmöbor.

Arbetet med tillgänglighets- och funktionsrättsfrågor är ett stadsövergripande ansvarsområde som

behöver bedrivas långsiktigt och i samverkan inom och mellan förvaltningar, funktionsrättsorganisationer och Malmöbor med funktionsnedsättningar. Ett arbete har inletts med att ta fram en gemensam riktning för tillgänglighet i staden, med fokus på service, digitalisering och fastigheter. Detta sker i samverkan mellan stadsbyggnadskontoret, serviceförvaltningen, fastighets- och gatukontoret och funktionsstödsförvaltningen. Arbetet bidrar direkt till kommunfullmäktigemålet om stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer och kommunfullmäktigemålet om god och likvärdig service. Utvecklingsarbetet som kommer ske i nära samverkan mellan förvaltningarna ska leda till ett stadsgemensamt dokument där varje nämnd sedan ansvarar för de aktiviteter som bidrar till stadens gemensamma arbete med tillgänglighet. Ett arbete kommer också ske framåt mellan berörda förvaltningar och stadskontoret för att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan förvaltningarna avseende tillgänglighetsarbetet.

Inom ramen för det gemensamma arbetet för en ökad tillgänglighet för Malmöbor med funktionsnedsättningar är det viktigt att etablera en teknisk plattform för att tillförsäkra tillgången till nät för boenden, föreningar och andra organisationer som verkar i Malmö stads fastigheter. Funktionsstödsnämnden efterfrågar en lösning som underlättar tillgång till internet för samtliga nämndens boenden och vill framhålla att det är av yttersta vikt att detta prioriteras och drivs fram skyndsamt för att motverka det digitala utanförskapet för målgruppen.

Stärka möjligheter till anställning för Malmöbor med funktionsnedsättning

Det är viktigt att Malmö stads förvaltningar i högre utsträckning fortsätter rekrytera personer med funktionsnedsättning från daglig verksamhet för att möjliggöra inträde på arbetsmarknaden för målgruppen.

Funktionsstödsförvaltningen har under längre tid arbetat med att möjliggöra anställningar i den egna förvaltningen. Funktionsstödsförvaltningen och arbetsmarknadsavdelningen på arbetsmarknads- och socialförvaltningen samarbetar i arbetet gällande målgruppen, en samverkan som har stärkts den senaste tiden bland annat genom budgetuppdraget ”Arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden ges i uppdrag att ta fram en modell för att underlätta övergången från daglig verksamhet till en kommunal arbetsmarknadsanställning, eller till den reguljära arbetsmarknaden, för Malmöbor med funktionsnedsättning” i Malmö stads budget. En del i arbetet handlar om att samverka för att utnyttja respektive resurser och kompetenser mer effektivt. Funktionsstödsförvaltningen fokuserar på den förberedande fasen medan arbetsmarknads- och socialförvaltningen fokuserar på den fas som handlar om att nå en anställning. Detta kommer skapa mer hållbara strukturer och att målgruppen blir en naturlig del även i arbetsmarknads- och socialförvaltningens uppdrag och insatser. Samarbetet syftar därför till att stärka anställningsmöjligheterna för de personer som är målgruppen inom daglig verksamhet vilket bedöms ge positiva effekter för både individen och ekonomin.

Kompetensförsörjning i samverkan med andra nämnder och utbildningsanordnare

Samarbetet med olika förvaltningar och utbildningsanordnare är en viktig del i förvaltningens arbete med kompetensförsörjningen. I samarbete med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser förvaltningen över möjligheten att starta en stödpedagogutbildning i egen regi för att bättre kunna möta nämndens kompetensförsörjningsbehov av denna yrkeskategori. Nämnden kommer att initiera ett samarbete med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för att undersöka möjligheterna för studenter att kombinera studier med tjänstgöring utanför studietid, under sommaruppehåll och andra ledigheter. Förvaltningen har även identifierat ett intresse hos studerande av att arbeta under helger och kommer utveckla samarbetet med gymnasie-, och vuxenutbildningsförvaltningen.

Det pågår ett arbete med att ta fram en modell för att medarbetare ska kunna arbeta med samma brukare i både funktionsstödsförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Genom att medarbetare som arbetar på barnboende och korttidsvistelse enligt LSS kan fungera som elevassistenter i skolan ges berörda barn möjlighet till trygghet och kontinuitet. Samtidigt medför det att skolan har tillgång till medarbetare med särskild kompetens att möta och arbeta med barn med funktionsnedsättningar. För att ytterligare möta kompetensbehovet framöver ser nämnden ett behov att på en övergripande nivå i staden arbeta med strukturer för att underlätta för medarbetare att arbeta på flera förvaltningar. Malmö stad behöver förenkla för förvaltningarna i hur de ska förfara vid anställning av medarbetare som ska tjänstgöra i mer än en förvaltning. Det finns exempel på befattningar som skulle kunna kombineras, men det finns inte något

utvecklat regelverk för hur dessa anställningar ska kunna kombineras så att personalansvar och arbetsmiljöansvar ska kunna upprätthållas.

Praktikanter utgör en viktig del i förvaltningens kompetensförsörjning, där en god samverkan med utbildare och att erbjuda kvalitativ praktik utgör en viktig del. Genom vård- och omsorgscollege har nämnden naturliga samarbetsytor med utbildningsanordnare.

Förvaltningen ser att det finns behov att undersöka möjligheten att samarbeta med utbildningsanordnare för att utveckla medarbetares språkkompetens. En satsning på att utveckla språkkompetens i förvaltningen innebär behov av resurser. Innan förvaltningen beslutar om vilken modell som ska användas för att utveckla medarbetarnas språkkompetens kommer förvaltningen bland annat undersöka upplägg och kostnaderna för detta samt ta lärdom av det samarbete som hälsa, vård- och omsorgsnämnden har med Komvux samt konceptet Språkbud, som ägs av Vård- och omsorgscollege.

Reglemente och ansvarsfördelning

En översyn har genomförts av nämndernas reglementen och ett förslag till ett nytt samlat reglemente är planerat att behandlas i kommunfullmäktige under våren. I aktuell översyn av reglementena föreslås inga förändringar av gränsdragningarna mellan stadens nämnders ansvarsområden.

Funktionsstödsförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen har initierat en utredning för att se över ansvarsfördelningen gällande barn med psykisk funktionsnedsättning för att undersöka hur ansvaret enligt reglementet bättre kan anpassas utifrån barnets bästa och helheten för de familjer som berörs. Om förändringar i gränsdragningarna mellan nämndernas ansvarsområden skulle bli aktuella kommer nämnderna initiera ett ärende om förslag till förändringar i reglementet för kommunfullmäktige att ta ställning till.

Utveckling av välfärden genom digitalisering

Inom ramen för SKR:s ”Kommungemensamt handslag för välfärdsutveckling genom digitalisering” agerar Malmö stad för att driva utveckling, dela resultat och använda nationella lösningar. Ett särskilt prioriterat utvecklingsområde är välfärdsteknik där hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har de stora volymbehoven och funktionsstödsnämnden har komplexa breddbehov med många mindre målgrupper med unika behov. Ett annat prioriterat område är en bättre nationell och lokal infrastruktur där arbete sker tillsammans med stadens IT- och digitaliseringsenhet (ITD).

Under 2024 har ett support-, underhålls- och applikationsdriftavtal tecknats med huvudsystemleverantören av verksamhetssystem för hela socialtjänstklustret. Avtalet är på fem år och omfattar tidigare upphandlad funktionalitet från det ursprungliga ramavtalet. Inom avtalets giltighetsperiod behöver stadens socialnämnder gemensamt upphandla nya lösningar vilket kommer att kräva samfinansiering vid behovsinventering, funktionskrav och upphandlingsunderlag. Beroende på upphandlingsutfall kan nämnden behöva ha dubbla systemkostnader under en övergångsperiod på upp till ett par år. Detta för att säkra verksamheten från störningar vid övergång till annan systemleverantör.

Sedan slutet av 2023 har Malmö stad tillsammans med cirka 150 kommuner aktivt bidragit med gemensamma resurser för att tillsammans med SKR, Inera och Adda genomföra ett långsiktigt arbete i syfte att modernisera socialtjänstens verksamhetssystem. Nämnden samarbetar med hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden för att nå målbilden om ett modernt digitalt stöd. Projektet kring verksamhetssystem för socialtjänst är inte en del av SKR Handslaget, men arbetet samordnas för att skapa gemensam nytta och tydlighet. Malmös socialnämnder siktar gemensamt mot en upphandling under 2025-2026.

Sedan 2022 driver nämnden tillsammans med hälsa-, vård och omsorgsnämnden ett arbete med att ersätta existerande system för patientjournaler med ett mer ändamålsenligt utifrån produktivitet, effektivitet och kvalitet. Detta för att möta utmaningen med att den hälso- och sjukvård som ska bedrivas blir alltmer komplex samtidigt som kompetensförsörjningen är en utmaning, personalomsättningen är hög och behovet av kompetensutveckling hos befintlig legitimerad personal är högt. Samarbete sker med ett flertal större kommuner i landet samt genom SKR. Nuvarande huvudleverantörs system för patientjournaler är, trots stora omarbetningar, för närvarande långt ifrån att uppfylla nämndernas krav. Under 2024 kommer ett fördjupat arbete med krav- och omvärldsbevakning genomföras för att under andra halvåret ta beslut

om inriktning och omfattning av upphandling under 2025 med efterföljande införande.

I takt med ökad digitalisering krävs kontinuerlig framförhållning och uppföljning av IT-säkerhet. Stora mängder känslig information av sekretesskaraktär hanteras varje dag inom nämndens verksamheter. Händelser i svenska kommuner har ökat medvetenheten för utsatthet gällande kapningar av system, stöld av information, utpressning och skadegörelse. Utmaningarna innebär att staden som helhet måste agera gemensamt i det övergripande säkerhetsarbetet. Tillsammans med hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och staden arbetar nämnden fördjupat med åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem. Arbetet förstärks av skarpa krav i lagstiftningen på staden som leverantör av samhällsviktiga och digitala tjänster inom vård och omsorg utifrån NIS-direktivet på EU och sverigenivå och i snar framtid betydligt striktare NIS II.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Gemensamma satsningar för ökad kvalitet

Funktionsstödsnämndens verksamheter har bedrivit ett omfattande omställningsarbete med utgångspunkt i genomlysningen av nämndens ekonomi och genomförda behovsbedömningar. Nämndens målgrupp har insatser genom hela livet med fysiska och psykiska förutsättningar som förändras med tiden. Detta kräver att stödinsatser, arbetssätt, kompetens och lokalutformning är följsamma och förändras i takt med individen. För att säkra att den enskilde får rätt stöd och för att säkerställa att de ekonomiska och personella resurserna används på bästa sätt, behövs det en systematisk bedömning av brukarnas behov. De arbetssätt som implementerats de senaste åren där resursfördelning, schemaläggning och bemanningsplanering utgår från de individuella behovsbedömningarna ska fortsätta. Avgörande är också att tilldelningsmodellen till nämnden skapar förutsättningar för att rätt resurser fortsätter att möta rätt behov i förvaltningen.

Funktionsstödsnämndens och förvaltningens fokus framåt är att utföra sitt uppdrag genom att ge rätt insats, på rätt sätt, i rätt tid och utifrån rätt resurser. Detta kräver ett genomgående arbete med att professionalisera såväl utförande av brukarnära arbete som att använda digitalisering som en möjlighet att förbättra verksamheten långsiktigt och hållbart. Att systematiskt förbättra möjligheterna att lyssna på Malmöbor, brukare, patienter och medarbetare ska leda till förbättrade processer och nätverk som skapar värde för de Malmöbor som behöver stöd och insatser från förvaltningen. Viktiga faktorer för att lyckas i det arbetet är att utgå från såväl brukarens som medarbetarens egen kraft, och att arbeta förebyggande och rättighetsbaserat med stort fokus på hälsa och en god arbetsmiljö.

En organisation som möter framtiden

I ett föränderligt samhälle är det av stor vikt att organisationen är rustad och utformad för att möta upp behoven hos Malmöbon. Att göra justeringar i organisationen efter hand motverkar större organisationsförändringar och skapar förutsättningar för att proaktivt möta framtiden. Det arbete som genomförts i förvaltningen de två senaste åren med omställning, behovsbedömningar och tätare uppföljningar har bidragit till att skapa en tydligare bild över förvaltningens arbete och vilka justeringar i organisationen som behöver göras framåt för att bättre möta upp kärnuppdraget. Delaktighet och engagemang från medarbetare och chefer är en självklarhet i arbetet och justeringar i förvaltningens organisation ska alltid ha som mål att leda till förbättring för medarbetare och brukare.

Under hösten 2023 genomfördes en organisationsutredning av funktionsstödsförvaltningens nattorganisation. Utredningen pekade på behovet av ett större mobilt natteam som hanterar korta insatser och larm då ett av nuvarande två team försvinner i och med hemtjänstens övergång till hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen. Utredningen pekade också på ett behov av att se över verksamheternas nattarbetande personal då behovsbedömningarna indikerat att dagens bemanning inte motsvarade brukarnas faktiska behov. En projektgrupp har tillsatts för att föra en del av tankarna från utredningen vidare till verklighet. Ett större mobilt natteam som är redo att ta emot beställningar från hela förvaltningen är planerat att vara i drift i september 2024. Parallellt med inrättandet av teamet ska också verksamhetsavdelningar med nattarbetande personal se över sin fasta bemanning så att den bättre motsvarar brukarnas behov.

Det administrativa stödet i funktionsstödsförvaltningen har kartlagts och förslag på förändringar har bearbetats under 2023 och början av 2024. Strukturen för stödet i förvaltningen kommer att byggas upp för att erbjuda ett likvärdigt administrativt stöd till förvaltningens chefer. Fokus kommer att vara en stabil organisation som möter förvaltningens nuvarande och framtida behov av administrativt stöd men som också möter de krav som arbetet i staden för att skapa en robust inköpsorganisation kräver. Detta

inkluderar nya utbildningskrav för beställare och nytt system och nya processer kopplat till avtalshantering och direktupphandlingar. Förändringarna i förvaltningens administrativa stöd ska vara implementerade innan sommaren 2025.

Fortsätta utveckla samverkan med civilsamhället

Förvaltningen ska fortsätta stärka och utveckla samverkan med civilsamhället för att bidra till att Malmöbor med funktionsnedsättning i större utsträckning har tillgång till och är delaktiga i samhället. Under 2025 kommer förvaltningen att implementera de förvaltningsövergripande strukturerna som arbetas fram under 2024 för att säkerställa att Malmöbornas kunskap och erfarenhet tas tillvara och möjlighet till inflytande ges. Nya vägar och eventuellt fler vägar för delaktighet och inflytande i olika frågor och processer behöver implementeras och utvecklas. Arbetet med att följa upp överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) ska ske regelbundet. Arbetet sker tillsammans med föreningar och organisationer som nämnden beviljar organisationsstöd till och här kan även samverkan ske med andra förvaltningar för att kunna få större genomslag såsom grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Förstärkning behövs för att kunna utveckla samverkan enligt ovan.

Funktionsstödsnämnden har det kommunövergripande ansvaret för stöd till civilsamhälle och organisationer inom funktionsstöds- och äldreområdet sedan maj 2017. Nämnden fördelar ekonomiskt stöd till lokala organisationer som bedriver verksamhet som syftar till att bryta isolering och utanförskap, bidrar med samhällspåverkan, ökar delaktighet samt förebygger ohälsa. Under åren 2018-2021 beviljades 37-39 organisationer medel årligen. Inför 2022 ökade antalet organisationer till 46, en nivå som består 2024. Inför 2025 har 52 organisationer ansökt, vilket innebär en ytterligare ökning. Under 2022-2024 har den totala summan sökta bidrag ökat med 21 procent samtidigt som det stöd funktionsstödsnämnden beviljat organisationerna inte ökat under perioden. Detta innebär att organisationer som kontinuerligt beviljats stöd under 2022-2024 har fått en realsänkning av det ekonomiska stödet samtidigt som deras utgifter har ökat på grund av bland annat inflation och ökade kostnader i samhället. Detta är en utmaning på sikt som förvaltningen behöver arbeta med under 2025.

Tidiga, förebyggande och hälsofrämjande insatser

Utvecklingen av förvaltningens förebyggande arbete kommer fortsätta och behöver intensifieras, vilket går i linje med de förändringar som förväntas bland annat genom förslaget till ny socialtjänstlag.

Flera kvalitetshöjande aktiviteter och insatser är pågående inom arbetet med jämlik hälsa och nära vård, ett utvecklingsarbete som kommer fortsätta fram tills 2027. Arbetet sker både internt och i samverkan i staden och regionen med fokus på att möta personen där den är. Inom ramen för samverkan med regionens verksamheter är arbetet med så kallade kontaktvårdcentraler fortsatt högt prioriterat, vilket förväntas bidra till att fler brukare erbjuds hälsoundersökningar. Syftet med undersökningarna är att förebygga eller upptäcka somatiska symptom eller sjukdomar och främja jämlik tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster. Samtidigt som omställningen till nära vård är i full gång så har tilldelningen av statsbidrag för omställningen minskat och kommer troligen minska ytterligare inför 2025. Nämndens intention är att upprätthålla och intensifiera omställningsarbetet med fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser. Då ett antal tjänster fokuserade på omställningen i nuläget finansieras av statsbidraget kommer dessa tjänster framöver behöva finansieras av kommunbidrag.

Barn och unga med funktionsnedsättning och deras anhöriga lever generellt med högre belastning än andra vilket leder till stress och i värsta fall ökad ohälsa. En konsekvens kan bli att vårdnadshavarna inte längre kan ha sitt barn boende hemma och att barn som hade kunnat bo kvar hemma med rätt stödinsatser behöver flytta till ett barnboende enligt LSS. Avlastande insatser som möter familjernas behov har möjlighet att i vissa fall motverka att beslut om boende till barn och unga blir nödvändigt. De förebyggande insatserna bedöms därmed både vara till gagn för barnet och dess anhöriga och kostnadseffektiva. Förvaltningen samverkar med arbetsmarknads- och socialförvaltningen, skolförvaltningarna, barn- och ungdomspsykiatri och kommer arbeta för att förstärka samverkan ytterligare framåt.

Arbetet med att bygga ut kapacitet på korttidsboendena och utveckla mer flexibla korttidsverksamheter kommer att fördröjas under 2024 då en omstrukturering av verksamheten är nödvändig för att möta en ökad efterfrågan om LSS-boende till barn och unga. Utvecklingen av korttidsverksamheten fortsätter

under 2025 för att skapa bättre möjlighet för familjer att förlägga sina beviljade dagar på ett sätt som bättre möter deras behov.

Verkställigheten av korttidsbeslut för barn på helgavställe, som bedrivs under hela året, har samtidigt varit mycket gynnsam för flera barn som tidigare gett uttryck för oro och uppvisat för verksamheten utmanande beteende inom andra former av korttidsverksamhet för barn. En satsning på helgkolloverksamheten ligger därför väl i linje med den satsning på psykisk hälsa som barnenheten påbörjat under 2024. Även behovet av sommarkollo har ökat. I nuläget är lokalerna för sommarkollo och helgavstället inte fullt ut anpassade för personer med rörelsenedsättning. Det är angeläget att sådana anpassningar genomförs så att alla barn med beslut om korttidsinsats kan få möjlighet att ta del av verksamheten.

Som ett led i att bryta utanförskap och öka delaktigheten för barn med kontaktperson och/eller ledsagarservice planeras även utökning av gemensamma aktiviteter för målgruppen. Aktiviteterna som avses planeras runt om i Malmö och skapar förutsättningar för att vidga de geografiska områden som barnen vanligtvis vistas i.

De fyra integrerade FACT-teamen (Flexible Assertive Community Treatment) som bedrivs tillsammans med Region Skåne erbjuder ett tvärprofessionellt stöd till vuxna personer med psykossjukdom. Teamen kan snabbt skala upp vård och stöd vid behov samtidigt som de arbetar långsiktigt och förebyggande. Arbetssättet skapar ökad trygghet för deltagarna och har lett till att antal dygn inom heltidsvården nästan halverats. Dessa arbetssätt bedöms vara väsentliga och ska fortsätta. De sociala stödsinsatserna och flexibiliteten i insatserna leder dock till en ökad belastning och ökade kostnader för förvaltningen då fler insatser och stöd ges i hemmet. I samverkan med Region Skåne, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, grundskoleförvaltningen samt gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen planeras piloten FACT Ung. FACT Ung riktar sig till barn och unga, i åldrarna 12-18 samt deras familjer, där det finns en komplex problematik som kräver omfattande vård och stöd från flera aktörer. Delregionala medel är sökta för pilotverksamheten som är planerad att genomföras under 2024 och 2025.

Diabetes typ 2 är mer än dubbelt så vanligt bland personer med intellektuell funktionsnedsättning som hos befolkningen i övrigt. Utöver den försämrade livskvaliteten för individen kan diabetes typ 2 leda till andra sjukdomar och de samhälleliga kostnaderna är stora kopplat till komplikationer av diagnosen. Goda levnadsvanor genom livet är viktiga för att förebygga diabetes. Det förebyggande arbetet behöver vara en naturlig del i det dagliga arbetet och ingå i stödet till varje enskild person. För att uppnå detta behöver brukarnära medarbetare och legitimerad personal ha god kunskap kring vad goda levnadsvanor och diabetesförebyggande arbete innebär. Funktionsstödsnämnden ser behov av att anställa en diabetessjuksköterska i syfte att stärka kompetensen och stötta legitimerad personal och medarbetare. Hälsa- vård- och omsorgsförvaltningen har rekryterat en sådan funktion med gott resultat. Inrättandet av en liknande tjänst i funktionsstödsförvaltningen skulle också medföra synergieffekter för samverkan inom hemsjukvården i Malmö. Fler insatser planeras kopplat till levnadsvanor och kost. Några exempel är att en studiecirkel om hälsa och goda levnadsvanor kommer att testas tillsammans med deltagarna i en daglig verksamhet under 2024, särskilt fokus läggs också på näringsrika måltider på Nobelgården där brukarna till följd av kognitiv sjukdom/demens i kombination med psykisk funktionsnedsättning ofta har nedsatt förmåga för fysiska aktiviteter. Dietistkompetensen är i nuläget inte anpassad till behovet i förvaltningen och behöver förstärkas.

Inom ramen för det främjande och förebyggande arbetet och i syfte att ge Malmöbor större möjlighet till att förbättra sina livsvillkor och återfå egenmakt bedriver nämnden verksamhet med personligt ombud. Personligt ombuds huvudsakliga uppgift är att tillsammans med uppdragsgivaren/klienten identifiera och formulera behov av vård, stöd, service, rehabilitering samt bistå klienten i kontakten med olika myndigheter. Efterfrågan om personligt ombud är stor vilket gör att väntetiden för insatsen blir allt längre. Detta tyder på ett behov av utökning av antalet personliga ombud framöver.

Under 2023 och 2024 har det samordnande arbetet kring personer som utmanar utförts av en tidsbegränsat utsedd projektledare. För att fortsätta arbetet framöver med att etablera varaktiga stödjande strukturer och arbetssätt för att förebygga beteende som utmanar verksamheten ses behov av en stadigvarande samordnartjänst. Arbetet ska bidra till att öka kompetens, minska personalomsättning, säkra

en god arbetsmiljö, skapa effektivare processer och kvalitetssäkra stödet till brukarna.

Kvalitetssäkra kärnuppdraget

Förvaltningen arbetar aktivt med att säkerställa att det finns välkända strukturer i verksamheterna som kan fånga upp brister eller risk för brister samt modeller för hur lärdomar tas tillvara för att undvika återkommande brister. En modell för kvalitetsgranskning av verksamheten är framtagen. Modellen består av periodiserade och omfattande kvalitetsgenomlysningar på verksamhetsnivå, förvaltningsövergripande tematiska granskningar inom gemensamma utvecklingsområden, samt fokuserad granskning av specifik verksamhet på förekommen anledning. Hösten 2023 testades modellen i verksamheten och med start 2024 genomförs planerade kvalitetsgenomlysningar i förvaltningens verksamheter. Granskningsmodellen syftar till att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som gäller enligt lagar och andra föreskrifter inom socialtjänst, LSS samt hälso- och sjukvård, men också till att stötta och stärka verksamhetens eget utvecklingsarbete, för att på så sätt säkerställa en ändamålsenlig och kvalitativ insats närmast brukaren.

Ett helhetsperspektiv kring ekonomi, personal och kvalitet gynnar förutsättningarna för ändamålsenliga och kvalitativa insatser närmast brukaren. Utöver verksamhetsnära uppföljning så sker detta genom månatliga gemensamma avstämningsmöten med enhetschefer inom stabsavdelningarna där verksamhetens utveckling inom nämnda områden följs upp för att identifiera risk för brister, så kallade Röd Flagg, och för att tillsammans med verksamheten identifiera åtgärder som stöttar verksamheten på rätt sätt och i rätt tid för att förebygga brister. Kvalitetsgranskning är en sådan åtgärd, andra är chefsstöd eller riktad kompetensutveckling.

Arbetet med kvalitetsavvikelser är en del av det systematiska kvalitetsarbetet på samtliga nivåer. Kompetensen kring avvikelseprocessen samt systematiskt kvalitetsarbete behöver stärkas och en kompetenshöjande insats genomförs i chefsledet under 2024. I uppföljning och analys av rapporterade kvalitetsavvikelser framkommer verksamhetens utvecklingsbehov. En struktur med regelbundna avstämningar mellan enhet kvalitet, med ansvar för avvikelseprocessen, och centrum för forskning och lärande är etablerad. Analys av kvalitetsavvikelser och andra indikationer på kvalitetsbrister ger input till utformande av kompetensutveckling och lärande i förvaltningen.

Ökat tryck på handläggning

När såväl antalet ansökningar som komplexiteten i ärendena ökar påverkar detta förutom verkställigheten av ärendena även handläggningen av ärendena.

Inflödet av ansökningar och ärenden gällande barn och unga med funktionsnedsättning ökar. Det konstateras även en ökad komplexitet i ärendena och en sammansatt problematik som medför behov av samordning med andra delar av socialtjänsten som till exempel barn och familj, skola och barnhabiliteringen samt barn- och ungdomspsykiatri inom Region Skåne. En anledning till att antalet ansökningar om personlig assistans rörande barn och unga ökar är lagförändringarna som trädde i kraft i januari 2023.

Även för vuxna finns liknande utmaningar. Här finns det även behov av mer uppsökande arbete för att möjliggöra att handläggarna kommer in i ett tidigare skede och kan förhindra till exempel vräkning eller ökat psykiskt försämrat mående hos den enskilde. När det gäller ansökningar och ärenden inom ramen för SVU (samverkan vid utskrivning från sjukhus) konstateras att fler ärenden läggs över till funktionsstödsförvaltningen från de andra socialförvaltningarna, då brukarna i större omfattning har en psykisk ohälsa när de blir aktuella för kommunala insatser.

I enlighet med nya Socialtjänstlagen behöver biståndshandläggarnas uppsökande och förebyggande arbete förstärkas ytterligare vilket ställer högre krav på att myndigheten är rustad för detta. Arbetet med handläggning kan på sikt utvecklas med hjälp av digital automatisering genom till exempel e-tjänster, robotisering och AI men först efter att en grundlig risk- och konsekvensanalys har genomförts. För att utvecklingen ska framskrida behöver säkerheten i stadens e-tjänsteplattform först säkerställas, där den nya upphandlingen som sker 2024 - 2025 spelar en viktig roll. Under 2024 införs säkra digitala möten vilket kommer effektivisera arbetet med myndighetsutövning.

Psykisk hälsa och suicidprevention

Statliga stimulansmedel har inom ramen för en handlingsplan kopplad till den nationella överenskommelsen om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention med tillhörande stimulansmedel varit avgörande för utvecklingen av socialpsykiatrins icke biståndsbedömda verksamheter för att möta upp Malmöbornas behov. Inför 2024 har en nationell översyn av strategier och statliga stimulansmedel med koppling till området genomförts, vilket har resulterat i att cirka två tredjedelar av tidigare stimulansmedel för psykisk hälsa och suicidprevention riktade till kommunerna utgått.

De borttagna medlen har från statligt håll styrts om till delregionala medel märkta för utveckling av samverkan mellan kommunerna och regionerna. När det gäller de kommunala och delregionala medlen pågår också en dialog i delregion Malmö, som består av Malmö stad och Region Skåne, om att begränsa hur länge aktiviteter kan få ta del av stimulansmedlen. Syftet är att skapa förutsättningar för innovation och aktiviteter som möter behov som delregionen ännu inte svarat upp till. Detta ställer krav på att förvaltningarna och Region Skåne planerar för att lyfta in pågående och önskade aktiviteter i ordinarie budget.

Behovet av finansiering inom befintlig ram är särskilt utmanande då nämndens verksamheter som riktar sig till målgruppen med psykisk funktionsnedsättning i dagsläget finansieras i hög grad av stimulansmedel. Det handlar om insatser som utgör en betydande del av nämndens förebyggande och lättillgängliga stöd till målgruppen som effektivt motverkar behovet av inläggningar, minskar behovet av mer omfattande stöd framöver samt motverkar isolering och främjar återhämtning.

Implementering av FACT team har medfört en avsevärd effektivisering för Region Skåne när det gäller behovet av inläggningar och minskning av LPT, (Lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård), samtidigt som behovet av stöd i vardagen från kommunal sida ökat. Kommunens del av FACT teamen såväl som det sammanhållna stödet som sker av NIP teamet (nyinsjuknade i psykoteamet) har de senaste åren finansierats av stimulansmedel. Därtill finansieras nämndens socialpsykiatriska team, delvis mötesplatser och sysselsättning samt återhämtningsskola och aktivitetskatalog av stimulansmedel. Vid en omstyrning av delregionala stimulansmedel till enbart nya aktiviteter beräknas behovet av finansiering inom budgetram uppgå till drygt tio miljoner kronor årligen.

Social dokumentation

Social dokumentation är ett verktyg för att främja likvärdigt stöd från medarbetare och målformuleringar i dokumentationen är ett stöd i arbetet med att stärka brukarens egna förmågor. Analys av resultatet från egenkontroll av social dokumentation visade på brister i koppling mellan ansökan, beslut om insats, verkställighet, genomförandeplan samt uppföljning av insats. En utredning av brukarens väg i förvaltningen kommer att genomföras och följas av en översyn av de systemtekniska möjligheterna för att främja förutsättningarna för en tydligare röd tråd i dokumentationen. Arbetet ska leda till kvalitetshöjning i den sociala dokumentationen och ökad samstämmighet mellan olika delar av dokumentationen från utredning till uppföljning. Detta kommer även innebära insatser för kompetensutveckling inom området.

Välfärdsutveckling genom digitalisering, innovationskultur och samarbete

Funktionsstödsnämndens målgrupper omfattar ett brett och komplext välfärdsområde där välfärdsutveckling genom digitalisering innebär stora möjligheter. Samtidigt är behovet av individ- och situationsanpassningar mycket stort vilket försvårar användning av många standardlösningar och minskar skalbarheten. Ett arbete kommer genomföras i förvaltningen för att identifiera vilka behov som finns kopplat till välfärdsteknik och vad som är mest prioriterat att införa. I detta kommer stöd tas av SKR:s kompetenscenter välfärdsteknik. Arbetet sker även tillsammans med stadens IT-organisation för att vidareutveckla mobila arbetssätt för brukarnära medarbetares alltmer mobila och digitala arbetsmiljö.

Utvecklingsarbetet i förvaltningen kommer präglas av innovationskultur och medarbetardriven utveckling som utgår från att tillsammans hitta förbättringspotential och nya arbetsformer och att inspireras, låna och samverka med andra kommuner och aktörer. Genom detta förväntas digitaliseringens möjligheter bättre kunna tas tillvara och digitala lösningar som utgår från brukarnas och medarbetarnas behov implementeras mer effektivt. För att genomföra detta behöver den digitala verksamhetsnära kompetensen förstärkas, både i verksamheterna för att möjliggöra medarbetardriven innovation och i form av ÖSA-funktioner (övergripande superanvändare) på avdelningsnivå som kan driva den digitala utvecklingen inom avdelningen, vara en länk mellan systemförvaltarna och verksamheten och som har god kunskap om de

system verksamheten använder. Ett annat utvecklingsområde som förvaltningen fokuserar på är att säkerställa den digitala tillgängligheten.

Rätt kompetens och ökad professionalisering

För att säkra kärnuppgifterna är kvalitet, patientsäkerhet, bemanning, kompetens och arbetsmiljö prioriterade områden. Precis som på nationell nivå står förvaltningen inför stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjningen de kommande åren, vilket gör detta till en angelägen strategisk fråga.

Kompetensutmaningen kan inte enbart lösas genom att rekrytera fler medarbetare utan ställer krav på förvaltningen att skapa förutsättningar för att behålla, utveckla och matcha befintliga medarbetare. Behovet av att rekrytera minskar om fler medarbetare arbetar heltid och förlänger arbetslivet. För att detta ska vara möjligt och för att skapa ett hållbart arbetsliv arbetar förvaltningen systematiskt med arbetsmiljöfrågor där friskfaktorer och ett riskorienterat arbetssätt utgör en viktig del. Ett aktivt arbete med friskfaktorerna främjar hälsa och kan bidra till att attrahera nya medarbetare, behålla befintliga medarbetare och att utveckla verksamheten. Även förvaltningens arbete med mänskliga rättigheter är av vikt för att skapa en god och inkluderande arbetsmiljö. En organisation med ett uttalat fokus på rättighetsfrågor, både avseende brukararbete och arbetsmiljö, är av vikt både för att kunna attrahera ny personal och bibehålla befintlig personal.

För att möta kompetensutmaningarna behöver förvaltningen tänka nytt och annorlunda kring möjligheten att attrahera kandidater med andra färdigheter än de som vanligen efterfrågas. Det är också angeläget att rusta och kompetensutveckla befintliga medarbetare internt. Utöver generell kompetensutveckling inom grundläggande områden, som kommer att tillgodoses via Yrkesresan, finns behov av riktade spetsutbildningar inom specifika områden. Utvecklingen av medarbetar- och chefsintroduktionen är av stor betydelse för att skapa rätt förutsättningar från start, en god uppdragsförståelse och bidra till ökad kvalitet i stödet till Malmöbon. Förvaltningens arbete med intern kompetensutveckling samt möjligheten till intern rörlighet och interna karriärvägar förväntas bidra till en minskad personalomsättning.

För att ta vara på medarbetarnas erfarenheter och på så utveckla verksamheten samt bli bättre på att attrahera och behålla bra medarbetare är det även viktigt att arbeta med resultatet av medarbetarenkäten. Det är också viktigt med kontinuerliga medarbetarsamtal, 1:1 samtal och exitsamtal på samtliga nivåer.

Hälso- och sjukvårdsenheten har en längre tid brottats med stora utmaningar avseende kompetensförsörjning med bristande kontinuitet i bemanningen som följd. I dialog med fackliga företrädare och medicinskt ansvariga lyfts kompetensutveckling i olika former som den enskilt tyngst vägande faktorn för att kunna behålla medarbetare och även attrahera nya. Inför 2025 kommer en strukturerad kompetensutvecklingsplan tas fram och implementeras med fokus på verksamhetens behov och med utgångspunkt i den legitimerade personalens förutsättningar. För att kunna behålla legitimerad personal och förstärka verksamhetsutvecklingen med en ökad patientsäkerhet som effekt är det också viktigt att se över antalet patienter och delegeringar per legitimerad alternativt antalet boenden som respektive legitimerad ansvarar för. En jämnare fördelning kan stärka teamarbetet och bidra till ökad kontinuitet för den enskilde. Som ett led i kompetensförsörjningen vill hälso-, och sjukvårdsenheten partsgemensamt undersöka förutsättningarna att under 2025 genomföra kompetenshöjande satsningar för legitimerad personal genom att prova på traineetjänster. Det förväntas även bidra till att vara en konkurrenskraftig och attraktiv arbetsgivare.

För att skapa en tydligare koppling till ordinarie styr- och ledningsprocesser ska förvaltningen undersöka möjligheten att utveckla befintliga processer kopplat till kompetensförsörjning och gap-analyser så att de bättre fångar behoven av kompetens både i nutid och framåt.

Välfärdsutvecklingen förutsätter att förvaltningen använder resurserna effektivt, där bemanningsplanering och hållbara scheman utgör en viktig del. Genom att förvaltningen använder sig av befintliga strukturer för samverkan med arbetstagarorganisationerna kring arbetsmiljöfrågorna och även arbetar med dessa på arbetsplatsträffarna säkras organisationen upp arbetsmiljöperspektivet kring schema och bemanningsfrågorna. Digitala lösningar och välfärdsteknik kan avlasta för medarbetarna och bidra till en effektivare verksamhet, högre kvalitet och på sikt även minska rekryteringsbehovet. Det ställer krav på

förvaltningen att exempelvis identifiera om det finns arbetsuppgifter som kan utföras på annat sätt. För att kunna göra dessa förflyttningar är det även viktigt att utveckla och tillvarata medarbetarnas digitala kompetens. Samtidigt kräver omställningen till digitaliserade arbetsmetoder en kontinuerlig anpassning för både personal och brukare, vilket medför att digital kompetens behöver uppmärksammas mer vid framtida kompetensutveckling och rekrytering.

Förvaltningen kommer fortsätta att utveckla arbetet med lärande arbetsplatser under 2025. Som stöd i arbetet med att möta verksamhetens behov av kompetensutveckling ska modeller för lärande arbetsplatser utvecklas. Lärande arbetsplatser bygger på ett systematiskt arbete där en central samordning av kompetensutveckling i kombination med funktioner i verksamheten fungerar som stöd för det arbetsplatsnära lärandet. Detta förväntas bidra till en generell professionalisering då dialogerna kan appliceras på direkta situationer och utmaningar i den nära vardagen och närmst brukarna. Som en del i arbetet mot en ökad professionalisering och att arbeta mer strukturerat med lärande, metoder och arbetssätt behöver den vetenskapliga förankringen och den evidensbaserade praktiken stärkas och utvecklas. Den kommande socialtjänstlagen ställer tydliga krav på detta och förvaltningen behöver rusta för det. Metoder som har använts i förvaltningen tidigare, såsom FoU-trainee där medarbetare ges möjlighet att under handledning av FoU-koordinator och ”litteraturverkstäder”, genomföra utvecklingsarbete med vetenskaplig förankring utgör exempel på sådana arbetssätt. För att skapa förutsättningarna för denna typ av utveckling behöver strukturer för detta byggas upp, dialog med verksamheterna kring deras behov ske och resurser tillsättas, både i form av kompetensstöd och i form av utrymme för de medarbetare som ska involveras i utvecklingsinsatserna.

Som ett led i detta arbete fattades under 2023 beslut om att införa Yrkesresan, som är en nationell kompetenshöjande satsning inom funktionshinderområdet, i nämndens verksamheter. Satsningen är ett samarbete mellan SKR, Socialstyrelsen och Regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS). Yrkesresan planeras för merparten av förvaltningens brukarnära medarbetare och sektionschefer, totalt cirka 2500 personer. Med införandet av Yrkesresan säkerställs förutsättningarna för en strukturerad introduktion och kontinuerlig kompetensutveckling för medarbetare och chefer i brukarnära arbete. Utifrån insatsens omfattning kommer implementeringen av Yrkesresan att ske successivt under mandatperioden och kommer medföra en stor kostnad för förvaltningen.

Förvaltningen går över till stadens nya lärplattform MalmöLär i början av 2025. Detta möjliggör att följa vilka kompetenshöjande insatser varje medarbetare tagit del av och skapar en stabil grund för hur kompetensutvecklande insatser kan planeras och genomföras på en övergripande nivå. Det skapar också bättre möjligheter för chefer att planera kompetensutvecklingsinsatser i verksamheten.

Utveckling av verksamhetsområden

LSS-boende vuxna

Antalet vuxna i LSS-boende i kommunal regi har varit konstant de senaste åren. Detta beror dels på förändringar mellan personkretstillhörigheterna där antalet personer tillhörande personkrets 3 inom LSS minskat medan antalet tillhörande personkrets 1 har ökat, dels på att fler personer med ett begränsat behov av stöd erbjuds andra insatser. Ett exempel är boendestöd enligt socialtjänstlagen som alternativ till LSS-boende för personer med lindrig utvecklingsstörning och/eller autismspektrumtillstånd, som är en resurseffektiv verksamhet jämfört med LSS-boende och är även positivt för individens självständighet.

De behovsbedömningar som genomfördes inom LSS-boendena 2023 står till grund för den nya resursfördelningsmodell som använts för tilldelning av resurser i budget 2024 inom insatsen. Behovsbedömningarna tillgodoser faktaunderlag till stödbehovet, möjliggör jämförelser över tid och tillförsäkrar att rätt insats, i rätt tid och på rätt sätt ges till den enskilde. I de verksamheter där det i samband med behovsbedömningar konstaterades en diskrepans mellan det bemanningsbehov som bedömts och den faktiska bemanningen inleddes ett omfattande omställningsarbete redan 2023, ett arbete som fortsätter under 2024.

Som ett led i det fortsatta utvecklingsarbetet sker samtidigt ett kontinuerligt arbete med de utmaningar som uppstår i samband med tillämpningen av resursfördelningsmodellen såsom sammansättning av brukare, heltid som norm och samarbetet med daglig verksamhet. Överlag ska allt utvecklingsarbete

genomsyras av en balans mellan effektivitet och en fortsatt fokus på en god arbetsmiljö för medarbetarna och bibehållen kvalitet för brukarna.

LSS-boende barn

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att, i samarbete med andra förvaltningar i staden, utveckla förebyggande insatser till barn och unga för att så långt det är möjligt undvika behovet av boende. Det krävs samtidigt en noggrann uppföljning av behovet av platser i LSS-boende för barn och unga och möjlighet att ta fram tillförlitliga prognoser gällande utvecklingen framöver.

Fler nya beslut om LSS-boende för barn och unga som tagits eller förväntas beviljas under våren 2024 utgör en osäkerhetsfaktor gällande prognosen och behovet framöver. Ett nytt barnboende som skulle startat sommaren 2024 är samtidigt försenat och planeras starta först sommaren 2025. För att möta ökningen av antalet barn kommer därför ett befintligt korttidsboende omvandlas till ett barnboende med två platser. Externa placeringar tillsammans med tillfälliga lösningar på andra kommunala korttidsvistelser bidrar till att lösa situationen tillfälligt.

Prognosen för 2025 är 20 barn och unga i LSS-boende i snitt per månad men det är en osäker prognos. Det försenade boendet planeras starta sommaren 2025. Det är i dagsläget svårt att bedöma vilka förändringar som kommer att ske gällande efterfrågan om LSS-boende till barn och unga men skulle situationen då tillåta finns möjlighet att använda detta som boende för vuxna istället. En utmaning framöver för förvaltningen är att hitta lämpliga boendeplatser för de ungdomar som på grund av sin ålder behöver flytta ifrån barnboende till ett boende för vuxna.

Genomförandet av behovsbedömningar även inom LSS-boenden för barn och unga skapar ett bättre underlag för analysen av den utveckling som sker gällande kostnaden per brukare och kommer vara klart under året.

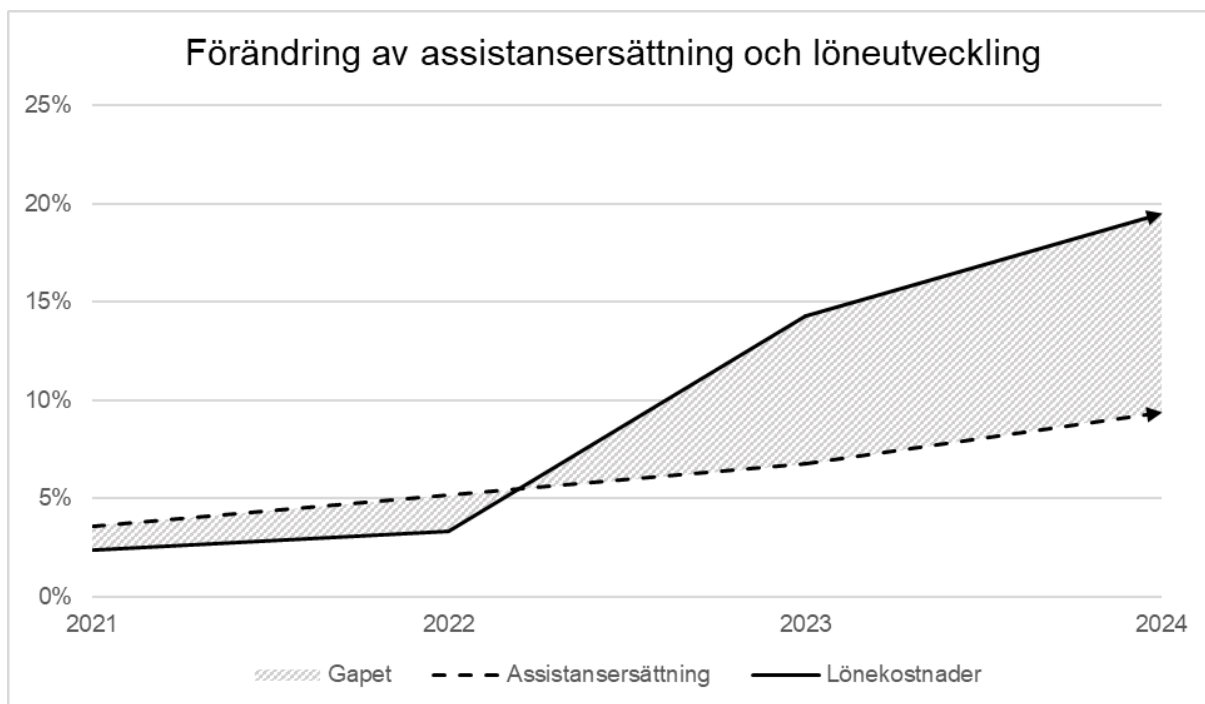
Personlig assistans

Volymutvecklingen framöver när det gäller personlig assistans samt dess påverkan på nämndens ekonomi är svårbedömliga. Utvecklingen påverkas av lagändringarnas konsekvenser men på längre sikt även av hela assistansens föreslagna övergång till statligt ansvar. Ett utökat inflöde av ansökningar om personlig assistans LSS under våren 2024 indikerar dock att trenden med minskade volymer inom insatsen kan brytas i den närmaste framtiden. En trend med ett ökat antal timmar per person snarare än ett ökat antal personer med insatsen prognostiseras i dagsläget.

Inom personlig assistans med statlig assistansersättning konstateras en ökning av antalet ärenden med kommunal utförare över tid samtidigt som volymerna minskat i sin helhet mellan 2021 och 2023 för att återigen öka 2024. Behovet av akut uppstart av ärenden då övertagande från privata utförare ofta sker med kort varsel är en utmaning för förvaltningens utförarverksamhet. Även omställning av verksamheten i samband med avslutade ärenden fortsätter utmana utförarenheten då assistansersättningen upphör och kvarstående personalkostnader måste finansieras inom budgetram under övergångsperioden.

Nivån på assistansersättningen är samtidigt den största utmaningen och har en kontinuerlig negativ påverkan på utförarenhetens ekonomi. Diskrepansen mellan den årliga löneutvecklingen för personliga assistenter och uppräkningsav assistansersättningen från Försäkringskassan har lett till en ständig försämring av ekonomiska förutsättningar för den kommunala verksamheten. Utmaningen är inte unik för Malmö. Göteborg stad, till exempel, anslagsfinansierar sin utförarverksamhet motsvarande ett påslag om 12 procent av schablonersättningen per timme. Problematiken med schablonbeloppets låga nivå uppmärksammas kontinuerligt även på nationell nivå av bland annat SKR. Även huvudmannaskapsutredningen konstaterar att kommunerna har merkostnader för att utföra personlig assistans i förhållande till schablonersättningen.

Diagrammet Förändring av assistansersättning och löneutveckling illustrerar skillnaden mellan utvecklingen av assistansersättningen och löneutvecklingen för personliga assistenter i funktionsstödsförvaltningen.

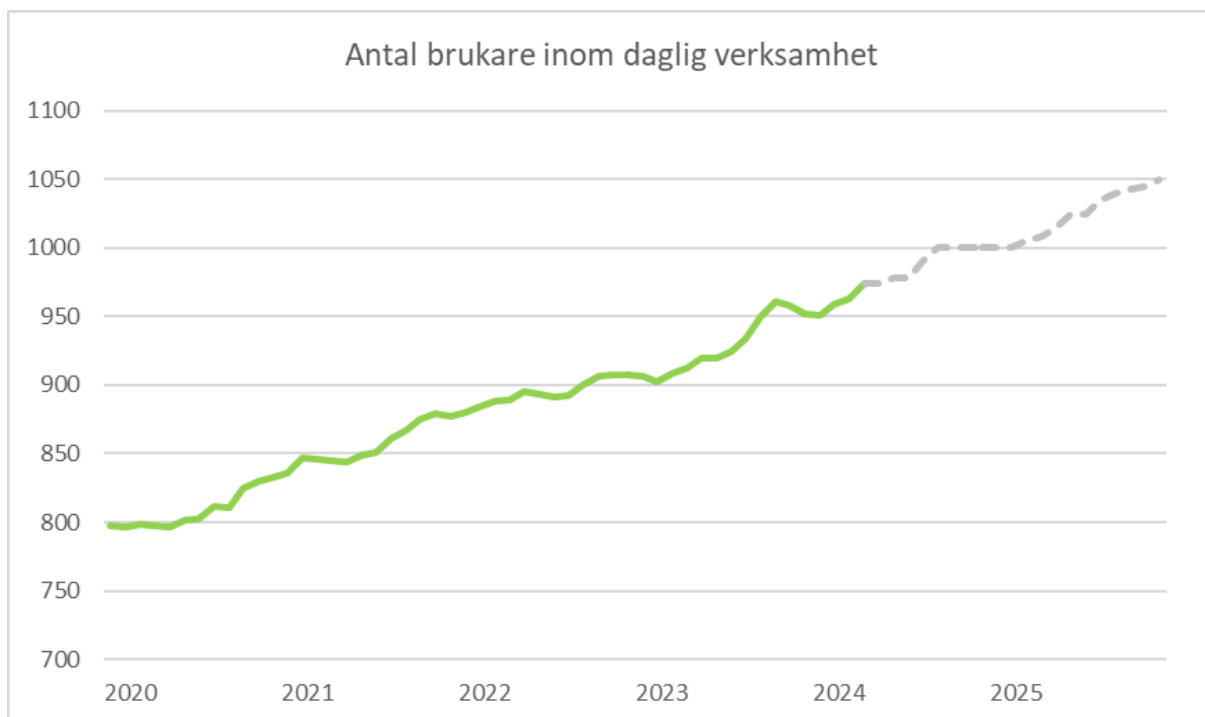
Räkneexemplet som står till grund för diagrammet har som utgångspunkt att år 2020 var det jämvikt mellan assistansersättningen och löneutvecklingen, vilket innebär att tidigare ackumulerad effekt av skillnaden inte är inräknad. År 2021 och 2022 ökade assistansersättningen mer än löneutvecklingen och därför minskade gapet dessa år. Mellan 2020 och 2023 ökade assistansersättningen med 6,7 procent eller 20 kronor per timme och lönerna med 14,3 procent eller 43 kronor per timme, vilket innebär att för varje timme som utfördes 2023 ökade gapet med 23 kronor.

För att möta de ekonomiska utmaningarna pågår det ett kontinuerligt effektiviseringsarbete inom den utförande enheten för personlig assistans. Ett personlig assistans team startar upp under 2024 med fokus på maximal effektivitet både internt och i samverkan med andra verksamheter. Mobilt stöd med hjälp av säkra mobiltelefoner för bland annat dokumentation kommer att införas under 2024. Införandet av digitala läs, som kräver samverkan med fastighetsägare, planeras också på sikt.

Daglig verksamhet

Antalet personer med verkställt beslut om daglig verksamhet LSS har ökat kraftigt de senaste åren i Malmö och trenden bedöms fortsätta framöver. Det är en trend som konstateras även på riksnivå. I Lägesrapport 2024 för insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning konstaterar Socialstyrelsen att daglig verksamhet är den insats som ökar mest av alla insatser enligt LSS.

Den bedömda volymutvecklingen inom Malmös kommunala dagliga verksamhet under perioden 2020–2025 presenteras i diagrammet Antal brukare inom daglig verksamhet.

Antalet brukare i kommunal daglig verksamhet beräknas bli 1 024 i snitt per månad under 2025 vilket innebär en ökning med 216 personer jämfört med 2020 och med 44 personer jämfört med prognosen för 2024. Ytterligare cirka 18 personer bedöms få sin dagliga verksamhet utförd i extern regi 2025. Det handlar om personer med ett externt LSS-boende som får även den dagliga verksamheten utförd i extern regi.

Volymutvecklingen inom daglig verksamhet de senaste åren har lett till en kraftig utbyggnad. Antalet dagliga verksamheter ökade från 52 till 79 mellan 2019 och 2023.

De senaste åren har volymutvecklingen inom daglig verksamhet bedömts särskilt hög bland brukare över 30 år utan tidigare insatser. Samtidigt har en ny trend konstaterats, där allt fler personer som får daglig verksamhet kommer från ordinarie skolformer i stället för anpassad grund- och gymnasieskola. Detta innebär yngre deltagare i daglig verksamhet då det handlar om personer med tidigare avslutad skolgång vilket ställer helt andra krav på organisationen gällande utformning av verksamheter, intressen, erfarenheter, sammansättning och kunskap om LSS. På sikt innebär förändringen även fler antal år med insatsen för deltagare inom daglig verksamhet. Förvaltningen arbetar för ett utökat samarbete med samtliga skolformer för att möta efterfrågan.

Utmaningen att verkställa beslut i den omfattning som efterfrågas bedöms kvarstå framöver men kommer att i första hand på kort sikt mötas genom en optimering av befintliga lokaler, insatsplanering och bemanningsplanering för ett bättre överensstämmande med deltagarnas behov i stället för en utökad utbyggnad. Den analys och de omställningar på alla nivåer, från den enskildes behov och önskemål om aktivitet till hur verksamheter drivs och organiseras som genomförts inom ramen för utvecklingsarbetet DV 2030 har lett till ett förändrat arbetssätt med fokus på en ökad effektivitet. Som exempel på förändringar kan nämnas en bättre sammansättning av brukare och ett jämnare beläggningsschema efter genomgång av alla brukaraktiviteter och daglig verksamhets uppdrag, framtagandet av ny rutin för brukares personliga assistenter i daglig verksamhet och avvecklandet av delad plats med undantag för brukare som är på väg mot enskild plats. Utvecklingsarbetet tillsammans med införandet av en resursfördelningsmodell som skapat en större flexibilitet och likvärdighet i fördelningen av ekonomiska resurser har genererat större möjligheter att möta efterfrågan med fler platser i befintliga lokaler och verksamheter.

Planerad omställning för att möta ökade volymer bedöms inte ha en negativ påverkan på vistelsetiden i daglig verksamhet. Ett omfattande arbete har genomförts för att tillförsäkra att deltagare får den önskade

vistelsetiden i daglig verksamhet. Detta har lett till att vistelsetiden i daglig verksamhet har stabiliserats och går sakta uppåt 2024 vilket också har resulterat i att tidigare missnöjdhet med tillgången till önskat antal timmar bland deltagarna nästan upphört, men följs noggrant upp.

Förvaltningen fortsätter arbetet för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att närma sig arbetsmarknaden och få anställning, bland annat genom ett fördjupat samarbete med arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Förvaltningarna har upprättat ett samverkansavtal som möjliggör att funktionsstödsförvaltningens målgrupp tas in i arbetsmarknads- och socialförvaltningens processer. Den jobbstrategiska satsningen med tillhörande jobbpaktsmedel är ett välkommet tillskott av ekonomiska resurser för att, där det är möjligt, främja inriktningen mot anställning i stället för daglig verksamhet för målgruppen. Genom att möjliggöra en förflyttning från daglig verksamhet till lönearbete i form av AMS-anställningar och även stegförflyttningar inom daglig verksamhet, exempelvis genom att gå från gruppverksamhet till enskild plats, frigörs platser för att bättre möta efterfrågan och minska väntetiden från beslut till verkställighet.

Avlösning, ledsagning och kontaktperson

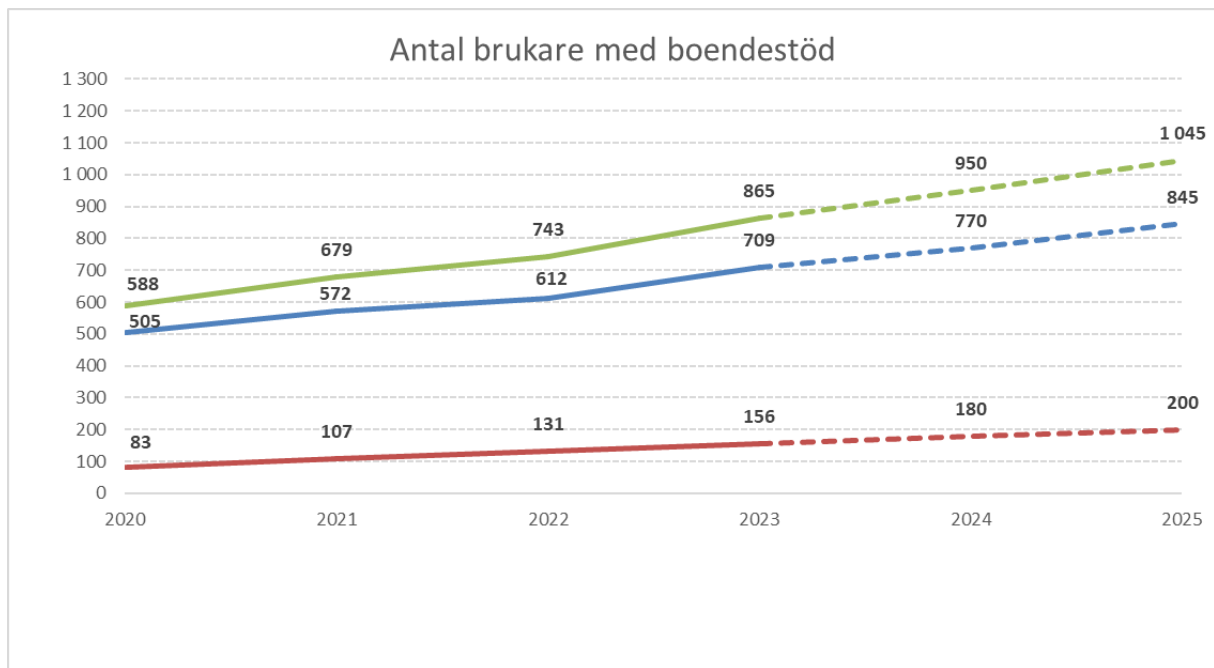
Avlösning, ledsagning och kontaktperson är insatser som på ett kostnadseffektivt sätt erbjuder stöd till barn och vuxna såväl som till deras föräldrar och anhöriga och förebygger behovet av mer omfattande och kostsamma insatser på sikt.

Ett riktat arbete med kvalitetsuppföljningar av verksamheten för barn och unga som har avlösning, ledsagning och/eller kontaktperson påbörjades 2023 och materialet utvecklades och testades på ett antal ärenden. Framöver planeras implementering i större omfattning för att nå fler barn och unga. Målgruppen omfattar över 300 barn med dessa insatser, vilket gör arbetet omfattande och resurskrävande. Målsättning med uppföljningarna är att säkerställa kvaliteten på den insats som barnet beviljats och att det ger önskad kompensatorisk effekt för att uppnå goda levnadsvillkor. Effekten planeras mätas genom den kvalitativa data som inhämtas i samband med uppföljningarna. Vidare kommer en brukarenkät utformas och sändas till berörda för mätning av brukarnöjdheten.

Som ett led i att bryta utanförskap och öka delaktigheten för barn med ledsagning och/eller kontaktperson planeras även satsningar som ökar utbudet av gemensamma aktiviteter för målgruppen. Aktiviteterna planeras utifrån de intresseområden som framkommer i dialog mellan brukare och personal och sker i dialog och samarbete med berörda förvaltningar. Gemensamma aktiviteter avser både att ge barn och unga goda uppväxtvillkor samt stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten. Detta genom att skapa relationer och kontaktytor som kan höja livskvaliteten och minska risken för utanförskap.

Boendestöd

Antalet brukare som har insatsen boendestöd inom socialpsykiatrin ökade från 505 till 709 i snitt per månad mellan 2020 och 2023 medan antalet personer med boendestöd som alternativ till LSS-boende för personer med lindrig utvecklingsstörning och/eller autismspektrumtillstånd ökade från 83 till 156 under samma period. Totalt registrerades en volymökning inom boendestöd från 588 till 865 personer eller med 47 procent mellan 2020 och 2023. Som diagrammet nedan visar är prognosen att volymerna fortsätter öka framöver.

De tre senaste åren har även komplexiteten av ärendena förändrats. Cirka 20 procent av de nuvarande aktuella ärendena har en komplex problematik och mer omfattande behov, vilket bland annat kräver längre besök och mer kringtid för att koordinera och stötta brukaren att få ihop vardagen. Exempel på ärenden som kräver mycket kringtid och samordning med andra aktörer är barnfamiljer, personer som är suicidala samt personer med samsjuklighet. Med utgångspunkt från främjande och förebyggande arbete planerar boendestödet utveckla ett särskilt arbets sätt för att bättre möta brukare som är föräldrar och har en komplex och belastande vardag och boendesituation. Förhoppningen är att ett familjeorienterat boendestöd i förlängningen även bidrar till goda uppväxtvillkor för barnen.

Det har även identifierats att hembesök i socialt utsatta områden i flera ärenden leder till behov av dubbelbemanning och att boendestödet behöver utföras med särskild hänsyn till risksituationer. Detta är en trend som påverkas av samhällsutvecklingen i stort men som på sikt kan medföra ett ökat behov av resurser, ökad kompetens hos boendepedagoger, ökat behov av samverkan med säkerhetssamordnare på stadskontoret, socialtjänst och polis.

En mätning av utförd tid inom boendestödet genomfördes i början av 2024 och följs upp med en ny mätning i juni. Myndighetsfunktionen har tillsammans med verksamheten genomfört en riktad uppföljning av boendestödet under våren 2024, vilket gett underlag för att identifiera hur verksamheten behöver utvecklas för att på ett bättre sätt möta brukarnas behov av stöd.

Det genomförda och det planerade arbetet för att uppnå en maximal effektivitet bedöms dock inte kunna finansiera den kraftiga volymökningen inom insatsen över tid.

Hälso- och sjukvårdsverksamheten

Inom hälso- och sjukvårdsverksamheten fokuserar arbetet framåt på att bygga upp en adekvat bemanning av legitimerad personal som har rätt kompetens och förutsättningar och där en rätt dimensionerad styrka av sjuksköterskor dygnet runt tillgodoser patientsäkerheten.

Sedan juli 2021 är en del i den kommunala primärvårdens grunduppdrag att tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov och förutsättningar. I linje med detta fokuserar hälso- och sjukvårdsenheten på att utveckla det hälsofrämjande och förebyggande arbetet bland annat genom hälsoråd, där den förväntade effekten på sikt är att den legitimerade personalen ska sprida kunskap och förhållningssätt kopplat till hälsa till patient- och brukarnära medarbetare. Ett annat exempel är att implementera fysisk aktivitet på recept (FaR). I båda dessa aktiviteter är samarbetet med Region Skåne viktigt och behöver kontinuerligt underhållas och utvecklas. En annan central satsning är att utveckla kompetensen inom diabetes som lyftes i avsnittet kring tidiga, förebyggande och

hälsofrämjande insatser.

För att främja tillgängligheten för den enskilde utifrån hens förutsättningar undersöks möjligheten för digitala besök med koppling till hälso- och sjukvårdsåtgärder vilket kan främja tryggheten för patienten och medföra effektivare resursanvändning för legitimerad personal. Det finns stor potential i säkra digitala besök både i förvaltningens interna hälso- och sjukvårdsåtgärder och i de insatser och kontakter som sker med samverkanspartners inom Region Skåne.

För att skapa en mer proaktiv styrning och ledning har ett utvecklingsarbete påbörjats för att skapa bättre förutsättningar för att kunna följa upp verksamheten. Att tydligare kunna följa vad de legitimerade medarbetarna lägger sin arbetstid på, både direkt patienttid och indirekt tid, är en del i detta. Under 2023 gjordes en sådan mätning med hjälp av ett upphandlat verktyg. I mätningen registrerar varje medarbetare allt hen gör under två veckors tid, följt av en bearbetning av resultatet. Registreringar av KVA-koder (klassifikation av vårdåtgärder), där legitimerad personal anger vilken eller vilka behandlande åtgärder som vidtagits, är ett annat sätt att följa den direkta patienttiden.

KVA-koder registreras redan idag, men för att kunna använda dem som ett mer rättvisande underlag för verksamhetsutveckling planeras ett större utvecklingsarbete under 2025, där bland annat anpassningar i urvalet av koder kommer att göras. Detta arbete är även kopplat till pågående utveckling av upphandlat verktyg för behovsbedömning, där mätningarna på sikt kommer att bygga på KVA-koder. Kunskapshöjning kring innebörden av klassifikationen är angelägen för att rusta legitimerad personal och organisation dels inför det nya systemet för patientjournaler, dels för att på ett effektivt sätt kunna följa resursanvändandet i realtid.

Lokaler

Det pågående utvecklingsarbetet med att göra lokalanskaffningen och nyttjandet mer ändamålsenligt, strategiskt, effektivt och långsiktigt hållbart och samtidigt stärka samverkan med stadens lokalförvärdande förvaltningar fortsätter. I arbetet ingår bland annat förändringar i lokalorganisationen inom förvaltningen med utökade resurser och mandat, samt en mer långsiktig, strategisk och i staden tydligare förankrad anskaffningsprocess.

Förändrad lokalorganisation och underhållsplanering

Arbetet med att effektivisera och likrikta lokalhanteringen i förvaltningen genomförs enligt planering och underlättas av att lokalenheten har nu ett större budget- och utföransvar.

Den utökade lokalorganisationen har möjliggjort för en underhållsinventering av lokalbeståndet där skicket på samtliga lokaler som förvaltningen nyttjar årligen graderats. Den höga belägningsgraden i förvaltningens LSS-boenden försvårar dock underhåll av lägenheter eftersom tillgången till utrymningslägenheter är begränsad. Lokalorganisationen genomför också en löpande mätning av kostnadsslag för att tydliggöra var inom lokalbeståndet de största utmaningarna finns och bättre kunna möta behovet.

Utbyggnadsbehov och effektivt lokalnyttjande

Till följd av att antalet brukare tillhörande personkrets 1 ökar, växer även behovet av gruppboenden till denna målgrupp, medan behovet av LSS-boenden till målgruppen personkrets 3, som i stor omfattning består av serviceboenden, minskar.

De behovsbedömningar som förvaltningen genomfört visar att nya brukare inom boende enligt LSS, inflyttade under de senaste två åren, generellt sett har större stödbehov än befintliga brukare. En liknande utvecklingen beskrivs även inom andra insatser. Utifrån dessa behovsförändringar, där en allt större andel av målgruppen tillhör personkrets 1 och har autismspektrumdiagnoser, ser nämnden även ett ökat behov av gruppboenden i stimulerande miljöer med begränsade bullernivåer och visuellt påfrestande omgivningar.

Utvecklingen innebär att nämndens LSS-boendebestand behöver förändras, gruppboendestäder behöver tillföras medan serviceboenden behöver få nya målgrupper samtidigt som beståndet behöver fortsätta anpassas efter målgruppens förändrade behov. Att åstadkomma denna omställning i god takt och inom de finansiella ramarna bedöms bli en av nämndens stora utmaningar de kommande åren. Gällande behovet av LSS-utbyggnad framöver påverkas denna snarare av brukarnas förändrade behov än av den totala volymutvecklingen. Eftersom den maximala kapaciteten i nämndens gruppboendestäder är nådd innebär varje extra brukare med behov av gruppboendestad ett behov av utökat bestånd.

Ett framgångsrikt samarbete mellan förvaltningar i Malmö stad har mynnat ut i att en typ-boendestad tagits fram, vilket möjliggör en anpassning av framtida boenden till olika miljöer. Samarbetet mellan stadsbyggnadskontoret, fastighets- och gatukontoret och serviceförvaltningen har lett fram till anskaffning av ett antal tomter som kommer att projekteras parallellt till nya LSS-boenden. LSS-boendena kommer dock att kunna börja färdigställas först under 2027. Detta innebär att behovet av nya LSS-boenden kommer under 2025 och 2026 att mötas av köp av externa platser.

I nuläget flyttar ett mycket litet antal brukare från stadens LSS-boenden till ordinära boenden. I de flesta fall beror detta på fortsatt behov av stöd och service men vissa bor kvar till följd av höga kostnader och låg tillgänglighet på den öppna bostadsmarknaden. Situationen skapar inlåsnings effekter som begränsar den enskildes självständighet och möjlighet att leva som andra men ger också upphov till ineffektivt resurs- och lokalnyttjande. För att möjliggöra en mobilitet för den enskilde, oavsett om det innebär intern- eller externflytt, krävs ett långsiktigt, systematiskt och strategiskt arbete med brukarnas behov och preferenser i fokus. Förvaltningen har påbörjat analysen av hur stort behovet och efterfrågan är av förändrade boendeformer och hur en organisation som möjliggör detta kan se ut.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Det omfattande utvecklingsarbete som förvaltningen genomför för att motverka den kostnadsstegring som skett de senaste åren fortsätter med full kraft under 2024. Resultatet av den genomlysning av nämndens ekonomi som genomfördes under hösten 2022 och våren 2023 har varit en viktig faktor för att kunna fastställa riktningen på det fortsatta arbetet. I enlighet med genomlysningens rekommendationer har tydliga och transparenta resursfördelningsmodeller som utgår från specifika behov hos Malmöbon som får insatser i olika delar av förvaltningens verksamheter tagits fram. Adekvata resursfördelningsmodeller tillsammans med relevanta nyckeltal förväntas leda till en effektiv verksamhetsstyrning som innebär kontroll över resurserna och minskar risken att tilldelad ram överträds.

I Plan för ekonomi i balans under 2023 och 2024 som nämnden antog i oktober 2023 var bedömningen att den pågående omställningen skulle leda till en successiv anpassning och kostnadsminskning från hösten 2023, under hela 2024 och med en uppnådd helårseffekt inför 2025. Våren 2024 har den ekonomiska effekteten av omställningsarbetet blivit påtaglig och utvecklingsarbetet fortskrider enligt planering med att rätt resurs finns på rätt plats i verksamheten. Detta behöver kontinuerligt följas upp, analyseras och resultatet presenteras.

Omställningsarbetet kommer fortsätta med fullt fokus på att maximera den ekonomiska effekten av det pågående utvecklingsarbetet samtidigt som hänsyn till kompetensförsörjning, kompetensutveckling, arbetsmiljö och kvalitet och patientsäkerhet präglar alla förändringar. Att förflyttningar i omställningsarbetet sker i planerad takt är avgörande för att den ekonomiska helårseffekten av förvaltningens utvecklingsarbete ska uppnås inom framtagna tidsram. Detta innebär att omställningstakten är en påtaglig osäkerhetsfaktor för den ekonomiska utvecklingen framöver, särskilt när det gäller LSS-boenden för vuxna.

Förflyttningen i förhållande till uppsatta ekonomiska mål följs upp noggrant månadsvis under 2024 och de åtgärder som krävs vidtas inom ramen för omställningen och med hänsyn till förvaltningens ansvar för medarbetarnas arbetsmiljö och Malmöbors rätt till insats, kontinuitet och kvalitet. En övergripande riskanalys genomfördes hösten 2023 och följdes upp våren 2024. I riskanalysrapporten konstateras att den plan som lades inför 2024 följs och de ekonomiska effekterna och utfallen ligger i linje med prognos. Samtidigt pekar rapporten på en osäkerhet som i första hand grundar sig på att stora delar av verksamheten är styrd utifrån medborgerliga rättigheter till stöd och insatser utifrån lagstiftning. Detta skapar en osäkerhet framåt kring volymer som kan komma att påverka det ekonomiska utfallet. Rapportens sammanfattande bedömning är att funktionsstödsförvaltningen ”aktivt jobbar för att leverera i enlighet med lagd plan, och att det finns ett stort gemensamt ansvar och fokus för att lyckas med denna nödvändiga omställning av verksamheten”.

Att säkerställa att brukarens behov möts med rätt insats, på rätt sätt, i rätt tid och utifrån rätt tilldelade resurser är nämndens största fokus framöver. För att uppnå uppsatta mål är det avgörande att modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden tillförsäkras en finansiering som stämmer överens med den volymutveckling och de förändringar som sker inom nämndens målgrupper över tid, med fokus på omfattande insatser såsom LSS-boende, daglig verksamhet och boendestöd.

Inför budget 2025 vill funktionsstödsnämnden samtidigt framhålla att de åtgärder som genomförs inom ramen för det pågående utvecklingsarbetet inte bedöms i dagsläget svara mot nya identifierade utmaningar

i form av såväl ökade volymer och förändrade behov inom målgruppen som förändringar omvärlden. Funktionsstödsnämnden bedömer att behovet av ökade ekonomiska resurser för att kunna möta identifierade utmaningar i nuläget överskrider den del som nämnden själv kan finansiera genom pågående effektiviseringsåtgärder.

Nedan beskrivs det behov av kommunbidrag inför 2025 som bedöms uppstå mot bakgrund av genomförd analys av nuläget såväl som prognostiserad utveckling framöver.

Kompetensutveckling

För att nämnden ska upprätthålla kompetensförsörjningen och vara en attraktiv arbetsgivare är det avgörande med satsningar på kompetensutveckling för såväl medarbetare som chefer de kommande åren. Att både icke legitimerad och legitimerad personal får rätt kompetensutveckling är även en viktig förutsättning för att brukarna ska få rätt stöd och service.

Kompetensutmaningen ställer krav på nämnden att skapa förutsättningar för att behålla, utveckla och professionalisera befintliga medarbetare, för att möta den enskildes behov inte enbart genom att öka personalstyrkan utan genom ett arbetssätt och metoder som säkerställer kvaliteten i brukarnära arbetet. Förvaltningens centrum för forskning och lärande (CFL) spelar en viktig roll i arbetet med att rusta och kompetensutveckla medarbetarna internt. Som en del i arbetet mot en ökad professionalisering arbetar CFL även för att den vetenskapliga förankringen och den evidensbaserade praktiken ska stärkas och utvecklas i flera delar av förvaltningen.

Förvaltningen kommer fortsätta att utveckla arbetet med lärande arbetsplatser under 2025. Som stöd i arbetet med att möta verksamhetens behov av kompetensutveckling ska modeller för lärande arbetsplatser utvecklas. Även arbetet med Yrkesresan fortsätter och intensifieras i nämndens verksamheter de kommande åren. Denna är en satsning som långsiktigt kommer att säkerställa förutsättningarna för en strukturerad introduktion och kontinuerlig kompetensutveckling för medarbetare och chefer i brukarnära arbete.

Att tillgodose en bemanning med rätt kompetensnivå bidrar till kvalitet i brukararbetet samtidigt som det är mer ekonomiskt effektivt att kompetensutveckla befintlig personal än att utöka antalet medarbetare. För att genomföra planerat arbete och genom satsningar på kompetensutveckling säkerställa att den ökande utmaningen inom kompetensförsörjning möts på rätt sätt beräknar nämnden att extra budgetmedel om 15 mnkr behövs 2025. I beloppet ingår avgifter till SKR och Skånes Kommuner men framförallt vikariekostnader för möjliggörandet av ett brett införande av Yrkesresan samt medel till kompetensutveckling av andra professioner så som legitimerad personal.

Nya LSS-platser

För 2025 och 2026 planeras inga nya LSS-boende starta. LSS-boendet Bikupan med tidigare planerad start i juni 2024 är i nuläget osäkert.

Att fortsätta bygga nya gruppboendestäder för nämndens målgrupp inom LSS-området är samtidigt fortsatt prioriterat de kommande åren. Tabellen redovisar planerad utbyggnad samt medel som behövs avsättas för respektive år under perioden 2025 – 2027.

2025	Preliminärt startdatum	Kostnad 2025	Helår (mnkr)
Externa platser vuxna	2025-01-01	17,6	28,1
LSS-platser barn	2025-01-01	12,8	12,8
Totalt 2025		30,4	40,9
2026	Preliminärt startdatum	Kostnad 2026	Helår (mnkr)
Externa platser vuxna	2026-01-01	17,6	28,1
Totalt 2026		17,6	28,1
2027	Preliminärt startdatum	Kostnad 2027	Helår (mnkr)
Käglinge 11:3	2027-01-01	33,1	33,1
Byskolan 1 Rosengård (Västra Skrävlinge)	2027-06-01	7,2	12,4
Tygelsjö 19:13	2027-06-01	7,2	12,4
Husie 172:386	2027-06-01	7,2	12,4
Totalt 2027		54,8	70,3

Inga nya LSS-boenden är planerade till 2025. Som det framgår av Lokalbehovsplan 2025 - 2034 finns det behov av tio nya platser om året till vuxna inom LSS personkrets 1. Eftersom det saknas möjlighet till start av nya LSS-boenden i egen regi 2025 planeras efterfrågan mötas av ett utökat antal platser i extern regi. Ökningen med tio externa platser 2025 beräknas uppgå till en kostnad om 17,6 mnkr vid en successiv inflytning under året som motsvarar 6 brukare i snitt per månad på årsbasis.

Nämnden erhöll inför 2024 ekonomiska medel för start av ett nytt boende till barn och unga med två platser. Då boendet blev försenat har medlen fått finansiera ett annat barnboende som alternativ för att kunna möta behovet under 2024. För 2025 uppskattas antalet barn uppgå till totalt 20 vilket motsvarar ett behov av två platser motsvarande 12,8 mnkr.

På samma sätt som under 2025 planeras även för 2026 att efterfrågan om LSS-boende vuxna möts genom köp av tio externa platser då ingen utbyggnad av kommunala platser sker.

För 2027 planeras fyra nya boenden.

Daglig verksamhet

En påtaglig volymökning har skett inom daglig verksamhet de senaste åren. För att kunna möta efterfrågan har nya verksamheter startat, vilket har medfört ökade kostnader för lokaler och personal samt kringkostnader. En fortsatt volymökning inom daglig verksamhet prognostiseras även för 2025. Tack vare framstegen med utvecklingsarbetet "DV 2030" som lett till ett förändrat arbetssätt bedöms verksamheten att utbyggnaden kommer ske i minskad takt framöver trots att utmaningen att verkställa beslut i den omfattning som efterfrågas kvarstår. Efterfrågan kommer att i första hand mötas genom en optimering av befintliga lokaler, insatsplanering och bemanningsplanering för ett bättre överensstämmande med deltagarnas behov i stället för en utökad utbyggnad.

För att möta en volymökning om 45 personer jämfört med prognosen för 2024 bedöms att utbyggnadsbehovet under 2025 består av fyra nya verksamheter samt utökning av en befintlig verksamhet. Funktionsstödsnämnden framhåller ett ökat behov av kommunbidrag om cirka 20 mnkr för att finansiera start av nya verksamheter 2025 samt helårseffekten av verksamheter som startat 2024. Behovet av utökad kommunbidrag är beräknat med hänsyn till den ekonomiska effekt som verksamhetens utvecklingsarbete

bedöms kunna ge.

Funktionsstödsnämnden har 2018 och 2022 utrett möjligheten till införande av månadsbusskort för brukare inom daglig verksamhet. Med anledning av prisförändringar kommer nämnden att inför budget 2025 ånyo utreda möjligheten till införande av månadsbusskort för brukare inom daglig verksamhet.

Hälso- och sjukvårdsverksamheten

Det är av yttersta vikt för Malmöbon att legitimerad personal inom den kommunala hälso- och sjukvården har rätt förutsättningar för att bedriva en högkvalitativ verksamhet med patientsäkerheten i fokus.

Ökningen av brukarvolymerna är större än vad dagens dimensionering av hälso- och sjukvårdsverksamheten kan möta. Detta leder till att prioriteringar dagligen behöver göras avseende den hälso- och sjukvård som ges. LSS-utbyggnaden medför, utöver behov av finansiering av personal- och lokalkostnader för det nya boendet även ökade kostnader för att tillgodose målgruppens behov av hälso- och sjukvårdsåtgärder. Detta behov uppstår på samma sätt vid ökade brukarvolymerna inom exempelvis daglig verksamhet LSS för den del av målgruppen som inte bor i LSS-bostad, men även inom andra verksamheter med en påtaglig volymutveckling. Samtidigt återspeglar efterfrågan om hälso- och sjukvårdsåtgärder även förändringar i stödbehovet inom nämndens målgrupper. Exempelvis behöver hälso- och sjukvårdsorganisationen förstärkas med en diabetessjuksköterska 2025 mot bakgrund av målgruppens hälsotillstånd. Omställningen till en nära vård gör också att mer vård ska utföras i hemmet vilket innebär en vårdförskjutning från Region Skåne till exempelvis de kommunala LSS-boendena eller insatser i ordinärt boende.

Hälso- och sjukvårdsverksamhetens behov av ekonomiska resurser med koppling till volym- och behovsförändringar i övriga verksamheter sker kontinuerligt och ackumuleras över tid. Omvårdnadsansvariga sjuksköterskor har idag ett stort antal patienter per sjuksköterska samt ofta ett stort antal delegeringar att följa upp vilket kan påverka patientsäkerheten. Samtidigt pågår det ett löpande arbete för en allt effektivare hälso- och sjukvårdsverksamhet vilket delvis finansierar resursbehovet men för att komma i fas behövs det ett tillskott av ekonomiska medel.

En hyresvårdsupphandling är påbörjad för att hitta nya lokaler till Hjälpmedelscentrum. Syftet är att de kommande åren kunna möta volymökningen av hjälpmedel som den demografiska utvecklingen och omställningen till nära vård medför såväl som att uppfylla nya lagkrav. Parallellt med förstärkningar av verksamheten så pågår ett ständigt förbättringsarbete där till exempel livslängder på hjälpmedel och mängden hjälpmedel i omlopp ses över för en hållbar hjälpmedelsförsörjning till hela staden.

Nämnden bedömer att inom hälso- och sjukvårdsverksamheten krävs det ett tillskott av kommunbidrag om 5 mnkr 2025 för att jobba stegvis med att säkerställa en omställning till god och nära vård som långsiktigt är oberoende av statsbidrag samt att möta upp behovet av resurser för att säkerställa patientsäkerheten.

Boendestöd

Boendestöd är en förhållandevis resurseffektiv insats som kan bidra till att minska behovet av betydligt mer kostsamma insatser samtidigt som den enskildes självständighet tillförsäkras i hög grad. Enligt förvaltningens bedömning har volymutvecklingen inom målgruppen som får boendestöd enligt SoL i stället för LSS-boende bidragit till ett minskat behov av service- och satellitboende enligt LSS de senaste åren.

Prognosen är att behovet av boendestöd kommer att öka ytterligare framöver. Antalet personer med boendestöd ökade med drygt 16 procent mellan 2022 och 2023 och bedöms öka med minst 15 procent mellan 2023 och 2024. För 2025 prognostiseras 1 045 personer med insatsen, vilket innebär en ökning med 95 personer eller 10 procent jämfört med 2024.

För att möta efterfrågan och tillförsäkra att rätt stöd erbjuds den enskilde inom socialpsykiatri såväl som i form av alternativ till LSS-boende, bedöms behovet av utökat kommunbidrag uppgå till 5 mnkr 2025.

Personlig assistans

Nivån på assistansersättningen har en kontinuerlig negativ påverkan på nämndens ekonomi då utförarenheten för personlig assistans enligt SFB är intäktsfinansierad och helt beroende av inbetalningar från Försäkringskassan. Problematiken med schablonbeloppets låga nivå är en nationell frågeställning.

Nämndens utförarenhet för personlig assistans enligt SFB har redovisat en negativ budgetavvikelse under många år vilket har en direkt koppling till diskrepansen mellan intäkten i form av assistansersättning och de verkliga kostnaderna. Bedömningen är att enligt nuvarande förutsättningar har verksamheten inga möjligheter att uppnå en ekonomi i balans och ett tillskott av kommunbidrag behövs för att komplettera intäkten från Försäkringskassan.

Samtidigt pekar utvecklingen på en trend med ökade volymer inom både personlig assistans enligt SFB och personlig assistans enligt LSS. För kostnader avseende de första 20 assistanstimmarna i veckan gällande personer som beviljats personlig assistans enligt SFB prognostiseras en ökning med 10 ärenden i snitt per månad jämfört med budgeterad nivå för 2024. Inom personlig assistans LSS konstateras en kraftig ökning av antalet assistanstimmar per brukare, vilket beräknas leda till att budgeterade volymer överskrids med cirka 21 000 timmar på årsbasis för 2024. Volymökningen bedöms bero på tillämpningen av lagförändringarna inom personlig assistans. Försäkringskassans restriktivitet i bedömningen av de grundläggande behoven samt tillämpningen av föräldraavdraget leder till att assistansen utförs inom ramen för personlig assistans enligt LSS, trots att besluten är omfattande i timmar och hade kunnat berättiga till assistansersättning enligt SFB.

Behovet av utökad kommunbidrag inom personlig assistans beräknas till 20 mnkr för 2025.

Psykisk hälsa och suicidprevention

Det är en utmaning för nämnden att statliga medel delvis finansierar den utveckling som sker gällande det främjande och förebyggande arbetet inom socialpsykiatrin. Det råder en ökad osäkerhet gällande statliga medel framöver, vissa statsbidrag prognostiseras minska medan andra upphör helt. Samtidigt ökar efterfrågan om mötesplatser och andra satsningar för att bryta social isolering inom nämndens målgrupper. Det finns ett behov av finansiering inom ramen för reguljär verksamhet, vilket i nuläget inte kan tillgodoses genom omfördelning inom befintlig ram.

För att möta efterfrågan om social samvaro som en del av det främjande och förebyggande arbetet inom det psykiatriska området och upprätthålla de goda resultat som uppnåtts genom satsningar med statlig finansiering bedöms behovet av kommunbidrag uppgå till 2 mnkr 2025.

Främjande och förebyggande insatser

Nämnden bedriver ett gediget hälsofrämjande och förebyggande arbete riktat mot både barn och vuxna, ett arbete som kommer att intensifieras framöver, inte minst för att kunna möta de förändringar som förväntas i och med införandet av en ny socialtjänstlag.

Insatser som helgvistelse och sommarkollo riktade till barn med beslut om korttidsvistelse är uppskattade av både barn och deras anhöriga samtidigt som de är kostnadseffektiva. För att möta efterfrågan behöver dessa insatser byggas ut. Avlastande insatser som möter familjernas behov har möjlighet att i vissa fall motverka att beslut om boende till barn och unga blir nödvändigt.

Avlösning, ledsagning och kontaktperson är insatser som på ett kostnadseffektivt sätt erbjuder stöd till barn och vuxna såväl som till föräldrar och anhöriga och förebygger behovet av mer omfattande och kostsamma insatser på sikt. En utveckling med ökade volymer framöver är en framgångsfaktor för det förebyggande arbetet men ställer samtidigt krav på att det finns finansieringsmöjligheter. Verksamheten behöver också kunna möta behoven genom att säkerställa kompetensförsörjningen av avlösare och ledsagare samt lägga tid och resurser på att jobba motiverande med barnen och ungdomarna så att de vill ta emot insatsen. Syftet är att skapa förutsättningar för att på ett kostnadseffektivt sätt kunna ge ett omfattande avlastande stöd i hemmet samt möjlighet för ungdomarna att skapa sociala relationer och få

en mer stimulerande och aktiv fritid.

Vidare behöver även det förebyggande arbetet som riktar sig till vuxna personer utvecklas. De satsningar som omfattas av utvecklingsarbetet som avser personer med ett beteende som utmanar verksamheten kommer att samordnas för att bättre möta behovet.

För att utveckla det främjande och förebyggande arbetet bedöms det att det finns behov av ekonomiska medel om cirka 5 mnkr i budget 2025.

Ökat tryck på handläggning

För att kunna hantera inflödet och samtidigt arbeta förebyggande, samordnande och uppföljande finns det behov av personella resurser inom myndighetsenheten. Behovet grundar sig på antalet ärenden per handläggare inom nämndens ansvarsområden relaterat till hur det ser ut nationellt men även på nya utmaningar framöver med koppling till bland annat nya socialtjänstlagen och samsjuklighetsutredningen.

Antalet ärenden per handläggare är högre i Malmö jämfört med andra kommuner, såväl inom LSS för både barn och vuxna som inom socialpsykiatri. I maj 2024 har en biståndshandläggare i Malmö hand om 41 ärenden LSS barn i snitt, vilket är högt jämfört med 22 i Göteborg. Gällande LSS vuxna är skillnaden ännu större då antalet ärenden per handläggare uppgår till 110 i Malmö och 53 i Göteborg. Även i Stockholm är antalet ärenden 53 per handläggare inom LSS vuxna medan i Västerås är det 73. När det gäller socialpsykiatri är motsvarande siffror 93 i Malmö, 45 i Göteborg, 42 i Stockholm och 55 i Västerås.

Ett minskat antal ärenden per handläggare möjliggör uppföljningar i syfte att öka och säkra kvalitén i insatserna men även för att arbeta kostnadseffektivt och tillförsäkra att rätt insatser på rätt nivå ger bästa möjliga effekt för den enskilde. En förstärkning inom myndighetens mottag tillförsäkrar att Malmöbor med behov av stöd kan både fångas upp och erbjudas rätt insats i ett tidigt skede.

En utökning av ekonomiska resurser med 3 mnkr i kombination med fortsatt uppföljning och ett effektivt arbetssätt bedöms motsvara behovet 2025. Framöver är det viktigt att nämndens biståndshandläggare successivt får bättre förutsättningar för att klara uppdraget samtidigt som det interna effektiviseringsarbetet pågår.

Hög tillgänglighet och samverkan med civilsamhället främjar jämlikhet för Malmöborna

Funktionshinderspolitiken syftar till att hela samhället ska utformas på ett sätt som gör att alla människor kan delta på lika villkor. Arbetet med tillgänglighets- och funktionsrättsfrågor är ett stadsövergripande ansvarsområde som bedrivs långsiktigt och i samverkan inom och mellan förvaltningar, funktionsrättsorganisationer och Malmöbor med funktionsnedsättningar.

Genom funktionsstöds- och tillgänglighetssamordnarna och i samarbete med andra nämnder i staden arbetar funktionsstödsnämnden för att möjliggöra för varje individ att använda egen kraft så långt som möjligt i den öppna staden. Att stärka samverkan med civilsamhället är av största vikt i detta arbete och förväntas bidra till att Malmöbor med funktionsnedsättning i större utsträckning har tillgång till och är delaktiga i samhället. Nya vägar för delaktighet och inflytande i olika frågor och processer tas fram under 2024 och behöver implementeras och utvecklas framöver.

Organisationsstödet som nämnden årligen delar ut till föreningar och organisationer spelar en viktig roll för att tillförsäkra att föreningarnas arbete utvecklas och fortsätter komma målgruppen till gagn. Antalet organisationer som årligen beviljas bidrag från funktionsstödsnämnden har ökat från cirka 36 till 50 mellan 2018 och 2024. För att organisationerna ska kunna utveckla och bedriva sitt arbete behöver bidraget utökas och följa övrig samhällsekonomisk utveckling.

För att genomföra det planerade utvecklingsarbetet med Malmöborna i centrum och för att kunna öka föreningsbidraget bedömer nämnden att under 2025 finns behov av ekonomiska medel om 1,5 mnkr.

Välfärdsutveckling genom digitalisering

Funktionsstödsnämndens målgrupper omfattar ett brett och komplext välfärdsområde där välfärdsutveckling genom digitalisering innebär stora möjligheter. Samtidigt är behovet av individ- och situationsanpassningar mycket stort vilket försvårar användning av många standardlösningar och minskar skalbarheten.

För att kunna tillvarata digitaliseringens möjligheter och mer effektivt implementera digitala lösningar som utgår från brukarnas och verksamheternas behov är det nödvändigt att den digitala verksamhetsnära kompetensen förstärks. Förstärkningar behövs i verksamheterna för att möjliggöra medarbetardriven innovation tillsammans med ÖSA-funktioner på avdelningsnivå som kan driva den digitala utvecklingen inom avdelningen, vara en länk mellan systemförvaltarna och verksamheten och som har god kunskap om de system verksamheten använder.

Planerad medarbetardriven innovation och utveckling genom digitalisering innebär ökade kostnader för såväl arbetskraft som utrustning och datasystem. Ett behov av budgetmedel om 5 mnkr beräknas till 2025 för att nämndens utveckling inom digitalisering ska kunna gå i takt med både stadens som helhet och socialförvaltningarnas och därmed leva upp till kommande förändringar både lokalt och nationellt.

Ökade kostnader i en osäker omvärld

Det globala ekonomiska läget med en hög inflation och stigande priser för varor och tjänster utgör en riskfaktor för nämndens ekonomi de närmaste åren. Ett exempel är inköpspriserna på hjälpmedel som har ökat kraftigt och förväntas fortsätta öka, vilket påverkar nämndens ekonomi.

Generella kostnadsökningar som nämnden inte har möjlighet att påverka, såsom utfallet för årets lönerrevision och ovanligt höga hyreshöjningar för nämndens lokaler har en negativ påverkan på nämndens ekonomiska resultat 2024, vilket bedöms ske även 2025.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATS BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Statsbidrag varaktig vård	Migrationsverket	14 300	13 000
Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention	Socialstyrelsen	2 439	1 000
Skånegemensamma stimulansmedel till insatser för förstärkt samverkan inom området psykisk hälsa	Regeringen via SKR och KFS	8 936	800
Statsbidrag Nära vård	Regeringen via SKR och KFS	10 940	10 000
Statsbidrag Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer	Socialstyrelsen	1 800	1 800
Statsbidrag för att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap	Socialstyrelsen	1 925	1 900
Statsbidrag Personligt Ombud	Socialstyrelsen/ Länsstyrelsen	5 600	5 600
Statsbidrag ny socialtjänstlag/bemannning socialtjänst	Socialstyrelsen	217	1 200
Statsbidrag Habiliteringsersättning	Socialstyrelsen	7 611	7 600
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa	53 768	42 900

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Lönebidrag /Nystartsjobb	Arbetsförmedlingen	2 600	2 600
Assistansersättning personlig assistans SFB	Försäkringskassan	84 000	84 000
Momsbidrag för köp av ej skattepliktig verksamhet	Skatteverket	23 000	23 000
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	109 600	109 600

Prognosen avseende riktade statsbidrag är 54 mnkr för 2024 och 43 mnkr för 2025. Övriga bidrag prognostiseras med samma belopp, 109,6 mnkr för både 2023 och 2024.

Utmaningar med statsbidrag

Tillfälliga och riktade statsbidrag kan leda till underfinansierad verksamhet om dessa statsbidrag sedan dras in, vilket försvårar planeringen på längre sikt.

Vissa riktade statsbidrag som nämnden fått ta del av under flera år har bidragit till finansieringen av viktiga satsningar inom nämndens verksamhetsområden. Efterhand som statsbidragen minskar i omfattning eller upphör helt är det en utmaning för nämnden att inom budgetram upprätthålla de positiva effekter för nämndens målgrupper som satsningarna lett till.

Ett riktat statsbidrag som delats ut till kommuner under flera år är statliga medel riktade mot psykisk hälsa och suicidprevention. Sedan 2012 har staten årligen, genom överenskommelser med SKR, avsatt medel till kommuner och regioner i syfte att utveckla arbetet med att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa

och suicid samt att skapa förutsättningar för en god och tillgänglig vård och omsorg för personer med psykisk ohälsa. Som det tidigare beskrivits har staten och SKR träffat en ny överenskommelse 2024, där en av förändringarna är att medel till utvecklingsarbete i kommunerna utifrån lokala handlingsplaner försvinner. Detta innebär en urholkning av nämndens finansieringsmöjligheter framöver när det gäller bland annat satsningar på det främjande och förebyggande arbetet inom det psykiatriska området i form av exempelvis mötesplatser och sysselsättning. En konsekvens på sikt kan vara en kostnadsstegring då ett ökat behov av dyrare insatser kan uppstå.

Även tilldelade statliga medel för omställningen till en god och nära vård har minskat över tid. I 2024 års överenskommelse mellan staten och SKR för en god och nära vård konstateras att omställningen går nu in i en ny fas och avsikten är att delar av överenskommelsen från och med 2025 ska hanteras genom ett förordningsstyrt statsbidrag. En minskning av statliga medel leder till ett successivt ökat krav att finansieringen av omställningsarbetet sker inom budgetram. Detta innebär en utmaning för nämndens ekonomi på sikt och kan påverka den interna fördelningen av budgetmedel till nackdel för övriga verksamheter.

Generella och långsiktiga satsningar ger bättre förutsättningar för en stabilare utveckling och verksamhet. SKR har länge drivit frågan om mer generella än riktade statsbidrag till kommunsektorn samt framfört behovet av tidiga besked och långsiktiga planeringsförutsättningar. Även den pågående översynen av den kommunalekonomiska utjämnningen ska, enligt direktivet, behandla riktade statsbidrag och föreslå vilka riktade statsbidrag som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget samt vid behov föreslå de följändringar i kostnadsutjämnningen som skulle vara motiverade av detta.

De riktade statsbidragen utgör i dagsläget en viktig finansieringskälla för nämndens satsningar och utvecklingsarbete i enlighet med nationella omställningar och förändringsuppdrag. Nämnden vill därför framhäva ett behov av utökade budgetmedel i takt med att riktade statsbidrag upphör.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Inventarier/ Byggnadsinventarier	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Summa investeringsram	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000

Funktionsstödsnämnden begär för 2025 en investeringsram om 20 000 tkr.

Under 2025 planeras endast ett nytt LSS-boende som är försenat från 2024 öppna samt nya dagliga verksamheter starta. Nya verksamheter leder till behov av inköp av inventarier samtidigt som priserna blir högre. Renoveringar och kompletteringar för att skapa lokalmässiga förutsättningar för att möta brukarnas behov skapar också ett kontinuerligt behov av investeringsutrymme för nämnden.

Hyresvärdupphandling på större lokal för Hjälpmedelscentrum kommer också innebära följdinvesteringar för bland annat nytt passagesystem, utökning av maskinparken samt inköp av möbler och inredning.

För planeringsperioden 2026 - 2030 är bedömningen att en investeringsram om 20 000 tkr per år täcker de behov som uppstår.

Budgetskrivelse 2025

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Utbildningsnämndernas gemensamma arbete för likvärdig utbildning	4
Förändringar i omvärlden	5
Beslut, händelser och förändringar i omvärlden.....	5
Barnet som rättighetsbärare	5
Utredningar, beslut och lagändringar	6
Befolkningsutveckling	7
Kompetensförsörjning.....	7
Behov av förändringar i Malmö stad som helhet.....	8
Gemensamt arbete för goda uppväxtvillkor.....	8
Gemensamt arbete för stadens förskolemiljöer	8
Gemensamma insatser för digitalisering	9
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	11
Likvärdighet för barnen i Malmö	11
Kompetensförsörjning och kompetensutveckling	11
Rektor och det nära ledningsstödet.....	13
Prioriterade skollags- och läroplansområden	14
Lokaler som kvalitetsfaktor	15
Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor	15
Kommunbidrag	17
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	19
Begäran om investeringsram	20
Investeringsram.....	20

Sammanfattning

Likvärdigheten för barnen i Malmö och samverkan med andra nämnder, myndigheter och civilsamhället för goda uppväxtvillkor står i fokus även kommande år. Förskolans betydelse för barn, som det första steget i utbildningssystemet och som arena med potential att stärka uppväxtvillkoren, betonas såväl nationellt som i stadens arbete. Detta förutsätter en förskola med god och likvärdig kvalitet. Medarbetarna närmast barnen behöver ha förutsättningar att kunna leva upp till de högt ställda kraven i skollagen och förskolans läroplan och förskolan ska vara tillgänglig för alla barn.

Samtidigt som förväntningarna på förskolan ständigt höjs åtföljs detta inte av förstärkta resurser. Förskolenämnden vill betona att höjda ambitioner på både nationell och kommunal nivå behöver följas av rimliga förutsättningar och att detta är särskilt angeläget i ett utmanande ekonomiskt läge. Av denna budgetskrivelse framgår att förskolenämnden står inför flera strukturella utmaningar år 2025.

Nämndens uppföljningar och analyser visar att tillgången till rätt kompetens och förutsättningarna för professionen i mötet med barnen är avgörande för utbildningens kvalitet. Behoven av att stärka dessa förutsättningar är fortsatt omfattande. Det behövs både långsiktigt hållbara grundförutsättningar för förskolorna och möjlighet att rikta insatser för att kunna fortsätta att stärka det kompensatoriska arbetet. Arbetet handlar ytterst om att stärka både kompetensen i arbetslagen och förutsättningarna för förskolans nära ledning.

Antalet barn i åldern 1–5 år väntas fortsätta att minska successivt ett antal år framöver, vilket innebär ytterligare minskad kommunbidragstilldelning kopplat till demografi. Även om det ingår i nämndens kontinuerliga arbete att anpassa verksamheten till antalet barn, står nämnden inför ytterligare utmaningar som i hög grad påverkar de ekonomiska förutsättningarna. Under 2024 har riktade statsbidrag möjliggjort en ökad ersättning per barn i kommunal förskola. Detta har bidragit till en bibehållen verksamhet och möjlighet att göra riktade insatser på vissa områden. År 2025 bedöms nämndens statsbidragstilldelning bli lägre. Nämnden vill framhålla att förskolans resurstilldelning behöver grundas i mer långsiktigt hållbara och förutsägbara förutsättningar.

Nämndens lokalkostnader ökar och för att möta det minskade antalet barn i den kommunala verksamheten görs anpassningar genom att avveckla lokaler som inte bedöms ändamålsenliga. Detta är dock inte tillräckligt för att helt kunna möta lokalkostnadsutvecklingen. Den grundläggande utrustning som fördelas till verksamheterna inom nämndens ansvar påverkas då negativt. Ändamålsenliga lokaler och utemiljöer är betydelsefulla för de pedagogiska processerna och en strukturell förutsättning i det kompensatoriska arbetet. Samtidigt finns det fortfarande förskolor med brister i inne- och utemiljön som behöver prioriteras.

Behovet av förskolor i utbyggnads- och utvecklingsområden är en angelägen fråga för hela staden. Utvecklingen av en attraktiv stad med Malmöborna i centrum kräver planering av samhällsservice i ett tidigt skede av planeringsprocessen och förskolor i alla bostadsområden är viktiga för stadens attraktionskraft. Nämnden vill betona nödvändigheten i att staden tar ett gemensamt ansvar när det gäller finansieringen av ändamålsenliga lokaler för barnen i Malmö.

De samlade konsekvenserna av det minskande antalet barn, lokalkostnadsutvecklingen och lägre statsbidrag väntas innebära ansträngda förutsättningar för nämndens verksamhet. Nämnden ser en risk att de förutsättningar som stadens förskolor har idag inte kan bibehållas och att arbetet för att stärka kvaliteten och likvärdigheten i kommunens förskolor kommer att begränsas.

Förskolan är den samhällsinstitution som med rätt förutsättningar har störst potential att kompensera för hemförhållanden och att ge barn de färdigheter och förmågor som krävs för jämlika livschanser och en god hälsa. Det kräver samverkan med andra nämnder, myndigheter och civilsamhälle kring tidiga gemensamma insatser och i det uppsökande arbetet. En förskola med god och likvärdig kvalitet som når alla barn bidrar i grunden till kommunfullmäktiges mål om goda uppväxtvillkor och den mer jämlika staden.

Utbildningsnämndernas gemensamma arbete för likvärdig utbildning

Utbildningsnämnderna i Malmö stad prioriterar en likvärdig utbildning med hög kvalitet som stärker barn- och elevers förutsättningar för det livslånga lärandet. Utgångspunkten är att utbildning är en mänsklig rättighet som även ska förmedla och förankra respekt för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Alla barn och elever ska tidigt ges förutsättningar att utveckla grundläggande förmågor och färdigheter för att möta det som förväntas genom utbildningssystemet. En trygg omsorg och stimulerande lärmiljöer krävs för att barn och elever ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningsnämndernas fördjupade samverkan med fokus på en god språklig förmåga, det kompensatoriska uppdraget och hållbara övergångar mellan skolformer har utvecklats i en positiv riktning. Därför är det av största vikt att nämnderna ges förutsättningar att bibehålla samverkansprocesser som ger resultat för barn och elever genom utbildningssystemet.

Nämndernas gemensamma uppdrag är grundläggande för att nå stadens målsättningar kopplat till goda uppväxtvillkor och den jämlika staden. Därför är även långsiktiga satsningar på utbildningsverksamheten nödvändiga för att staden ska kunna erbjuda en kvalitativ utbildning som leder till ökad valkompetens samt självförsörjning.

En avgörande faktor för en trygg omsorg och likvärdig utbildning är nämndernas kompetenta medarbetare som kan möta barn och elever i en föränderlig omvärld. Därför behöver nämnderna säkerställa en god arbetsmiljö och skapa förutsättningar för att betydelsefull kompetensutveckling kan ske.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Beslut, händelser och förändringar i omvärlden

De 1000 första dagarna i ett barns liv är avgörande för en god hälsa under hela livet. Under dessa dagar sker den mest intensiva utvecklingen kring inlärning, språkutveckling och känslomässiga färdigheter. Barn vistas därmed i förskolan under sina mest utvecklande och känsliga år och det ställer krav på en likvärdig förskola som kan möta varje barn med en utbildning av hög kvalitet. Med rätt förutsättningar kan förskolan göra avgörande skillnad i barns liv både här och nu och i den fortsatta skolgången.

De ständigt ökande förväntningarna på förskolans uppdrag präglar förskolenämndens arbete i att utveckla verksamhetens förutsättningar. Kopplat till de förändringar som sker i omvärlden och som nämnden behöver förhålla sig till blir förskolans roll som det första steget i utbildningen och som kompensatorisk kraft än viktigare. Läget för flera redan ekonomiskt sårbara familjer har blivit än mer ansträngt vilket får direkta konsekvenser för barnen. Det krävs god mödravård och barnhälsovård, ett gott föräldrastöd och en förskola av hög kvalitet för att faktorer som leder till social ojämlikhet inte ska reproduceras.

Denna del av budgetskrivelsen fångar upp förslag och lagändringar på nationell nivå med stor inverkan på förskolans verksamhet. Dessa behöver sättas i relation till de resursmässiga förutsättningar som väntas påverka nämndens arbete under 2025 och framåt. Den demografiska utvecklingen och övergripande förutsättningar för kompetensförsörjning lyfts fram liksom betydelsen av stadens gemensamma arbete kring goda uppväxtvillkor och ändamålsenliga förskolemiljöer.

Barnet som rättighetsbärare

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Olika uppföljningar och underlag ger förskolenämnden som huvudman kunskaper om barns förutsättningar och levnadsvillkor i Malmö och utifrån denna kunskap samt med utgångspunkt från barnet som rättighetsbärare arbetar nämnden för att rikta resurser dit behoven är som störst. De prioriterade skollags- och läroplansområden som nämnd och förvaltning har valt att fokusera på utifrån denna kunskap är det språkutvecklande arbetet, värdegrundsfrågor och alla barns rätt till stöd.

Det systematiska kvalitetsarbetet inom förskolan är ett viktigt verktyg för att synliggöra kvalitet och likvärdighet för att främja alla barns utveckling och lärande och vid behov åtgärda brister. Det innebär konkret att planering, genomförande och uppföljning av utbildningen sker systematiskt med dialog som utgångspunkt. Dialogmodellen är kärnan i det systematiska kvalitetsarbetet och syftar till att tillsammans skapa en aggregerad bild av förskolornas måluppfyllelse och kvalitet med utgångspunkt i mötet mellan barn och pedagog. Dialogerna möjliggör därmed för huvudmannen att fånga upp barns röster och perspektiv och att fatta beslut som grundar sig i barnets och barnens bästa.

För att Malmöbarnens rättigheter ska kunna garanteras är det avgörande att förskolenämnden, i enlighet med skollag och barnkonvention, kan erbjuda en likvärdig förskola av hög kvalitet. Konsekvenser av bristande kvalitet i förskolan riskerar att bli särskilt allvarliga för barn som lever i socioekonomiskt sårbara områden då forskning visar att de särskilt gynnas av att gå i en förskola av hög kvalitet. Nämndens uppföljningar och analyser visar fortsatt att tillgången till rätt kompetens och förutsättningarna för professionen i mötet med barnen är avgörande för utbildningens kvalitet.

Utredningar, beslut och lagändringar

På nationell nivå finns flera förslag och pågår utredningar som på olika sätt ställer ökade krav på förskolan. Förskolenämnden vill inledningsvis betona att föreslagna ambitionshöjningar behöver komma med stärkta resursmässiga förutsättningar. Detta för att arbetet med att höja kvaliteten och likvärdigheten ska kunna fortsätta och utvecklas i enlighet med intentionerna. Nämnden ser även att flera av förslagen kan medföra ytterligare krav på dokumentation och administrativt arbete på alla nivåer i organisationen.

Förslag till ändringar i förskolans läroplan

Skolverket har fått regeringens uppdrag att föreslå ändringar i förskolans läroplan. I Skolverkets förslag får förskollärare ett tydligare ansvar för att värdera och välja bland arbetssätt och lärverktyg. Förslaget innebär också att kravet på att använda digitala verktyg i förskolan inte längre ska vara obligatoriskt. Skolverket föreslår vidare ändringar i läroplanen som syftar till att stärka högläsning och fysisk aktivitet i förskolan.

Nationellt professionsprogram

Riksdagen har beslutat om ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. Det syftar till att utveckla undervisningens kvalitet, stärka professionsutveckling, öka yrkenas attraktionskraft och på detta sätt ge nya möjligheter i arbetet med en likvärdig utbildning. Professionsprogrammet träder i kraft den 1 januari 2025 genom ändringar i skollagen och kommer att bestå av en nationell struktur för kompetensutveckling och ett nationellt meriteringssystem med meriteringsnivåer för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare.

Uppdrag om utveckling av lärar- och förskollärarytbildningarna

På uppdrag av regeringen pågår en utredning som ska föreslå åtgärder för att utveckla lärar- och förskollärarytbildningarna. Detta i syfte att höja utbildningarnas kvalitet och yrkenas status och attraktivitet. Utredningen ska som en del föreslå hur antagningskraven till utbildningarna kan höjas. Nämndens bedömning är att detta kan påverka antalet studenter samtidigt som det kan gagna arbetet med stärkt kvalitet i förskolan.

Uppdrag om barnskötarutbildningens ändamålsenlighet

Skolverket har fått i uppdrag att se över utbildningen till barnskötare inom gymnasieskolan för att göra den mer inriktad mot arbete med barn. Skolverket ska också ta fram stöd till huvudmän för kommunal vuxenutbildning kring bedömning av behörigheter till barnskötarutbildningen och se över hur svenska eller svenska som andraspråk ska ingå i yrkespaketet barnskötare som finns inom Komvux.

Uppdrag om rektorers förutsättningar

På uppdrag av regeringen ska en utredning göras som ska analysera rektorernas förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet. Utredningen ska ge förslag om hur rektorers förutsättningar för sitt uppdrag kan förbättras, till exempel när det gäller stora rektorsområden. Den ska även analysera och vid behov föreslå vilka särskilda behörighetskrav som ska gälla för rektor.

Uppföljning för utveckling - ett hållbart system för samlad kunskap om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning (SOU 2023:95)

Utredningen lägger förslag som syftar till att säkerställa kunskap om och uppföljning av förutsättningarna för barn och elever med funktionsnedsättningar. Utredningen innehåller förslag om tydliggörande av myndigheters ansvar, bättre verktyg för uppföljning samt förtydligt ansvar för samlad analys och redovisning av resultat.

Allmänna råd och föreskrifter kring systematiskt kvalitetsarbete

Skolverket har på regeringens uppdrag tagit fram förslag till föreskrifter om hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas. Föreskrifterna syftar till att förtydliga hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas inom skolväsendet i enlighet med gällande lagstiftning. Utifrån tillägg i uppdraget har tidpunkten för när Skolverket senast ska ta beslut om föreskrifterna flyttats fram till den 28 februari 2025.

Skolor mot brott (SOU 2024:17)

Utredningen föreslår att säkerhetsarbete ska bli ett nytt ansvarsområde inom skolväsendet som regleras i skollagen. På varje förskola ska det finnas en skyldighet att arbeta brottsförebyggande genom en

kartläggning för att se brottsmönster och utifrån detta vidtaga åtgärder för att komma till rätta med problemen. Det ska också bedrivas ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer. De föreslagna ändringarna innebär ett vidgat nationellt uppdrag för förskolan då detta blir ett nytt ansvarsområde vid sidan om omsorgs- och undervisningsuppdraget.

Regler om tilläggsbelopp

Från den 1 juli 2024 börjar ändringar i skolförordningen och gymnasieförordningen om tilläggsbelopp att gälla. Ändringarna innebär bland annat förtydligande av vad som avses med extraordinära stödåtgärder. Det införs också bestämmelser om att en enskild huvudman som ansöker om tilläggsbelopp ska lämna de uppgifter som behövs för bestämmandet av tilläggsbelopp.

Förslag till ny lag om cybersäkerhet

I en utredning (SOU 2024:18) presenteras anpassningar av svensk rätt som är nödvändiga för att kunna möta nya EU-direktiv om cybersäkerhet. Här ingår bland annat lagen om cybersäkerhet, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Befolkningsutveckling

De senaste årens befolkningsprognoser visar på ett successivt minskande antal barn i åldern 1–5 år. Den negativa befolkningsutvecklingen i nämndens målgrupp har medfört lägre kommunbidragstilldelning avseende demografi varje år sedan 2019. Födelseletalen i Malmö minskar och ett antagande är därför att den nya befolkningsprognos som ska fastställas under 2024 kommer att visa på en ytterligare minskning i åldersgruppen även kommande år. Det skulle medföra en fortsatt minskad resurstilldelning för förskolenämnden.

De kommande åren väntas födelseletalen ligga på en fortsättningsvis låg nivå. Effekten blir att befolkningen i nämndens målgrupp fortsätter att successivt minska. Faktiska förändringar i befolkningsunderlaget får direkta effekter på behovet av förskola och kräver alltid kontinuerliga anpassningar av verksamhetens omfattning under och mellan budgetår. Här ingår de ständigt återkommande förändringarna av behovet mellan vår och höst inom förskoleverksamheten.

Trots det ständigt pågående arbetet i de kommunala förskolorna med att dimensionera verksamheten utifrån behovet står nu förskolenämnden inför omfattande strukturella utmaningar. De ekonomiska effekterna av en negativ befolkningsutveckling måste vägas samman med den ekonomiska utvecklingen på andra områden såsom ökande lokalkostnader och minskad statsbidragstilldelning. Ingångsläget inför år 2025 är därmed särskilt ansträngt. Se vidare under avsnitten om Kompetensförsörjning, Gemensamt arbete för stadens förskolemiljöer, Lokaler som kvalitetsfaktor samt Kommunbidrag.

Kompetensförsörjning

I förskolenämndens budgetskrivelse de senaste åren har den nationella bristen på formell kompetens lyfts fram som en avgörande påverkansfaktor i nämndens arbete. Till grund för detta ligger utöver nämndens egna bedömningar, rapporter och prognoser från till exempel Skolverket och Arbetsförmedlingen som pekar på fortsatt brist på förskollärare och på barnskötare med formell utbildning de närmaste åren.

Antalet sökande till de tjänster som utannonseras till förskolor inom nämndens verksamhet har samtidigt ökat den senaste tiden. En förklaring kan vara det minskande antalet barn i förskoleåldern i Malmö och kranskommunerna, men även att Malmö stads förskolor uppfattas som attraktiva arbetsplatser. Detta framkommer bland annat i omvärldspaningar inom ramen för nämndens utvecklingsarbete, exempelvis i den pågående översynen av nära ledningsfunktioner där förskollärares tillgång till kollegiala forum nämns som en viktig faktor. Samtidigt som det minskande barnantalet kommer att kräva anpassningar i förskoleverksamheten kan det skapa det en bredare rekryteringsbas när det kommer till medarbetare med formell och hög kompetens.

Det krävs ett fortsatt tydligt fokus på förskolans kompetensförsörjning både inom staden och nationellt även framöver. Att utöka andelen förskollärare och fördela kompetensen mellan kommunens förskolor på ett sådant sätt att likvärdigheten för barnen i Malmö stärks har hög prioritet. Förskolenämndens inriktning

är minst 30 procent förskollärare per förskola och att samtliga barnskötare har formell utbildning. Förskolläraryrkenas attraktivitet är en viktig nyckel i utvecklingsarbetet både på nationell och kommunal nivå. Enligt SKR:s rapport *Förskolans kompetensförsörjning, Åtgärder för att möta rekryteringsbehoven (2019)* kommer förskollärare och barnskötare att utgöra stommen i förskolans arbetslag även i framtiden. Samtidigt lyfts möjligheterna att knyta andra yrkesgrupper till förskolan som kan bidra i det alltmer komplexa uppdraget.

Samverkan med lärosäten, statliga myndigheter och andra nationella aktörer lägger en viktig grund för arbetet med kompetensförsörjning. Förskolenämnden har under 2024 tagit initiativ till utveckling av en samverkansmodell tillsammans med Malmö universitet i syfte att utöka möjligheterna till kompetensutveckling och vidareutbildning av de medarbetare som redan är förskollärare. Det också av vikt att tillsammans med Malmö universitet verka för att fler väljer att studera till förskollärare. Detta med anledning av att antalet sökande minskar. Vidare kommer det nationella professionsprogrammet att ställa genomgripande krav på en välfungerande samverkan med utbildningsanordnare.

Behov av förändringar i Malmö stad som helhet

Gemensamt arbete för goda uppväxtvillkor

I arbetet med att skapa goda uppväxtvillkor för barn och unga i Malmö är förebyggande arbete och tidiga samordnade insatser i samverkan mellan nämnder och organisationer en avgörande förutsättning. Tidiga insatser bidrar till en gynnsam utveckling för både barn, unga och vuxna och dessutom till att använda samhällets resurser på bästa sätt för att undvika mer kostsamma insatser längre fram.

Utbildningsnämnderna och arbetsmarknads- och socialnämnden är överens om att strukturerade och tydliga former för samverkan är en förutsättning för förebyggande och tidiga insatser. Utgångspunkten är att dessa insatser ges på den arena där barn, unga och vuxna befinner sig, exempelvis i förskola, skola, vuxenutbildning, socialtjänst, öppen verksamhet samt kultur- och fritidsverksamhet. Nämnderna behöver ges förutsättningar för att kunna både bibehålla och vidareutveckla denna samverkan.

Under 2024 och 2025 implementeras Trygga barnet, en samverkansmodell för tidigt samordnat stöd på individnivå, som en ordinarie del i samverkansarbetet. Genom gemensam styrning, gemensam struktur och tydlig samordning kan förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård identifiera behov och ge barn och deras vårdnadshavare samordnat stöd i ett tidigt skede.

Det gemensamma förebyggande arbetet kring de yngsta barnen fortsätter i nära samverkan mellan förskolenämndens och arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter samt med externa aktörer. En kombination av god mödravård, ett bra föräldrastöd och en förskola av hög kvalitet stärker möjligheterna till social jämlikhet i staden. På *Familjecentralerna* samt genom insatsen *Växa tryggt* samlas flera aktörer utifrån barnets behov och där barnen finns. Nämnderna fortsätter att utveckla samarbetet och relationerna mellan medarbetare närmast barnen och socialtjänsten.

Gemensamt arbete för stadens förskolemiljöer

Kommuner har till skillnad från fristående huvudmän ett lagstadgat ansvar att anordna utbildning. Det innebär att kommuner behöver ha en beredskap för att bereda plats för alla kommunens barn i verksamheten. Flera fristående aktörer har avvecklat sin verksamhet under det senaste året, vilket inneburit en påtaglig minskning av platser i fristående verksamhet. Det har fått direkta följder för placeringsarbetet och intilliggande kommunala förskolor, samt påverkar kapaciteten i vissa områden. I fristående verksamhet finns cirka 15 procent av det samlade antalet förskoleplatser i Malmö. Det behöver finnas utrymme i den samlade kapaciteten för oförutsedda händelser i befintligt lokalbestånd både inom kommunal och fristående verksamhet.

Utvecklingen av en attraktiv stad med Malmöborna i centrum kräver planering av samhällsservice i ett tidigt skede av planeringsprocessen. Förskolor i alla bostadsområden är viktiga för stadens attraktionskraft och den geografiska placeringen är central för att motverka förskolesegregation. Det gör behovet av förskolor i utbyggnads- och utvecklingsområden till en angelägen fråga för hela staden. En avsaknad av

förskolor i nya områden innebär sämre samhällsservice för Malmöborna och är svår att åtgärda i efterhand om mark tagits i anspråk för andra ändamål.

Barnens perspektiv, rätt till goda livsmiljöer och utrymme i staden måste ha hög prioritet i det fortsatta arbetet. Tillsammans med andra kvalitetsfaktorer påverkar lokalerna och utemiljön de pedagogiska processerna och därmed förutsättningarna i mötet mellan barn och pedagog. Ändamålsenliga lokaler är således en strukturell förutsättning i det kompensatoriska arbetet. Samtidigt finns fortfarande lokaler med brister i inne- och utemiljön som behöver prioriteras.

Trots minskat antal 1–5 åringar de närmsta åren ser nämnden att behovet av fortsatt utbyggnad kvarstår för att kunna erbjuda ändamålsenliga lokaler till alla barn. Tillfälliga bygglov löper ut som inte kan förnyas. Vidare är nämndens möjligheter att fullfölja utvecklingen av ej ändamålsenliga lokaler en central förutsättning i att kunna möta kommunfullmäktiges förväntningar och mål om minskad segregation och en mer jämlik stad. Förskolenämnden vill betona nödvändigheten i att staden tar ett gemensamt ansvar när det gäller finansieringen av ändamålsenliga lokaler för de yngsta Malmöborna.

För att begränsa kostnadsutvecklingen pågår flera utvecklingsinsatser för ett tydligare gemensamt förhållningssätt i stadens planering. Nämnder som på olika sätt arbetar med förskolelokaler medverkar i detta arbete. Förskolenämndens och servicenämndens verksamhet arbetar tillsammans för att se över arbetsprocesserna med syfte att sänka investeringsutgifterna för nya förskolor.

På uppdrag av kommunfullmäktige samordnar förskolenämnden utredningsarbetet kring förutsättningar för ökat samnyttjande av park för förskoleverksamheten. Arbetet sker tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och servicenämnden och är viktigt för att belysa och ta ställning till barnens förutsättningar och plats i staden.

Region Skånes nybyggnation i Västra Flensburg förutsätter ersättningslokaler för den förskoleverksamhet med specialverksamheter, OB-verksamhet och centralkök som finns i området. Fyra förskolor med cirka 430 platser påverkas. Tidplanen är komplicerad och kräver ett omfattande samarbete mellan stadens nämnder. Förändringen bedöms innebära en stor ökning av lokalkostnaderna och förutsätter att förskolenämnden kompenseras fullt ut.

Förskolenämnden vill poängtera att förskolans höga lokalkostnader och beräknade internhyra alltför ofta är en konsekvens av omständigheter som inte i nuvarande omfattning bör åläggas förskolenämnden. Förskolenämnden vill även poängtera att det är problematiskt att förskolenämndens lokalkostnader konstant ökar på grund av förskolenämnden icke påverkansbara omständigheter.

Gemensamma insatser för digitalisering

Digitaliseringsarbetet kräver både ett stadsgemensamt fokus och medvetna satsningar för att på sikt skapa möjligheter till effektivisering och ökad kvalitet. Förskolenämnden delar flera behov och utmaningar i arbetet med digitalisering med de andra utbildningsnämnderna och övriga nämnder i staden. Det handlar exempelvis om processer för säker hantering av data inom och mellan förvaltningar och om att öka den digitala kompetensen hos medarbetare. Samtidigt har förskolan specifika utmaningar och behov knutet till sin särart som behöver bevakas i upphandlingar och utvecklingsprocesser.

Stadens samverkansmodell för kommungemensam IT och digitalisering och den utvecklingsplan som tagits fram kring stadens gemensamma behov bedöms som viktiga för det långsiktiga arbetet. Förskolenämnden behöver kunna vara aktiv i dessa processer både för att bidra till stadens utveckling och för att prioritera egna behov. Frågor i fokus under 2025 är bland annat implementering av Windows 11 och stöd för ökad digital kompetens.

Det nya utbildningssystemet Malmö lär (LMS) och system för digital post och e-signering är exempel på gemensamma digitaliseringsprocesser som behöver ges rätt förutsättningar för att få genomslag. Det gäller också stadens arbete utifrån lagstiftning eller beslut på EU-nivå, till exempel användning av AI och krav om tillgänglighetsanpassning.

Med en gemensam systemmiljö och ett nära samarbete som främjar alla utbildningsförvaltningars behov läggs en viktig grund för både effektivisering och ökad kvalitet för barnen. En samverkansmodell för utbildningsförvaltningarnas gemensamma enhet, enheten för systemhantering (ESH), tas fram under 2025. Även här behöver förskolenämnden kunna delta aktivt utifrån behoven i förskoleverksamheten samt för att implementera gemensamma lösningar och utveckla lokal användning. Genom samverkan finns förutsättningar att på sikt uppnå både tidsvinster och höjd kvalitet. Dock ställer arbetet initialt krav på tillgängliga resurser. En förutsättning är att berörda medarbetare, enheter och avdelningar kan frigöra tid till utvecklingsarbetet.

Inriktningen kommande år är att digitaliseringsarbetet blir en naturlig del av arbetet på alla nivåer i nämndens verksamhet. Det kommer fortsatt att ställa krav på organisationens förmåga att prioritera, ställa om och lära nytt. Med Malmöborna i centrum innebär digitalisering förstärkt service till medborgarna.

Inom ramen för arbetet med en modern systemmiljö sker en fortsatt utveckling på förskolorna av en ändamålsenlig digital hantering av närvaro, dokumentation och ärenden kopplat till barnen. Under 2025 implementeras flera digitala verktyg och basnivåer för användande i de olika systemen. Förutom initiala kostnader, kommer det att kräva kompetensutveckling för medarbetare och involvering av vårdnadshavare. En viktig del i det fortsatta arbetet är att ta hänsyn till de vårdnadshavare som saknar digitala verktyg och system för att identifiera sig digitalt.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Likvärdighet för barnen i Malmö

Formell och hög kompetens hos medarbetarna på förskolorna samt god ledningsförmåga hos den lokala ledningen är avgörande förutsättningar för att varje barn ska få den utbildning som barnet har rätt till. Samtidigt är den formella kompetensen en fortsatt utmaning. Nämndens kvalitetsuppföljningar visar i vissa fall på brister i kvaliteten i förhållande till läroplansuppdraget. Konsekvenser av bristande kvalitet i förskolan riskerar att bli särskilt allvarliga i socioekonomiskt sårbara områden.

Likvärdighetsarbetet handlar ytterst om att stärka kompetensen närmast barnen och förutsättningarna för den nära ledningen. Med dessa delar på plats kan arbetet med läroplansuppdraget ges ytterligare förutsättningar att utvecklas. Huvudmannen behöver därför säkerställa att det finns kompetens och resurser på samtliga nivåer för att identifiera och kompensera för skillnader i barns förutsättningar. I detta sammanhang har nämnden ett särskilt fokus på förskolornas möjligheter att organisera barngrupperna på ett sätt som möter barnens behov. Det ingår också att säkerställa ändamålsenliga fysiska förutsättningarna i form av lokaler och utemiljö som främjar likvärdigheten för alla barn.

Samtidigt är möjligheterna att arbeta kompensatoriskt beroende av tiden tillsammans med barnen i förskola och kontinuitet i barnens närvaro. Nämnden fortsätter att fördjupa kunskaperna om vikten av att barnen är i förskolan och tar del av utbildningen. I Skolinspektionens rapport *Huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor i socioekonomiskt svagare områden (2023)* lyfts betydelsen av att barnen har en hög och regelbunden närvaro vid förskolan. Det finns positiva samband mellan hög, regelbunden närvaro och barnens lärande och språkliga utveckling.

Arbetet för att utveckla arbetssätt och principer för prioritering av insatser för stärkt likvärdighet är fortsatt prioriterat. Inriktningen är att fortsätta pröva, utveckla och utvärdera metoder för riktade insatser till de delar av verksamheten där behoven är som störst. I detta ingår att utveckla en styrning och ett stöd som främjar arbetet.

Det riktade statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder har de senaste åren bidragit till bibehållen verksamhet och möjlighet att göra riktade insatser på vissa områden. Merparten av statsbidraget har fördelats direkt till de kommunala förskolorna i syfte att bibehålla och stärka kvaliteten med utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar. Vidare har riktade likvärdighetsinsatser såsom kompetensteam och utbildningsvikarier kopplat till Skolverkets språkfrämjande kompetensutveckling för medarbetare möjliggjorts. Riktade insatser kräver förutsägbarhet i planeringen och ekonomisk kontinuitet åren framöver. I detta sammanhang är inte minst möjligheterna att även fortsättningsvis kunna rikta kompetensteam en angelägen fråga. Lokalt anpassade insatser och arbetssätt är dessutom mer resurskrävande än standardiserade lösningar och att det ställer krav på nämndens möjligheter att skapa förutsättningar för arbetet.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Kompetensförsörjningsarbetet inriktas framöver främst på att attrahera till förskolans yrken samt att behålla och utveckla medarbetare. Resultatet av den senaste mätningen av kompetensgapet visar generellt sett att det finns ett fortsatt behov av att höja andelen medarbetare med god, hög och mycket hög kompetens samt att kompetensnivån varierar mellan förskoleområdena. För att stärka förskolorna i det kompetensförsörjande arbetet inrättas en samlad funktion för kompetensförsörjning under 2024 som samlar resurser och processer i arbetet.

Förskolenämndens inriktning har tydliggjorts genom Kompetensförsörjningsplan 2023. På varje förskola

ska minst 30 procent av den pedagogiska personalen vara förskollärare och samtliga barnskötare ska ha en formell utbildning (minst 1100 gymnasiepoäng). Partsgemensam dialog pågår i syfte att säkra barnskötarkompetensen. Vidare undersöks möjligheterna kring kompletterande kompetenser i förskolan.

Ett förberedande arbete pågår för att kunna tillvarata de möjligheter och möta de krav som det nationella professionsprogrammet ställer. Behov och utbildningsmöjligheter kartläggs inför kommande meriteringsprocess. Skolverket har i maj 2024 presenterat sin utredning av strukturen för kompetensutveckling, meriteringssteg samt villkor för meritering och system för registrering av genomförd kompetensutveckling vilket innebär att nämndens förberedelser nu kan intensifieras.

Enligt kommunfullmäktiges inriktning ska kompetensförsörjningsarbetet ske utifrån inkludering och mångfald. Inom ramen för arbetet med att vara en inkluderande arbetsgivare och en organisation fri från diskriminering fortsätter förskolenämndens verksamhet sitt engagemang i det stadsövergripande ESF-projektet *Kompetensförsörjning genom att spegla Malmö*.

Det finns ett generellt behov av höjd kompetens inom arbetslagen för att stärka förmågan att i praktiken utföra läroplansuppdraget. Prioriterade områden under 2025 kopplar till språkutvecklande lärmiljöer för barnen och utveckling av aktiva språkutvecklande arbetsplatser, alla barns rätt till stöd och värdegrundsfrågor. Detta kräver ett långsiktigt arbete med både kompetensutvecklingsinsatser för medarbetarna närmast barnen och en utveckling av det riktade stödet och resurssättningen för stärkt likvärdighet. I detta sammanhang pågår även dialog om att införa ytterligare en verksamhetsutvecklingsdag (VU-dag) på förskolorna.

Fortsatt dialog med utbildningsanordnare om möjligheterna att vidareutveckla utbildningsformerna för de pedagogiska yrkena inom förskolan är en strategisk fråga i nämndens kompetensförsörjningsarbete. Som nämnts tidigare lyfts nu behovet av att utveckla förskollärarytbildningen och av en mer ändamålsenlig utbildning för barnskötare även på nationell nivå.

En viktig del i arbetet för att stärka attraktiviteten som arbetsgivare är att ta väl hand om elever, studerande och andra praktikanter och på så sätt ge en positiv bild av förskoleverksamheten. Det krävs ytterligare utveckling av arbetsmetoder och samordning kring mottagandet inom verksamhetsförlagd utbildning för förskollärestudenter (VFU) och gymnasieelever och studerande inom vuxenutbildning som har arbetsplatsförlagt lärande (APL). Att säkra tillgången till utbildade handledare i samtliga förskolor är ett centralt utvecklingsområde.

Ledarförsörjning och ledarutveckling

Förskolenämnden kommer även framöver att arbeta strategiskt med ledarförsörjning och ledarutveckling utifrån kommande pensionsavgångar och personalomsättning i de särskilda ledaruppdrag som finns inom förskolan. Det gemensamma arbetet inom staden med ledarutveckling, ledarförsörjning och att stärka ledares förutsättningar lägger en viktig grund för kvalitetsarbetet i förskolenämndens verksamhet. Chefens förutsättningar är ett fokus i arbetet och kopplat till detta pågår en kommunövergripande utredning om antalet medarbetare per chef. Detta kommer att påverka förutsättningarna inom förskoleverksamheten.

Rektorers kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet kommer att uppta en central del av nämndens arbete med ledarutveckling. Vidare fortsätter chefer att delta i stadens ledarutvecklingsprogram Utvecklande Ledarskap (UL). Nämndens insatser såsom *Nya ledare* och *Ledarutvecklingsgrupper i förskolan* samt fortlöpande kompetensutvecklingsinsatser för ledare inom olika ämnesområden, behovsanpassad ledarcoachning, chefshandledning och utvecklingsinsatser för lokala ledningsgrupper inom nämndens verksamhet är en andra viktiga delar.

I det fortsatta samarbetet inom Malmö stad är det viktigt att lyfta fram förskolans särskilda förutsättningar och behov kopplat till rektorsuppdraget och förskolornas lokala ledningsorganisation. Inom nämndens verksamhet sker arbetet med utgångspunkt i det komplexa ledaruppdraget inom förskolan, vilket beskrivs närmare i avsnittet Rektor och det nära ledningsstödet.

Hälsofrämjande arbete och lönebildning

Nämndens erfarenhet är att utvecklingen av attraktiva arbetsplatser med utvecklingsmöjligheter för alla

medarbetare, en god lönebildning och en hälsofrämjande och god arbetsmiljö ökar förutsättningarna för minskad sjukfrånvaro, ökad trivsel och bidrar till att medarbetare stannar kvar i arbetet nära barnen. Förskolenämnden har under 2024 fokuserat särskilt på förskollärares arbetstid, planeringstid och arbetsförhållanden i syfte att förbättra förskollärares förutsättningar, yrkets attraktivitet och möjligheter att anställa fler förskollärare.

Arbetet för en god arbetsmiljö riktas även framöver mot friskfaktorer, arbetsglädje samt positiv psykologi. Därutöver kommer även medarbetares och chefers möjlighet till återhämtning att vara ett fokusområde. Detta för att förstärka och ta tillvara det som redan fungerar bra inom förskolans verksamheter och för att främja en god kvalitet i arbetet med barnen och ett hållbart arbetsliv. Det partsgemensamma arbetet tillsammans med ledningsgrupper och skyddsombud inom detta område ingår som en viktig del. Under 2025 kommer även staden att arbeta mer kommunövergripande med friskfaktorer utifrån Sunt arbetslivs (Sveriges kommuner och regioner tillsammans med arbetsmarknadens parter) avsiktsförklaring kring friskare arbetsplatser.

Insatser för att minska sjukfrånvaron och förbättra arbetsmiljön behöver genomföras på organisations-, arbetsplats- och individnivå. I detta arbete är företagshälsovården en viktig strategisk partner. Förskolenämnden får en ny leverantör av företagshälsovård under 2024 och nästa år riktas därför fokus på hur det nya samarbetet ska utformas i syfte att förebygga och minska sjukfrånvaron. Vidare finns behov av digitala utbildningar om arbetsmiljö och rehabilitering, vilket ställer krav på tillgängliga resurser.

Arbetet med ingångslöner för att attrahera nya förskollärare och pedagoger med inriktning förskola i konkurrens med andra arbetsgivare är grundläggande liksom lönesatser för att särskilt uppmärksamma erfarna och skickliga medarbetare inom de yrkesgrupper som verkar nära barnen. Under 2024 ska det tecknas flera nya löneavtal, varav majoriteten är ettåriga avtal. Detta väntas påverka förskolenämndens ekonomiska förutsättningar under 2025.

Rektor och det nära ledningsstödet

Den lokala ledningens förutsättningar att driva utveckling för ökad kvalitet och likvärdighet behöver stå i fokus även i de kommande årens arbete. Tillsammans med arbetet för att stärka kompetensen närmast barnen lägger detta grunden för ett långsiktigt hållbart utvecklingsarbete. Rektorerna har helhetsansvaret för utbildningen och undervisningen och leder arbetet tillsammans med biträdande rektorer och förste förskollärare. Som pedagogiska ledare behöver rektorerna vara väl informerade om arbetet på förskolorna och utbildningens kvalitet för att både kunna fatta beslut om rätt prioriteringar och om ändamålsenlig resursfördelning. Förskolenämndens huvudmannans ansvar i förhållande till förskolans lokala ledning handlar om att se till att rektorerna och deras ledningsfunktioner har tydliga mandat, utrymme och förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet. Detta innebär att skapa förutsättningar för ett riktat stöd och riktade resurser som kan möta behoven i verksamheten.

De senaste årens förändringsarbete har resulterat i en mer samlad organisation för stödfunktionerna. Vardagen på förskolorna är komplex och förutsättningarna för rektorerna och de lokala ledningsgrupperna att leda det kompensatoriska arbetet varierar mellan förskoleområdena. En viktig del i det fortsatta övergripande arbetet handlar därför om prioriteringar och om att erbjuda rektorerna och de lokala ledningsgrupperna ett stöd i vardagen som är ändamålsenligt och som i större utsträckning än idag är utformat utifrån de lokala behoven inom förskoleområdet.

Under 2025 fortsätter utvecklingen av tillsammansarbetet och dialogen mellan skolchef, rektorer och övriga ledningsfunktioner. Inriktningen är att utveckla samsynen och den gemensamma förståelsen för de utmaningar som förskolorna står inför. Fokus sätts på de utvecklingsområden och strategiska frågor som är prioriterade på huvudmannanivå. Strukturen och formerna för samarbetet vidareutvecklas även för att stärka erfarenhetsutbytet och det kollegiala lärandet mellan rektorer och med andra ledningsfunktioner.

Förutsättningarna för den lokala ledningsorganisationen med rektor, förste förskollärare och biträdande rektor står fortsatt i fokus för att stärka och samordna det pedagogiska utvecklingsarbetet på varje förskola och förbättra arbetsmiljön för medarbetarna. En översyn pågår av förutsättningarna för rektors nära ledningsstöd för att ge förslag inför det vidare arbetet.

Prioriterade skollags- och läroplansområden

Av det systematiska kvalitetsarbetet framgår att tillgång till förskollärare, god kompetensnivå i arbetslagen och god kompetens och ledningsförmåga hos rektor tillsammans med den lokala ledningen lägger grunden för kvaliteten i både omsorgsuppdraget och i det pedagogiska arbetet. Rätt kompetens i grunduppdraget har avgörande betydelse för hur väl förskolorna kan möta barnen i Malmö utifrån deras behov och förutsättningar och därmed för att främja jämlika livschanser och en god hälsa. Skillnader i förutsättningar mellan förskolor och olika delar av staden ställer krav på förskolenämndens sätt att arbeta kompensatoriskt för en ökad likvärdighet. Som huvudman för förskoleverksamheten har förskolenämnden ett ansvar att vidta åtgärder för att öka likvärdigheten och höja kvaliteten i verksamheten. De senaste årens fördjupade analyser och uppföljningar visar på generella utmaningar när det gäller likvärdigheten och kvaliteten inom det språkutvecklande arbetet, förskolornas sätt att arbeta med värdegrundsfrågor och alla barns rätt till stöd.

De kommande åren prioriteras arbete för att stärka förutsättningarna för rektorer och profession att ta ansvar för måluppfyllelsen inom dessa områden. Avgörande blir att utveckla de övergripande stödfunktionernas sätt att arbeta i förhållande till förskolorna för att i större utsträckning kunna prioritera bland insatserna och fördela resurserna till de förskolor där behoven i barngrupperna är som störst. Som lyftes fram i avsnittet om kompetensförsörjning och kompetensutveckling så är arbetet för att säkra kompetensen hos professionen närmast barnen avgörande för ökad måluppfyllelse i förskolorna. Som stöd i arbetet finns också Pedagogisk Inspiration (PI) som stödjer utvecklingsinsatser inom stadens tre utbildningsförvaltningar inom till exempel språkutveckling och värdegrundsuppdraget.

Förskolans värdegrundsarbete

De senaste årens uppföljningar visar på behov av prioriterade insatser inom en rad områden som kopplar till förskolornas värdegrundsarbete. Det gäller bland annat förebyggande arbete kring diskriminering och kränkande behandling och läroplansuppdraget kring normer och värden. Här ingår förskolornas uppdrag att bland annat ge varje barn förutsättningar att utveckla öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande samt respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna. Utöver det statliga uppdraget finns flera kommunala uppdrag som också knyter an till värdegrundsarbetet, exempelvis Policy för mänskliga rättigheter och styrdokument rörande nationella minoriteter.

Rektors arbete med att stärka förskolornas förutsättningar och strukturer för att integrera det förebyggande arbetet som en del i utbildningen och i det vardagliga arbetet på varje förskola är ett viktigt fokusområde. Under 2025 fortsätter samordningen av stödinsatser på huvudmannanivå för att säkerställa att lagstiftning och styrdokument följs och att förskolorna får det stöd de behöver.

Det språkutvecklande arbetet

Det språkutvecklande arbetet har stått i fokus de senaste åren och kommer att ha hög prioritet även framåt. Arbetet handlar primärt om att skapa förutsättningar för läroplansuppdraget och förskolornas arbete med att stimulera barnen i deras språkutveckling i vilket modersmålsstöd ingår. Det fortsatta arbetet omfattar därför både insatser för att främja barns språkutveckling och insatser för den pedagogiska personalens språkutveckling. I det senare ingår arbetet för att göra kommunens förskolor till språkutvecklande arbetsplatser där utveckling av medarbetarnas yrkessvenska ingår som en viktig del av förskolans ordinarie arbete.

Erfarenheter visar att kunskapen om det språkutvecklande arbetet behöver fortsätta att utvecklas i samverkan med universitet och lärosäten. Nämnden medverkar därför i ett treårigt nationellt forsknings- och utvecklingsprogram (FoU) i samarbete med Göteborgs universitet och tio andra kommuner som syftar till att utveckla ny forskningsbaserad kunskap och att främja förskolans språkutvecklande arbete. Nya kunskaper och erfarenheter från detta samarbete ska spridas och omsättas i verksamheten.

Alla barns rätt till stöd

Som ett led i att stärka förskolornas förutsättningar att utveckla och anpassa utbildningen och undervisningen utifrån behoven i barngrupperna prioriteras insatser de kommande åren för att implementera förvaltningens reviderade riktlinje och rutiner kring Alla barns rätt till stöd. I det reviderade

materialet lyfts barnets introduktion till förskolan fram som särskilt viktig i förskolornas arbete med anpassningen av undervisningen utifrån barnets behov och även samarbetet med vårdnadshavarna. Prioriterat de kommande åren är även att införa en förändrad och enhetlig systemmiljö för att därigenom skapa en bättre, säkrare och tydligare dokumentation av barns stödbehov.

Lokaler som kvalitetsfaktor

Lokalplaneringen behöver ske med långsiktighet och vara robust i sin karaktär. De förskolor som färdigställs i nutid har en mångårig planeringshorisont. Parallellt med detta har planeringsförutsättningarna i form av de årliga befolkningsprognoserna förändrats över tid. Dessutom präglas planeringen av nya förskolor ofta av flera osäkerheter, något som medför behov av lång framförhållning i nybyggnadsprojekt. Förskoleverksamhetens årsvariation när det gäller behovet av förskoleplatser innebär ytterligare en komplexitet i planeringsarbetet. En hållbar lokalförsörjning innebär att förskolenämndens planeringsvolymerna som regel överstiger aktuella bedömningar om den demografiska utvecklingen. Detta handlingsutrymme är nödvändigt för att inte riskera en framtida bristsituation i staden som helhet. En central faktor för planeringsvolymerna är statusen på befintliga förskolor.

Det senaste förslaget till befolkningsprognos är tydligt förändrat jämfört med prognosen från 2023. Analyser kommer att göras i årets lokalbehovsplan. Trots minskat samlat platsbehov behövs fortsatta lokalmässiga åtgärder i form av nybyggnation, renoveringar och ombyggnation för att upprätthålla nödvändig kommunal lokalkapacitet, samt för att möta osäkerheter rörande fristående verksamheters kapacitet.

Förskolenämnden vill även betona betydelsen av ett fortsatt kompensatoriskt arbete med ändamålsenliga lokaler och en stabil planering av stadens samhällsservice. Utvecklingen i utbyggnadsområden kräver nya förskoleplatser för att möta efterfrågan trots minskande befolkningsutveckling. En förskolas geografiska placering är viktig i arbetet med att bygga staden hel. I arbetet med befintligt lokalbestånd är det också av betydelse att ändamålsenliga förskolelokaler i socioekonomiskt sårbara områden prioriteras som ett led i det kompensatoriska uppdraget.

För 2025 pågår planering för avveckling av cirka 200 platser i fyra förskolelokaler med tillfälliga bygglov som inte kan förlängas. Ytterligare lokaler kan eventuellt bli aktuella för att justera kapaciteten i förhållande till befolkningsutvecklingen. Under 2025 kommer två nya förskolor att stå klara med sammanlagt cirka 300 platser. Platserna tillkommer under våren och sent under 2025, eventuellt tidigt 2026. För att möta det minskade antalet barn i den kommunala verksamheten görs anpassningar genom att avveckla lokaler som inte bedöms ändamålsenliga. Detta är dock inte tillräckligt för att helt kunna möta lokalkostnadsutvecklingen. Det får konsekvensen att den grundläggande fördelning som fördelas till verksamheterna inom nämndens ansvar påverkas negativt.

Bedömningen är att det finns möjlighet för två familjecentraler att öppna under senare delen av 2024 och under 2025. Nämnden vill framhålla att det planeringsarbete som pågår i samverkan med andra nämnder och myndigheter är komplext. Förskolenämnden kan inte ensam styra över planeringen och inte heller över kostnadsutvecklingen.

Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor

Kommunen har enligt barnkonventionen ett stort ansvar för att alla Malmös barn har levnadsvillkor som främjar en god hälsa och som gör det möjligt att utvecklas såväl fysiskt, psykiskt som socialt. Föräldrarna har det huvudsakliga ansvaret, men om de inte lyckas fullt ut är kommunen och staten ytterst ansvarig.

Under 2025 prioriteras fortsatt samverkan kring de yngsta barnen i Malmö tillsammans med andra nämnder, myndigheter och civilsamhället. Samarbetet med socialtjänsten är av stor betydelse i det gemensamma arbetet kring barn som riskerar att fara illa. Fördjupad dialog och utveckling av arbetet med orosanmälningar är därför centralt. Arbetet har bland annat fokus på att särskilt uppmärksamma och förebygga risker kopplade till begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck. Ett viktigt verktyg är implementeringen av Trygga barnet på samtliga av kommunens förskolor senast 2025. Arbetet involverar grundskolenämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden och Region Skåne.

Under 2024 vidareutvecklas arbetet med föräldraskapsstöd tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden. Med stöd av tilldelade statsbidrag rekryteras socionomer för föräldraskapsstödssamarbetet. Möjlighet finns till förlängning genom statsbidrag även kommande år.

Förskola för fler barn

Huvudmannens uppdrag enligt skollagen innebär en skyldighet att aktivt arbeta för att nå de barn som inte tar del av förskolan. Förskolenämnden bedriver ett brett uppsökande arbete som riktar sig till samtliga barn i åldern 3-5 år. Utöver detta läggs ett särskilt fokus på de barn som skulle ha stor nytta av förskolan i sin vardag och ur ett livslångt perspektiv, till exempel nyanlända barn och barn som växer upp med ansträngda socioekonomiska förutsättningar. Grundläggande strukturer har lagts för att förskolenämnden ska kunna ta sitt ansvar utifrån de nya skollagskraven om fler barn i förskola. Två bärande processer är platserbjudanden till nyanlända barn och förskolenämndens uppsökande samverkan med civilsamhället och andra aktörer. För att säkra arbetet krävs att det finns resursmässiga förutsättningar för ett fortsatt systematiskt och långsiktigt arbete.

Många av de barnfamiljer som staden behöver nå lever i utsatthet, fattigdom och under osäkra förhållanden. Det dialogbaserade uppsökande arbetet inom nämndens verksamhet ger aktuell kunskap om familjers livsvillkor. Här framkommer att de senaste årens ekonomiska utveckling med en ökad inflation påverkat de mest utsatta familjerna i Malmö. Det finns ett fortsatt behov av ett mångfacetterat och kontinuerligt arbete tillsammans med civilsamhället i områden där inskrivningsgraden i förskola är särskilt låg. En bred samverkan med olika aktörer är central för att nå ut till de barn och vårdnadshavare som i dagsläget inte har tillgång till förskola. Samarbete med förskolelotsar från föreningar med lokal förankring är därmed fortsatt viktigt i det breda uppsökande arbetet.

Bristande tillit till myndigheter till exempel vid risk för orosanmälningar kan påverka familjer att avstå förskola för sina barn. Liknande utmaningar är låg kännedom om förskolans innehåll, syfte och värdegrund. Under 2025 fortsätter nya vägar för samarbete att utvecklas för att möta rädsla och misstro mot förskola, socialtjänst och andra offentliga verksamheter. Detta arbete behöver ske både internt inom nämndens verksamhet och tillsammans med andra yrkesverksamma inom nämnder, myndigheter och civilsamhälle som möter familjer.

Familjecentraler och öppna förskolor

Det hälsofrämjande och förebyggande arbete som bedrivs inom familjecentralerna och öppna förskolor i nära samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden, barnhälsovård och mödravård är fortsatt av stor vikt för att främja barn och familjers hälsa och välmående. Dessa verksamheter är viktiga arenor för att sänka trösklarna in i förskolan, och därmed ett viktigt verktyg i förskolenämndens arbete för att öka andelen barn i förskolan. Med ett familjecentrerat arbetssätt ökar möjligheterna att förebygga, upptäcka och tillgodose behov av stöd. Ett tydligt samarbete mellan de öppna förskolorna och förskolor i närområdet är också en viktig del i detta arbete.

På stadens familjecentraler och öppna förskolor erbjuds främjande och förebyggande insatser som kan vara särskilt gynnsamma för nyanlända familjer med små barn. Inriktningen är att göra verksamheten i de öppna förskolorna tillgänglig för fler utrikesfödda barn och vårdnadshavare. Ett sätt är att i samverkan med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och idéburna bildningsförbund fortsatt erbjuda svenskaträning för utrikesfödda föräldralediga. Det förväntas ge vårdnadshavare, särskilt kvinnor, större egenmakt och förutsättningar till etablering på arbetsmarknaden. Arbetet bygger på en så kallad Idéburen Offentlig Partnerskaps-samverkan (IOP) där det krävs förutsättningar för långsiktig finansiering.

Förskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden medverkar tillsammans med ett antal kommuner i arbetet med att utveckla en modell för att stärka utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Arbetet sker med utgångspunkt i öppna förskolorna. Arbetet leds av Sveriges kommuner och regioner (SKR) på uppdrag av regeringen. På ett urval av de öppna förskolorna erbjuder arbetsmarknadssekreterare stöd och vägledning kopplat till studier och arbete på regelbunden basis.

Ett fortsatt planeringsarbete pågår mellan Malmö stad, Region Skåne och fristående aktörer för ytterligare etablering av familjecentraler. Kroksbäcks familjecentral beräknas öppna i slutet av 2024 och planering pågår för att öppna ytterligare en familjecentral vid Mobilia under 2025.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

En löpande grundförutsättning i nämndens planeringsarbete är att kontinuerligt anpassa kapacitet och organisation till antalet barn i verksamheten. Sedan förskolenämnden fick ansvaret för den kommunala förskoleverksamheten i Malmö stad har målet varit att årligen höja grundbeloppet för att skapa förutsättningar för utveckling av verksamhetens kvalitet. Detta har möjliggjorts genom ökade kommunbidrag och statsbidrag såväl som genom ett ständigt arbete med att fördela och använda resurserna optimalt där barnets bästa är vägledande.

Av denna budgetskrivelse framgår att förskolenämnden har ett antal strukturella utmaningar att hantera år 2025 och framåt. Konsekvenserna av de parallella förändringarna när det gäller det minskande antalet barn, lokalkostnadsutvecklingen samt lägre statsbidrag väntas innebära ansträngda förutsättningar för nämndens verksamhet. Nämnden ser en risk att arbetet för att stärka kvaliteten och likvärdigheten i stadens förskolor kommer att begränsas och att de förutsättningar som förskolorna har idag inte kommer att kunna bibehållas.

Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

De tre senaste åren har tilldelningen av det riktade statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder möjliggjort finansiering av bibehållen personaltäthet och riktade insatser inom prioriterade områden. De riktade statsbidragen har varit en viktig del i finansieringen av verksamheten. Bedömningen inför 2025 och framåt är att nämndens statsbidragstilldelning kommer att bli avsevärt lägre. Detta efter aviseringar i budgetpropositionen för 2024 och framåt. De minskade statsbidragsintäkterna riskerar att medföra en begränsning av nämndens ekonomiska utrymme med cirka 50 mnkr. Detta skulle medföra direkta konsekvenser för förskolornas förutsättningar att bibehålla verksamheten och i hög grad påverka arbetet med stärkt likvärdighet.

Internhyresmodellen innebär betydligt högre kostnader för de nya förskolor som tagits i bruk de senaste åren, även för de projekt som planerades innan införandet av den nya modellen. Det senaste förslaget till befolkningsprognos indikerar en ytterligare minskning av antalet barn i åldern 1–5 år mot vad tidigare prognoser har visat. Samtidigt har förskolenämnden på kort sikt begränsade möjligheter att anpassa lokalbeståndet. Detta innebär både ökade lokalkostnader per plats och högre lokalkostnadsersättning till fristående huvudmän.

Det nationella professionsprogrammet förutsätter att förskolans medarbetare kan delta i utbildning och i meriteringsprocesser, vilket fordrar finansiering av både utbildning och vikariekostnader.

Förskolenämndens arbete med nya digitala system inom ramen för en modern systemmiljö bedöms medföra ökade kostnader. Det gäller inte enbart inköp av verksamhetssystem utan nämnden behöver även kunna tillgodose en organisation som kan stödja arbetet med implementering.

Ett eventuellt kommunövergripande beslut om arbetsskor till medarbetare inom förskolenämndens verksamhetsområde kräver att nämnden kompenseras fullt ut för de kostnadsökningar som förslaget medför.

Det finns långt framskridna planer på etablering av nya familjecentraler som ökar nämndens kostnader.

Av dessa anledningar är det av yttersta vikt att nämnden fullt ut kompenseras för pris- och löneökningar samt att de höjda ambitionerna och kraven som huvudmannen åläggs, möts med stärkta ekonomiska resurser i kommunbidragstilldelningen. I sin helhet bör verksamhetens kvalitet kunna stärkas och inte enbart bibehållas.

Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Förskolenämndens bedömning är att några sådana förändringar inte är att vänta 2025.

Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?

För att begränsa lokalkostnadsutvecklingen är det nödvändigt att uppföra nya förskolor till en lägre investeringskostnad. En del i arbetet med att sänka investeringsutgifterna för nya förskolor är förskolenämndens samarbete med servicenämnden kring kostnadseffektiva arbetsprocesser. Aktuellt fokus i arbetet ligger på samupphandling och yteffektivitet.

Implementeringen av en ny måltidsorganisation fortsätter under 2025. Detta syftar bland annat till att stärka likvärdigheten kring barnens måltider och att öka kapacitetsnyttjandet av förskolornas kök. Detta bedöms kunna ge förutsättningar för stärkt kvalitet och ekonomiska effekter på längre sikt.

Förskolenämndens arbete med nya digitala system väntas på sikt ge positiva effekter i form av ökad kvalitet i kärnuppdraget. Systemen ska stödja hanteringen av förskolans dokumentation och ärendehantering till exempel kopplat till alla barns rätt till stöd och ärenden om diskriminering eller annan kränkande behandling. Detta väntas möjliggöra en mer effektiv verksamhet för förskolenämnden och framför allt bidra till en bättre service för Malmöbon. Den förväntade minskningen av administration tillsammans med ökad säkerhet i hanteringen av barnens uppgifter väntas frigöra tid hos medarbetare för att stärka kvaliteten i verksamheten.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Maxtaxa förskola/fritidshem	Skolverket	48 403	37 000
Kvalitetshöjande åtgärder	Skolverket	130 523	92 300
Lärlönelyftet	Skolverket	2 601	2 600
Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds	Skolverket	2 465	2 465
Asylsökande barn i förskola/skola	Migrationsverket	1 500	1 500
Statsbidrag flyktingar	Migrationsverket	1 400	1 400
Övriga riktade bidrag		1 200	1 200
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	188 092	138 465

Övriga bidrag

ÖVRIGA BRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Momsbidrag	Skatteverket	34 000	34 000
Nystartsjobb	Arbetsförmedlingen	6 000	6 000
Lönebidrag	Arbetsförmedlingen	5 000	5 000
VFU	Universitet/Högskolor	850	850
Social samfond	Stiftelse	900	900
Skolmjölsstöd	Jordbruksverket	1 000	1 000
Övriga bidrag		1 000	1 000
ÖVRIGA BRIDRAG	Summa	48 750	48 750

Statsbidragen avser riktade statsbidrag för olika insatser, fem av statsbidragen kommer från Skolverket och två från Migrationsverket.

Enligt budgetpropositionen för 2024 förväntas de riktade statsbidragen minska år 2025. Detta då regeringen aviserar att från och med 2025 ska ramen för kvalitetshöjande åtgärder reduceras med 800 mnkr och ramen för maxtaxa indexerar ned med 500 mnkr.

Om båda ramjusteringarna finns kvar i regeringens budgetproposition för 2025 skulle det innebära lägre intäkter för förskolenämnden med totalt 49,6 mnkr varav 38,2 mnkr avser kvalitetshöjande åtgärder och 11,4 mnkr avser maxtaxa, givet att statsbidragen fördelas enligt samma principer som tidigare år.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Inventarier vid nybyggnation och förbättringar i inne- och utemiljö på befintliga förskolor	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Summa investeringsram	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

Förskolenämnden har behov av en investeringsram på 30 mnkr under 2025. Nämnden planerar att investera 16 mnkr i inventarier i samband med nybyggnationer. Förbättringar i inne- och utemiljö på befintliga förskolor bedöms uppgå till 12 mnkr. Det omfattar investeringar i reparationer och standardhöjande underhåll samt förbättringar av befintliga förskolors utemiljöer. Resterande 2,0 mnkr planeras att användas av utbildningsområdena som erhåller 0,5 mnkr vardera. Under 2025 färdigställs enligt plan två förskolor, Brages förskola och Traktorns förskola, samt en familjecentral.

Investeringsbeloppen för åren 2026 till 2030 går i linje med kommunfullmäktiges investeringsplan för förskolenämnden. Under perioden 2025 till 2030 planeras totalt cirka 20 nya förskolor färdigställas, vilket påverkar investeringsvolymen. Budgeteringen för förbättringar i förskolors inne- och utemiljöer ligger konstant över tidsperioden. I de fall planerade nybyggnationer försenas eller flyttas mellan åren kan behovet av investeringsramen förändras. Bedömningen är att effekter av ny befolkningsprognos kommer att innebära behov av omprioriteringar, vilket innefattas i höstens arbete med ny lokalbehovsplan.

Beståndet av befintliga förskolor blir också äldre, vilket leder till ett ökat renoveringsbehov av det som ligger utanför fastighetsägarens ansvar. Ventilations- eller bulleråtgärder är exempel på detta, som ofta föranleds av miljöförvaltningens beslut. Vidare görs insatser för att förbättra säkerheten på förskolorna även de kommande åren och detta är fortsättningsvis ett viktigt arbete för nämnden.

Budgetskrivelse 2025

Grundskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Utbildningsnämndernas gemensamma arbete för en likvärdig utbildning	5
Grundskoleverksamheten i Malmö i nationell jämförelse	6
Förändringar i omvärlden	11
Beslut, händelser och förändringar i omvärlden.....	11
Förändrade demografiska förutsättningar	11
Förslag och översyner som påverkar förvaltningen som arbetsgivare	11
Nationella beslut som påverkar nämndens uppdrag	12
Kommunala beslut som påverkar nämndens uppdrag	15
Behov av förändringar i Malmö stad som helhet.....	16
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	17
Generellt inför budget 2025.....	17
Avgörande att säkra kompetensförsörjningen och behålla befintlig personal	17
Lokalplanering och skolplacering utifrån den demografiska utvecklingen	18
Systematiskt kvalitetsarbete för att säkerställa varje barns rätt till utbildning	19
Skapa stödjande digitala strukturer	21
Kommunbidrag	24
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	29
Begäran om investeringsram	31
Investeringsram.....	31

Sammanfattning

Grundskolenämnden har ett hemkommunansvar för de drygt 42 000 barn och unga i Malmö i åldern 6–15 år. Verksamhetsmässigt ansvarar grundskolenämnden för kommunal förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. Nämndens verksamhet omfattar knappt 35 000 elever. Dessa elever ska ha en skolplats, behöriga lärare i alla ämnen och en stimulerande lärmiljö som gynnar elevens lärande och utveckling. Att åstadkomma det för varje elev är grundskolenämndens uppdrag.

Efter flera års kraftig ökning av elevantalet ser nu nämnden en minskning av antalet elever, Malmö stads senaste befolkningsprognos visar dessutom att minskningen kommer att ske i en snabbare takt än vad tidigare prognoser visat. Det har en stor inverkan på nämndens lokal- och kapacitetsplanering. Färre elever kommer på sikt innebära en avveckling av skolplatser. Om minskningen av antalet elever går för fort finns det risk för att avvecklingen av skolplatser inte kommer kunna se i samma takt som elevantalet minskar. Det innebär i sin tur en risk för att lokalkostnaderna per elev kan komma att öka. För en skola kan färre elever innebära försämrade möjligheter att ha en ekonomi i balans då den ekonomiska ersättningen till skolorna baseras på antalet inskrivna elever.

I kombination med ett generellt ansträngt ekonomiskt läge får de förändrade demografiska förutsättningarna än större påverkan. I budget 2024 ålades grundskolenämnden med ett effektiviseringskrav. Det har bland annat medfört att fler medarbetare är i omställning och att externa rekryteringar pausats. Nämndens verksamhet påverkas även i hög grad av nationella lagändringar och andra styr signaler. Det finns flera tecken på en ökande nationell styrning av skolan, bland annat förslag på ett nationellt professionsprogram och utredning om en nationell skolpengsnorm.

Nämndens delvis nya planeringsförutsättningar medför att det blir ännu viktigare att arbeta för att behålla personal, planera för ett effektivt lokalutnyttjande och utveckla nya, mer effektiva sätt att jobba på. Inför 2025 finns det fortsatt ett generellt behov av att se över nämndens resursfördelning. Målbilden är fortfarande att värna klassrumsundervisningen, fritidshemsverksamheten och elevhälsan.

Utbildningsnämndernas gemensamma arbete för en likvärdig utbildning

Utbildningsnämnderna i Malmö stad prioriterar en likvärdig utbildning med hög kvalitet som stärker barns och elevers förutsättningar för det livslånga lärandet. Utgångspunkten är att utbildning är en mänsklig rättighet som även ska förmedla och förankra respekt för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Alla barn och elever ska tidigt ges förutsättningar att utveckla grundläggande förmågor och färdigheter för att möta det som förväntas genom utbildningssystemet. En trygg omsorg och stimulerande lärmiljöer krävs för att barn och elever ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningsnämndernas fördjupade samverkan med fokus på en god språklig förmåga, det kompensatoriska uppdraget och hållbara övergångar mellan skolformer har utvecklats i en positiv riktning. Därför är det av största vikt att nämnderna ges förutsättningar att bibehålla samverkansprocesser som ger resultat för barn och elever genom utbildningssystemet.

Nämndernas gemensamma uppdrag är grundläggande för att nå stadens målsättningar kopplat till goda uppväxtvillkor och den jämlika staden. Därför är även långsiktiga satsningar på utbildningsverksamheten nödvändiga för att staden ska kunna erbjuda en kvalitativ utbildning som leder till ökad valkompetens samt självförsörjning.

En avgörande faktor för en trygg omsorg och likvärdig utbildning är nämndernas kompetenta medarbetare som kan möta barn och elever i en föränderlig omvärld. Därför behöver nämnderna säkerställa en god arbetsmiljö och skapa förutsättningar för att betydelsefull kompetensutveckling kan ske.

Grundskoleverksamheten i Malmö i nationell jämförelse

Kostnadsutveckling för Malmös skolor jämfört med andra kommuner

Malmö ligger lägre än både genomsnittskommunen, Göteborg och storstadskommunerna vad gäller kostnaden per elev i grundskola 2023. Kostnaderna i Malmö har ökat med 11,6 % mellan 2019 och 2023, vilket är mer än utvecklingen i storstadskommunerna (9,7 %) men mindre än utvecklingen i genomsnittskommunen (16,6%).

Kostnad för kommunal grundskola åk 1–9, kr/elev, 2019–2023.	2019	2020	2021	2022	2023
Alla kommuner (ovägt medel)	118 831	121 068	124 800	129 421	138 420
Göteborg	134 176	129 130	135 780	143 381	152 463
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	124 737	123 742	127 905	134 294	136 869
Malmö	121 511	124 376	126 790	130 123	135 635

Källa: SCB

Not: I totala kostnader ingår kostnader för lokaler och inventarier, måltider, elevhälsa, undervisning, lärmaterial, utrustning och skolbibliotek samt övriga kostnader (till exempel administration och SYV-verksamhet). Kostnader för skolskjuts ingår inte.

Malmö sätter resurserna i klassrummet

Under 2023 lade Malmö en högre kostnad per elev på undervisning än genomsnittskommunen och storstadskommunerna (frånsett Göteborg). Resurserna som används till undervisning har ökat med 13,3 % för Malmö mellan åren 2019 och 2023. Detta är en större ökning än för övriga storstadskommuner men mindre än ökningen för en genomsnittskommun. Det kan jämföras med att Malmös kostnader för grundskola totalt har ökat med 11,6 % under motsvarande period. En allt större andel av förvaltningens totala resurser läggs på undervisning.

Kostnad för undervisning i kommunal grundskola åk 1–9, kr/elev, 2019–2023.	2019	2020	2021	2022	2023
Alla kommuner (ovägt medel)	66 419	67 901	69 987	71 631	77 326
Göteborg	82 195	74 013	74 799	78 507	85 966
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	72 887	70 603	71 435	73 684	77 860
Malmö	75 040	75 894	77 471	79 587	84 984

Källa: SCB.

Not: I undervisningskostnader ingår samtliga kostnader för läro- och timplanbundna aktiviteter, d.v.s. i huvudsak lärarnas och andra pedagogers löner (t.ex. fritidspedagoger, förskollärare och specialpedagoger).

Malmö elever har högt meritvärde sett till elevernas socioekonomiska bakgrund

Malmö skolors meritvärde 2023 – 228,9 – var högre än det genomsnittliga meritvärdet i genomsnittskommunen men under storstädernas genomsnitt. SKR och SCB har tagit fram ett utvecklingsnyckeltal där hänsyn tas till kommunens socioekonomiska struktur i jämförelse mot faktiskt meritvärde. Malmö meritvärde 2023 var 11,3 poäng högre än förväntat utifrån elevunderlaget. I tabellerna nedan visas meritvärden för kommunala skolor och avvikelse från förväntat meritvärde.

Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen), 2019–2023.	2019	2020	2021	2022	2023
Alla kommuner (ovägt medel)	218,4	219,6	220,4	217,1	216,9
Göteborg	217,5	219,9	220,2	220,5	217,2
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	229,7	232,3	233,2	232,4	231,7
Malmö	219,4	224,6	229,8	228,6	228,9

Källa: Skolverket (Siris).

Not: Elevernas sammanlagda meritvärde dividerat med antal elever som fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. Betygen mäts före prövning. Uppgiften avser elevresultat, vårterminen, för referensåret.

Genomsnittligt meritvärde (åk 9) avvikelse från modellberäknat värde kommunala skolor, 2019–2023.	2019	2020	2021	2022	2023
Alla kommuner (ovägt medel)	-2,7	-3,1	-3,9	-4,0	-3,5
Göteborg	-4,3	-4,0	-6,0	-6,1	-8,3
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	3,6	5,4	3,7	3,7	3,7
Malmö	4,7	8,3	9,9	9,9	11,3

Källa: SKR och SCB

Not: Visar avvikelser mellan det faktiska värdet och det modellberäknade värdet. Modellberäknade värden för genomsnittligt meritvärde har tagits fram av SKR i en regressionsmodell där kommunerna jämförs med övriga kommuner och där hänsyn tagits till behov av ekonomiskt bistånd, nyinvandrade elever (0–4 år), föräldrars utbildningsnivå, kön samt fr.o.m. 2018 andel elever med okänd bakgrund. Avser elever i kommunala skolor i kommunen oavsett var de är folkbokförda.

Sammanfattningsvis har Malmö skolor bedrivit skolverksamheten på ett allt mer effektivt sätt med ett

elevresultat som överträffat det förväntade med hänsyn till Malmö socioekonomiska struktur. En del av förklaringen till resultatförbättringen antas vara att en större del av resurserna har riktats till undervisning.

Malmö har en hög andel elever som är inskrivna i fritidshemmet

En annan av förvaltningens styrkor som bidrar till att kunna arbeta med skolans kompensatoriska uppdrag på ett framgångsrikt sätt är att Malmö har en hög andel elever inskrivna i fritidshemmet i nationell jämförelse. Under de senaste fem åren har Malmö legat på en högre nivå än både genomsnittskommunen och storstadskommunerna.

Andel barn 6–12 år inskrivna i fritidshem, 2019–2023.	2019	2020	2021	2022	2023
Alla kommuner (ovägt medel)	53 %	52 %	51 %	51 %	54 %
Göteborg	52 %	51 %	52 %	54 %	57 %
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	55 %	54 %	55 %	55 %	57 %
Malmö	62 %	61 %	61 %	61 %	63 %

Källa: SCB.

Not: Avser antal inskrivna barn i fritidshem i förhållande till antalet barn i befolkningen i åldersgruppen, oavsett i vilken regi verksamheten bedrivs. Uppgiften avser kalenderår, och beräknas som medelvärdet av antal barn 15 oktober innevarande och närmast föregående år.

I grundskoleförvaltningen beviljas många elever fritidshemsplats utifrån elevens egna behov, när vårdnadshavarna inte förvärvsarbetar eller studerar. Under läsåret 2022/23 beviljades minst 477 elever en sådan fritidshemsplats och det vanligaste skälet till beviljande var språkliga skäl, när eleven har ett annat modersmål än svenska. Dessa fritidshemsplatser är gynnsamma för den enskilda skolans ekonomi utifrån att varje elev genererar skolpeng, men är kostsam för förvaltningen i stort utifrån att vårdnadshavares kostnad för fritidshemsplats är subventionerad och inte täcker förvaltningens hela kostnad för att eleven går i fritidshem.

Malmö elever får allt bättre socioekonomiska förutsättningar

Elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen har förbättrats i Malmö de senaste åren. Förutom att fler elever har högutbildade föräldrar och att det är färre elever som är nyanlända, bor eleverna i större utsträckning med båda vårdnadshavarna, och en mindre andel av vårdnadshavarna får ekonomiskt bistånd. I nationell jämförelse har Malmö fortsatt lägre andel elever med högutbildade föräldrar än storstadskommunerna, men högre andel än genomsnittskommunen. Malmö har fortsatt också en högre andel elever med utländsk bakgrund och som är nyanlända än genomsnittskommunen och storstadskommunerna.

Även om de socioekonomiska förutsättningarna förbättrats totalt på Malmönivå skiljer sig elevernas förutsättningar mycket mellan skolorna i Malmö.

Andel elever med högutbildade föräldrar i kommunal grundskola åk 1–9, 2019–2023.	2019	2020	2021	2022	2023
Alla kommuner (ovägt medel)	51 %	52 %	52 %	53 %	55 %
Göteborg	62 %	63 %	64 %	64 %	66 %
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	64 %	65 %	66 %	67 %	68 %
Malmö	57 %	58 %	59 %	59 %	61 %

Källa: Skolverket.

Not: Högutbildade föräldrar har eftergymnasial utbildning.

Utländsk bakgrund bland elever i åk 1–9, kommunala skolor, andel (%), 2019–2023.	2019	2020	2021	2022	2023
Alla kommuner (ovägt medel)	23 %	23 %	23 %	23 %	23 %
Göteborg	36 %	36 %	37 %	38 %	37 %
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	36 %	36 %	36 %	37 %	36 %
Malmö	52 %	52 %	52 %	52 %	52 %

Källa: Skolverket.

Not: Elever med utländsk bakgrund är födda utomlands eller har föräldrar som båda är födda utomlands.

Nyanlända elever och elever med okänd bakgrund i kommunal grundskola åk. 1–9, andel (%), 2019–2023.	2019	2020	2021	2022	2023
Alla kommuner (ovägt medel)	8,4 %	7,0 %	5,3 %	4,8 %	4,0 %
Göteborg	7,5 %	6,7 %	5,7 %	5,7 %	5,4 %
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	8,2 %	7,3 %	6,1 %	5,7 %	5,0 %
Malmö	10,8 %	10,0 %	8,3 %	7,3 %	6,4 %

Källa: Skolverket.

Not: Nyanlända är elever som har kommit till Sverige under de senaste 4 åren. De har inte bott i Sverige eller gått i svensk skola tidigare.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

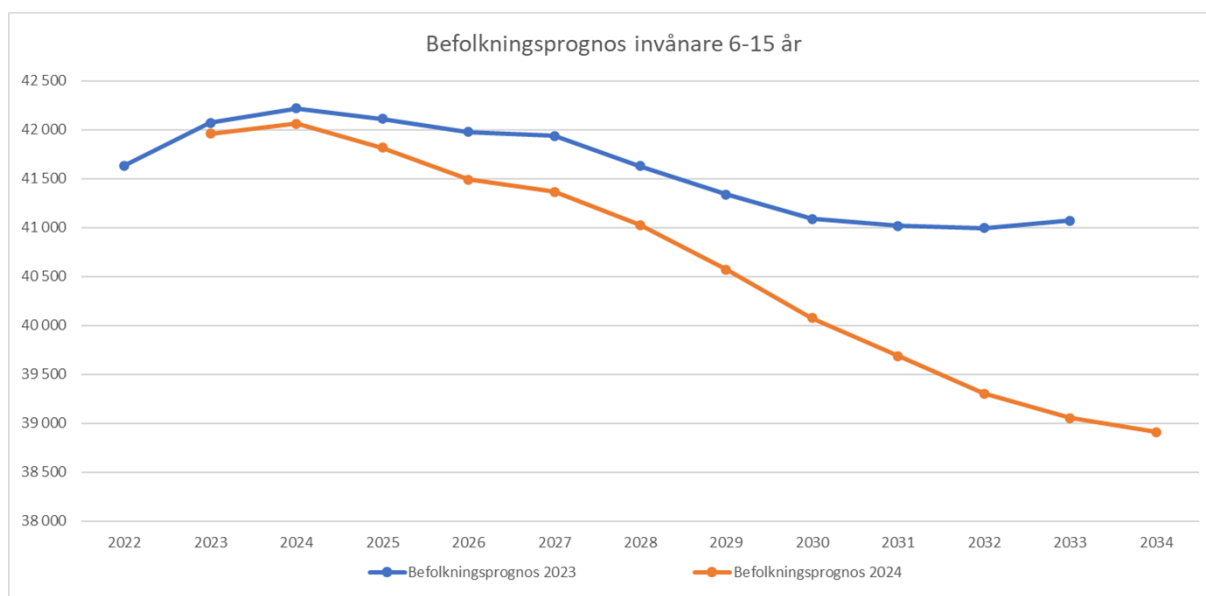
- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Beslut, händelser och förändringar i omvärlden

Förändrade demografiska förutsättningar

Ny prognos visar snabbare minskning av antalet elever i förskoleklass och grundskola

Under flera år har ökningen av antalet elever i grundskolan varit stor i Malmö. Den utvecklingen har nu tagit en annan vändning och från 2025 prognosticeras det totala antalet elever i förskoleklass och grundskola minska enligt Malmö stads befolkningsprognos från 2024. Även förra årets befolkningsprognos förutspådde en negativ demografiutveckling, men i mindre omfattning.

Källa: Malmö stads befolkningsprognos 2024.

Fler elever i anpassad grundskola

Under ett antal år har det skett en kontinuerlig ökning av antalet elever som är inskrivna i anpassad grundskola, både i absoluta tal och som andel av det totala elevunderlaget. I slutet av läsåret 2023/2024 läser cirka 600 elever i Malmö enligt läroplan för anpassad grundskola. Nästan samtliga av dessa läser i en kommunal skola. Ungefär 10 procent av dessa elever läser integrerat i grundskolan, det vill säga att de går i en klass i en grundskoleverksamhet men följer den anpassade grundskolans läroplan. Resterande elever som läser enligt den anpassade grundskolans läroplan gör det i en anpassad grundskoleverksamhet.

Förslag och översyner som påverkar förvaltningen som arbetsgivare

Förslag på nationellt professionsprogram

År 2022 gav regeringen Skolverket i uppdrag att ta fram ett nationellt professionsprogram inom skolväsendet. Syftet med ett nationellt professionsprogram är att stärka professionen hos rektorer, lärare

och förskollärare, öka yrkenas attraktionskraft och utveckla undervisningens kvalitet. Uppdraget har förlängts i omgångar, och i maj 2024 presenterade Skolverket sitt förslag.

Förslaget innehåller dels en nationell struktur för kompetensutveckling för lärare och förskollärare respektive rektorer, vilket Skolverket beskriver som det mest centrala i ett professionsprogram, och dels ett nationellt meriteringssystem. En nationell struktur för kompetensutveckling innebär att det ska finnas ett strukturerat utbud av kompetensutveckling av hög kvalitet under rektorers, lärares och förskollärares hela yrkesliv. För lärare och förskollärare berör förslagen både individuell kompetensutveckling och kollegialt lärande, båda med syfte att stärka undervisningsskickligheten. Ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare medför en möjlighet att ansöka om meriteringsnivå, i Skolverkets förslag finns tre meriteringsnivåer.

I förslaget framgår också att Skolverket föreslår att en nationell arena för samverkan kring professionsprogrammet (NASP) etableras, för utökad samarbete mellan Skolverket, universitet och högskolor som bedriver förskolläraryrket och lärarutbildning samt fortbildning för rektorer. NASP föreslås arbeta på initiativ av Skolverket och Sveriges universitets- och högskoleförbund och fungera som en styrgrupp för att utveckla nya och befintliga uppdragsutbildningar inom ramen för professionsprogrammet.

Lagändringarna som möjliggör ett nationellt professionsprogram föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Det är tydligt att det kommer påverka nämndens verksamhet i hög grad, men exakt i vilken omfattning och med vilka konsekvenser är fortfarande osäkert.

Avtalsrörelsen 2024 och nya huvudöverenskommelser

Huvudöverenskommelse (HÖK) 2024 är ett viktigt avtal som påverkar arbetsvillkoren för många yrkesgrupper. Avtal är tecknat med Sveriges Lärare, Kommunal, AkademikerAlliansen, OFR allmän kommunal verksamhet/Vision, Akademikerförbundet SSR och Ledarna.

Gemensamt för de i dagsläget klara HÖK:arna är att parterna nationellt har enats om fyra partsgemensamma avsiktsförklaringar för arbetsvillkor, löneavtalet, friskfaktorer och kompetensförsörjning inom flera områden av arbetsmarknaden. Dessa avsiktsförklaringar är viktiga för att skapa en balanserad och hållbar arbetsmiljö samt för att säkerställa medarbetarnas välbefinnande och kompetensutveckling.

De nationella förhandlingarna med Sveriges Lärare resulterade i ett ettårigt avtal som löper fram till april 2025. I avtalet tydliggör parterna bland annat arbetsgivarens tjänsteplanering med en kompletterad skrivning om balans och dimensionering. En översyn av lärares villkor som rör arbetstider och arbetsorganisation ska genomföras under året samt det tidigare formella kravet på lokalt arbete med strategisk kompetensförsörjning slopas. I juli 2024 träder nya skrivelser i Allmänna bestämmelser (AB) i kraft som reglerar dygnsvilan för lärare som går under bilaga M där parterna förtydligat bland annat hur dygns- och veckovila ska tillgodoses under både reglerad arbetstid och förtroendearbetstid samt ansvarsfrågan vid förläggning av arbetstiden.

Nationella beslut som påverkar nämndens uppdrag

Aktuella lagändringar

Bland de viktigaste lagändringar inom skolområdet som har börjat eller som ska börja gälla är:

- Att garantin för tidiga stödinsatser (ofta kallad läsa, skriva, räkna-garantin) från och med den 1 juli 2024 även omfattar anpassad grundskola. Det påverkar främst skolenheter med anpassad grundskola, men både lärare, lärare med specialpedagogisk kompetens, rektor och huvudman har ett uttalat ansvar i arbetet med garantin.
- Att nya bestämmelser angående tilläggsbelopp träder i kraft från och med den 1 juli 2024 och kan börja tillämpas från höstterminen 2024. Barn och elever med ett omfattande behov av särskilt stöd som får sin utbildning i en fristående skola har rätt till ett så kallat tilläggsbelopp, en extra

summa pengar utöver det grundbelopp som kommunen betalar ut till skolan. De nya skrivningarna tydliggör vad som menas med extraordinära stödåtgärder, exempel på sådana åtgärder och till vilka elever de kan riktas. Ändringarna ger även Skolverket möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas vid ansökan om tilläggsbelopp och bestämmelser för tilläggsbelopp. Syftet med ändringarna är att göra systemet mer likvärdigt, rättvist och rättssäkert samt förenkla administrationen.

- Att lagändringar i syfte att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel träder i kraft den 1 juli 2024. Lagändringarna innebär att de bestämmelser som reglerar vad eleverna ska ha tillgång till i utbildningen förtydligas, bland annat kompletteras skollagen med definitioner av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg.
- Att regeringen i en proposition föreslår att elever som behöver utmanas mer i undervisningen lättare ska kunna få läsa på en högre nivå i sin ordinarie skola, bland annat genom att göra det enklare för elever att få läsa gymnasieämnen redan i grundskolan. Om propositionen antas börjar de nya reglerna att gälla från och med den 1 juli 2024.

Även lagändringar i socialtjänstlagen påverkar grundskolenämndens verksamhet. Den 1 april 2024 trädde ändringar i socialtjänstlagen i kraft, som innebär att skyddat boende blir en boendeinsats enligt socialtjänstlagen. Det innebär att barnrättsperspektivet stärks och barn som följer med en vårdnadshavare ges bland annat ökad rätt till skolgång. Det kan innebära att det krävs fler lärare som undervisar i skyddat boende. Under 2025 träder en ny socialtjänstlag i kraft, som betonar vikten av samordnande och tidiga insatser. Kraven på samverkan mellan socialtjänst och skola kommer då att öka ytterligare.

Förändringar i Skolverkets uppdrag

Genom Skolverkets regleringsbrev 2024 har regeringen gett myndigheten i uppdrag att bland annat ta fram en plan för att utveckla och förbättra kartläggningsmaterial och bedömningsstöd samt genomföra en nationell kartläggning av antisemitism.

Gällande planen för att utveckla och förbättra kartläggningsmaterial och bedömningsstöd ska Skolverket analysera hur de obligatoriska kartläggningsmaterialen i förskoleklassen och bedömningsstöden i årskurs 1 kan utvecklas och förbättras så att de ger en bättre bild av elevens kunskaper och av vilka arbetssätt som kan användas för att ge eleven rätt stöd i rätt tid. Skolverket ska även analysera hur elevers tidiga kunskapsutveckling bättre kan följas på lokal och nationell nivå, till exempel genom ny statistikinsamling. Uppdraget ska redovisas till Utbildningsdepartementet senast den 15 november 2024.

Gällande den nationella kartläggningen av antisemitism syftar den till att undersöka barns, elevers och personals upplevelser av nutida antisemitiska uttryck, incidenter och attityder i skolväsendet. I uppdraget ingår även att Skolverket ska beskriva hur skolväsendet arbetar för att motverka antisemitism. Skolverket ska dessutom lämna exempel på insatser som bidrar eller har bidragit till att motverka antisemitism i skolväsendet. Uppdraget ska delredovisas senast den 2 december 2024 och en slutredovisning ska lämnas senast den 1 december 2025.

Skolverket har sedan tidigare i uppdrag att ta fram nya föreskrifter och allmänna råd för det systematiska kvalitetsarbetet. Efter en remissrunda har regeringen under 2024 gjort vissa ändringar i uppdraget. Ändringarna innebär bland annat att vissa krav på innehållet i föreskrifterna inte längre ingår i uppdraget och att Skolverket ska inhämta synpunkter från andra myndigheter och organisationer, bland annat i syfte att föreskrifterna ska bli ändamålsenliga vid tillsyn och inte i onödan öka den administrativa början. Tidpunkten för när Skolverket ska ta beslut om de nya föreskrifterna är framflyttat till den 28 februari 2025.

Pågående eller avslutade utredningar

Regeringen har tillsatt flera utredningar som berör skolväsendet och som på sikt kan komma att påverka nämndens verksamhet, bland annat utredningar om:

- *En nationell skolpengsnorm.* Utredningen ska föreslå ett system för resursfördelning som utgår från en nationellt bindande skolpengsnorm för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola,

fritidshem, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Syftet ska vara att genom statlig styrning av finansieringen öka likvärdigheten i den svenska skolan i hela landet. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2026, ett delbetänkande ska redovisas senast den 1 april 2025.

- *Grundläggande svenska och modersmålsundervisning.* Utredningen handlar om införande av grundläggande svenska och översyn av modersmålsundervisningen, utredaren har bland annat i uppdrag att föreslå vilka kursplaner som ska finnas i svenskämnen och undersöka på vilket sätt modersmålsundervisningen påverkar integrationen, elevers kunskapsutveckling i svenska, elevernas övriga skolgång och studieresultat. Uppdraget ska redovisas 6 december 2024.
- *Mer obligatorisk undervisningstid för elever som behöver det.* En särskild utredare ska se över hur elever i behov av mer undervisningstid kan få det. I det ingår att utreda hur en skyldighet för elever att delta i lovskola eller extra studietid eller annan läxhjälp kan utformas. Utredaren ska även se över bestämmelserna för när en rektor kan besluta att en elev ska gå om en årskurs, i syfte att underlätta sådana beslut. Utredaren ska även undersöka om och hur undervisningstiden kan utökas för nyanlända elever. Uppdraget ska redovisas 6 december 2024.
- *Översyn av läroplanerna.* En särskild utredare ska föreslå ändringar i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling. Uppdraget ska redovisas 28 februari 2025.
- *En förbättrad elevhälsa.* En särskild utredare ska analysera och föreslå hur elevhälsan kan stärkas i syfte att bättre tillgodose elevernas behov. Även regleringen om stödinsatser i skolan ska ses över. Det ska bland annat bli enklare att placera elever i mindre och flexibla undervisningsgrupper. Utredaren ska bland annat analysera och ta ställning till vad elevhälsans uppdrag och syfte ska vara, hur elevhälsans insatser kan stärkas, ändamålsenligheten i nuvarande huvudmannaskap och ledning och ta ställning till alternativa huvudmannaskap och föreslå en elevhälsogaranti. Uppdraget ska redovisas 7 mars 2025.
- *God beredskap för skolan vid kris och krig.* Utredningen ska se över och modernisera reglerna för skolväsendet vid extraordinära händelser i fredstid, krigsfara eller krig. En utredare ska även identifiera vilka ändringar i lagstiftningen som behövs för att vid en kris trygga behovet av omsorg för vårdnadshavare som arbetar i samhällsviktig verksamhet samt för utbildning och kompetensförsörjning. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2024.
- *Minskad administrativ börda för förskollärare och lärare.* Utredningen ska omfatta en bred översyn av vilka uppgifter som tar tid från undervisningen, till exempel genom lagstiftning eller sådant som kommer av krav från huvudmän eller rektorer. Utredningen ska bland annat föreslå åtgärder för att minska förskollärares och lärares administrativa uppgifter så att de får mer tid till undervisningen. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2024.
- *Varaktigt förbättrad trygghet och studiero i skolan.* Utredningen ska utreda och föreslå åtgärder för ett stärkt ledarskap och ett effektivare arbete med trygghet och studiero i skolan. Utredaren ska bland annat lämna förslag som innebär att rektorns ansvar för att upprätthålla trygghet och studiero skrivs in i skollagen, föreslå hur tillfälliga omplaceringar och avstängningar vid behov kan möjliggöras i fler fall och för längre tid, föreslå åtgärder som säkerställer nolltolerans mot alla former av trakasserier och kränkande behandling (inklusive mobbning) i skolan. Utredningen ska också lämna förslag om ett nationellt frånvaroregister som möjliggör systematiska uppföljningar av elevers skolfrånvaro. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024.
- *Bättre insyn i kommunala och fristående skolor.* Skolinformationsutredningen har haft i uppdrag att föreslå en långsiktig lösning för att säkerställa myndigheters, kommuners och andra aktörers tillgång till skolinformation. I skolinformationsutredningens slutbetänkande redovisas utredningens uppdrag att identifiera och analysera för- och nackdelar med att införa offentlighetsprincipen bland annat i fristående skolor och fritidshem för att lösa tillgången till skolinformation. I slutbetänkandet redovisas även utredningens uppdrag att utreda och föreslå hur en insynsprincip kan utformas. Till och med den 30 juni 2026 finns en tidsbegränsad sekretessbrytande bestämmelse som gör det möjligt att publicera statistik om skolor, lärare, barn och elever samt elevers resultat för både offentliga och enskilda huvudmän. Därefter behöver en långsiktig lösning komma på plats. Utredningens förslag innebär bland annat att Skolverket från den 1 januari 2026 ska hantera den insamling av skolinformation som idag utförs av Statistiska centralbyrån (SCB). Regeringen föreslår att medel avsätts för att göra det möjligt att ta hand om utredningens förslag.

Andra nationella initiativ som påverkar verksamheten

- Migrationsverket har nyligen på uppdrag av regeringen inrättat så kallade återvändandecenter, det vill säga särskilda boenden för personer som har ett verkställbart överförings-, utvisnings- eller avvisningsbeslut. Ett av dessa är lokaliserade i Malmö, vilket innebär att Malmö stad är ansvariga för att säkerställa att barn placerade här får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Det är i dagsläget frivilligt att välja en placering på återvändandecenter, och placeringsantalet har hitintills varit mycket lågt, varav nämnden än så länge inte har känt av några märkbara ekonomiska konsekvenser av återvändandecentrets inrättande. Migrationsverket utreder dock ett annat upplägg, som om det realiseras kraftigt kommer att öka volymen på placerade barn i skolåldern i Malmö.
- I oktober 2023 överlämnades betänkande *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel* till regeringen. Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter och vissa andra statliga och kommunala myndigheter samt skolor. Utredningen föreslår en ny huvudregel om att information som behövs för att förebygga och bekämpa brott ska delas med brottsbekämpande myndigheter. I utredningens betänkande föreslås en ny lag med ett antal skyldigheter för myndigheter och vissa andra att lämna information till de brottsbekämpande myndigheterna. Uppgiftsskyldigheterna innebär att eventuell sekretess bryts. Ett antal statliga myndigheter föreslås också bli skyldiga att – både på eget initiativ och på begäran – lämna ut andra uppgifter som brottsbekämpningen behöver. Motsvarande skyldighet föreslås även gälla för kommuner och regioner. En uppgiftsskyldighet införs också för rektorer vid skolor – oavsett om dessa drivs av offentliga eller enskilda huvudmän. Ändringarna ska enligt förslaget träda i kraft den 1 januari 2025.
- Regeringens ANDTS-strategi för 2021–2025 reglerar övergripande insatser avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar. Det finns ett tydligt folkhälso- och barnperspektiv och fokus ligger på prevention och minskad användning. Strategin syftar till att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak men omfattar också spel om pengar, så kallad gaming och gambling.
- Efter att EU har beslutat om en förordning om artificiell intelligens, AI Act, har regeringen presenterat en omfattande AI-strategi. Målet med strategin är att Sverige ska bli världsledande inom AI.

Kommunala beslut som påverkar nämndens uppdrag

Hantering av visselblåsarärenden

Visselblåsarlagen (2021:890) är en lag som syftar till att skydda personer som slår larm om missförhållanden på arbetsplatsen. Malmö stad har antagit riktlinjer för visselblåsarfunktionen samt tagit fram en stadsgemensam rutin. Enligt Malmö stads riktlinje ska ärenden utredas av förvaltningarna enligt ordinarie processer, och grundskoleförvaltningen har tagit fram en intern, kompletterande rutin för visselblåsarärenden. Under de första månaderna 2024 har antalet kvalificerade ärenden ökat, vilket innebär en ökad arbetsbelastning.

ESF-projekt för breddad rekrytering

I staden pågår ett ESF-projekt, i vilket man bland annat ser över rekryteringsprocessen och förutsättningarna för att arbeta fördoms- och diskrimineringsfritt i så kallad breddad rekrytering. Det kan innebära att det framöver ställs nya krav på förvaltningarna gällande dessa processer. Grundskoleförvaltningens interna processer och rutiner kan därför behöva ses över och eventuellt anpassas till de nya kraven.

LMS – digitalt utbildningssystem

Inom Malmö stad har beslut fattats om införande av LMS, Learning Management System. Systemet syftar till att effektivisera utbildningsadministration och möjliggöra för fler att få ta del av utbildningar samt öka flexibiliteten genom fler digitala utbildningar. Systemet syftar också till att kvalitetssäkra kontrollen av vem

som gått vilken utbildning, vilket är särskilt viktigt inom de områden där det är lagstadgat. Allt arbete i systemet ska hanteras av förvaltningarna själva, eventuellt inom kluster med flera förvaltningar. Införandet kommer kräva resurser, både för planering och implementering samt innehållsförvaltning men även för utbildning för alla användare.

Medvind – ett IT-system för bemanningsplanering

Malmö stad har köpt in IT-systemet Medvind som ska stödja i bemanningsplaneringen inklusive hantering av korttidsbemanning och vikariehantering. Under våren har samtliga stabsavdelningar i grundskoleförvaltningen börjat använda systemet. Under hösten påbörjas arbetet med att implementera systemet på samtliga skolor. Systemet ska på sikt ersätta förvaltningens nuvarande system Vikariebanken. Införandet av Medvind kommer kräva resurser både skolnivå och förvaltningsnivå för bland annat kompetensutveckling av både chefer, administratörer, superusers samt timavlönade som använder systemet. På skolorna behövs även kompetensutveckling kopplad till användandet av Skola24. Eftersom införandet sker successivt kräver det under en övergångsperiod en form av dubbelarbete, när det nya systemet ska införas samtidigt som befintliga system ska underhållas.

Nytt intranät år 2026

Avtalet för Malmö stads intranätets publiceringsverktyg Omnia håller på att löpa ut, och därför har ett upphandlingsarbete påbörjats. Planen är att det nya avtalet ska vara på plats i slutet av 2024 och att det nya intranätet lanseras i januari 2026.

Att flytta allt innehåll på nuvarande intranät till det nya intranätet kräver en stor arbetsinsats. På det nya intranätet kommer kravet på tillgänglighetsanpassning av dokument att vara hårdare och inga dokument som inte är tillgänglighetsanpassade kommer att få flyttas över till det nya intranätet. Att alla dokument som publiceras på webben ska vara tillgängliga innebär att förvaltningen behöver justera sina arbetsätt kring detta.

Behov av förändringar i Malmö stad som helhet

Gemensamt arbete för goda uppväxtvillkor

I arbetet med att skapa goda uppväxtvillkor för barn och unga i Malmö är förebyggande arbete och tidiga samordnade insatser i samverkan mellan nämnder och organisationer en avgörande förutsättning. Tidiga insatser bidrar till en gynnsam utveckling för både barn, unga och vuxna och dessutom till att använda samhällets resurser på bästa sätt för att undvika mer kostsamma insatser längre fram.

Utbildningsnämnderna och arbetsmarknads- och socialnämnden är överens om att strukturerade och tydliga former för samverkan är en förutsättning för förebyggande och tidiga insatser. Utgångspunkten är att dessa insatser ges på den arena där barn, unga och vuxna befinner sig, exempelvis i förskola, skola, vuxenutbildning, socialtjänst, öppen verksamhet samt kultur- och fritidsverksamhet. Nämnderna behöver ges förutsättningar för att kunna både bibehålla och vidareutveckla denna samverkan.

Under 2024 och 2025 implementeras Trygga barnet, en samverkansmodell för tidigt samordnat stöd på individnivå, som en ordinarie del i samverkansarbetet. Genom gemensam styrning, gemensam struktur och tydlig samordning kan förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård identifiera behov och ge barn och deras vårdnadshavare samordnat stöd i ett tidigt skede.

Mer sammanhållen styrning mot stadens gemensamma mål

Stadens gemensamma arbete - och därmed Malmöborna - gynnas av att stadens styr signaler går i linje med de gemensamma målen. Grundskolenämnden har tidigare påtalat vikten av en sammanhållen styrning och att staden undviker parallella policys, styrdokument eller andra uppdrag utan tydlig koppling till målarbetet. Inför budget 2024 antog staden delvis nya mål och i samband med det har arbetet förtydligats något. Det är viktigt att staden fortsätter att arbeta för att synkronisera stadens ambitioner kring bland annat hållbarhet, mänskliga rättigheter och lokal utveckling med målarbetet.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Generellt inför budget 2025

Då grundskolenämnden ålades ett effektiviseringskrav i budget 2024 så innebar det sämre ekonomiska förutsättningar för nämndens verksamhet. Målet var, och är fortsatt inför 2025, att fokusera på nämndens kärnuppdrag. Det innebär att det som prioriterades högst, och som fortsatt kommer att vara prioriterat, är klassrumsundervisningen, fritidshemsverksamheten samt elevhälsan.

Givet de ekonomiska förutsättningarna innebar det för 2024 bland annat att färre tjänster budgeterades inom de förvaltningsövergripande verksamheterna samt på modersmålsenheten och Skolstart Malmö. Under november 2023-april 2024 har förvaltningsledningen arbetat med ett projekt, som syftar till att utveckla en effektivare organisering av förvaltningens övergripande arbete. Som en del av det har förvaltningsledningen minskats med en tjänst, då två avdelningar ska slås ihop till en stöd- och utvecklingsavdelning. Projektet har också resultat i att delar av förvaltningsledningens uppdrag ska förtydligas. Implementeringsarbetet kommer fortgå under hösten, då vissa delar också ska utredas vidare. I uppbyggnaden av den nya avdelningen kommer fokus vara att utveckla effektiva stödfunktioner som stödjer och ger förutsättningar för verksamhetens kärnuppdrag. Det fortsatta arbetet kan komma att innebära förändringar i budget för berörda verksamheter 2025.

Under läsåret 2023/2024 har ett ökat antal medarbetare blivit föremål för omställning. Att medarbetare är i omställning innebär att de är övertaliga på sin befintliga arbetsplats och behöver en ny placering. För att skapa så bra förutsättningar som möjligt för att hantera detta är det sedan april en paus av extern rekrytering i förvaltningen. Det innebär i sin tur att alla behov av tjänster i förvaltningen ska vakansprövas, vilket innebär att alla rekryteringsbehov först och främst prövas mot medarbetare som är under omställning eller har företrädesrätt. Förvaltningen ser att detta ger resultat i form av fler gjorda matchningar dels inom förvaltningen, dels inom staden. Arbetssättet ställer dock krav på en central organisation som håller ihop arbetet och kontinuerligt informerar förvaltningen vilket medför en stor ökning av administrativt arbete. Arbetet med omställningar kommer att fortsätta tills vidare. Processen har genomgått förändringar för att möta upp de kvantiteter av förflyttningar som ägt rum och kommer äga rum under 2025.

I nämndsbudgeten 2024 förändrades även fördelningsprinciperna för vissa av de medel som fördelas till skolorna. Det gällde fördelningen av statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling, tidigare kallat likvärdig skola, det interna tilläggsbeloppet och för vilka nyanlända elever som ger extra ersättning till skolorna, där färre elever nu genererar ersättning. Inför kommande ansökan och tilldelning av statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling ser förvaltningen fortsatt ett behov av att undersöka huruvida fördelningen ska fortsätta enligt nuvarande princip eller om den ska förändras för att möta rådande behov i verksamheten.

Resultatet från Ekonomisk prognos 2024 visar att skolorna har negativa avvikelser i jämförelse med budget, även om det ser bättre ut jämfört med samma period förra året. De skolor som inte har en ekonomi i balans har upprättat handlingsplaner. Då de övergripande verksamheterna har positiva avvikelser i förhållande till budget ser förvaltningen ett fortsatt behov av att se över fördelningen av resurser inom nämndens verksamheter. Målet är fortfarande att värna klassrumsundervisningen, fritidshemmet och elevhälsan.

Avgörande att säkra kompetensförsörjningen och behålla befintlig personal

Förvaltningen har identifierat ett antal områden i behov av insatser för att säkra kompetensförsörjningen på kort och lång sikt. Även om elevantalet bedöms minska efter 2024 utifrån befolkningsprognosen så

finns andra faktorer som inverkar på tillgången på rätt kompetens. Kompetensgapen handlar främst om grundskollärare inom vissa ämnen såsom slöjd och MA/NO samt grundlärare fritidshem, speciallärare och elevassistenter med rätt kompetens.

Ett förändrat marknadsläge avseende tillgång på behöriga medarbetare, ett allmänt sämre ekonomiskt läge samt ettåriga löneavtal innebär att förvaltningens riktlinjer för lönesättning och lönestrukturer behöver ses över. En förutsättning för att minska kompetensgapen är att behålla och utveckla befintliga medarbetare, men också genom att fortsätta med pågående utbildningsinsatser för att höja behörigheten. Utveckling av arbetsgivarvarumärket samt rekryteringsprocessen, uppdragsutbildning till grundlärare i fritidshem och Teach for Sweden är några exempel betydelsefulla insatser, som identifierats utifrån rådande kompetensgap.

Vidare behövs ett fortsatt fokus på arbetstid, arbetsmiljö och att skapa ett hållbart arbetsliv. Utifrån HÖK24 och nationella överenskommelser kommer förvaltningen i samverkan bland annat arbeta vidare med friskfaktorer och med att se över arbetstidsregler. Ett ökat samarbete mellan skolförvaltningarna kan också ge extra draghjälp och synergieffekter i arbetet med kompetensförsörjning.

Det är även viktigt att kompetensförsörjningsarbetet inte bara bedrivs på förvaltningsnivå utan även införlivas och bärs av skolorna. Mottagandet av studenter (VFU) och introduktion för nyanställda är exempel där skolornas mottagande i hög grad påverkar bilden av grundskoleförvaltningen som arbetsgivare.

Ett annat perspektiv för att säkra kompetensförsörjningen är att skapa förutsättningar för medarbetare att kombinera en del av sin pension med fortsatt arbete som vikarie i grundskolan. Den kunskap och de erfarenheter som de seniora medarbetarna besitter kan då tas till vara på genom att kompetens kan överföras till juniora medarbetare.

Utveckling av befattningen elevassistent

Ett projekt kring elevassistenter har genomförts under 2023 och början av 2024. Under projektets gång har det framkommit ett antal utvecklingsområden för befattningen elevassistent: bristfällig introduktion, otydlig befattning och uppdrag samt efterfrågan av diverse typer av fortbildning.

Projektet har därför bland annat föreslagit ett gemensamt introduktionsupplägg för den specifika yrkesgruppen, utbildningspaket inklusive årshjul för att fortbilda befintliga elevassistenter samt att befattningen delas upp i två: elevassistent grundskola och elevassistent anpassad grundskola.

Lokalplanering och skolplacering utifrån den demografiska utvecklingen

Förvaltningens lokalplaneringsarbete behöver förhålla sig till långsiktiga demografiska trender. Grundskolenämnden har planerat för att tillskapa motsvarande ca 2400 skolplatser, varav ungefär hälften i utbyggnadsområden, under perioden 2025–2030. Under samma period ska närmare 1200 skolplatser, varav ca 500 i paviljonger, avvecklas. Detta ger ett nettotillskott på ungefär 1200 skolplatser. Under samma period förväntas antalet individer i grundskoleålder att minska med över 1700 enligt Malmö stads befolkningsprognos från 2024. Om denna planering kvarstår kommer det att uppstå ett överskott av skolplatser i Malmö som kommer innebära kostnader för grundskolenämnden, både avseende lokaler och verksamhet, som kan vara svåra att finansiera inom tilldelad budgetram.

Nya förutsättningar kräver nya strategiska ställningstaganden

Mot bakgrund av ovanstående arbetar grundskoleförvaltningen för att delvis ändra inriktning för de strategiska ställningstagandena för lokalplaneringen. Detta kan innebära att mindre vikt ska läggas vid att säkerställa tillgången på skolplatser i alla delar av Malmö om behovet av platser på totalen kan tillgodoses och ett större fokus på att inrymma anpassad grundskoleverksamhet och annan högspecialiserad verksamhet i befintliga lokaler istället för att investera i nyproduktion.

Vidare kommer grundskolenämnden se över platstillgången för att även framöver ha en bra

lokaleffektivitet. Detta kommer innebära att planera för att lämna tillfälliga lokaler och externa inhyrningar, men även en plan för avvecklingar av skolverksamheter. Som kommunal huvudman behöver staden utifrån sin myndighetsroll också ha beredskap för att kunna ta emot nyinflyttade elever eller elever från fristående skolor som avvecklar sin verksamhet. I dagsläget är belägningsgraden i Malmö stads grundskolor hög på totalen och det är viktigt att lokalplaneringen trots demografiska förändringar kan vara robust och långsiktig.

Utökning av platser i anpassad grundskola och lokaler för annan högspecialiserad verksamhet

Under ett antal år har det skett en kontinuerlig ökning av antalet elever som är inskrivna i anpassad grundskola, både i absoluta tal och som andel av det totala elevunderlaget. För att möta denna ökning har fler platser i denna skolform tillskapats, primärt i form av platser i tillfälliga verksamheter och lokaler. Dessa platser kommer behöva ersättas av permanenta platser i fullt ändamålsenliga lokaler.

Informationsinsatser planeras inför Söka skola 2025

I januari 2025 kommer grundskoleförvaltningen genomföra den åttonde upplagan av Söka skola inför förskoleklass och årskurs 7. I samband med Söka skola 2025 kommer ca 6000 elever bjudas in och inför aktuell ansökningsperiod kommer förvaltningen genomföra informationsinsatser för att underlätta processen för vårdnadshavarna. Vårdnadshavare för samtliga av de inbjudna eleverna kommer få en informationsfolder hemskickad. Utöver detta kommer förvaltningen fortsatt att vidta särskilda kommunikationsinsatser i områden där svarsfrekvensen historiskt sett har varit låg och samarbetet med förskoleförvaltningen och friskolorna kommer att fortsätta. Den som inte kan ansöka via förvaltningens digitala kanaler eller som har frågor under ansökningsperioden kan få hjälp på fyra ställen i staden.

För de elever som vill byta skola erbjuder förvaltningen en skolbytesperiod per termin. För de elever som flyttar inom kommunen under löpande termin erbjuder förvaltningen även möjligheten att ansöka om skolbyte enligt rutinerna som gäller vid flytt inom Malmö.

Samordnad antagning till kommunala och fristående skolor

I samband med Söka skola 2024 valde fem fristående huvudmän att, inom ramen för grundskoleförvaltningens IT-system, samordna sina antagningsprocesser med förvaltningen. Förvaltningen kommer fortsätta att verka för att fler ska delta i den samordnade antagningen under Söka skola 2025. Samordningen har många fördelar, vilka kommer bli mer påtagliga i takt med att fler fristående huvudmän väljer att ansluta sig till den gemensamma ansöknings- och antagningsprocessen.

Fortsatt utveckling för förbättrad kvalitet inom skolskjutsområdet

Organisationen av skolskjutsen i förvaltningen har behov av att utvecklas för att skapa bättre förutsättningar för elever, skolor och upphandlade leverantörer.

Ansvaret för skolskjuts är idag delat mellan en central funktion och skolorna. Det pågår ett långsiktigt arbete för att förbättra och säkerställa en robust, hållbar och effektiv skolskjutsorganisering. Med anledning av det ekonomiska läget och förändrade förutsättningar har projektet kopplat till att införa en central skolskjutsorganisation förändrats till att målet är att forma en robust skolskjutsorganisation där ordinarie förvaltning av skolskjutsen beaktas.

Huvudsakligt fokus inom skolskjutsområdet under 2024 är att skapa ett bättre systemstöd för handläggarsystemet, implementering av nya avtal för skolskjutstaxi samt upphandling av transportavtal för skolbuss. Under 2025 kommer detta arbete fortsätta och ytterligare aktiviteter kommer att tas fram för att skapa en robust, hållbar och effektiv skolskjutsorganisering.

Systematiskt kvalitetsarbete för att säkerställa varje barns rätt till utbildning

Grundskolenämndens verksamhet handlar i grunden om att säkerställa varje barns rätt till utbildning. Skolans uppdrag är att eleverna ska utveckla både kunskaper och värden. Värdegrundsuppdraget handlar

bland annat om att eleverna både ska lära sig om och genom mänskliga rättigheter för att utveckla förmågor som är viktiga för aktivt kunna delta i ett demokratiskt samhälle. För att säkerställa varje barns rätt till utbildning är dock båda delarna av uppdraget lika viktiga.

På ett övergripande plan är det systematiska kvalitetsarbetet ett viktigt verktyg för att identifiera och åtgärda utmaningar, även utifrån ett rättighetsperspektiv. Olika uppföljningar och underlag ger huvudmannen kunskaper om barns förutsättningar och levnadsvillkor i Malmö och utifrån denna kunskap och med utgångspunkt i barnet som rättighetsbärare riktar nämnden resurser dit behoven är som störst. Grundskolenämndens resursfördelningsmodell är ett viktigt verktyg för att fördela resurser utifrån olika elevers och skolors olika förutsättningar. Även förvaltningens åtagandearbete är ett sätt att rikta uppmärksamhet och resurser mot områden där alla elevers rätt till utbildningen inte tillgodoses. Flera av förvaltningens aktuella åtaganden kan härledas till att förvaltningen identifierat att utbildningen inte är likvärdig inom dessa områden, detsamma gäller annat utvecklingsarbete som rör stödinsatser och elevhälsa. För att Malmöbarnens rättigheter ska kunna garanteras är det avgörande att nämnden kan erbjuda en likvärdig skola av hög kvalitet.

Aktuella åtaganden

Grundskoleförvaltningens årliga åtagandeplan beslutas varje läsår under höstterminen. Den tar sin utgångspunkt i förvaltningens analys av verksamhetens resultat och identifierade utmaningar. Flera av dessa utmaningar kräver ett långsiktigt arbete. En viss del av förvaltningens åtagandearbete som är beslutat för 2023/2024 kommer därför att fortsätta under 2025 och de kommande åren.

I förvaltningens åtagandeplan för 2023/2024 återfinns följande fyra åtaganden:

- Kompetensförsörjning
- Likvärdig och utvecklande undervisning i svenska som andraspråk
- Tillgänglig lärmiljö
- Läsförmåga

Arbetet med att säkra *kompetensförsörjningen* är återkommande en av verksamhetens största utmaningar och har bedrivits under flera år. Det beskrivs mer ingående i stycket ovan om kompetensförsörjning och behållningsperspektivet.

Åtagandet *likvärdig och utvecklande undervisning i svenska som andraspråk* inleddes 2021 som ett undersökande åtagande. Arbetet har sedermera övergått i ett utvecklingsarbete för att bland annat se över och justera styrdokument, ta fram och implementera stödmaterial för behovsbedömning i svenska som andraspråk samt verka för att centrala utvecklingsinsatser inom svenska som andraspråk samordnas. Åtagandet avslutas i augusti 2024 men implementeringen av nya riktlinjerna kommer fortsätta även efter att åtagandet övergått i drift.

Arbetet inom åtagandet om *tillgänglig lärmiljö* avslutades i mars 2024. Åtagandet har haft sin utgångspunkt i behovet av att i större utsträckning arbeta med den pedagogiska, fysiska och sociala miljön på skolorna. Under hösten 2023 har skolorna med stöd av förvaltningen kartlagt den pedagogiska, fysiska och sociala miljön ur ett tillgänglighetsperspektiv. Åtagandet har även undersökt skolornas arbete med elevhälsoplaner. Åtagandets slutsatser sammanställdes i en rapport i början av 2024, som kommer ligga till grund för kommande utvecklingsarbete. Åtagandet har även kopplingar till annat utvecklingsarbete, bland annat ett projekt med fokus på organiseringen av särskilda undervisningsgrupper, akutskolor, resursskolor och andra specialiserade lärmiljöer, som syftar till att skapa ökad likvärdighet inom detta område.

Arbetet med åtagandet om *läsförmåga* är fortfarande i sin linda, och ett direktiv kommer inom kort beslutas. Det kommer bli ett utvecklande åtagande och dess inriktning kommer vara att ta fram en läspan för årskurs F-9.

Generellt väntas bland annat nya föreskrifter för systematiskt kvalitetsarbete och det nationella professionsprogrammet påverka verksamhetens systematiska kvalitetsarbete framöver. Det kommer troligen ställas nya krav på hur arbetet ska genomföras och dokumenteras. Det kommer också troligen

påverka övergripande kompetensutvecklingsinsatser och annat stöd. Mer kompetensutveckling kommer att erbjudas eller göras obligatorisk på nationell nivå. I kombination med effektiviseringar i den egna verksamheten kan det innebära att det blir mer angeläget att använda sig av nationellt stöd för utveckling än att ta fram egna kompetensutvecklingsinsatser i förvaltningen.

Förvaltningen inför fler specialiserade verksamheter för att möta elevernas behov

En ny socialtjänstlag träder i kraft under 2025 och den betonar vikten av samordnade och tidiga insatser. Kraven på samverkan mellan socialtjänst och skola kommer att öka. Även den nationella styrningen mot specialiserade verksamheter som kan möta elevernas behov ökar. Mot denna bakgrund planerar grundskoleförvaltningen att införa skolsociala team och akutskolor.

Med skolsocialt team avses en grupp med personal från skola och socialtjänst som samverkar för trygghet och studiero och för att öka elevernas närvaro i skolan. Metoden är ett sätt för skolan och socialtjänsten att arbeta tillsammans för att stärka förutsättningarna för elever att uppnå målen med utbildningen, skapa en lugn och trygg skolmiljö och för att öka elevers skolnärvaro.

Akutskola är en organisatorisk lösning för att en elev tillfälligt ska få undervisning utanför den egna skolenheten. En tillfällig placering på akutskola är en ingripande disciplinär åtgärd som syftar till att säkerställa en trygg och säker skolsituation för alla elever.

Från och med juli 2023 möjliggör skollagen inrättandet av resursskolor för elever i behov av särskilt stöd. Grundskoleförvaltningen utreder möjligheterna att organisera resursskolor för de elever som har behov av ett omfattande och varaktigt särskilt stöd.

Utvecklingsprojekt tillsatt om hur studiehandledningen organiseras och finansieras

Studiehandledning på modersmålet stödjer elevens kunskapsutveckling i olika ämnen. I Malmö stad är studiehandledning anslagsfinansierad. Huvudmannen har svårt att differentiera mellan olika elevers behov utan fördelar resurser utifrån finansierad ram. Detta har kritiserats av Skolinspektionen och förvaltningen har därför tillsatt ett projekt som syftar till att utveckla en modell för organisering och finansiering av studiehandledning på modersmålet som i högre grad säkerställer att elever får studiehandledning utifrån behov.

Fortsatt behov av stöd i utvecklingsarbetet inom värdegrundsarbetet

Ändringar i bland annat läroplanerna som rör området sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterade frågor har medfört ett behov hos skolorna av stöd från Pedagogisk Inspiration, kopplat till skolornas utvecklingsarbete inom dessa områden. Behovet bedöms kvarstå även under 2025.

Maxgräns för antal elever per skolkurator och skolpsykolog ska införas

Den psykiska ohälsan bland unga har ökat i Sverige sedan mitten av 1980-talet, enligt Folkhälsomyndighetens rapport *Skolbarns hälsovanor* och även andra lokala undersökningar. Grundskolenämnden har därför gett grundskoleförvaltningen i uppdrag att under mandatperioden, dock senast till läsåret 2026/2027, ha infört en maxgräns för antalet elever per skolkurator och skolpsykolog på huvudmannanivå, utifrån riktlinjerna 400 elever per skolkurator och 1 000 elever per skolpsykolog.

Skapa stödjande digitala strukturer

Modern systemmiljö

Modern systemmiljö är ett samarbete mellan Malmö stads tre skolförvaltningar. Syftet är att skapa en effektivare systemmiljö för medarbetare och chefer, och möjliggöra smidigare övergångar mellan och inom skolformer. Det övergripande målet är en väl genomförd implementation av en säker och användarvänlig systemmiljö som stärker medborgarservicen för stadens barn, elever och vårdnadshavare inom samtliga skolformer. Arbetet innehåller flera delar, bland annat ett gemensamt nytt barn- och elevregister och en ny lärportal.

I början av september 2023 stod det klart att Tieto Evry var den leverantör som skulle tillhandahålla ett nytt barn- och elevregister åt skolförvaltningarna i Malmö stad. Förvaltningsrätten meddelade i början av april 2024 att man avlog IST:s ansökan om överprövning och gav därmed Malmö stad rätt i sin tilldelning. IST har överklagat förvaltningsrättens dom till kammarrätten. I nuläget är det svårt för projektet att uttala sig om hur tidsplanen för införandet kommer att se ut. Den rättsliga processen som nu tar vid kan ta olika lång tid beroende på hur omfattande målet är och hur många andra mål som handläggs under samma tid. Under omprövningsperioden har projektgruppen arbetat med att ta fram en preliminär tidplan för implementation samt att ta fram ett förslag på organisation. Behovet av att genomföra effektiva och tydliga kommunikationsinsatser även under 2025 kommer att påverka den planerade budgeten. En migreringskonsult kommer också att tas in för att ta hand om de många och komplicerade integrationerna systemen emellan. Beroende på hur lång processen i kammarrätten blir så är det i dagsläget svårt för projektet att veta exakt när insatserna sker.

Uppdraget att införa Unikum som ny lärportal som ersättare till InfoMentor är ett omfattande arbete som temporärt kräver stora resurser av grundskoleförvaltningen. Enligt handlingsplanen har större delen av den tekniska uppsättningen, samt utbildningar för skolorna påbörjats under vårterminen. Skolorna ska från och med skolstart hösttermin 2024 arbeta i Unikum utifrån framtagna rutiner som syftar till att skapa likvärdighet i användningen av systemstödet. Under kommande läsår kommer vårdnadshavare kopplas på i samarbete med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, som då kommer att kunna följa eleverna i samma system. Detta innebär ökad likvärdig tillgång till skolverksamheterna för stadens invånare. Arbetet pågår för att säkerställa att rätt uppgifter och historik kring eleverna flyttas över från InfoMentor till Unikum vilket måste vara slutfört innan avtalet går ut i november. Eventuellt kan förvaltningen behöva skapa en överenskommelse med InfoMentor för läsbehörighet efter november för att kunna säkerställa att inga historiska uppgifter utelämnas.

Flera andra systemstöd kring bland annat skolval och skolskjuts är också på väg att införas, vilket kommer kräva en organisering för att kunna garantera en regelrätt användning såväl som en juridiskt korrekt hantering. Utifrån att det under de senaste åren tillkommit flera statsbidrag som syftar till att öka användningen av fysiska läromedel ser förvaltningen också över sin digitala strategi, både användande av Chromebooks samt andra digitala verktyg.

Digitala nationella prov

Från läsåret 2024/2025 kommer de nationella proven ersättas med digitala nationella prov. På sikt förväntas de digitala nationella proven minska den tid som skolorna behöver lägga på proven, tack vare automatisk rättning och resultatrapportering. Övergången kommer dock initialt att kräva ökade resurser. Grundskoleförvaltningen behöver under de närmsta läsåren tillgodose utbildning i plattformen för hela organisationen. Förvaltningen behöver även säkerställa att det finns rätt tekniska förutsättningar gällande både hårdvara och mjukvara för personal och elever.

En mindre pilot med tre skolor som genomför bedömningsstöden pågår under vårterminen för att testa förvaltningens tekniska lösningar och för kunna dra slutsatser om vilket stöd som skolorna kan komma att behöva under nästa år då de första digitala nationella proven genomförs.

Grundskolenämnden ser positivt på övergången till digitala nationella prov, eftersom det kommer att finnas större möjligheter att arbeta med tillgänglighetsanpassningar och därmed öka jämlikheten vid genomförandet av proven.

Utökning av Prorenata Elevakts användningsområde

Som skolhuvudman har grundskolenämnden enligt skollag och diskrimineringslag en skyldighet att hantera elevers upplevelse av kränkande behandling och trakasserier. Detta har skett via pappersblanketter fram till och med december 2023, då hanteringen digitaliserades. Ett omfattande arbete har föregått övergången till digital rapportering av kränkande behandling i IT-systemet Prorenata Elevakt.

Flera vinster går redan att se då vissa tidigare tidskrävande moment har förkortats eller helt tagits bort. Den statistik och det underlag som nu kan tas fram gällande dessa ärenden håller också en högre kvalitet

än tidigare, och är framför allt enklare för de enskilda skolorna att ta fram. Även efterlevnaden av skollagen har säkrats upp genom vissa tekniska funktioner där till exempel anmälan till huvudman sker per automatik när anmälan upprättas. Skolorna har även större möjlighet att följa processen från början till slut, och se vilka ärenden som ännu inte hanterats.

Utöver en ökning av licenskostnader då användarna av systemet blir fler, beräknas det även medföra ett ökat supportbehov, i synnerhet då merparten av dessa blir sällananvändare och därmed inte får samma systemvana. I förlängningen hade det varit önskvärt att automatisera hanteringen av behörigheter i systemet, dels för minskad arbetsbörda för supporten, dels för ökad säkerhet av känsliga elevuppgifter.

Artificiell intelligens

Under 2024 har arbetet med artificiell intelligens (AI) formaliserats inom grundskoleförvaltningen genom ett uppdrag att skapa riktlinjer för användning av chattbottar. Uppdraget har vidare beaktat resultatet från den kommungemensamma interna kontroll-granskningen som påvisat brister i kunskaper om AI.

Resultatet av ovannämnt arbete visar att förvaltningen fortsatt behöver prioritera AI och dess effekter på arbetet och elevers måluppfyllelse. För att förvaltningen ska skapa förutsättningar för en inkluderande och trygg användning av AI bland personal och elever behövs resurser för fortbildning av personal och inköp av säkra AI-tjänster. Genom att avsätta resurser kan förvaltningen värna om personals och elevers digitala integritet och även förebygga digitala klyftor bland elever i Malmö.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Sammanfattning ekonomiska förutsättningar inför 2025

Redan inför budget 2023 minskade intäkterna från statsbidrag, vilket påverkade nämndens ekonomiska förutsättningar. Utöver det har effektiviseringskrav ålagts nämnden både 2023 och 2024, vilket gjort den ekonomiska situationen än mer ansträngd. Det märks bland annat genom det ökade antalet medarbetare i omställning och att behålla-perspektivet blivit starkare i kompetensförsörjningsarbetet. Med målbilden att värna klassrumsundervisningen, fritidshemsverksamheten och elevhälsan budgeterades det inför 2024 färre tjänster i de förvaltningsövergripande verksamheterna. Förvaltningen bedriver flera utvecklingsprojekt för att stärka verksamhetens kvalitet, till exempel relaterat till högspecialiserade lärmiljöer, studiehandledning och förvaltningens övergripande organisering. Det är i dagsläget svårt att säga vilka ekonomiska effekter dessa kommer få.

Under flera år har ökningen av antalet elever i grundskolan varit stor i Malmö. Den utvecklingen har nu tagit en annan vändning och från 2025 prognostiseras det totala antalet elever i förskoleklass och grundskola minska enligt Malmö stads befolkningsprognos från 2024. Både utbyggnadsplaner och investeringar i befintligt lokalbestånd behöver anpassas efter denna förändring i den demografiska utvecklingen. En eventuell negativ demografijustering hade också haft en direkt negativ påverkan på nämndens verksamheter 2025 med risk för att inte kunna kompensera skolorna fullt ut för pris- och löneökningar.

Förvaltningen ser ett fortsatt högt söktryck på anpassad grundskola vilket är kostnadsdrivande och ställer högre krav på fungerande lokallösningar. Mot bakgrund av detta arbetar grundskoleförvaltningen för att delvis ändra inriktning för de strategiska ställningstagandena för lokalplaneringen.

Inför 2025 finns en osäkerhet kring fördelningen av statsbidrag, framförallt statsbidraget för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden. Fördelningen bestäms helt av Skolverket, och inför kommande läsår finns det en risk för förändring av antalet skolor som blir tilldelade statsbidraget och av beloppets storlek.

Utifrån dessa förutsättningar vill nämnden betona behovet av full kompensation gällande indexering avseende priser och löner inför 2025. Det är önskvärt att den budgetförstärkning på 51 miljoner kronor som tillförs nämnden under året även beaktas i 2025 års budget.

Statsbidrag

Aktuella statsbidrag presenteras mer i detalj i stycket om riktade statsbidrag och övriga bidrag nedan. Rent generellt prognostiserar grundskoleförvaltningen med att bidragsdelen kommer att uppgå till 565 Mkr 2025, vilket är något mer än prognostiserade bidrag för 2024. Det finns dock osäkerheter kring flertalet statsbidrag, till exempel vet nämnden ännu inte exakt vilka skolenheter som får statsbidraget för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden. För de skolor som blir tilldelade statsbidraget utgör det en betydande del av skolans budget. Nämnden vet inte heller slutgiltigt belopp för flera andra statsbidrag, bland annat bidrag för inköp av läromedel och förstärkning av speciallärare.

Kortsiktiga och kravspecifika statliga stöd ger begränsad effekt och skapar osäkerhet kring framtida

finansiering. Nämnden kan därför inte nog understryka hur viktigt det är med långsiktiga statliga sektorsbidrag istället för tillfälliga stödinsatser.

Demografiska förändringar och dess konsekvenser

Från 2025 prognostiseras det totala antalet elever i förskoleklass och grundskola att minska, dessutom i en snabbare takt än vad som tidigare prognostiserats. Både utbyggnadsplaner och investeringar i befintligt lokalbestånd behöver anpassas efter denna förändring i den demografiska utvecklingen, men en eventuell negativ demografijustering hade också haft en direkt negativ påverkan på nämndens verksamheter 2025 med risk för att inte kunna kompensera skolorna fullt ut för pris- och löneökningar.

Även om den stora förändringen av antalet individer i åldersgruppen väntas komma om ett antal år framåt så kan även de relativt små negativa förändringarna som väntas på kort sikt innebära ekonomiska utmaningar för nämnden. Redan innevarande år väntas färre elever skrivas in i förvaltningens verksamheter än vad som förväntades när budgeten lades, vilket illustreras i tabellen nedan och vilket också tas upp i Ekonomisk prognos.

	Utfall 31/12 2023	Förändring per månad	Beräknat Utfall 31/12 2024	Beräknat årsgenomsnitt	Årsgenomsnitt i budget 2024	Differens mot budget
Genomsnittlig befutv jan- dec 2024	41 981	-25	41 684	41 833	42 143	-311

Då förvaltningens kommunbidrag för både hyreskostnader och all annan verksamhet till stor del baseras på antalet individer i åldersgruppen 6–15 år, så befarar förvaltningen att ett lägre antal individer skulle kunna leda till ett lägre kommunbidrag allt annat lika. En negativ demografijustering i storleksordningen som den nya befolkningsprognosen indikerar skulle sannolikt få negativa konsekvenser för verksamheten. Färre individer innebär att färre elever som ska ha skolgång, vilket innebär lägre kostnader till viss del, men i många fall kvarstår stora fasta kostnadsposter för förvaltningen som till exempel för lokaler, system och myndighetsutövning. Dessa kostnader är svåra att skala bort i exakt samma utsträckning som antalet elever minskar. Givet en negativ demografisk omjustering och att det är svårt att skära ner på stora fasta kostnader så kommer skolorna inte kunna få full kompensation för pris- och löneökningar, även om förvaltningens budgetram räknas upp med fullt index. Skulle nämnden dessutom få ytterligare ett effektiviseringskrav så skulle förutsättningarna för verksamheterna se ännu sämre ut.

Utökning av platser i anpassad grundskola och lokaler för annan högspecialiserad verksamhet

Kostnaderna för en elev i anpassad grundskola är mångdubbelt högre än för en elev i grundskola, vilket gör att förvaltningens kostnader för anpassad grundskola tar en allt större andel av kommunbidraget i anspråk, när antalet elever som är inskrivna i anpassad grundskola ökar. Som tidigare nämnt behöver de platser i tillfälliga verksamheter och lokaler som tillskapats för att möta ökningen av platser framåt ersättas av permanenta platser i fullt ändamålsenliga lokaler.

Eftersom elever i anpassad grundskola kräver större lokalytor blir hyreskostnaden per elev större för denna elevgrupp. Detta innebär därmed att den ökning av elever inom anpassad grundskola som skett genererar en relativt stor ökning av hyreskostnaden för grundskolenämnden även om det rör ett begränsat antal elevplatser.

Även annan högspecialiserad verksamhet har högre lokalkostnader än ordinarie grundskoleverksamhet då de i regel kräver större ytor per elev. Grundskoleförvaltningen planerar att avveckla flera av dessa verksamheter och att ersätta dem med verksamheter som är organiserade som större enheter än vad som är fallet idag. Lokalerna för dessa verksamheter behöver därför ses över inför 2025 och följande år. Detta kan innebära både avveckling av vissa lokaler, och att investeringar behöver göras i befintligt lokalbestånd för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga för den verksamhet som ska bedrivas där. Dessa investeringar skapar i sin tur driftkonsekvenser som ska finansieras av grundskolenämnden.

Behov av investeringar i lokaler

Serviceämnden och tekniska nämnden ansvarar för uppförande av byggnader för samhällsservice inom Malmö stad på uppdrag av övriga nämnder och utifrån respektive nämnds behov. Serviceämnden och tekniska nämnden lämnar i sin budgetskrivelse en investeringsplan som är framtagen i samarbete med beställande nämnder. Investeringsplanen omfattar såväl beslutade som planerade investeringar för perioden.

Investeringar i skollokaler grundar sig i olika faktorer. De flesta nybyggnationer och viss ombyggnation som genomförs grundar sig i demografiska förändringar, det vill säga att tillskapa platser för att möta ett ökat platsbehov i staden i sin helhet eller i ett avgränsat geografiskt område. När det avser en ökning av elever på totalen i staden kompenseras grundskolenämnden för den ökade hyreskostnaden detta medför, men i ett läge när platsbehovet i vissa områden inte speglas av ett ökat platsbehov på totalen måste denna platsutbyggnad bekostas av nämnden utan ett extra tillskott av pengar.

För att motverka en ökad lokalkostnad som ska fördelas på färre elever kommer grundskolenämnden därför se över platstillgången för att även framöver ha en bra lokaleffektivitet. Det finns dock en risk för att avvecklingen av skolplatser inte kommer kunna ske i samma takt som elevantalet minskar och att lokalkostnaderna per elev därför kan komma att öka.

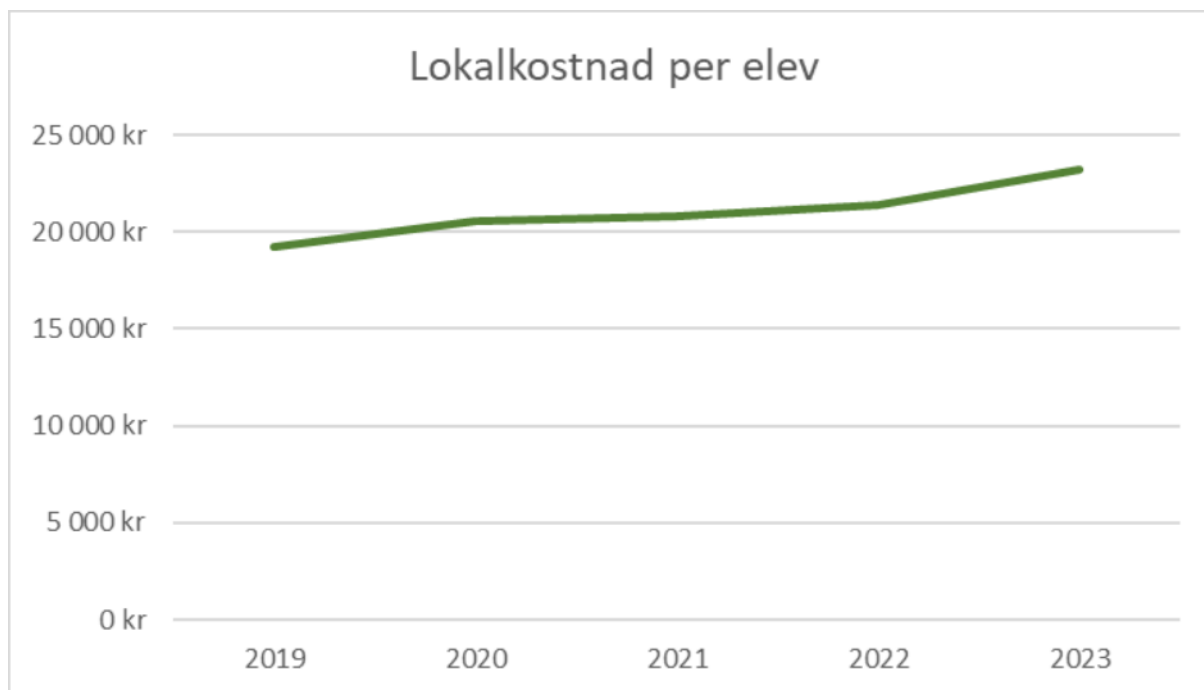
Vidare behöver investeringar göras för att möta lag- och myndighetskrav, som kan vara både verksamhetsrelaterade eller fastighetsrelaterade, och för att göra lokalanpassningar för att öka ändamålsenligheten i skollokaler. Vissa investeringar som kategoriseras som verksamhetsanpassningar är inte frivilliga, utan behöver göras för att verksamheten ska kunna bedrivas ändamålsenligt och ha förutsättningar att på ett bra sätt tillgodose elevers behov. Dessa verksamhetsanpassningar är därmed åtgärder som är en del av en medveten prioriteringsordning där många parametrar, så som fastighetsskick, riktlinjer, krav, ambitioner och likvärdighet, vägs in.

Finansiering av driftkonsekvenser

Lokalkostnader utgör en betydande del av grundskolenämndens kostnader. Rena hyreskostnader för den egna verksamheten utgör cirka 830 miljoner kronor i grundskolenämndens budget för 2024.

Lokalkostnaderna har ökat senaste åren primärt till följd av en kraftig utbyggnad av grundskoleplatser för att möta den ökning av elever som skett under samma period, men även för att åtgärder har behövt vidtas för att höja standarden i befintliga lokaler. Lokalkostnaderna per elev har ökat med cirka 30 % mellan åren 2019 och 2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
Lokalkostnad i Tkr, exklusive ersättning till fristående aktörer	640 000	708 000	729 000	766 000	836 000
Andel av nämndens totala kostnader, %	13,9 %	14,5 %	14,2 %	14,3 %	14,8 %

Källa: Grundskoleförvaltningen

Med den planerade utbyggnaden kommer hyreskostnaderna att öka under planeringsperioden. Tabellen nedan visar den beräknade ökningen av hyreskostnaden per år från 2025 till 2029. Den förväntade minskningen av hyreskostnaderna mellan 2027 och 2029 beror bland annat på den nya internhyresmodellen.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2025–2030
								ökning
Hyresökning (tkr)		10 039	10 760	-5 490	-6 728	-3 183	3 836	9 234
Hyra (tkr)	830 000	840 039	850 799	845 309	838 581	835 398	839 234	1,1 %
Ökning mot föregående år %		1,2 %	1,3 %	-0,6 %	-0,8 %	-0,4 %	0,5 %	
Elever	36 315	36 099	35 829	35 741	35 419	35 039	34 569	-2,8 %
		-0,6 %	-0,7 %	-0,3 %	-0,9 %	-1,1 %	-1,3 %	
Hyra kr/ elev	22 856	23 270	23 746	23 651	23 676	23 841	24 277	6,2 %
Ökning mot föregående år %		1,8 %	2,0 %	-0,4 %	0,1 %	0,7 %	1,8 %	

Kommentar: I tabellen förutsätts att cirka 86 % av individerna 6 - 15 år går i Malmös kommunala skolor, vilket är den andelen som går i kommunal skola läsåret 2023/2024.

Utifrån den planering som fastslagits i grundskolenämnden lokalbehovsplan, beslutad i december 2023, beräknas kostnaderna för hyror öka med 1,1 % under åren 2025 till 2030. Antalet elever prognostiseras att minska med 2,8 % under samma period vilket innebär att demografikompensationen minskar samtidigt som hyreskostnaderna ökar. Hyreskostnaden per elev beräknas som en följd av detta öka med 6,2 %. Stadens ambitioner kring den generella utbyggnaden i staden behöver speglas i den resursfördelning som

nämnden bygger sin verksamhet på.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATS BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Fortbildning för lärare och förskollärare	Skolverket	4 437	4 437
Karriärtjänster	Skolverket	41 764	40 100
Personalförstärkning elevhälsa	Skolverket	673	690
Personalförstärkning speciallärare	Skolverket	10 972	10 972
Specialped för lärande	Skolverket	1 198	1 200
Personalkostn för skolsoc team	Skolverket	1 344	1 500
Akutsolor	Skolverket	1 438	1 500
Stärkt kunskapsutveckling	Skolverket	272 326	280 000
Bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioek utsatta områden	Skolverket	88 618	90 000
Läroassistenter	Skolverket	12 210	12 300
Läroarlönelyftet	Skolverket	48 741	49 000
Läxhjälp	Skolverket	6 041	6 041
Inköp vissa läromedel	Skolverket	18 121	18 200
Inköp av litteratur	Skolverket	2 533	2 000
Maxtaxa	Skolverket	31 452	31 500
OB-omsorg	Skolverket	100	100
Papperslösa barn	Skolverket	1 900	1 800
Fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk	Skolverket	14	14
Skolverket lovskola	Skolverket	3 000	3 200
Praktiknära forskning och utveckling	Skolverket	360	360
Statsbidrag för försöksverksamhet med spetsutbildning i grund- och gymn skola 2024	Skolverket	4 713	3 142
Sjukhuskolor	Specialpedagogiska skolmyndigheten	7 000	7 000
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa	558 955	565 056

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Lönebidrag	Arbetsförmedlingen	7 500	7 500
Nystartsjobb	Arbetsförmedlingen	500	500
Momsersättning till kommuner och regioner	Skatteverket	47 478	48 000
Sjuklön	Försäkringskassan	2 000	2 000
Skapande skola	Kulturrådet	5 600	5 600
Inköpsstöd till folk- och skolbibliotek	Kulturrådet	500	500

Ersättning för asylsökande barn och elever i förskola och skola	Migrationsverket	5 000	5 000
ESF Hållbara övergångar	ESF	1 600	1 600
Schablonintäkt statsbidrag flyktingar	Migrationsverket	6 140	6 100
Donationsmedel	Diverse donationsfonder	3 000	3 000
EU-bidrag	EU	3 000	3 000
Verksamhetsförlagd utbildning/partnerskolor	Universitet/Högskolor	200	200
Diverse bidrag	Diverse företag	200	200
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	82 718	83 200

Grundskoleförvaltningen prognostiserar med att bidragsdelen kommer att uppgå till 565 Mkr 2025, vilket är något mer än prognostiserade bidrag för 2024. Den största anledningen till detta är att tilldelningen av statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling väntas bli högre.

Från och med höstterminen 2021 finns statsbidraget för Bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden. Vartannat år gör Skolverket en ny prövning av vilka skolenheter och huvudmän som har särskilda socioekonomiska och sociogeografiska förutsättningar. Statsbidraget lämnas för ett bidragsår i sänder och betalas ut efter rekvisition två gånger per bidragsår. I sammanställningen ovan antas att grundskoleförvaltningen kommer att tilldelas statsbidrag i ungefär samma storleksordning som vid tidigare bidragsår, men det finns ingen garanti för detta. Tilldelningen kan både bli högre och lägre beroende på hur många skolor som får statsbidraget och beroende på hur stor den totala tilldelningen till statsbidraget blir totalt sett.

Från och med 2023 finns ett nytt statsbidrag att söka för inköp av vissa läromedel. Statsbidraget söktes 2023 och kommer att sökas även 2024. Det är ett omfattande regelverk för att kunna söka. Bland annat måste förvaltningens budget för sådana läromedel som omfattas vara på samma nivå som förvaltningen köpt för under tidigare år. I tabellen ovan har antaganden kring beloppens storlek gjorts, men osäkerhet föreligger fortfarande kring exakta belopp.

Från och med 2023 finns ett nytt statsbidrag för förstärkning av speciallärare. Statsbidraget söktes och ansökan blev beviljad för år 2023. En ansökan för att ta del av statsbidraget även 2024 har gjorts, men det slutgiltiga beloppet som kan bli aktuellt är inte fastställt än. Därför har ett antagande gjorts i tabellen.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026–2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
	58 500	58 500	58 500	58 500	58 500	58 500
Summa investeringsram	58 500	58 500	58 500	58 500	58 500	58 500

Budgetskrivelse 2025

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Nämndens ansvar	4
2. Utbildningsnämndernas gemensamma prioriteringar för likvärdig utbildning	5
3. Förändringar i omvärlden	5
3.1 Förväntad befolkningsökning och ersättningsansvar	5
3.2 Ökat behov av arbetsmarknadsanpassad utbildning	7
3.3 Krav på ökad samverkan vid planering och dimensionering av utbildningsutbudet inom gymnasieskolan	8
3.4 Säkerhet och beredskap vid ett förändrat omvärldsläge	8
3.5 Förändrad efterfrågan och ändrade sökmönster inom kommunal vuxenutbildning	9
3.6 Nationellt arbete för digitalisering och lärverktyg inom skolan	10
3.7 Nationellt införande av ämnesbetyg	10
3.8 En likvärdig och individanpassad utbildning för ökad måluppfyllelse och självförsörjning	10
3.9 Ökad samverkan med externa aktörer	11
3.10 Arbetsmiljö och kompetensförsörjning	11
3.11 Gemensamma prioriteringar för barn och ungas goda uppväxtvillkor	12
4. Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	12
4.1 Strategisk planering av utbud och dimensionering	13
4.2 Stärkta förutsättningar för högre måluppfyllelse, självförsörjning och ökad jämlikhet	17
4.3 Fortsatt utveckling av det kompensatoriska uppdraget	18
4.4 Fortsatt fokus på hållbara övergångar	20
4.5 Stärkt elevhälsa och ökad trygghet	22
4.6 Pedagogiskt utvecklingsarbete	24
4.7 Stärkt demokrati- och värdegrundsarbete	25
4.8 Fortsatta insatser för kompetensförsörjning och arbetsmiljö	26
4.9 Digitalt stöd och modern systemmiljö	28
4.10 Strategisk lokalförsörjning för ändamålsenliga lokaler	29
5. Ekonomi	29
5.1 Kommunbidrag	29
5.2 Riktade statsbidrag och övriga bidrag	32
5.3 Begäran om investeringsram	33

Sammanfattning

Nämndens grunduppdrag utgår från det nationella uppdraget där huvudmannen för utbildning ska säkerställa förutsättningarna för en likvärdig verksamhet av god kvalitet samt bidra till förflyttningar till kommunfullmäktigemålen.

Nämnden planerar för en stegvis utökning av antal erbjudna platser inom nämndens gymnasieskolor. Hösten 2024 står två nya skolor klara, som tillsammans kommer att öka stadens kapacitet med cirka 2000 elever. Nämnden utökar även antalet utbildningsplatser inom anpassad gymnasieskola. Den kommunala vuxenutbildningen påverkas i hög grad av omvärldsfaktorer som leder till att efterfrågan av kommunal vuxenutbildning blir svår att prognosticera. Nämnden fokuserar därför på att säkerställa god ekonomisk resurshushållning i kombination med ett brett och flexibelt utbud under 2025. Behovet av lärare väntas öka alltmer. Nämnden kommer därför att fortsätta förbereda för att säkra kompetensförsörjningen, och för att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Malmö ska vara en jämlik stad som värnar om demokrati och mänskliga rättigheter samt främjar barnrätt, jämställdhet och antidiskriminering. Nämnden kommer prioritera att barn- och elevperspektivet samt att ungdomars kunskap om och delaktighet i de demokratiska processerna fördjupas. Samtliga skolformer inom nämndens ansvarsområde fortsätter det pågående värdegrundsarbetet i enlighet med skolförfattningarna och de av kommunfullmäktige särskilt utpekade områden. Det brotts- och drogförebyggande arbetet inom nämndens verksamheter intensifieras ytterligare. Elevhälsans uppdrag med fokus på särskilt stöd och på att stärka pedagogiskt stöd inom vuxenutbildningen utgör även det ett viktigt område för nämnden att följa upp under 2025.

Malmö ska vara en stad fri från segregation och en stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga. Att utbilda barn, ungdomar och vuxna är en avgörande förutsättning för att ge varje individ bästa möjliga förutsättningar till arbete och självförsörjning. Individens möjlighet till självförsörjning och samhällets kompetensförsörjning är två stora samhällsutmaningar där gymnasieskola och vuxenutbildning spelar en avgörande roll. Förändringar i omvärlden påverkar förutsättningarna för nämndens uppdrag. Ändringar i lagstiftningen leder till ökat krav på samverkan mellan kommuner. Vidare krävs det att utbudet av utbildningar anpassas till arbetsmarknadens behov i högre utsträckning än förut.

Nämnden fortsätter att prioritera hållbara övergångar mellan olika skolformer. En ökad beredskap planeras därför för att kunna ta emot ett ökat antal elever från grundskolan med behov av undervisning i mindre grupp och som också kräver multikompetenta team. Nämnden fortsätter även att vidareutveckla det kommunala aktivitetsansvaret och att lyfta fram studie- och yrkesvägledningens betydelsefulla roll i såväl valkompetens som i övergångar.

Under 2025 prioriterar nämnden det pedagogiska utvecklingsarbetet och arbetet med läsförmåga, för att eleven ska nå målen med sin utbildning. Nämnden kommer att satsa på yrkesprogrammen, för att därmed kunna möta arbetsmarknadens behov. En utökad möjlighet för elever på det individuella programmets yrkesutgångar kommer också att genomföras. Inom vuxenutbildningen kommer bland annat arbetet med uppsökande sfi, utvecklingen av kombinationsutbildningar samt utveckling av yrkesutbildningar i samarbetet med branscher att förstärkas ytterligare.

Nämnden står inför större förändringar 2025 såsom implementering av ämnesbetygsreformen Gy25 / Komvux25, regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning, kompetensförsörjning av behöriga yrkeslärare, utveckling av det kompensatoriska uppdraget och införande av modern

systemmiljö. Det har väsentlig påverkan på ekonomin. Utbyggnaden av antalet gymnasieplatser och underhåll av befintligt lokalbestånd är kostsamt men nödvändigt för att säkerställa funktionella och trygga undervisningslokaler för en växande befolkning. Kostnaderna förväntas öka även under 2025 och kommer bidra till behovet av effektiviseringar i kärnverksamheten om inte utbyggnadskompensation tilldelas nämnden.

1. Nämndens ansvar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter styrs av skollag, förordningar och läroplaner. Nämnden styrs även av kommunallagen och av det reglemente som kommunfullmäktige antagit för nämnden. Reglementet beskriver vilken verksamhet nämnden ska bedriva.

Enligt skollagen syftar utbildningen till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Dessa grundläggande värderingar tydliggörs ytterligare i läroplanen för gymnasieskolan (SKOLFS 2011:144). Enligt läroplanen ska alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Skolan har särskilt ansvar att säkerställa att dessa förmågor utvecklas.

Vuxenutbildningen ska enligt läroplanen förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället (SKOLFS 2012:101). Kunskaper ska skapa den gemensamma referensramen som utgår från de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna. Vuxenutbildningen ska alltid möta varje elev utifrån dennes förutsättningar och samhällets behov. Den ska också möjliggöra fortsatta studier samt utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Enligt skollagen ska vuxna med utvecklingsstörning eller en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning, genom komvux som anpassad utbildning få möjlighet att stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska också få möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt möjlighet att främja sin personliga utveckling.

Skolans kompensatoriska uppdrag innebär att elever i alla skolformer ska få möjlighet att nå så långt som möjligt och att skolan ska kompensera för elevers olika förutsättningar och behov. Skollagen anger att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig. Normerna för likvärdighet anges genom de nationella målen. Hänsyn ska tas till enskilda elevers olika förutsättningar, behov och kunskapsnivå. Det finns också olika vägar att nå målen. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Nämnden är också vårdgivare och leverantör av LSS insats inom ramen för korttidstillsyn.

Nämnden har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för ungdomar som är folkbokförda i kommunen och som inte har fyllt 20 år och som

- inte har fullgjort sin skolplikt,
- inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationellt eller specialutformat program i gymnasieskola, anpassad gymnasieskola eller motsvarande.

Syftet är att kommunen ska kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för 12 kommunala gymnasieskolenheter, verksamheten det kommunala aktivitetsansvaret – ”Ung Malmö” och ”Avdelning för elevhälsa och samordning” (EoS). Anpassad gymnasieskola erbjuds på Valdemarsro gymnasium, Malmö Restaurangskola och Malmö Idrottsgymnasium. Totalt återfinns cirka 7 700 elever i kommunal gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.

Nämnden ansvarar för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och gymnasial nivå och för svenska för invandrare (sfi) samt komvux som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå. Under 2025 prognosticeras cirka 7 400 helårsplatser att erbjudas inom vuxenutbildningen, vilket motsvarar ungefär 20 000 unika individer, inklusive Malmöbor som läser sfi-utbildning på folkhögskola. Augustiantagningen 2024 är avgörande för att kunna göra en mer kvalificerad prognos.

2. Utbildningsnämndernas gemensamma prioriteringar för likvärdig utbildning

Utbildningsnämnderna i Malmö stad prioriterar en likvärdig utbildning med hög kvalitet som stärker barn- och elevers förutsättningar för det livslånga lärandet. Utgångspunkten är att utbildning är en mänsklig rättighet som även ska förmedla och förankra respekt för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Alla barn och elever ska tidigt ges förutsättningar att utveckla grundläggande förmågor och färdigheter för att möta det som förväntas genom utbildningssystemet. En trygg omsorg och stimulerande lärmiljöer krävs för att barn och elever ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningsnämndernas fördjupade samverkan med fokus på en god språklig förmåga, det kompensatoriska uppdraget och hållbara övergångar mellan skolformer har utvecklats i en positiv riktning. Därför är det av största vikt att nämnderna ges förutsättningar att bibehålla samverkansprocesser som ger resultat för barn och elever genom utbildningssystemet.

Nämndernas gemensamma uppdrag är grundläggande för att nå stadens målsättningar kopplat till goda uppväxtvillkor och den jämlika staden. Därför är även långsiktiga satsningar på utbildningsverksamheten nödvändiga för att staden ska kunna erbjuda en kvalitativ utbildning som leder till ökad valkompetens samt självförsörjning.

En avgörande faktor för en trygg omsorg och likvärdig utbildning är nämndernas kompetenta medarbetare som kan möta barn och elever i en föränderlig omvärld. Därför behöver nämnderna säkerställa en god arbetsmiljö och skapa förutsättningar för att betydelsefull kompetensutveckling kan ske.

3. Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Malmö stad ska vara en jämlik stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga. Det ska vara en stad fri från segregation och en stad för arbete och hållbar tillväxt där livslångt lärande främjas. Att utbilda barn, ungdomar och vuxna är en avgörande faktor för att ge varje individ bästa möjliga förutsättningar till arbete och självförsörjning. Detta sker i en tid av ett förändrat omvärldsläge med såväl ekonomiska utmaningar som pågående krig. Därutöver sker ett stort antal nationella förändringar i utbildningsväsendet och närliggande områden.

3.1 Förväntad befolkningsökning och ersättningsansvar

Malmö är sedan 1990-talet en växande storstad. En stark befolkningsutveckling innebär många möjligheter och utmaningar. Enligt Malmö stads befolkningsprognos förväntas det finnas 396 340 Malmöbor i slutet av år 2034, vilket är 34 207 fler än 2023. I genomsnittlig är det en ökning med 3 100 invånare per år.

Gruppen unga i gymnasieåldern, 16-19 åringar, förväntas öka och fram till år 2031 med 2 427 individer. Ökningstakten är störst de närmsta åren med en genomsnittlig ökning med 500 individer per år fram till år 2027. Efter 2031 börjar prognosen vända ner (se diagram 1).

Nämndens planeringsförutsättningar påverkas av förändringar i demografi och elevernas val av skola och program. Antalet elever i nämndens gymnasieskolor beror på hur stor andel elever som väljer fristående respektive kommunala skolor, samt hur många elever från andra kommuner som väljer en gymnasieskola i Malmö. Cirka hälften av Malmös ungdomar i gymnasieålder återfinns i en kommunal gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola. Nämnden har dock utifrån grundbelopp och principen om lika villkor även ersättningsansvar för samtliga Malmöelever i fristående skolor samt ett ersättningsansvar för de elever folkbokförda i Malmö som väljer att läsa i annan kommun. Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds en gymnasieutbildning av god kvalitet. Nämnden måste därmed planera för att ha viss beredskap om det skulle bli aktuellt att ta emot elever i kommunala skolor om fristående huvudmans mottagning förändras.

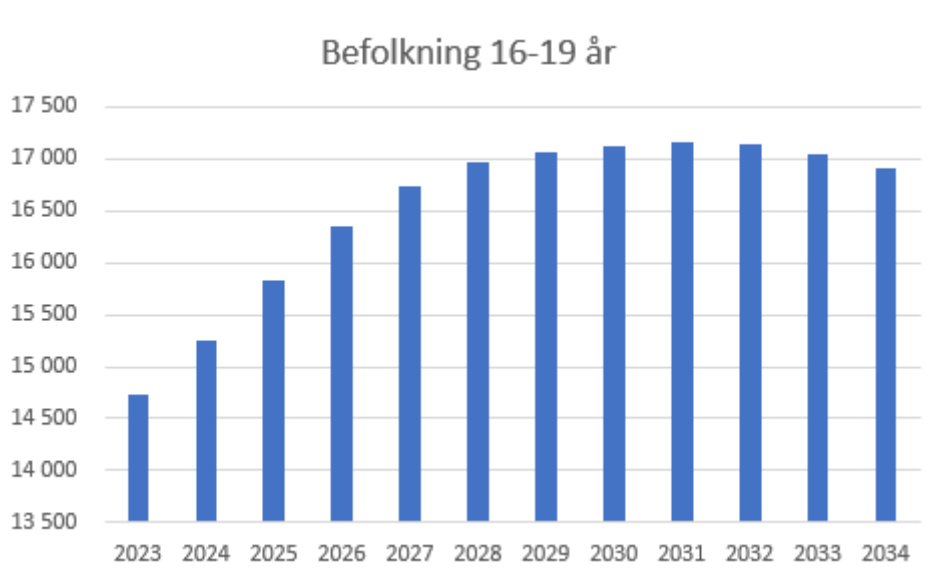

Diagram 1. Befolkningsprognos i Malmö för åldersgruppen 16-19 år (Malmö stads befolkningsprognos 2023-2034, Malmö stad, Stadskontoret, 2024)

Anpassad gymnasieskola prognostiseras att fortsätta öka kommande år, från cirka 250 elever till 350 elever 2026 (se diagram 2). Därefter sker en viss utplaning. Prognoserna grundar sig på antalet elever från Malmö stads anpassade grundskola samt viss ökning från kringliggande kommuner. Antalet elever som mottas till anpassad grundskola under den senare delen av högstadiet ökar, vilket innebär större risk för avhopp då eleven inte har erfarenhet av denna skolform. Utbudet av program för elevgruppen inom anpassad gymnasieskola kommer att utökas för att möta elevernas efterfråga och arbetsmarknadens behov.

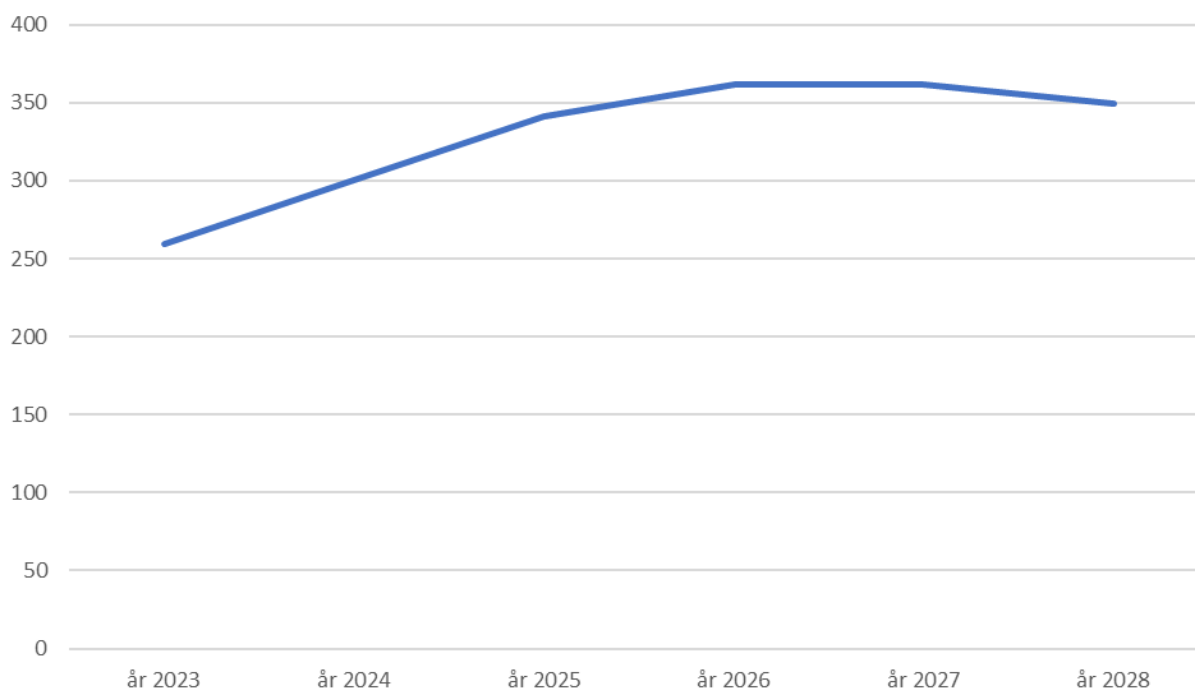

Diagram 2. Prognosticerad elevvolym inom anpassad gymnasieskola

3.2 Ökat behov av arbetsmarknadsanpassad utbildning

Antal förvärvsarbetande med arbetsplats i Malmö har ökat de senaste 20 åren och det är främst inom kunskapsintensiva branscher. Över hälften av de förvärvsarbetande arbetar inom de fyra största branscherna: företagstjänster, handel och utbildning samt vård, omsorg och sociala tjänster.

År 2022 genomförde Malmö stad en omvärldsanalys – ”Utblick Malmö” – där fem megatrender och femton centrala trender, som påverkar Malmö stad mot 2035, identifierades. Två av de centrala trenderna har direkt påverkan på nämndens kärnuppdrag: ”ökat behov av livslångt lärande” samt ”tilltagande kompetensbrist i dubbel bemärkelse”. Det finns en matchningsproblematik mellan företagets behov av kompetens och de arbetssökandes nuvarande kompetens. Företagets tillväxt hindras av brist på kompetenta medarbetare, samtidigt som många större yrken inom offentlig sektor räknas som bristyrken. De flesta bristyrken kräver gymnasieutbildning, vilket medför att medborgare med kortare utbildning har behov av kompetenslyft för att komma in på arbetsmarknaden, vilket nämnden kontinuerligt beaktar i utbudet av utbildning.

Nämnden har för att möta ovanstående utmaningar utökat sitt utbud både genom nya yrkesutbildningar, exempelvis ”el- och energiprogrammet med inriktning dator- och kommunikationsprogram”. Även en utökning av platser på befintliga utbildningar såsom ”hotell och turism”, ”försäljning och service” samt ”restaurang och livsmedel” har skett. Det nystartade Malmö Neptunigymnasiet erbjuder yrkesprogrammet vård och omsorg samt de högskoleförberedande programmen ”naturvetenskap inriktning naturvetenskap” och ”samhällsvetenskap med inriktning beteendevetenskap”. Skolans målsättning är att skapa förutsättningar för en jämlik vård, en effektiv välfärdsteknik, och högkvalitativ hälso- och sjukvård samt äldreomsorg. Övergång från introduktionsprogram till nationella program underlättas när programmen erbjuds under samma tak. Nära samverkan sker med övriga förvaltningar i Malmö stad, med Region Skåne samt med lärosäten i Skåne, för att möta behovet av kvalificerat programinnehåll och kvalitetssäkrade apl-platser med möjlighet till sommarjobb.

Nämnden kommer fortsätta att utveckla yrkesutbildningar i samarbete med näringslivet, för att matcha företagets kompetensbehov samt för att främja individernas övergång till arbetslivet. Exempelvis

fortsätter samarbetet med Handelskammaren och ett antal företag i Skåne inom den välsökta yrkesutbildningen för operatörer inom läkemedelsindustrin (Life science).

I dagsläget motsvarar inte antalet sökande till yrkesprogram och yrkesutbildningar arbetsmarknadens behov, varken inom gymnasieskola eller vuxenutbildning. Detta innebär både möjligheter och utmaningar för nämnden i arbetet med utbud och dimensionering av utbildningar. En relaterad utmaning är tillgången till platser och handledare inom det arbetsplatsförlagda lärandet (apl) inom yrkesutbildningarna.

3.3 Krav på ökad samverkan vid planering och dimensionering av utbildningsutbudet inom gymnasieskolan

Den 1 juli 2023 trädde nya bestämmelser i skollagen i kraft som i en viss mån förändrar Malmö stads ansvar för planering och dimensionering av sitt gymnasieutbud. Enligt 2 kap 2a § skollagen ska varje kommun samverka med minst två andra kommuner om dimensionering i gymnasieskolan och i kommunal vuxenutbildning. I 2 kap. 2b § skollagen anges att det primära samverkansavtalet ska avse planering, dimensionering och erbjudande av utbildning. I 15 kap. 30b § anges att kommunens utbud ska ta hänsyn till ungdomarnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Malmö har sedan 2010 ett samverkansavtal som omfattar nationella program och introduktionsprogram programinriktat val. Avtalet innebär att Malmö ungdomar har tillgång till alla nationella program och inriktningar i samverkansområdet. För att möta de nya kraven i skollagen beslutade gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-05-25 att samverka med andra kommuner i Skåne och västra Blekinge angående utbud och dimensionering av gymnasieutbildning genom ett samverkansavtal för gymnasieskola. Primärt samverkansområde för gymnasieskola för Malmö innebär samverkan med 36 kommuner i Skåne och västra Blekinge. Varje huvudman beslutar dock om utbud och dimensionering inom den egna kommunen.

Skolverket har tagit fram regionala underlag för utbildning och kompetensförsörjning för att kunna stödja huvudmännen i deras planering och dimensionering. Underlaget diskuteras inom ramen för Skånes Kommuner både inom politisk styrgrupp för gymnasiesamverkan och inom det strategiska nätverket för utbildning. Nämnden behöver därför säkerställa att det finns resurser kopplade till en gemensam process för utbud och dimensionering i samverkan med andra kommuner.

Under 2024-2025 pågår en utredning med fokus på vinstintresse i skolväsendet där en särskild utredare ska lämna förslag på en reglering som säkerställer att de skattemedel som avsätts för skolan används för att finansiera driften av skolverksamheter (dir. 2022:102). Det är viktigt att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden förbereder sig på förändringar som eventuella lagändringar kopplade till denna utredning kan leda till.

3.4 Säkerhet och beredskap vid ett förändrat omvärldsläge

Gymnasieskola och vuxenutbildning utgör samhällsbärande funktioner och det är därför viktigt att nämndens verksamheter pågår som vanligt trots ett förändrat omvärldsläge. För många elever är skolan en trygg punkt i tillvaron. Nämnden har byggt upp beredskapen för att kunna ställa om vid kriser genom nya roller och befattningar.

Under kommande budgetår är det ekonomiska läget för kommunerna fortsatt ansträngt, till följd av pågående lågkonjunktur och höga kostnadsnivåer, efter år med hög inflation. Energi- och driftkostnader är viktig faktor att beakta i arbetet med att säkerställa funktionella, hälsosamma och trygga undervisningslokaler.

Enligt SKR:s ekonomirapport i maj 2024 har inflationen närmast sig en acceptabel nivå med en prognos mot fortsatt lägre och stabilare inflation. Räntesänkningen under våren 2024 innebär troligen inga större samhällsekonomiska effekter på kort sikt. Även oro i omvärlden bidrar till ekonomiska

riskfaktorer. Ökade eller minskade migrationsströmmar kan komma att påverka nämndens arbete gällande utbud av bland annat sfi och introduktionsprogrammet språkintröduktion.

3.5 Förändrad efterfrågan och ändrade sökmönster inom kommunal vuxenutbildning

Vuxenutbildningens omfattning avgörs inte i första hand av den demografiska utvecklingen. I stället påverkas den kommunala vuxenutbildningen i hög grad av resursfördelning, konjunktur, arbetsmarknadsläge, migration samt politiska inriktningsbeslut på statlig nivå. Omkring 20 000 Malmöbor per år har nyttjat vuxenutbildningen de senaste åren. Detta motsvarar omkring 7 400 helårsplatser per år. Antalet elever i nämndens sfi (egen regi och upphandlad) beror på hur stor andel elever som väljer folkhögskola. Nämnden har ersättningsansvar för samtliga sfi-elever, inklusive studerande på folkhögskola. Under 2024 studerar cirka 45 procent av sfi-eleverna i Malmö på folkhögskola.

En förändring inför 2025 är att skollagen kräver att kommuner ingår i primärsamverkan gällande utbildningar som startar 2025 (SFS 2010:800, Skollag, 2 kap. 2a och 2b §§, 20 kap. 16a §). För att utnyttja kommunernas samlade resurser och ge eleverna största möjliga valmöjlighet, så upprättades under våren 2024 ett avtal om primärsamverkan mellan de tretton kommunerna i Skåne sydväst (SSSV). Genom detta avtal utökas samverkan så att utbildningsutbudet för yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen på gymnasial nivå planeras och fastställs gemensamt (GVN 2024-03-28 §52).

Vidare utökas samverkan med att ett "fritt sök" införs, vilket innebär att de som har rätt till utbildning inom kommunal vuxenutbildning i samverkande kommuner (kommuninvånare) har tillgång till samverkansområdets hela utbildningsutbud inom de områden avtalet reglerar. Samverkansavtalets syfte är att bidra till uthållig tillväxt, stärkt kompetensförsörjning och ökade utbildningsmöjligheter för parternas kommuninvånare. Nämnden behöver säkerställa att det finns resurser kopplade till implementering av samverkansavtalet och för antagningsprocesser inom ramen för "fritt sök".

Den 6 juli 2023 beslutade regeringen om ett tilläggsdirektiv till utredningen "Långsiktig och behovsanpassad yrkesutbildning för vuxna". I tilläggsdirektivet gavs utredaren i uppdrag att även föreslå hur en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå kan införas, för att förstärka kopplingen mellan utbildning för vuxna och arbetslivet. Utredningen är på remiss under våren 2024 och förändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Det förslag som kommer att få störst konsekvenser för nämndens uppdrag är införandet av "Yrkesskolor", där gymnasiala yrkesutbildningar föreslås bedrivas i regi av Myndigheten för yrkeshögskolan. Under 2024 har regeringen beslutat om ett pilotprojekt, där modellen med yrkesskolor ska testas. I Malmö kommer utbildningar för industrielektriker och installationselektriker att prövas av privata aktörer. Pilotprojektet kan påverka efterfrågan av yrkesvuxutbildningar till elektriker i kommunens regi.

Regeringens lagrådsremiss som innebär att en tidsgräns om tre år ska verkställas för elever som läser sfi har besvarats av nämnden under våren 2024. Om förslaget genomförs i januari 2025 så får det stora konsekvenser för de Malmöbor som studerar sfi och för Malmö stad. I Malmö stad kommer förslaget att beröra cirka 1000 Malmöbor som studerar sfi, på framför allt studieväg 1, som med lagändringarna riskerar att inte kunna avsluta samtliga nivåer inom sfi på tre år. Om dessa elever inte kan läsa sfi, så måste det finnas en hållbar lösning för dessa individer

Nämnden har sett en ökad efterfrågan av mer flexibla studieformer och lägre studietakt. Elever i vuxenutbildningen är en heterogen målgrupp med olika behov av utbildning, och som därtill har behov av att studera på olika tider och på olika sätt. Elever som huvudsakligen försörjer sig via egen inkomst under studietiden har fortsatt att öka inom sfi. Detta kräver en flexibilitet vilket ska eftersträvas enligt

läroplanen för alltifrån platsen för utbildningens genomförande, till tid, studietakt, studieform och sättet att lära. Samtidigt kan införande av tidsgräns för sf i innebära att flexibiliteten behöver minska.

Efterfrågan på kommunal vuxenutbildning påverkas av omvärldsläget och pågående lågkonjunktur. Detta gör att nämnden behöver ha en beredskap för att omprioritera resurser till en utökning av vuxenutbildningen. Sammantaget medför ovan nämnda förutsättningar en utmaning för nämndens arbete med resursplanering av utbud, antalet platser samt lokalbehov.

3.6 Nationellt arbete för digitalisering och lärverktyg inom skolan

Elevers digitala kompetens är en faktor för goda förutsättningar vid fortsatta studier, för arbetslivet och för att de ska kunna delta i vårt demokratiska samhälle. Utvecklingsarbetet som pågår på nationell nivå handlar bland annat om effektivisering av administrationen inom skolväsendet och om implementering av nya styrdokument.

Föreskrifterna om hantering och genomförande av digitala nationella prov trädde i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på digitala nationella prov som eleverna genomför från och med höstterminen 2024 i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret 2025. De nya bestämmelserna innebär att nämnden behöver säkerställa tillgång till goda tekniska förutsättningar och rätt kompetens. Nämnden förespråkar att nationella prov genomförs i så hög utsträckning som möjligt för att kvalitetssäkra betygsättningen och likvärdigheten.

Generativ Artificiell intelligens (AI) öppnar upp nya möjligheter inom utbildning, där det kan användas för att skapa anpassade läromaterial, automatiserade övningar och generera pedagogiskt innehåll. Men även frågor om möjligheten till fusk, särskilt inom utbildning där generativ AI kan användas för att producera oärligt skapade akademiska uppsatser och provsvar har uppkommit. Sammantaget kommer detta få en stor påverkan på hur undervisning bedrivs. Skolverket uppmanar skolor att ha uttalade förhållningssätt gällande användning av AI vilket kräver beredskap och resurser på huvudmannanivå för att stödja och främja verksamheter i detta arbete.

Skolverket har fått i uppdrag från regeringen att ta fram allmänna råd eller rekommendationer om val och användning av lärverktyg i undervisningen i skolväsendet samt stödmaterial som kan tillämpas vid val och användning av lärverktyg i undervisningen (U2023/03229). Enligt uppdraget bör användning av digitala lärverktyg ske selektivt, utifrån tydligt vetenskapligt stöd och dokumenterat pedagogiskt mervärde. Skolverket ska redovisa uppdraget i januari 2025 och rekommendationerna kommer att påverka nämndens verksamheter.

3.7 Nationellt införande av ämnesbetyg

Regeringen fattade beslut den 15 oktober 2021 om förslag till ändringar i skollagen som syftar till att de betyg som sätts i skolväsendet bättre ska spegla elevers kunskaper och främja elevers kunskapsutveckling. Propositionen Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper (prop. 2021/22:36) antogs av riksdagen. Reformen som kallas Gy 25/Komvux 25 ska tillämpas på utbildning som startar den 1 juli 2025. Nämnden har fastställt en huvudmannaplan för implementering och kvalitetssäkring av reformen. Resurser för ovan kommer krävas under budgetår 2025.

3.8 En likvärdig och individanpassad utbildning för ökad måluppfyllelse och självförsörjning

Nämndens övergripande mål är att alla elever ska nå målen för sin utbildning och på sikt uppnå självförsörjning. Alla elever ska ges stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Nämnden har utifrån skollagens bestämmelser om en likvärdig utbildning för alla ett kompensatoriskt uppdrag. Därmed ska nämnden uppväga skillnader i barns och elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och ska därför fördela resurserna utifrån elevers behov. De skolor som har störst behov av insatser får de resurser som krävs. Denna typ av insats syftar i första hand till att minska

effekterna av befintlig segregation och de ökade elevkullarnas behov. I organisering av nämndens skolenheter, planering av nya skolor och sammansättning av program är minskning av segregation ett centralt perspektiv.

Nämnden har under 2024 fattat ett beslut att starta en särskilt organisatorisk enhet vid Bellevue gymnasium, med syftet bland annat att öka trygghet och studiero samt erbjuda stöd av kompletterande professioner under skoldagen. Den organisatoriska enheten innefattar två delar – en del där elever antas till introduktionsprogram individuellt alternativt och en akutskola där elever kan erbjudas plats utifrån disciplinära skäl. Verksamheten kommer att vidareutvecklas och utökas under 2025.

Regeringen har tillsatt två utredningar, som rör trygghet, studiero och stöd i skolan under 2024, eftersom regeringen menar att dagens elevhälsa inte räcker till. Relevanta stödinsatser sätts ofta in alldeles för sent och tillgången till dagens elevhälsa är ofta bristfällig och varierar stort mellan skolor. Därför tillsätter regeringen en utredning som får i uppdrag att ta fram förslag som ska stärka elevhälsan och skolans stödinsatser (dir 2024:30). Vidare ger Regeringen i uppdrag till Skolverket att kartlägga elevfrånvaro i de obligatoriska skolformerna. Även om uppdraget inte omfattar gymnasieskolan kommer det påverka nämndens arbete med skolnärvaro.

Riksdagen har antagit regeringens förslag i propositionen ”Stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende”. Förändringarna ska stärka tryggheten och säkerheten för de som vistas på skyddat boende, men också stärka barns rättigheter så att de får sina egna behov tillgodosedda och inte bara ses som medföljande till den vuxne som flytt till det skyddade boendet. Detta gäller också rätten att följa en gymnasieutbildning. Lagändringarna trädde i kraft den 1 april 2024 och innebär att nämndens verksamheter ska ha beredskap att ta emot de barn och ungdomar som omfattas av denna lagstiftning till gymnasieutbildning.

3.9 Ökad samverkan med externa aktörer

Enligt gymnasieförordningen ska det finnas lokala programråd med arbetsliv och branscher för samverkan kring bland annat utbildningens utveckling och kvalitet, så att den motsvarar arbetsmarknadens behov. Nämndens gymnasieskolor ingår i flertalet nätverk. Bland annat sker en kvalitetssäkrande samverkan med ”Motorbranschcollege”, ”Vård- och omsorgscollege”, ”VVS-college” och ”ETG-college” (Elektrikernas tekniska gymnasium), ”TYA” (Transportföretagens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd), ”Visita” (branschorganisationen för svensk besöksnäring), ”BYN” (byggbranschens yrkesnämnd), ”Grohe training academy” (VVS-utbildning) och ”Lärlingsnätverket”.

Samtliga gymnasieelever och skolor erbjuds även möjlighet att delta i ”Ung företagsamhet”. Samverkan med branscher ger ökade förutsättningar för nämndens verksamheter att tillskansa sig arbetsmarknadskunskap, samt för att få tillgång till kvalitetssäkrade apl-platser. Det krävs resurser och rätt kompetens för att uppehålla och vidareutveckla detta samarbete framöver.

3.10 Arbetsmiljö och kompetensförsörjning

På nationell nivå råder en omfattande lärarbrist och behovet av lärare väntas öka alltmer. Även om den nationella bristen har varit påtaglig under lång tid så har den hittills inte drabbat nämndens verksamheter, och rekryteringsläget är gott. Andelen behöriga lärare inom nämndens verksamheter är hög men skiljer sig åt mellan skolformerna. Inom den anpassade gymnasieskolan är personalens behörighetsnivåer lägre, något som återspeglas i hela landet. Efterfrågan på yrkesutbildningar kommer sannolikt att öka, såväl på gymnasial nivå som inom vuxenutbildningen, och detta innebär att tillgången på behöriga yrkeslärare måste säkras. Tillgången på skolskötorskor behöver också säkras.

Skolverket har på uppdrag av regeringen arbetat fram förslag på ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. Den 1 januari 2025 kommer bestämmelser om professionsprogrammet att träda i kraft i skollagen. Huvudmannens befintliga skyldighet att se till att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling preciseras till viss del bland annat genom att

tydliggöra att lärare, legitimerade förskolelärare och rektorer ska ges möjlighet att ta del av kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet.

3.11 Gemensamma prioriteringar för barn och ungas goda uppväxtvillkor

Ett förebyggande arbete och tidiga samordnade insatser i samverkan mellan nämnder och organisationer är en avgörande förutsättning för att skapa goda uppväxtvillkor för barn och unga i Malmö. Utbildningsnämnderna och arbetsmarknads- och socialnämnden är överens om att strukturerade och tydliga former för samverkan är en förutsättning för det förebyggande arbetet och för att kunna erbjuda tidiga insatser. Utgångspunkten är att gemensamma insatser ges på den arena där barn, unga och vuxna befinner sig, exempelvis i förskola, skola, vuxenutbildning, socialtjänst, öppen verksamhet samt kultur- och fritidsverksamhet. Nämnderna behöver därmed ges förutsättningar för att kunna både bibehålla och vidareutveckla samverkan för tidiga insatser. Detta bidrar till att undvika mer kostsamma insatser längre fram och därmed till en mer effektiv användning av samhällets resurser. Vidare bidrar samverkan med fokus på tidiga insatser till flera ”Agenda 2030-mål”, såsom god hälsa och välbefinnande, minskad ojämlikhet samt ett fredligt och inkluderande samhälle.

Under 2024 och 2025 implementeras ”Trygga barnet”, en samverkansmodell för tidigt samordnat stöd på individnivå, som en ordinarie del i samverkansarbetet. Syftet med Trygga barnet är att öka tryggheten och minska brottsligheten bland barn och unga samt att fler elever ska fullfölja en gymnasieutbildning. Genom gemensam styrning, gemensam struktur och tydlig samordning kan förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård identifiera behov och ge barn och deras vårdnadshavare samordnat stöd i ett tidigt skede.

4. Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter styrs av skollag, förordningar och läroplaner. Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. I nämndens verksamheter i alla skolformer ska undervisningens kvalitet prioriteras. Rektors och lärares arbetsmiljö och kompetensutveckling kommer därför att under 2025 ytterligare förstärkas. Nämnden har utifrån skollagen ett kompensatoriskt uppdrag, vilket innebär att nämnden ansvarar för att alla elever ska ges förutsättningar för att kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Nämnden fokuserar på insatser gällande särskilt stöd, psykisk hälsa och värdegrundsarbete samt på hållbara övergångar mellan och inom skolformer och vidare ut till arbetslivet.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden styrs även av kommunallagen och av det reglemente som kommunfullmäktige antagit för nämnden. Reglementet beskriver vilken verksamhet nämnden ska bedriva. Genom detta ska nämnden fullgöra de uppgifter som vilar på kommunal huvudman enligt skollagen och andra författningar. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens grunduppdrag utgår således från det nationella uppdraget, där huvudmannen för utbildningen ska säkerställa förutsättningarna för en likvärdig verksamhet av god kvalitet vilket bidrar till förflyttningar mot Malmö stad kommunfullmäktiges mål.

I följande avsnitt redovisas nämndens planerade prioriteringar som utgår från det systematiska kvalitetsarbetet och omvärldsanalyser, samt vilken effekt/resultat som prioriteringarna förväntas ha på nämndens verksamhet och för dem verksamheten är till för.

4.1 Strategisk planering av utbud och dimensionering

Nämnden intensifierar under 2025 arbetet med den strategiska planeringen av utbud och dimensionering utifrån

- förväntad befolkningsökning av unga i gymnasieålder,
- att fler elever väljer kommunala gymnasieskolor,
- nationella krav gällande att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov i planering och dimensionering av utbildning samt krav på samverkan inom gymnasieskola och vuxenutbildning,
- svårigheten att prognosticera dimensionering på grund av ny lagstiftning där inte fristående huvudmän ingår,
- satsning på fler elever i yrkesprogrammen,
- förväntad ökning av sökande inom anpassad gymnasieskola,
- svårprognosticerad efterfrågan av kommunal vuxenutbildning,
- behov av flexibilitet inför förändrade migrationsmönster och konjunkturförändringar.

Nämndens satsningar ska bidra till att en större andel unga ska uppnå gymnasieexamen och att ungdomar från introduktionsprogram ska stärkas för att lättare kunna gå vidare i utbildningssystemet, samt att de ska etablera sig på arbetsmarknaden. Målsättningen är att en större andel unga ska studera eller jobba samt att fler Malmöbor ska bli självförsörjande. Detta förväntas bidra till målet goda uppväxtvillkor för barn och unga som även ligger i linje med Malmö stads policy för mänskliga rättigheter.

- Kvalitet, attraktivitet och profilerade utbildningar

Nämndens prioritering att bibehålla god kvalitet och attraktivitet för nationella gymnasieprogram fortsätter. Nämnden erbjuder därför samtliga 18 nationella gymnasieprogram med flertalet inriktningar, tio gymnasiala lärlingsutbildningar samt alla fyra introduktionsprogram. Vidare fortsätter nämnden erbjuda fem av de nio nationella programmen inom anpassad gymnasieskola samt individuella program. Inom nämndens verksamhetsområden finns även fortsatt kvalitetsmarkörer som nationella och riksrekryterande idrottsutbildningar samt estetiska spetsutbildningar. Även ”International Baccalaureate”, ”Bernadottegymnasiet”, ”certifierad FN-skola”, ”Teknikcollege”, ”Vård- och omsorgscollege”, ”Motorbranschcollege”, ”VVS-college” och ”ETG-college” (Elektrikernas tekniska gymnasium) samt ”Visita-certifiering” finns inom nämndens verksamheter. Antalet certifierade utbildningar ska fortsatt öka. Därtill är det humanistiska programmet särskilt prioriterat, eftersom denna utbildning endast ges på en skola i Malmö stad.

- Planerad utökning av utbildningsplatser

För att möta kommande befolkningsstillväxt har nämnden utökat antalet platser inom nämndens gymnasieskolor, med målet att kunna erbjuda en kommunal utbildningsplats till alla Malmöbor som väljer det. Inför höstterminen 2024 flyttar Malmö Citadellsgymnasium till nya lokaler och Malmö Neptunigymnasium öppnas. Skolorna kommer att öka stadens kapacitet för cirka 2 000 elever. För att öka yrkesutbildningarnas attraktivitet är också lokaliseringen av dessa program en faktor när respektive skolas utbud planeras.

Nämnden utökar inför läsåret 2024-2025 även antalet utbildningsplatser inom anpassad gymnasieskola, eftersom det finns en fortsatt ökad efterfrågan på utbildningsplatser, såväl i Malmö som i andra närliggande kommuner. Ökningen fortsätter enligt prognos till och med läsåret 2026-2027. Därtill väljer ett ökat antal elever med stora stödbehov i högre grad nationella program istället för individuellt program, vilket också påverkar nämndens planeringsförutsättningar.

Inom anpassad grundskola väljer fler elever att gå integrerat, vilket ställer högre krav på att möta elevernas behov inom gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan. Antalet elever som tas emot sent (under den senare delen av högstadiet) till den anpassade grundskolan ökar. Nämnden har ett nära samarbete med grundskolenämnden gällande de elever som kommer från den anpassade grundskolan generellt, men också specifikt gällande de elever som mottas sent. Här finns en ökad risk för avhopp, vilket påverkar nämndens planeringsförutsättningar. Utbudet för elevgruppen inom den anpassade gymnasieskolan avseende såväl program som geografisk placering kommer därför att utökas. Nämnden kommer att prioritera samverkan med andra kommuner om utbildningsplatser inom den anpassade gymnasieskolan i syfte att skapa ett allsidigt utbud inom samverkansområdet och en effektiv organisation. De byggnadstekniska kraven och krav på anpassning utifrån brandskydd och tillgänglighet för den fysiska miljön kopplad till anpassad gymnasieskola är höga. Detta innebär att nämnden har en utmaning i att integrera anpassad gymnasieskola i de befintliga gymnasieskolor som idag inte har den verksamheten.

Nämnden ser även en ökad efterfrågan av kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt anpassad utbildning inom sfi (anpassad komvux). Nämnden prioriterar därför att fortsatt kunna erbjuda anpassad komvux i den utsträckning som efterfrågas genom en ny ekonomisk modell, genom helårsplatser baserade på kurspoäng, med syftet att kunna rikta resurser till verksamheten på ett mer ändamålsenligt sätt. Utbildningen syftar till att ge målgrupperna de kunskaper och färdigheter som de behöver för att bättre klara arbete, boende, fritid eller fortsatta studier. Målsättningen är att vuxenutbildningen ska bli flexibel och kunna anpassas smidigt och snabbt efter sökmönster och samhällsförändringar. Från den 1 januari 2024 organiserades vuxenutbildningen på ett mer ändamålsenligt sätt för att möta kraven, så att ekonomiska resurser och lärarresurser snabbt kan anpassas efter behoven inom organisationen.

- Nationellt införande av ämnesbetyg

Nämnden kommer under 2024-2025 att ansvara för att implementera införandet av ämnesbetyg i nämndens verksamheter. Reformen benämns Gy 25/Komvux 25. Nämnden har fastställt en huvudmannaplan med målet att säkerställa likvärdighet gällande implementering av Gy25/Komvux25 i nämndens verksamheter. Planen innehåller fortbildningsbehov och struktur för arbetsprocesser samt en beräkning av tidsåtgång. Resurser för implementering av huvudmannaplan kommer att krävas under 2025, såväl för gymnasieskolan som för vuxenutbildningen.

- Fortsatt utveckling av yrkesutbildningar inom gymnasieskola

Nämndens utbildningsutbud kommer i högre utsträckning behöva förändras i relation till lokala, regionala och nationella kompetensbehov. En prioritering framöver är att utöka antalet utbildningsplatser på yrkesprogrammen. Här ingår även strategiskt arbete för att stärka elevernas valkompetens, att öka yrkesprogrammets attraktivitet samt att arbeta för att säkra tillgången till platser för arbetsplatsförlagt lärande (apl). Arbetet med att bredda utbudet av yrkesutbildningar inom gymnasieskolan sker i samverkan med lokala och regionala företag och branschorganisationer samt andra kommunala huvudmän i Skåne. Det anordnas bland annat en yrkesmässa och andra riktade insatser för att attrahera elever till yrkesprogrammen, och detta görs i samverkan med bland annat grundskolan och Handelskammaren. En utmaning i och med utökningen av yrkesutbildningsplatser är att rekrytera behöriga yrkeslärare. Därmed krävs resurser för kompetenshöjande insatser tillika resurser för att möta löneanspråken. Det är också viktigt att marknadsföra dessa utbildningar, exempelvis genom gymnasiedagen och yrkesmässan.

- Utveckling av introduktionsprogrammen

Nämnden fortsätter arbetet med att kvalitetssäkra organisation och utbud gällande introduktionsprogrammen (IM). Utbudet ska svara mot de behov som finns hos målgruppen och den

dimensionering som krävs för att möta ungdomar som ännu inte uppnått behörighet till ett nationellt program. Det finns en positiv trend att fler elever blir antagna till det yrkesinriktade introduktionsprogrammet (IMY) än till IMA. Detta stärker elevernas förutsättningar för att bli etablerade på arbetsmarknaden. Arbetet med att identifiera nya gemensamma inriktningar och yrkespaket för introduktionsprogram och vuxenutbildning fortsätter, för att öka möjligheterna till självförsörjning. Även platser inom yrkesintroduktion för en grupp elever kan behöva utökas för antagning hösten 2025, då fritt sök öppnas upp för elever från andra kommuner på grund av den nya lagstiftningen.

- Utveckling av lärlingsutbildning

Nämnden planerar en utökning och uppföljning av den gymnasiala lärlingsutbildningen under kommande år då utbildningen i hög grad leder till anställning. Det kräver dock att kvaliteten på befintlig utbildning följs upp kontinuerligt. Lärlingsutbildning inom såväl gymnasieskolan som vuxenutbildningen är en framgångsrik studieform för elever, som trivs bättre och har lättare att visa sina kunskaper på en arbetsplatsförlagd utbildning. Under 2025 kommer det att ske en utökning av antalet lärlingsplatser på gymnasieskolan (Universitetsholmen). Vidare ges rektorer inom nämndens gymnasieskolor möjlighet att ändra studieform från skolförlagd utbildning till lärlingsutbildning, om detta anses gynna eleverna. Detta sker under förutsättning att kvalitetssäkrad apl kan erbjudas utan att övriga elever trängs undan.

- Vuxenutbildning

Nämnden fortsätter att prioritera utvecklingen av nämndens yrkesvuxutbildningar. För att möta arbetsmarknadens behov av yrkesutbildad arbetskraft fortsätter arbetet med att utveckla och utöka antalet platser inom kombinationsutbildningar, såväl i egen regi som i samverkan med de externa utbildningsanordnarna. För detta ändamål kommer det att krävas riktade resurser, eftersom uppbyggnaden av olika kombinationsutbildningar i samverkan är såväl tid- som resurskrävande.

Nämnden har i samverkan med funktionsstödsnämnden och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden säkerställt kompetensförsörjningen inom välfärden, genom att utarbeta och erbjuda utbildning för anställda inom funktionsstödsförvaltningen och hälsa- vård- och omsorgsförvaltningen. Utifrån de erfarenheter som detta har gett, så planeras ytterligare uppdragsutbildningar mot funktionsstödsförvaltningens personal. Nästa steg i detta arbete är att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd tillsammans med hälsa-, vård- och omsorgsnämnd har ansökt om ”jobbpaktsmedel” för att erbjuda studie- och yrkesvägledartjänster till hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen. Vägledarnas uppdrag blir att genomföra en detaljerad kompetenskartläggning av förvaltningens vårdpersonal vad gäller språkkunskaper i förhållande till sfi, grundläggande och gymnasial nivå. Detta arbete planeras att starta under hösten 2024, och kommer att ligga till grund för fortsatta kompetensutvecklande insatser 2025.

Resurser till förberedande utbildningsinsatser mot en yrkesexamen på gymnasial nivå i samverkan med hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden prioriteras fortsatt under 2025, för att möta stadens behov av yrkesutbildad vård- och omsorgspersonal.

Vidare planerar förvaltningen att bjuda in stadens övriga förvaltningar till en dialog, och undersöka vilka utbildningar som skulle kunna erbjudas för att stärka kompetensförsörjningen i deras verksamheter. I detta arbete kan lämpligen kommunens GAP-analys ligga till grund, för att se var eventuellt behov finns. Syftet med samverkan är att Malmö stad ska vara en attraktiv arbetsgivare och kunna behålla kompetenta medarbetare.

Nämnden fortsätter sitt samarbete med Handelskammaren och har inlett en dialog med näringslivet om lämpliga yrkesutgångar för industrielektriker. Utvecklingen av fler lärlingsutbildningar inom vuxenutbildningen kräver också ett nära samarbete med branschorganisationer för att säkerställa att

den arbetsplatsförlagda undervisningen fungerar väl. Samarbetet kräver att resurser för ändamålet avsätts 2025.

Huvudmannens systematiska kvalitetsarbete visar att arbetet med att säkra tillgången på apl-platser och handledare ska fortsatt prioriteras inom vuxenutbildningen. Även här ligger fokus på en utvecklad samverkan och dialog med lokalt näringsliv, branscher och andra nämnder för att lyckas öka såväl antalet apl-platser som praktikplatser.

Skollagen kräver att kommuner ingår i primärsamverkan gällande utbildningar som startar 2025 (SFS 2010:800, Skollag, 2 kap. 2a och 2b §§, 20 kap. 16a §). För att möta förändringar i skollagen har nämnden ingått i ett samverkansavtal med andra kommuner i sydvästra Skåne avseende vuxenutbildning. Det innebär bland annat "fritt sök" för individer till yrkesutbildningar som finns hos samverkande kommuner och påverkar prioriteringsförutsättningarna, volymerna och tillgången till utbildning för kommuninvånare samt samordning av stadsbidrag. Det kommer att krävas resurser för utveckling av administrativa rutiner och digitala verktyg för att säkerställa likvärdig antagning till vuxenutbildningen inom samverkansområdet. Därutöver behövs det vidareutveckling av utbudsplattformen för information om yrkesutbildningar som ingår i fritt sök.

Regeringen har under våren 2024 haft ett förslag på remiss, som innebär att det sätts upp en tidsgräns för hur länge individen har rätt att läsa sfi. Förslaget är att denna tidsgräns ska vara tre år, och endast vid särskilda skäl kan denna förlängas. Om detta förslag blir verklighet från den 1 januari 2025, så kommer detta att få stora konsekvenser för sfi-elever och för Malmö stad. I Malmö stad kommer förslaget att beröra cirka 1000 sfi-elever på framför allt sfi studieväg 1, som med lagändringarna riskerar att inte kunna avsluta sfi inom tre år. Om dessa elever inte kan läsa sfi, så måste det finnas en hållbar lösning för dessa individer.

- Yrkeshögskola

Yrkeshögskolan som utbildningsform utgör fortsatt ett värdefullt komplement till nämndens utbud. Det har blivit allt viktigare att det finns en lokalt tillgänglig yrkeshögskola eftersom utbildningsformens funktion för företagets och det offentliga kompetensförsörjning blir allt viktigare, på såväl regional som kommunal nivå. För att få tillstånd att starta en utbildning görs en ansökning till Myndigheten för Yrkeshögskolan (MYH). Under 2025 erbjuds yrkeshögskoleutbildningarna "Tandsköterska" och "Service Manager" inom nämndens verksamhet.

- Arbetsplatsförlagt lärande (apl)

Arbetet med att säkra tillgången till platser och handledare inom arbetsplatsförlagt lärande (apl) för såväl gymnasieskolan som vuxenutbildningen är en fortsatt prioritering. Ett utvecklingsområde är att utbildningsanordnare och arbetsgivare samverkar närmre, så att arbetsgivarna kan ta ett större ansvar för att se till att tillräckligt många apl-platser och handledare finns tillgängliga. Detta är ett sätt att ge arbetsgivarna möjlighet att ta ett större ansvar för kvaliteten i utbildningen, medan nämnden förstärker stöd till såväl handledarutbildning som handledare.

- Kommunikationsinsatser för yrkesprogram

Nämnden prioriterar ett fortsatt kommunikationsfokus avseende yrkesprogrammen i syfte att öka förståelsen för yrkesprogrammets möjligheter för individen till såväl etablering på arbetsmarknaden som till vidare studier. Insatserna syftar till att synliggöra yrkesutbildningens attraktivitet och att utöka utbudet av yrkesutbildningar inom gymnasieskolan, inom yrkesintroduktionsprogrammen samt inom vuxenutbildningen. En viktig del i detta arbete är att tydliggöra och kommunicera utbildningsutbudet, för att kunna ge tillgänglig och transparent information till Malmöborna. En utgångspunkt i arbetet är bland annat den nya lagstiftning som trädde i kraft 1 juli 2023 och som gäller för utbildningar som startar 2025. Ändringen ställer krav på huvudmannen att ännu tydligare informera om vad

utbildningen förväntas leda till när det gäller etablering på arbetsmarknaden och övergång till vidare studier, vilket innebär att resurser behövs för att vidareutveckla information till blivande elever.

4.2 Stärkta förutsättningar för högre måluppfyllelse, självförsörjning och ökad jämlikhet

”Det hållbara Malmö” - utvecklingen av framtidens Malmö – är en del av en global samhällsomställning mot ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. Under 2025 vidareutvecklar nämnden sitt samarbete med andra nämnder och övriga aktörer inom Malmö stad för att öka integrationen och bidra till självförsörjning och till en attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt. Nämndens satsningar och samverkan förväntas öka andelen Malmöbor som blir självförsörjande, säkerställa en god kompetensförsörjning inom olika områden samt i högre utsträckning tydliggöra vad olika yrken innebär för den enskilde.

Den strategiska överenskommelsen (SÖK) är en överenskommelse om samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Malmö stad. Inom ramen för samverkan satsar nämnden fortsatt på projekten ”Malmökraften”, yrkes-sfi, arbetsmarknadsutbildningar i kombination med sfi och lokala jobbspår, ”Dubbel yrkesutbildning”, ”Branschorientering” samt kombinationsutbildningar. Nämnden fortsätter även samverkan för informationsutbyte samt utbildningsinsatser för Arbetsförmedlingens handläggare och deras externa leverantörer av rustnings- och matchningstjänster. Utredningsprojektet ”Utebliven etablering” inom sfi, sker i samarbete med både Arbetsförmedlingen och arbetsmarknads- och socialnämnden med stöd från FINSAM.

Nämnden prioriterar gymnasieskolans samverkan med arbetslivet. I gymnasieskolan finns lokala programråd för varje yrkesprogram där samverkan med branscher och företag sker. Vidare ingår de olika gymnasieskolorna i flertalet övriga nätverk med näringslivsaktörer och ideella aktörer. Samverkan ger ökade förutsättningar för nämndens verksamheter att ta tillskansa sig arbetsmarknadskunskap, samt att få tillgång till apl-platser. Nämndens gymnasieskolor deltar med en representant vid programnämnden för ämneslärarutbildningen på Malmö universitet.

- Förutsättningar för ökad måluppfyllelse

Nämnden arbetar för att fler elever ska uppnå gymnasieexamen. Antalet elever inom grundskolans särskilda undervisningsgrupper har ökat de senaste åren. Övergångarna för dessa elever från grundskolan till gymnasiet behöver anpassas utifrån denna grupps behov. För att tillgodose detta behov har nämnden beslutat att etablera ”Ankaret” – en särskild organisatorisk enhet vid Bellevue gymnasium. Ankaret består av två delar – en ”akutskola” och en del med elever som antas till introduktionsprogram individuellt alternativ. Akutskolan startade hösten 2024 och kommer fortsätta under 2025. Delen med individuellt program på Ankaret kommer att starta under 2025. ESF-projektet ”Samstart”, för övergång till fortsatta studier eller arbete, fortsätter under 2025. Elever inom anpassad gymnasieskola är en av målgrupperna för denna insats,

På introduktionsprogrammen är genomströmningen låg, men en positiv förflyttning kan identifieras det senaste året. Genomströmningen får konsekvenser för nämndens planeringsförutsättningar vid en demografiökning, eftersom ett stort antal elever finns kvar i utbildningssystemet. Vidare är gymnasiebehörigheten hos de elever som lämnar grundskolan en avgörande faktor.

Måluppfyllelsen för elever inom anpassad gymnasieskola är hög, samtidigt som det finns en utmaning i att erbjuda arbetsplatsförlagt lärande (apl) och praktikmöjligheter för målgruppen. En genomförd apl stärker möjligheterna till sysselsättning efter avslutade studier. Även om Malmö stads kommunala anpassade gymnasieskolor lyckas bättre än riket med att skapa förutsättningar för elever att nå sysselsättning efter avslutande studier, så är det fortfarande en stor andel elever som står utanför arbetsmarknaden. Nämndens mål är att alla elever som lämnar anpassad gymnasieskola ska erövra en meningsfull sysselsättning. För att uppnå målet kommer nämnden att vidareutveckla samarbetet med

övriga kommunala förvaltningar, i syfte att skapa förutsättningar för hållbara anställningar efter den anpassade gymnasieskolan.

- Pedagogisk inspiration

”Pedagogisk Inspiration Malmö” (PI Malmö) är de tre utbildningsförvaltningarnas gemensamma enhet med uppdrag att skapa mervärde i ett livslångt lärandeperspektiv. Uppdraget syftar till att bidra till goda förutsättningar för hög måluppfyllelse för eleverna, hög kvalitet och goda resultat i verksamheterna, samt att erbjuda likvärdig utbildning i Malmö stad. PI Malmö har en samordnade funktion för strukturerad samverkan med Malmö universitet och andra lärosäten. PI kommer särskilt fokusera på att utveckla läsförmåga 2025 inom ramen för satsningen ”Hela Malmö läser” genom att förena stadens medarbetare över förvaltningsgränserna och göra läsning mer synlig.

Värdegrundsuppdraget är ett annat centralt arbetsområde för PI, vilket inkluderar arbetet med barnkonventionen, mänskliga rättigheter, antidiskriminering och HBTQI samt arbete mot kränkande behandling, antisemitism, islamofobi, hatbrott, radikalisering och hedersrelaterat våld och förtryck.

- Förutsättningar för en jämlik stad

Flera lagändringar träder i kraft 2025, såsom krav på samverkan gällande utbud och dimensionering inom både gymnasie- och vuxenutbildning, övergång till ämnesbetyg inom gymnasial utbildning samt ökade krav på information till elever inför deras val av utbildning. Andra reformer omfattar digitalisering av nationella prov, införandet av professionsprogram och nedläggning av hantverksprogrammet. Inom vuxenutbildningen införs fritt sök till yrkespaket i primära samverkansområden.

Remisser som har inkommit från statlig nivå under 2024 indikerar att ytterligare förändringar med stor påverkan för nämndens verksamheter kan förväntas inom vuxenutbildning såsom etablering av yrkesskolor och tidsbegränsning av sfi-studier. Parallellt med ovan nämnda nationella förändringar sker även förändringar lokalt, bland annat upphandlar och implementerar Malmö stad en ny digital lärandemiljö och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden utökar gymnasieorganisationen med en ny gymnasieskola.

Förändringar i lagstiftning, ökad statlig styrning samt ett ökat behov av stöd att genomföra huvudmannauppgifter kräver specialistkompetenser av olika slag.

- Kommunikation för ökad likvärdighet

Den ökade diversifieringen av kommunikationslandskapet medför ett ökat behov för verksamheterna att kommunicera med sina målgrupper i flera kompletterande kanaler, såväl digitala som analoga. Implementering av lagstiftning inom kommunikationsområdet (exempelvis digital tillgänglighet och GDPR), samt nya krav i skollagen avseende utbud, dimensionering och kommunikation av desamma ställer också krav på nya och mer omfattande kommunikationsinsatser.

Nämnden behöver tillsätta resurser för att driva förvaltningens kommunikation och stötta verksamheternas kommunikationsarbete, vilket bidrar till likvärdighet, och skapar förutsättningar för en jämlik stad.

4.3 Fortsatt utveckling av det kompensatoriska uppdraget

Skolans kompensatoriska uppdrag innebär att alla elever ska få möjlighet att nå så långt som möjligt och att skolan ska kompensera för elevers olika förutsättningar och behov. I skollagen regleras att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att verksamhetens resurser ska fördelas lika mellan eleverna. Hänsyn ska tas till de enskilda elevernas olika förutsättningar, behov och kunskapsnivå. Det finns också olika vägar för att

nå målen. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Inom vuxenutbildningen finns rätten till stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen för de elever som befaras inte kunna nå målen.

Skolsegregationen är en utmaning när det gäller att kunna erbjuda likvärdig utbildning inom nämndens verksamheter. Nämnden genomför under 2024 och 2025 riktade satsningar inom det kompensatoriska uppdraget. Bakgrunden är att Malmös barn och unga har olika behov och förutsättningar avseende socioekonomiska förhållanden, funktionsnedsättning, fysisk och psykisk hälsa samt bostads- och skolsegregation.

Nämndens satsningar ska leda till förflyttning mot målen att en större andel unga ska uppnå gymnasieexamen, att en större andel unga ska studera eller jobba samt att öka andelen Malmöbor som är självförsörjande.

- Fokus på det kommunala aktivitetsansvaret

Genom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är nämnden enligt skollagen skyldig att uppsöka och erbjuda insatser till ungdomar som inte studerar i gymnasieskolan eller anpassad gymnasieskola och som inte har en gymnasieexamen. Ungdomarnas sysselsättning skall registreras och dokumenteras löpande tills de fyller 20 år. Målgruppen omfattas av cirka 1 340 ungdomar. Det finns ett ständigt in och utflöde genom att ungdomar kommer i studier eller annan åtgärd, avbryter studier eller flyttar till eller från Malmö stad. Det förebyggande arbetet för att minska inflödet till det kommunala aktivitetsansvaret sker bland annat genom ett stärkt arbete med övergångar mellan grundskola och gymnasieskola i ett tidigare skede.

En utvecklad samverkan med övriga nämnders verksamheter liksom med andra aktörer som har kontakt med ungdomar i målgruppen är i fokus. Nämndens kommunala aktivitetsansvar ska präglas av inriktning mot introduktionsprogrammen, för att underlätta övergång till studier. Enheten ”Ankaret” kommer att bli en viktig samverkanspart i en planerad process med stegvis inlussning till studier för en grupp ungdomar som idag står långt ifrån en gymnasieplats eller annan sysselsättning. Det kommunala aktivitetsansvaret erbjuder vägledning och stödsamtal samt praktikplatser och ämnesstudier i matematik engelska och svenska. Ämnesstudierna erbjuds genom en samverkan mellan vuxenutbildningen och det kommunala aktivitetsansvaret. Uppföljningen av insatser och ungas aktiviteter inom det kommunala aktivitetsansvaret kommer att systematiseras och säkras ytterligare under 2025.

ESF-projektet ”Hållbara övergångar för unga i riskzon” genomförs 2023-2026 tillsammans med grundskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden för att förebygga avbrott i studierna. KAAs delprojekt ”Mind the gap” är inriktat på förebyggande arbete i årskurserna 7-9 i pilotskolor i lokalområde söder. Projektet innefattar också ett förstärkt uppsökande arbete genom utökad samverkan med, för de i området boende ungdomarna, viktiga aktörer. KAA har för läsåret 2024-2025 fått medel för en insats gällande föräldraskapsstöd.

- Stärkt studie- och yrkesvägledning

Studie- och yrkesvägledningen spelar en central roll i att stärka individens valkompetens och lotsa individen vidare inom utbildningssystemet eller till arbete. Ett utvecklingsarbete avseende nämndens studie- och yrkesvägledning inom gymnasieskola och vuxenutbildning har initierats och kommer att fortsätta under 2025.

Huvudmannaplanen för studie- och yrkesvägledning är nu tagen i nämnd och implementering är påbörjad. Syftet med huvudmannaplanen är:

- ökad genomströmning
- färre avbrott,

- välfungerande övergångar mellan olika utbildningsformer och från skola till arbetsliv,
- gemensamt ansvarstagande för vägledningen där samtliga professioner bidrar.

Varje skola och verksamhet skriver årligen en handlingsplan för vägledningen på skolan utifrån huvudmannaplan och skolans systematiska kvalitetsarbete.

Samverkan med grundskoleförvaltningen avseende gymnasievalsinformation är fortsatt prioriterat under 2025. Den sker i första hand genom samordnande studie- och yrkesvägledare, som arrangerar gemensamma nätverksträffar och informationstillfällen för studie- och yrkesvägledare i båda förvaltningarna. Syftet med nätverksträffarna för vägledarna inom förvaltningen är en ökad likvärdighet i den studie- och yrkesvägledning som ges.

Samverkan med Region Skåne och Handelskammaren kommer att utökas med syftet att genomföra kompetensutvecklande insatser för studie- och yrkesvägledare. Vägledarna inom gymnasiet ska träffa olika branscher som verkar i Malmö för att lära sig mer om hur arbetet ser ut och att bli rustade att arbeta med ungdomar i gymnasiet. Samverkan är också ett led i att öka kunskapen om yrkeshögskolan som ett alternativ för eftergymnasiala studier.

Vuxvägledningen ger Malmöbor som befinner sig utanför utbildningssystemet möjlighet att få information och vägledning. Huvudmannens systematiska kvalitetsarbete visar på fortsatt behov av vidareutveckla studie- och yrkesvägledning med syftet att stärka övergångar mellan sfi och grundläggande och gymnasial vuxenutbildning; mellan introduktionsprogram på gymnasiet och vuxenutbildning samt mellan anpassat gymnasium och anpassad vuxenutbildning. Detta kommer ske via gemensamt arbete med information om fortsatta studier, studiebesök i utbildningar och vägledning.

4.4 Fortsatt fokus på hållbara övergångar

Genom samverkan och goda rutiner kring övergångar inom och mellan samtliga skolformer tydliggör nämnden de olika möjligheterna inom utbildningskedjan och ger elever bättre förutsättningar att nå sina mål.

- Övergångar från grundskola

Huvudmannens systematiska kvalitetsarbete visar att flesta avbrott sker i början av gymnasiet i årskurs 1. Därmed fortsätter det kontinuerliga övergångsarbete som bedrivs tillsammans med grundskolenämnden och innebär bland annat att mottagande skola ges bättre förutsättningar att anpassa undervisningen utifrån elevens behov och skapa goda relationer genom att få information om elever i behov av särskilt stöd tidigare. Med start under läsåret 2024-2025 kommer nämnden att stötta elever inom mindre undervisningsgrupper i årskurs 9 med övergångarna, med extra stöd inför gymnasieval, studiebesök, skuggning eller annat som kan vara stödjande.

De övergångshandlingar som finns är viktiga för att övergången ska bli så bra som möjligt. Avlämnande skola avgör vilka handlingar som ska föras över. En förvaltningsgemensam lärportal underlättar arbetet med övergångshandlingar avsevärt. Uppföljningen sker hösten 2024 för åiterrapportering i årsanalys.

Nämnden utvecklar sin beredskap för att kunna ta emot ett större antal elever från grundskolan med behov av undervisning i mindre grupp, för att på detta sätt säkerställa att utbildningen och stödet till målgruppen bidrar till ökad måluppfyllelse. Till detta krävs utökning av lokaler och arbetet inom ramen för Ankaret ger förutsättningar för att ta emot elever från denna målgrupp. Ankaret kommer att innefatta två delar; en del med elever som antas till introduktionsprogram individuellt alternativt och en "akutskola". Syftet med Ankaret är bland annat att öka trygghet och studiero samt erbjuda stöd av kompletterande professioner. Den delen av enheten som erbjuder introduktionsprogram kommer att möjliggöra stegvisa övergångar för de elever som är i störst behov av stöd. Den så kallade akutskoledelen kommer möjliggöra tillfälliga omplaceringar av elever som inte kan genomföra

utbildning på sin ordinarie skola. Skolan är ett samverkansprojekt mellan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, grundskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden.

- Övergångar från gymnasieskola

Nämnden prioriterar hållbara övergångar från introduktionsprogram till vuxenutbildning. De elever som lämnar gymnasiet med studiebevis och elever från språkintröduktion får förtur till vuxenutbildning även under 2025, utifrån att de söker behörighetsgivande kurser. De riskfaktorer som identifierats i övergången för målgruppen elever över 20 år är utgångspunkt för nämndens arbete inom detta område. Under 2023 har därför en operativ projektgrupp med representanter från såväl språkintröduktionsprogrammet som vuxenutbildningen tillsatts, vilken arbetar vidare under 2025. Projektet har haft en samordnande studie- och yrkesvägledare på 40 procent tjänst som ansvarat för övergångsinsatser, som exempelvis information och studiebesök i vuxenutbildningen. Eleverna har främst besökt yrkesutbildningar och kombinationsutbildningar som kan vara en snabb väg ut i arbetslivet. Samordnande studie- och yrkesvägledare har även haft kontakt med ”Ung Malmö” för att elever inte ska lämna skolan utan sysselsättning.

Totalt har fem lärare från sfi, grundläggande vuxenutbildning och introduktionsprogrammen på Heleneholms gymnasium haft erfarenhetsutbyte och gjort auskultationer i varandras undervisning, i syfte att underlätta elevers övergång från gymnasieskola till vuxenutbildningen.

- Övergångar från anpassad gymnasieskola

Genom riktade insatser och stärkt samverkan ska nämnden öka möjligheten till övergång från anpassad gymnasieskola till arbetsliv. Nämnden är sedan 2019 en del i det EU-finansierade projektet ”Samstart”, som syftar till att stötta elever med funktionsnedsättning, inom både anpassad gymnasieskola och gymnasieskola. Detta sker med ett samordnat stöd i övergången mellan skola, daglig verksamhet och arbetsliv. Det gemensamma arbetet med arbetsmarknads- och socialnämnden fortsätter under 2025.

- Övergångar inom vuxenutbildning

Resurser prioriteras 2025 och framåt till vägledande och förberedande utbildningsinsatser i samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden för att skapa bästa möjliga förutsättningar för målpuppfyllelse inom sfi, vilket omfattar förkortad utbildningstid samt förutsättningar och motivationshöjande arbete för vidare studier. Kompletterande kurser ska erbjudas fler elever och individer som står långt från arbetsmarknaden. De kompletterande kurserna syftar bland annat till att medverka till väl underbyggda beslut om studie- eller yrkesval, att ge ökade studietekniska färdigheter samt att ge grundläggande digital kompetens. Under 2024-2025 implementeras lärportalen ”Unikum” inom vuxenutbildningen.

Styrgruppen för studie- och vägledningsorganisationen, med chefer för studie- och yrkesvägledare inom vuxenutbildningen, har övergångar som ett prioriterat område att arbeta med. Informationsinsatser och uppsökande verksamhet sker mellan sfi och grundläggande verksamhet vilket har gett ett ökat antal elever som går vidare till grundläggande studier. Med en mer sammanhållen vägledningsfunktion kan detta utvecklas vidare för att få grundläggande elever att studera på gymnasial nivå.

- Övergång från kommunalt aktivitetsansvar till utbildning

Det är ett viktigt fokusområde för nämnden att skapa hållbara övergångar från det kommunala aktivitetsansvaret till yrkesintröduktion, samt därefter från yrkesintröduktion och vidare ut i arbete. Ambitionen är att skapa en flexibel och individanpassad yrkesintröduktion samt att bland annat skapa fler yrkesutgångar. De ungdomar som önskar att gå vidare till nationella gymnasieprogram skall i högre utsträckning erbjudas en plats under pågående läsår.

Nämnden prioriterar även den påbörjade samverkan mellan vuxenutbildningen och det kommunala aktivitetsansvaret under 2025. Denna samverkan ska möjliggöra att fler unga inom det kommunala aktivitetsansvaret kan påbörja studier eller arbete.

- Övergång till högre utbildning

Malmöregionens väg till arbete genom högre utbildning (Muvah) är en kunskapsallians mellan Malmö stad och Malmö universitet där gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ingår. Målet är bland annat att öka Malmöregionens inträde på arbetsmarknaden, att få fler ungdomar från underrepresenterade grupper att välja högre utbildning samt att öka förståelsen för utbildningsvalen hos Malmös unga. Nämnden samverkar inom denna kunskapsallians för ökad tillgänglighet genom studievägledning för vissa av nämndens målgrupper som generellt inte söker högre utbildning, med så kallat fokus på breddad rekrytering.

4.5 Stärkt elevhälsa och ökad trygghet

Enligt skollagen ska elevhälsan arbeta förebyggande och hälsofrämjande, och verka för att stödja eleverna i deras utveckling mot utbildningens mål. De senaste årens riktade satsningar på elevhälsan fortsätter genom en ökad bemanning och ökad tillgänglighet till elevhälsans olika professioner, inom både gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. Nämnden beslutade 2023 om maximalt antal elever per kurator och per psykolog. Elevhälsan har därför förstärkts med ytterligare en psykologtjänst.

Det pedagogiska stödet för att stötta elever med psykisk ohälsa som riskerar hög frånvaro har intensifierats. Sedan 2023 arbetar bland annat nämnden med YAM (Youth Aware of Mental Health), en evidensbaserad intervention på gruppnivå för att främja psykisk hälsa och förebygga ohälsa. Under läsåret 2024-2025 fortsätter arbetet med YAM, med målsättningen att utöka antalet elever och skolor som omfattas av insatsen.

Under hösten 2023 startade projektet ”Hållbara övergångar” för unga i riskzonen och som finansieras av Europeiska Socialfonden (ESF). Projektets övergripande mål är att en större andel elever är kvar i studier och fullföljer grund- och gymnasieutbildning och att skolans organisering vid övergångar stärks utifrån elevens behov. Detta arbete fortsätter under 2025.

Nämnden prioriterar fortsatt samverkan med grundskolenämnden inom ramen för elevhälsans uppdrag, till exempel genom gemensamt fokus på de elever som har större behov av stöd i samband med övergångar mellan skolformer. Samverkan förstärks även inom studie- och yrkesvägledningen genom samordnade studie- och yrkesvägledare, som ger elever stöd och stärkt valkompetens. Detta förväntas gynna förutsättningarna inför gymnasievalet och öka elevernas motivation, vilket i sin tur kommer leda till att eleverna når sina utbildningsmål.

- Varje dag räknas

”Varje dag räknas” är ett projekt som startade 2024, och som kommer att intensifieras under 2025, för att stötta skolorna att öka elevernas närvaro och därmed deras förutsättningar att nå utbildningens mål. Insatserna kommer att utgå från de analyser som genomförts på de skolor som har störst utmaningar med hög frånvaro. Inom ramen för det närvarofrämjande arbetet har skolorna erbjudits utbildningsinsatser till pedagogisk personal och förstärkning resursmässigt för att arbeta mer aktivt med exempelvis frånvaroutredningar. I arbetet ingår de skolsociala teamen samt föräldraskapsstödare.

- Fokus på särskilt stöd

Under 2024 har utbildningsinsatser inom arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd genomförts. Ett implementeringsarbete pågår inom gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan under ledning av den centrala elevhälsan. Nämnden genomför under 2025 riktade satsningar för att

säkerställa att elever ges det särskilda stöd som de är i behov av. Fokus ligger på att följa upp skolornas utredningar, beslut och upprättade åtgärdsprogram. Uppföljningen ska bidra till att nämndens skolenheter stödjer elevers utveckling mot ökad måluppfyllelse och att elevers behov av stöd utreds skyndsamt.

- Fortsatt stärkt pedagogiskt stöd inom vuxenutbildning

I syfte att ge varje elev bästa möjliga förutsättningar att nå målen för sin utbildning fortsätter nämnden att rikta resurser till det pedagogiska stödet inom vuxenutbildningen. Satsningarna inkluderar den pedagogiska stödorganisationen (utbildningsområdets samlade organisation av specialpedagoger, speciallärare, kuratorer, bibliotekarier och IT-pedagoger) och dess främjande, förebyggande och åtgärdande utvecklingsarbete. Pedagogisk stödorganisationens arbete sker tillsammans med ledning, lärare och övrig personal. Under 2024 och framåt riktas även resurser inom vuxenutbildningen till en speciallärare i matematik samt till en förstärkt stödande resurs i svenska som andraspråk.

Vuxenutbildningen har fått riktade medel för att arbeta med värdegrundsarbete under 2024-2025. Inom ramen för detta har pedagogisk stödorganisation upprättat en handlingsplan med aktiviteter som bidrar till att säkerställa att värdegrundens hörnstenar belyses i undervisningen. Även förebyggande och motverkande aktiviteter gällande konflikter samt hedersrelaterat våld och förtryck ingår i verksamheten.

Pedagogisk stödorganisation erbjuder ett grundutbud med främjande aktiviteter inom

- mänskliga rättigheter,
- demokrati och demokratiska processer,
- allas lika värde,
- jämställdhet,
- sexualitet, samtycke och relationer.

- Satsningar för ökad trygghet och studiero

Alla Malmöbor har rätt att känna trygghet i sin vardag – i hemmet, i bostadsområdet, på jobbet och i skolan, på gator och torg men också på nätet. Det är en förutsättning för demokratin. Det brotts- och drogförebyggande arbetet är centralt för samhället och skolan. Trygghet och studiero är betydelsefullt för hur eleverna kommer att lyckas med målen för utbildningen. Nämnden beslutade att utifrån regeringens budgetproposition 2023 att inrätta skolsociala team som bland annat ska bidra till trygghet och studiero, öka närvaron för eleverna och förbättra samverkan mellan skolan och socialtjänsten. Satsningen påbörjades höstterminen 2023 i samverkan med grundskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden och kommer att intensifieras under 2025.

- Satsningar på brotts- och drogförebyggande arbete

Ytterligare en prioritering som förväntas bidra till ökad trygghet och studiero är ett etablerat samarbete med polisen, arbetsmarknads- och socialnämnden samt fritidsnämnden. Samarbetet benämns ”SSPF” (Skola, Socialtjänst, Polis, Fritid) och är ett brotts- och drogförebyggande arbete där målet är en fungerande skolgång. Målgruppen är barn och ungdomar upp till 18 år med någon form av normbrytande beteende. Samarbetet kommer att intensifieras under 2025 och utökas till att gälla flera skolor.

Utifrån varje skolas behov av stöd finns det förvaltningsövergripande funktioner som kan bistå med stöd när det gäller brotts- och drogförebyggande arbete. Förvaltningen har riktlinjer för en drogfri skola, som gäller för de kommunala gymnasieskolorna och vuxenutbildningen i Malmö. Under 2024 uppdaterades drogpolicyn för att ytterligare stärka nämndens verksamheter i det drogförebyggande arbetet. Detta arbete kommer att ske i samverkan med polis, socialtjänst och ”Maria Skåne, Malmö” (öppenvårdsmottagning för unga med missbruk).

4.6 Pedagogiskt utvecklingsarbete

Nämnden kommer under 2025 att fortsätta att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet i syfte att kunna identifiera utvecklingsområden för att rikta resurser dit de bäst behövs för nämndens elever och verksamheter. Det nationella kvalitetssystemet kommer användas som stöd för att få samsyn på ett utgångsläge och för att kunna identifiera vad som behöver utvecklas. Nämnden har beslutat om ramverk för det systematiska kvalitetsarbetet. Ramverket skapar strukturer och systematik för huvudmannens arbete med att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet, med utgångspunkt i skollag, läroplan och andra skolförfattningar. Nämndens satsningar ska bidra till förflyttning mot målen att en större andel unga ska uppnå gymnasieexamen inom utsatt tid. Detta förväntas bidra till goda uppväxtvillkor för barn och unga. Implementeringen av en ny lärportal kommer genomföras under 2024-2025 och kommer att underlätta uppföljningen av pedagogiskt stöd.

- Matematik och språkutveckling

Det systematiska kvalitetsarbetet har visat att eleverna i Malmö stad behöver öka måluppfyllelsen inom matematik och svenska som andraspråk. Nämnden genomför med start 2023 en satsning på matematik. En handlingsplan för att öka måluppfyllelsen har tagits fram på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i samverkan med rektorer. Planen implementeras i nämndens verksamheter under 2024-2025. I detta ingår att synliggöra vikten av lärarens roll och didaktiska kompetens inom ämnet, skapa delaktighet på alla nivåer i styrkedjan samt öka kunskapen om matematikämnet i förändring. Nämnden fortsätter även sitt arbete med språkutveckling i samtliga ämnen, för att säkerställa att skolornas professioner har den kompetens och den kunskap som behövs för att kunna erbjuda en språklig stimulans som kompenserar för elevers skilda förutsättningar.

- Introduktionsprogram

Under 2024-2025 kommer nämnden att vidareutveckla introduktionsprogrammen utifrån elevens individuella studieplan som verktyg för att följa elevens progression. Arbetet grundar sig i satsningarna som påbörjades 2023, och inkluderar kartläggning kring vilka undervisningsformer som är framgångsrika för att stärka elevernas lärande och utveckling. Det är viktigt att introduktionsprogrammen är flexibla och individanpassade. Målgruppens övergång till vidare studier eller arbete efter ett genomfört program kommer att följas upp i högre utsträckning under 2024 och 2025.

- Analys av betygsresultat

Nämnden kommer under 2025 att fokusera på att analysera betyg ur två perspektiv: betygsinflation och skolornas olika förutsättningar att stödja elevernas kunskapsutveckling. Flera studier de senaste åren har visat att betygen blir allt högre utan att detta motsvaras av att de faktiska kunskaperna ökat. Skolinspektionen har bland annat lyft denna problematik. Ett sätt att mäta betygsinflation är att jämföra skillnaderna mellan prestationer på nationella prov och betygsättning. Lärares bedömarkompetens är en central faktor för att säkerställa att betygen motsvarar de kunskaper, förmågor och färdigheter en elev har. Analysen av betyg avser även bidra till att utvärdera skolornas olika förutsättningar och behov för att stödja elevers kunskapsresultat. Resultatet förväntas utgöra ett underlag för fördelning av stödinsatser och resurser.

4.7 Stärkt demokrati- och värdegrundsarbete

Nämndens skolor prioriterar under 2025 och framåt värdegrundsarbetet och arbetet med mänskliga rättigheter. Där ingår arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En del av arbetet innebär att utveckla uppföljningen av skolornas främjande och förebyggande arbete. Nämnden medverkar även fortsatt i stadens gemensamma arbete för minoritetsgruppers rättigheter och i arbete med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Barnkonventionens artikel 12 understryker särskilt vikten av att barn och unga involveras och att barns eget perspektiv synliggörs och beaktas i åtgärder och beslut som rör dem. Malmö stad har även skyldighet att säkerställa att stadens tjänster och system för påverkan och inflytande är utformade på ett tillgängligt sätt utifrån människors olika funktionsnedsättningar. (Policy för mänskliga rättigheter, Malmö stad, 2022)

- Aktivt värdegrundsarbete

I Malmö stads ”Policy för mänskliga rättigheter” (2022) uttrycks att:

”Jämlikhet ur ett rättighetsperspektiv innebär att alla människor har rätt att få sina rättigheter tillgodosedda, att kunna leva trygga, fria från diskriminering och våld, åtnjuta jämlikhet i hälsa och levnadsvillkor och ha full delaktighet och makt att forma samhället och sina egna liv. ”

Nämndens skolor prioriterar under 2025 värdegrundsarbete för jämlikhet, barnrätt, jämställdhet och antidiskriminering samt mot hedersnormer, sexism, alla former av rasism och homo-, bi- och transfobi. Ett utvecklingsarbete kopplat till arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling pågår på huvudmannanivå och skolenhetsnivå. Under 2025 planeras ytterligare kompetensutvecklingsinsatser avseende kränkande behandling utifrån skollagen inom gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.

I enlighet med skollagen ska arbetet mot antisemitism och islamofobi integreras i det ordinarie värdegrundsarbetet på varje skola. En strukturerad återrapportering på huvudmannanivå genomförs kontinuerligt för att hantera incidenter gällande antidemokratiska uttryck och handlingar.

- Elevdemokrati och stärkt elevinflytande i den demokratiska beslutsprocessen

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen och fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Vidare fastslår barnkonventionen barnets rätt att höras och att uttrycka sin åsikt i administrativa beslut som berör barnet. I enlighet med dessa bestämmelser arbetar nämnden vidare med nämndens ungdomsråd. Nämnden har också tagit fram rutiner om hur barnperspektivet ska säkerställas i ärenden, som ska implementeras under 2024 och 2025.

- Kulturell allemansrätt och kulturombud på varje skola

Nämndens arbete med att stärka elevers tillgång till kultur, i enlighet med läroplanen och barnkonventionen, fortsätter under 2025. Varje gymnasieskola har sedan 2019 ett kulturombud som arbetar med att tillgängliggöra kulturnämndens utbud på respektive skola. Nämnden fördjupar sitt samarbete med kulturnämnden i syfte att i högre grad ge elever inom gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan möjlighet att ta del av stadens kulturutbud under skoltid genom den så kallade ”kulturella allemansrätten”, för att säkerställa Malmös barns och ungas rätt till goda uppväxtvillkor.

- Samverkan för ökad integration och självförsörjning

Malmö stad arbetar för att staden ska bli fri från segregation och mer jämlik. Samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Malmö stad sker inom ramen för den strategiska (SÖK) och den lokala överenskommelsen (LÖK). Stärkt samverkan förväntas öka andelen Malmöbor som blir självförsörjande och säkerställa en god kompetensförsörjning inom olika områden. Inom ramen för SÖK och LÖK ingår ett stort antal arbetsprocesser.

Med avstamp i kartläggningen av avbrottsrisker som gjorts inom ramen för Finsamprojektet ”Utebliven etablering”, som är en del av SÖK, prioriterar nämnden även under 2025 resurser för att

kunna erbjuda utökade studiedagar för en pilotgrupp inom sfi. Den prioriterade målgruppen för den utökade studiedagen är individer med kort studiebakgrund och som finns i olika arbetsmarknadsinsatser och arbetsmarknadsprogram.

Nämnden fortsätter även att prioritera medverkan i projektet ”Malmökraften” (ett samarbete mellan Malmö stad, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och primärvården i Region Skåne) och att utveckla samverkan kopplad till uppföljning, gemensam kompetensutveckling, informationsutbyte och vägledning. Detta görs för att skapa förutsättningar för att fler arbetssökande ska både påbörja och fullfölja sin utbildning.

- Fortsatt satsning på språkstudier för nyanlända Malmöbor

Svenska språket utgör en nyckel till integration och etablering på arbetsmarknaden. Nämnden fortsätter under 2025 satsningar på språkstudier. Satsningarna ska bidra till förflyttning mot målet om en god etablering för nyanlända samt till att stärka delaktigheten och den sociala sammanhållningen med ett särskilt fokus på svenska språket.

Nämnden fortsätter att utveckla stödinsatser för elever inom vuxenutbildningen. I detta är språkstöd och språkutveckling viktiga komponenter. Stödet till elever inom vuxenutbildningen utvecklas kontinuerligt genom att nämnden erbjuder kombinationsinsatser av svenskundervisning och yrkesvuxutbildning. För att underlätta för nyblivna föräldrar att studera bedriver nämnden fortsatt även sfi för föräldralediga genom öppen verksamhet på två förskolor. Arbetet med utåtriktad sfi intensifieras under 2025, för att på detta sätt nå flera grupper i behov av det. Arbetet med att kontinuerligt förbättra information till nyanlända på olika språk och att erbjuda samhällsinformation på lättbegriplig svenska fortsätter.

Eftersom Länsstyrelsen avslutade sitt uppdrag som samordnare av samhällsinformation övergår denna verksamhet till Malmö stads egen regi. Det gäller cirka 250–300 individer som är i behov av kurser inom samhälls- och hälsokommunikation. Förvaltningen bedriver i nuläget samhällsorientering i egen regi och i och med detta knyts banden tätare till den egna syv-organisation. Detta gynnar informationsinsatser kring vuxenutbildningen samt värdegrundsarbetet inom vuxenutbildningen.

Nämnden erbjuder kartläggning och validering av kunskaper till samtliga elever inom yrkesvux och planerar att erbjuda det till fler elevgrupper inom vuxenutbildningen. Testning av elever genomförs för att kunna identifiera vilka som har behov av en utökad utbildningstid. Parallellt med detta arbete fortsätter nämnden att erbjuda provningar för att individer snabbare ska kunna nå sitt individuella utbildningsmål.

4.8 Fortsatta insatser för kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Nämnden kommer under 2025 att fortsätta satsningarna för att säkra kompetensförsörjningen och utveckla arbetsmiljöarbetet. Nämndens satsningar förväntas bidra till förflyttningar mot målet att vara en attraktiv arbetsgivare, genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar, att säkerställa en god kompetensförsörjning. Fler Malmöbor, besökare och samhällsaktörer ska uppleva att Malmö stad levererar en god och likvärdig service genom hög tillgänglighet, professionellt bemötande, rätt kompetens samt genom att ligga i framkant i den digitala utvecklingen.

- Insatser för att säkra kompetensförsörjningen

Nämnden står inför en utbyggnad av antalet utbildningsplatser inom gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola. Det är svårt att prognosticera behovet av utbildningsplatser inom vuxenutbildningen, bland annat på grund av lågkonjunktorens konsekvenser på arbetsmarknaden och migrationens utveckling. Den senaste kompetensförsörjningsrapporten från 2023 visar att nämnden behöver växa med cirka 130 lärare fram till 2026 för att möta behovet, utöver pensionsavgångar och personalomsättning. Nationellt finns det en omfattande lärarbrist inom flera ämnesområden. Hittills

har nämndens verksamheter kunnat behålla höga behörighetsnivåer inom flertalet skolformer, och att säkra den framtida försörjningen av lärare är grundläggande för nämnden.

I personalframskrivningen för gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen lyfts följande verksamhetskritiska yrkeskategorier fram: ämneslärare, yrkeslärare, rektor, biträdande rektor och skolsköterska. Personalframskrivningen innebär sammantaget en prognostiserad ökning av förvaltningens verksamhetskritiska yrkeskategorier med 22 procentenheter fram till 2032. Det påbörjade partsgemensamma arbetet med HÖK-avtalet med fokus på arbetstid, tjänsteplaneringsarbete och arbetsmiljö har nått resultat och fortsätter under 2025. Fokus är att tillsammans skapa goda förutsättningar för lärare inom nämndens verksamheter.

- Goda förutsättningar för ledarskap

För att Malmö stad ska vara landets bästa offentliga arbetsgivare behöver chefer ha rätt förutsättningar för att kunna utföra sitt uppdrag på bästa sätt. Dagens snabba utveckling, med ständiga förändringar, ställer stora krav på ledarskapet. Löpande analys av såväl verksamheten som chefers uppdrag pågår och är en viktig del i hur organisationen och tillhörande stödresurser utformas. För att skapa goda förutsättningar för chefer att utöva ett närvarande och engagerande ledarskap med god måluppfyllelse, arbetar nämnden vidare med att avsätta medel för att öka chefstätheten i organisationen med en inriktning mot 25 medarbetare per chef.

- Medarbetarskap och kompetensutveckling

Hur väl nämnden arbetar med att främja medarbetarskap och kompetensutveckling är en avgörande faktor för att säkerställa att nämnden behåller nuvarande medarbetare och har möjlighet att rekrytera nya. Behovet av behöriga yrkeslärare och speciallärare ökar i takt med att organisationen växer och att det skapas fler utbildningsplatser inom yrkesutbildningar. För att kunna öka behöriga yrkeslärare samt lärare inom anpassad gymnasieskola och anpassad vuxenutbildning så kommer möjligheterna med det nya stadsbidraget för fortbildning att behöva nyttjas i större utsträckning. Ett arbete med att ta fram riktlinjer och en kommunikationsplan kopplat till detta pågår. Även insatser för att öka andelen behöriga yrkeslärare planeras. För dessa insatser behöver nämnden avsätta särskilda medel.

Det nationella professionsprogrammet, som förväntas träda i kraft 2025, kommer att påverka lärarnas tid för kompetensutveckling. Syftet med professionsprogrammet är att utveckla undervisningens kvalitet, att stärka professionerna och att öka attraktionskraften hos yrkena i skolväsendet. Meriteringssystemet syftar till att erkänna lärares och förskollärares kompetens. Hur formerna kommer se ut är ännu inte klarlagt, men resurser för detta arbete måste avsättas.

- Attraktiv arbetsgivare

En attraktiv arbetsmiljö utgör en viktig förutsättning för att möta utmaningen med kompetensförsörjningen, eftersom det påverkar såväl personalomsättning som rekryteringsläge. De närmsta åren kommer nämnden att ha fokus på att såväl förebygga risker i arbetsmiljö som att skapa förutsättningar för balans mellan resurser och uppdrag. Vidare har det lokala lönebildningsarbetet stor påverkan för förmågan att såväl behålla som att attrahera nya medarbetare, där fortsatta satsningar på verksamhetskritiska befattningar kommer att behöva ske.

Lärarstudenter är en viktig resurs för kompetensförsörjningen och arbetet med att utveckla verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom nämndens verksamheter behöver fortsatt prioriteras. Bland annat ska möjligheterna att erbjuda VFU-studenterna en anställning i direkt anslutning till sina avslutade studier och/eller arbete under studietiden undersökas.

- Användning av kompetens

Kompetensutmaningen handlar inte enbart om insatser för att öka antalet anställda. Nämnden satsar på att utveckla organisation och arbetssätt för att möta kompetensbristen. Fokus på arbetsorganisation, arbetstid och kompletterande professioner är viktigt, liksom insatser för att förlänga arbetslivet på olika sätt. Malmö stads nya pensionsriktlinje öppnar upp för möjligheten att behålla spetskompetens längre.

- Stärkt arbetsgivarvarumärke

Ett starkt arbetsgivarvarumärke är en viktig del i en organisations förmåga att kunna rekrytera, utveckla och behålla kompetens. En varumärkesstrategi tagits fram i syfte att säkerställa en röd tråd i förvaltningens arbetsgivarrelaterade kommunikation, både övergripande och på verksamhetsnivå.

Arbetet med att utveckla det främjande och förebyggande arbetsmiljöarbetet fortsätter, och under 2024-2025 kommer samtliga medarbetare att genomföra en utbildningsinsats i att förebygga hot och våld inom skola.

För att skapa goda förutsättningar för chefer med arbetsmiljöansvar kommer en utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete, framtagen tillsammans med huvudskyddsombud, samt kompetensutveckling inom konflikthantering att genomgå av samtliga chefer under 2024-2025. Det partsgemensamma utvecklingsarbetet utifrån kollektivavtal för lärare fortsätter även framgent.

4.9 Digitalt stöd och modern systemmiljö

Digitaliseringens möjligheter ska nyttjas för att öka likvärdigheten i arbetet för höjd måluppfyllelse och för att bidra till utvecklingen av digitalt kompetenta medborgare. Nämnden har säkerställt tillgången till datorer och annan digital utrustning i nämndens verksamheter. Nästa steg är att öka den digitala kompetensen och stärka kunskap om informationssäkerheten i samtliga av nämndens verksamheter. Vidare ska huvudmannen stödja verksamheter i att ta fram ett gemensamt förhållningssätt till generativ AI i linje med Skolverkets rekommendationer. Kompetensutveckling inom användning av AI i undervisningen är en nödvändig förutsättning för att kunna omsätta dessa tekniska möjligheter i nämndens verksamheter på ett likvärdigt sätt.

Projekt ”Modern systemmiljö” är ett samarbete mellan Malmö stads tre skolförvaltningar. Utbildningsnämnderna har behov av ett modernt och flexibelt systemstöd som möter de behov som finns och kommer behövas i framtiden. Syftet är att skapa en effektivare systemmiljö för medarbetare och chefer, och möjliggöra hållbara övergångar mellan och inom skolformer. Den nya systemmiljön kommer att bestå av tre samverkande system och implementeras under 2025.

- ett ”barn- och elevregister” som stödjer administrativ personal i arbetet med antagning, placering och resursfördelning.
- en ”lärportal” som ger förutsättningar för lärarnas administrativa arbete samt underlättar kontakt med vårdnadshavare och elev.
- en ”analysplattform” som genererar kvalitetssäkrat underlag och skapar möjligheter för rektorer och förvaltningen att genomföra övergripande analyser av ekonomi och måluppfyllelse.

Analysplattformen utvecklas internt inom Qlik Sense-miljö. Uppstart av utbildning inom analysplattformen sker i samband med implementering av barn- och elevregister.

Vid genomförande av den nya systemmiljön kommer det att under 2025 behöva avsättas resurser för att bland annat kompetensutveckla administrativ personal. Ledning och styrning av digitaliseringsarbetet behöver förstärkas för att säkerställa att denna utveckling kommer personal och elever till gagn.

4.10 Strategisk lokalförsörjning för ändamålsenliga lokaler

Nämnden arbetar för att möta kommande års befolkningsökning med ökat antal elever i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.

En växande organisation behöver hantera förändringar i lokalbehov och då krävs ökad kontroll och rådgivning över lokalbeståndet. Nämndens strategi för lokalplanering är att minska tillfällig inhyrning av lokaler och öka intern förhyrning av lokaler. Strategin ökar också beredskapen vid oförutsedda händelse och möjliggör samutnyttjande av lokaler mellan Malmö stads nämnder. Vidare är säkerhets- och trygghetshöjande insatser, såsom exempelvis skalskydd och brandskydd väsentliga komponenter för ändamålsenliga lokaler. Vid planering av skolenheter analyseras geografiska placering i relation till såväl skolsegregation, tillgänglighet och programutbud. Ytterligare en beredskap för att kunna tillgodose Malmöns unga en plats på en kommunal gymnasieskola kräver en snabb lokalhantering vid förändrat söktryck.

Hösten 2024 flyttar Malmö Citadellsgymnasium till nya lokaler och Malmö Neptunigymnasium startar. Detta ökar nämndens kapacitet med 2 200 platser. Båda skolorna kommer att erbjuda utbildningar inom såväl högskoleförberedande program som yrkesprogram. Klassrummens utformning möjliggör också att lokalerna kan användas för vuxenutbildning i framtiden. Vidare krävs det resurser för att finansiera den förhyrning som erfordras för att tillgodose lokalbehovet för särskilt organisatorisk enhet vid Bellevue gymnasium.

5. Ekonomi

5.1 Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

I nämndens uppdrag ingår ansvar för god ekonomisk hushållning. En mängd samarbeten pågår, som bidrar till nämndens måluppfyllelse kopplat till kommunfullmäktiges mål och god ekonomisk hushållning. Det handlar exempelvis om hållbara övergångar mellan utbildningsförvaltningarna, samverkansavtal med andra kommuner samt samarbete med näringsliv, branschorganisationer och ideella aktörer. Vidare är samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden betydelsefullt som underlättar Malmöbors möjligheter till självförsörjning. Flera reformer och förändringar i omvärlden innebär ökade kostnader för nämndens verksamheter.

- Gy 25 / Komvux 25

Reformen Gy 25 / Komvux 25 innebär att alla ämnesplaner ska utformas som sammanhållna ämnen med nivåer i stället för dagens kurser. Implementering av reformen som träder i kraft 1 juli 2025 är omfattande. Det handlar om att skapa en gemensam förståelse av reformens mål, syfte och innehåll och omfattar bland annat tolkning av ämnesplaner och programstrukturer samt förståelse för nya principer för bedömning/betygssättning. För vuxenutbildningen finns en mängd övergångsregler som innebär en successiv implementering de kommande åren. Nämndens kostnader för en likvärdig implementering i nämndens verksamheter beräknas till 5 miljoner kronor, exklusive eventuella riktade statsbidrag.

- Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning

Ändringar i skollagen ställer krav på huvudmän att ta hänsyn till ungdomars och vuxnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov vid planering och dimensionering av utbildning samt att säkerställa samverkan mellan kommuner och fritt sök. Lagändringarna ska tillämpas för utbildning som påbörjas 2025.

Eftersom vuxenutbildningen inte ersätts från kommunstyrelsen på grundval av demografiberäkningar, är en ökning av antalet helårsplatser en svår ekonomisk utmaning för nämnden. Sammanlagt uppskattas merkostnader för lagändringen till 1 miljon kronor.

- Resursintensiva utbildningar

Nämnden utökar antalet utbildningsplatser i anpassat gymnasium och i anpassad komvux inför läsåret 2025-2026. Anpassad utbildning är resursintensiv eftersom målgruppen har behov av anpassade lokaler och omfattande stöd.

Fortsatt satsning på yrkesprogrammen och ovan nämnda skollagsändring, som ökar möjligheter till grundläggande högskolebehörighet på yrkesprogram, innebär en utökning av programmens omfattning. Att utöka yrkesutbildningsplatser bidrar samhällsekonomiskt till en tidigare självförsörjning för målgruppen, men det är kostsamt för nämnden. Förväntade kostnadsökningar avser utökad undervisningstid, utmaningar i att rekrytera behöriga yrkeslärare samt utökad lokalbehov.

Svenska språket är viktigt för att komma in på arbetsmarknaden i Sverige. Notera att nämndens kombinationsutbildningar, en kombination av utbildning i svenska och yrkesämnen är resurskrävande i uppbyggnadsfasen.

Finansiering av fler anpassade utbildningsplatser och yrkesutbildningsplatser kräver resursallokeringar inom nämndens ram. Merkostnader för att rekrytera behöriga yrkeslärare beräknas till 1 miljon kronor och uppbyggnad av kombinationsutbildningar till 1 miljon kronor.

- Kompensatoriskt uppdrag

Särskilt stöd och insatser för psykisk hälsa, värdegrundsarbete samt hållbara övergångar (mellan och inom skolformer samt till arbetslivet) sker inom ramen för det kompensatoriska uppdraget. Under hösten 2024 inrättas en särskild organisatorisk enhet vid Bellevue gymnasium med syftet att öka trygghet och studiero samt att erbjuda stöd av kompletterande professioner under skoldagen för elever som är i behov av det. Denna verksamhet kommer också skapa förutsättningar för hållbara övergång till utbildning för ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret. Finansiering av denna enhet beräknas till 3 miljoner kronor.

- Lokalhyror och etablering av nya skolor

Eftersom lågkonjunktur och relativt höga räntor förväntas bestå uppskattas även 2025 års hyreskostnader öka. Vidare är etablering av nya skolor, övrig utbyggnad av antalet gymnasieplatser samt underhåll av befintligt lokalbestånd kostsamt. Dock är detta nödvändigt för att säkerställa funktionella, hälsosamma och trygga undervisningslokaler för en växande befolkning. För att effektivisera stadens resurser gällande lokaler görs ekonomiska analyser vid hantering av hyresavtal som löper ut med externa fastighetsägare samt när man planerar för nya skolenheter.

De ekonomiska utmaningarna för nämnden blir nu alltmer påtagliga, vilket bidrar till behovet av effektiviseringar i kärnverksamheten, om inte utbyggnadskompensation tilldelas nämnden utifrån den förväntade utökningen av lokalbeståndet inom gymnasiet.

- Specialistkompetenser

Förändringar i lagstiftning, ökad statlig styrning samt ett ökat behov av stöd att genomföra huvudmannauppgifterna kräver resurser avseende specialistkompetenser av olika slag.

- Modern systemmiljö för utbildningsnämnderna

Utbildningsnämnderna har behov av ett modernt och flexibelt systemstöd. Med anledning av detta startade utbildningsnämnderna ett projekt, som ska lägga grunden för en ny och modern systemmiljö.

Enligt antaganden gjorda innan upphandling beräknas gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens driftkostnad för systemkostnaderna öka med cirka 1 miljon kronor per år. Utöver detta kommer resurser att krävas i implementeringsfas och systemförvaltning inom kärnverksamheten, som uppskattas till 1 miljon kronor.

Med anledning av att genomförd upphandling och tilldelningsbeslut av nytt barn- och elevregister är överklagat finns det en risk för merkostnader som i dagsläget är svåruppskattade.

FINANSIERINGSBEHOV	2 025
Gy 25 - ämnesbetyg och fritt sök	5 000
Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning	1 000
Kombinationsutbildningar	1 000
Kompetensförsörjning behöriga yrkeslärare	1 000
Kompensatoriskt uppdrag	3 000
Modern systemmiljö	2 000
Summa kostnadsökningar/finansieringsbehov	13 000

Nämnden befinner sig i ett svårare ekonomiskt läge sedan 2023, på grund av kostnadsökningar kopplade till lokaler, el, löner, förbrukningsmaterial och skolmältider. Även under 2025 förväntas kostnader öka men i lägre omfattning, vilket medför behov av resursallokeringar inom nämndens ram för att finansiera kostnadsökningarna.

5.2 Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBIDRAG, benämning/ändamål	Ansvarig myndighet/bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Asylsökande barn i förskola/skola	Migrationsverket	500	500
Etableringsinsatser/intro nyanlända	Migrationsverket	30 974	30 975
Fortbildning av lärare och förskollärare för 2024	Skolverket	240	
IB-utbildning	Skolverket	100	100
Icke folkbokförda barn	Skolverket	420	420
införande av ämnesbetyg för 2024	Skolverket	1 209	1 000
Inköp av skön- och facklitteratur (belopp 2025 oklart)	Skolverket		
Karriärtjänster lärare/lektorer	Skolverket	7 736	8 000
Lärlönelyftet	Skolverket	11 600	11 600

Lärlingsutbildning gymnasieskolan	Skolverket	7 300	7 000
Nordiska elever inom gymnasieskolan	Skolverket	400	400
Nytt fortutbildningsuppdrag	Skolverket	200	200
Papperslösa barn inom gymnasieskolan	Skolverket	280	280
Personalförstärkning av speciallärare	Skolverket	300	300
Personalförstärkning elevhälsa	Skolverket	2 521	2 000
Praktiknära forskning		64	64
Regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning	Skolverket	50 800	51 000
Skolsociala team	Skolverket	253	250
Sommarlovsskola + övriga lovskolor	Skolverket	603	600
Specialpedagogik för lärande 24/25	Skolverket	36	36
Utbildningsplatser inom yrkeshögskola	Myndigheten för Yrkeshögskola	5 400	6 000
Övriga stb-projekt, uppdrag		532	500
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa	121 468	121 225

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
ESF-projekt hållbara övergångar	Europeiska socialfonden	1 100	900
EU-bidrag för skolprojekt	ESF, CEB	2 000	2 000
Fondmedel till elever och lärare	Diverse stiftelser och fonder	3 000	3 000
Lönebidrag	AMS och FK	900	900
Momskompensation	Skatteverket	45 000	46 000
Nystartsjobb	AF	1 800	1 500
Projekt utebliven etablering sfi	Samordn.förbund Finsam	600	-
Stöd till riksidrottsgymnasium	Riksidrottsförbundet, Sv Friidrottsförbundet	361	350
Övriga bidrag		200	200
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	54 961	54 850

5.3 Begäran om investeringsram

Nämndens ordinarie investeringar beräknas ha en omslutning, med god planering, på cirka 20 miljoner kronor per år. Ramen avser investeringar i inredning och utrustning som görs i samband med om- och tillbyggnation samt behov av att byta ut delar av befintlig inredning på grund av årligt slitage.

Nämnden har under 2024 inventerat skollokalernas säkerhetsinstallationer med fokus på brand- och utrymningslarm och passersystem. Inventeringen visar att en stor andel av nämndens säkerhetsinstallationer är i behov av utbyte under kommande femårsperiod. Ersättningsinvesteringarna är nödvändiga för att uppfylla gällande myndighetskrav samt för elever och anställdas säkerhet i skolan. Detta kommer att innebära högre kostnader för nämnden. Utöver ersättningsinvesteringarna

arbetar nämnden aktivt med att säkerställa att servicen av befintliga system är fullgod.

Inför läsåret 2025-2026 flyttar Malmö Citadellsgymnasium till nya lokaler och Malmö Neptunigymnasium startar vilket tillsammans ger 2 200 nya utbildningsplatser. Skolorna förväntas fyllas gradvis och även investeringar kommer ske successivt varpå en del investeringar kommer göras under 2025, motsvarande 15 miljoner kronor. Utöver investeringsram bidrar detta till ökade driftskostnader för nämnden i form av kapitalkostnader och hyreskostnader för ny gymnasieskola.

De kommande årens ökning av antalet ungdomar i gymnasieåldern ställer krav på att utforma en växande utbildningsorganisation, som tillgodoser elevernas förstahandsval av utbildningsprogram samt ger de elever som söker till kommunal gymnasieskola plats inom ramen för samverkansavtalet inom Skåne och västra Blekinge. Detta innebär att nämnden skapar fler platser och investeringsbehovet beaktas i planering gällande disponering av nämndens investeringsram.

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Lösöre och fasta digitala installationer (tkr)	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Investeringar kopplade till nya gymnasieskolor (tkr)	15 000					
Summa investeringsram	35 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000

Budgetskrivelse 2025

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Lagändringar och övriga nationella beslut och utredningar	5
Omvärldstrender som påverkar Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden.....	7
Utmaningar för Malmös bostadsförsörjning	10
Förändringar i Malmö stad som skulle möjliggöra förbättringar för äldre Malmöbor och för äldreomsorgen i staden.....	10
Hälsa-, vård och omsorgsnämndens bidrag till måluppfyllelsen	11
Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens bidrag till att minska nettokostnaderna i staden som helhet	11
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	12
Framtidens och Malmös äldreomsorg	12
Verksamhetsförändringar.....	12
Förbättra brukarnas upplevelse av kvalitet i hemtjänsten genom att utveckla styrningen mot tillit och utan minutscheman.....	13
Effektiviseringar	14
Kompetensförsörjning och kompetensutveckling	14
Chefers förutsättningar	16
Välfärdsutveckling och digitalisering	17
Kvalitetsutveckling	18
Malmö stads och hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbete med utmaningar i bostadsfrågan.....	19
Kommunbidrag	20
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	22
Begäran om investeringsram	24
Investeringsram	24

Sammanfattning

Budgetskrivelsen utgör nämndens information till politikerna i kommunstyrelsen inför deras beredning av förslag till budget 2025 med plan för 2026-2027. För investeringarna gäller plan för 2026-2030.

Resurser behöver ställas om till äldre

Enligt SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) förväntas antalet barn och unga i Sverige minska med 200 000 fram till 2033. I Malmö förväntas antalet barn i åldern 0-6 år att minska med 2000 barn fram till slutet av 2020-talet för att sedan börja öka igen. Det innebär betydligt mindre behov av förskola, skola och barnomsorg. Samtidigt ökar antalet personer över 80 år. Förändringen innebär att resurser kommande år behöver ställas om från verksamheter riktade mot barn och unga till verksamheter riktade mot äldre.

Antalet äldre Malmöbor förväntas öka med strax under 11 000 personer fram till år 2034. För att möta förändringen arbetar nämnden, i samarbete med kommunsverige, med att effektivisera arbetssätten, att utveckla och ta i bruk digitala lösningar och tjänster inkluderat AI, att säkra kompetensförsörjningen genom rekrytering och utbildning och genom att utveckla det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Ökade kostnader eller minskade intäkter

Fler personer med omfattande och komplexa vårdbehov ska i större utsträckning få möjlighet att vårdas i hemmet. Omställningen till nära vård fortgår och ställer ökade krav på hela förvaltningen avseende bland annat kompetensutveckling, bemanning och planering. Kostnaderna ökar samtidigt inom hemtjänsten, hemsjukvården och särskilt boende då vårdtyngden ökar samtidigt som kostnaden för hjälpmedel ökar.

Nämnden arbetar med att fasa ut delade turer vilket innebär behov av ökade personalresurser vilket ger ökade kostnader vilka inte längre täcks av statsbidrag. Nämnden arbetar med att öka ledartätheten som ett led i att förbättra chefers förutsättningar, vilket också genererar ökade kostnader.

Delar av nämndens verksamhet finansieras i nuläget av riktade statsbidrag. Tillfälliga och riktade statsbidrag i denna omfattning riskerar att på sikt leda till underfinansierad verksamhet när dessa bidrag dras in. Statsbidragen försvårar nämndens möjlighet till planering på sikt.

Stadens insatser för att underlätta för äldre malmöbor och för nämndens verksamhet

Äldre malmöbor behöver synliggöras i högre grad än vad som sker idag i olika beslutsprocesser inom staden, vilket också ligger i linje med WHO:s ramverk för äldrevänliga städer. Det gäller till exempel boende som behöver planeras utifrån äldre med lägre inkomster och en universell utformning av stadens gemensamma miljöer.

Effektivisering och utveckling

Arbete pågår med att bilda en samlad hemtjänst inom staden. Det innebär att hemtjänstinsatser för funktionsstödsnämndens målgrupper återigen kommer att utföras av hälsa-, vård- och omsorgsnämnden. Viktiga delar i den effektiva verksamheten betyder bland annat att ha rätt antal och typ av boendeplatser utifrån behov, att anpassa dagverksamheten utifrån behov, att legitimerade yrkesgruppers insatser riktas på rätt saker och att tröskelprincipen tillämpas i fördelningen av arbetsuppgifter mellan kommunen och regionen.

Arbetet med att minska inhyrningen av bemanningssjuksköterskor fortsätter och en resursmodell införs som ger riktning för organisering, arbetstidsförläggning och samarbetsformer kring bemanning. Heltidsorganiserade verksamheter, minskad andel timavlönade timmar och mer strategisk bemanning vid korttidsfrånvaro utgör viktiga delar i utvecklingsarbetet.

En förstudie om serviceinsatserna inom ordinärt boende förväntas ge riktning för förändrade arbetssätt och revidering av riktlinjer för myndighetsutövningen är under framtagande.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Lagändringar och övriga nationella beslut och utredningar

Ny socialtjänstlag

Med den nya socialtjänstlagen 2025 ska socialtjänsten bli mer förebyggande, tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad. Beslut om framlagd proposition ska fattas i november 2024. Förändringarna kommer att kräva en omställning i arbetssätten. Större fokus läggs på förebyggande arbete och flexibla arbetssätt som ska vara grundat i vetenskap och beprövad erfarenhet. Stadens arbete inom ramen för åldersvänliga städer kan stödja detta arbete.

Bidra till socialtjänstdataregister

Regeringen har gett en utredare i uppdrag att föreslå ett samlat regelverk för socialtjänstdataregister som ska redovisas i juli 2024. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att analysera kommunernas förutsättningar och behov inför införandet av en socialtjänstdataregisterlag.

Utökad kommunalt ansvar för brottsförebyggande arbete

Den 1 juli 2023 trädde lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i kraft. Det utökade ansvaret innebär bland annat att kommunerna ska kartlägga och analysera brottsligheten inom sina geografiska områden och ta ställning till behov av brottsförebyggande åtgärder. Kommunerna får även utökad ansvar för samordningen av det brottsförebyggande arbetet. Ett utbrett problem är att äldre utsätts för bedrägerier, både av ringa och allvarlig karaktär. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden kommer arbeta proaktivt mot bedrägerier riktade mot äldre.

EU-direktiv om cybersäkerhet

Nämnden följer vilka konsekvenser de nya EU-direktiven avseende cybersäkerhet NIS2-direktivet (Säkerhet i nätverk och informationssystem) respektive CER-direktivet (Motståndskraft i samhällsviktig verksamhet) kan komma att få. Ett delbetänkande *Nya regler om cybersäkerhet* (SOU 2024:18) överlämnades i mars i år. Bestämmelserna i direktiven träder i kraft den 18 oktober 2024. Utvecklingsarbetet är gemensamt för hela Malmö stad och inbegriper att ta fram och kommunicera nödvändiga styrdokument, IT-stöd, kompetenshöjande insatser och att etablera en stadsgemensam process för riskanalys. För nämnden innebär detta striktare krav på säkerhetsåtgärder, omfattande incidentrapportering, krav på ledningen som även får ett personligt ansvar samt mer omfattande sanktioner vid brist på efterlevnad.

En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten

Utredningen om en effektivare tillsyn över socialtjänsten, som presenterades i mars 2024, har sett över möjligheterna att förbättra förutsättningarna för Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att utöva tillsyn och ha möjlighet att ingripa när tillsynen visar på brister inom socialtjänst eller verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Utredningen är till stora delar koncentrerad till LSS - området och de verksamheter som i Malmö ligger under Arbetsmarknads- och Socialnämndens ansvar. Äldreomsorgen berörs dock genom utredningens förslag om att IVO bör ges möjlighet att utföra statlig kvalitetsgranskning som ett komplement till sin tillsyn. Det föreslås att IVO och Socialstyrelsen får ett gemensamt regeringsuppdrag om att utreda förutsättningarna för att införa kvalitetsgranskning inom socialtjänsten, men även inom hälso- och sjukvården.

Medel ska stötta nyanländas jobb inom hälso- och sjukvård

Regeringen beslutar att ge länsstyrelserna i uppdrag att fördela medel till utbildningsprojekt för nyanlända, asylsökande och personer som beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet med erfarenhet av

arbete inom hälso- och sjukvård eller utländsk vårdutbildning. Syftet är att underlätta gruppens arbetsmarknadsetablering och stärka hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. Uppdraget ska samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län. Länsstyrelserna ska senast den 31 mars 2025 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet

Folkhälsomyndigheten gör kartläggning av äldres psykiska hälsa

Många äldre uppger att de har ett gott psykiskt välbefinnande. Samtidigt är den psykiska ohälsan omfattande och uttaget av antidepressiva och lugnande läkemedel högt. Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag att kartlägga äldres psykiska hälsa och ska i genomförandet beakta äldres egna erfarenheter. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 1 september 2025

Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård

Frågan om läkartillgången i kommunal hälso- och sjukvård är alltmer angelägen och kommunernas möjlighet att säkra läkartillgången i den kommunala hälso- och sjukvården ses över. En särskild utredare är tillsatt som ska

- analysera och redogöra för kommunernas nuvarande förutsättningar att anlita läkare på regionernas bekostnad samt effektiviteten i nuvarande system,
- vid behov föreslå åtgärder som stärker kommunernas möjligheter att anlita läkare på regionernas bekostnad,
- vid behov föreslå åtgärder som skärper regionernas skyldighet att tillhandahålla läkare till kommunal hälso- och sjukvård,
- föreslå en ordning där kommuner kan anställa läkare
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Utgångspunkten ska vara ett oförändrat huvudmannaskap. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2024.

Språkrav för personal i äldreomsorgen Dir 2023:44

En nationell utredare har uppgiften att utreda vilka krav på svenska språket som ska krävas i syfte att stärka patientsäkerheten inom vård och omsorg om äldre. Utredaren ska bland annat analysera och ta ställning till

- vilken nivå på kunskaper i svenska språket som är lämplig för undersköterskor och vårdbiträden som arbetar i äldreomsorgen,
- analysera och vid behov föreslå krav och lämplig nivå på kunskaper i svenska språket även för andra yrkesgrupper som arbetar i äldreomsorgen,
- analysera och föreslå hur språkraven kan utformas, bedömas, skyndsamt införas i verksamheten och kvalitetssäkras,
- analysera och redovisa konsekvenser av språkraven för äldreomsorgens personal- och kompetensförsörjning i såväl offentlig som privat regi samt
- analysera och föreslå kostnadseffektiva insatser som exempelvis arbetsgivaren, kommunerna och staten kan vidta och som kan hjälpa befintlig personal i äldreomsorgen att snabbare nå kraven på kunskaper i svenska språket.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2024.

Ökat behov av kompetens inom hälsofrämjande och förebyggande arbete

I betänkandet *Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer* (SOU 2022:41) bedöms att kompetensen inom hälsofrämjande och förebyggande arbete samt rehabilitering och habilitering behöver öka i kommunerna för att kunna möta nuvarande och framtida utmaningar. Det gäller på såväl verksamhetsnivå som ledningsnivå.

Den kommunala hälso- och sjukvården möter personer som i hög grad också är i behov av hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser. Sådana insatser bedöms kunna bidra till att öka individens livskvalitet och hälsa genom hela livet. Vidare bedöms ett stärkt fokus inom dessa områden

kunna bidra till att skjuta upp eller förebygga en del vård- och omsorgsbehov. Det gäller till exempel händelser som är kopplade till undvikbara kostnader, exempelvis fallolyckor, läkemedelsbiverkningar och besök på akutmottagningar. Sammantaget förväntas en ökad kompetens inom dessa områden kunna bidra till en mer effektiv användning av de gemensamma välfärdsresurserna.

Socialstyrelsen och Nationella vårdkompetensrådet har fått i uppdrag att ta fram förslag till nationell plan för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. Planen ska innehålla förslag på insatser. I uppdraget avses insatser för att utveckla, motivera och behålla de medarbetare som idag arbetar inom hälso- och sjukvården, för att locka tillbaka vårdpersonal som lämnat yrket samt för att attrahera nya medarbetare. Uppdraget innebär också att en nationell kartläggning av behovet av hälso- och sjukvårdspersonal nu och framöver ska göras. Kartläggningen ska innehålla en redogörelse för ansvarsfördelningen för kompetensförsörjningsfrågor mellan vårdhuvudman och staten. Uppdraget ska slutredovisas 1 november 2024.

Krisberedskap och civilt försvar

Regeringen har tillsatt en utredning gällande vilket grundläggande beredskapsansvar kommuner och regioner bör ha inför och under fredstida kriser och höjd beredskap. Utredningen redovisas under 2024. Beroende på vilka förslag utredningen landar i kan det kommunala ansvaret och finansieringen komma att ändras.

MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) har i samverkan med myndigheter och branschorganisationer tagit fram en strategi för försörjningsberedskap. Av den framgår önskad förmågeutveckling 2021–2030. För att samhället ska fungera vid fredstida kriser, höjd beredskap eller krig är kommuners och regioners förmåga att bedriva sin verksamhet av yttersta vikt. En utgångspunkt för arbetet är den s.k. ansvarsprincipen som innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden, så långt det är möjligt, har ansvaret för verksamheten även under en kris. Planeringen för försörjning av varor och tjänster kan vara en del i kommunens eller regionens arbete med kontinuitetshantering.

Omvärldstrender som påverkar Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Malmö stad har gjort en trend- och omvärldsanalys som innehåller fem Megatrender och 15 omvärldstrender. Omvärldsanalysen ger underlag för planering på kort till medellång sikt (1-10 år) och visar vilka förändringar i omvärlden som påverkar Malmös utveckling mot år 2035.

De fem megatrenderna har både direkt och indirekt påverkan på stadens uppdrag och nämndens arbete, nämndens målgrupp och äldre Malmöbor. De fem megatrenderna är: Varmare klimat och hårt brukade resurser, digitalisering, automatisering och AI-fiering, globalisering på reträtt, urbanisering med nyansering och åldrande befolkning.

Megatrenden en åldrande befolkning och en samtidig trend med låga födelsetal syns i stora delar av västvärlden och så även i Malmö. Kombinationen av låga födelsetal och en åldrande befolkning innebär allt större utmaningar gällande försörjningskvoten, vilket påverkar både skatteintäkter, kompetensförsörjning och behovet av kommunala tjänster. Morgondagens äldre antas bli allt friskare och behålla hälsan längre, men åren med nedsatt hälsa försvinner inte. Ett ökat antal äldre antas innebära ett allt större kostnadstryck på både kommuner och regioner samt att samhället i stort behöver anpassas i högre utsträckning efter denna grupp.

Förvaltningen har analyserat och bearbetat omvärldstrenderna och framför allt tagit fasta på tre omvärldstrender som anses ha särskilt stor påverkan på nämnden och som förväntas kunna påverka Malmöbors likvärdiga tillgång till nämndens verksamhet.

Av de 15 omvärldstrenderna är det Tilltagande kompetensbrist i dubbel bemärkelse, Ökad och flerdimensionell ojämlikhet och Effektiviseringsstryck i offentlig sektor och som är av vikt att särskilt belysa både ur perspektivet kring mänskliga rättigheter och att skapa långsiktiga förutsättningar att bedriva verksamheten hållbart.

Trend 1: Tilltagande kompetensbrist i dubbel bemärkelse

Trenden handlar om att det kommer stora pensionsavgångar samtidigt som nyutbildade inte matchar efterfrågan på arbetskraft. Därtill finns en konkurrens om de kvalificerade medarbetarna. Industri, handel, omsorg och hantverksbranscher är några sektorer som har stort behov av tekniskt och socialt kunnig personal. De flesta bristyrken kräver gymnasieutbildning, ofta mer. För individer med kortare utbildning är tillgången på jobb istället låg. Hård konkurrens gör att inte minst många utrikesfödda, med begränsade språkkunskaper i svenska och låg utbildningsnivå, står längre ifrån arbetsmarknaden.

Utvecklingen med fler personer över 80 år sker samtidigt som gruppen i arbetsför ålder ökar i långsammare takt än den äldre befolkningen. Riskerna och effekterna av kompetensbristen är att arbetsmiljön kan påverkas negativt för de medarbetare som finns inom verksamheten och det finns en risk för Malmöbon att kvaliteten blir sämre. Detta kan i sin tur leda till en urholkning av verksamhetens legitimitet hos både medborgare, arbetstagare, de som erhåller vård och omsorg och skattebetalare. Samtidigt kan trenden tillsammans med effektiviseringstryck i offentlig sektor gynna en snabbare omställning med förändringar och nytänkande som tidigare inte upplevts möjliga. Exempel på detta kan vara tydligare och större diversifiering av arbetsuppgifter där mer specifika kompetenser tas till vara i större utsträckning och fler kan erbjudas olika möjliga karriärvägar. Andra exempel är nya och breddade rekryteringsarenor, nya sätt att få tillgång till utbildning för att kunna arbeta inom äldreomsorgen. AI inom olika sektorer som ersätter olika manuella sysslor kan innebära ett något förbättrat rekryteringsunderlag för nämnden under förutsättning att nämnden lyckas rekrytera dessa medarbetare. Kompetensbristen kräver många tillvägagångssätt för att övervinnas. Detta beskrivs närmare under rubriken *Förändring och utveckling av nämndens verksamhet*.

Trend 2: Ökad ojämlikhet bland stadens äldre

För Malmös äldre befolkning handlar ökad och flerdimensionell ojämlikhet (till exempel vad gäller utbildningsnivå, födelseland, boende, boendeplats, inkomster, ekonomi, tillgång till samhällsservice, påverkan av klimatförändringar) om att den segregerade staden även påverkar åldrandet och ålderdomen. Nämndens uppdrag är att vara det yttersta skyddsnätet för nämndens målgrupper och verksamheten ska präglas av likvärdighet i tillgången till stöd och hjälp.

Trend 3: Effektiviseringstryck i offentlig sektor

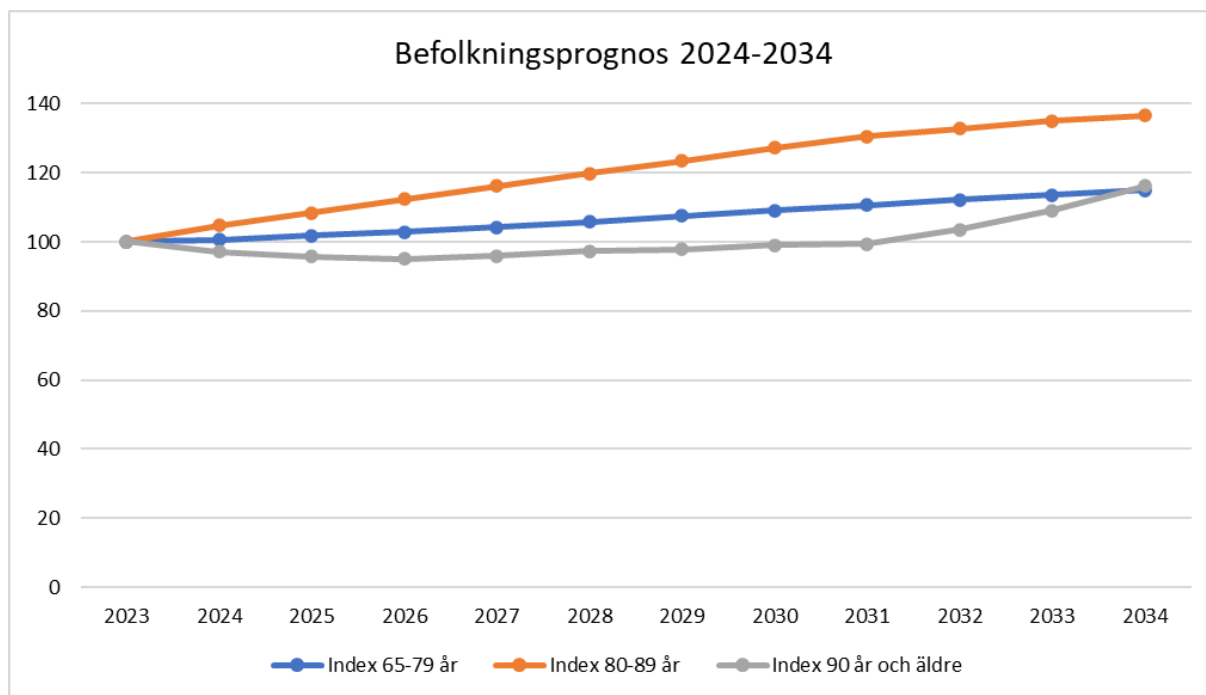
I Malmö stads omvärldsanalys anges att offentlig sektor redan befinner sig i en tid där resurserna ska räcka till fler och större behov. Detta anges vara en effekt av bland annat en högre andel äldre, ökade kostnader för kommunerna efter flyktingkrisen, långsiktiga effekter av Covid-19-pandemin, krisberedskap samt klimateffekter.

De risker som finns kopplat till trenden är att det blir ett allt för snävt fokus på den lagstadgade kärnverksamheten, att servicenivån sänks och att resurser enbart prioriteras till de allra största behoven och att övriga behov får stå tillbaka. Det finns också en risk att långsiktiga investeringar gällande förebyggande arbete får stå tillbaka till förmån för mer kortsiktiga lösningar. Samtidigt kan ett effektiviseringstryck också främja innovation, lärande och omställning till nya arbetssätt som under andra förutsättningar inte hade skett eller gått mycket långsamt. När effekterna av trenden är framförallt negativa kan de i sin tur leda till att den flerdimensionella ojämlikheten ökar. Om trenden istället får mer positiva effekter i form av innovation och lärande kan detta bidra till att minska flerdimensionell ojämlikhet genom till exempel nya arbetssätt. Trenden behöver med andra ord hanteras utifrån dessa två vågskålar med både potentiellt negativa och positiva effekter och risker för Malmöbon.

Effektiviseringstryck handlar också om att det finns en förväntan på hög digital tillgänglighet. Idag är människor vana vid, och förväntar sig, hög digital tillgänglighet och effektiva processer i kommunikationen med myndigheter, så även äldreomsorgen. Den digitala tillgängligheten för Malmöbor som är brukare, anhängig och patient är obefintlig i jämförelse med andra myndigheter och organisationer. Att kunna ta del av sina ärenden, anteckningar, bokade besök, uppföljningar och beslut digitalt, är idag något av en standard som de flesta förväntar sig att ha tillgång till i kommunikationen med myndigheter. Manuella och tidskrävande processer avseende till exempel frågor, ansökningar och beslut, har potential att förenklas och effektiviseras av digitala flöden, samtidigt som det finns ett digitalt utanförskap att förhålla sig till.

Befolkningsutveckling

Antalet äldre Malmöbor förväntas öka med strax under 11 000 personer fram till år 2034. Ökningar sker framförallt i gruppen 65-79år (cirka 6000 personer) och gruppen 80-89år (cirka 4400 personer). Gruppen 90 år och äldre minskar fram till 2026 för att sedan öka succesivt med totalt 450 personer fram till 2034.

Utvecklingen fram till 2034 innebär att hela gruppen 65 år och äldre ökar med cirka 20% vilket motsvarar strax under 11 000 personer. Den procentuellt största ökningen sker i gruppen 80-89 år där ökningen är 37% mellan 2023 och fram till 2034.

Utifrån den senaste tillgängliga statistiken från 2023 för Malmö stad i Kolada hade 21% av befolkningen i gruppen 80 år och äldre hemtjänstinsatser och 8,8 % av befolkningen 80 år bodde på särskilt boende. Om motsvarande procentsatser skulle appliceras framåt till 2034 skulle det innebära att antalet personer 80 år och äldre med hemtjänst ökar från 3140 år 2023 till 4170 år 2034. På samma sätt skulle antalet personer på särskilt boende öka från 1300 till 1750. Siffrorna avser median under året och speglar därför inte det verkliga antalet brukare inom förvaltningen. Beräkningen syftar till att omsätta befolkningsutvecklingen till siffror utifrån verksamheten och dess omfattning och synliggöra framtida behov.

Demografiska utmaningar hotar kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen

Givet den demografiska utvecklingen är utmaningarna stora framöver. Enligt Socialstyrelsens lägesrapport Vård och omsorg om äldre (2023) innebär den demografiska utvecklingen en ökad efterfrågan på personal till välfärden. Det behövs flest medarbetare inom äldreomsorgen, där ytterligare 59 000 personer måste anställas fram till 2031. Det innebär en ökning med drygt 30 procent, till omkring 245 000 anställda. Under samma period beräknas nästan lika många gå i pension. Sammantaget bedöms äldreomsorgen, med dagens personaltäthet och arbetssätt, behöva rekrytera drygt 110 000 personer för att möta de ökade behoven av omsorg och för att ersätta pensionsavgångar.

Sveriges kommuner och regioner skriver i sin ekonomiska rapport att Statistiska centralbyrån i sin befolkningsframskrivning i jämförelse med 2023 så är befolkningsstillväxten i årets prognos mer än halverad de kommande tio åren. Framförallt är det antalet barn och unga som förväntas minska fram till 2033. Det handlar både totalt sett för Sverige om minskade skatteintäkter men även om minskade behov av förskola och skola. SKR skriver samtidigt att antalet personer över 80 år förväntas öka i den takt som antagits i tidigare prognoser. Sammantaget menar SKR att detta innebär att resurser behöver ställas om från verksamheter riktade mot barn och unga till verksamheter riktade mot äldre. Denna utveckling som beskrivs för landet som helhet gäller även för Malmö till stora delar.

Utmaningar för Malmös bostadsförsörjning

Det har under 2022–2024 skett en inbromsning av bostadsbyggandet i Malmö med färre sökta detaljplaner och färre byggstartade bostäder. Orsaken är till stor del den ekonomiska lågkonjunkturen, som har slagit hårt mot både byggsektorn och hushållens möjlighet att efterfråga bostäder. Bland annat har andelen människor som har det lätt eller mycket lätt att få hushållsekonomin att gå ihop sjunkit de senaste åren, medan andelen som har det svårt eller mycket svårt har ökat.

Samtidigt kommer Malmös befolkning att fortsätta öka genom födelseöverskott och inflyttning. Grupper med begränsade ekonomiska marginaler kan därför få svårare att finna en lämplig bostad, exempelvis unga vuxna, ensamstående kvinnor med barn, personer med funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa, nyanlända och äldre malmöbor. Det innebär också en ökad risk för hemlöshet och trångboddhet. Det är i dagsläget även svårt att förutspå hur dels ekonomin, dels byggsektorn återhämtar sig och vilka konsekvenser det kommer ge på sikt för Malmös bostadsförsörjning. Ett långvarigt minskat bostadsbyggande skulle exempelvis kunna påverka Malmös kompetensförsörjning till näringsliv och välfärdsyrken om bostadsbristen ökar i staden.

Förändringar i Malmö stad som skulle möjliggöra förbättringar för äldre Malmöbor och för äldreomsorgen i staden.

Fokus på äldre

Socialnämndernas insatser riktar sig till Malmöbor som återfinns i samtliga åldrar. Många Malmöbor har ett stödbehov som kan kopplas till ansvarsområden hos olika nämnder. Detta förutsätter en helhetssyn genom fördjupad samverkan mellan stadens förvaltningar och med regionen, civilsamhället samt med andra aktörer. Det handlar om att synliggöra målgruppernas behov, kraftsamla kring ett par frågor i staden och tydliggöra respektive nämnds ansvar för att få till förflyttning, något som stadens kommande arbete utifrån WHO:s ramverk för åldersvänliga städer och samhällen, väntas bidra till. I socialnämnderna återfinns en stor del av Malmöborna som behöver stöd från Malmö stad. Det är av vikt att målgruppernas behov synliggörs i stadens prioriteringar och satsningar.

Ett gott åldrande och självständighet främjas av att det finns ett generellt förebyggande arbete i staden ur ett livsloppsperspektiv. Detta innebär att äldre Malmöbor behöver synliggöras i högre grad än vad som sker idag i olika beslutsprocesser inom staden. Områden som nämnden ser behöver utvecklas är framförallt vad gäller boende, deltagande i samhället, trygghet och delaktighet samt ofrivillig ensamhet. Det av kommunstyrelsen drivna projektet Åldersvänliga städer kan i detta sammanhang få en betydelse för ett sammanhållet arbete avseende äldre.

En öppen och tillgänglig stad för alla

För att möjliggöra en tillgänglig stad för alla behöver arbetet med stadens universella utformning stärkas. Universell utformning och tillgänglighet tenderar ibland att behandlas som en särskild aspekt riktad till en avgränsad grupp, men ska inte förstås som insatser för personer med funktionsnedsättning. Snarare är det ett tankesätt, en process och ett utförande som inkluderar alla oavsett ålder och funktionsförmåga. En utgångspunkt i universell utformning, i gestaltningen av staden, är en inkluderande design som skapar flexibilitet och öppnar upp för olikheter och mångfald, det vill säga också för den äldre befolkningens olika behov och preferenser.

Nämnden ser ett värde i att dessa aspekter integreras i stadens processer på ett tidigt stadium för att undvika senare och dyrare anpassningar.

Jämlika förutsättningar

Den jämlikhetsanalys som nämnden genomfört visar att äldre Malmöbor med annat födelseland än Sverige eller Norden har en lägre sannolikhet att ha en insats från nämnden. Analysen visar också att Malmöbor med låga disponibla inkomster har lägre sannolikhet att ha fler insatser jämfört med Malmöbor med hög disponibel inkomst. I Malmö stads omvärldsanalys konstateras dessutom att skillnader i de ekonomiska förutsättningarna bland äldre ökar och att detta i hög utsträckning beror på om individen har kunnat dra fördel av de senaste decenniernas kraftiga prisökningar på bostadsmarknaden. De konstaterade ojämligheterna behöver adresseras både i nämnden, i staden som helhet och nationellt. Det är viktigt att

nämnden får förutsättningar att kunna utveckla och stärka sitt arbete mot en ökad likvärdighet över tid.

Hälsa-, vård och omsorgsnämndens bidrag till måluppfyllelsen

I nämndens budget för 2024 finns planering för hur nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål. Nämnden arbetar för att minska koldioxidutsläpp från mat och resor och samverkar med berörda nämnder och aktörer för en långsiktigt hållbar elförsörjning. Nämnden bidrar till att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar genom att bedriva systematiskt arbetsmiljöarbete och att stärka chefers förutsättningar. Nämnden arbetar för en god kompetensförsörjning av sjuksköterskor och undersköterskor och kommer att erbjuda språkutvecklande insatser samt arbeta med att öka förmågan att kompetens- och personalplanera. Nämnden bidrar till en god och likvärdig service genom att arbeta för jämlik omsorg och hälsa för äldre samt nöjdhet med omvårdnad, service och bemötande.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens bidrag till att minska nettokostnaderna i staden som helhet

Inom de närmsta åren kommer den prognostiserade ökningen av antalet äldre att börja ske vilket innebär ett större behov av bland annat en ökad grundbemanning. Det innebär att möjligheterna att bidra till att minska nettokostnaderna är relativt små då behoven med största sannolikhet kommer att öka. Däremot kan nämnden arbeta för att kostnaderna inte ska öka proportionerligt lika mycket som befolkningsökningen gör genom att i högre utsträckning testa och implementera mer kostnadseffektiva arbetssätt och processer. Nämnden kan också bidra genom att i högre grad se över hur och på vilket sätt olika yrkeskategorier används inom nämndens uppdrag. Det handlar till stor del om att använda kompetensen där den behövs som mest och ersätta arbetsuppgifter där kompetensen inte är avgörande.

Hälsofrämjande och förebyggande arbete

En större tyngdpunkt på förebyggande arbete förväntas genom kommande ny socialtjänstlag. Det förebyggande arbetet är en viktig del av nämndens uppdrag och syftar till att öka likvärdigheten, främja hälsa och självständighet för nämndens målgrupper och att skjuta fram behovet av vård och omsorg. Verksamheten bedrivs i egen regi och i samarbete med idéburen sektor, andra förvaltningar och Region Skåne. Utvecklingen av verksamheterna vid mötesplatserna fortsätter till både form och innehåll och har särskilt fokus på att minska den ofrivilliga ensamheten och att öka digital delaktighet.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Framtidens och Malmös äldreomsorg

Omvärldstrenderna i kombination med beskrivna utmaningar och det osäkra ekonomiska läget, innebär krav på effektiviseringar på alla organisatoriska nivåer. Det väcker frågor om den framtida äldreomsorgen. I ett medellångt perspektiv kan en översyn av kommunernas ”äldreuppdrag” visa sig vara nödvändig. Vad vill, bör och kan staten, regionerna och kommunerna erbjuda för äldreomsorg i framtiden avseende omfång och kvalitet? Hur kan detta tillgodoses på ett rimligt och effektivt sätt? Hur ska prioriteringen av äldreomsorgen se ut i förhållande till annan offentlig service?

Nämnden menar, utifrån sina lagstadgade åtaganden, att det är viktigt att prioriteringar görs på en övergripande nivå i staden såväl som inom nämnderna. Lagstadgade verksamheter behöver vägas mot icke lagstadgade. Långsiktiga, motiverade och kommunicerade prioriteringar för staden kan med fördel pågå jämsides med nämndens effektiviseringsarbete.

Flera områden kräver samtidig utveckling

Äldreomsorgen i Sverige har ett flertal utvecklingsområden som kräver samtidig förändring för att få en kvalitativ och effektiv helhet utifrån lagstiftning och reglemente. Det kräver nya och innovativa arbetssätt som kräver medarbetarnas engagemang och kunskap.

Bild som genom bubblor med text beskriver äldreomsorgens utmaningar och fokus vilka beskrivs i nedanstående text.

Verksamhetsförändringar

Samlad hemtjänst i staden

Sedan 2017 har funktionsstödsförvaltningen (FSF) köpt utförandet av hemtjänst från hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen (HVOF) för de brukare som är under deras betalningsansvar. Mellan 2019–2023

utförde FSF insatserna i egen regi. Efter en utredning som godkänts av kommunfullmäktige har hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen under innevarande år åter påbörjat försäljning av insatserna till funktionsstödsförvaltningen.

I syfte att säkerställa patientsäkerheten, har förvaltningsdirektörerna beslutat att även hälso- och sjukvårdsansvaret för berörda brukare ska köpas och utföras av hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen. Det planeras ske under de kommande åren.

Att ansvar för brukare och patienter kvarstår under en nämnds ansvar medan utförandet sker inom en annan kommer innebära dubbeluppföljning och att flertalet administrativt krävande processer så som hantering av avvikelser behöver kvarstå hos funktionsstödsförvaltningen trots att motsvarade processer och funktioner finns hos hälsa-,vård- och omsorgsförvaltningen. Transaktionskostnader riskerar att uppstå vilket behöver undvikas för att ytterligare öka kostnadseffektiviteten.

För att säkerställa en god brukar- och patientsäkerhet, en god arbetsmiljö för medarbetare och en effektiv användning av Malmö stads resurser bör ansvarsförhållanden mellan nämnder ses över i enlighet med förslagen i den i skrivande stund pågående utredningen avseende interna köp- och säljförhållanden som genomförs av stadskontoret.

Utfasning av delade turer

I kommunfullmäktiges budget 2024 anges som inriktning att ”Delade turer inom omsorgsverksamheterna ska succesivt fasas ut”. Inom nämndens verksamheter finns delade turer inom avdelningen för särskilda boenden där denna lösning används på helgerna i syfte att lösa bemanningsplaneringen med nuvarande resurser.

Omställningsarbetet har påbörjats inom samtliga enheter utifrån statliga medel under 2023. Ett omvärldsarbete pågår för att se hur andra kommuner har fasat ut delade turer.

För att klara omställningen krävs personalförstärkning lördagar och söndagar. Hur stor kostnadsökningen blir är beroende på val av lösningar. Troligen behöver förvaltningen arbeta med olika lösningar för att fasa ut delade turer.

Det kommunala hälso- och sjukvårdsuppdraget - Nära Vård

För att den regionala hälso- och sjukvården och den primärkommunala vård- och omsorgen ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet och kunna möta invånarnas behov på ett bättre sätt, behövs en omställning i hela vårdkedjan. HS-avtalet och framtagna *Målbild* och *Handlingsplan för Nära vård* utgör grunden för samverkan. Nämnden arbetar utifrån hörnstenar i omställningen till nära-vård-arbetet, vilka är; *från fokus på organisation - till fokus på person och relation, från invånare och patienter som passiva mottagare - till aktiva medskapare, från reaktivt - till proaktivt och hälsofrämjande, från isolerade vård och omsorgsinsatser - till samordning utifrån personens fokus.* Den kommunala och regionala hälso- och sjukvården samverkar som en primärvård. Det kräver goda relationer och samarbetsformer mellan nämnden och den regionala slutent- och primärvården utifrån de gemensamma målen.

Omställningen innebär dock att fler ska vårdas hemma, vilket dels innebär en högre vårdtyngd, men även ökat antal patienter inom hemtjänsten.

Förbättra brukarnas upplevelse av kvalitet i hemtjänsten genom att utveckla styrningen mot tillit och utan minutscheman

Upplevelsen av kvalitet skapas i mötet mellan medarbetarna och brukaren och dess anhöriga. Genom det fortsatta arbetet med att implementera *Malmömodellens för kontinuitet* alla delar, skapas förutsättningar för kvalitetsarbetet, där medarbetarnas kunskap och kompetens om brukaren tas tillvara i det dagliga arbetet och i planeringen av de beviljade insatserna.

För att öka den enskildes rätt till självbestämmande, känsla av delaktighet och flexibilitet kan den enskilde tillsammans med utförande verksamhet och inom ramen för riktlinjerna, planera för frekvens samt när och hur stödet ska utformas för vissa insatser. Detta arbetssätt kommer börja implementeras under hösten 2024 för fortsättning framåt.

Effektiviseringar

Omvärldstrenderna i kombination med ovan nämnda utmaningar innebär att både staden och nämnden kan stå inför krav på effektiviseringar som är så pass omfattande att det snarare handlar om prioriteringar. Med prioriteringar menas här att utifrån kriterier välja och välja bort. Nämnden menar, utifrån sina lagstadgade åtaganden, att det är viktigt att prioriteringar görs på en övergripande nivå i staden såväl som inom nämnderna.

Jämvikt på platser i särskilt boende och korttid

2023 genomfördes en kartläggning över prognostiserat behov av platser i särskilt boende och korttid 5 år framåt. Avdelningen är flexibel och anpassar platserna efter behov. Några tvårumslägenheter har tagits i anspråk som korttidsplatser för att säkra tillgången vid ökat behov. Behovet av särskilt boende för personer med demenssjukdom har ökat och nämnden fortsätter följa och anpassa boendeformerna utifrån de behov som brukarna har.

Anpassning av dagverksamheterna

Under 2024 är två dagverksamheter pausade som en anpassning till faktiskt deltagande och närvaro på dagverksamheterna. Detta fortgår så länge efterfrågan inte ökar.

Legitimerade yrkesgruppers prioriterade arbetsuppgifter

Hälso- och sjukvård i hemmet tillgodoses utifrån det primärkommunala sjukvårdsuppdraget och ökar i omfattning över åren. Bland annat till följd av omställningen till nära vård. Nämnden arbetar med att kartlägga det arbete och de insatser som utförs av sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter. En översyn av arbetssätt och prioriteringar fortgår och en inriktning är att öka den patientnära tiden. Genom rätt fördelning mellan region och kommun av primärvårdsinsatserna kring den enskilde patienten, kan en optimerad resursfördelning ske mellan vårdgivarna där tröskelprincipen[1] utgör en viktig del.

Uppdrag minska användningen av bemanningssjuksköterskor

Nämnden har ett uppdrag att fortsätta minska inhyrningen av sjuksköterskor från bemanningsföretag. Syftet är att både minska kostnaderna, öka kvaliteten och främja kontinuiteten för patienterna. Nämnden arbetar under 2024 för att volymen i timmar utförda av extern bemanning halveras jämfört med 2023 och har beslutat att komma ner till 0 timmar 2026.

Resursmodellen för bemanning

Förvaltningen har beslutat införa resursmodellen som ska ge riktning för organisering, arbetstidsförläggning och samarbetsformer mellan sektioner. Modellen består av tre delar; resursområde, resurstid och resursgrupp vilka tillsammans ska stärka verksamhetens förutsättningar att erbjuda tryggare anställningar och heltidsanställningar samt att minska andelen övertid och timavlönade timmar på ett hållbart sätt.

Översyn av administrationen

Under 2024 ska en översyn genomföras i syfte att identifiera möjliga effektiviseringar av administrationen. Beroende på vad översynen kommer fram till kan detta ge effekter framåt.

[1]Tröskelprincipen inom hälso- och sjukvård är en viktig riktlinje som används för att bedöma när vård i hemmet är lämplig. Enligt tröskelprincipen bör patienter som har möjlighet att ta sig till en vårdcentral eller mottagning vända sig dit för sin hälso- och sjukvård.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Framtida kompetensförsörjning inom äldreomsorgen

I kapitlet ovan om trender som påverkar äldreomsorgen konstateras att det finns en konkurrens om kvalificerade medarbetare och medarbetare överhuvudtaget för att möta nutida och framtida behov av kompetens inom äldreomsorgen. Nämnden behöver ha flera strategier och arbetssätt.

Det handlar dels om att samarbeta med statliga och lokala utbildningsanordnare vilka utbildar yrkesgrupper som kan arbeta inom nämndens verksamheter. Det handlar också om att nämnden

organiserar och erbjuder redan anställda medarbetare fortbildning på olika områden. Vidare handlar det om att utveckla arbetsmiljöarbetet för att attrahera och behålla medarbetare. Slutligen arbetar nämnden med att grundbemanningen ska vara tillräcklig på arbetsplatserna och att det finns en planering och en flexibilitet som kan styra kompetens dit den bäst behövs, under årets alla dagar och dygnets alla timmar.

Samarbete med utbildningsanordnare

Nämnden samarbetar inom staden och med vård- och omsorgscollege, universitet och privata utbildningsanordnare kring behov, utbildningsplanering och praktik.

Attrahera och behålla medarbetare

Lönestrukturerna förflyttningar

Förvaltningen behöver genomföra lönestrukturerna förflyttningar i flera yrkesgrupper. Förvaltningens yrkesgrupper ligger generellt lågt lönemässigt både inom yrkeskategorier och jämfört med likvärdiga yrken enligt Malmö stads arbetsvärdering. Förflyttningar behövs ur flera perspektiv: för ökad jämställdhet, som en del i att säkerställa goda arbetsvillkor för medarbetare och för att bidra till en hållbar kompetensförsörjning där förvaltningen både kan behålla och rekrytera erfarna medarbetare.

Lokalt arbetsmiljöarbete

Nämnden bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete som är ändamålsenligt anpassat efter verksamhetens förutsättningar och behov. Förväntade effekter är en organisatorisk och social arbetsmiljö som möjliggör att så många som möjligt kan arbeta utifrån sina individuella förutsättningar, att skador och ohälsa motverkas och att det skapas ett lärande på arbetsplatserna under mandatperioden. Uppföljning sker kvalitativt på förvaltningsnivå i den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet och redovisas i väsentliga delar till årsanalys.

Grundbemanning, planering och flexibilitet

Nämnden arbetar sedan tidigare med heltid som norm, kompetensutveckling bland annat genom möjlighet att studera till undersköterska och specialistsjuksköterska, samt utveckling av förutsättningarna för första linjens chefer. Kompetensutvecklingen behöver ske i ännu större skala för att leva upp till de grundläggande krav som följer med Nära vård, ny socialtjänstlag och andra kommande lagförändringar samt i förhållande till de kommande utmaningar med fler äldre med fler kroniska sjukdomar och mer komplexa behov.

De ökade behoven av kompetensutveckling och tid för lärande i verksamheten, kräver mer ekonomiska och personella resurser. De statliga satsningar som gjordes under pandemin ersätter exempelvis inte ersättning för vikarier, vilket med hänsyn till nuvarande grundbemanning är en nödvändighet. Nämnden vill därför utifrån dessa förutsättningar och utmaningar framhålla att den grundbemanning som finns inom äldreomsorgen är för låg och måste förstärkas. Fler medarbetare i vården och omsorgen stödjer de krav som nämnden framgent behöver tillgodose i högre utsträckning och ger förutsättningar för:

- kompetensförsörjning genom att vara en attraktivare arbetsgivare,
- god arbetsmiljö
- kompetensutveckling genom att ge förutsättningar för att kunna ersätta personal vid utbildning och ge möjlighet till lärtid,
- utveckling av kontinuiteten genom att fler fast anställda medarbetare minskar antalet timanställda.

Kompetensförsörjningsutmaningen behöver mötas på flera sätt. Kompetensutveckling av de medarbetare som finns i förvaltningen behöver, utifrån nämndens uppdrag, ske inom både medicinska, sociala och digitala områden. Samtidigt krävs att uppdragen för olika yrkesgrupper förtydligas för att säkerställa att kompetens används där den behövs som mest.

Äldreomsorgslyftet stödjer kompetensutvecklingen

Genom äldreomsorgslyftet har nämnden kunnat utbilda många vårdbiträden till undersköterskor. Inom ramen för äldreomsorgslyftet har det också varit möjligt att läsa svenska på gymnasienivå för att möjliggöra för framtida studier till bland annat undersköterska. Äldreomsorgslyftet har också inneburit möjlighet för nämnden att utbilda undersköterskor med specialistkompetens inom demens och handledare

inom verksamheterna som ska ta emot undersköterskor som är under utbildning. Arbetet fortsätter.

Historiskt har nämnden inte kunnat använda alla tilldelade statsbidrag. Det är framför allt beroende på svårigheter att få in vikarier för de som ska delta i fortbildningen.

Det är även en utmaning att ha volym i antalet personer som kan studera vidare till undersköterska, eftersom det inte finns grundkunskaper/förkunskaper bland annat när det gäller rätt formell utbildningsnivå i svenska.

Språkutvecklande arbetsplatser

Forskning visar att språklig kompetens alltid kan utvecklas, och att förutsättningarna för språkutveckling är bäst i den miljö där språket ska användas. Yrkesspråket utvecklas därmed bäst på arbetsplatsen. En avgörande faktor är att den som behöver utveckla sitt nya språk får använda det språket tillsammans med andra som redan behärskar det, i en trygg och tillåtande atmosfär. Språkutveckling gynnas därför av att chefer och medarbetare tillsammans lyfter fram frågor om språket och kommunikationen på arbetsplatsen, och skapar en språkutvecklande miljö.

En arbetsgrupp för arbete med språkutveckling finns i förvaltningen. Bland annat har gruppen i samarbete med Komvux arbetat fram en utbildning i yrkessvenska. Utbildningen vänder sig till medarbetare som behöver utveckla sitt språk i vård- och omsorg. Ett språktest genomförs innan och efter utbildningen.

Sektionschefer får utbildning i språkutveckling, i syfte att få verktyg för att kunna utveckla och följa upp språkarbetet på arbetsplatserna.

Nämnden ser ett behov av fortsatt arbete med språkutveckling och följer även utredningen om språkkrav inom äldreomsorgen.

Chefers förutsättningar

Kommunfullmäktige har gett stadskontoret i uppdrag att arbeta fram förslag till normtal/riktmärke för antalet medarbetare per chef. I nämndsbudget för år 2024 finns också angivet, som en del av målet om en attraktiv och inkluderande arbetsgivare, god arbetsmiljö och trygga anställningar, att öka det administrativa stödet till chefer och ta fram ett tak för det maximala antalet direktrapporterande medarbetare per chef inom förvaltningen.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen är den förvaltning i staden som i genomsnitt har högst antal medarbetare per chef. Antalet medarbetare är en av flera viktiga faktorer för chefers förutsättningar att utföra sitt uppdrag med kvalitet och långsiktighet, men också för att skapa en attraktiv arbetsmiljö och öka förutsättningarna för att bibehålla befintliga chefer. Därutöver finns det ett flertal andra faktorer som påverkar chefers förutsättningar såsom medarbetargruppens sammansättning och uppdrag, stödet riktat mot chefen och övriga uppdrag utöver chefsrollen i sig.

Förvaltningen ser det som angeläget att prioritera åtgärder för de chefer som har absolut flest medarbetare och samtidigt fortsätta det redan pågående arbetet med se över vilka förutsättningar i övrigt som chefer behöver. Åtgärden att minska antalet medarbetare per chef kommer att öka kostnaderna.

VÄRLDENS MEST INNOVATIVA OCH OMTÄNKSAMMA VÄLFÄRD

— smart och tillgänglig digitalisering i hela landet —

Handslaget för välfärdsutveckling samlar landets kommuner och SKR i en ny vision, ”Världens mest innovativa och omtänksamma välfärd – genom smart och tillgänglig digitalisering i hela landet”. SKR beskriver att handslaget skapar förutsättningar för en snabbare digital omställning i hela landet genom höjda ambitioner, stärkt innovationskultur där goda exempel sprids till fler och med en uppbyggnad av gemensam kapacitet och kompetens. Det handlar om att skapa konkreta resultat som förbättrar välfärden för alla – invånare, anställda och näringsliv och att ta tillvara potentialen i ett stärkt kommungemensamt digitaliseringsarbete.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens arbete med digitalisering och välfärdsutveckling har sin utgångspunkt i kärnverksamhetens långsiktiga behov och framtida äldreomsorg. Att möjliggöra ökad självständighet och att fördröja behovet av stöd och omsorg hos Malmöbor ska ligga till grund för den välfärdsutveckling förvaltningen arbetar med.

Handslaget är en del i vad kommuner gemensamt kan göra för att få mer kraft i arbetet, en del av välfärdsutvecklingen där Malmö stad är med och tar täten. Förvaltningen arbetar med välfärdsutveckling utifrån ytterligare aspekter. Välfärdsutveckling handlar, förutom digitalisering, även om att arbeta mer innovativt och effektivt, om att göra som vi aldrig har gjort och att utifrån detta utveckla arbetssätt och införa välfärdsteknik som stödjer verksamheten i utveckling.

SKR delar upp Socialtjänstens digitala basnivå i två delar, dels den digitala infrastrukturen och dels verksamhetsspecifika tjänster. Den digitala infrastrukturen handlar bland annat om att ha 4G/5G och Wifi/ bredband, digital inloggning och säker digital kommunikation. De mer verksamhetsspecifika tjänsterna handlar om digitala tjänster för ansökan om stöd och bistånd, läkemedelsautomater, digital tillsyn, mobila trygghetslarm och digitala läsfunktioner. Många myndigheter, offentliga aktörer och företag erbjuder idag medborgarna möjligheter att ansöka, kommunicera, följa ärenden och dokumentation och administrera möten och kontakter digitalt. Förväntan på äldreomsorgen att erbjuda motsvarande service förväntas växa sig allt starkare.

Förändring av arbetssätt är central i hur vi kommer kunna möta behoven hos målgruppen framöver.

Kvalitetsutveckling

Strategi för ett anhörigperspektiv

I lagstiftningen tydliggörs att nämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar och stödjer en närstående. Stödet till anhöriga ska kännetecknas av individualisering, flexibilitet och kvalitet. Anhöriga är beroende av att välfärdens insatser till den närstående fungerar och att insatserna ges med ett anhörigperspektiv. Det innebär bland annat att anhörigas behov av delaktighet och information tillgodoses förutsatt att den närstående ger sitt medgivande. Utöver detta kan anhöriga ha behov av stöd i sin roll som anhörig. Nämnden arbetar utifrån en reviderad anhörigstrategi, vilken antogs 2023 och innehåller 4 utvecklingsområden; Ledning och styrning, kunskap och kompetens, Samverkan och samordning samt tillgänglighet.

Kvalitetssäkrad demensvård

I takt med att livslängden ökar förväntas antalet personer som insjuknar i en demenssjukdom fördubblas till år 2050 enligt Socialstyrelsen. Demenssjukdomar genererar stora kostnader varav merparten utgör kostnader för kommunerna. I nämnden utvecklas och säkras demensvården genom att särskilda boenden i egen regi, korttidsboenden och dagverksamheter, *Stjärnmärks* genom en utbildningsmodell, framtagen av Svenskt demenscentrum. Stjärnmärkningen innebär fortlöpande kunskaps och kvalitetsutveckling genom utbildning, kartläggning och upprätthållande av arbetssätt för att kunna bibehålla stjärnmärkningen över tid. Inom myndighetsavdelningen finns utbildade så kallade Silviahandläggare och inom avdelning för hälsa och förebyggande finns konsultativa demenssjuksköterskor och Silviasystrar, vilka stödjer och ger vägledning till hela förvaltningen. I ordinärt boende sker arbetet runt brukaren i tvärprofessionella team. Ett trettiotal undersköterskor i förvaltningen har utbildats till specialistundersköterskor i demens. Under 2024 påbörjas också en breddutbildning i TERMA (Terapeutiskt möte vid aggression) för att ge medarbetarna verktyg i att möta brukare med utåtagerande beteende på ett lågaffektivt sätt. Utvecklingsarbetet ger förutsättningar för att möta brukare /patienter med demenssjukdom, samt deras anhöriga, på ett professionellt sätt. Allteftersom Nära vård utvecklas och antalet äldre Malmöbor blir fler kommer utvecklingen av kompetensen och arbetssätten inom demensvården få större tyngdpunkt.

Malmömodellen för personalkontinuitet inom hemtjänsten

Malmömodellen för kontinuitet är en arbetsmodell i hemtjänsten för att säkerställa ett brukarcentrerat förhållningssätt, god kontinuitet samt trygghet för brukaren. Modellen bygger på att det finns en fast omsorgskontakt och ett omvårdnadslag kring brukaren, att det finns en insatsplanering och en upprättad genomförandeplan vilken möjliggör inflytande och delaktighet för den enskilde. Arbetsmodellen skapar förutsättningar för medarbetarna att vara delaktiga i planeringen av sitt arbete. Modellen har under de senaste åren medverkat till att nämnden har en god kontinuitet i förhållande till genomsnittet i landet. Nämnden arbetar med att bibehålla en god kontinuitet och samtidigt se till att den är lika god i hela staden, oavsett var Malmöbor bor.

Förstudie om serviceinsatser

Förstudien syftar till att kartlägga nuläge gällande serviceinsatser beviljade i tid och vilka effekter införande av serviceinsatser utan tidsangivelse skulle ge. Uppdraget som tidigare enbart omfattade e-handel har nu kommit att omfatta serviceinsatser i tid i ett vidare perspektiv. Förstudien ska bland annat besvara vissa frågeställningar: Hur fungerar bemanningsplanering och schemaläggning med insatsplaneringen idag? Vad händer om serviceinsatser omvandlat till tid tas bort och vilka effekter skulle detta ge? Hur kan flexibiliteten öka när serviceinsatser i tid tas bort? Finns det några aspekter av insatsen inköp som påverkas av förändringarna kring serviceinsatser i tid?

Klimat och miljöarbetet inom nämndens omfattande verksamhet

Utifrån kommunfullmäktiges två klimatmål om att minska växthusgasutsläppen och arbeta för energieffektivisering, tar nämnden, utifrån möjligheten att bidra i kraft av verksamhetens omfång, ett förnyat tag i syfte att bidra till klimat- och miljöarbetet. Miljöprogrammet för Malmö stad, samt den för staden gemensamma fordonsstrategin liksom andra på området styrande dokument ligger som grund för arbetet.

Ett samarbete med de övriga två socialnämnderna och med miljöförvaltningen har initierats för att effektivisera insatserna. Ett direktiv har tagits fram och en styrgrupp genomför en genomlysning av

verksamheterna för att identifiera inom vilka områden de större förflyttningarna kan göras, varefter åtgärdsförslag tas fram och prioriteras. För att kunna möta de ambitioner som beslutats inom målstyrning och planer, kan det finnas anledning att säkra arbetet inom stadens nämnder genom att finansiera samordningen av arbetet. Insatserna i sig kan leda till omställningskostnader, och det kan finnas anledning att koppla stadsövergripande finansiering för att nämnderna ska kunna bidra till målen som staden har satt upp.

Malmö stads och hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbete med utmaningar i bostadsfrågan

Den övergripande inriktningen för arbetet med Malmö stads bostadsförsörjning är att skapa en attraktiv bostadsmarknad och säkerställa ett bostadsbyggande som svarar mot den demografiska utvecklingen och olika målgruppers varierande köpkraft, efterfrågan och behov. Samtidigt ska bostadsförsörjningen inriktas på att förbättra situationen för särskilt utsatta grupper så att fler kan få tillgång till en god bostad med rimlig hyra i en mer blandad stad. Boendesegregationen ska brytas och staden byggas hel.

Under rådande konjunktur behöver kommunen därför än mer aktivt använda de verktyg den själv råder över genom att arbeta samordnat och innovativt. Därigenom blir det möjligt att stävja effekterna av utvecklingen på bostadsmarknaden. Samverkan inom staden samt med fastighetsägare såsom det kommunala fastighetsbolaget MKB behöver fortsatt vara prioriterat, bland annat utifrån de boendebeställningar som görs och för att analysera behovet av bostäder i Malmö där fokus bör ligga på de mest utsatta grupperna.

Utifrån nämndens perspektiv handlar bostadsförsörjningsarbetet till stor del om att i planeringen av staden synliggöra gruppen äldre Malmöbor och deras behov och möjligheter på bostadsmarknaden och behov av tillgänglighet till samhällsservice. Bostadsförsörjningen tillsammans med breda förebyggande och hälsofrämjande insatser kan påverka både antalet personer som är i behov av biståndsbedömda insatser och när i tiden behovet uppstår. Eftersom antalet äldre förväntas att öka med cirka 11 000 personer så har dessa områden påverkan på nämndens förmåga och förutsättningar att klara sitt uppdrag framgent.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Nämnden har beskrivit att det under kommande år finns en rad olika utredningar och lagförslag som kommer att ha stor påverkan på nämnden och som tillsammans innebär relativt genomgripande förändringar. Parallellt tillkommer utmaningar kopplat till kompetensförsörjning och att den äldre befolkningen om några år förväntas börja öka i antal. Många av förändringarna, som till exempel arbetet med nära vård och ny socialtjänstlag, är utvecklings- och förändringsarbeten som löper över flera år. Samtliga områden syftar till att förbättra och utveckla kvaliteten och effektiviteten, men vägen dit innebär ökade kostnader. De kommande åren kan sammanfattas som flerdimensionella och komplexa där nämnden inte själv har rådighet över alla delar som kommer att påverka utvecklingen.

Delar av nämndens verksamhet finansieras i nuläget av riktade statsbidrag. Tillfälliga och riktade statsbidrag i denna omfattning riskerar att på sikt leda till underfinansierad verksamhet när dessa bidrag dras in. Statsbidragen försvårar nämndens möjlighet till planering på sikt.

För 2023 redovisade nämnden totalt ett underskott på 17 812 tkr. Stora obalanser fanns under 2023 inom delar av nämndens egen verksamhet. Hemtjänsten redovisade ett underskott på 60 562 tkr, hemsjukvården ett underskott på 53 531 tkr och korttidsverksamheten ett underskott på 41 833 tkr. Underskotten balanserades delvis upp av förvaltningsövergripande avsatta medel och överskott i biståndsbudgeten. Under 2024 pågår ett stort arbete med att uppnå ekonomisk balans i alla verksamheter.

Ekonomiska effekter genom samarbete med andra

Arbete pågår med att bilda en samlad hemtjänst inom staden. Det innebär att hemtjänstinsatser för funktionsstödsnämndens målgrupper återigen kommer att utföras av hälsa-, vård- och omsorgsnämnden. På kort sikt kan det innebära ökade kostnader för hälsa-, vård- och omsorgsnämnden medan det långsiktigt förväntas innebära minskade kostnader för funktionsstödsnämnden.

Förändringar som innebär ökade kostnader eller minskade intäkter 2025

Reformen en God och nära vård och utvecklingen utifrån Hälso- och sjukvårdsavtalet utgör en av de viktigaste hörnstenarna i samarbetet mellan nämnden och Region Skåne kring den enskilde. Fler personer med omfattande och komplexa vårdbehov ska i större utsträckning få möjlighet att vårdas i hemmet. Omställningen fortgår och innebär andra eller ökade uppgifter inom vård- och omsorgsarbetet och ställer ökade krav på hela förvaltningen avseende bland annat kompetensutveckling, bemanning och planering. Omställningen innebär bland annat ett minskat behov av platser på korttidsboende då brukaren/patienten inte åker in till sjukhuset utan hela tiden vårdas i hemmet eller på särskilt boende. Kostnaderna ökar samtidigt inom hemtjänsten, hemsjukvården och särskilt boende då vårdtyngden ökar samtidigt som kostnaden för hjälpmedel ökar.

Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att ta fram en planerad avveckling av delade turer med en konsekvensbeskrivning av hur de ökade personalresurserna kan fördelas i verksamheten på ett meningsfullt sätt. Delade turer har minskats på åtta boenden, där olika modeller har testats, till en årskostnad på ca 15 000 tkr. Under 2022 och 2023 finansierades detta med det riktade statsbidraget "Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg". Bidraget var planerat att finnas även 2024 men upphörde ett år i förtid. För att klara omställningen på nämndens alla boenden krävs personalförstärkning lördagar och söndagar. Hur stor kostnadsökningen blir är beroende på val av lösningar. Troligen behöver förvaltningen arbeta med olika lösningar för att fasa ut delade turer.

Stadskontoret har tillsammans med berörda förvaltningar genomfört en utredning om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete. Kommunstyrelsens arbetsutskott har skickat utredningens rapport på remiss till berörda nämnder med en önskan om att nämnderna utifrån verksamhetsmässiga aspekter inkommer med synpunkter på utredningens bedömningar. Om kommunfullmäktige fattar beslut om införande av arbetsskor finns behov av utökad kommunbidrag motsvarande kostnadsökningen.

Förvaltningen behöver genomföra lönestrukturella förflyttningar i flera yrkesgrupper. Förvaltningens yrkesgrupper ligger generellt lågt lönemässigt både inom yrkeskategorier och jämfört med likvärdiga yrken enligt Malmö stads arbetsvärdering.

Kommunfullmäktige har gett stadskontoret i uppdrag att arbeta fram förslag till normtal/riktmärke för antalet medarbetare per chef. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen är den förvaltning, som i jämförelse med övriga förvaltningar i staden, som har flest antal chefer med många medarbetare.

Inför 2025 upphör de prestationsbaserade statsbidragen avseende minskning av timanställningar inom vård och omsorg om äldre samt prestationsbaserat statsbidrag med syftet att utöka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden. Delar av 2024 års statsbidrag ska periodiseras till 2025. Dessa statsbidrag hanteras som generella statsbidrag och nämnden har behov att få ta del av dessa statsbidrag även 2025.

Pågående eller planerade förändringar inom nämndens verksamhet som innebär lägre kostnader eller ökade intäkter

2023 redovisade nämnden ett underskott. Inom delar av nämndens verksamheter såsom hemsjukvård, hemtjänst och korttidsverksamhet redovisades obalanser.

Ett intensivt arbete pågår i förvaltningen för att tillse att egen verksamhet vid varje tidpunkt är rätt dimensionerad utifrån Malmöbarns behov. Första kvartalet 2024 avvecklades ett korttidsboende då behovet av platserna inte längre finns. Förvaltningen har även byggt in en flexibilitet i verksamheten så att delar av verksamheten tillfälligt kan pausas när Malmöbarns behov tillfälligt minskar för att kunna startas upp igen när behovet åter ökar. Under 2024 är två dagverksamheter pausade. Dessutom pågår ett arbete för att ledtiderna vid in- och utflyttning på särskilt boende ska minska.

Nämndens kostnader består till största delen av personalkostnader. För att kunna möta dagens och morgondagens behov med god kvalitet är personal- och kompetensförsörjningen en viktig strategisk fråga för nämnden. Genom insatser som att heltidsorganisera verksamheter, minska andelen timavlönade timmar och arbeta mer strategiskt med bemanning vid korttidsfrånvaro, så kallat kvalitativ bemanning, vill förvaltningen erbjuda trygga anställningar där det finns ett hållbarhetsperspektiv i schemalagningen. För brukare som får vård och stöd innebär kvalitativ bemanning en ökad kontinuitet. För att klara omställningen utan utökad kommunbidrag arbetar förvaltningen med en resursmodell som består av tre delar: resursområde, resurstid och resursgrupp.

Hemtjänsten har tidigare år redovisat underskott. Ett intensivt arbete pågår för att få balans i alla enheter i verksamheten framförallt genom kvalitativ bemanning. Då hemtjänsten uppdrag hela tiden förändras utifrån brukarnas behov är arbetet med kvalitativ bemanning och planering ett ständigt pågående arbete.

Hälsa- och sjukvårdsverksamheten har tidigare år redovisat underskott. Arbetet pågår med att minska behovet av externa bemanningssjuksköterskor samtidigt som verksamhetens uppdrag samt gränsdragning mot Region Skåne ses över.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Säkerställa en god vård och omsorg om äldre personer	Socialstyrelsen	96 150	90 000
Äldreomsorgslyftet	Socialstyrelsen	39 000	35 000
En god och nära vård	Sveriges kommuner och regioner	20 316	15 000
Hälsosamtal för äldre	Socialstyrelsen	2 291	2 000
Socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap	Socialstyrelsen	1 900	2 000
Överenskommelse inom området psykisk hälsa och suicidprevention	Sveriges kommuner och regioner	932	?
Ny socialtjänstlag	Socialstyrelsen	216	?
Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre	Socialstyrelsen	?	?
Främja hbtqi-personers situation	Socialstyrelsen	0	?
RIKTADE STATSBIDRAG	Summa	160 805	144 000

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Momsbidrag	Skatteverket	40 000	40 000
Varaktig vård (Nyanlända personer med uppehållstillstånd)	Migrationsverket	2 500	2 000
Investeringsbidrag	Staten/Länsstyrelsen	1 760	1 760
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	44 260	43 760

Riktade statsbidrag

Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer

Statsbidragets syfte är att möjliggöra förbättringar och utveckling av verksamheten.

4 miljarder fördelas till kommunerna varje år. Oklart om statsbidraget finns efter år 2025. Malmös tilldelning 2024 var 97 950 tkr varav Hälsa- vård och omsorgsnämnden 96 150 tkr.

Äldreomsorgslyftet

Statsbidraget syftar till att stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att genomgå utbildning på betald arbetstid. Statsbidraget ska finansiera lönekostnaden för den tid som den anställda är frånvarande på grund av studier. 1,7 miljarder fördelas till kommunerna varje år och satsningen sträcker sig till och med 2026. Malmös tilldelning 2024 är 41 608 tkr, varav tilldelning till Hälsa- vård och omsorgsnämnden är ca 39 000 tkr.

En god och nära vård

Statsbidraget bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges kommuner och regioner. 2024 omfattar överenskommelsen totalt 3,4 miljarder varav 750 miljoner går till kommunerna. Malmös tilldelning 2024 är 32 760 tkr, varav Hälsa- vård och omsorgsnämndens tilldelning är 20 316 tkr. 2023 omfattade överenskommelsen 6,4 miljarder varav Malmös tilldelning var 42 113 tkr. Omställningsarbetet ska vara klart 2027.

Hälsosamtal för äldre

Syftet med statsbidraget är att motverka ofrivillig ensamhet hos äldre personer genom arbetet med hälsosamtal. 95 miljoner fördelas till kommunerna 2024. Malmös tilldelning 2024 är 2 291 tkr. Regeringen avsätter 100 mkr per år även 2025-2026.

Socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens beredskap

Syftet med bidraget är att kommunerna ska kunna genomföra åtgärder för att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap så att verksamheten kan upprätthållas under höjd beredskap. För 2024 har socialstyrelsen 292 mkr att fördela till kommunerna. Malmö har tilldelats 6 182 tkr, varav ca 1 900 tkr tilldelas Hälsa- vård och omsorgsnämnden. Regeringen avsätter 300 mkr per år även 2025-2026.

Överenskommelse inom området psykisk hälsa och suicidprevention

Genom årliga överenskommelser mellan staten och Skånes kommuner och regioner har det sedan 2012 avsatts medel till kommuner och regioner i syfte att utveckla arbetet med att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa och suicid samt att skapa förutsättningar för en god och tillgänglig vård och omsorg för personer med psykisk ohälsa. Inom ramen för överenskommelsen har Malmö stad 2024 tilldelats 15 842 tkr varav Hälsa-vård och omsorgsnämnden har tilldelats 932 tkr.

Ny socialtjänstlag

Regeringen och Sveriges kommuner och regioner har ingått en överenskommelse med syfte att skapa långsiktighet och goda planeringsförutsättningar för kommuner och andra berörda aktörer inför införandet av en ny socialtjänstlag. Överenskommelsen för 2024 omfattar 200 miljoner. Av medlen fördelas 650 tkr (lika belopp) till varje kommun. Beloppet delas lika mellan Hälsa- vård och omsorgsnämnden, Funktionsstödsnämnden och Arbetsmarknad- och socialnämnden. Regeringen beräknar att 1,2 miljarder kronor kommer att avsättas för bemannings- och kompetenssatsningen 2025 och 2,2 miljarder kronor årligen under perioden 2026–2028, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget. För kommande år i satsningen avser regeringen att ta fram en fördelningsnyckel.

Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre

Statsbidrag för projekt med syfte att stödja och underlätta för äldre att delta i sociala och hälsofrämjande aktiviteter med likasinnade inom sitt intresseområde. Regeringen har avsatt 50 mkr årligen 2023-2025. 2023 ansökte Malmö stad om 1 075 tkr och beviljades 236 tkr som fördelades till Funktionsstödsnämnden. 2024 har Malmö stad ansökt om 2 475 tkr, varav 1 700 tkr avser Hälsa- vård och omsorgsnämnden. Socialstyrelsen har ännu inte beslutat om tilldelning.

Främja hbtqi-personers situation

Hälsofrämjande insatser för äldre hbtqi-personer är angeläget, då hälsa och livsvillkor är sämre i den gruppen än bland heterosexuella. Ambitionen att fortsätta arbetet med att främja hbtqi-personers situation kvarstår. Regeringen har avsatt 4,6 mkr. Malmö stad ansökte om 261 tkr, varav 211 tkr avsåg Hälsa- vård och omsorgsnämnden och 50 tkr avsåg Funktionsstödsnämnden. Socialstyrelsen avslag ansökan.

Övriga bidrag

Investeringsbidrag

Investeringsbidrag avseende särskilda boendet Soltofta. Bidraget upphör 2025.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Diverse inventarier/lokanpassningar	35 000	35 000	35 000	45 000	35 000	55 000
Summa investeringsram	35 000	35 000	35 000	45 000	35 000	55 000

Arbetet med att inventera förvaltningens samtliga lokaler utifrån ombyggnadsbehov, underhåll och renoveringsbehov samt utifrån infrastruktur för välfärdsteknik fortskrider. Syftet är att få till en sammanhållen investeringsstyrning.

För 2025 äskar nämnden en investeringsram på 35 000 tkr.

2028 planeras för ett nytt gruppboende och 2030 planeras det för ytterligare två gruppboenden.

Budgetskrivelse 2025

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	9
Kommunbidrag	13
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	15
Begäran om investeringsram	16
Investeringsram	16

Sammanfattning

Kommunstyrelsens budgetskrivelse är ett underlag inför beredningen av förslag till kommunfullmäktiges budget. Budgetskrivelsen redovisar de utmaningar som har identifierats för kommunstyrelsen från 2025 och framåt samt verksamhetens utveckling för att möta identifierade utmaningar och behov i både den egna verksamheten och till viss del inom kommunkoncernen.

Malmös tillväxttakt och de åtgärder som genomförs för att säkerställa hållbar och inkluderande tillväxt, både lokalt och genom samarbeten med andra aktörer har en fortsatt stor påverkan på kommunstyrelsens verksamhet och på Malmö stad under 2025 och framåt.

Malmö stad har höga ambitioner att vara ett föredöme gällande stadens arbete för bättre klimat och miljö. Malmö är också en kustnära stad som inför kommande klimatförändringar behöver utveckla kustskydd och resiliens.

Det rådande ekonomiska läget har stor påverkan på kommunstyrelsens uppdrag. Fram till dess att konjunkturen vänder riskerar också de utmaningar som Malmö brottas med kopplat till ojämna livsvillkor i olika delar av staden att förstärkas.

Det försämrade säkerhetsläget i omvärlden kommer under 2025 att ha en fortsatt påverkan på delar av kommunstyrelsens uppdrag. Det osäkra omvärldsläget medför en fortsatt prioritering av arbetet med att stärka Malmös förmåga inom krisberedskap och civilt försvar.

Kommunstyrelsen följer vilka konsekvenser flera nya EU-direktiv kan komma att få för Malmö stad, bland annat NIS2-direktivet (Säkerhet i nätverk och informationssystem) respektive CER-direktivet (Motståndskraft i samhällsviktig verksamhet).

En parlamentarisk utredning ser över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämnningen för kommuner. Kommunstyrelsen kommer att följa utredningen och analysera vilka konsekvenser dess kommande förslag kan få för Malmö stad.

Kommunstyrelsen kommer under kommande verksamhetsår fortsätta att arbeta med förberedelserna inför flytt av kommunalrådsavdelningen och stadskontoret till Rådhuset och Tingsrättens tidigare lokaler. Flytten är preliminärt planerad till årsskiftet 2025/2026.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

En snabbt växande stad - hållbar och inkluderande tillväxt

Malmö har sedan början av 1990-talet varit Sveriges snabbast växande storstad. Utifrån den senaste befolkningsprognosen kan Malmös befolkning förväntas närma sig 400 000 invånare kring 2035. En stark befolkningsutveckling innebär stora möjligheter, men också utmaningar. För att möta dessa utmaningar leder kommunstyrelsen stadens arbete med att främja hållbar och inkluderande tillväxt genom att agera lokalt och genom att tillvarata stadens intressen i internationella, gränsregionala, nationella och regionala samarbeten. Malmö är en snabbt växande storstad i ett nytt regionalt sammanhang.

Malmö stad har höga ambitioner om att vara ett föredöme gällande stadens arbete för bättre klimat och miljö. Malmö är också en kustnära stad som inför kommande klimatförändringar behöver utveckla kustskydd och resiliens.

Malmö stad tar regionalt ledarskap i att utveckla Öresundsregionen. Det görs dels genom de samarbetsplattformar som drivs tillsammans med andra aktörer så som Greater Copenhagen, MalmöLundregionen och String (Southwestern Baltic Sea Transnational Area Implementing New Geography), men även genom dialog och samarbete med andra kommuner i regionen. Förväntningarna på Malmös regionala ledarskap från andra kommuner i Skåne har ökat och möjliggör genomslag för Malmös prioriteringar.

För att bevara konkurrenskraften i Malmö är det viktigt att alla delar av infrastrukturen samordnas och fungerar i en helhet. Inte minst med tanke på Malmös strategiska läge för Sverige och Fehmarnbältförbindelsen öppnande 2029 samt behovet av framtida kapacitetshöjande åtgärder på Södra stambanan, men också andra lokal/regionala kapacitetshöjande insatser. Nya investeringar och underhållsinsatser bör ske samordnat med beaktande av så väl gods- som persontågtrafiken, men även utifrån bangårdens betydelse för hållbara logistiklösningar i Malmö hamn. Det är av särskild vikt att Malmö stad fortsätter kraftsamla tillsammans med Region Skåne och andra kommuner för att säkerställa att en svensk-dansk mellanstatlig utredning för byggandet av Öresundsmetron inleds.

Rent dricksvatten och hållbar dagvattenhantering är en kritisk samhällsfunktion. Malmö stad tar ledarskap i en historisk investering av ett nytt regionalt VA-system för kommunerna Burlöv, Lomma, Lund och Malmö. Satsningen kommer ha en stor påverkan för medlemskommunernas utbyggnad av bostäder, infrastruktur och för att skapa nya arbetstillfällen. Med investeringen kan Malmö och Lund som är Skånes ekonomiska och demografiska motor möta en växande befolkning, ett förändrat klimat och behoven av framtidens vattenförsörjning. MAXIMA-projektet beräknas vara färdigt år 2035.

Det ekonomiska läget och dess konsekvenser

Höga byggkostnader i kombination med hushållens försämrade köpkraft bromsar bostadsbyggandet. Det ekonomiska läget har medfört att nystartade byggnationer i staden är på en rekordlåg nivå. Färre nya företag bildas, varsel ökar och nyanmälda lediga platser minskar. Det är därför troligt att arbetslösheten kommer att öka innan konjunkturen vänder.

Den svaga svenska växelkursen mot euron och danska kronor i kombination med Malmös gynnsamma läge nära Danmark och kontinenten bidrar till besök och handel från utlandet.

Den ekonomiska situationen för civilsamhället har försämrats under de senaste åren. Ekonomin riskerar att försämrats ytterligare för de delar av civilsamhället som idag får bidrag från den allmänna arvsfonden.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att påbörja en avveckling av den allmänna arvsfonden. En avveckling eller förändring i hanteringen av den allmänna arvsfonden kan komma att medföra ett ökat söktryck på kommunen från aktörer i civilsamhället.

Hållbar energiförsörjning

Energiförsörjning är en kritisk samhällsfunktion för Malmös hushåll, företag och stadens verksamheter. Att säkerställa kapacitet och effekt i energisystemet årets alla timmar i takt med framtida behov är en förutsättning för att Malmö ska fortsätta att utvecklas och samtidigt nå klimatmålen. Åtgärder för att stärka försörjningstryggheten för lokal el och värmeförsörjning är därför en prioriterad fråga. Sektorkopplingar mellan el, fjärrvärme, vätgas och andra energibärare behöver utvecklas. Koldioxidinfångning, trygg elförsörjning, teknikutveckling, innovationer, pilot- och demonstrationsprojekt som bidrar och möjliggör omställningen på energiområdet i Malmö uppmuntras.

Matchning och förändringar på arbetsmarknaden

Att hitta rätt arbetskraft med rätt kompetens är näringslivets främsta utmaning – det gäller även för Malmö. För att göra näringslivet konkurrenskraftigt både idag och i framtiden behöver fler internationella talanger lockas till staden. Den kompetens som redan finns i staden behöver matchas bättre mot rätt arbetsställen. De insatser som görs på arbetsmarknadsområdet av Malmö stad i egen regi och tillsammans med andra aktörer behöver därför fortsätta.

Det pågår ett flertal omfattande statliga utredningar som kan ha påverkan på arbetsgivarpolitiken och kompetensförsörjningen framöver. Bland annat utredningar om vuxenutbildning, ny yrkeshögskola, arbetskraftsinvandring respektive ett nytt lärlingssystem. Ett förslag om förändringar i sjukförsäkringens regelverk är ute på remiss.

I början av 2025 genomförs en stor avtalsrörelse på arbetsmarknaden. Förmodligen kommer samtliga huvudöverenskommelser om lön och anställningsvillkor vara föremål för förhandling.

En oroligare omvärld medför ökat fokus på säkerhet och beredskap

Det försämrade säkerhetsläget i omvärlden, med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och kriget mellan Israel och Hamas, kommer under 2025 att ha en fortsatt påverkan på kommunstyrelsens prioritering av arbetet med att stärka Malmös förmåga inom krisberedskap och civilt försvar.

Sveriges Nato-inträde kan påverka statens arbete inom utvecklingen av den civila beredskapen, dels för att inledningsvis harmonisera med Natos strukturer och systematiska arbete, dels finansiella prioriteringar på investeringar och ekonomiska medel till vissa sakområden.

Det pågår flera statliga utredningar inom krisberedskap och civilt försvar. Bland dessa finns utredningen om kommuners och regioners grundläggande ansvar och huvudsakliga uppgifter inför och under fredstida kriser och höjd beredskap. Utredningen är planerad att vara klar den 30 september 2024. I ett slutbetänkande om livsmedelsberedskap, som har lämnats på remiss, föreslås att kommuner ska få ett lagstadgat ansvar för vissa uppgifter inom livsmedelsberedskapen.

Uppdraget att föreslå hur EU:s CER-direktiv ska genomföras är förlängt till den 16 september 2024. Enligt direktivet ska medlemsstaterna identifiera aktörer som tillhandahåller samhällsviktiga tjänster inom sektorerna energi, transport, bankverksamhet, finansmarknadsinfrastruktur, hälso- och sjukvård, dricksvatten, avloppsvatten, digital infrastruktur, offentlig förvaltning, rymden samt produktion, bearbetning och distribution av livsmedel. Direktivet ålägger de kritiska aktörerna skyldigheter att vidta åtgärder för att stärka sin motståndskraft och att rapportera incidenter. Att skapa strukturer och processer som bidrar till att följa och medverka till planering av beredskapsförsörjning och försörjningstrygghet i Malmö är av stor vikt.

Den statliga utredningen Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter föreslår bland annat att tillståndprocessen för kommuner slopas, vilket innebär att kommuner inte längre behöver ansöka om kamerabevakning. För att Malmö stad ska kunna säkerställa att alla skyddsvärden beaktas när verksamhet vill kamerabevaka bör staden upprätta en stadsövergripande tillståndprocess som behandlar förfrågningar om kamerabevakning.

Ny lag om säkerhet i nätverk och informationssystem

Den lag och förordning som ska innehålla NIS 2-direktivets (säkerhet i nätverk och informationssystem) krav föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Den nya lagstiftningen medför ökade krav på ledningens deltagande i säkerhetsarbetet. Verksamhetsutövare som omfattas ska bland annat bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete och vidta riskhanteringsåtgärder. Malmös resultatet för 2023 i MSB:s Cybersäkerhetskollen indikerar att det kan krävas ett omfattande arbete och ökad resurssättning för att Malmö stad ska kunna möta lagkraven.

Våldsbejakande extremism och terrorism

Olika konflikter i världen har lett till ett ökat terrorhot i Sverige. Ett pågående krig mellan Israel och Hamas påverkar även Malmö. Denna konflikt bidrar till ytterligare polarisering i samhället.

Kommunerna behöver stöd och vägledning i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och terrorism. För att arbetet ska vara effektivt behöver det integreras i det lokala brottsförebyggande arbetet och inkluderas i lokala lägesbilder, överenskommelser och samverkan med relevanta aktörer. Utmaningar och hotbilder relaterade till våldsbejakande extremism och terrorism kan förändras snabbt, vilket ställer krav på att frågorna samordnas och hanteras effektivt.

Brottsförebyggande arbete och brott mot välfärden

Regeringen har tagit fram en ny brottsförebyggande nationell strategi - Barriärer mot brott - för att motverka brottsligheten och öka tryggheten. I fokus för strategin står sociala brottsförebyggande insatser för att bland annat motverka att barn och unga involveras i kriminella nätverk och annan brottslighet samt att få individer som begår brott att lämna kriminaliteten bakom sig. Detta innebär att det kan bli aktuellt för flertalet förvaltningar inom Malmö stad att utveckla vissa insatser och rutiner eller inleda nya brottsförebyggande projekt.

Regeringen har också tagit fram en ny nationell strategi mot organiserad brottslighet som är systemhotande. Strategin syftar till att skapa en tydligare inriktning för arbetet mot organiserad kriminalitet och reducera sårbarheterna som brottsligheten utnyttjar. Strategin formulerar problembilder, anger inriktningar för åtgärder, pekar ut centrala aktörer och redogör prioriteringar som behöver göras framöver. Strategin pekar på att en fördjupad samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv och andra aktörer är nödvändig. Detta kan komma att innebära att Malmö stad behöver vidta ytterligare åtgärder för att förhindra utnyttjandet av offentliga medel, arbeta mer aktivt för att förhindra otillåten påverkan och utveckla arbetet kring att motverka att ungdomar och barn socialiseras och rekryteras in i kriminalitet.

Brott mot och oegentligheter i välfärden är fortsatt en utmaning för hela den offentliga sektorn. Detta är något som identifierats av såväl Sveriges kommuner och regioner som i den myndighetsgemensamma lägesbilden mot organiserad brottslighet.

Ökat antal remisser och utredningar

Antal remisser till kommunstyrelsen från regeringen och olika myndigheter ökar i både antal och komplexitet och i många fall är det korta svarstider. I takt med att större infrastruktursatsningar som berör Malmö med omnejd fortskrider kommer flera utredningar behöva genomföras. Också inom andra områden så som säkerhet och beredskap, brottsförebyggandearbete och HR har antal utredningar och remisser ökat, vilket medför ökad arbetsbelastning och omprioritering för att hinna med handläggning och beredning.

Tillgängliga digitala tjänster och produkter

Från och med mitten av 2025 kommer EU:s nya tillgänglighetsdirektiv träda i kraft. Direktivet ställer krav på digitala tjänster och produkter.

Kommunstyrelsen kommer att utvärdera och lämna förslag på hur staden kan effektivisera och kvalitetssäkra produktionen av webbsidor, dokument och annat redaktionellt innehåll för stadens huvudwebbplats malmo.se och intranätet Komin. Förra årets tillsynsärende gällande digital tillgänglighetsanpassning har bidragit till att synliggöra behovet av att förtydliga roller och stärka organiseringen av stadens webbarbete.

Möjligheter och risker med artificiell intelligens

Utvecklingen inom AI går mycket snabbt och det är relevant för kommunstyrelsen att bevaka hur AI ska användas inom kommunen. Det är också viktigt att analysera både risker och möjligheter med AI samt att arbeta för att generellt höja kompetensen inom AI i Malmö stad.

Översyn av utjämningsystemet

En parlamentarisk utredning håller på att se över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämnningen för kommuner. Utredningen, som ska vara klar i juli 2024, ska även överväga om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. Beroende på vad utredningen resulterar i kan detta ge olika effekt på Malmö stads finansiering framöver.

Effekter av EU:s taxanomiförordningar och CSRD

Kommunstyrelsen ska utreda effekter för Malmö stad och Malmö Stadshus AB samt förbereda och implementera rutiner för stadens åtaganden enligt EU:s taxanomiförordningar och CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), ett nytt direktiv som ska säkerställa att företag rapporterar effekten av verksamhetens sociala och miljömässiga aktiviteter. Detta påverkar än så länge endast stadens bolag direkt. Malmö stad påverkas indirekt eftersom stadens olika långgivare i stor utsträckning är bolag som behöver rapportera enligt regelverken. Detta ställer krav på staden att återrapportera till långgivare enligt regelverken, exempelvis i samband med stadens årliga gröna obligationsrapport. Kommunstyrelsen behöver ta höjd för att denna typ av återrapportering kommer krävas i allt större omfattning framöver.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Lokal utveckling och kraftsamlande insatser för ökad trygghet och minskad segregation

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft. Uppdraget grundar sig bland annat i att Malmöbornas levnads- och uppväxtvillkor skiljer sig åt, inte minst utifrån var i staden de bor. Det nuvarande ekonomiska läget riskerar också att förstärka de utmaningar som är kopplat till ojämlika livsvillkor i olika delar av Malmö.

Det finns stora skillnader mellan stadsdelar i valdeltagande, upplevd trygghet och upplevelsen att kunna påverka sin vardag. Kommunstyrelsen uppdrag handlar bland annat om att bryta denna negativa trend genom att öka tryggheten, stärka social hållbarhet och bryta segregationen. Det finns också ett stort behov hos facknämnderna av en samordning och kommunikation av hela stadens insatser utifrån ett geografiskt perspektiv.

Arbetet handlar bland annat om att ta fram styrdokument för avrop kring kraftsamlande insatser. Arbetet består också i att vara beredande till den beslutsinstans som fattar beslut om kraftsamlande insatser och var dessa ska genomföras.

Utveckling av statistik utifrån stadens geografi

Kommunstyrelsen har samordnat ett stadsövergripande arbete med att samla in och sammanställa statistik utifrån stadens geografi. Under 2025 fortsätter arbetet med att utveckla former för stadsgemensamma analyser av insamlad data. Arbetet förväntas resultera i planeringsunderlag som kan stärka Malmö stads arbete mot segregation och kommer att bedrivas i nära samarbete med arbetet för lokal utveckling.

Mänskliga rättigheter och rättighetsperspektiv i styrning och uppföljning

Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att stödja nämndernas och förvaltningarnas arbete i ett helhetsperspektiv. Kommunstyrelsen arbetar för att utveckla formerna för integrering av rättighetsperspektivet i kommungemensam styrning och uppföljning. Dessa frågor ska genomsyra hela Malmö stad, vilket ställer ökade krav på kommunstyrelsens förmåga att samordna arbetet.

Kommunstyrelsen har utvecklat formerna för uppföljning av Malmö stads policy för mänskliga rättigheter. Kommunstyrelsen har bland annat förtydligat anvisningar för planering och uppföljning av verksamhet och mål, stärkt dialogen kring dessa frågor med förvaltningar och bolag samt kartlagt och redogjort för stadens systematiska arbete med att omsätta policyn.

Kommunstyrelsen har också ett pågående arbete med handlingsplanerna mot antimuslimsk rasism respektive mot antisvart rasism.

Arbetet med att utveckla formerna för integrering av rättighetsperspektiv i kommungemensam styrning och uppföljning kommer att fortsätta under 2025.

Arbete för ökat valdeltagande

Baserat på erfarenhet från tidigare val finns det betydande skillnader i valdeltagande mellan olika grupper och områden i Malmö. Kommunstyrelsen kommer fortsatt arbeta för ett generellt ökat valdeltagande samt utifrån målsättningen att genom riktade insatser öka valdeltagande bland grupper och inom geografiska områden i Malmö där valdeltagandet under tidigare val varit särskilt lågt.

Folkhälsa

Kommunstyrelsen leder och samordnar Cities for Better Health (CBH) (tidigare Cities Changing Diabetes (CCD)) - ett samverkansinitiativ mellan Malmö stad, Malmö Universitet, Region Skåne och Novo Nordisk. Projektet syftar till att adressera orsaker till livsstils- och kroniska sjukdomar genom att fokusera

på att förebygga barnfetma, öka den fysiska aktiviteten bland utsatta grupper samt utforska finansiering av förebyggande insatser, genom till exempel sociala utfallskontrakt.

Effektiv och förtroendebyggande kommunikation

Malmö stads arbete med en aktiv kriskommunikation i flera kanaler vid oönskade händelser är en viktig del av arbetet med att stärka Malmöborna i händelser av kris och oönskade händelser. Malmö stad ska upprätthålla eller stärka förtroendet för den kommunala verksamheten genom att kommunicera snabbt, faktabaserat och möta människors oro. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för stadens kriskommunikation och funktionen Kommunikatör i Beredskap (KiB).

Kommunstyrelsen har under det gångna året och kommer också framöver arbeta vidare med ett systematiskt kvalitetsarbete för stadens kommunikationsarbete. I detta arbete ingår införandet av en webbaserad varumärkesportal för effektivare hantering av Malmö stads varumärke respektive ett digitalt designsystem.

Portalen samlar och organiserar samtliga delar av stadens visuella identitet, som till exempel logotyper, typografi, färger med mera och gör filer och riktlinjer åtkomliga för stadens medarbetare, leverantörer och samarbetspartners.

Införande av ett digitalt designsystem bidrar till ett konsekvent och enhetligt utseende på stadens digitala plattformar oavsett om det är en webbsida, en app eller andra digitala tjänster.

Genom att sätta upp detta digitala ramverk, med både visuella och tekniska riktlinjer, förenklar och effektiviserar arbetet för staden i framtagandet av digitala lösningar.

Arbete mot brott och oegentligheter i välfärden

Kommunstyrelsen bedriver tillsammans med övriga nämnder och bolag liksom med statliga myndigheter och aktörer i civilsamhället ett koordinerat arbete mot brott och oegentligheter i välfärden.

För Malmö stads interna arbete har kommunstyrelsen antagit en handlingsplan vars övergripande mål är att förebygga, upptäcka och åtgärda brott och oegentligheter inom välfärdssystemet.

Handlingsplanen kommer under 2025 genomgå en översyn och uppdatering för att möta förändringar i omvärlden och de kunskaper som byggts upp sedan den befintliga handlingsplanen beslutades.

Kommunstyrelsen kommer fortsatt samordna utvecklingen av stadens arbete mot välfärdsbrottslighet. I arbetet mot välfärdsbrottslighet kommer det fortsatt finnas behov av att utveckla och fördjupa befintlig samverkan mellan stat, kommuner och regioner. Kommunstyrelsen kommer fortsätta arbeta med kommunikation, utbildning, systemstöd och omvärldsbevakning i frågan.

Näringslivsutveckling

Malmö stad och Malmös näringsliv är ömsesidigt beroende av varandra. Malmös näringsliv är brokigt och dynamiskt, med ca 40 000 företag inom många olika branscher. Näringslivet expanderar snabbare än i andra storstäder och många bolag engagerar sig i samhällsutvecklingen. Stadens och näringslivets samarbete bör förstärkas och synliggöras ytterligare i stadens processer.

För att förnya och utveckla Malmö stads arbete med att skapa en hållbar och inkluderande tillväxt för framtiden, har ett nytt näringslivsprogram påbörjats under 2024.

Näringslivsprogrammet är ett strategiskt dokument som syftar till att lägga fast en gemensam riktning för stadens näringslivsfrågor. Programmet ska bidra till att skapa en helhetssyn och främja ett effektivt arbete. Utarbetandet av programmet görs i samspel med näringslivet, kringliggande kommuner och andra relevanta aktörer.

Programmet bygger vidare på de satsningar som redan idag görs för att utveckla näringslivet i staden till exempel: relevanta förslag från Tillväxtkommissionen, att utveckla kommunens myndighetsutövning, branschsatsningar, Malmö Startup District samt områdesutveckling kring Nyhamnen.

Stadsutveckling

Malmö ska förstärka sin position som en resilient tillväxtmotor i regionen, och tar redan ett nationellt ledarskap. Malmö behöver fortsätta utveckla och bebygga delar av Malmös kustnära områden. Här finns utöver befintlig och kommande bebyggelse även kritiska funktioner såsom Malmö hamn och Malmö godsbangård. Det pågående arbetet med en samlad färdplan för kustskydd och klimatanpassning bör förstärkas och utgöra underlag för en samordnad finansieringsmodell. Detta i syfte att etablera ett kraftfullt åtgärds paket för ett resilient Malmö.

Inom ramen för arbetet med Öresundsmetron kommer flera leveranser under 2024 i form av utredningar som genomförs av Trafikverket och Köpenhamns kommun respektive arbetet med fördjupad översiktsplan inom Malmö stad. Det är viktigt att Malmö stad har beredskap och fortsätter driva processen för en metro framåt under 2025.

Kommunstyrelsen fortsätter också under 2025 sitt arbete för utvecklingen av stadionområdet respektive för ett nytt konstmuseum.

Utveckling av inköp och upphandlingsverksamhet

Inom inköps- och upphandlingsverksamheten i staden pågår flera utvecklingsinsatser. Bland annat har en genomgång gjorts av de riktlinjer som gäller för samtliga nämnders inköpsverksamhet och ett förslag på revideringar är på remiss inom staden. Under planeringsperioden kommer ett nytt avtals- och upphandlingssystem att implementeras och ett utbildningspaket för inköpare lanseras under våren 2024. Dessutom har kommunstyrelsen fått fullmäktiges uppdrag att växla upp arbetet mot arbetslivskriminalitet i staden, genom att förstärka arbetet med uppföljning av sociala villkor i avtal. Under 2024 formeras en organisation för att möta detta uppdrag på stadskontoret i nära samarbete med serviceförvaltningen och fastighets- och gatukontoret.

Utveckling av kommungemensam uppföljning av verksamhet och mål

Kommunstyrelsen fortsätter det påbörjade arbetet med att stärka den kommunövergripande uppföljningen av verksamhet och kommunfullmäktigemål. Detta innebär översyn och utveckling av nuvarande strukturer, system och processer för verksamhetsuppföljning, analys, rapportering och kommunikation. Syftet är främst att bidra till ett fördjupat kommunövergripande planeringsunderlag inom ramen för budget- och uppföljningsprocessen.

Behov att kunna följa inköpsmönster och koldioxidutsläpp

Kommunstyrelsen ser behov av att kunna följa upp och analysera stadens inköpsmönster samt koldioxidutsläpp. Därav utreds möjligheten till att köpa in ett analysverktyg där både inköp i pengar och koldioxidutsläpp kan följas upp. Dialog förs med andra kommuner och med marknadens aktörer för att få en bild av vilka verktyg som finns och som uppfyller Malmö stads krav.

Malmö stads omvärldsanalys genom Utblick Malmö

Under 2025 kommer en uppdatering av trendanalyserna som används för Malmö stads omvärldsanalys genom Utblick Malmö att uppdateras. Arbetet samordnas av kommunstyrelsen och görs tillsammans med förvaltningarna och de helägda bolagen.

Utveckling av lokalförsörjningsprocesser och internhyra

Kommunstyrelsen fortsätter arbetet med att utveckla stadens planeringsprocesser för lokaler och investeringar. Målsättningen är att få till en längre planeringshorisont för lokalanskaffningar och en mer strategisk lokalanskaffning. Kommunstyrelsen leder utvecklingen av lokalplaneringsprocessen i syfte att tydligare koppla lokalplaneringen till investeringsplaneringen. Detta görs bland annat för att inte överskatta stadens investeringsutgifter.

En ny internhyresmodell infördes från årsskiftet 2024 där delar fortfarande utvecklas för att få till en rättvisande internhyra. Till exempel ska nya gränsdragningslistor implementeras mellan stadens lokalnyttjare och lokalförsörjare.

Nya bolag och förbättrad uppsikt gentemot bolag och kommunalförbund

Malmö stads bolagsportfölj består av helägda och delägda bolag samt kommunalförbund.

Kommunfullmäktige har beslutat om att bilda ett helägt kommunalt energibolag för att säkra en tillräcklig elförsörjning, stärka rådgivningen samt för att bygga, äga och förvalta elektronisk kommunikation för digital infrastruktur. I processen med att interna verksamheter kommer att överlåtas till det nya bolaget kommer det medföra en ökad arbetsbelastning kommuncentralt gällande projektledning, ekonomi, juridik, kommunikation och för en sammanhållen bemanningsprocess.

Kommunstyrelsen ska utreda om helhetsansvaret för parkeringsövervakning bör ligga under en och samma nämnd/bolag.

Kommunstyrelsen kommer fortsätta arbetet för en hållbar finansieringsmodell för Malmö Stadshus AB samt utveckla löpande uppföljning gällande de delägda bolagen och kommunalförbunden enligt de yttrande kommunstyrelsen lämnat till revisionskollegiet, samt även arbeta vidare med en utvecklad samordning för de delägda bolagen inom bolagskoncernen

I arbetet med att säkra uppföljning inom kommunkoncernen krävs gemensamma datalager och analysverktyg och det pågår rekrytering för att nå tillräcklig kapacitet för uppdraget.

Skapandet av nya bolag inom energi respektive fastighetsförvaltning kommer initialt att innebära högre kostnader för koncernen men bedöms leda till högre intäkter på några års sikt och därmed ett lägre behov av kommunbidrag. Ett finansiellt mål för Malmö Stadshus AB är att på 3-5 års sikt kunna generera ett överskott i syfte att ge utdelning till staden som ägare.

Kompetensförsörjning respektive utveckling inom HR- området

Kompetensförsörjningen fortsätter att vara en stor utmaning för Malmö stad och offentlig sektor i Sverige. Genom investeringar i Malmö stads medarbetare via kompetensutvecklingsinsatser och lärande kan staden agera proaktivt för att:

- Minska personalomsättningen när konkurrensen om arbetskraften ökar.
- Minska sårbarheten när personalomsättningen är hög.
- Främja ett livslångt lärande där allt fler arbetar längre.
- Utveckla och utbilda medarbetare när viss kompetens saknas.
- Möjliggöra verksamhetsutveckling i en tid då utveckling och förändring sker snabbt.

Kommunstyrelsen tillsammans med övriga nämnder och bolag fortsätter att värna och utveckla HR-gemensamma arbetssätt utifrån att Malmö stad är en arbetsgivare. Att arbeta utifrån ett likartat sätt leder till igenkännande och effektivitet.

Kommunstyrelsen kommer att arbeta med att införa en utvecklad medarbetarenkät i staden.

Kommunstyrelsen arbetar för att få till fler utbildningar i stadens gemensamma system för lärande (LMS).

Framtidens arbetsplats stadskontoret - flytt till Rådhuset

Kommunstyrelsen kommer under kommande verksamhetsår fortsätta att arbeta med förberedelserna inför flytt av kommunalrådsavdelningen och stadskontoret till Rådhuset och Tingsrättens tidigare lokaler. Flytten är preliminärt årsskiftet 2025/2026. Viss ombyggnad och anpassning av lokalerna kommer krävas för att den nya miljön ska kunna möta verksamhetens behov om en modern, tillgänglig och attraktiv arbetsplats. Ombyggnaden ska ske varsamt med stor omsorg om miljö och ekonomi. Återbruk av såväl byggnadsmaterial som inredning kommer vara i fokus.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Ny lag om säkerhet i nätverk och informationssystem

Upphandling av ett nytt IT-system behövs som stödjer systematiskt arbete med informationssäkerhet och dataskydd. Detta förutsätter kompetensförstärkning samt införande av tekniska, driftsrelaterade samt organisatoriska åtgärder med anledning av ny lagstiftning avseende informations- och cybersäkerhet.

En oroligare omvärld medför ökat fokus på säkerhet och beredskap

Verksamhetsskydd är en process för att identifiera och vidta säkerhetsåtgärder, skydda våra åtagandanden, verksamheter och de människor som bor, verkar eller vistas i dem. Stadskontoret kommer att utveckla stadsgemensamma riktlinjer för verksamhetsskydd och även att ta fram en utbildning gällande säkerhetskultur som omfattar informationssäkerhet, krisberedskap och verksamhetsskydd.

Implementeringen av en gemensam lösning för larm- och passersystem kommer även att påbörjas.

Utveckling av inköp och upphandlingsverksamhet

Under 2025 kommer kommunstyrelsen i nära samarbete med berörda förvaltningar ha implementerat den nya uppföljningsfunktionen av sociala villkor fullt ut vilket innebär att hela det avsatta kommunbidraget på 3,5 mnkr per år kommer att behövas. Uppföljningsfunktionen har fokus på det operativa, men även på samverkan med andra tillsyns- och samverkansaktörer inom välfärdsbrottslighet samt stärkandet av medborgares mänskliga rättigheter. Funktionen arbetar med att upptäcka oegentligheter samt säkerställer att upptäckta oegentligheter korrigeras och kompenseras.

Upphandling av ekonomisystem för Malmö stad

Det nuvarande avtalet för Malmö stads ekonomisystem löper ut år 2028 och en ny upphandling behöver genomföras. En förstudie är i sitt slutskede, och det behöver nu säkras resurser till upphandling och implementering. En projektorganisation kommer att startas upp och merparten av arbetet kommer att finansieras inom befintliga ramar. För år 2025 behövs dock medel för projektledare och löpande stöd inom dataskydd samt informationssäkerhetsarbete motsvarande cirka 3 mnkr. För år 2026, 2027 och 2028 behöver ytterligare resurser avsättas för att säkra hela genomförandet. När ekonomisystemet väl är på plats och i drift kommer kostnaden för systemet att fördelas till nämnderna genom modellen för den solidariska finansieringen.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har inget ramavtal för ekonomisystem som kommuner och regioner kan avropa ifrån. Malmö stad och SKR har dock etablerat ett samarbete kring detta genom Adda (SKRs bolag för strategiska inköp och ramavtal). Avsikten är att i samband med Malmö stads upphandling driva arbetet tillsammans med Adda för att åstadkomma en gemensam upphandling av ekonomisystem, där möjlighet ges för Sveriges kommuner, regioner och dess bolag att avropa på. Malmö stad kan på så sätt bidra till att möta ett behov på nationell nivå kring ekonomisystem.

Rådhuset - förberedelser inför och genomförande av flytt till nya lokaler samt kontorsmiljö.

Flytten innebär en samlokalisering av kommunstyrelsens förvaltning och förväntas bidra till ett mer effektivt nyttjande av stadens lokalbestånd samt ge förutsättningar för *Framtidens arbetsplats* vid stadskontoret med utvecklade arbetssätt som främjar verksamhetens uppdrag.

Investeringsbehovet för den planerade flytten till Rådhuset år 2025 är ca 20 mnkr. Begäran om kommunbidragstillägg av driftskonsekvenser till följd av investeringar år 2025 är 1 mnkr och därefter

ca 2,5 mnkr årligen fram till och med år 2030. Utöver detta tillkommer driftkostnader för inköp till följd av flytten och därför begärs ytterligare 3 mnkr år 2025.

Visselblåsarfunktionen

Den totala kostnaden för visselblåsarfunktionen inklusive utredningskostnader uppgår till cirka 3 mnkr. Merparten av kostnaderna har hanterats genom omprioriteringar på stadskontoret, dock kommer det bli svårt att fortsättningsvis finansiera hela kostnaden för visselblåsarfunktionen inom befintlig budgetram. Det behövs därför en ramförstärkning om cirka 1,5 mnkr för ändamålet om kommunstyrelsen fortsatt ska bära finansieringen, vilket är en fördel i förhållanden till att införa en kommungemensam finansieringsmodell.

LMS- utbildningar på stadskontoret

Kommunstyrelsen arbetar med införande av en stadsgemensam plattform (LMS) för att producera, publicera och administrera utbildning. Fler digitala utbildningar effektiviserar och möjliggör för fler medarbetare att få ta del av utbildningar på ett flexibelt sätt.

Lärande och utbyte mellan förvaltningarna kommer att ske genom ett nätverk där representanter från förvaltningarna finns med och sammankallas av stadskontoret.

Kommunstyrelsen begär resursförstärkning motsvarande 1 mnkr medel för att med att utveckla stadskontorets LMS- utbildningar.

Kompetensförsörjning och utveckling inom HR

Pågående arbete samt utvecklingsinsatser inom HR med kompetensförsörjningen i staden, olika åtgärder inom hållbart och förlängt arbetsliv respektive hanteringen av förändringar i regelverken kräver resursförstärkning år 2025. Resursförstärkningsbehovet uppskattas till 1 mnkr från och med år 2025.

Förstärkt arbete med att tillvarata de långsiktiga effekterna av Eurovision Song Contest

Ingången vid genomförande av ESC 2024 har bland annat varit att effekterna av ett sådant evenemang ska gynna stadens näringsliv, främst besöksnäringen, både kort- och långsiktigt. Evenemang av denna dignitet ger möjlighet till mer exponering och internationell synlighet för hundratals miljoner människor och kan skapa en våg av möjligheter som Malmö kan utnyttja för ytterligare stärka sin position som evenemangstad och tillväxtmotor, under lång tid framöver.

Malmö stad har god infrastruktur och goda partnerskap inom området men för att göra större skillnad framöver och för att fortsatt kunna vara en aktuell destination för evenemang behöver staden ställa om i arbetet med evenemangen. Besöksanledningar och kongresskapaciteten i Malmö behöver säkerställas och utvecklas för att kunna utnyttja potentialen för Malmö som internationell stad för besökare.

Detta ger anledningar för kommunstyrelsen att:

- Förstärka arbetet med att strategiskt, aktivt och uppsökande värva evenemang som bidrar till att utveckla Malmö som en internationell evenemangstad.
- Förstärkta insatserna för strategiskt och aktivt arbete med att attrahera utländska investeringar och etableringar för att utveckla Malmös näringsliv.

För att klara detta bedöms resursbehovet till 1,5 mnkr med fokus på etablering respektive evenemang.

Förändrat arbetssätt

Stadskontoret ser allt större möjlighet till att framöver finansiera flera utvecklingsfrågor med hjälp av externa medel till exempel från EU eller Vinnova. För detta krävs intern kompetens och interna resurser inom bland annat ekonomi, men det krävs också ofta direkt ekonomisk medfinansiering som inte alltid kan hanteras inom befintliga resurser. Exempel på aktuella områden är livsmedelsområdet, näringslivsperspektivet i våra stadsutvecklingsområden, arbetet med startup district, kompetensförsörjning respektive utveckling av spelbranschen.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Krisberedskap och civilt försvar	Staten MSB	13 153	13 153
Finskt förvaltningsområde	Länsstyrelsen Stockholm	1 962	1 980
Stärka det civila försvaret inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård	Socialstyrelsen	6 183	-
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	21 298	15 133

Övriga bidrag

ÖVRIGA BRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Övrigt	Tillväxtverket	680	580
ÖVRIGA BRIDRAG	Summa	680	580

Statsbidraget *Stärka det civila försvaret inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård* är i dagsläget osäkert inför 2025.

Övriga bidrag avser Utveckling Cirkulär Hub, Food Tech Innovation Network 2.0 och Förstudie Innovationshub.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
	25 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Summa investeringsram	25 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500

Allmänt investeringsutrymme

Investeringsutrymmet för kommunstyrelsen är till för att täcka utgifter i samband med lokalförnyelse av stadskontorets lokale och inköp av inventarier. Inför den planerade flytten till Rådhuset i årsskiftet 2025/2026 är investeringsbehovet år 2025 ca 20 mnkr för möbelinköp, IT-utrustning, nyinköp av inventarier på grund av nytt avtal 2025 med mera. Kommunbidragsförstärkning för driftskonsekvensen av investeringarna erfordras och har redogjorts för under kommunbidragsavsnittet.

Terminaler – Rakel

Rakel är ett nationellt kommunikationssystem för aktörer med ansvar inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar. Systemet säkrar kommunikation och samhällets krishanteringsförmåga och har skydd mot obehörig avlyssning.

Staten (MSB) utvecklar nu generation 2 i detta system, som sedan kommer allokeras ut till kommunerna. En del av kostnaden kommer eventuellt att subventioneras. Investeringsbehovet år 2025 uppskattas till ca 0,5 mnkr.

En oroligare omvärld medför ökat fokus på säkerhet och beredskap

Investeringsbehovet för att stärka stadens förmåga inom krisberedskap och civilt försvar, mer specifikt kring vatten, el samt elektronisk kommunikation, bedöms i nuläget till ca 5 mnkr år 2025. Analysarbetet gällande investeringsbehovet är inte helt klart och därför är begäran något osäker. Nivån på kapitalkostnaderna till följd av detta kommer först kunna återspeglas när analysen är genomförd.

Upphandling ekonomisystem

Investeringsbehovet år 2026 är något osäkert och kan komma att förändras i takt med upphandlingen av ekonomisystemets fortskridande.

Budgetskrivelse 2025

Kulturnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	9
Kommunbidrag.....	14
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	16
Begäran om investeringsram	17
Investeringsram	17

Sammanfattning

Det finns en stor potential i det snabbt växande Malmö, och kulturen spelar en central roll i Malmös utveckling. Med en fortsatt befolkningsökning, framför allt vad gäller unga i gymnasieåldern samt äldre, kommer antalet besökande i kulturnämndens verksamheter att fortsätta öka, liksom kraven på att verksamheten finns runt om i hela staden samt är tillgänglig och relevant. Samtidigt är kultur och kreativa näringar den enskilt största branschen i Malmös näringsliv med många företag inom konst, film och spelindustrin som tillsammans med kulturlivets fria aktörer och stadens kulturella- och konstnärliga utbildningar bidrar till Malmös utveckling och tillväxt.

Kulturen har stor betydelse för stadens attraktivitet, både som besöksmål, att bo och leva i samt när företag väljer att etablera sig i staden. Kulturen är det som skapar ”liv mellan husen” och gör en stad levande, inkluderande, öppen och attraktiv. Enligt forskning är tillgången till kultur avgörande för både en stads möjlighet till innovation och fungerande arbetsmarknader. Tillgången till konst och kultur är även en mycket viktig faktor för utvecklingen av Malmö som besöksmål. Malmös potential som internationellt turistmål kommer kraftigt att förbättras i och med den nya Fehrman-Bältförbindelsen som invigs 2029. När den är på plats kommer Malmö bli en del av en ny nordeuropeisk storregion med över 10 miljoner invånare. Det finns ett stort behov av att bygga Malmös varumärke som turistmål framåt och där spelar stadens kulturverksamheter en avgörande roll.

För att kunna ta erfarenheter från arbetet med CTC vidare och prioritera strategiska insatser för lokal utveckling, ser kulturnämnden ett stort behov av fortsatt samverkan med bland annat fritidsnämnden, grundskolenämnden samt det lokala civilsamhället och näringslivet. För barn och unga bidrar kulturnämndens och fritidsnämndens utbud av trygga, relationsbyggande mötesplatser och verksamheter till en meningsfull fritid och sociala sammanhang. Dessa tidiga insatser är viktiga i stadens förebyggande arbete. BRIS skriver i Barnrapporten 2024 ”*För de barn som inte får det stöd de behöver utgör skola och fritidsaktiviteter extra viktiga arenor där barnet möter vuxna som kan se, lyssna och agera för barnets bästa.*” Genom att samverka och komplettera varandras verksamhet skapas förutsättningar för effektivare användning av resurser. Ett exempel är samarbetet med grundskolenämnden och fritidsnämnden för att systematisera arbetet kring samlokalisering av skollokaler och fritidsgårdar för fortsatt etablering av kompensatoriska verksamheter, såsom kulturskolans El Sistema-verksamhet och allaktivitetshus. Genom bättre helhetssyn och riktade satsningar vad gäller målgrupp, geografi och utbud kan konsekvenserna av ojämlika uppväxtvillkor och socioekonomiska förutsättningar motverkas.

Det fria kulturlivet fungerar som drivbänk för hela stadens kulturliv genom att utmana och utforska kulturformerna. Nyskapande kultur och nya aktörer bidrar till återväxt och utveckling. Men för att detta ska vara möjligt är rimliga ekonomiska villkor, möjligheter till samverkan och utveckling, samt tillgång till produktionslokaler avgörande faktorer. I den snabbt växande staden riskerar det fria kulturlivet att trängas undan. Det är också tydligt att inflation och snabbt ökande lokalkostnader urholkar kulturstödet. Här krävs att staden agerar gemensamt och kraftfullt för att bevara och stärka den kulturella mångfalden.

Den handlingsplan som var kopplad till Malmö stads kulturstrategi 2014–2021 banade väg för och möjliggjorde och etablerade god samverkan mellan kulturnämnden och stadens övriga nämnder och bolag. Kulturnämnden ser att det kulturstrategiska program som under 2024 beslutas av kommunfullmäktige blir en plattform och ett effektivt verktyg för fortsatt samverkan, både inom staden och med näringsliv och civilsamhället, kring utvecklingen av kulturens roll i en hållbar samhällsutveckling.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Kulturens roll i ett växande Malmö med komplexa samhällsutmaningar

Kulturen som motor i det växande, innovativa och attraktiva Malmö

Det finns en stor potential i det snabbt växande Malmö, och kulturen spelar en central roll i Malmös utveckling. Med en fortsatt befolkningsökning, framför allt vad gäller unga i gymnasieåldern samt äldre, kommer antalet besökande i kulturnämndens verksamheter att fortsätta öka, liksom kraven på att verksamheten finns runt om i hela staden samt är tillgänglig och relevant. Samtidigt är kultur och kreativa näringar den enskilt största branschen i Malmös näringsliv med många företag inom konst, film och spelindustrin som tillsammans med kulturlivets fria aktörer och stadens kulturella- och konstnärliga utbildningar bidrar till Malmös utveckling och tillväxt.

Kulturen har stor betydelse för stadens attraktivitet, både som besöksmål, att bo och leva i samt när företag väljer att etablera sig i staden. Kulturen är det som skapar ”liv mellan husen” och gör en stad levande, inkluderande, öppen och attraktiv. Enligt forskning är tillgången till kultur avgörande för både en stads möjlighet till innovation och fungerande arbetsmarknader. Tillgången till konst och kultur är även en mycket viktig faktor för utvecklingen av Malmö som besöksmål. Malmös potential som internationellt turistmål kommer kraftigt att förbättras i och med den nya Fehrman-Bältförbindelsen som invigs 2029. När den är på plats kommer Malmö bli en del av en ny nordeuropeisk storregion med över 10 miljoner invånare. Det finns ett stort behov av att bygga Malmös varumärke som turistmål framåt och där spelar stadens kulturverksamheter en avgörande roll.

Undanträngningseffekter och likriktning – mindre plats för kultur när staden växer

Forskning visar att det inte är de spektakulära eller storslagna kulturevenemangen som i första hand attraherar besökare eller nyinflyttade. Snarare söker man autentiska miljöer som får en att känna sig som en del av staden. Det är det mångsidiga kulturutbudet med stor variation av både innehåll och utövare som bidrar till stadens vitalitet och attraktivitet. Just det kulturliv som Malmö är så välkänt för. Forskning visar också att det är just detta kulturliv som riskerar att trängas undan och slås ut när staden växer och kommersialiseras med den ökande gentrifieringen. Redan idag sker en utveckling där den viktiga sociala och kulturella mångfalden hotas av ökande prisnivåer, vilket riskerar att tränga undan framför allt den småskaliga kulturproduktionen och i längden leda till ett likriktat kulturutbud. Ännu har Malmö möjlighet att bromsa denna utveckling. Städer som Göteborg och Stockholm, där utvecklingen redan är väldigt långtgående, lyfter till exempel fram det faktum att Malmö fortfarande har oexploaterade områden som en styrka. I dessa områden finns fortfarande lokaler, framför allt industrilokaler, till överkomliga hyror vilket skapar möjlighet för Malmö att vända trenden. Det är angeläget att agera gemensamt och kraftfullt med lösningar för att möjliggöra en hållbar stad och ekonomi som bevarar och stärker den sociala och kulturella mångfalden.

Komplexa samhällsutmaningar – kulturens roll för en hållbar samhällsutveckling

I likhet med andra samhällsaktörer agerar kulturnämndens verksamheter idag i ett landskap av komplexa relationer och samhällsutmaningar. De utmaningar som det offentliga idag förväntas hantera är omfattande och komplicerade, allt ifrån klimatomställning till ökande ojämlikhet. I Malmö är de ojämlika levnadsförhållandena särskilt påtagliga. Malmökommissionen (2011- 2013) konstaterade att det är stora skillnader i hälsa mellan olika stadsdelar i staden. Bland annat konstaterades det att Rosengårdsborna lever

i snitt åtta år kortare jämfört med Limhamnsborna. Sedan dess har livsvillkoren i Malmö generellt förbättrats, men det kvarstår fortfarande stora ojämlikheter mellan områden, inte minst vad gäller hälsans sociala bestämningsfaktorer såsom inkomstnivå, sysselsättning, utbildningsnivå, barnfattigdom, trångboddhet och delaktighet i samhället. De senaste årens ekonomiska utveckling med stor inflation bidrar också till en negativ utveckling. BRIS lyfter i en rapport från 2024 att allt fler barn känner oro för föräldrarnas ekonomi och har svårt att delta i olika aktiviteter på grund av familjens dåliga ekonomi. Flera av kulturnämndens verksamheter såsom bibliotek och allaktivitetshus möter också barn som ger uttryck för denna oro. En annan utveckling som påverkar kulturnämndens verksamheter handlar om ungas psykiska ohälsa. Nyligen utkomna rapporter från BRIS och Rädda barnen pekar på en ökande trend av psykisk ohälsa bland unga. Malmöbaserade verksamheter som exempelvis Flamman och Fryshuset vittnar också om att allt större del av verksamheten går åt att hantera och möta ungas oro och dåliga mående. Denna utveckling påverkar även kulturnämndens verksamheter, som genom sin närvarande och kompetenta personal har en viktig relationsbyggande roll i det dagliga mötet med unga. Framåt behöver detta förebyggande arbete fortsätta att stärkas för att bidra till ungas livslånga hälsa.

Den ökande äldre befolkningen kommer också att ställa högre krav på kulturnämndens verksamheter framöver. Dels kommer det vara fler friska och pigga äldre som i större utsträckning kommer efterfråga kulturverksamhet. Samtidigt ökar gruppen av de allra äldsta och sköra – en grupp där kulturen kan spela en betydande roll för den livslånga hälsan och välbefinnandet.

Genom arbetet med kommunfullmäktiges mål bidrar kulturnämnden, i sin roll som välfärdsnämnd, till att hantera flera av dessa komplexa samhällsutmaningar som ofta ligger bortom en enskild nämnds ansvarsområde. Kulturnämnden har en förebyggande och främjande roll och minskar tillsammans med de andra nämnderna ojämlikheten i staden. Särskilt viktiga är kulturnämndens verksamheter för att stärka demokratin och de sociala sammanhangen, skapa en meningsfull fritid för barn och unga samt för det livslånga lärandet och den livslånga hälsan.

Kulturens roll i ett politiserat och polariserat samhällsklimat

Den starkaste politiska trenden just nu är populism och autokratisering. Autokrati är numera det vanligaste styrelseskicket. 72% av världens befolkning levde 2022 i autokratiskt styrda länder med inskränkningar i människors fri- och rättigheter enligt Varieties of Democracy-institutet, Göteborgs universitet. Yttrandefriheten begränsas i många länder som en följd av detta och medier, kultur och forskning är några av de sektorer som tidigast påverkas genom både begränsningar av självständighet och handlingsutrymme samt ekonomiska resurser. En ökad polarisering och politisering av kulturen är också en konsekvens. Det finns tydliga tecken på att en liknande utveckling även i Sverige. Det finns exempel från flera kommuner där politiker inte har hållit armlängds avstånd och både kulturverksamhet och bildningsförbund är föremål för stora nedskärningar.

Samhällets polarisering och de många konflikter som pågår i världen ställer också högre krav på kulturnämndens verksamheter att möta debatt, diskussion och motstånd. Säkerhetsfrågan, både för Malmöborna som befinner sig i verksamheterna och för personalen blir alltmer resurskrävande och kräver ett gemensamt samarbete i staden.

Malmö stad har aktivt tagit ställning för att arbeta i en riktning som motverkar populism, politisering och polarisering och sätter värden som yttrandefrihet, inkludering och demokrati högt. I stadens budget står det att *"Malmö ska vara en fristad för yttrandefrihet och demokrati"* och kulturen lyfts fram som viktig för att stärka demokratin och skapa förutsättningar för det demokratiska samtalet och den sociala sammanhållningen. Kulturen ska här fortsätta att vara en fri, dynamisk, utmanande och obunden kraft och med armlängds avstånd fortsätter kulturnämnden att skapa förutsättningar för det fria kulturutövandet och att stärka Malmös roll som fristad för yttrandefrihet och demokrati.

Kulturens roll i klimat- och miljöarbetet

Klimatförändringarna är uppenbara och konsekvenserna med extremväder, torka, översvämningar och minskad biologisk mångfald allt mer konkreta. De politiska krafterna drar åt två olika håll. Det finns dels en stark politisk riktning där klimatförändringarna anses överdrivna och åtgärderna alltför kostsamma.

Samtidigt finns det också en utbredd insikt bland politiker, företag och den bredare allmänheten om att vi behöver agera snabbt. Detta syns i global opinion och frivilliga åtaganden. Ett exempel är EU-kommissionens ”gröna giv” för att nå klimatneutralitet senast 2050 med betydande påverkan på politik och näringsliv i Europa.

Många människor är engagerade i miljöfrågorna och önskar också själva bidra med mer klimatsmarta val i vardagen. Det behövs platser och sammanhang där detta engagemang kan fångas upp och ges utrymme att fördjupas och delas. I detta avseende är kulturnämndens verksamheter, som till exempel Malmö museum, Marinpedagogiskt center och biblioteken, tillsammans med andra bildningsorganisationer och civilsamhällesaktörer, viktiga folkbildande arenor för att sprida information och kunskap om klimat- och miljöområdet. Platser där Malmöbornas engagemang i frågorna kan ges ett viktigt sammanhang och där möten mellan civilsamhälle, organisationer, aktivister och beslutsfattare kan ske. Samtliga av kulturnämndens verksamheter bidrar i sig också till en mer miljömässigt hållbar livsstil. Biblioteken, vars hela grunduppdrag vilar på delningsekonomis grundtanke, har de senaste åren utvecklats till att inte bara erbjuda utlån av litteratur utan också verktyg, musikinstrument och annan utrustning. Genom att erbjuda mångsidiga kulturupplevelser kan kulturnämndens verksamheter också bidra till en attraktiv och aktiv fritid på hemmaplan.

Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som behövs för att möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som behövs?

Samplanering av staden och effektiviseringar

Kulturnämndens verksamheter har förebyggande och främjande effekter för en hållbar samhällsutveckling bland annat genom att erbjuda meningsfulla sammanhang och stärka Malmöbornas delaktighet i samhället. I förlängningen minskar därmed stadens nettokostnader. Dessutom bidrar Malmös kulturliv och kulturella och kreativa näringar till stadens attraktivitet och tillväxt och stärker även andra näringar i staden såsom till exempel besöksnäringen.

Handlingsplan för kulturstrategiskt program

Den handlingsplan som var kopplad till Malmö stads kulturstrategi 2014–2021 banade väg för och möjliggjorde och etablerade god samverkan mellan kulturnämnden och stadens övriga nämnder och bolag. Kulturnämnden ser att det kulturstrategiska program som under 2024 beslutas av kommunfullmäktige blir en plattform och ett effektivt verktyg för fortsatt samverkan, både inom staden och med näringsliv och civilsamhället, kring utvecklingen av kulturens roll i en hållbar samhällsutveckling.

Kulturens roll i lokal utveckling

För att kunna ta erfarenheter från arbetet med CTC vidare och prioritera strategiska insatser för lokal utveckling, ser kulturnämnden ett stort behov av fortsatt samverkan med bland annat fritidsnämnden, grundskolenämnden samt det lokala civilsamhället och näringslivet. För barn och unga bidrar kulturnämndens och fritidsnämndens utbud av trygga, relationsbyggande mötesplatser och verksamheter till en meningsfull fritid och sociala sammanhang. Dessa tidiga insatser är viktiga i stadens förebyggande arbete. BRIS skriver i Barnrapporten 2024 ”För de barn som inte får det stöd de behöver utgör skola och fritidsaktiviteter extra viktiga arenor där barnet möter vuxna som kan se, lyssna och agera för barnets bästa.” Genom att samverka och komplettera varandras verksamhet skapas förutsättningar för effektivare användning av resurser. Ett exempel är samarbetet med grundskolenämnden och fritidsnämnden för att systematisera arbetet kring samlokalisering av skollokaler och fritidsgårdar för fortsatt etablering av kompensatoriska verksamheter, såsom kulturskolans El Sistema-verksamhet och allaktivitetshus. Genom bättre helhetssyn och riktade satsningar vad gäller målgrupp, geografi och utbud kan konsekvenserna av ojämlika uppväxtvillkor och socioekonomiska förutsättningar motverkas.

Samutnyttjande av lokaler

Kulturnämnden ser även behov av ökat samarbete med fastighetsaktörer, både privata och kommunala, för att möjliggöra samlokalisering och samutnyttjande av lokaler i staden. För att bättre och snabbare möjliggöra samarbete med de privata fastighetsägarna behövs även nya finansieringsmodeller. Här ser kulturnämnden att staden har en gemensam utmaning och ett tydligt behov av större samverkan och stöd framåt kring området. Kulturnämnden kommer att se över nyttjandegraden i befintliga lokaler och efterfrågar resurseffektiva lösningar och nya affärsmodeller som kan möjliggöra långsiktigt hållbara lokallösningar för kulturproduktion.

Effektiviseringar

Kulturnämnden kommer även göra en översyn av schemalaggnings av personalresurser och öppettider på mötesplatser och institutioner för att korrigera öppettiderna utifrån Malmöbornas faktiska nyttjande och behov och ekonomiska förutsättningar i given budget.

Genom framtagandet av IT- och digitaliseringsriktlinjer för kulturnämndens verksamheter professionaliseras processen att upphandla, utveckla, förvalta och vid behov avveckla förvaltningens system och tjänster. Med rätt styrning, medvetna beslut och ett tydligt fokus på att skapa de bästa förutsättningarna för både medarbetare och Malmöbor kan digitaliseringen bli ett viktigt verktyg för både effektivisering av arbetssätt och en god och likvärdig service för medborgarna. För att effektivisera kulturnämndens digitaliseringsarbete görs en genomlysning av de system som används i förvaltningen. Licensavtal kommer att ses över för att undersöka möjligheten att säga upp system med eventuellt låg nyttjandegrad.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Kulturens roll i hållbar samhällsutveckling

Kulturnämnden arbetar förebyggande och främjande för hållbar samhällsutveckling genom stärkt demokrati, meningsfull fritid, livslångt lärande, livslång hälsa och sociala sammanhang. All verksamhet utgår från alla Malmöborns rätt till kultur och grundas i mänskliga rättigheter, Agenda 2030 och barnkonventionen.

De satsningar kulturnämnden ser särskilt behov av att genomföra under 2025 beskrivs nedan under följande utvecklingsområden; **Likvärdig tillgång till kultur, Arbetet för ett öppet, demokratiskt och inkluderande Malmö, Kulturdriven stadsutveckling** samt **Stärkta förutsättningar för det fria kulturlivet**.

Likvärdig tillgång till kultur

Kulturell allemansrätt i en stad med ökande andel unga

Med utgångspunkt i barns och ungas delaktighet och inflytande avser kulturnämnden att öka tillgången till kultur under hela året, på lov, helger och kvällar och på fler platser i staden. I en stad där antalet unga i gymnasieåldern ökar allra mest prioriteras särskilt insatser för att nå fler unga och ge deras röster plats i kulturnämndens verksamheter. Kulturnämnden fortsätter utveckla den kulturella allemansrätten på skoltid i nära samverkan med skolnämnderna. Särskilda insatser görs för att nå barn och unga i fristående förskolor och skolor, barn och unga i anpassad skola samt barn och unga som inte går i förskola och skola. Samtidigt fördjupas dialogen med scenkonstbolagen med målsättningen att nå långsiktiga överenskommelser som säkrar att stadens barn och unga får uppleva Malmöns stora scenkonstinstitutioner i basutbudet.

Inkludering av och sysselsättning för unga kulturskapare

Kultur på ungas villkor är fortsatt ett prioriterat område för kulturnämnden. Ungas delaktighet och inflytande samt deras möjligheter till både kulturutövande och sysselsättning fortsätter att stärkas. Ung i Sommar-praktikanter och andra unga som får anställning i kulturförvaltningen är med och utvecklar verksamheten. Tillsammans med unga Malmöbor fortsätter utvecklingen av Kulturfyren i Hyllie. Unga Malmöbor har gjorts delaktiga i processen kring framtagandet av mötesplatsens koncept och har haft inflytande över den slutliga utformningen med fokus på kultur, kreativitet, delaktighet och hållbarhet.

Genom låga trösklar, delaktighetsbaserade arbetssätt och ett särskilt fokus på yttrandefrihet fortsätter kulturnämnden etableringen av den kreativa, socialt innovativa mötesplatsen för Malmöns unga kreatörer och alla andra Malmöbor med intresse för kultur, bildning och kreativt skapande.

Ökad representation för konstnärer med funktionsnedsättning

Som ett viktigt steg för en starkare, mer kvalitativ och representativ konstscen fortsätter Malmö konsthall tillsammans med relevanta samarbetspartners etableringen av *Studio Syd*, en självständig konststudio riktad till personer med funktionsnedsättning som vill utveckla ett professionellt konstnärskap. Målet är att studion ska kunna utgöra en sluss in i den etablerade konstvärlden, stärka de professionella förutsättningarna för konstnärer med funktionsnedsättningar samt bidra till att bredda utbudet av konst. Konststudion kommer vara den första i sitt slag i regionen och planeras stå på egna ben efter en treårig pilot.

Livslång hälsa genom kultur

Kulturens hälsofrämjande effekter visar sig i kulturnämndens arbete med delaktighet och skapandet av meningsfulla sammanhang. Härigenom ges Malmöbor möjlighet att bryta social isolering och att stärka den upplevda hälsan, vilket är viktiga välfärdsfaktorer i en stad med en allt äldre befolkning. Fler friska år i livet minskar det snabbt växande omsorgsbehovet i högre åldrar. Genom inkluderande arbetssätt och metoder stärker kulturnämnden tillgången till fysiska och digitala kulturaktiviteter, framför allt för personer på särskilt boende, vilka är de äldre som har minst tillgång till kulturlivet. Genom bättre samordning mellan kulturnämndens egna verksamheter och med det fria kulturlivet kan ett brett och kvalitativt kulturutbud erbjudas likvärdigt via det nyetablerade bokningssystemet. Utvecklingsarbetet sker i nära samarbetet med hälsa- vård- och omsorgsförvaltningen.

Ökad dialog för nationella minoriteters rätt till kultur

Kulturnämndens verksamheter bidrar i stor utsträckning till en likvärdig kulturstad genom arrangemang och folkbildning kring minoritetsgruppers historia och livsvillkor samt för att höja medvetenheten om diskriminering och förföljelse. Framåt stärks de nationella minoriteternas inflytande och delaktighet i kulturnämndens verksamhet genom utveckling av dialog och samråd. Samtidigt sker kompetensutveckling och en förtydligad struktur och ansvarsfördelning för förvaltningens gemensamma arbete kring de nationella minoriteterna. I samverkan med Malmö universitet fortsätter implementering av rekommendationer i studien om antiziganism och förutsättningar för romskt liv i Malmö.

Digitalt deltagande för fler

Den digitala utvecklingen innebär en omvälvande och snabb förändring av kulturlivet och öppnar dörrarna till helt nya kulturupplevelser såsom digitala vernissager, kulturscener samt interaktiva kulturupplevelser och möjligheter att ta del av och lära sig teknik för digitalt skapande. Kulturnämnden fortsätter här utveckla ett digitalt utbud för att bredda upplevelsen av kulturella evenemang före, under och efter deltagandet. Samtidigt finns det grupper av Malmöbor som befinner sig i ett digitalt utanförskap och står långt ifrån att använda internet och digitala tjänster. För att motverka digitalt utanförskap behövs ökad tillgänglighet och stödjande insatser inom digital tillgång och bildning. Här verkar kulturnämnden kompensatoriskt. Bland annat fortsätter biblioteken att utveckla enkla och medborgarnära tjänster som stödjer och sänker trösklarna till samhällsservice för de Malmöbor som har störst utmaningar att använda digitala verktyg. Digitalt deltagande för fler är därför ett viktigt prioriterat utvecklingsområde för att stärka den likvärdiga tillgången till kultur under 2025.

Arbetet för ett öppet, demokratiskt och inkluderande Malmö

Den sociala sammanhållningen i staden stärks genom att kulturnämnden på daglig basis arbetar med att motverka rasism och diskriminering och arbetar för yttrandefrihet, öppenhet och för alla Malmöbors möjlighet att delta i det fria samtalet.

Kulturnämnden har framgångsrikt de senaste åren lett och koordinerat Malmö stads programutbud kopplat till *Öppna Malmö*. Öppna Malmö är ett samlingsnamn och en plattform för en rad aktiviteter i stadens förvaltningar och bolag med ett gemensamt syfte: alla i Malmö ska kunna vara stolta över sin bakgrund och identitet – och leva i staden som jämlikar.

Kulturnämnden ser ett stort behov att fortsätta arbetet med Öppna Malmö. Inför 2025 görs en översyn av konceptet för att skapa en långsiktighet och på ett tydligare sätt bidra till stadens samlade arbete med inkludering och delaktighet.

Kulturnämndens antirasistiska uppdrag

Kulturnämnden fortsätter genom sitt grunduppdrag att arbeta för att motverka antisemitism, antiziganism, antisvart och antimuslimsk rasism samt stärka Malmö som en öppen och demokratisk stad. Framåt fortsätter arbetet utvecklas genom insatser som arrangemang, utlysningar, offentliga gestaltningsuppdrag och kompetenshöjande insatser. I samverkan med civilsamhället skapas och tillgängliggörs ett angeläget

program kring antirasism för att stärka yttrandefriheten och för att öka Malmöbornas engagemang och kunskap i frågor som rör rasism och diskriminering.

Arbetet med yttrandefrihet

I en tid då den konstnärliga yttrandefriheten utmanas utmärker sig Malmö stad som en fristad för det fria ordet och den fria kulturen, bland annat genom Fristadsprogrammet som ger hotade kulturarbetare en fristad. Framåt fortsätter kulturnämnden utvecklingen av världens enda bibliotek som samlar förbjudna och censurerade böcker från hela världen – Dawit Isaak biblioteket. Insatser kommer fortsatt göras för att öka samlingen av förbjudna och censurerad litteratur från hela världen och på så sätt göra samlingen än mer relevant för Malmös hela befolkning. Dawit Isaak-biblioteket stärker också samarbetet med skolförvaltningarna med utökade skolprogram för att öka ungas förståelse och engagemang för frågor som rör yttrandefrihet, konstnärlig frihet, demokrati och mänskliga rättigheter.

Kulturdriven stadsutveckling

Kulturen i stadsplaneringsprocessen

Under 2025 fortsätter kulturnämnden att utveckla samarbetet i staden kring den kulturdrivna stadsutvecklingen. Samarbetet med tekniska nämnden stärks ytterligare, bland annat genom utvecklingen av kulturlotsarnas arbete, där tekniska nämnden under 2024 gick in som delfinansiär tillsammans med kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen (Näringsliv och omvärld). Kulturnämnden avser även att under 2025 utveckla samarbetet med näringslivet, för att vad gäller utvecklingen av affärsmodeller för hållbara produktionslokaler för kulturaktörerna, vilket beskrivs närmre under rubriken *Stärkta förutsättningar för det fria kulturlivet*, nedan.

Kulturlivsanalyser och kulturplaner som verktyg för att föra in kulturperspektivet tidigt i stadsplaneringsprocessen har under de senaste åren etablerats och utvecklas vidare under 2025. Bland annat avser kulturnämnden att tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden genomföra en kulturlivsanalys för centrum/stadskärnan. Vidare utvecklas barnkonsekvensanalysen som verktyg för att säkerställa att barnens rättigheter tas tillvara även i stadsplaneringsprocessen.

Konsten i stadsutvecklingen

Mot ett nytt konstmuseum

I syfte att skapa bättre förutsättningar för att aktivera och förmedla Malmöbornas konstsamling samt förstärka Malmös roll som kulturstad och besöksmål fortsätter utvecklingen mot ett förverkligande av ett nytt konstmuseum med planerad invigning 2029. Under 2024 har ett utredningsarbete pågått under ledning av stadskontoret och kommunfullmäktige förväntas ta ett inriktningsbeslut under senare delen av 2024. Om det föreslagna inriktningsbeslutet går igenom kommer arbetet att fortsätta under 2025 med bland annat en arkitektävling och framtagande av målsättning och kravbild för byggprojektet som nästa steg.

Stärkt tillgång till offentlig konst

Den offentliga konsten är en självklar del i stadsutvecklingen för att stärka de offentliga rummen i Malmö och är även en viktig del av stadens kulturarv och kulturmiljö. Sedan några år tillbaka pågår ett utvecklingsarbete för att stärka den offentliga konstens roll i staden. Under 2024 beslutar kommunfullmäktige om ett nytt regelverk och ekonomisk beräkningsmodell för den offentliga konsten, vilket skapar avsevärt bättre förutsättningar för arbetet vad gäller allt ifrån konstens roll i tidiga stadsplaneringsskeden, det kompensatoriska arbetet med att sprida konst till fler delar av Malmö och till fler målgrupper, samt utveckling av förmedling och förvaltning av den offentliga konsten. Kulturnämndens samarbete med bland annat stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, servicenämnden och skolnämnderna fortsätter att stärkas under 2025 genom de totalt 15 nya konstprojekt som pågår eller planeras under året.

Kulturarrangemang för en attraktiv stad regionalt, nationellt och internationellt

Under 2025 ser kulturnämnden behov av att stärka arrangemangsverksamheten som en viktig del i den kulturdrivna stadsutvecklingen. Genom ett rikt utbud av kulturarrangemang skapas en kraftfull drivkraft för en hållbar, livfull och attraktiv stad. Under 2025 inträffar en rad jubileum kopplat till kultur i Malmö. Till exempel fyller Malmö symfoniorkester 100 år, Malmö konsthall fyller 50 år och Malmö sommarscen fyller 20 år. Arrangemangsplaneringen för 2025 kommer därför till stor del präglas av firande av detta viktiga jubileumsår för kulturlivet i Malmö.

Malmö in the making

Under 2023 var kulturnämnden en del av stadens satsning *Malmö in the making* som är ett koncept för att lyfta den kulturdrivna stadsutvecklingen lokalt, nationellt och internationellt genom att utforska vad en demokratisering av stadens rum, arkitektur och kultur betyder för Malmöborna samt hur staden genom att bjuda in Malmöbor, tillsammans kan forma stadens utveckling. Under 2024 utvärderades konceptet och det planeras nu för en fortsättning. Under 2025 fortsätter kulturnämnden, bland annat i samverkan med stadsbyggnadsnämnden att driva *Malmö in the making* med fokus på frågor kring demokratisering av processer samt hur arkitektur, konst och kultur är med och skapar framtida livsmiljöer för Malmöborna.

Prioriterade geografiska områden

Nyhamnen:

Kulturnämnden är delaktig i tidigt skede av stadsutvecklingsprocessen i Nyhamnen. Under 2024 genomförs en kulturlivs- och en kulturmiljöanalys som förväntas ge viktig kunskap kring förutsättningar och hinder för en kulturell infrastruktur i området. Med utgångspunkt i dessa båda analyser kommer också en kulturplan med mer konkreta insatser att tas fram. En viktig del i arbetet handlar om att etablera samarbeten med fastighetsägare för att säkra att behovet av platser eller lokaler för kultur i området tas om hand i omvandlingen samt att transformationen av Nyhamnen kan ske med hänsyn till områdets kulturmiljövärden. En del i detta är att säkra en framtida plats för ett nytt centralmagasin. För att säkerställa förutsättningar för konst i området tog kulturnämnden under 2024 även fram ett konstprogram för Nyhamnen. Under 2025 fortsätter kulturnämnden att driva arbetet med konst i Nyhamnen med utgångspunkt i konstprogrammet.

Rosengård:

Kulturnämnden är delaktig i stadsutvecklingsprocessen i Rosengård där omvandlingen med bland annat de nyöppnade stationerna i Östervärn och Rosengård knyter ihop staden och ger ökade möjlighet till stadsutveckling i Malmös östra del. Under 2024 tas en kulturplan fram för området, men utgångspunkt i den kulturlivsanalys som genomfördes 2023. Med utgångspunkt i kulturplanen fortsätter arbetet under 2025 för att bevara och utveckla en hållbar infrastruktur för kultur- och föreningslivet som stärker tillgången till kultur i området. Kulturnämnden påverkar, i ett tidigt skede, detaljplanearbetet kring kvarteret Generatoren i Rosengård med särskilt fokus på gestaltningen av nya allmänna platser. Ett skissförslag till gestaltningen togs fram 2024 av konstnärgruppen Monkey Machine tillsammans med landskapsarkitekter. Under 2025 påbörjas arbetet med genomförandet.

Museiområdet

Omgivningarna runt museiområdet håller på att ändra karaktär från industriområde till blandad stadsbebyggelse. I och med framväxten av den nya Citadellstaden ställs nya krav på att Malmö museum, Malmö konstmuseum och det kringliggande området bättre integreras i sin omgivning. Under 2025 fortsätter arbetet med att ta fram en plan för omgestaltningen av museiområdet i nära dialog med fastighets- och gatukontoret, stadsbyggnadskontoret och serviceförvaltningen. Under 2025 planeras renoveringsarbetet av Banérs kajen att inledas och platsen på norrsidan framför Teknikens- och Sjöfartens hus förbereds för att bli museets nya framsida.

Stärkta förutsättningar för det fria kulturlivet

Det fria kulturlivet fungerar som drivbänk för hela stadens kulturliv genom att utmana och utforska kulturformerna. Nyskapande kultur och nya aktörer bidrar till återväxt och utveckling. Men för att detta ska vara möjligt är rimliga ekonomiska villkor, möjligheter till samverkan och utveckling, samt tillgång till produktionslokaler avgörande faktorer. I den snabbt växande staden riskerar det fria kulturlivet att trängas undan. Det är också tydligt att inflation och snabbt ökande lokalkostnader urholkar kulturstödet. Här krävs att staden agerar gemensamt och kraftfullt för att bevara och stärka den kulturella mångfalden.

För att se över de ekonomiska förutsättningarna kommer kulturnämnden bland annat att utreda befintliga stödsystem. Då stöden i sin nuvarande form och omfattning i stor utsträckning går till att täcka infrastrukturella behov begränsas möjligheterna till bidrag för utveckling. Samtidigt som verksamhetsstöden ska ge trygghet och stabilitet behövs projektstöd för att främja en mångfald av aktörer och nya uttryck. Antalet ansökningar ökar, vilket visar på ett behov hos en växande befolkning och ett kulturliv i utveckling. Ungas väg in i kulturlivet stärks genom mentorskapsprogram och särskilda stöd, samt genom kulturinkubatorn på Kulturfyren. Kulturnämnden utreder också produktionsmiljöer med fokus på dans.

Ett hållbart och fritt kulturliv med stor mångfald är ett värde i sig, men är också en del av Malmöbornas möjlighet till livslångt lärande.

Hållbara lösningar för produktionslokaler

Kulturnämnden fortsätter tillsammans med de tekniska nämnderna att aktivt arbeta för att bevara eller bereda plats för lokaler för kulturproduktion i stadsomvandlingsområden. Situationen är mest akut vad gäller Malmös ateljéer och kulturnämnden har identifierat ett antal platser där aktuella omvandlingsprocesser kan komma att påverka befintliga ateljéföreningar. Arbetet utgår ifrån tre scenarios: *bevara, evakuera* samt *tillskapa* ateljéer. Samtidigt fortsätter kulturlotsens arbete med fokus på information, kompetensutveckling och rådgivning för kultur- och fastighetsaktörer kring avtal, tillstånd, hyresförhandling och andra lokalrelaterade frågor.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Behov av ökat kommunbidrag 2025

Nytt Allaktivitetshus

På Malmö stads allaktivitetshus kan deltagarna skapa eller delta i kostnadsfria aktiviteter på egna villkor. Verksamheten har positiva effekter på skolresultat, trygghet och inte minst för flickors deltagande i fritidsaktiviteter. Arbetet med att sprida allaktivitetsmodellen till fler områden av staden fortsätter och planen är att ett nytt allaktivitetshus ska öppna denna mandatperiod. Att öppna upp grundskolans lokaler efter skoltid är också ett led i stadens arbete för ett effektivt lokalnyttjande. Kostnaden för ett allaktivitetshus är cirka 5 mkr.

Hyllie bibliotek och mötesplats-kulturfyren

Hösten 2024 invigs den första lokalen (Fyrtornet) i Hyllie, kulturnämndens nya mötesplats i kvarteret Embassy of Sharing. Till sommaren 2025 står den andra lokalen (Drivbänken) klar. Den första lokalen kommer att inrymma ett nytt folkbibliotek och den andra lokalen ska bland annat blir en mötesplats för unga. Totalt är det en yta på 1 700 m². Hyllie är ett av stadens starkast växande område med en stor andel barn och unga. Här saknas i dagsläget både biblioteksverksamhet och övrig kulturverksamhet för unga. Stort fokus kommer att ligga på hållbarhet och 80% av möbelinköpen som kulturförvaltningen köpt in till den första lokalen, Fyrtornet är återbruk. Lokalytorna ska samnyttjas mellan kulturnämndens verksamheter men också med andra aktörer i staden.

På längre sikt

Flytt av Centralmagasinet

Stadens planering av Nyhamnen kommer att påverka Centralmagasinets placering och staden behöver tillhandahålla en ersättningslokal. Kring 2032 behöver ny lokal för Malmös kulturhistoriskt värdefulla föremål vara klar och driftsatt. Nämnden räknar med att det behövs cirka 10 års ledtid för planering, byggnation och flytt för att omlokalisera en så omfattande verksamhet. En behovsbeskrivning behöver tas fram av förvaltningen.

Nytt Konstmuseum

I syfte att skapa bättre förutsättningar för att aktivera och förmedla Malmöbornas konstsamling samt förstärka Malmös roll som kulturstad och besöksmål fortsätter utvecklingen mot ett förverkligande av ett nytt konstmuseum med planerad invigning 2029. Under 2024 har ett utredningsarbete pågått under ledning av stadskontoret och kommunfullmäktige förväntas ta ett inriktningsbeslut under senare delen av 2024. Om det föreslagna inriktningsbeslutet går igenom kommer arbetet att fortsätta under 2025 med bland annat en arkitektävling och framtagande av målsättning och kravbild för byggprojektet som nästa steg.

Teknisk justering

Malmö Kulturnämnd avropar varje år medel från kommunstyrelsen för basfinansiering till institutioner av regional karaktär. Bidraget går till Form/Design Center, Moderna Museet Malmö, Malmö Museum och Malmö Konstmuseum. 2024 uppgick finansieringen till totalt 26 149 tkr. Bidraget har räknats upp med det tal som bildas av genomsnittet av Regionens kulturnämnd och stadens kulturnämnds nettouppräkning.

Kulturnämnden önskar att bidraget från och med 2025 i stället ska ingå i kulturnämndens kommunbidrag.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
RIKTADE STATSBIDRAG	Summa		

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Kulturskolan utvecklingsbidrag	Kulturrådet	3 200	2 800
Biblioteken i Malmö	Kulturrådet	4 200	
Biblioteken i Malmö	Kungliga biblioteket	9 800	
Malmö Museum, verksamhetsbidrag	Region Skåne	23 900	24 200
Malmö Konstmuseum verksamhetsbidrag	Region Skåne	2 400	2 450
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	43 500	29 450

Utvecklingsbidraget till Kulturskolan var läsåret 23/24 3,2 mkr. För läsåret 24/25 uppgår bidraget till 2,8 mkr.

Biblioteken i Malmö har inte erhållit besked ännu från Kulturrådet och Kungliga biblioteket avseende 2025.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Biblioteken i Malmö	8 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Malmö Kulturskola	500	500	500	500	500	500
Malmö Museum	8 000	8 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Malmö Konstmuseum, inköp av konst	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Malmö Konsthall	3 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Malmö Stadsarkiv	4 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Kulturarrangemang och Mötesplatser	1 500	1 500	1 000	1 000	1 500	1 000
Central magasin	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Kulturfyren i Hyllie	5 000	500	500	500	500	500
Offentlig konst	6 000	8 000	10 000	12 000	14 000	14 000
Summa investeringsram	45 000	32 500	32 000	34 000	36 500	36 000

Det högre investeringsbehovet 2025 beror på ett nytt larmsystem på Malmö Konsthall, ett nytt system för e-arkiv på Stadsarkivet och inredning på Drivbänken, Kulturfyren.

Under 2024 beslutar kommunfullmäktige om ett nytt regelverk och ekonomisk beräkningsmodell för den offentliga konsten. Det innebär bland annat att den offentliga konsten köps in på kulturförvaltningen som därmed behöver öka sin investeringsram. I utredningen kring hanteringen av offentlig konst förutsätts att kulturnämnden blir kompenserade för räntekostnader samt driftunderhåll.

Budgetskrivelse 2025

Miljönämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	9
Kommunbidrag.....	13
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	14
Begäran om investeringsram	15
Investeringsram	15

Sammanfattning

Att händelser och förändringar i omvärlden påverkar Malmö som stad och organisation är inget nytt. Komplexa utmaningar både globalt och lokalt ställer stora krav på städernas förmåga att samarbeta och se nya möjligheter. För att kunna ställa om till ett mer hållbart och resilient samhälle krävs att staden gemensamt planerar, genomför och tar ansvar och att samverka mellan olika aktörer är en självklarhet.

Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030 sätter inriktningen för stadens miljö- och klimatarbete. Miljönämnden ansvarar för att leda och samordna genomförandet av miljöprogrammet. Programmet är Malmös lokala agenda för den ekologiska dimensionen av Agenda 2030, men för att skapa ett hållbart Malmö måste både sociala och ekonomiska dimensioner vägas in. Rätt utfört kan miljö- och klimatarbetet bidra till stärkt konkurrenskraft för näringslivet, fler arbetstillfällen, minskad segregation och ökade möjligheter för en stad med goda livsvillkor för alla.

För att uppnå de ambitiösa målen i miljöprogrammet och bidra till Parisavtalets mål om att hålla nere jordens uppvärmning till under 1,5 grader krävs att Malmö ökar takten i klimat- och miljöarbetet. Malmö stad klarar inte att nå målen på egen hand, utan det krävs att stadens alla aktörer kraftsamlar. Miljönämnden behöver tillsammans med andra, dels internt i Malmö stad, dels med externa aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå, hitta innovativa arbetssätt och lösningar på gemensamma utmaningar.

Ett viktigt fokus för nämndens arbete är en grön och hållbar klimatomställning och klimatanpassning. Den europeiska gröna given och EU:s missioner skapar förutsättningar för arbetet. Klimatomställningen behöver vara inkluderande och rättvis för att kunna bidra till ökad jämlikhet och minskad segregation. Genom noga avvägda arbetssätt kan nämnden bidra till synergier mellan målområden, exempelvis genom att belysa frågor som rör barn och unga, trygghet och rättvisa ur ett klimatperspektiv. För att Malmö ska kunna bibehålla de höga ambitionerna krävs framöver en ökad extern finansiering. Nämndens arbete med ett mer leveranssäkert energisystem är också en viktig förutsättning för stadens attraktivitet och näringsliv.

Miljönämnden har ett samlat ansvar för att genom tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen öka tryggheten och minska brottsligheten i staden. Genom det arbetet ser nämnden till att verksamheter och företag följer lagstiftning och bidrar därmed till sund konkurrens och motverkar att miljö- och hälsofarliga verksamheter etablerar sig. Det myndighetsgemensamma arbetet inom Tryggare Malmö, som ska bidra till ett mer rättvist och säkert Malmö, utvecklas successivt för att nå ännu större effekt.

En god service är avgörande för att skapa en positiv upplevelse och genom att balansera effektivitet med rättssäkerhet och ge snabb och kvalitativ service kan behoven hos de som miljönämnden finns till för mötas. Nämnden fortsätter arbetet med att Malmöbor, verksamhetsutövare och samarbetspartners ska uppleva en god och likvärdig service i kontakten med verksamheten. Då det ska vara lätt att göra rätt kommer arbetet med tillgänglighet och bemötande, klarspråk, e-tjänster och webb fortsätta att utvecklas under 2025 och framåt.

För att möta den väntade framtida utvecklingen behöver nämndens verksamheter se över arbetsformer och verksamhetssystem i syfte att frigöra tid och resurser. Fokus kommer att riktas åt att minska administration och att frigöra tid genom förenkling, planering och optimering av arbetet.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Avsnittet avseende förändringar i omvärlden är indelat efter de blickfång som finns i trend- och omvärldsanalysen ”Utblick Malmö”. De sju blickfången är; innovativa, samarbetande, kompetenta, fysiska, trygga, attraktiva respektive hållbara Malmö. De fångar tematiskt in samtliga av de trender som presenteras i analysen.

I delen som beskriver verksamhetens utveckling tar texten avstamp i verksamhetens prioriteringar för budgetåret 2025. En del av arbetet har eller ska påbörjas redan under 2024, men förväntas nå full kraft och effekt under 2025 och framåt.

Inledning- att möta förändring med förändring

Malmö som stad och organisation påverkar och påverkas av förändringar på både det lokala planet och i omvärlden. Att kunna möta framtidens utmaningar och se möjligheter kräver nya holistiska arbetssätt i planering och genomförande samt ansvarstagande i hela staden.

De senaste årens utveckling med pandemi, krig i vårt närområde, ett försämrat säkerhetsläge och en hög kostnadsutveckling har visat att samhället är sårbart och att det offentliga samtalet förändras. Konflikter och minskad kompromissvilja kan påverka tilltron till det offentliga. Då är nämndens arbete med en god kommunal service ett viktigt redskap för att bibehålla och stärka tilliten mellan medborgarna och den kommunala organisationen.

Klimatutmaningarna behöver omfattande och kraftfulla åtgärder. I Sverige kan vi redan nu se förändringar i klimatet, såsom exempelvis ökad temperatur, ökad nederbörd och havsnivåhöjningar. Det kan finnas både positiva och negativa aspekter av förändringar och grupper i samhället kan komma att påverkas på olika sätt. Samtidigt är konsekvenserna av klimatförändringarna varierande i landet och de lokala förutsättningarna kräver därför förändringar i lagstiftning, tydligare nationella riktlinjer och långsiktiga finansieringsmodeller för klimatanpassning.

Att allt fler söker sig till storstäderna är en fortsatt stark trend. Storstädernas arbete för en hållbar omställning är en nyckel för att klara miljö- och klimatmål och för social utveckling i samhället. Den demografiska utvecklingen betyder samtidigt att färre ska försörja fler, vilket innebär effektiviseringstryck på offentlig verksamhet för att upprätthålla välfärden. Det måste hanteras med omsorg och innovation för att säkerställa en hållbar framtid för alla generationer.

Förändringar i omvärlden med en minskad globalisering medför på kort sikt vissa risker och spänningar, men långsiktigt kan det ge sociala- och miljömässiga fördelar genom ökat fokus på inhemsk konsumtion, minskad miljöpåverkan från långa transporter och minskat fokus på exportledd tillväxt. Till exempel kan det betyda att teknikutveckling öppnar för att produktion flyttar hem och att näringslivet anpassar sig till nya värdekedjor där produkter, material och resurser används så effektivt som möjligt och behåller sitt värde över tid.

Traditionellt har verksamhetsutveckling inom offentlig sektor baserats på principen om ständiga förbättringar, till exempel systematiskt kvalitetsarbete. Dagens och framtidens samhällsutmaningar ställer krav på större förändringar som är svåra att uppnå genom stegvis utveckling. Begrepp som innovation, förnyelse och transformation används för en mer radikal form av verksamhetsutveckling. För att förstå och hantera komplexa samhällsutmaningar krävs mod att utveckla nya arbetssätt, samarbeten och ledarskap som bidrar till nya värden för staden, Malmöborna och näringslivet. Att kunna leda och planera

för stora samhällsförändringar och osäkerheter är förmågor som blir avgörande på alla nivåer i samhället. Alla de beslut och val som görs idag påverkar också framtiden.

Hållbara Malmö

Miljönämnden arbetar för att accelerera insatser och mobilisera de aktörer som krävs för en grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning. Samtidigt är det av stor betydelse att arbeta samlat med hållbarhetsdimensionerna med utgångspunkt i Malmö Commitment som svar på klimatutmaningarna där exempelvis den sociala rättvisan integreras i kärnan för arbetet med lokal hållbar utveckling. Städerna står inför flera utmaningar som är tätt sammankopplade med varandra. Klimatet är en av utmaningarna att hantera och nämnden ser att det är viktigt att arbeta för en inkluderande och rättvis omställning. Därför är stadens ansats i miljö- och klimatarbetet att insatser också ska ge positiva effekter på den sociala hållbarheten. Ett viktigt redskap i arbetet är Klimatomställning Malmö, där nämnden arbetar tillsammans med aktörer inom olika omställningsområden för att få till en rättvis och grön omställning och minska Malmö klimatpåverkan.

Städerna är utpekade att ha en viktig roll att driva på omställningen i Europa. Malmö är med i två av EU:s fem missioner; 100 klimatneutrala och smarta städer, samt missionen om klimatanpassning. Malmö är dessutom utsedd till en av EU-kommissionens 30 pilotstäder som ska gå före och visa vägen för hur städer kan ställa om och bli klimatneutrala till 2030. För att kunna genomföra omställningen krävs att miljö- och klimatarbetet genomsyrar stadsutvecklingen. Malmö stad som organisation kan inte lyckas med omställningen på egen hand, utan det är nödvändigt att arbeta för ökat samarbete med näringsliv, civilsamhälle, akademi och Malmöbor så att hela Malmö tar ett större och gemensamt ansvar. Regionalt, nationellt och internationellt samarbete är också avgörande. Förutsättningarna för arbetet påverkas bland annat av beslut som fattas på nationell nivå, och EU:s politik, direktiv och lagstiftning.

Innovativa Malmö

Malmö har lång erfarenhet av att vara en företagsam och iderik stad. Utvecklingen av framtidens Malmö kommer i hög grad att avgöras av stadens förmåga till innovation. Nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden som kan vara ekonomiska, sociala eller miljömässiga. Innovation är nära förknippat med problemlösning och är en nödvändighet för att kunna hantera en föränderlig omvärld.

Nämnden och dess verksamheter behöver ta till sig nya kunskaper och teknologiska framsteg för att nå hållbara lösningar. Innovation är centralt för att ta kliv i omställningen. Därför är det extra viktigt att testa nya arbetssätt och teknik i kommunens verksamheter, men också involvera varandra i gemensamma processer, arbeta holistiskt och koppla ihop områden för att identifiera nya möjligheter och sprida lärande. De pågående klimatförändringarna är en av vår tids största och mest komplexa utmaningar och ställer krav på innovation och nya mer agila arbetssätt, både internt och gentemot externa aktörer. Att ta till sig nya arbetssätt och våga testa genom pilotverksamheter och skala upp det som långsiktigt ger resultat kräver också tydliga prioriteringar, ledarskap och mod. Den höga politiska ambitionen i Malmö har lett till att staden har fått en tydlig roll i att gå före och driva på utvecklingen, och både stöd och lagstiftning från EU möjliggör för en lokal omställning. EU-valet 2024 kan dock medföra förändringar i klimatarbetet framöver och påverka det stöd som finns tillgängligt för städer i Europa.

Samarbetande Malmö

Klimatförändringarna påverkar olika grupper i samhället olika mycket. Nämndens arbete behöver ha fokus på en inkluderande och rättvis omställning och synliggöra de insatser för miljön och klimatet som samtidigt bidrar till ökad jämlikhet. Nämnden ser att stadens arbete med lokal utveckling blir viktigt för att stödja möten och relationer mellan Malmöborna och olika aktörer i närområdet.

Genom samverkan med andra offentliga verksamheter, näringsliv, akademi och civilsamhälle kan hela samhällets perspektiv tas tillvara och gemensamma lösningar formuleras. Nämndens projektverksamhet är ett centralt redskap för att samla olika aktörer. Extern finansiering får fortsatt ökad betydelse, men konkurrensen om befintliga medel ökar. En gemensam riktning för Malmö stads behov och hur dessa kan matchas mot extern finansiering är av största vikt.

FN:s sekretariat för katastrofriskreducering (UNDRR) har utsett Malmö till resilienshubb för

Östersjöregionen med fokus på naturbaserade lösningar, vilket innebär att staden är en internationell kunskaps- och utvecklingsnod för norra Europa i frågor som rör klimatanpassning. Utmärkelsen innebär ökade möjligheter för samarbete med andra städer.

Kompetenta Malmö

Nämndens verksamheter har komplexa uppdrag som ofta utförs i ett högt tempo, och det görs tuffa prioriteringar utifrån krav på effektivitet. Förändrade kompetensbehov har identifierats och förmågan att vara innovativ i sin roll, lära nytt och lära om efterfrågas i högre grad. Specialistrollen får en annan innebörd i verksamheten utifrån de komplexa uppdragen som kan handla om att kunna väga in och balansera beslut med hänsyn till flera dimensioner. Att fortsätta rusta medarbetare och chefer med nya kunskaper blir därför avgörande för att kunna ha en arbetsstyrka som är redo för framtiden och kan hantera de ständigt förändrade kraven i arbetslivet.

Samtidigt som konkurrensen om arbetskraft ökar är söktrycket lågt till utbildningar inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet. Detta kan tyda på att arbetet som inspektör inom miljö- och hälsoskyddsområdet inte anses vara lika attraktivt som tidigare. Då tillgången på inspektörer över landet är begränsad är det en växande utmaning att få utbildade inspektörer att räkna till för att försörja landets alla kommuner. Miljönämnden ser att de utmaningar som finns inom kompetensförsörjningsområdet framöver inte kan lösas på kommunal nivå, utan måste hanteras i samverkan mellan aktörer från olika samhällssektorer regionalt och nationellt.

Fysiska Malmö

Framtidens Malmö har en växande befolkning och fortsätter att vara en ekonomisk motor i regionen. Översiktsplanens långsiktiga mål och strategier behöver säkerställas och ska vägleda i besluten avseende mark- och vattenområden samt den byggda miljön. Malmös ambition att vara en blandad stad där verksamheter och bostäder byggs nära varandra, innebär utmaningar i bostadstillsynens verksamhet kopplat till exempelvis buller. Den täta staden kräver avvägningar mellan olika intressen och det är viktigt att samarbeta och lösa målkonflikter för att kunna behålla helhetsperspektivet vid exempelvis myndighetsutövning och i beslut som rör planering och genomförande.

Omställningen av transportsystemet behöver accelerera och exempelvis är planeringen av framtidens hållbara drivmedelsstationer och laddinfrastruktur som tillgodoser alla transportslag i Malmö helt avgörande. Arbetet med storstadspaketet fortsätter och kommer att förbättra förutsättningarna för ett hållbart resande lokalt och regionalt, något som också inbegriper gång- och cykeltrafik. Samtidigt krävs fortsatt planering av Öresundsmetron med vidare sträckningar efter Malmö C som en viktig del i stadsplaneringen och som svar på ett robust, grönt och kapacitetshöjande kollektivtrafiksystem.

Näringslivet ställer allt högre krav på att staden ska ställa om, gå före och ha ett leveranssäkert energisystem. Behoven av samarbete kring infrastruktur och mark ökar, exempelvis är kustskyddsarbetet av största vikt för att möjliggöra stadens tillväxt och utveckling. Elektrifieringen av samhället kräver ett tillförlitligt och hållbart energisystem. För att säkerställa att Malmös utbyggnad kan leva upp till klimat- och miljömålen behövs satsningar på bland annat VA-system, fjärrvärme, elnät och laddinfrastruktur.

Ökad konkurrens om markytor kan försämra stadens klimatresiliens och ställer krav på långsiktiga och hållbara avvägningar, samt på de beslutsunderlag som politiska beslut baseras på. En tätare stad ger samtidigt goda förutsättningar för att minska trycket på omkringliggande natur- och jordbruksmark och innebär också att transportsystem och infrastruktur kan optimeras.

Stadsplaneringen är central för möjligheterna att nå beslutade miljö- och klimatmål och resurser behövs i det geografiskt baserade arbetet som bedrivs. Att Malmö växer påverkar också omfattningen av nämndens tillsynsuppdrag bland annat för att många exploateringsprojekt finns inom områden där marken är förorenad. Konjunkturläget kan komma att påverka exploateringsstakten och därmed antalet inkomna ärenden som rör förorenad mark.

Miljönämnden behöver fortsatt ta hänsyn till den nationella strategin för miljöbalktillsyn som gäller 2022 - 2025. Strategin är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. En ny nationell strategi för miljöbalktillsyn kommer att beslutas i juni 2025 och gälla från januari 2026. Strategin breddas

till att även omfatta hur tillsynsmyndigheternas förmåga att genomföra sitt tillsynsuppdrag kan stärkas. Det kan exempelvis handla om stöd för prioritering, planering och genomförande av tillsyn, val av tillsynsmetodik, digitala och administrativa stöd eller samordning och samverkan mellan tillsynsmyndigheter.

Under 2023 presenterade EU ett förslag på nytt direktiv, markdirektivet, vars syfte är att uppnå en god markhälsa i hela EU till 2050. Om direktivet blir verklighet och införlivas i svensk lag kan det öka kraven på nämndens verksamhet.

I maj 2024 beslutade regeringen om en lagrådsremiss som föreslår ändringar i miljöbalkens tillståndsprocesser med syfte att de ska vara moderna, effektiva och förutsebara. Ändringarna föreslås träda i kraft 1 januari 2025.

Trygga Malmö

Utvecklingen av framtidens Malmö handlar i hög grad om att lyckas motverka den ojämlikhet mellan Malmöborna som ökar inom många områden.

Miljönämnden har ett samlat ansvar för att genom tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen öka tryggheten och minska brottsligheten i staden. Genom det arbetet ser nämnden till att verksamheter och företag följer lagstiftningen och bidrar därmed till sund konkurrens och motverkar att miljö- och hälsofarliga verksamheter etablerar sig. Det myndighetsgemensamma arbetet inom Tryggare Malmö, som ska bidra till ett mer rättvist och säkert Malmö, utvecklas successivt för att nå ännu större effekt.

Det uppsökande arbetet med bostadstillsyn är en viktig del av uppdraget och innebär i praktiken att nämnden på eget initiativ utför tillsyn av fastigheter, ofta i socioekonomiskt utsatta områden. Detta medför att även Malmöbor med lägre kunskap om sina rättigheter omfattas av vår tillsyn.

Den nuvarande samhällsutvecklingen gör att nämnden behöver ha en medvetenhet om risken för kriminella aktörers närvaro inom dess ansvarsområden, till exempel är avfallsbrottslighet ett växande problem både nationellt och internationellt. Verksamhetsområdet är komplext och omfattande och det finns många oseriösa aktörer i branschen. För att bedriva tillsyn behöver nämnden arbeta uppsökande för att kunna hitta de verksamheter som bedrivs olagligt.

Nämnden måste också ta höjd för olika typer av välfärds kriminalitet där det finns risk för otillbörlig påverkan och eventuell infiltrering av det offentliga.

Attraktiva Malmö

Det är viktigt att arbeta för att Malmö ska fortsätta att vara en attraktiv stad – både att bo och leva i, men också för stadens näringsliv och besökare. Miljönämnden ser ett tilltagande behov av att bygga och driva samarbeten för att utveckla aktörssamverkan, där Malmö stad i många fall har en viktig roll som facilitator. Betydelsen av samarbetet med Köpenhamn blir allt större. Goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv måste gå hand i hand med en grön och rättvis klimatomställning. Tillväxtkommissionen pekar på ett antal åtgärder i sin slutrapport med syftet att förbättra förutsättningarna för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö. Som en del i att förbättra näringslivets ramvillkor arbetar nämnden för att utveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen, exempelvis kan det handla om att utveckla gemensamma riktlinjer som styr agerande och beslutsfattande, samt att arbeta för förenklade tillståndsprocesser och digitalisering. Ett viktigt mål är att säkerställa att myndighetsutövningen är transparent, konsekvent och rättvis. Nämnden bidrar också till rättvisa förutsättningar och sund konkurrens inom näringslivet genom arbetet med tillsyn och kontroll. Nämndens arbete för ett mer leveranssäkert energisystem är också en viktig förutsättning för stadens attraktivitet och näringsliv.

Miljönämnden ser fortsatt ett stort behov av att driva arbetet med bland annat EU:s strategi för biologisk mångfald inom ramen för genomförandet av miljöprogrammet, vilket är direkt kopplat till kommunfullmäktiges mål om ökad biologisk mångfald och ökat utbud av gröna miljöer i staden.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Leda och samordna klimatomställningen

Malmö stad har höga ambitioner och ska gå före i miljö- och klimatarbetet. Som en av EU:s 100 utpekade städer är Malmö med och leder utvecklingen framåt för att bli klimatneutrala till 2030. Arbetet utgår från stadens miljöprogram som hanterar den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Miljönämndens roll är att processleda, stödja och samordna kommunens arbete med genomförandet av programmet och söka extern finansiering för olika åtgärder.

En av miljönämndens viktigaste uppgifter är att öka takten i Malmös klimatomställning och att växla upp arbetet med stadens klimatanpassning för att Malmö ska öka sin förmåga att hantera effekter av ett förändrat klimat. Nämnden har fokus på insatser som bidrar till flera mål samtidigt och skapar mervärde för både miljön och de som bor och verkar i Malmö. Ambitionen är en grön och rättvis omställning och klimatanpassning där ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samverkar. Nämnden leder stadens arbete med att ta fram färdplaner för omställningsområden inom Klimatomställning Malmö och Malmös natur- och miljöarbete.

Nämndens uppdrag att leda och samordna klimatomställningen är komplext; staden växer, Malmö stads ekonomi är fortsatt ansträngd och energiförsörjningen i södra Sverige är liksom tidigare ansträngd. Många av förutsättningarna för klimatomställningen beslutas i EU och på nationell nivå. Det finns ett fortsatt behov av att nämnden arbetar för ökad kunskap och förändringar i policyer och regelverk inom området.

Som en av 30 utvalda pilotstäder inom EU har Malmö rollen att ytterligare driva på arbetet med målsättningen att uppnå klimatneutralitet år 2030. Att gå före och visa vägen innebär högt tryck och höga förväntningar på förflyttningar och resultat. Klimatomställningen behöver vara inkluderande och rättvis för att kunna bidra till ökad jämlikhet och minskad segregation. Genom noga avvägda arbetssätt kan nämnden bidra till synergier mellan målområden, exempelvis genom att belysa frågor som rör barn och unga och trygghet och rättvisa ur ett klimatperspektiv. För att lyckas med klimatomställningen krävs både arbete för en systemomställning på övergripande nivå, och att stadens nämnder och bolag kraftsamlar och fördelar resurser för att arbeta tillsammans på lokal nivå i stadens geografier med de som bor och verkar i området. Samtidigt är det nödvändigt att verka för att Malmö blir mer resilient mot klimatförändringar, främjar hållbarhet i alla beslut samt arbetar för att möjliggöra inkluderande tillväxt som tar tillvara på möjligheter. Insatser för att klimatanpassa Malmö kan också ge positiva effekter på den biologiska mångfalden. Miljö- och hälsotillsynsarbetet är viktiga pusselbitar i det miljöstrategiska arbetet.

Samarbete som möjliggörare

Det är centralt för Malmö stad att fortsätta stärka de lokala, regionala, nationella och internationella samarbetena. Det kan exempelvis innebära internationellt utbyte mellan städer via Malmö Commitment och ett fortsatt nära samarbete i storstadsnätverk med Stockholm och Göteborg.

Miljönämnden ser att nämndens verksamheter har mycket att vinna på att stärka sitt interna samarbete, hitta synergier och använda varandra som hävstång inom de olika ansvarsområdena för att tillsammans arbeta för ett hållbart Malmö.

Vidare arbetar nämnden med att fortsätta stärka och utveckla det fördjupade samarbetet i samhällsbyggnadsprocessen tillsammans med de tekniskt inriktade nämnderna. Under 2024 ska ett arbete starta för att undersöka möjligheter att öka samarbetet med stadens kontaktcenter avseende miljö- och hälsoskydd i syfte att höja servicenivåerna och stärka kunskapsöverföringen till organisationer och näringsliv. Förhoppningen är att bli en starkare serviceorganisation med myndighetsansvar. Inom Malmö stads egna projekt, som exempelvis genomförandet av storstadspaketet och Stadionområdet, blir det

viktigt att visa vägen och ta vara på möjligheterna med att starta processer och samarbeta för att tillsammans överbrygga målkonflikter och möjliggöra värden, såsom miljö- och klimatnytta.

Genom Tryggare Malmö bedriver nämnden tillsammans med andra myndigheter tillsynsarbete mot illegala verksamheter. Under planperioden fortsätter arbetet för att motverka oseriösa och illegala verksamheter som bidrar till osund konkurrens, fusk, organiserad brottslighet, riskmiljöer för människoexploatering, välfärdsbrottslighet samt ohälsosamma miljöer för Malmöborna. Arbetet inom Tryggare Malmö är en viktig del av nämndens rättighetsbaserade arbete.

Malmö stads möjlighet att på egen hand minska utsläppen av växthusgaser är begränsad och därför måste flera delar av samhället arbeta på nya sätt tillsammans. Genom att offentliga verksamheter, civilsamhälle, akademi och näringsliv samverkar kan hela samhällets kapacitet, perspektiv och engagemang tas tillvara. Det är bara i en sådan samverkan de gemensamma lösningarna kan hittas och takten i klimatarbetet öka. Många aktörer i Malmö är idag föregångare i klimatarbetet, och det finns intresse och efterfrågan av att samarbeta med andra. Med hjälp av testbäddar har nämnden möjlighet att arbeta tillsammans med andra för att hitta innovativa lösningar och skala upp det som fungerar. Nämnden behöver även fortsätta det strategiska arbetet med att vidareutveckla former för facilitering och arenor för aktörssamverkan som leder till förflyttningar i klimatfrågan. Nämnden kommer fortsätta att vidareutveckla samarbetet med Köpenhamns kommun, både i frågor som rör reducering av utsläppen och hur vi anpassar städerna till ett förändrat klimat. Inom Greater Copenhagen-samarbetet är utgångspunkten Malmös och Köpenhamns arbete med missionen, och delning av kunskap och erfarenheter om gemensamma utmaningar och lösningar för att identifiera samarbetsprojekt och innovationsmöjligheter som bidrar till att stärka regionens resiliens.

Miljönämnden samordnar stadens övergripande arbete med energifrågan samt arbetar för att stötta boende och verksamma i Malmö med att stärka deras förmåga att påverka sin energisituation. Fokus är att stärka den egna rådigheten över energiförsörjningen i Malmö. Det inbegriper nationellt påverkansarbete för ökad elproduktion och överföring av el, samt fortsatta positionsförflyttningar för Malmö. Nämnden arbetar för att via vind- och solkraft öka den förnybara elproduktionen i Malmö.

Service - fokus i allt vi gör

En god service är avgörande för att skapa en positiv upplevelse. Genom att balansera effektivitet med rättssäkerhet och ge snabb och kvalitativ service kan behoven hos de som miljönämnden finns till för tillgodoses. Vid rådgivning, tillsyn och kontroll samt inom ramen för miljönämndens projekt ska Malmöbor, verksamhetsutövare och samarbetspartners känna förtroende för nämndens verksamhet, få ett professionellt bemötande och uppleva att nämnden arbetar serviceinriktat. Som en del i att förbättra näringslivets ramvillkor arbetar nämnden för att utveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen. Då det ska vara lätt att göra rätt kommer nämndens arbete med tillgänglighet och bemötande, klarspråk, e-tjänster och webb fortsätta att utvecklas under 2025 och framåt. Samarbete avseende serviceuppdraget både inom Malmö stad och med branschorganisationer har stor betydelse för utvecklingen av det kommunala serviceuppdraget.

Digitaliseringen innebär en möjlighet när det gäller att utveckla och förbättra vår service. Miljönämnden antog under 2022 en strategi för verksamhetsutveckling och digitalisering. Ett digitalt team bildades för genomförandet och ansvarar bland annat för omvärldsbevakning, samordning och utveckling inom det digitala området. Teamet har ett nära samarbete med stadens IT- och digitaliseringsavdelning (ITD) och med de andra tekniska nämnderna. Under planperioden kommer samarbetet med ITD stärkas ytterligare och verksamheten kommer som liten förvaltning få ett ökat stöd.

Insikt är en årlig servicemätning av kommunernas myndighetsutövning. Syftet med undersökningen är att följa upp hur kommunens service utvecklas i termer av kundupplevd kvalitet. Frågor ställs inom sex olika serviceområden; information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet samt tre övergripande kundnöjdhetsfrågor (NKI, nöjd kund-index). Insikt riktar sig endast till verksamhetsutövare och fastighetsägare och är därmed inte ett heltäckande mått på hur nämnden uppfattas. Resultatet för 2023 för de tre myndighetsområdena var ett NKI-värde om 79 av 100 för livsmedelskontrollen, 62 för miljöskyddet och 70 för hälsoskyddet. De serviceområden, enligt Insikt, som har störst förbättringspotential är:

- Kompetens, och då främst förmågan att ge råd och vägledning hos livsmedelskontrollen och miljöskyddet.
- Effektivitet, framför allt avseende rutiner för handläggning hos miljöskyddet.
- Rättssäkerhet, med avseende på motivering av ställningstaganden och beslut hos hälsoskyddet.

Målsättningen är att resultatet ska förbättras.

Miljönämndens arbete med att utveckla servicen till verksamhetsutövare och Malmöbor bidrar till kommunfullmäktigemålen ”Malmö stad arbetar för att skapa goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv” och ”Malmö stad ger en god och likvärdig service”.

Behålla och stärka kompetens

Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder kompetensutveckling och lärande behöver fortsätta att utvecklas. För att möta de nuvarande och framtida kompetensbehoven ser nämnden att en fokusförflyttning kan vara nödvändig och att verksamheten rör sig i en riktning mot ett vidgat karriärsbegrepp och breda kompetenser.

Nämnden fortsätter med kompetenshöjande insatser för den enskilde medarbetaren för att bidra till att verksamheten uppnår sina mål. Kompetensutveckling är en viktig faktor för att öka konkurrenskraften och behålla personal och miljöförvaltningen kommer att ha ett stort fokus på detta. Intern rörlighet ses som positivt och arbets- och ansvarsområden bör rotera mellan medarbetare i syfte att bredda kompetens och öka både kunskapsöverföring och robusthet.

Inför rekrytering är det viktigt att arbeta med väl gjorda behovsanalyser för att säkra att det är det verkliga behovet i verksamheten som uppfylls, blandade kompetenser bedöms vara av vikt för att möta framtida krav och förväntningar på det offentliga.

Ett gott ledarskap och medarbetarskap är avgörande för att attrahera och bibehålla kompetens. Nämnden kommer att arbeta med att förtydliga roller och förväntningar kopplat till medarbetarskap och ledarskap. Nämnden kommer även att fortsätta arbetet med att utveckla ledarskapet, bland annat genom att chefer går Malmö stads ledarskapsutbildning.

För att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt och för att stärka arbetsgivarvarumärket erbjuder Malmö stad ett studentmedarbetarprogram där studenter parallellt med studierna får möjlighet att praktisera akademiska kunskaper och få värdefulla erfarenheter, kontakter och referenser som kan stärka övergången från studier till yrkesliv. Verksamheten ska fortsätta att ta emot praktikanter från universiteten, Ung i sommar och prao-elever. För att ytterligare väcka intresse hos studentgruppen och samtidigt synliggöra oss som arbetsgivare behöver möjligheten att till exempel delta på universitetens arbetsmarknadsdagar undersökas.

Då den upplevda arbetsbelastningen är hög inom delar av verksamheten och då personalomsättningen varit hög, bedömer nämnden att förvaltningen kontinuerligt behöver utvärdera arbetsformer och upplägg med utgångspunkt i kvalitet och resultat och användning av resurser på bästa möjliga vis.

Utvecklade arbetssätt

För att möta den väntade framtida utvecklingen behöver verksamheten se över arbetsformer och verksamhetssystem i syfte att frigöra tid och resurser. Vi behöver frigöra tid genom förenkling, planering och optimering av arbetet. En utmaning är att hitta en väl avvägd nivå som uppfyller nationella krav på till exempel rapportering. Miljönämnden ser också att en uppföljande satsning på klarspråk kan användas för att bidra till att främja demokrati och rättssäkerhet genom ökad tydlighet i beslut och myndighetsspråk. Klarspråk kan också minska så kallad onödig efterfrågan, som till exempel när en verksamhetsutövare söker kontakt för att man inte har förstått en instruktion eller ett beslut. Genom att fortsätta arbeta med våra myndighetstexter kan förhoppningsvis sådan efterfrågan minskas.

Under 2024 arbetar nämnden med att se över arbetssätt och bedömningar inom miljö- och hälsoskyddsarbetet för att öka självfinansieringsgraden. Resultatet av arbetet kommer att användas vidare under 2025 och framåt.

För att säkerställa att myndighetsutövningen följer gemensamma ramar med kommunal service i fokus, behöver interna processer och strukturer stödja handläggarnas arbete. Det handlar om att arbeta med och förhålla sig till grundläggande värden som rättssäkerhet, samhällsekonomisk konsekvensanalys med tydliga avvägningar i en helhet. Nämnden ser att ett utvecklat handläggarstöd som syftar till enhetlighet och tydlighet samt som bistår med prioriteringsavvägning är viktigt särskilt inom miljö- och hälsoskyddstillsynen.

Livsmedelsbranschen och framför allt hotell- och restaurangnäringen har de senaste åren haft stora utmaningar med att hantera omvärldshändelser som pandemin och höga energipriser. Det är samtidigt en mycket konjunkturkänslig bransch och vi ser fortfarande att många verksamheter har svårt att återhämta sig ekonomiskt med nedlagda verksamheter eller konkurser som följd. Vi ser också en trend att fler verksamheter inte betalar sina fakturor i tid och har behövt lägga mer resurser på att driva in obetalda avgifter. Samtidigt har livsmedelskontrollen under 2024 övergått till efterhandsdebitering av kontrollen vilket innebär nya utmaningar för verksamheten. Malmö har ett stort antal livsmedelsverksamheter som etablerar sig varje år, men det upphör samtidigt verksamheter i ungefär samma takt. Det osäkra ekonomiska läget riskerar att minska antalet nya verksamheter, något som får påverkan på verksamhetens ekonomi eftersom livsmedelskontrollen till stora delar är avgiftsfinansierad och utgifterna främst handlar om personal. Det är därför viktigt att bevaka denna utveckling för att säkerställa att bemanningen motsvarar de behov som finns för att klara verksamhetens kontrolluppdrag.

Nämnden ser ett allt större behov av att tillsammans med, framför allt de tekniskt inriktade nämnderna, hitta nya arbetssätt och former för hur vi använder stadens verktyg på bästa sätt. För att kunna ta oss an komplexa samhällsfrågor på ett systematiskt och långsiktigt sätt och för att säkerställa synergier mellan kommunfullmäktiges målområden behövs ett mer agilt arbetssätt. Detta för att skapa en gemensam förståelse för målbild, nuläge och vilka insatser som ger störst effekt, samt för att möjliggöra uppföljning av gemensamma förflyttningar och utveckling av olika områden i Malmö. Nämnden kommer även fortsätta att vidareutveckla kommunikationen och dialogen med Malmöborna för att både kunna visa på stadens ambitioner och agerande, men också för att höja kunskapsnivån. En ökad kunskapsnivå om miljön och klimatet bland Malmöborna är en av grundförutsättningarna för att åstadkomma en rättvis och inkluderande omställning. Alla nämnder har ett viktigt ansvar i detta arbete och vi behöver ha en samlad kommunikation i staden och nyttja de plattformar och mötesplatser som finns. Nämnden vill trycka på vikten av att målgruppsanpassa kommunikationen och även utgå från det lokala perspektivet så att dialogen med medborgarna förs utifrån nuläge och förutsättningar för det område där man bor och verkar. Dialogen med barn och unga behöver också prioriteras ytterligare i vårt fortsatta arbete.

Malmö är diplomerad som en Fairtrade City och miljönämnden ansvarar för stadens Fairtrade City-kansli som arbetar för ökad rättvis handel och ökad andel etisk konsumtion. 2025 fortsätter miljönämnden med att ytterligare integrera det arbetet med nämndens övriga arbete i syfte att uppnå fler synergier för en ökad måluppfyllelse.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

En hög grad av extern finansiering är en förutsättning för att Malmö stad ska kunna vara en föregångare i klimatomställningen och för att kunna genomföra stadens miljöprogram. Genom extern finansiering skapas möjlighet att växla upp kommunbidraget så att staden får ut mer nytta per skattekrone och miljönämnden kan fortsätta agera katalysator i stadens viktiga miljö- och klimatarbete i nära samarbete med andra aktörer. Konkurrensen om externa medel ökar och de kommande åren kan ett ökat fokus på trygghet och resiliens förväntas. Det finns en risk för minskad finansiering för central omställningsförmåga samt genomförande när europeisk och nationell finansiering minskar. Samtidigt ser nämnden en ökad osäkerhet kring redan beslutad finansiering. EU tar för närvarande fram sin strategiska agenda för 2024 - 2029 där säkerhet och försvar, energi och globalt engagemang nämns, men inte miljö eller klimatförändringar. Agendan är dock inte färdig utan ska antas i juni 2024. Samtidigt har Horisont Europa (EU:s viktigaste forsknings- och innovationsprogram med 95 miljarder Euro att fördela 2021 - 2027) tagit fram sin strategiska plan för 2025 - 2027 där medel för grön omställning är en av tre prioriteringar.

Miljönämnden behöver framöver göra prioriteringar utifrån vilka åtgärder som ger störst effekt för en grön och hållbar stad, samtidigt som nämnden behöver öka samarbetet med andra aktörer och förvaltningar rörande stadens projektportfölj.

En hög grad av självfinansiering är en förutsättning för att kunna utföra tillsyns- och kontrolluppdraget. Debiteringsgraden och korrekta taxor påverkar självfinansieringsgraden och därför pågår en översyn av nämndens taxor samt rutiner för debitering. Självfinansieringsgraden påverkas även av kostnaderna för verksamheten där personalkostnaderna utgör den största posten. Ett ökat samarbete och utnyttjande av personalresurser mellan enheter och avdelningar är viktigt för att bedriva en kostnadseffektiv tillsyn och kontroll med hög servicegrad till Malmöbor och företag. Enligt regeringsformen är det inte möjligt att inkludera kostnader för verksamhet av förebyggande och stödjande karaktär i taxorna, till exempel rådgivning, information och liknande verksamhet. En översyn av arbetssätten för att kunna öka nämndens självfinansieringsgrad pågår också.

Ett arbete pågår ständigt med att effektivisera administrationen. En sådan åtgärd är att samla nämndens administrativa assistenter under en enhet för att kunna arbeta enhetligt och effektivt. En annan viktig åtgärd är digitalisering av processer (e-tjänster, information, automatisering) för att utveckla och förbättra servicen till Malmöbor och företag. Kostnader för digitalisering och utvecklad service kan dock innebära högre kostnader som därmed påverkar nämndens kommunbidrag under planerings- och genomförandefasen men kan medföra lägre kostnader framöver.

De ekonomiska konsekvenserna av ovanstående har många osäkerhetsfaktorer, som till exempel EU:s strategiska agenda och kostnader för digitalisering, varför nämnden inte kan redovisa konsekvenserna med belopp.

Nuvarande hyreskontrakt för miljönämndens kontorslokaler, Bergsgatan 17, löper ut 2027-09-30. Inför planeringen av eventuell omlokalisering finns behov av ökade personalresurser från år 2025. I investeringsplanen har nämnden tagit med ett ökat investeringsbehov av kontorsinventarier under år 2027 och 2028.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Energi- och klimatrådgivning	Energimyndigheten	2 100	2 000
RIKTADE STATSBIDRAG	Summa	2 100	2 000

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Projekt för energi- och klimatomställning samt lärande	Energimyndigheten	1 300	1 300
Projekt inom cirkulär ekonomi och inom lärande och forskning	Formas	600	900
Projekt inom lärande och forskning	Viable Cities	2 300	0
Projekt inom hav och natur, cirkulär ekonomi, lärande och forskning, stadsutveckling och biokol	Vinnova	400	400
Projekt för energi- och klimatomställning och inom stadsutveckling	ERUF	900	200
Projekt inom hav och natur	Horizon	3 900	4 100
Projekt inom cirkulär ekonomi och resiliens	Interreg-programmen	2 200	2 200
Projekt för klimatomställning	NetZeroCities	5 200	2 300
Projekt inom cirkulär ekonomi	Urbact	300	300
Projekt inom lärande och forskning	EU-kommissionens representation i Sverige	200	0
Ansökningar, ännu ej beviljade bidrag		1 400	7 400
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	18 700	19 100

På uppdrag från regeringen pågår en utredning inom Energimyndigheten om inriktningen på den kommunala energi- och klimatrådgivningen, där en central nationell funktion nämns som ett förslag i den första delen av två. Del två ska vara klar i september och ställningstagande av regering och eventuella förändringar i hösten budgetproposition kan komma att påverka det riktade statsbidraget till miljönämnden från och med 2025.

Begäran om investeringsram

Miljönämndens investeringar avser huvudsakligen inköp av mätinstrument för miljöövervakning och kontorsinventarier. För år 2025 föreslås investeringsramen uppgå till 1 100 000 kronor.

Det kan tillkomma ökat investeringsbehov för kontorsinventarier i samband med eventuell omlokalisering när nuvarande hyreskontrakt för Bergsgatan 17 löper ut 2027-09-30.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Utbyte av äldre mätinstrument till luft- och bullermätning	600	600	600	600	600	700
Kontorsinventarier och lokalanpassningar	500	500			500	500
Eventuell flytt till nya lokaler			1 500	1 000		
Summa investeringsram	1 100	1 100	2 100	1 600	1 100	1 200

Budgetskrivelse 2025

Servicenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	10
Kommunbidrag	11
Driftskonsekvenser till följd av förändrad verksamhet.....	11
Ram för rivning, sanering, parkeringsköp och bygglovsavgifter.....	12
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	13
Begäran om investeringsram	14
Investeringsram	16

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 - Begäran investeringsram

Bilaga 2: Bilaga 2 - Underlag äskande av ram för övriga nämnder

Sammanfattning

Denna budgetskrivelse utgör servicenämndens information till kommunstyrelsen inför beredning av förslag till budget till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktiges budget avser budgetåret 2025 med plan för 2026–2027. Investeringarna gäller året 2025 med plan 2026–2030. I budgetskrivelsen har nämnden möjlighet att lyfta det som anses angeläget för kommunstyrelsen att veta inför beredningen av budget 2025.

Servicenämnden underlättar för stadens nämnder och bolag genom att samordna och effektivisera service och tjänster inom nämndens uppdrag som Malmöborna behöver. Serviceförvaltningens intäkter regleras via överenskommelser och avtal med övriga förvaltningar och kommunala bolag. Det innebär att förvaltningen generellt sett inte får någon pris- och lönekomensation från kommunfullmäktige.

Det finns stor osäkerhet i samhället och verksameters förutsättningar förändras ständigt. Det säkerhetspolitiska läget är ansträngt och sedan en tid tillbaka har Sverige präglats av en hög inflation och en lågkonjunktur. Samtidigt sker den digitala och tekniska utvecklingen i snabb takt och kan bidra till smartare arbetssätt. Inom Malmö stad finns konkreta utmaningar kopplade till ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet och det finns ökat behov av samarbete för att skapa lösningar som är till gagn för Malmöborna och kommande generationer. Vidare är kompetensbristen en av Malmö stads största utmaningar, där det både finns utmaningar att hitta spetskompetens inom vissa områden samt skapa fler möjligheter för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Servicenämnden vill lyfta fram fyra omvärldstrender som är särskilt viktiga att ta hänsyn till framöver:

- Ökad medvetenhet kring samhällets sårbarhet
- Effektiviseringstryck i offentligsektor
- Ökat fokus på hållbarhet
- Kompetensbrist i dubbel bemärkelse

Servicenämnden begär kommunbidrag till följd av utökad IT-säkerhet (16 mnkr), förstärkt kompetensstöd för att möjliggöra fler införandeprojekt inom digitalisering inom staden (5 mnkr) samt förlängt hyresavtal avseende Malmö återbyggdepå (0,5 mnkr).

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Det finns stor osäkerhet i samhället och verksamheters förutsättningar förändras ständigt. Det är krig i flera delar av världen och det säkerhetspolitiska läget i Sverige är ansträngt. Under 2024 blev Sverige även medlem i NATO. Det sätter press på inte minst IT-säkerheten. Därutöver har det ekonomiska läget sedan en tid tillbaka präglats av en hög inflation och en lågkonjunktur, som förväntas bli utdragen. Trots att framtiden på många sätt är oviss har vi aldrig haft bättre förutsättningar att tillsammans lösa de utmaningar som staden står inför. Mot bakgrund av detta har servicenämnden identifierat fyra omvärldstrender som är särskilt viktiga att ta hänsyn till framöver.

Ökad medvetenhet kring samhällets sårbarhet

Samhällets aktörer agerar i ett landskap av komplexa relationer och utmaningar. Händelser som både sker nära och långt bort påverkar verksamheterna alltmer idag. De senaste tre decennierna har globaliseringen, internet och sociala medier kopplat samman världen på helt nya sätt. Därutöver förväntas kommuner hantera allt större utmaningar och samhällsproblem (Utblick Malmö 2024).

De senaste årens händelser har aktualiserat frågor som rör IT-säkerhet, beredskapsarbete och anpassningsförmåga hos invånare, näringsliv, kommunen och enskilda medarbetare. En lärdom från de senaste årens kriser är vikten av tydlighet vad gäller ansvar, struktur och kommunikation. Samhällets ökande komplexitet och det osäkra säkerhetspolitiska läget i världen kommer fortsätta kräva att Malmö stad kan agera snabbt och effektivt.

IT-säkerhet

Samhället blir alltmer uppkopplat och digitaliseringen skapar oändliga möjligheter för utvecklingen av samhället. Däremot innebär det också en ökad sårbarhet. Allt som är uppkopplat innebär också en ökad risk för intrång.

Malmö stad förvaltar en stor mängdinformation som till allra största delen är digital. Säkerhet i system, plattformar och infrastruktur, samt ett strukturerat och proaktivt arbetssätt, är avgörande för att information ska kunna hanteras på ett säkert sätt. Den ökade hotbilden i omvärlden påvisar att det snarare är en fråga om när, och inte om, Malmö stads viktiga tjänster och leveranser till medborgare riskeras att störas ut.

Servicenämnden leder, utvecklar och samordnar IT-säkerheten. Arbetet med att stärka organisationens övergripande förmåga att hantera och minimera riskerna relaterade till informationssäkerhet och cyberhot behöver fortsätta utvecklas. Det handlar bland annat om att förhindra intrång och obehörig åtkomst, upptäcka hot och attacker i ett tidigt skede och utveckla en kultur av kontinuerlig förbättring inom informationssäkerhet genom utvärderingar, utbildning och medvetenhetskampanjer.

Effektiviseringstryck i offentlig sektor

Offentlig sektor är i en tid där de ekonomiska resurserna ska räcka till fler och större behov. Kommunerna beräknas behöva låna alltmer de kommande åren och det ekonomiska utrymmet minskar (Utblick Malmö 2024). Servicenämnden arbetar ständigt med förbättringar av verksamheten för att möta stadens behov och samtidigt ha en budget i balans. När färre ska försörja fler och de ekonomiska utrymmet minskar ökar behovet av en tydlig prioritering från staden. Den snabba utvecklingstakten och kraven på offentlig sektor gör att det också är extra viktigt att ta lärdom av varandra och dela kunskaper både i staden så väl som

med resten av Sverige.

Struktur för ett samordnat effektiviseringsarbete i staden

För att möta de ekonomiska utmaningarna behöver servicenämnden erbjuda effektiva lösningar och metoder för att fortsätta vara en relevant samarbetspartner. Planering och uppföljning av ständiga förbättringar och smarta arbetssätt ingår i den ordinarie verksamhetsplaneringen.

Här ser servicenämnden att Malmö stad kan ta ett samlat grepp genom att en övergripande process för identifiering och prioritering av effektiviseringsbehovet tas fram. På så sätt ökar möjligheten att effektiviseringar ses i sin helhet så att åtgärden är till fördel för staden. Det vill säga inte se effekterna på den enskilda nämnden utan att se vad det får för långsiktiga effekter på helheten för staden och Malmöbon. Det är viktigt att det inte uppstår en övervältringseffekt mellan nämnderna.

Fler införandeprojekt inom digitalisering i staden

Under åren 2021–2024 har servicenämnden gjort flera insatser för att etablera teknik som möjliggör digitalisering och välfärdsteknik i Malmö stad. Denna grund är nu etablerad och innehåller exempelvis digital identitetshandling, e-underskrift, digital post, utvecklings- och automationsverktyg, säkerhetsmekanismer, data- och analysförmåga. Nu behöver dessa satsningar få full kraft i utvecklingen av stadens verksamheter för att generera effekter som vida överstiger satsningarna. För att detta ska kunna ske krävs två saker, dels centralt resurs- och kompetensstöd, dels att verksamhetsresurser tillgängliggörs för att arbeta med digitalisering och förändrade verksamhetsprocesser.

Ett svårare ekonomiskt läge kräver att alla verksamheter nyttjar de möjligheter till digitalisering som erbjuds i staden, för att därigenom effektivisera sina processer och arbetssätt. Fokus för *Utvecklingsplan för kommungemensam IT och digitalisering 2025* handlar därför, till skillnad från tidigare år, inte om teknik utan om kompetensförstärkningar i hela staden. Detta kommer konkret innebära färre stora utvecklingsprojekt inom IT men fler införandeprojekt.

Ett stärkt kommungemensamt digitaliseringsarbete

Sveriges kommuner förväntas gå i samma riktning i digitaliseringsfrågorna och arbetar därför för att ta vara på potentialen i ett stärkt kommungemensamt digitaliseringsarbete. Arbetet går under namnet ”Kommungemensamt handslag för välfärdsutveckling”. Ett kompetensskifte eller att uppdraget verkar för ett delande av kompetens, lösningar och tjänster efterfrågas. Servicenämnden ser möjligheten att stödja staden i ett delande av kompetens som ett av flera sätt att möta trenden.

Behoven av minskad administration och ökade krav på uppföljning

Samtidigt som servicenämnden möter trenden genom att prioritera effektiviseringar i verksamheten och ta bort onödig administration så ökar kraven på olika typer av dokumentation och uppföljning. När mer tid läggs på administration och rapportering minskar den tid och resurser som kan ägnas åt att utveckla och leverera grunduppdraget.

Artificiell intelligens (AI) kan spela en viktig roll för att minska administrationen. Det kan handla om att automatisera rutinuppgifter så som datainmatning, fakturahantering och schemaläggning. Trots att AI och automatisering spås bidra till att effektivisera delar av administrationen på sikt, vill servicenämnden lyfta fram att trenden kring ökad administration även kan synas i staden.

Ökat fokus på hållbarhet

De tre hållbarhetsaspekterna (ekonomisk, ekologisk och social) genomsyrar hela grunduppdraget och i Malmö stad finns flera konkreta utmaningar som behöver lösas. Klimatomställning, klimatanpassning och ökad resurseffektivitet är viktiga miljöområden för hela servicenämndens verksamhet och i linje med stadens miljöprogram. År 2030 ska Malmö stads organisation ha nettonollutsläpp. Då mycket av stadens produktion finns inom servicenämndens olika uppdrag står verksamheten idag för ungefär en tredjedel av Malmö stads totala utsläpp. För att nå hållbarhetsmålen ser servicenämnden stora behov av

utvecklingsåtgärder i hela Malmö stad som kan underlätta måluppfyllelsen för organisationen som helhet.

Det innefattar bland annat att det cirkulära, klimateffektiva och klimatanpassade byggandet blir stadens standard. Vidare kommer det att krävas att nämndens och stadens samtliga upphandlingar innefattar allt högre miljöprestanda till 2030 för att ligga i linje med stadens mål.

Fler elfordon

Servicenämnden kommer fortsätta att aktivt arbeta med att beställa och efterfråga energieffektiva arbetsfordon och arbetsmaskiner som drivs av el, förnybara drivmedel i den mån marknaden kan erbjuda servicenämnden dessa fordon.

När fler av kommunens fordon drivs på el, krävs att staden har en etablerad laddinfrastruktur med kapacitet att ladda fordonen. Genom stadens nya fordonspolicy har Malmö Leasing AB och P-Malmö ansvar för att tillsammans med stadsfastigheter erbjuda en laddplats innan ett nytt fordon kan beställas. Detta för att säkerställa att de fordon som anskaffas till staden har en garanterad laddplats.

Ny lagstiftning kring energieffektivitet

EU-direktivet om energieffektivitet (EDD) ska vara implementerat i svensk lag hösten 2025. Under våren har Energimyndigheten presenterat underlag för regeringen hur EU-direktiven kan implementeras i Sverige. Lagen kan komma att få en stor påverkan på servicenämndens uppdrag för förvaltning, byggproduktion av kommunala fastigheter samt energieffektiviseringsuppdrag, både när det gäller behovet av ökade investeringar i form av fler resurser för utredningar/analyser och genomförande. Kraven som föreslås innebär bland annat att verksamheten ska uppnå en energibesparing på 1,9 % årligen och att 3 % av totalarean för byggnader i den offentliga sektorn ska renoveras varje år så att nybyggnadskravet avseende energiprestanda uppfylls. För servicenämnden innebär detta renovering av ca 54 000 kvm per år, alternativt att de fastigheterna med sämst energiprestanda renoveras för att uppnå samma energibesparing - som om 3 % av totalarean hade renoverats.

Cirkulärt byggande och klimatanpassning för en hållbarare stad

Börja förädla i stället för att riva byggnader är både hållbart och klimatsmart. Detta kräver framåt ett förändrat syn- och arbetssätt i hela organisationen. Vidare är bevarande och återbruk av material och produkter avgörande delar för ett mer klimateffektivt byggande och förvaltande. Cirkulärt byggande är i nuläget en komplex och relativt kostsam process då den är i uppstartsfas. Det är dock en strategisk viktig satsning som på sikt bidrar till en mer resurs- och klimateffektiv stad i linje med miljöprogrammets mål. En utökad satsning på ett mer arbetsintensivt återbruk kan även gynna andra hållbarhetsdimensioner så som social hållbarhet, då det kan bidra till att skapa fler arbetstillfällen genom exempelvis Malmö återbyggdepå. Fler återbruksfunktioner skulle behövas för att möjliggöra för stadens egna verksamheter och upphandlade entreprenörer att använda återbrukat material.

När det gäller ökade krav på minskade utsläpp av växthusgaser kopplat till upphandlingar av varor, entreprenörer och inhyrning av lokaler pågår ett omställningsarbete som initialt kan innebära ökade kostnader.

Servicenämnden både bedriver och understödjer samhällsviktig verksamhet och har därmed ett ansvar att klara av att bedriva verksamhet under olika påfrestningar, så som varmare klimat, kraftiga skyfall och stigande havsnivåer. Att systematiskt arbeta med klimatanpassning av den egna verksamheten och av nämndens förvaldade lokaler är därmed av vikt för att nå stadens klimatanpassningsmål. Servicenämnden har cirka 200 fastigheter som särskilt behöver utredas för behov av skyfallsanpassning och ett 100-tal fastigheter som beräknas påverkas av framtida höjda havsnivåer. Fram till 2034 är målsättningen att ha skyfallssäkrat 40 av dessa, vilket innebär i snitt skyfallssäkring av fyra fastigheter per år. Dessutom har servicenämnden flertalet fastigheter där verksamheten är extra känslig för övertemperaturer, så som förskolor och boenden för äldre. Att arbeta strategiskt med klimatanpassning innebär därför en mycket stor investering för servicenämnden framåt, men den krävs för att uppnå resilienta förvaldade lokaler i vilka det går att bedriva samhällsviktig verksamhet i ett nytt klimat. Grundprincipen är att satsningar på

klimateanpassning är att betrakta som investeringar enligt ny internhyresmodell och kommer att medföra ökade lokalkostnader för den nyttjande förvaltningen.

Resurseffektivt nyttjande av befintliga lokaler i lokalförsörjningsuppdraget

Staden växer och förtätas och det blir fler invånare. Fram till 2033 förväntas Malmö växa med knappt 40 000 invånare, motsvarande en ökning på 11,2 procent. Vid slutet av 2033 förväntas Malmö därmed ha drygt 397 000 invånare (Malmö stads befolkningsprognos 2023–2032). Stadsfastigheter står för en fjärdedel av kommunens klimatbelastning där nybyggnation av lokaler står för den största delen. Detta har en direkt effekt på lokalförsörjningen och i takt med att staden förtätas måste befintliga lokaler nyttjas på ett mer effektivt sätt.

Det finns ett behov av att, tillsammans med lokalnyttjande förvaltningarna, utveckla de befintliga lokalprogrammen så de även innehåller en målsättning för effektivt lokalnyttjande. Samnyttjande är en viktig del för att möjliggöra effektivt lokalnyttjande. Samtliga nämnder i staden har ett gemensamt ansvar att samverka och bidra till att Malmö stad nyttjar sina administrativa kontorslokaler på ett effektivt sätt. Servicenämnden har fått i uppdrag att se över hur stadshuset kan utvecklas och hur lokalerna kan nyttjas optimalt. Under 2023 påbörjades ett arbete för att övergå till flexibla kontor för bättre yteffektivitet i huset på Henrik Smithsgatan 13. Lärdomar från arbetet med Henrik Smithsgatan 13 tas med i det arbete som pågår för stadshuset.

Ökade krav och kostnader för miljöprovtagning i Malmö

I slutet på 2021 publicerade miljönämnden flera utförliga checklistor för markmiljöprovtagning. Sedan dess har servicenämnden efterföljt de publicerade checklistorna vid flera markmiljöundersökningar inför om- och nybyggnationer. I praktiken används checklistorna som kravlistor i miljöförvaltningens handläggning då ytterst få anpassningar accepterats. Det innebär påtagligt ökade kostnader för staden och servicenämnden ser att det finns andra hållbarhetsåtgärder som skulle ge större effekt än vad saneringarna av marken ger.

Tilltagande kompetensbrist i dubbel bemärkelse

Enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) kommer kommuner och regioner att ha stora kompetensutmaningar de kommande tio åren. Välfärden behöver anställa 410 000 personer på grund av demografins utveckling och pensioneringar fram till 2031 – om ingenting förändras. Gruppen i åldersspannet 80 år eller äldre förväntas vara den snabbast växande åldersgruppen i Malmö under perioden 2023 – 2033 (Malmö stads befolkningsprognos 2023–2032). När det blir fler äldre, och när färre ska försörja fler ökar den ekonomiska belastningen och behovet av särskilda välfärdstjänster samtidigt som skatteintäkter från arbetsföra personer minskar.

För att hantera utmaningarna är det viktigt att fortsätta kompetensförsörjningsarbetet så fler Malmöbor kan få ett jobb, samtidigt som staden tar vara på det livslånga lärandet. Samarbeten i både staden och med andra aktörer i samhället är viktiga för att säkerställa att Malmö stad kan klara av de förändrade behoven som den demografiska utvecklingen kommer innebära. Genom att fokusera på hållbarhet, samarbete och innovativa lösningar kan Malmö stad hantera dessa förändringar på ett positivt sätt. Servicenämnden arbetar löpande för att både rekrytera och behålla personal, bland annat genom att implementera en modell för kompetensförsörjningsarbetet. Förmågan att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avsluta kompetens är avgörande för en välfungerande kompetensförsörjning.

En viktig del av det strategiska kompetensförsörjningsarbetet är att förstå den digitala transformationen och hur det påverkar arbetssätt och arbetsuppgifter. Medarbetare förväntas hantera olika digitala verktyg för att genomföra sina arbetsuppgifter och att som arbetsgivare ge individer förutsättningar att utvecklas på dessa områden är en viktig del i utvecklingen framåt.

Servicenämndens verksamheter påverkas redan nu av kompetensbristen och det finns vissa yrkesgrupper där det råder särskilt stor brist, det gäller framför allt personal med vissa specialistkompetenser inom IT-området, där konkurrensen mellan offentlig och privat sektor är påtaglig, bland annat på grund av

skillnaderna i lönenivåer. Därutöver finns även svårigheter att rekrytera bland annat kockar, elmontörer, anläggningsarbetare och stensättare. Men även administrativ personal så som HR-administratörer och personer med redovisningskunskap.

Samtidigt som servicenämnden har utmaningar att rekrytera inom vissa yrkesgrupper, har Malmö en hög arbetslöshet. Det genomförs flera insatser för att minska andelen personer med försörjningsstöd och öka antalet förvärvsarbetande. Arbetslösheten i Malmö var 2022 fortfarande hög (12,5 %) i förhållande till nivån i Skåne (8,7 %) och rikssnittet (6,8 %), men sedan sommaren 2020 har arbetslösheten i Malmö minskat mer än rikssnittet. Servicenämnden har, i samarbete med bland annat arbetsmarknads- och socialnämnden, en lång erfarenhet av att arbeta med arbetsmarknadsinsatser, allt från praktikplatser, arbetsträning samt arbetsmarknadsanställningar.

Servicenämnden erbjuder platser, handledning och uppföljning och bidrar på så sätt till att fler arbetslösa Malmöbor får möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, vilket kan minska antalet personer som uppbär försörjningsstöd. Utöver de platser som erbjuds, finns även krav på sysselsättningskapande åtgärder i entreprenadupphandlingar. Genom att ställa krav i avtal med entreprenörer kan servicenämnden säkerställa att näringslivet bidrar till att minska arbetslösheten.

Utökad lokalvård inom Städservice

Inom Malmö stad finns idag tre alternativ för att utföra lokalvård som stadens förvaltningar kan välja mellan – lokalvård antingen tillhandahålls från serviceförvaltningen, ombesörjs av den egna förvaltningen eller upphandlas av en extern leverantör. Över tid har ett antal utmaningar identifierats med externa leverantörer, vilket har lett till att staden under senare år varit tvungen att säga upp avtal med externa leverantörer.

Genom att öka omfattningen av lokalvård i serviceförvaltningens regi ges möjlighet att skapa arbetstillfällen för personer som idag står utanför arbetsmarknaden, vilket i sin tur kan sänka stadens kostnader för försörjningsstöd. En samlad organisation underlättar också utveckling och planering av lokalvård i staden och säkerställer en god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor i en för övrigt prispressad bransch.

Servicenämnden avser att återkomma till kommunstyrelsen i frågan längre fram.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Servicekommitténs uppdrag har utökats de senaste åren, exempelvis med ansvar för stadens kontaktcenter, IT och digitalisering, drift och skötsel av hela Malmö samt lokalförsörjningsprocess. Detta innebär att servicekommitténs organisation successivt har växt under de senaste åren. Servicekommittén arbetar löpande med effektiviseringar och kvalitetsutveckling i samarbete med berörda parter. För att skapa de bästa förutsättningarna fortsätter servicekommittén att utveckla arbetssätten och hitta synergieffekter inom ramen för de nya uppdragen.

Partnerskap och smarta arbetssätt

Serviceförvaltningen strävar efter att utveckla en närmare relation och bidra till de andra förvaltningarnas utveckling och tona ner de skarpa beställare- och utförare-rollerna, som länge präglat relationerna. Förvaltningen arbetar med inställningen att vi tillsammans är en smart servicepartner till staden, och har mycket att bidra med, från strategisk planering till utförande.

Under 2024 påbörjas arbetet med förvaltningsdialoger. Syftet med dialogerna är att få ökad kvalitet och effektivitet i serviceförvaltningens leveranser till förvaltningarna och fånga nya behov där vi kan bidra. Det innebär att serviceförvaltningen tillsammans med förvaltningarna i staden behöver ha strategiska och konstruktiva samtal för att utveckla relationerna vidare.

Arbetet med innovation och idékultur fortsätter på serviceförvaltningen. Det handlar bland annat om att skapa strukturer för att främja idéer och innovation på arbetsplatsen. Här ingår satsningar på innovationsledning och att uppmuntra organisationen till att hitta nya lösningar på kommande utmaningar.

Utöver att skapa strukturer för att främja innovation så finns det samhällstrender som kan påverka arbetssätten i verksamheten. Sensorer och kommunikationsutrustning förväntas kunna bidra till smartare arbetssätt. Servicekommittén kommer arbeta för att kunna följa med i utvecklingen mot ett mer uppkopplat samhälle.

Drift och underhåll för fastigheter

Servicekommitténs verksamhet stadsfastigheter behöver de närmsta åren arbeta med kvalitetssäkring och verksamhetsförbättring. Det handlar om att säkra upp medel för att tillgodose rätt underhåll för fastigheter som överlämnats till stadsfastigheter för förvaltning och som är markant eftersatta i underhåll.

Närmsta året kommer dessutom ansvarsfördelning (tidigare gränsdragningslista) per lokalkategori att uppdateras vilket i stora drag medför att stadsfastigheter från och med 2025-01-01 tar över ansvaret för samtliga abonnemang från lokalnyttjaren gällande vatten, avlopp och el. Därutöver behöver tempot för byte av vissa komponenter trappas upp och prioriteras. Det gäller både PVC-golv i förskolor och skolor i enlighet med stadens kemikaliehandlingsplan samt byte från halogenbelysning till LED-belysning i syfte att nå EU-standard.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt / samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Driftkonsekvenser till följd av förändrad verksamhet

Driftkonsekvenser till följd av utökad IT-säkerhet (totalt 16 mnkr)

Arbetet med att stärka stadens övergripande förmåga att hantera och minimera riskerna relaterade till informationssäkerhet och cyberhot fortsätter. Genom att implementera en strukturerad strategi för säkerhetstjänster och åtgärder strävar servicenämnden efter en hög nivå av skydd för Malmö stads tillgångar, data och intressenter. Strategin utgår från stadens risk- och sårbarhetsanalyser samt myndigheten för säkerhet och beredskap (MSB) Cybersäkerhetskollen. Äskande avseende implementera en strukturerad strategi för säkerhetstjänster i staden och åtgärder uppgår till 13 mnkr.

I budgetskrivelsen 2024 äskade servicenämnden 3 mnkr för att ytterligare förstärka stadens arbete med IT-säkerhet genom att övervaka stadens säkerhet. Sökta medel avsattes i budget 2024 i kommunstyrelsens anslag till förfogande inom finansiering. I samband med Ekonomisk prognos 2024 justeras servicenämndens kommunbidrag med 3 mnkr enbart för 2024. För att arbetas in i underlaget för beräkning av servicenämndens kommunbidrag framöver äskar servicenämnden i budgetskrivelse 2025 återigen en förstärkning med 3 mnkr för utökad IT-säkerhet.

Driftkonsekvenser till följd av förstärkt kompetensstöd för att möjliggöra fler införandprojekt inom digitalisering i staden (5 mnkr)

Under åren 2021-2024 har servicenämnden gjort flera insatser för att etablera teknik som möjliggör digitalisering och välfärdsteknik i Malmö stad, en grund är nu lagd. Nu behöver dessa satsningar få full kraft i utvecklingen av stadens verksamheter för att generera effekter som vida överstiger satsningarna. För att detta ska kunna ske krävs två saker, dels centralt resurs- och kompetensstöd, dels att verksamhetsresurser tillgängliggörs för att arbeta med digitalisering och förändrade verksamhetsprocesser.

Fokus för *Utvecklingsplan för kommungemensam IT och digitalisering 2025* handlar därför, till skillnad från tidigare år, inte om teknik utan om kompetensförstärkning. Konkret innebär detta färre stora utvecklingsprojekt inom IT men fler införandprojekt i stadens förvaltningar. Inom IT- och digitaliseringsavdelningen görs omfördelningar och kompetensutveckling av befintliga resurser för att möta behoven men ytterligare kompetensförstärkning bedöms behövas. Äskandet för förstärkt kompetensstöd uppgår till 5 mnkr.

Driftkonsekvenser till följd av förlängt hyresavtal avseende Malmö Återbyggdepå (0,5 mnkr)

Malmö Återbyggdepå startades 1997 som ett samarbete mellan Malmö stad och Sydvästra Skånes Avfallsaktiebolag (SYSAV). Syftet var att skapa en plats för återbruk av framför allt byggmaterial. Verksamheten inhystes i Malmö stad ägda lokaler. När sedan Malmö stad sålde fastigheten flyttade verksamheten 2019 till tillfälliga lokaler på Grimsbygatan 12 i mellersta hamnen.

Placeringen på Grimsbygatan 12 är inte en permanent lösning då fastigheten ingår i detaljplaner om att bygga ut mellersta hamnen med bostad- och stadsdelsbebyggelse efter 2020. Servicenämnden tecknade ursprungligen ett hyresavtal med tekniska nämnden för fastigheten som sträcker sig till 31 december 2024.

I samband med flytten 2019 begärde och beviljades servicenämnden kommunbidrag med 0,6 mnkr per år

(fram till och med 31 december 2024) för att finansiera de fördyringar flytten medförde avseende kostnader för tomthyra, hyra för lokaler och moduler på fastigheten samt kostnader för vatten, el och avlopp.

Avtalet förlängdes under 2023 och gäller till och med 31 december 2026. Till följd av förlängningen ansöker servicenämnden om fortsatt kommunbidrag avseende kostnader för tomthyra, hyra för lokaler och moduler på fastigheten. Servicenämnden äskar 0,5 mnkr per år fram till och med 2026.

Ram för rivning, sanering, parkeringsköp och bygglovsavgifter

Begäran om förändrat kommunbidrag 2025 med befrielse från resultatansvar avseende kostnader för rivning, sanering, parkeringsköp och bygglovsavgifter, totalt 50 mnkr (se även bilaga 1).

Nämnd kan vara befriad från resultatansvar för delar av sin verksamhet. Detta innebär att nämnd för dessa verksamheter inte är ansvarig för det ekonomiska resultat som uppkommer under året. Nämnden har dock ett ansvar att även inom dessa områden bedriva en väl fungerande och effektiv verksamhet och vidta nödvändiga åtgärder. I budgetskrivelsen 2025 äskar servicenämnden befrielse från resultatansvar för resultatpåverkande rivningskostnader, kostnader avseende sanering i befintliga fastigheter samt parkeringsköp.

Rivningskostnader (25 mnkr)

Kostnader för rivning av befintliga anläggningstillgångar bedöms uppgå till 26 mnkr för 2025. Rivning av egna tillgångar, som sedan tidigare använts i den egna verksamheten, utgör en driftkostnad och ska redovisas som en kostnad i resultaträkningen. En av de större planerade rivningarna under 2025 är den nuvarande Malmö stadion som är uttjänt. Inriktningen är att stadion kommer att börja rivas 2025 för att möjliggöra stadionområdets fortsatta utveckling.

Saneringskostnader, mark och byggnad (20 mnkr)

Servicenämndens bedömning är att resultatpåverkande marksaneringskostnader uppgår till 15 mnkr för 2025, baserad på schablonfördelning mellan investerings- respektive driftskostnad.

Saneringskostnader i byggnader bedöms uppgå till 5 mnkr för 2025. Sanering av byggnad är en oförutsägbar post i samband med om- och tillbyggnad samt underhåll av befintliga fastigheter, då riktvärden och krav har förändrats sedan byggnaden uppfördes.

Parkeringsköp (4 mnkr)

Kostnader för parkeringsköp bedöms uppgå till 4 mnkr för 2025. Parkeringsköp innebär att annan part tar på sig att tillhandahålla parkeringsplatser i en specifik anläggning. Parkeringsköp blir aktuellt i de fall när det inte finns möjlighet att anlägga parkeringsplatser i anslutning till kommunens fastigheter. Situationer då detta kan uppstå är exempelvis i samband med om- ny- och tillbyggnad av fastighetsobjekt. Parkeringsköp innebär att servicenämnden, som byggherre, åläggs att betala ett belopp per parkeringsplats till fastighets- och gatukontoret. Därmed finns det då möjlighet för lokalnyttjaren att hyra motsvarande antal parkeringsplatser i en parkeringsanläggning i närheten av objektet. Avgiften för parkeringsköp utgör en driftkostnad och ska redovisas som en kostnad i resultaträkningen.

Bygglovsavgifter (1 mnkr)

Kostnader för bygglovshantering bedöms uppgå till 1 mnkr för 2025. Från och med 2024 kommer kostnaderna för bygglovsavgifter att redovisas som driftskostnad i ramen för rivning, sanering och parkeringsköp enligt "Rådet för kommunal redovisning", RKR. Dessa kostnader utgör utgift för myndighetsutövning i egen kommun och ska därför redovisas som driftskostnad.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATS BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Upprustning av skollokaler	Boverket	600	600
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa	600	600

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Investeringsbidrag och P-lösen	Olika bidragsgivare, främst Boverket	1 600	1 600
Lönebidrag, nystartsbidrag	Arbetsförmedlingen	2 600	2 600
EU-stöd mejeriprodukter	Statens jordbruksverk	1 300	1 300
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	5 500	5 500

Investeringsbidrag redovisas i balansräkningen och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod. Investeringsbidrag finns både som riktade statsbidrag och som övriga bidrag. Bidragen avser bland annat bidrag för åtgärder gällande ventilations- och belysningsystem, akustik och utemiljö i skolor och förskolor och bidragen kommer främst från Boverket. En post avser p-köps medel för Malmö Live garaget. En annan post avser fritidsobjekt där bidraget har följt med när fastigheterna överfördes till servicenämnden 2008.

Begäran om investeringsram

I detta avsnitt beskrivs nämndens planerade investeringar för 2025 med plan för 2026–2030.

Investeringsbehov 2025 - 2030

Servicekommittén äskar investeringsram som grundar sig på lokalnyttjande nämnders behov samt servicekommitténs eget behov. Investeringarna redovisas per nämnd samt i beslutade respektive planerade investeringar. Beslutade investeringar omfattar investeringar objektsgodkända av kommunstyrelsen respektive kommunfullmäktige till och med 31 mars 2024 samt beslutade investeringar på servicekommitténs delegation (investeringar under 15 mnkr).

Servicekommitténs investeringsbehov

Servicekommitténs eget investeringsbehov uppgår år 2025 till totalt 680 mnkr varav 605 mnkr är fastighetsrelaterade och 75 mnkr för IT och digitalisering i staden.

Investeringarna avser utbyten av komponenter, egeninvesteringar, inventarier till skolkök samt investeringsbehov för andra lokalnyttjare, som inte är förvaltningar i Malmö stad.

Stadskontoret kommer att lämna sina lokaler i stadshuset för att flytta till Tingsrätten vid Rådhuset. I samband med detta har ett utredningsarbete startat avseende stadshusets utveckling och möjligheter.

Arbetet med leveranssäkert elsystem och resurseffektiv och förnybar energi fortsätter enligt plan för att bidra till att förverkliga Malmö stads energistrategi. Utbyggnaden av solceller fortsätter, liksom arbetet med batterilagring kopplat till solcellsanläggningar.

Sverige har ett förändrat omvärldsläge där servicekommittén ser ett ökat behov av att investera i underhåll av de skyddsrum som finns i stadens egenägda fastigheter. Skyddsrummen som i dag används till största delen som förråd av lokalnyttjarna måste tömmas och repareras/underhållas så att skyddsrummen går att iordningställa vid höjd beredskap.

Servicekommitténs egeninvesteringar och utbyten av komponenter

Stadsfastigheter gör bedömningen att fastighetsbeståndet i stort är väl underhållet för att möta det behov som verksamheterna kräver. Nämnden har genom åren fått löpande information om hur statusen är på fastighetsbeståndet.

Det är resurseffektivt att samordna åtgärderna i så stor utsträckning som möjligt, både ur ett verksamhetsperspektiv och ekonomiskt perspektiv. En hel del av förvaltningens underhållsprojekt är därför samordnade med andra ombyggnadsprojekt. Verksamhetsförändringar kräver ofta myndighetsgodkännande och det finns därmed risk att uppskattade tidplaner behöver justeras. Stadens arbete med den nya lokalförsörjningsprocessen kommer bidra till förutsättningar för en samordnad planering.

Egeninvesteringar

För att klara stadens målsättningar ser servicekommittén ett ökat behov av egeninvesteringar, bland annat energibesparande åtgärder, inklusive solcellsinstallationer, som ger lägre energikostnader och bidrar till att nå stadens miljömål, samt myndighetskrav som ställs på lokaluthyraren.

Utifrån genomförda och utvärderade klimatanpassningsprojekt kopplat till stadens skyfallsplan har serviceförvaltningen inarbetat de åtgärder som bedömts som kostnadseffektiva i stadsfastigheters projekteringsanvisningar. Arbetet har organiserats inom stadsfastigheter och planering för skyfallsåtgärder görs löpande utifrån prioriterade fastigheter och kostnadseffektiva åtgärder.

Serviceenämnden ser även ett ökat behov av egeninvesteringar som syftar till att:

- minska energianvändning
- öka produktionen av förnybar energi
- möjliggöra en elektrifierad fordonsflotta genom satsningar i laddinfrastruktur
- öka den biologiska mångfalden genom fler träd på kvartersmark
- minska risken för fara för människor och skada på byggnad i form av utemiljösatsningar som skapar mer robusta utemiljöer som bättre klarar klimatförändringar och skyfall.

Utbyten av komponenter

I samband med övergång till komponentavskrivning har synsättet för gränsdragning drift – investering förändrats när det gäller underhållsåtgärder. Det grundläggande regelverket innebär att jämförelse görs av anläggningstillgångens skick före och efter det att en åtgärd vidtagits. Utgifter för värdehöjande förbättringar eller utbyte av komponenter utgör investering.

Den teoretiska underhållsplanen, tillsammans med observerat behov, ligger till grund för planeringen av komponentutbyten de kommande åren. Faktorer som utöver detta påverkar planeringen är relaterade till lokalnyttjaren så som hur tillgänglig lokalen är för åtgärdsarbetena och om lokalnyttjaren har egna planer på verksamhetsanpassningar.

Utifrån helheten planeras utbyten av komponenter, såsom renoveringen av hela fasader, utbyten av ledningssystem gällande vatten och avlopp ("stambyte") och större takåtgärder med underliggande konstruktion, utan att tillföra någon ny standardförhöjande funktion. För att staden inte ska hamna i ett läge där denna typ av åtgärder åsidosätts och ett eftersatt underhåll skapas behöver investeringsmedel avsättas för detta.

IT och digitalisering

IT och digitalisering bedöms som viktiga områden för utvecklingen av Malmö stads verksamheter. Serviceenämnden har i uppdrag att leda och samordna IT och digitalisering, så att Malmö stad agerar som en organisation med gemensamma riktlinjer. Investeringsbehovet för 2025 uppgår till totalt 75 mnkr.

Digital infrastruktur (30 mnkr) avser Malmö Stadsnät och finansieras till största delen via externa aktörer och till en mindre del av stadens verksamheter, cirka 20%. Avseende digital infrastruktur så är fibernätet i sin grundstruktur realiserad. Fram till och med 2019 har det varit en stor utbyggnad framför allt till småhus. Det finns kvarvarande områden, inom framför allt mindre centrala områden. Kommande investeringar är främst relaterade till förtätningar och nybyggnationer.

IT investeringar (20 mnkr) avser kostnader för re- och nyinvesteringar inom Malmö stads centrala IT-miljöer. Nivån på denna typ av investering kan variera mellan åren beroende på behov. Investeringsnivåerna har påverkats av att klientplattformen flyttas till det så kallade molnet. Vidare pågår kontinuerligt en konsolidering genom att individuella IT-miljöer överförs till vår virtuella miljö (hållbarhetsperspektivet). Detta minskar behovet av investeringar av individuella servrar för enskilda system. Anläggningen reinvesteras i cykler om 3 till 5 år beroende på vilken teknisk plattform det avser. Avseende kommunikationsutrustning gäller 5 till 7 år medan servrar oftast reinvesteras vart 3:e år. I planeringen finns även ytterligare säkerhetshöjande insatser inplanerade om 3 - 5 mkr varav investeringsbehovet är något utökat för 2025.

Investeringar i lokala datanät (25 mnkr) är relaterade till det behov som de enskilda förvaltningarna har.

Serviceförvaltningen har ett tydligt ägarskap avseende re- och nyinvesteringar av kommunikationsutrustning i stadens lokala datanät. De kapitalkostnader som uppstår kommer att finansieras av respektive nämnd som omfattas av re- och nyinvesteringarna. Under 2024 fortsätter reinvestering i första hand för gymnasie- och vuxenförvaltningen. Med start hösten 2024 planeras för att genomföra satsningar för stadens särskilda boenden.

Lokalnyttjande nämnders lokalbehov

För mer detaljerad information om projekten, se bilaga 2.

Investeringarna för grundskoleförvaltningen uppgår år 2025 till totalt 225 mnkr, varav 160 mnkr för redan beslutade projekt och 65 mnkr för planerade projekt.

Investeringarna för gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen uppgår 2025 till totalt 13 mnkr, varav 4 mnkr för redan beslutade projekt och 9 mnkr för planerade projekt.

Investeringarna för förskoleförvaltningen uppgår år 2025 till totalt 288 mnkr och avser redan beslutade projekt.

Investeringarna för funktionsstödsförvaltningen uppgår år 2025 till totalt 95 mnkr och avser 38 mnkr för beslutade projekt och 57 mnkr för planerade projekt.

Investeringarna för fritidsförvaltningen uppgår år 2024 till totalt 308 mnkr och avser 298 mnkr för beslutade projekt och 10 mnkr för planerade projekt.

Investeringarna för stadskontoret uppgår år 2025 till totalt 50 mnkr och avser ombyggnationen av Tingsrätten vid Rådhuset.

Investeringarna för övriga förvaltningar uppgår till totalt 11 mnkr och avser både beslutade och planerade projekt.

Avdrag för överplanering

Ett generellt avdrag för överplanering har gjorts från och med 2026, då projekt kan komma att tidigareläggas, försenas och bortprioriteras.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
	1 690 000	2 085 000	2 225 000	2 130 000	2 130 000	2 155 000
Summa investeringsram	1 690 000	2 085 000	2 225 000	2 130 000	2 130 000	2 155 000

Begäran om investeringsram, mer detaljerad information, bilaga 2

Denna bilaga beskriver en mer detaljerad information om beställande nämnders lokalbehov. Lokalbehoven är närmare beskrivna i stadens lokalförsörjningsplan 2025-2034.

Grundskolenämnden

Nybyggnationen av ett högstadium i Hyllie pågår för 450 elever med färdigställande 2025. Nydalaskolan är ett av kommunfullmäktige beslutat projekt som avser både ombyggnation och nybyggnation. Projektet beräknas avslutas 2026. Vidare avslutas renoveringen av Bulltoftaskolan 2025. Det närmaste året planerar grundskolenämnden att ansöka om investeringsbeslut gällande Mölledalsskolan i Kirseberg. Även två enheter för anpassad grundskola intill befintliga grundskolor planeras de närmaste åren.

Gymnasie- och vuxennämnden

Gymnasie- och vuxennämnden planerar två större investeringar, en ersättning för externt inhyrda gymnasieutbildningslokaler och en nybyggnation för idrottsgymnasium på stadionområdet.

Förskolenämnden

Förskolenämnden har trots minskat barnantal en fortsatt hög investeringstakt. Utbyggnaden drivs till största delen av att ersätta paviljonger med tillfälliga bygglov samt en brist av platser i vissa geografiska områden som Hyllie, Limhamn och Rosengård. Under 2025 beräknas Brages förskola och Traktorns förskola färdigställas. Hästhagens förskola är beslutad av kommunfullmäktige och produktionsstart planeras färdigställas 2027. Under 2024 planeras det beslutas om genomförande för sju nya förskolor och utbyggnad av en. Totalt planeras det för 24 nya förskolor till 2034 förutom de som redan är i produktion.

Funktionsstödsnämnden

Det har under flera år inte investerats i tillräckligt många nya LSS-boenden i staden. Det har varit svårt att hitta lämpliga placeringar för boenden riktat mot vissa målgrupper. I ett gemensamt arbete med stadsbyggnadsförvaltningen, fastighet- och gatukontoret och funktionsstödsförvaltningen har det identifierats ett antal möjliga fastigheter för att bygga nya LSS boenden som solitärer för boende med det behovet. Med ett nytt standardiserat koncept planeras fyra nya LSS boenden för att bygga ifatt för denna målgrupp. Förutom dessa fyra boenden är behovet sex nya LSS boenden till 2028.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Det planeras för nybyggnation av lägenheter som färdigställs 2028 för arbetsmarknads- och socialnämndens räkning.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Hälsa- vård och omsorgsnämnden har ett behov av fem nya äldreboenden under den kommande tio åren. Arbete pågår för att hitta lämpliga placeringar i staden för dessa nya boenden.

Fritidsnämnden

Flera större investeringar planeras för fritidsnämnden. En ny simanläggning på Heleneholm planeras för simundervisning och föreningsverksamhet. På stadionområdet planeras under perioden en multihall som rymmer en inomhusplan för fotboll och en ny friidrott- och fotbollsarena som ersättning för Malmö stadion. Utöver det så planeras det nya konstgräsplaner men även ersättning av befintliga konstgräsplaner och omklädningsbyggnader på stadens idrottsplatser. Ett antal idrottshallar planeras intill kommande skolprojekt. Dessa idrottshallar är konsekvenser av skolprojektet.

Kulturnämnden

Medel för nytt konstmuseum finns upptaget i planen med början 2028. Fortfarande är placeringen av konstmuseet inte fastställd.

Budgetskrivelse 2025

Stadsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Konjunkturläget påverkar stadsbyggnadsnämndens verksamhet.....	5
Lagförändringar som påverkar samhällsbyggnadsprocessen.....	6
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	8
Målområde: En grön stad som leder klimatomställningen	8
Klimatomställning och klimatanpassning	8
Målområde: En mer jämlik stad.....	10
Jämlikhet och demokrati.....	11
Målområde: En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga	14
Barnets rättigheter.....	15
Målområde: En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt	15
Stadsutveckling	16
Målområde: En god organisation	19
SBK 2026	19
Kommunbidrag.....	21
Öresundsmetron	21
Ökad flexibilitet vid konjunktursvängningar	21
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	23
Begäran om investeringsram	24
Investeringsram	24
Begäran om kommunbidrag.....	24

Sammanfattning

I budgetskrivelse 2025 beskriver stadsbyggnadsnämnden omvärldsförändringar som påverkar nämndens verksamheter samt förändringar och utveckling av nämndens verksamhet under 2025 och framåt. I budgetskrivelsen beskrivs även begäran om utökat kommunbidrag gällande arbetet med Öresundsmetron samt önskad omföring av kommunbidrag mellan stadsbyggnadsnämndens olika ansvarsområden i syfte att parera konjunkturedgångens negativa effekter.

Stadsbyggnadsnämnden fortsätter att samordna genomförandet av Klimatomställning Malmös temaområde Klimatneutralt byggande. Omställningsarbetet är direkt beroende av samarbete i stadsplaneringens alla processer. I detta sammanhang är det branschdrivna initiativet Lokal färdplan Malmö 2030 (LFM30) där nämnden ingår en viktig del. Inom samordningsorganisationen mellan stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och kommunstyrelsen gällande Öresundsmetron fortsätter arbetet med nämndsövergripande koordinering och utredningar.

Stadsbyggnadsnämndens arbete med att skapa plats för nya verksamheter och arbetstillfällen fortsätter. Hållbara tillväxtfrämjande insatser som bidrar till välfärd för Malmöborna genom ökad sysselsättning och fler arbetstillfällen är avgörande för stadens framtida utveckling. Att arbeta vidare med kulturdriven stadsutveckling är en viktig del i att skapa inkluderande, levande och hållbara städer. Kulturens och fritidens plats i staden är en viktig förutsättning för en attraktiv och levande stad. Nämnden samarbetar med kulturnämnden för att skapa goda förutsättningar för kulturdriven stadsutveckling och med fritidsnämnden gällande fritidens strategiska roll i stadsutvecklingen då behovet av fler fritidsanläggningar ökar i takt med att Malmö växer.

Stadsbyggnadsnämnden kommer att föra dialog med Malmöbor om Översiktsplan för Malmö (ÖP) och stärka översiktsplanen som planeringsverktyg i stadsutvecklingen. Nämnden fortsätter att verka för en likvärdig och god gestaltad livsmiljö i Malmö och kommer att intensifiera detta arbete genom att utveckla arbetssätt, processer, dialog och samverkan med tekniska nämnden.

Arbetet med att bygga staden hel och minska segregationen fortsätter. Detta sker bland annat genom stadsutvecklingsprojekt i befintliga bostadsområden som Rosengård, där redan existerande kvaliteter utvecklas samtidigt som nya tillförs. I arbetet är Storstadspaketet och Malmöringen viktiga investeringar. Nyhamnen utvecklas till en spjutspets för hållbar utveckling och till Malmös nya framsida med arbetsplatser och bostäder vid havet. Tillsammans med andra nämnder fortsätter stadsbyggnadsnämnden arbetet med att stärka och utveckla stadskärnan. En viktig del i arbetet är dialog och delaktighet med aktörer i centrum.

Nämnden fortsätter arbetet med att öka servicenivån i syfte att sökande och samarbetspartners ska uppfatta myndighetsutövningen som lättbegriplig och effektiv. Arbetet med att involvera Malmöbor, civilsamhället och näringslivet i planeringen av staden skalas upp och systematiseras då det är prioriterat att utveckla goda livsmiljöer tillsammans med Malmöborna, inte minst Malmös barn och unga. För att skapa ett tryggare Malmö kommer det proaktiva tillsynsarbetet, som bedrivs tillsammans med andra nämnder och myndigheter, att fortlöpa. Nämndens digitaliseringsarbete vars syfte är att skapa god och likvärdig service för Malmöbor, medarbetare, näringsidkare och samhällsaktörer fortsätter.

Ungefär hälften av nämndens finansiering utgörs av intäkter från detaljplaneprocessen, fastighetsbildning och bygglovsprocessen och hälften av kommunbidrag. Konjunkturedgången har orsakat ökad osäkerhet gällande ärendeinströmningen med dess tillhörande intäkter. Därför föreslår stadsbyggnadsnämnden att kommunstyrelsen ser över möjligheten till en ökad flexibilitet avseende kommunbidraget. Utöver det ser nämnden ett behov av ytterligare kommunbidragsfinansiering till arbetet med Öresundsmetron.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Konjunkturläget påverkar stadsbyggnadsnämndens verksamhet

Omvärldsanalysen och trendspaningen, Utblick Malmö, är Malmö stads gemensamma utgångspunkt inför planering av verksamhet. Utblick Malmös omvärldsanalys sätter fokus på Malmös nuläge inom demografi, näringsliv, hållbarhet samt ekonomi och trendspaningen ger insikter om vad som påverkar Malmö och Malmö stad mot 2035.

Omvärldsanalysen uppdateras årligen. 2024 lyfts Malmö fram som Sveriges snabbast växande storstad som förväntas fortsätta växa befolkningsmässigt om än långsammare än tidigare prognostiserat. Konjunkturläget har försämrats och mycket tyder på att Sverige är inne i en lågkonjunktur. Samtidigt vänder inflationen nedåt och arbetslösheten ökar marginellt. En tendens till ökad avmattning i näringslivet i Skåne lyfts fram samtidigt som bilden är tvetydig och till exempel Malmökommissionen pekar på god tillväxt men med ihållande arbetslöshet, utanförskap och segregation.

Det försämrade konjunkturläget och det föregående årets höga ränteläge är faktorer som påverkar bygg- och bostadsmarknaden nationellt och lokalt i Malmö. Stadsbyggnadsnämndens ärendeinströmning har minskat som en följd av det samhällsekonomiska läget, vilket har en negativ påverkan på nämndens ekonomi. Stadsbyggnadsnämndens ekonomi utgörs till hälften av intäkter från bland annat bygglovsprocessen och detaljplaneprocessen.

För att hantera den höga inflationen har Riksbanken under 2023 höjt styrrentan i ett antal steg. Riksbanken har under senare tid aviserat räntesänkningar, men effekterna av såväl inflation som ett fortsatt relativt högt ränteläge har påverkat bolåneräntorna. Även bostadspriserna har fallit såväl lokalt som nationellt då färre har råd att efterfråga både nyproduktion och befintliga bostäder.

I stadsbyggnadsnämndens dialog med marknadens aktörer uttrycks en stor osäkerhet angående konjunkturen, vilket resulterar i att aktörerna antingen pausar eller helt stoppar bostadsprojekt i avvaktan på bättre tider. Hur långvarig lågkonjunkturen blir kommer därför ha stor påverkan på nämndens ekonomiska förutsättningar framåt. Utifrån det nuvarande kunskapsläget är den sammantagna bedömningen att konjunkturedgången kommer bestå under året och kommer att påverka stadsbyggnadsnämndens verksamheter negativt även de närmast följande åren, även om det finns tecken på ett något bättre 2025 jämfört med 2024.

Utifrån de förändrade ekonomiska förutsättningarna finns ett behov av att ytterligare se över arbetssätt samt att fortsätta att föra fördjupad dialog med andra berörda nämnder och marknadens aktörer. Under 2023 genomförde stadsbyggnadsnämnden en revidering av sin taxa. Den nya taxan förväntas delvis jämna ut intäktsflödena, vilket förbättrar möjligheterna att styra och följa den ekonomiska utvecklingen framåt.

Befolkningsutveckling och bostadsbyggande

Tillgång till bostad är en grundläggande mänsklig rättighet och en fråga om både jämlikhet och jämställdhet. Det ställer krav både på nybyggnation och på strategier för att effektivt utnyttja befintligt bostadsbestånd. Trots att Malmö hade ett historiskt högt bostadsbyggande före den aktuella konjunkturedgången, kvarstår utmaningen att möta behoven hos hushåll som inte har möjlighet att på

egen hand efterfråga bostäder, en utmaning som förvärras under ekonomiska nedgångar. Bland annat har andelen människor som har det lätt eller mycket lätt att få hushållsekonomin att gå ihop sjunkit de senaste åren, medan andelen som har det svårt eller mycket svårt har ökat. Samtidigt kommer Malmös befolkning att fortsätta öka genom födelseöverskott och inflyttning. Grupper med begränsade ekonomiska resurser kan därför få svårare att finna en lämplig bostad. Detta inkluderar unga vuxna, ensamstående kvinnor med barn, personer med funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa, nyanlända och äldre invånare i Malmö. Denna situation ökar risken för hemlöshet och trångboddhet.

Det är i dagsläget även svårt att förutspå hur dels ekonomin, dels byggsektorn återhämtar sig och vilka konsekvenser det kommer att få på sikt för Malmös bostadsförsörjning. Ett långvarigt minskat bostadsbyggande skulle potentiellt kunna påverka Malmös förmåga att tillgodose kompetensbehoven inom näringslivet och välfärdsyrken, särskilt om bostadsbristen fortsätter att öka i staden.

En växande befolkning innebär behov av nya bostäder, bostadsområden, samhällsservice samt att fler använder den redan befintliga staden. Mot bakgrund av den förväntade befolkningsökningen i staden och Malmö stads ambition att växa inåt blir kommungemensamma prioriteringar i planeringen allt viktigare. Gemensamma utgångspunkter i planeringen och i arbetet med markanvändning är nödvändiga för att hantera eventuella målkonflikter tidigt i exploateringsarbetet.

Tillväxtkommissionen för ett inkluderande och hållbart Malmö har identifierat flera områden där stadsbyggnadsnämnden kan bidra till stadens hållbara tillväxt. Stadsbyggnadsnämnden påverkas av förutsättningarna på både bostads- och arbetsmarknaden, vilket ställer höga krav på samverkan och gemensamma prioriteringar i staden. Tillväxtkommissionens rekommenderade åtgärder behöver beaktas inte minst i relation till det näringslivsprogram som stadsbyggnadsnämnden ska vara delaktig i att ta fram.

Lagförändringar som påverkar samhällsbyggnadsprocessen

Planerade regelförändringar i Boverkets byggregler

Boverket arbetar med en stor översyn av byggregelverket i projektet Möjligheternas byggregler. Syftet är att förenkla bygg- och konstruktionsreglerna och bidra till att det går snabbare och blir mer kostnadseffektivt att bygga. Både reglernas struktur och innehåll kommer att ses över, men gällande kravnivåer är inte avsedda att ändras. De nya reglerna planeras att träda i kraft år 2025.

Förändringar i lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Sedan arbetet med nu gällande bostadsförsörjningsprogram (antaget i kommunfullmäktige 2023) inleddes har lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar förändrats, och ytterligare förändringar föreslås. Detta påverkar stadsbyggnadsnämndens pågående arbete med framtagande av nytt bostadsförsörjningsprogram.

I oktober 2022 skedde en ändring i lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, där kravet på analysen ändrades. Analysen av behovet för särskilda grupper och efterfrågan på bostäder byttes ut mot ett krav på att analysera vilka bostadsbehov som inte möts på den lokala bostadsmarknaden. Analysen ska även genomföras med stöd av ett underlag som Boverket tillhandahåller kommunerna.

I promemorian Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning föreslås ändringar i lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Enligt förslaget ska ”kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning” ersättas med begreppet ”kommunal handlingsplan för bostadsförsörjning”. Begreppet ”insatser” byts ut mot begreppet ”åtgärder”. Motiveringen till ändringarna är att tydliggöra att dokumentet ska vara ett instrument för prioritering och beslutsfattande samt att åtgärder bedöms vara mer konkret och handlingsinriktat. Det föreslås också att kommunerna framöver ska vara skyldiga att redovisa behovet av tillskott av bostäder. Ett tydliggörande avseende behovet av samordning med andra kommuner vid åtgärder föreslås också. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Den digitala samhällsbyggnadsprocessen

Som ett led i den fortsatta digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen har Boverket och Lantmäteriet på uppdrag av regeringen utrett åtgärder för att uppnå önskade effekter. Myndigheterna har i slutrapporteringen till regeringen lämnat förslag på hur det fortsatta arbetet bör bedrivas. Stadsbyggnadsnämnden bedömer att flera av dessa förslag sannolikt kommer att resultera i nya lagförslag som ytterligare främjar digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen.

Digitala original och arkivering

Med nuvarande regler är det fortfarande den analoga detaljplanen som utgör originalhandling, oavsett om dess digitala representation är nationellt tillgänglig eller inte. Boverket har lämnat förslag till regeringen om en nationell plandatabas till vilken kommunerna ska leverera detaljplaner efter laga kraft. Den digitala informationen kommer enligt förslaget att utgöra originalhandling. Det finns ännu inget beslut om Boverkets förslag, men myndigheten har tagit fram en specifikation för långtidsbevarande av digitala detaljplaner, för tillämpning i kravspecifikation vid upphandling av verksamhetsstöd.

Digitalisering av gällande detaljplaner

Full effekt av digitaliseringen nås först när samtliga detaljplaner i kommunen och Sverige är digitala. Med nuvarande regler kommer det dock att dröja lång tid innan det kommer uppnås och Boverket anser att det är angeläget att snarast ge kommunerna juridisk möjlighet att omvandla sina befintliga detaljplaner till juridiskt gällande digital planinformation. Boverket lyfter att omvandlingen skulle medföra en ansträngning för kommunerna, men pekar samtidigt på att nyttorna och fördelarna också är stora.

Digitala översiktsplaner och regionplaner

Regeringen har beslutat att de regler som för närvarande gäller för digitala detaljplaner även ska omfatta översikts- och regionplaner som påbörjas av kommunerna från den 1 januari 2027 där Boverket har rätt att bestämma standarder för utformningen av planerna. Utöver detta har Boverket i sitt senaste uppdrag även pekat på utvecklingsbehov inom flera områden som berör stadsbyggnadsnämndens uppdrag, där besked om fortsatt arbete ännu inte har givits. Det rör sig om behov av ett nationellt ramverk för byggnadsinformationsmodeller, digitalisering av obligatorisk ventilationskontroll och kontrollplaner, vidareutveckling av lov- och byggprocess utan fysiska handlingar samt en enhetlig digitalisering av riksintresseunderlag.

Samverkan med andra nämnder

Stadsbyggnadsnämnden och dess förvaltning har ett omfattande samarbete med stadens övriga nämnder, förvaltningar och externa aktörer. Nedan beskrivs ett urval av samarbeten.

Stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och miljönämnden har utvecklat ett fördjupat samarbete. Det handlar bland annat om gemensamma prioriteringar, utökad samordning av ledning och styrning, mer synkroniserade tidplaner och gemensam utveckling av processer och operativa forum. Bland annat kan arbetet kring Nyhamnen och samhällsbyggnadsprocessen nämnas. Med samhällsbyggnadsprocessen avses arbete där nämnderna och förvaltningarna tillsammans planerar stadens utbyggnad för att skapa goda förutsättningar för fler Malmöbor, bostäder, kommunal service och verksamheter. Det pågår även ett fördjupat och strukturerat arbete för att säkra kultur och fritid i den växande staden. I sammanhanget är även stadens arbete med lokalförsörjning viktigt.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Målområde: En grön stad som leder klimatomställningen

Klimatförändringarna är en ödesfråga för vår tid. Det är en utmaning som inte känner geografiska gränser och som kräver att alla tar ansvar för att reducera sina klimatpåverkande utsläpp. Malmö är en av EU-kommissionens 100 städer som ska gå före och visa vägen för hur städer kan ställa om och bli klimatneutrala till 2030. Att jobba för att minska utsläppen av växthusgaser är ett långsiktigt åtagande som där stadsbyggnadsnämnden aktivt arbetar för att stödja och driva klimatomställningen i samhället i nära samarbeten såväl med andra nämnder som med aktörer utanför Malmö stads organisation.

Stadsbyggnadsnämnden arbetar även aktivt för att öka Malmö stads klimatanpassning och minska effekterna av klimatförändringarna på både kort och lång sikt. Ett förändrat klimat är en parameter att ta hänsyn till i alla strategier, program och projekt som stadsbyggnadsnämnden beslutar om. Det goda samarbetet med exempelvis tekniska nämnden, miljönämnden, servicenämnden och kommunstyrelsen, liksom aktörer utanför Malmö stads organisation som Länsstyrelsen, Region Skåne och akademien är en förutsättning för att lyckas med arbetet inom målområdet.

Önskade effekter av stadsbyggnadsnämndens arbete:

- Möjliggöra klimatomställning och klimatanpassning av byggsektorn
- Genom höga ambitioner och hållbara lösningar skapa en hög kvalitet i den byggda miljön
- Öka andelen gröna rum och platser

Klimatomställning och klimatanpassning

Stadsbyggnadsnämnden är på flera sätt aktiv för att stödja och driva klimatomställningen i samhället. Arbete sker inom ramen för det ordinarie arbetet med fysisk planering för att minska effekterna av klimatförändringar, möjliggöra klimatanpassningar i det fysiska rummet och stötta byggsektorns förflyttning. Planeringen är ett verktyg för lokalisering och utformning av bebyggelse varigenom förebyggande insatser kan ske för att inte ytterligare förvärra klimatförändringarna. Planeringen rymmer även insatser som är nödvändiga för att hantera de effekter som ses i både närtid och på längre sikt. Ett förvaltningsövergripande klimatteam kommer att etableras under 2024 för att öka förflyttningarna inom området. Teamet ska ta fram en färdplan för klimatomställning som har en längre tidshorisont än den årliga verksamhetsplaneringen, i syfte att stärka och konkretisera det långsiktiga klimatarbetet.

Att jobba för att minska utsläppen av växthusgaser är ett långsiktigt åtagande som kräver nära samarbeten såväl med andra nämnder som med aktörer utanför Malmö stads organisation. Under 2025 kommer nämnden att fortsätta sitt arbete med Storstadspaketet och byggande i kollektivtrafiknära lägen. Nämnden kommer även fortsätta med utvecklingen av konceptet Klimatkvarter för Malmö med målet att modellen ska kunna implementeras vid planläggning, exempelvis i Nyhamnen, Rosengård eller västra delen av Hyllie.

Under 2025 kommer stadsbyggnadsnämnden att fortsätta tillämpa de befintliga arbetssätt som infördes år 2023 för att underlätta och främja elproduktion från solceller på taken av både kommunala och privata fastigheter i Malmö.

De gröna och blå miljöerna, tillsammans med en förstärkning av den biologiska mångfalden, utgör centrala delar av Malmö klimatomställning och anpassning till klimatförändringar. Detta beror på de ekosystemtjänster de levererar, vilka ökar stadens motståndskraft och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling. Genom att arbeta för att minska klimatutsläppen gynnas alla invånare i Malmö, särskilt barnen

och kommande generationer.

Stadsbyggnadsnämnden spelar en betydande roll i genomförandet av miljöprogrammets mål 8, som fokuserar på klimatanpassning och resiliens mot olika naturfenomen såsom skyfall, havsnivåhöjningar, värmeböljor och torka, genom att integrera dessa aspekter i den fysiska planeringen. Utifrån Översiktsplan för Malmö, Strategi för kustskydd och skyfallsplanen hanteras de klimatrelaterade riskerna i planer, program och detaljplaner. Hanteringen av värme och torka är parametrar som ska utvecklas vidare i bebyggelsestrukturer och byggnadsutformning i framtida detaljplaner.

I revideringen av Bunkeflo strandängars naturreservat ingår att möjliggöra kustskydd och vågbrytare. I den fördjupade översiktsplanen för Öresundsmetron i kuststaden Malmö ingår i stadsutvecklingen av Galeonen+ att utveckla upp- och utfyllnader med integrerat kustskydd och läge för skyddsport som bidrar till att Malmös centrala delar kring hamninloppet kan bevaras och långsiktigt fortsätta att utvecklas.

På uppdrag av kommunstyrelsen samarbetar Malmö med de 14 kustkommunerna i Skåne för att driva Skånes kustkommuner. Organisationen fokuserar på att gemensamt bygga kunskap, utbyta erfarenheter och bedriva påverkansarbete på både regional och nationell nivå när det kommer till klimatanpassning inom fysisk planering. På uppdrag av kommunstyrelsen driver Malmö även ett nationellt påverkansarbete tillsammans med Göteborg och Stockholm vilket har haft betydande påverkan på regeringens klimatanpassningsstrategi och regeringsutredningen ”Ett samhälle anpassat till klimatförändringarna”. Påverkansarbetet kommer att fortsätta med fokus på att ställa krav på en ny statlig offentlig utredning för klimatanpassning för stigande havsnivåer. Arbetet leds av stadskontoret i samarbete med storstadskommunerna och involverar flera förvaltningar, inklusive stadsbyggnadskontoret, fastighets- och gatukontoret samt miljöförvaltningen.

Att göra arbetsplatser och bostäder lättillgängliga via kollektivtrafik och cykel bidrar till att minska utsläpp av växthusgaser samt till att öka jämställdheten och jämlikheten i staden. En helhetssyn på trafiken och dess infrastruktur är därför en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Alla trafikslag – gång, cykel, kollektivtrafik, bil och olika former av godstransporter – fyller sina funktioner för individer och samhälle, där en god planering ska väga samman miljömässiga, sociala och ekonomiska intressen. Ett trafiksystem med människan i fokus gynnar stadslivet och Malmöborna. Ambitionen som återfinns i Översiktsplan för Malmö att bygga Malmö tätare och spara markresurser, exempelvis jordbruksmark, ger goda förutsättningar för effektivare och mer hållbara transporter av människor och gods.

Inriktningen att bygga innanför Yttre Ringvägen och nyttja befintliga strukturer bidrar till minskad klimatpåverkan och minskade utsläpp. Det planerade byggandet längs linjerna för Storstadspaketets är ett sätt att garantera ett bostadsbyggande med närhet till kollektivtrafik i hela staden. Stadens åtagande om att bygga 26 750 nya bostäder fram till 2035 matchas av statlig finansiering av kollektivtrafik och cykelvägar, där stadens åtagande gällande infrastrukturprojekten ska vara genomförda 2031. Under 2025 kommer stadsbyggnadsnämnden även att, i samverkan med berörda nämnder och kommunala bolag, revidera Policy och norm för mobilitet och parkering samt dokumentet Mobilitet för Malmö.

Klimatomställning Malmö

Stadsbyggnadsnämnden deltar i arbetet med Klimatomställning Malmö (KLOM) som leds av miljönämnden. KLOM är en paraplyorganisation inom staden med fokus på att minimera stadens klimatpåverkan genom att minska stadens utsläpp av växthusgaser. Ett omfattande arbete pågår inom KLOM att ta fram färdplaner för alla omställningsområden som omfattas av projektet.

Stadsbyggnadsnämnden leder och samordnar omställningsområdet Klimatneutralt byggande, som utgår från Strategi för klimatneutral bygg- och anläggning vilken antogs av kommunfullmäktige år 2020. Arbetet med klimatneutralt byggande har en beslutad målbild om 50% minskade utsläpp år 2025, nettonoll 2030 och klimatpositivt 2035. Färdplanen för Klimatneutralt byggande godkändes av direktörgruppen i mars 2024 och fungerar som operativ färdplan för stadens och nämndens omställningsarbete för klimatneutralt byggande.

Utöver det omställningsområde som stadsbyggnadsnämnden leder, deltar nämnden bland annat i omställningsområdet Nettonollorganisation. Samtidigt pågår ett arbete med att analysera hur nämnden ska kunna nå Malmö stads mål om nettonollorganisation senast år 2030.

I samband med framtagandet av Strategi för klimatneutralt byggande fick stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att även initiera samarbete med bygg- och anläggningsbranschen, vilket resulterade i Lokal färdplan för en klimatneutral bygg- och anläggningssektor i Malmö 2030 (LFM30). Dessutom är stadsbyggnadsnämnden stadens representant i LFM30:s ledningsgrupp. Arbetet är av stor betydelse då bygg- och anläggningssektorn idag står för över en femtedel av Sveriges koldioxidutsläpp. Genomförandet av Storstadspaketet är inkluderat i stadens ambition om klimatneutralt byggande år 2030 och klimatpositivt byggande år 2035.

För att på ett bättre sätt identifiera och synliggöra den klimatpåverkan som en detaljplan medför behövs nya verktyg. Nämnden kommer att fortsätta arbetet med att utveckla en sådant verktyg i form av en klimatberäkningsmodell. Modellen ska prövas i ett antal pilotprojekt som inkluderar detaljplaner, planprogram och strukturplaner. Målsättningen är att implementera klimatberäkning och klimatbudget i den generella planprocessen.

Gällande införande av en klimatberäkningsmodell vid bygglov finns en lagstadgad klimatdeklaration som kan redovisas inför slutbesked. Stadsbyggnadsnämnden kommer att höja ambitionen vad gäller dialogen i bygglovsprocessen med byggaktörerna avseende hur miljövinster kan uppnås. Bland annat genom att uppmuntra till återbruk och att arbeta med material av god kvalitet som håller över tid.

Ökad grönska och biologisk mångfald

Tillgången till grönska och vattenmiljöer har betydelse för Malmöbornas hälsa och välbefinnande. Biologisk mångfald är också viktigt för en stads robusthet och anpassningsförmåga. Naturvårdsplanen syftar till att skydda, stärka och utveckla både naturområden och att öka den biologiska mångfalden. År 2026 ska den första utvärderingen av naturvårdsplanens mål göras. Utifrån det ska samtliga områden vara inventerade senast sommaren 2025. Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för att inventeringen genomförs.

Malmö stad ska enligt Översiktsplanen aktivt verka för att långsiktigt säkerställa havets ekosystemtjänster, bland annat genom fler marina naturreservat och att Öresund blir ett biosfärområde. För att åstadkomma det krävs utredning, avgränsningar och samordning mellan danska och svenska parter.

Målområde: En mer jämlik stad

Malmö ska vara en öppen stad som står upp för demokrati och jämlikhet. En jämlik och jämställd stad med en stark välfärd, där fördomar bekämpas och där alla, oavsett plånbokens storlek, kan bo bra och ta del av kultur- och fritidsupplevelser som både berikar den enskilde och bidrar till sammanhållning. Malmö är ledande i det internationella arbetet för hållbar utveckling, jämlikhet och inkludering genom bland annat Malmö Commitment. Stadsbyggnadsnämnden bidrar i arbetet för en mer jämlik stad genom att åstadkomma ett blandat bostadsbyggande i hela staden, bygga bort barriärer mellan bostadsområden och öka involveringen och delaktigheten bland Malmöborna i stadsutvecklingen. Stadsbyggnadsnämnden arbetar också aktivt med att stärka Malmöbornas trygghet samt säkra tillgång till kultur- och fritidsverksamheter samt demokratiska mötesplatser i hela staden.

Önskade effekter av stadsbyggnadsnämndens arbete:

- Genom geografisk spridning av stadsutvecklingsprojekt bidra till minskad segregation
- Skapa livsmiljöer med långsiktig och jämlik arkitektonisk kvalitet i hela staden
- Bygga bort barriärer och skapa förutsättningar för fler demokratiska mötesplatser där människor från hela staden möts
- Säkra involvering och inflytande i stadsutvecklingsprojekt för en mer jämlik stadsutveckling
- Öka tryggheten i staden genom färre olovliga samlingslokaler och bostäder

Jämlikhet och demokrati

Bryta segregationen

Den övergripande inriktningen för arbetet med Malmö stads bostadsförsörjning är att skapa en attraktiv bostadsmarknad och säkerställa ett bostadsbyggande som svarar mot den demografiska utvecklingen och olika gruppers varierande köpkraft, efterfrågan och behov, i alla delar av staden. Samtidigt ska bostadsförsörjningen inriktas på att förbättra situationen för särskilt utsatta grupper så att fler kan få tillgång till en god bostad och goda bostadsmiljöer till rimlig hyra i en mer blandad stad. Boendesegregationen ska brytas och staden byggas hel.

Rådande förutsättningar på bostadsmarknaden i kombination med avsaknaden av en nationellt sammanhållen social bostadspolitik gör att Malmö stad behöver arbeta än mer samordnat och innovativt med att aktivt använda alla de olika möjligheter och verktyg som kommunen själv råder över. Verktygen och kombinationen av olika åtgärder ska bli mer träffsäkra för att göra det möjligt att mildra effekterna av utvecklingen på bostadsmarknaden och för att svara på Malmö stads lokala, nationella och internationella åtaganden.

Arbetet med att ta fram ett nytt bostadsförsörjningsprogram, med syfte att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs, har påbörjats under 2024 och fortsätter under 2025. Bostadsförsörjningen är en angelägenhet för hela staden och framtagandet av programmet sker därför nämndsöverskridande och i samverkan med det kommunala bostadsbolaget MKB och den kommunala bostadsförmedlingen Boplats Syd. Stadsbyggnadsnämnden samordnar arbetet, som utgår ifrån en uppdaterad bostadsbehovsberäkning och riktlinjer från kommunstyrelsen.

Bostadsförsörjningen är i hög grad en samordningsfråga snarare än en sektorsfråga. Stadsbyggnadsnämnden har konkret rådighet över den fysiska planeringen och myndighetsutövning genom detaljplanering och bygglovsprocess, men nämndens uppdrag är också att processleda, stödja och samordna arbetet med bostadsförsörjningen. Inom samordningsansvaret ingår möjligheten och ansvaret att driva idéprojekt och facilitera samarbeten så som exempelvis Mallbo-konceptet. Nämnden avser att även fortsatt inta en proaktiv roll för att hitta nya lösningar på utmaningarna inom bostadsförsörjningen.

Malmö stad ska motverka segregation vid planering av staden. Målet är att skapa mångfald och variation i nya stadsdelar, och att komplettera med olika bostadstyper och upplåtelseformer som saknas i befintliga områden. Stadsbyggnadsnämnden spelar en central roll i att bidra till det genom att möjliggöra ett blandat bostadsbyggande och främja goda livsmiljöer samt stadsutvecklingsprojekt i hela staden. Vid all lokalisering av offentliga institutioner ska funktionernas möjligheter att motverka segregation i staden vägas in. Nämnden ska arbeta aktivt för att minska barriäreffekter i staden genom olika stadsutvecklingsprojekt som flätar samman stadsdelar och minskar segregationen. En hög arkitektonisk målsättning ska vara vägledande i allt arbete, både för att bevara befintliga värden och genom de tillägg som görs. Malmö är unikt med sin närhet mellan olika stadsdelar och Storstadspaketet och Malmöringen utgör viktiga offentliga investeringar för att knyta samman staden.

Stadsbyggnadsnämnden avser att göra betydande förflyttningar i jämlikhetsarbetet under mandatperioden. Målet är att stärka och betona stadsplaneringen som ett verktyg för att öka jämlikheten och minska segregationen i Malmö. En viktig del i det arbetet är att systematisera och utveckla jämlikhetsarbetet med utgångspunkt i Malmö stads Policy för mänskliga rättigheter samt stärka stadsbyggnadsnämndens omvärldsanalys för att ytterligare utveckla kontorets arbete. Ett förvaltningsövergripande jämlikhetsteam kommer etableras under 2024 för att öka förflyttningarna inom området. Teamet ska ta fram en färdplan för jämlikhet som har en längre tidshorisont än den årliga verksamhetsplaneringen i syfte att stärka och konkretisera det långsiktiga jämlikhetsarbetet.

Jämlik arkitektonisk kvalitet i hela staden

Stadsplanering och arkitektur har ett långsiktigt tidsperspektiv. Det gör att kvaliteten på den byggda miljön

är viktig för en långsiktigt hållbar utveckling av hela staden. Stadsbyggnadsnämnden fortsätter att verka för en likvärdig och god gestaltad livsmiljö i Malmö. Det omfattar såväl formandet av enskilda projekt som stadsbyggnadsidéer för större områden. Även kvaliteten på närmiljön och gårdar är viktig för att skapa hälsosamma och goda miljöer att leva i. Gröna miljöer och stadsodling ska särskilt värnas och prioriteras i planeringen av befintliga och nya områden i Malmö.

Genom dialog med medborgare, arkitekter och näringsliv ska nämnden utveckla metoder och processer som säkrar en långsiktigt hållbar planering och hög kvalitet i den byggda miljön. Malmö stads arkitekturprogram, Arkitekturstaden Malmö, utgör ramverket och den röda tråden för denna metodutveckling och dialog. Under 2024 påbörjade stadsbyggnadsnämnden en fördjupning och konkretisering av Arkitekturstaden Malmö. Arbetet kommer att färdigställas under 2025. Syftet är att ytterligare förtydliga och konkretisera stadsbyggnadsnämndens syn på god utformning och på så vis stärka implementeringen av arkitekturprogrammet i samhällsbyggnadsprocessen.

Det förvaltningsgemensamma stadsarkitektteamet kommer att fortsätta arbeta för att öka förflyttningarna inom området. Teamet ska ta fram en färdplan med en längre tidshorisont än den årliga verksamhetsplaneringen i syfte att stärka och konkretisera det långsiktiga kvalitetsarbetet.

Stadsbyggnadsnämnden samarbetar med tekniska nämnden i kvalitetsfrågor, exempelvis gällande markanvisningar, som ett led i hållbar stadsutveckling. Stadsbyggnadskontoret ska även stödja stadsfastigheter i deras utvecklingsarbete kopplat till Arkitekturstaden Malmö.

Stadsbyggnadsnämnden ska i den mån det är möjligt underlätta för bostadsbyggande i ett tufft ekonomiskt läge, men också rusta för att vara väl förberedda när krisen vänder genom planläggning och exploateringsförberedelser. Malmö behöver en variation av mindre och större aktörer som bygger i staden. Dels för att öka byggtakten i den ekonomiska nedgången och på sikt, dels för att ökad konkurrens kan sänka priserna, höja kvaliteten på det som byggs och påskynda klimatomställningen.

Stadsbyggnadsnämnden har tillsammans med tekniska nämnden påbörjat ett fördjupat arbete kring markanvisningsprocessen, specifikt avseende kvalitet- och gestaltningsfrågor. En av målsättningarna med arbetet är att Malmö stad ska bli tydligare avseende ambition kopplat till byggande på stadens mark, en annan att staden ska skapa bättre förutsättningar för en mer diversifierad byggmarknad i Malmö.

Utveckla arbetssätt för jämlikhet och mänskliga rättigheter

De sociala frågorna kräver att samhällets olika aktörer samverkar genom hela samhällsbyggnadsprocessen. Stadens samverkan med civilsamhälle, näringsliv samt boende och verksamma i staden är avgörande för att uppnå en socialt hållbar stadsplanering och ökad jämlikhet i Malmö. Samarbetet mellan tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden fördjupas kring hur staden kan arbeta med social hållbarhet i investeringsprojekt och vilka analyser som behöver göras i olika skeden av planering och exploatering.

Stadsbyggnadsnämnden vill under mandatperioden systematisera arbetssätt och konkretisera lösningar för ökad jämlikhet och integrering av mänskliga rättigheter i stadsplaneringen. Den systematik som tagits fram i nämndsuppdraget Integrering av jämlikhet och social hållbarhet i stadsplanering kommer under 2024-2025 att testas i ett antal planer. Systematiken ska säkerställa att sociala perspektiv som bidrar till bättre hälsa, fysiska strukturer för en jämlik användning av staden samt att jämlik delaktighet genomsyrar planeringsprocessen och stadsutvecklingen. Det integrerade arbetssättet säkerställer att de sociala perspektiven beaktas systematiskt och likvärdigt i alla planer.

Sysselsättningsfrågan är viktig för stadens sociala hållbarhet. Arbetslösheten är högre bland ungdomar, bland utrikes födda, samt bland män i jämförelse med kvinnor. För att motverka arbetslöshet behövs en mångfald av yrkesområden och arbetsplatser. Huvuddelen av Malmös arbetsplatser finns och skapas i den blandade staden tillsammans med bostäder. En annan viktig jämställdhets- och jämlikhetsfråga är att arbetsplatser, fritidsaktiviteter och bostäder är lättillgängliga med kollektivtrafik och cykel.

Som en del i arbetet med jämställdhet och jämlikhet i stadsplaneringen fokuserar stadsbyggnadsnämnden

på att öka andelen kvinnliga memorialnamn vid namnsättningen. Nämnden arbetar också med att öppna upp och bjuda in fler föreningar och människor att lämna förslag vid namnsättning vilket ökar jämlikheten och mångfalden i namnsättningen i Malmö.

Involvering i stadsplaneringen

Stadsbyggnadsnämnden kommer att fortsätta utveckla och systematisera arbetet med att involvera fler Malmöbor i planeringen av staden med särskilt fokus på att prioritera barn och unga. Se under Målområde En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga för aktiviteter riktade till barn och unga.

I tidiga planeringsskedan som översiktsplan, fördjupad översiktsplan och planprogram ska fler Malmöbor som använder sig av platser och områden involveras. Vid behov involveras de även i detaljplaner, exempelvis om en detaljplan har ett större påverkansområde än planområdet. Detta gäller även i planeringen av funktioner som ska vara publikt tillgängliga exempelvis park, centrumbildning eller bibliotek, då nämnden behöver inhämta lokal kunskap från närområdet.

Stadsbyggnadsnämnden spelar en nyckelroll genom att säkerställa viktiga lokala perspektiv och representativitet i stadens planering. Kommunen behöver dessutom vara en balanserande part mellan olika intressen och åsikter. Individer med platsspecifik kunskap utgör ett viktigt underlag för att kartlägga nuläget och framtida behov. En viktig del av involveringen är att utbilda i stadsutveckling för att genom engagerade medborgare få relevant input. Resultatet av involveringen utgör ett av alla underlag i framtagandet av planförslaget och stäms sedan av vid samråd.

Under 2025 kommer följande arbete göras

- Fortsätta att genomföra involveringsinsatser i identifierade planprocesser
- Formalisera samverkan med FGK för att säkerställa att resultatet av involveringen tas om hand i exploateringsfasen
- Utredda hur fler ska involveras i kommande ÖP

Ökad mångfald inom samhällsbyggnadsbranschen

I partnerskap med kommunala förvaltningar, akademi, näringsliv och föreningsliv arbetar stadsbyggnadsnämnden vidare med projektet Urban Academy. Arbetet fokuserar på att skapa en plattform för ökad mångfald i hela samhällsbyggnadsbranschen. Syftet är att arkitekturbranschen och på sikt hela samhällsbyggnadsbranschen ska spegla sammansättningen av stadens befolkning. Plattformen kommer att etableras genom att aktörerna ingår avtalade överenskommelser och därigenom blir en integrerad del av plattformen. Som en del av projektet och för att stödja utvecklingen av plattformen kommer två pilotprojekt att genomföras.

Stadsbyggnadsnämnden kommer under kommande år att arbeta för att fler aktörer ansluter sig till plattformen. Parallellt med arbetet som görs gentemot externa aktörer och inom plattformen ska stadsbyggnadskontoret utveckla det interna arbetet med mångfaldsfrågor.

Dels genom att stärka arbetet med Ung i sommar, dels genom att delta i stadens arbete för att spegla Malmöns mångfald på ett bättre sätt. En viktig del i arbetet med att öka mångfalden i branschen är att öka kunskapen om arkitektur, byggd miljö och stadsbyggnad. Se vidare under Målområde *En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga* för aktiviteter riktade till barn och unga.

En stadskärna för alla

Stadskärnan fyller flera viktiga funktioner för Malmöbor, näringsliv och besökare i staden. Samtidigt står stadskärnan inför nya förutsättningar. Några exempel är förändrade handelsmönster och möjligheter att sköta vardagsärenden, arbete och ta del av upplevelser, bland annat till följd av ökad digitalisering. För att

hantera den omstrukturering som sker, och fortsätta utveckla Malmös stadskärna som en dynamisk och attraktiv plats för Malmöbor, besökare och investeringar finns ett behov av att ta ett samlat grepp kring den strategiska planeringen.

Stadsbyggnadsnämnden fick i april 2024 i uppdrag av kommunstyrelsen att i samverkan med tekniska nämnden, kulturnämnden, fritidsnämnden, miljönämnden samt kommunstyrelsen ta fram en strategi för stadskärnan. Arbetet sker i nära samverkan och dialog med fastighetsägare, näringsliv, kulturaktörer och andra användare av stadskärnan. Syftet är att strategin ska utgöra en gemensam plattform för civilsamhället, offentliga och privata aktörer, samt underlag för fortsatt planering och aktivitet.

Digital samhällsbyggnadsprocess - utveckling av visualisering och extern kommunikation

Stadsbyggnadsnämndens verksamheter planerar att fortsätta arbeta med att utveckla användningen av Malmö stads 3D stadsmodell och visualisering vid dialog och förankring med Malmöbor, politiken och andra aktörer. Arbetet kommer att vidareutvecklas med extern kommunikation samt grafisk form och paketering av stadsbyggnadsnämndens och förvaltningens arbete för att öka tillgängligheten.

Proaktivt tillsynsarbete inom ramen för Tryggare Malmö

Stadsbyggnadsnämnden planerar, tillsammans med miljönämnden och Räddningstjänsten Syd, att fortsätta med kontrollerna av olovliga bostäder och tidigare industrifastigheter. Tillsammans med exempelvis arbetsmarknads- och socialnämnden, Polisen, Kronofogden, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Arbetsmiljöverket fortsätter tillsynen av verksamheter och samlingslokaler. Stadsbyggnadsnämnden har beredskap för att snabbt kunna ställa om när nya verksamheter och områden ska kunna kontrolleras. Beredskapen är viktig då oseriösa verksamhetsutövare kontinuerligt söker sig till nya områden med låg myndighetsnärvaro.

Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden

Stadsbyggnadsnämnden fortsätter med implementeringen av åtgärder inom ramen för Malmö stads handlingsplan "Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden". Ett arbete har genomförts för att säkerställa att handlingsplanen, avseende otillåten påverkan, är känd i verksamheten och att rutiner finns för hantering av otillåten påverkan, inklusive visseblåsarfunktionen.

Under slutet av 2024 införs ett gemensamt upphandlings- och avtalssystem för hela staden. Malmö stads riktlinjer för inköpsverksamheten kommer även att uppdateras. Utifrån detta genomförs en satsning på att stärka stadens och nämndernas inköpsorganisation. Inom ramen för arbetet kommer även stadsbyggnadsnämndens riktlinjer för inköp att ses över och utbildningar genomföras på stadsbyggnadskontoret.

Förutom sedvanlig noggrann kontroll av utförande företags rating och fakturor relaterat till individärende kommer stadsbyggnadsnämnden att utbilda medarbetare för att motverka felaktig folkbokföring. Felaktig folkbokföring kan innebära bidragsfusk på olika sätt.

Målområde: En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga

Stadsbyggnadsnämnden arbetar vidare med att utveckla metoder och verktyg för integrering av de olika dimensionerna av social hållbarhet där barnrättsperspektivet är viktigt. Stadsbyggnadsnämnden kommer även att fortsätta arbetet med att öka verksamhetens kunskap och kompetens kring Barnkonventionen och barnrättsperspektivet.

Artikel 12 i Barnkonventionen handlar om barns rätt att uttrycka sig mening. Stadsbyggnadsnämnden fokuserar på ökad involvering av barn och unga i samhällsbyggnadsprocessen samt att utveckla integreringen av barnets eget perspektiv i verksamheten.

Önskade effekter av stadsbyggnadsnämndens arbete:

- Säkerställa att barnets rättigheter är i fokus genom en systematisk tillämpning av barnkonventionen
- Säkerställa att barn och unga är involverade och har inflytande i stadsutvecklingsprojekt för att främja en mer jämlik stadsutveckling
- Planera för en stad som är anpassad efter barnens behov genom att öka deras rörelsefrihet och skapa en stadsmiljö som känns livfull och trygg för barn och unga

Barnets rättigheter

Arbetet med barnrätt, relativt ett generellt barnperspektiv, handlar mycket om att skapa tydliga strukturer för att bedöma vad som är väsentligt utifrån barnperspektivet i alla processer.

De huvudsakliga insatsområdena utgår från barnkonventionens fyra grundprinciper:

Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde

Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn

Artikel 6: Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling

Artikel 12: Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Under 2020 genomfördes arbete för att säkerställa att förvaltningen följde barnkonventionen genom att etablera tydliga rutiner för barnrättsarbetet inom varje avdelning. Det finns dock utvecklingspotential för att säkra att barnperspektivet beaktas och synliggörs genom hela processen i förvaltningens arbete.

Under 2025 kommer följande genomföras för att stärka barnrättsarbetet:

- Utveckling av en tydligare struktur för att bedöma vad som är bäst för barnet i olika typer av planer. Integrationen av barnrättsaspekter kommer att ingå som en del av den övergripande integreringen av jämlikhet och social hållbarhet i planeringsprocessen. Denna process beskrivs inom prioriteringsområdet Utveckla arbetssätt för jämlikhet och mänskliga rättigheter under målområdet En mer jämlik stad.
- Förstärkning av strukturerna för att samla in barnets egna perspektiv. Detta kommer att göras genom att redan vid begäran om planuppdrag bedöma vilka planer där det är relevant att inhämta barns åsikter om sin närmiljö.
- Vidareutveckling av befintliga metoder som t ex Min plats. Min plats lär barn och unga undersöka sin närmiljö och om befintliga kanaler för att påverka sin stad. Arbetet med att implementera metoden görs i samverkan med aktörer som samlar barn och unga och kommer att fortsätta under 2025. Genom metoden kan stadsbyggnadsnämnden nu på ett systematiskt sätt integrera barns egna perspektiv i planeringen. Under 2024 utvärderas Min plats i samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU. Utvärderingen kommer ligga till grund för den fortsatta utvecklingen och implementeringen av metoden.
- Integrera Unga stadsguider som en del av stadens ordinarie kulturutbud för barn och unga. Unga stadsguider är ett samarbete mellan stadsbyggnadsnämnden och kulturnämnden som lär barn och unga om sitt områdes historia och framtida utvecklingsplaner för att de ska kunna guida familj och tjänstepersoner på platserna. Under våren 2024 avser stadsbyggnadsnämnden tillsammans med kulturnämnden att genomföra den tredje och sista piloten av Unga stadsguider i Kirseberg.
- Undersöka och utreda hur barn och unga kan involveras på ett meningsfullt sätt i översiktsplane-processen. I nämndsuppdraget (2024) Utreda och föreslå arenor där barn och unga kan bli delaktiga i och påverka stadsutvecklingen i Malmö med utgångspunkt i ungdomsforum i Malmö påbörjas arbetet med att utreda och föreslå hur barn och unga kan involveras i översiktsplanen.

Målområde: En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt

Stadsplanering och arkitektur präglas av ett långsiktigt tidsperspektiv. De strukturer som realiserats idag kommer att utgöra

ramverk för många generationer framöver. Byggnaderna kommer att fungera som bostäder, arbetsplatser eller andra funktioner i åtskilliga år. Det gör att kvaliteten på den byggda miljön är viktig för att skapa en långsiktigt hållbar och attraktiv utveckling av staden. Även kulturens roll är viktig för att staden ska vara inkluderande, levande och hållbar.

Stadsbyggnadsnämnden viktigaste verktyg för att motverka segregation är att åstadkomma ett blandat bostadsbyggande, bygga bort barriärer och verka för goda livsmiljöer i hela staden. Det planerade bostadsbyggandet längs Storstadspaketets linjer är ett sätt att garantera ett kollektivtrafikenära bostadsbyggande i hela staden. En central framgångsfaktor i arbetet med att förse Malmöborna med bostäder är samarbetet med bostadsbranschens aktörer och samarbetet med andra nämnder och styrelser inom exempelvis Malmö stads bostadsförsörjningsorganisation.

Det är av stor betydelse för Malmö att aktivt arbeta för att skapa nya arbetsplatser och arbetstillfällen. Stadsbyggnadsnämnden arbetar därför kontinuerligt i nära samarbete med näringslivet och andra nämnder med att skapa plats för nya verksamheter och arbetstillfällen i Malmö. Nämnden strävar efter en blandning av funktioner, där näringslivets positiva utveckling går hand i hand med stadens utveckling i stort.

Önskade effekter av stadsbyggnadsnämndens arbete inom målområdet:

- Bidra till öka antalet arbetstillfällen och arbetsplatser
- Fler nöjda företag och Malmöbor
- Trygga långsiktiga lokaler för kultur- och fritidsutövare
- Bidra till stärkta lokala förutsättningar för ett innovativt näringsliv där fler gröna jobb kan skapas

Stadsutveckling

Öresundsmetron

Malmö stads arbete med Öresundsmetron består av ett antal arbetspaket där olika nämnder har specifika ansvarsområden. Ett av de större uppdragen är en fördjupning av översiktsplanen (FÖP) som stadsbyggnadsnämnden ansvarar för. Den fördjupade översiktsplanen omfattar Öresundsmetrons sträckning och stationer inom Malmö, inklusive depå i första etappen. Arbetet är också en del av genomförandet av Strategi för kustskydd och hanterar de kustskyddsutmaningar som finns kring hamninloppet. Det genomförs i nära samarbete med tekniska nämnden och kommunstyrelsen.

Den fördjupade översiktsplanen för Öresundsmetron i kuststaden Malmö planeras att remitteras för samråd sommaren 2025 och planeras att antas av kommunfullmäktige under 2027–2028. Översiktsplanen gör avvägningar för en stor del av de utredningar som krävs för att förverkliga Öresundsmetron i Malmö tillsammans med anslutande stadsutveckling. Förutom att skapa förutsättningar för att kunna förverkliga Öresundsmetron och hantera komplexiteten i stadsbyggandet gällande sträckningar, depå- och stationslägen, klimatanpassning, stadsutveckling och trafikförbindelser kan den fördjupade översiktsplanen användas i nationella överläggningar kring finansiering och fortsatt planering.

Kulturdriven stadsutveckling

Stadsbyggnadsnämnden har en aktiv roll i samarbete med andra nämnder för att främja kulturdriven stadsutveckling och för att stärka fritidens strategiska betydelse i stadens utveckling. Att koppla samman kultur och arkitektur är väsentligt för att skapa inkluderande, produktiva och hållbara städer. Därför fortsätter samarbetet mellan kulturnämnden, tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden i syfte att skapa utrymme för kulturfrågor i stadsplaneringsprocessen. Fokus ligger på att utveckla arbetssätt som möjliggör en kulturdriven stadsplanering och skapar förutsättningar för kulturlivet att växa med staden och bidra till Malmö som en kulturell och demokratisk livsmiljö.

Arbetet med kulturlotsen fortsätter för att skapa ökad förståelse och samförstånd mellan byggaktörer, fastighetsägare, kulturaktörer och civilsamhället. Arbetet syftar till att förbättra förutsättningarna för kulturaktörer och kreativa näringar, vilket förväntas leda till fler långsiktiga etableringar av konst- och kulturverksamhet i staden, exempelvis ateljéer, studios och produktionslokaler. Stadens samverkan med civilsamhälle, näringsliv samt boende och verksamma i staden är avgörande för att uppnå en socialt hållbar

stadsplanering och ökad jämlikhet i Malmö. Därför kommer arbetet med att involvera medborgarna, civilsamhället och näringslivet i planeringen av staden skalas upp och systematiseras då det är prioriterat att utveckla goda livsmiljöer tillsammans med Malmöborna. På sikt är den förväntade effekten att få fler långsiktiga etableringar av konst- och kulturverksamhet i staden.

Som en del av stadsbyggnadsnämndens kärnuppdrag kring att bryta segregationen, stärka involveringen bland Malmöborna och den lokala utvecklingen fortsätter arbetet med Malmö in the making under 2025 genom att sätta fokus på frågor kring demokratisering av processer om hur arkitektur, konst, kultur och fritid är med och skapar framtida livsmiljöer för Malmöborna. Stadsbyggnadsnämnden kommer 2025 även att arbeta med utveckling av nya verktyg inom ramen för detaljplanering, bygglov samt ÖP och strategisk planering. Syftet är att skapa förutsättningar för ateljéer och relaterad kulturell verksamhet att verka och utvecklas i Malmö.

Stärka översiktsplanen som planeringsverktyg

Översiktsplan för Malmö antogs 2023 och bygger på tre prioriterade inriktningar:

- Malmö som regional motor för grön tillväxt och sysselsättning
- Staden som kulturell och demokratisk livsmiljö
- En nära, tät, grön och funktionsblandad stad

Översiktsplan för Malmö kommer kontinuerligt att följas upp. Genomförda utvärderingar och uppföljningar av översiktsplanen kommer 2025 att utgöra viktiga underlag för att utveckla framtida översiktsplaner och förbättra förvaltningarnas arbetssätt. Arbetet med översiktsplanens genomförande kommer att fortsätta under 2025 genom vidare förankring och stöttning i olika delar av planeringsprocessen. Även förarbeten inför nästkommande översiktsplan kommer att fortsätta under 2025. Dessa inkluderar bland annat att genomföra utredningar kopplat till utpekade geografiska utredningsområden vilket inbegriper hamnområdet och dess framtida utveckling, samt att fördjupa och utveckla begreppet blandad stad och dess skärningspunkt till verksamhetsområden.

Rosengård

Planprogrammet för Amiralsgatan och Persborgs station syftar till att genom fysiska stadsövergripande satsningar förbättra de sociala förhållandena i området. Under 2025 kommer arbetet med den första detaljplanen inom Amiralsgatans utveckling att fortsätta. Nya attraktiva livsmiljöer ska leda till ökad trygghet, hälsa, integration och delaktighet för stadsdelens utveckling. Arbetet med utvecklingen av Amiralsgatan samordnas under paraplyet ”Samverkan Rosengård” som också innefattar dialog och gemensamt arbete med aktiva fastighetsägare, föreningar och boende i Rosengård för att tillsammans fortsätta arbetet med att stärka Rosengård från alla hållbarhetsaspekter. Stadsbyggnadskontoret leder samordningen och gatukontoret, miljöförvaltningen och kulturförvaltningen deltar i styrningen av uppdraget. Flera andra förvaltningar inom Malmö stad deltar också på olika sätt.

Nyhamnen

Nyhamnen ska utvecklas från industri- och hamnområde till en grön stadsdel och spjutspets för hållbar utveckling, vilken fungerar som en mötesplats för alla Malmöbor. I området kommer gång, cykel och kollektivtrafik att prioriteras. Nyhamnen utvecklas till att bli Malmös nya framsida när arbetsplatser, bostäder, och kultur med närhet till kajer och hav planeras. Havet och grönskan tillgängliggörs och skapar förutsättningar för attraktiva och jämlika mötesplatser.

Hamnens platsspecifika kvaliteter och karaktärer samt kvaliteten på den byggda miljön betonas för att skapa en hållbar och attraktiv stadsutveckling. Utgångspunkten är att stadsplanering och arkitektur har ett långsiktigt tidsperspektiv. Arbetet med att se över strukturplanen och samla budskap för Nyhamnen i ett gemensamt dokument utgör ett centralt redskap i arbetet framåt. Fortsättningsvis kommer även Arkitekturstaden Malmö och Riktlinjer för höga hus i Malmö att implementeras i form av gestaltungsprinciper för Nyhamnens olika delar och utgöra stöd i kommande detaljplaner, i

markanvisningar och parallella skissupdrag. Utbyggnaden av Nyhamnen kommer att ske etappvis under flera decennier.

Under 2025 kommer fler detaljplaner i Nyhamnen att påbörjas samtidigt som förvaltningen arbetar vidare med den pågående detaljplanen för Smörkajen. Samarbetet mellan stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och miljönämnden i Nyhamnen har fördjupats och innebär gemensamma mål och prioriteringar, samordnad styrning och ledning samt gemensamma tidplaner. I utvecklingen av Nyhamnen är även samarbetet med stadskontoret och kulturförvaltningen viktigt, liksom strävan att befolka platser under utbyggnadsprocessen genom tillfällig användning.

Hållbar tillväxt för ökad sysselsättning och välfärd

Malmö är den viktigaste noden i arbetsmarknadsregionen och försörjer i hög grad omlandet med arbetsplatser. Samtidigt råder hög arbetslöshet i Malmö. Ökad sysselsättning och välfärd för Malmöborna är avgörande för stadens utveckling och fortsatta attraktivitet. Hållbar tillväxt utan negativa konsekvenser för klimat och miljö förutsätter att bostäder och arbetsplatser främst placeras i kollektivtrafiknära lägen. Det är av särskild vikt att skapa förutsättningar för olika typer av arbetstillfällen för att skapa en robust arbetsmarknad och för fler arbetstillfällen som Malmöbor kan efterfråga.

Planering för att skapa möjligheter för arbetsplatser och fler arbetstillfällen i stationsnära lägen är bra för både Malmöborna och utvecklingen av Malmös näringsliv. Stadsbyggnadsnämnden arbetar därför kontinuerligt och i nära samarbete med näringslivet och andra nämnder med att skapa plats för nya verksamheter och arbetstillfällen. Nämnden vill underlätta för arbetsintensiva och yteffektiva verksamheter och strävar efter en blandning av funktioner, där näringslivets positiva utveckling går hand i hand med stadens utveckling i stort.

Under 2025 kommer stadsbyggnadsnämnden att arbeta med åtgärdsförslag som Tillväxtkommissionen presenterat i syfte att förbättra förutsättningarna för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö. Stadsbyggnadsnämnden kommer bland annat se över förutsättningarna att utveckla en testbädd i Nyhamnen kring blågröna innovationer som tar hänsyn till näringslivsperspektivet och där kunskapsintensiva, blågröna näringar samt havsnära och kommersiella verksamheter står i fokus. Stadsbyggnadsnämnden ska ta fram en promemoria i frågan om flexibla detaljplaner och mångfald i användning av byggnader och lokaler.

Lokal utveckling

Kommunstyrelsen har i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och bolag, definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft. Det har resulterat i en process för att initiera en modell för lokal utveckling, som pågår under 2024. Lokal utveckling föreslås av stadskontoret att utgå från 14 geografiska statistikområden. Kommunfullmäktige förväntas anmoda alla nämnder att arbeta i enlighet med modellen. Under 2023 etablerades en ny funktion av stadsbyggnadsnämnden genom områdeskoordinatorer på avdelningen för Stadsplanering och hållbarhet. Detta svarar upp mot den föreslagna övergripande modellen för lokal utveckling. Under 2025 kommer nämndens arbete med områdeskoordinatorer att utvecklas och anpassas för att inordnas i modellen för lokal utveckling.

Involvering av näringslivets aktörer genom serviceinriktad myndighetsutövning

I all planering av staden samverkar stadsbyggnadsnämnden med nämnder, fastighetsbolag, byggaktörer, myndigheter med flera. Stadsbyggnadsnämnden understryker särskilt vikten av dialog med näringslivet för att förmedla stadens långsiktiga visioner och för att lösa konkreta frågor i samband med etableringar och företagslokaliseringar. Den fysiska planeringen ska stå för både stabilitet och flexibilitet.

Stadsbyggnadsnämnden ser ett behov av att i ännu större utsträckning involvera näringslivets aktörer. Särskilt fokus ska riktas mot de aktörer som har rådighet att understödja näringslivets utveckling, exempelvis byggaktörer, fastighetsägare, hyresvärdar och verksamhetsidkare. Stadsbyggnadsnämnden

kommer att fortsätta arbeta vidare med dialogforum för att skapa ökad samsyn. Nämnden fortsätter även sitt samarbete med stadens företagslots för att stötta småföretagarna när de har frågor kopplade till nämndens verksamhet.

Stadsbyggnadsnämnden kommer också förstärka det interna arbetet med att anpassa arbetssätt och kommunikation utifrån sökandens behov. Syftet är att sökande och samarbetspartners ska uppfatta förvaltningens processer som lättbegripliga och effektiva, samt främja och förstärka ett serviceinriktat förhållningssätt i alla ärenden.

Målområde: En god organisation

Stadsbyggnadsnämnden arbetar för att vara en relevant, attraktiv arbetsgivare och för att säkerställa en god arbetsmiljö, kompetensförsörjning och mångfald. Utifrån framtidens utmaningar ser förvaltningen ett behov av att vara innovativa, proaktiva och stärka verksamhetens omställningsförmåga. Fokus för förvaltningens digitaliseringsarbete är att uppnå en mer öppen och effektiv samhällsbyggnadsprocess, till nytta för staden och Malmöborna. Ytterst är det alltid Malmöborna som ska gynnas av verksamhetsutvecklingen och digitaliseringen vilket därmed kommer ha en positiv effekt på den serviceinriktade myndighetsutövningen.

Nämnden ser att samverkan mellan förvaltningarna är avgörande för att hitta nya gemensamma lösningar, förenkla processerna och ge medborgarna en god service. Det goda samarbetet inom staden, liksom samarbetet med aktörer utanför Malmö stads organisation är en förutsättning för att lyckas med arbetet inom målområdet.

Önskade effekter av stadsbyggnadsnämndens arbete:

- Förbättra arbetsmiljön för stadsbyggnadskontorets personal
- Vara ett relevant, proaktivt och innovativt kontor med Malmöbor och politik i centrum
- Stärka verksamhetens förmåga att hantera framtidens utmaningar
- Stärka det digitala mötet och servicen med Malmöborna i fokus

SBK 2026

Stadsbyggnadsnämndens målsättning är att vara en attraktiv arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar. Stadsbyggnadskontorets verksamheter planerar och genomför arbetsmiljöaktiviteter samt följer upp arbetsmiljön som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

SBK 2026 – förvaltningens riktning framåt

Utvecklingsarbetet med SBK 2026 på stadsbyggnadskontoret kommer att fortgå 2025 genom implementering av de strategier och aktiviteter som utarbetats. Syftet med utvecklingsarbetet är att kontoret ska vara fortsatt relevant, innovativt och proaktivt med Malmöborna och politiken i fokus.

Stärkt arbetsmiljö på stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadsnämnden vill stärka arbetsmiljön för medarbetarna på kontoret genom att förena en väl fungerande verksamhet med ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Det innebär att arbetsskador ska förebyggas och hälsa och säkerhet ska stärkas genom att ett arbetsklimat som präglas av öppenhet samt tillit. All personal kan känna delaktighet, engagemang och trivsel på stadsbyggnadskontoret. En god arbetsmiljö skapar förutsägbarhet och ger rammar och trygghet i arbetet. Organisation, uppdrag och mål för verksamheten ska vara tydliga. För att stärka arbetsmiljön har handlingsplaner tagits fram och som ska genomföras. Vid förändringar inom kontorets verksamhet ska medarbetares kompetens tas till vara.

Stadsbyggnadskontoret kommer 2025 också att arbeta vidare med att systematisera kontorets kvalitetsarbete i syfte att skapa rätt förutsättningar för alla på kontoret att använda sin kompetens rätt, bidra till demokratiskt beslutade mål och stärka kontorets arbetsmiljö. Ett resursplaneringssystem ska även

implementeras på kontoret och ett ärendehanteringssystem ska upphandlas.

Förbättrad myndighetservice och anpassning utifrån kundens behov

Stadsbyggnadskontoret har tagit ett samlat grepp om arbetet med extern Nöjd-Kund-Index (NKI). Med extern avses exempelvis Malmöbor, byggaktörer men även beställare som stadsfastigheter och fastighets- och gatukontoret. Syftet är att sökande och samarbetspartners ska uppfatta stadsbyggnadsnämndens myndighetsutövning som lättbegriplig, effektiv och professionell. Utvecklingen av stadsbyggnadskontorets NKI kommer under 2025 att fortsätta.

Malmö stad har som mål att e-tjänster ska bli norm för att öka servicenivån och tillgängligheten. För att öka servicenivån och tillgängligheten har stadsbyggnadskontoret i linje med stadens mål tagit fram flertalet e-tjänster, bland annat för beställningar av nybyggnadskarta, primärkarta och 3D-stadsmodell, bygglov och digitala detaljplaner. Arbetet med att förbättra befintliga tjänster kommer att fortsätta under kommande år i syfte att underlätta myndighetsutövningen och förbättra servicen. Under 2024 genomför stadsbyggnadskontoret en digital bygglovs kampanj, med syftet att öka medborgares och intressenters kontaktvägar till oss som förvaltning. Under 2025 tar kampanjen steget ut i staden och kommer att göra nedslag på fysiska platser, med fokus på att möta medborgare, näringsidkare och andra intressenter i deras närmiljö.

Digitalisering och processutveckling med Malmöborna i fokus

Stadsbyggnadsnämndens digitaliseringsarbete utgår från Stadsbyggnadskontorets digitala agenda 2023 - 2026. En förutsättning för ett framgångsrikt och effektivt digitaliseringsarbete är att fortsätta med att etablera och utveckla stadsbyggnadsnämndens processer. Fokus för kommande år är att uppnå en mer öppen och effektiv samhällsbyggnadsprocess, till nytta för staden och Malmöborna. Ytterst är det alltid Malmöborna som ska gynnas av de digitala utvecklingsinitiativen vilket därmed kommer ha en positiv effekt på den serviceinriktade myndighetsutövningen.

Tillgång till och effektivt utbyte av information är en viktig del av den smarta staden och en grundförutsättning för digitalisering. Arbetet med att ta tillvara informationens värde, och att ha ordning och reda i informationsresurserna och säkerställa rätt kvalitet kommer därför att fortsätta. Genom att utveckla ett mer datadrivet arbetssätt och mer systematiskt integrera analyser och visualiseringar i 3D uppnås ökad effektivitet, högre transparens och kvalitet i handläggning, beslut och kommunikation.

Stadsbyggnadskontoret har startat upp ett arbete för att öka kunskapen på förvaltningen om artificiell intelligens som ska ligga till grund för kontorets fortsatta arbete med digitalisering. För att kunna digitalisera samhällsbyggnadsprocessen är en av förutsättningarna att de befintliga detaljplanerna, som i dag är analoga, blir digitala. Det är ett omfattande arbete som stadsbyggnadsnämnden står inför och som behöver struktureras de kommande åren.

Spegla Malmös befolkning för att öka mångfalden i förvaltningens organisation

Stadsbyggnadskontoret har ett inkluderande synsätt där mångfald ses som en tillgång och styrka i kompetensförsörjningen. Förvaltningen kommer att fortsätta med informationsinsatser och utbildningar i jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet för chefer och medarbetare. Utifrån framtidens utmaningar ser förvaltningen ett behov av att vara innovativa, proaktiva och stärka verksamhetens omställningsförmåga samt öka mångfalden på förvaltningen för att i högre grad spegla Malmös befolkning.

Redan idag arbetar förvaltningen med Aktiva åtgärder, ett stadsgemensamt förebyggande arbete för att identifiera strukturella risker för diskriminering eller repressalier. Stadsbyggnadskontoret för samtal om normer och fördomar, för att öka förståelsen och kunskapen hur dessa kan påverka bland annat rekryteringsprocessen. Stadsbyggnadsnämnden anser att Malmö stads gemensamma rekryteringsprocess måste utvecklas kommande år för att öka mångfalden inom organisationen. Bland annat skulle det kunna handla om att återinföra anonyma rekryteringar vilket kan främja en mer objektiv urvalsprocess.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Öresundsmetron

Stadsbyggnadsnämnden söker utökat kommunbidrag på 2 miljoner kronor årligen under perioden 2025-2027 för nämndens arbete med Öresundsmetron. Malmö stads arbete med Öresundsmetron har intensifierats och gått in i en ny fas. En samordningsorganisation har etablerats mellan tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen med fokus på nämndsövergripande koordinering, gemensamma utredningar och uppdrag.

Stadsbyggnadsnämnden har i uppdrag att ta fram en fördjupad översiktsplan för ”Öresundsmetron i kuststaden Malmö”. Den fördjupade översiktsplanen omfattar Öresundsmetrons sträckning och stationer inom Malmö (initialt och senare) inklusive depå i första etappen. I planen ingår även att utreda stadsutvecklingspotentialen övergripande kring stationerna samt strategiskt viktiga genomförandefrågor och konsekvensbedömningar.

Stadsbyggnadsnämnden kommer eventuellt att återkomma med en uppdaterad plan för arbetet efter 2027 om begäran om kommunbidrag behöver förlängas. Exempel på utredningar och frågeställningar som behöver klargöras och sammanvägas i arbetet för den fördjupade översiktsplanen innefattar bland annat stadsutveckling, sammanhängande kustskydd, hantering av massor, upp- och utfyllnader, samhällsekonomi, näringslivsutveckling, metrons anslutningar i Malmö med stationslägen, riksintressen, trafikeringsstudier samt miljökonsekvensbeskrivningar.

Ökad flexibilitet vid konjunktursvängningar

Stadsbyggnadsnämnden har under 2023 och 2024 äskat omförelse av kommunbidrag mellan stadsbyggnadsnämndens två ansvarsområden bostadsanpassningsbidrag och stadsbyggnadsnämnden.

Bostadsanpassningsbidrag är ett eget ansvarsområde inom stadsbyggnadsnämnden, vilket innebär att ansvaret särredovisas. Lagen om bostadsanpassningsbidrag är en så kallad rättighetslag vilket innebär att nämnden måste handlägga alla ärenden som inkommer och bevilja bidrag utifrån lagen. Senaste åren har dock ärendemängden minskat succesivt vilket har lett till stora överskott inom ansvarsområdet. Detta har legat till grund för nämndens bedömning att en omförelse mellan nämndens två ansvarsområden varit möjlig.

Syftet med omförelsen har varit att parera lågkonjunkturen och dess negativa konsekvenser som kraftigt påverkat stadsbyggnadsnämndens ekonomiska förutsättningar då hälften av nämndens finansiering utgörs av intäkter från bland annat bygglovsprocessen och detaljplaneprocessen. Utifrån det nuvarande kunskapsläget gör stadsbyggnadsnämnden bedömningen att konjunkturedgången kommer bestå hela 2025, men även påverka de närmast följande åren.

Stadsbyggnadsnämnden har förändrat arbetssätt, fört fördjupad dialog med andra berörda nämnder och marknadens aktörer samt infört behovsprövningar på samtliga vakanta tjänster. Det har inneburit att stadsbyggnadsnämnden minskat personalstyrkan med ca 20 tjänster på stadsbyggnadskontoret under två års tid vilket är en neddragning motsvarande cirka 10 %. Samtidigt har stadsbyggnadsnämndens intäktsbringande verksamhet minskat från ett utfall 2021 på 106 mnkr till en prognos 2024 som pekar på ett utfall på 80 mnkr. Stadsbyggnadsnämnden fick i Malmö stads budget 2024 en indexering av kommunbidraget på 3,7% samtidigt som en effektivisering på 3% genomfördes. Det har även införts en

ny taxa som till viss del ska kunna jämna ut intäktsflödena. Stadsbyggnadsnämndens bedömning är emellertid att det finns stora behov av ytterligare kommunbidragsfinansiering för ansvarsområdet stadsbyggnadsnämnden under 2025 och troligtvis även 2026 då kostnaderna inom ansvarsområdet är trögrörliga. Ungefär 75% består av personalkostnader och resterande andel består av exempelvis lokal- och systemkostnader. Ytterligare besparingar på personal kommer avsevärt försvåra stadsbyggnadsnämndens arbete med grunduppdraget och de viktiga insatser nämnden planerar att genomföra inom jämlikhet och demokrati, klimat och kvalitet. När byggmarknaden vänder, sker det ofta snabbt och då är det viktigt för Malmö stad att vara redo med resurser för att säkra investeringar i bostäder, verksamheter och industri.

Stadsbyggnadsnämnden äskar högre kommunbidrag (större än den vanliga indexuppräknningen) de närmaste åren då lågkonjunkturen och omvärldsläget förväntas bestå, för att sedan när konjunkturen vänder uppåt igen återgå till nuvarande kommunbidragsnivå eller äska en lägre kommunbidragsram när avgiftsfinansieringen återigen ökar. Historiskt sett har stadsbyggnadsnämnden visat på stora överskott vid årets slut. Syftet med föreslagen kommunbidragsmodell är att skapa långsiktiga förutsättningar samt kunna behålla nyckelkompetenser på förvaltningen då det utifrån tidigare erfarenheter visat sig vara svårt att rekrytera erfaren och kompetent personal när konjunkturen väl vänder.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATS BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Lönebidrag	Arbetsförmedlingen	300	300
Från p-hus till mobilitetsnod	Energimyndigheten	100	0
3-CIM fortsättning	Formas	120	60
NetZeroCities	EU – EIT Climate-KIC HBV	440	0
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa	960	360

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
ÖVRIGA BIDRAG	Summa		

Anledningen till den minskade prognosen för 2025 är att nämnden fått hela bidraget för NetZeroCities utbetalt 2024 även om arbetet även avser 2025. Detsamma gäller för Från P-hus till mobilitetsnod och för 3-CIM halveras bidraget jämfört med 2024 eftersom det sträcker sig till halvårsskiftet 2025.

Begäran om investeringsram

	Begäran	Plan				
Investeringstyp	2 025	2 026	2 027	2 028	2 029	2 030
Teknisk utrustning	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350
Summa investeringsram	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350	1 350

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Summa investeringsram						

Begäran om kommunbidrag

Stadsbyggnadsnämnden ser att arbetet med Öresundsmetron är en viktig strategisk fråga för staden som helhet och att den därför bör prioriteras. Därför föreslås ett utökat kommunbidrag till stadsbyggnadsnämnden på 2 miljoner kronor under perioden 2025-2027 för att skapa en hållbar finansieringslösning för arbetet.

Den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Öresundsmetron ska fungera som ett ramverk för stora delar av metroplaneringen vilket gör att den kommer inkludera många fler aspekter än en konventionell FÖP. Följaktligen kommer det krävas betydligt fler och mer detaljerade utredningar inom ramen för FÖPen. Stadsbyggnadsnämnden kommer eventuellt att återkomma med en uppdaterad plan för arbetet efter 2027 om begäran behöver förlängas.

	Begäran	Plan	Plan
	2025	2026	2027
Utökat kommunbidrag för arbetet med Öresundsmetron	2 000	2 000	2 000
Summa begäran om utökat kommunbidrag	2 000	2 000	2 000

Budgetskrivelse 2025

Tekniska nämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Förändringar i omvärlden	6
Ökad konkurrens om mark.....	6
Nya normer för mobilitet.....	7
Godskapacitet och internationella trafikflöden	7
Klimatomställning och energisituationen	7
Integration och hållbar tillväxt.....	8
Samverkan för minskad brottslighet	8
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	9
Klimatomställning och biologisk mångfald.....	9
Mark för bostäder.....	10
Mark för verksamheter	11
Tekniska nämnden som fastighetsägare.....	11
Hållbar mobilitet	11
Malmö som kuststad	12
Utveckling av Malmö hamn	12
Hållbar och klimatsmart hamn.....	13
Det offentliga rummet.....	13
Renhållning och skötsel	14
Arrangemang och besöksanläggningar	14
Kultur och fritid i den växande staden	15
Ökad trygghet	15
Samverkan och involvering	16
Investeringar	16
Kategori Exploatering	17
Kategori Storstadspaketet - infrastruktur.....	21
Kategori Mobilitet.....	22
Kategori Offentlig miljö	23
Kategori Fastighet/byggnader	24
Kategori Fastighetsförvärv	25
Kategori Hamnanläggningar	25
Kommunbidrag	27
Kommunbidrag Tekniska nämnden.....	32
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	34
Begäran om investeringsram	35
Investeringsram	35

Bilagor

Bilaga 1: Underlag för budgetskrivelse 2025 investeringar

Sammanfattning

I budgetskrivelse 2025 beskriver tekniska nämnden omvärldsförändringar som påverkar nämndens verksamheter samt förändringar och utveckling av nämndens verksamhet under 2025 och framåt.

Omvandlingen av Malmö fortsätter. Storstadspaketet och andra stora satsningar i om- och utbyggnaden av Malmö är viktiga inslag i tekniska nämndens verksamhet de kommande åren. Infrastruktur, offentliga miljöer och andra gemensamma funktioner ska anpassas till det framtida tätare Malmö där gröna och blå värden prioriteras, fler människor ska vistas och olika behov ska tillgodoses på samma ytor. Skötsel, drift och underhåll är viktiga inslag för att Malmö fortsatt ska vara en attraktiv stad att leva i. Dialog, förankrings- och beslutsprocesser är avgörande för att förverkliga målsättningarna.

Klimatfrågor, klimatomställning och genomförande av Malmö stads miljöprogram tar stor plats i nämndens arbete de kommande åren. Minskade utsläpp av växthusgaser, ökad anpassning till ett förändrat klimat och stärkta ekosystemtjänster är centralt i hela tekniska nämndens verksamhet. Tekniska nämnden arbetar för en grönare stad med hög krontäckning och ökad andel grönyta enligt modellen 3-30-300.

Arbetet med att bygga staden hel och minska segregationen fortsätter. Prioriteringen avseende investeringar i utsatta bostadsområden, så kallade socioekonomiskt svaga delar av staden, ska fortsätta under 2025 för långsiktighet i arbetet att skapa ett jämlikt Malmö. Tekniska nämnden följer fortsatt läget på bostadsmarknaden och har en tät och nära dialog med bostadsmarknadens aktörer. För att tillgodose behoven på bostadsmarknaden behöver till exempel verktyg som rabatterad tomträtt och krav på hyresnivåer användas.

Arbete i samordningsorganisationen mellan tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen gällande Öresundsmetron fortsätter med koordinering och utredningar under 2025. Utveckling av hållbar och klimatsmart hamn fortsätter och masterplan för hamnen beräknas behandlas av nämnden under 2025.

Det stadsövergripande ansvarsområde inom tillgänglighets- och funktionsrättsarbetet behöver bedrivas långsiktigt och i samverkan inom och mellan nämnder. Tekniska nämnden arbetar med övergripande tillgänglighetssamordning i samarbete med funktionsstödsnämnden, servicenämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Det rådande konjunkturläget speglas i nämndens budget som visar försiktighet i intäktsprognoserna men med bedömd successiv återhämtning runt 2027–2028. Det finns flera osäkerheter på både intäkts och kostnadssidan för till exempel färdtjänst och parkering, där prognosen för 2025 kan komma att justeras i delårsrapporten. Nämnden önskar bibehålla principen om indexering av drift- och underhållsentreprenaden med servicenämnden i nivå med övrig indexreglering som beslutades i budget 2024.

Tekniska nämndens investeringsplan innefattar ökade behov i befintliga anläggningar, högre generellt kostnadsläge och utbyggnad och förbättring av stadsmiljön, vilket leder till begäran om ökad investeringsram. För att kunna realisera den planeringen som beskrivs inom respektive investeringskategori begär tekniska nämnden totalt 1 490 mnkr i investeringsram för 2025.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Omvärldsanalysen och trendspaningen, Utblick Malmö, är Malmö stads gemensamma utgångspunkt inför planering av verksamhet. Utblick Malmös omvärldsanalys sätter fokus på Malmös nuläge inom demografi, näringsliv, hållbarhet samt ekonomi och trendspaningen ger insikter om vad som påverkar Malmö och Malmö stad mot 2035.

Omvärldsanalysen uppdateras årligen. 2024 lyfts Malmö fram som Sveriges snabbast växande storstad som förväntas fortsätta växa befolkningsmässigt om än långsammare än tidigare prognostiserat. Konjunkturläget har försämrats och mycket tyder på att Sverige är inne i en lågkonjunktur. Samtidigt vänder inflationen nedåt och arbetslösheten ökar marginellt. En tendens till ökad avmattning i näringslivet i Skåne lyfts fram samtidigt som bilden är tvetydig och till exempel Tillväxtkommissionen pekar på god tillväxt men med ihållande arbetslöshet, utanförskap och segregation.

Trendspaningen som revideras var fjärde år lyfter fram följande fem megatrender:

- Varmare klimat och hårdbrukade resurser
- Digitalisering, automatisering och AI-fiering
- Globalisering på reträtt
- Urbanisering med nyansering
- Åldrande befolkning

En rad andra förändringar i samhället påverkar nämnden. Effektiviseringstryck på offentlig sektor ökar när ekonomiska resurser ska räcka till fler och större behov. På grund av krig i Europa är beredskapsfrågor viktiga. Tekniska nämnden behöver se över hur uppdrag kan påverkas och hur beredskapsarbetet kan utvecklas. För att bygga upp reservlösningar och en bättre förmåga att upprätthålla nämndens uppdrag i krissituation kommer investeringar och utbildningsinsatser att vara nödvändiga de kommande åren. Hur medlemskapet i Nato påverkar staden är i nuläget oklart. Tekniska nämnden bevakar utvecklingen och behöver ta höjd för nya eller förändrade myndighetskrav samt andra förändringar.

Ökad konkurrens om mark

Den förväntade befolkningstillväxten i staden i kombination med Malmö stads ambition om en tätare, grönare och mer funktionsblandad stad leder till ökad konkurrens om mark. Konkurrensen innebär att olika intressen behöver vägas mot varandra vilket kan innebära komplexa målkonflikter. Viktiga värden för ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet behöver vägas tillsammans. Behoven hos de som bor, vistas och verkar i Malmö förändras också över tid och centrala rättighetsaspekter kopplade till bostad, försörjning, tillgänglighet, trygghet med mera behöver beaktas utifrån malmöbornas olika förutsättningar. En växande befolkning innebär dessutom att fler använder staden vilket medför behov av fler offentliga platser såsom torg, parker och andra rekreativa miljöer samt ett ökat behov av skötsel och underhåll. Barns rättigheter ska särskilt beaktas, tillgänglighetsperspektiv tillgodoses och jordbruksmark värnas.

Malmö stad behöver möta dessa komplexa målkonflikter och behov med ett mer effektivt markutnyttjande. För att optimera användningen av stadens mark bör multifunktionalitet och ökat samnyttjande eftersträvas. Varje insats som görs i staden måste skapa flera värden och möta flera behov. Multifunktionalitet ger ofta högre byggkostnader, men en lyckad multifunktionell lösning ersätter flera andra investeringar och kan därmed bli mer kostnadseffektiv på sikt. För att åstadkomma ett mer effektivt markutnyttjande ställs högre krav på kommungemensamma prioriteringar i staden där flera nämnder och

bolag samarbetar och skapar ett gemensamt fokus kring specifika utmaningar. Utmaningarna ställer högre krav på tidig hantering, samordning och prioritering i exploateringsarbetet.

Nya normer för mobilitet

Ökad konkurrens om mark i ett växande Malmö ställer ökade krav på staden avseende kapacitet för och främjande av hållbara trafikslag. För att möta befolkningstillväxten och binda ihop stad och region ska staden reservera mark för en fortsatt utveckling av yteffektiva transportslag.

Nya teknologier möjliggör mobility-on-demand och pekar mot att framtidens urbana miljöer blir mindre bilcentrerade i sin utformning än dagens. Nya mobilitetslösningar leder till mer diversifierade transportmönster. Elektrifieringen av transportsektorn pågår och kräver tillgång till laddstationer runt om i staden. Cykeltrafiken ökar kontinuerligt och blir mer diversifierad, delvis beroende på elektrifiering av cykelflottan.

Därtill väntas kranskommunerna också växa, vilket kan komma att innebära en ökad inpendling till arbetsplatser i Malmö. Det kan påverka såväl kommunikationer som offentliga miljöer i stort. Det ställer krav på utbyggnad av lokal och regional kollektivtrafik liksom höga krav på drift och underhåll av vägnät.

Godskapacitet och internationella trafikflöden

Till följd av de ökade trafikflöden som öppnandet av Fehmarn Bält-förbindelsen förväntas innebära planerar Trafikverket en planskild spårförbindelse på Malmö bangård, ytterligare plattformsspår samt kapacitetsförstärkningar mot Östervärn. Det blir viktigt för staden att samverka med Trafikverket så att kringliggande utveckling kan hanteras parallellt med dessa satsningar. Utvecklingen kring Malmö C, med planering för en metroförbindelse mellan Malmö och Köpenhamn, utveckling av Malmö hamn och omvandlingen av Nyhamnen, innebär en mängd strategiska avväganden med koppling till såväl statliga investeringar som internationella trafikflöden.

På sikt kan området kring Nyhamnen och Malmö C behöva avlastas från genomfartstrafik. Då blir förbindelser mellan såväl Mellersta och Västra hamnen som Mellersta och Norra hamnen viktiga. Prognoser pekar mot att Malmös rangergodsbangård kommer att bli fullt nyttjad 2035–2040. Framtida godsranter på Malmö bangård samt dess kopplingar till Malmö Hamn behöver därför utredas i samverkan mellan staden, Trafikverket och hamnoperatören Copenhagen Malmö Port (CMP).

Kombinationen ökad befolkning och ökad utrikes export av järnmalm och trävaror, med mera, beräknas leda till en volymökning om cirka 40 % lastat och lossat gods i hamnen, mellan 2019 och 2045. Till följd av att Trafikverket kommer att upplåta fler vägar till tyngre lastbilsfordon under 2020-talet kommer även kommuner att behöva förstärka sin del av vägnätet.

Säkerhetsläget i Europa ställer större krav på hamnverksamheten, på en mer robust energiförsörjning och ett ökat fokus på förbättrad tillgänglighet och resiliens i transportsystemet mellan stambanor, godsbangårdar och hamnar. Sjöfarten genererar större fartyg vilket innebär ett behov av förstärkta kajer och djupare genomfartsleder.

Klimatomställning och energisituationen

Jordens klimat blir allt varmare. I Sverige och Skåne väntas medeltemperaturen öka mer än det globala genomsnittet. Det leder i sin tur till ett ökat behov av klimatanpassning. Tekniska nämnden berörs av klimatförändringarnas effekter som fastighetsägare, exploatör och som ansvarig för väg- och kustinfrastrukturen. Påtagliga hot som berör tekniska nämndens ansvarsområden är översvämningar, havs- och grundvattennivåhöjningar, långa perioder av torra med risk för urbana värmeöar och vattenbrist inom lantbruket.

En viktig framgångsfaktor i klimatomställningen är arbetet för grönare städer. Många städer i världen ställer om sin stadsplanering med fokus på grönska och hög krontäckning. Syftet är att minska de värmeöar som bildas i hårdgjorda stadsmiljöer och skapa mer attraktiva och människovänliga städer.

Energifrågan är viktig för att Sverige och Malmö ska klara den klimatomställning som krävs. Samtidigt sker en teknisk utveckling och tillväxt som ökar behovet av el. Sveriges energisystem har utmaningar, särskilt i södra Sverige där det i dag råder underskott. Med begränsad kapacitet att föra över el från överskottsområden i norr skapar detta en bromskloss för företagsetableringar och tillväxt. Exempel på konsekvenser som kan uppstå om inte energifrågan och arbetet med klimatomställningen tas på allvar och växlas upp är en ökad sårbarhet för samhälle, företag och individer, särskilt i södra Sverige. Energieffektiva om-, till- och nybyggnationer med högre energikrav än byggreglerna kräver leder till snabbare omställning.

Integration och hållbar tillväxt

Det har under 2022–2024 skett en inbromsning av bostadsbyggandet i Malmö med färre sökta detaljplaner och färre byggstartade bostäder. Ekonomisk stagnation, höjda räntor, inflation och dyra materialkostnader har påverkat bostadsmarknadens aktörer och minskat bostadsbyggandet. Även om ränteökningarna och inflationen avtar eller minskar under 2025 kan det dröja innan det i sin tur har effekt på bostadsmarknaden. Tekniska nämnden säljer för närvarande mindre mark än tidigare. Det är svårt att förutspå hur dels ekonomin, dels byggsektorn återhämtar sig och vilka konsekvenser det kommer ge på sikt för Malmös bostadsförsörjning. Ett långvarigt minskat bostadsbyggande skulle exempelvis kunna påverka Malmös kompetensförsörjning till näringsliv och välfärdsyrken om bostadsbristen ökar i staden. Barnfattigdomen i Malmö är bland den högsta i landet och barn riskerar att drabbas särskilt.

Tillgång till bostad är en grundläggande mänsklig rättighet och en jämlikhets- och jämställdhetsfråga som ställer krav på såväl nybyggnation som på strategi för hur befintligt bostadsbestånd nyttjas. För att ge förutsättningar till bostäder till låga kostnader tillgängliga för alla malmöbor behöver de verktyg staden själva råder över användas mer aktivt. Samverkan inom staden samt med fastighetsägare, däribland Malmös kommunala bostadsbolag behöver fortsatt vara prioriterat.

Tillväxtkommissionen för ett inkluderande och hållbart Malmö pekar ut riktning inom ett flertal områden som relevanta för tekniska nämndens bidrag till hållbar tillväxt. Rekommenderade åtgärder handlar bland annat om ramvillkor för näringslivet, regional såväl som intern samverkan i kommunen samt utveckling av infrastruktur. Tekniska nämnden påverkas av förutsättningarna på bostads- och arbetsmarknaden som ställer höga krav på samverkan och gemensamma prioriteringar i staden. Tillväxtkommissionens rekommenderade åtgärder behöver beaktas inte minst i relation till det näringslivsprogram som staden ska ta fram.

Samverkan för minskad brottslighet

Malmöbornas utsatthet för brott har minskat samtidigt som otryggheten är fortsatt hög. För att skapa trygghet och förebygga brott krävs samverkan över organisationsgränser. Malmö stad har tecknat en samverkansöverenskommelse med Polisområde Malmö vars åtgärdsplan kommer att revideras kommande år. Lagen om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete ger riktning för stadens och nämndens arbete med trygghetsfrågorna kopplat till brottslighet.

Tekniska nämnden har tagit fram en trygghets- och säkerhetsstrategi. Stadens fysiska planering kan främja möten och relationer mellan människorna som lever, verkar och vistas i staden och ska tillgodose en god stadsmiljö och en förstärkt malmöidentitet. I Malmö stad pågår ett långsiktigt brottsförebyggande arbete inom Communities That Care. Det finns stor potential i en ökad samordning mellan stadens nämnder inom ramen för trygghetsarbetet.

En pågående statlig utredning om platssamverkan utreder om samarbete enligt BID (Boende, Integration, Delaktighet) bör vara obligatoriskt för fastighetsägare och kommun. Fokus för utredningen, som ska slutredovisas i början av 2025, är trygghet, trivsel och brottsförebyggande åtgärder i byggd miljö. Nämndens befintliga arbete med samverkansmodellen gör att staden ligger i framkant för detta arbete.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Tekniska nämnden arbetar vidare med den för staden viktiga exploateringsverksamheten i vilken en rad områden byggs ut- och om. Tekniska nämndens viktigaste verktyg för att motverka segregation är att åstadkomma ett blandat bostadsbyggande i hela staden, bygga bort barriärer och verka för goda livsmiljöer i Malmö. Malmö stads markägande ska användas så att förutsättningar för nyproduktion av bostäder och ett allsidigt bostadsbyggande i alla delar av staden ges. Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet är centrala ledord i skapandet av det framtida Malmö.

Arbetet med klimatomställning och genomförande av Malmö stads miljöprogram är ett prioriterat område. Samarbetet med exempelvis stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden, servicenämnden och kommunstyrelsen, liksom aktörer utanför Malmö stads organisation, är en förutsättning för att lyckas med arbetet. Områdena mobilitet samt bygg- och anläggningsverksamhet är centrala i nämndens klimatomställning.

Arbetet med en eventuell framtida metroförbindelse till Köpenhamn fortsätter. Arbetet genomförs bland annat i en fördjupad översiktsplan (FÖP) som stadsbyggnadsnämnden ansvarar för. Inom samordningsorganisationen mellan stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och kommunstyrelsen fortsätter arbetet med nämndsövergripande koordinering och utredningar. Metroarbetet har beröringspunkter med Malmö hamns långsiktiga utveckling med bland annat nya utfyllnader i Norra hamnen. Viktiga pusselbitar framöver är förankring och kommunikation kring organisatoriska och finansiella lösningar på den framtida metron. En tänkbar förlängning av Öresundsmetron från Malmö central finns med i planeringen. Under 2025 planeras arbetet med den fördjupade översiktsplanen resultera i en samrådshandling. Den fördjupade översiktsplanen beräknas behandlas av kommunfullmäktige 2027.

Arbetet med tillgänglighets- och funktionsrättsfrågor är ett stadsövergripande ansvarsområde som behöver bedrivas långsiktigt och i samverkan inom och mellan nämnder. Tekniska nämnden arbetar med övergripande tillgänglighetssamordning i samarbete med funktionsstödsnämnden, servicenämnden och stadsbyggnadsnämnden. Arbetet med att ta fram en gemensam riktning för tillgänglighet i staden, med fokus på digitala tjänster, service och fastigheter har inletts och fortsätter under 2025.

Klimatomställning och biologisk mångfald

Minskade utsläpp av växthusgaser, ökad anpassning till ett förändrat klimat och stärkta ekosystemtjänster är centralt i hela tekniska nämndens verksamhet som utgår från av kommunfullmäktige beslutat miljöprogram. Fokus är att minska de största utsläppen genom att följa upp och rikta arbetet där det gör mest nytta. Malmö stad arbetar tillsammans inom de mest prioriterade omställningsområdena under arbetet med Klimatomställning Malmö.

Tekniska nämnden bidrar inom flera omställningsområden, exempelvis mobilitet, cirkulär ekonomi och klimatneutral byggnation. Nämnden har sin största direkta klimatpåverkan från bygg- och anläggningsverksamhet och för Malmö som geografiskt område står vägtrafiken för den största påverkan på klimatet. För att lyckas i klimatomställningsarbetet behöver det genomföras ett genomgripande utvecklingsarbete inom dessa områden kommande år.

Tekniska nämnden leder klimatomställningsarbetet inom mobilitetsområdet och kraftfulla insatser för att minska vägtrafikens klimatpåverkan behöver göras. Omfattande satsningar på kollektivtrafik och cykel genomförs för att minska vägtrafikens klimatpåverkan. Under kommande år blir övergången till elfordon avgörande och olika former av reglering av trafiken i staden kommer att spela en viktig roll i

klimatemställningen.

Nämnden har möjlighet att driva på omställningsarbetet på andra sätt. Till exempel genom en hög ambitionsnivå för egen förnyelsebar elproduktion. Även cirkulär materialhantering kommer att vidareutvecklas de kommande åren. För att uppnå målen i miljöprogrammet behöver utsläppen av växthusgaser minska och upptaget av kol öka. Malmös mark- och vatteninnehav innebär naturliga kolsänkor som behöver bevaras, optimeras och utvecklas.

För att värna och skapa plats för mer grönska och blågröna lösningar krävs att dessa frågor prioriteras. Tekniska nämnden arbetar för att öka mängden gröna miljöer i staden, dels genom att minska hårdgjord yta i befintlig stad och dels genom att förorda nyskapade gröna ytor i planerings- och exploateringsprocesser. De gröna ytornas kvalitet ska stärkas och nämnden ska arbeta för en ökad variation av biotoper i staden. Tekniska nämnden arbetar för en grönare stad med hög krontäckning och ökad andel grönyta enligt modellen 3-30-300 i översiktsplanen. Träd planteras såväl i gatumiljöer där bristen är stor som i parkområden där de ökar attraktiviteten, ger välbehövlig skugga och bidrar med en mängd andra ekosystemtjänster.

Vidare behöver bristområden för urban grönska ur ett sårbarhets- och rättviseperspektiv identifieras och åtgärdas. Arbetet med att förbättra naturvårdsinriktad skötsel och insatser samt att tillgängliggöra och aktivera gröna ytor på olika sätt, fortsätter.

Malmös stadsmiljö blir mer resilient när de hårdgjorda ytorna minskar till förmån för mer grön och genomsläpplig mark. En stor utmaning är att hantera skyfall i både den befintliga staden och vid nybyggnation. Extrem eller kraftig nederbörd innebär regnmängder som leder till att dagvattensystemet överbelastas och skapar störningar i trafik, skador på bebyggelse och olägenheter för kommuninvånarna. Prioritering av fler grönytor är ett samhällsekonomiskt lönsamt sätt att motverka risken för översvämning.

Mark för bostäder

Tekniska nämnden ansvarar för exploatering av mark inom kommunen och det är viktigt att Malmö fortsätter att stärka sin roll som motor för tillväxt, nationellt och i regionalt. För att tillgodose behoven på bostadsmarknaden behöver verktyg som rabattera tomträtt, krav på hyresnivåer i markanvisningar samt att markanvisningar i ett attraktivt läge kombineras med krav på att bygga i ett mindre attraktivt läge, användas.

Samverkan inom staden samt med fastighetsägare såsom det kommunala fastighetsbolaget MKB är fortsatt prioriterat. Samarbetet mellan tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden fördjupas kring hur staden kan arbeta med social hållbarhet i investeringsprojekt och vilka analyser som behöver göras i olika skeden av planering och exploatering.

Konceptet för ett hållbart boende, Mallbo, utvärderas löpande och nämnden kommer fortsätta att pröva hur staden kan använda sitt markinnehav för att möjliggöra överkomliga hyresbostäder i framtida exploateringsprojekt med privata byggaktörer. Utmaningen är att balansera projektportföljen så att den matchar Malmöbornas behov.

Tekniska nämnden följer fortsatt läget på bostadsmarknaden och har en tät och nära dialog med bostadsmarknadens aktörer. De komplexa större exploateringsprojekten där infrastruktur tidigt ska komma på plats kan vara ekonomiskt framtunga. Ett exempel på ett sådant projekt är Rosengård där det föreligger utmaningar med dagvatten och gator som måste hanteras tidigt i processen.

Förtätnings- och omvandlingsprojekt i befintlig stad har ofta höga omvandlingskostnader vilket riskerar att ge minskat exploateringsnetto. De kan dessutom involvera arbetsprocesser med omfattande detaljplanearbete med komplicerade utredningar vilket påverkar tidplaner. Skyfallsproblematik, gröna perspektiv och parkering är viktiga frågor att hantera i tidiga skeden av förtätningsprojekt. En del av de områden vi vill omvandla har dessutom låga markpriser vilket i sin tur ökar sannolikheten för lägre projektnetto.

Mark för verksamheter

Tekniska nämndens arbete med att skapa plats för nya verksamheter och arbetstillfällen pågår kontinuerligt. Malmö har med sitt unika läge stora konkurrensfördelar för större och varumärkesbärande företag. För att säkerställa mark för näringslivet fortsätter tekniska nämnden att söka detaljplaner för nya verksamhetsområden. Tekniska nämndens utredning om långsiktig finansieringsmodell för lokaler för kultur och föreningsliv ska på sikt understödja kultur i staden.

Utveckling inom Malmö Industrial Park (MIP) fortsätter under kommande år. Centralt är att etableringarna inom området ska nyttja hamnen som ger närhet till järnväg och det nationella vägnätet. Dialog med verksamheter som anknyter till hamnen pågår löpande.

Det är av stor betydelse för Malmö att skapa nya arbetstillfällen, i nära samarbete med näringslivet. Tekniska nämnden premierar verksamheter med många arbetstillfällen vid marktilldelning. Nämnden prioriterar också byggaktörer som arbetar med sociala åtaganden genom hela byggprocessen, samt projekt med höga ambitioner inom miljö- och klimatområdet. Industriell symbios är ett viktigt arbets- och utvecklingsområde när det kommer till verksamhetsområden. Att använda marken yteffektivt och att nyttja tak för solceller och andra förnybara energilag tillsammans med gröna dagvattenfördröjande lösningar är en del i att nyttja marken hållbart och behöver därför prioriteras i hela nämndens verksamhet. I hållbart yteffektivt nyttjande av mark ingår att värna jordbruksmark.

Tekniska nämnden som fastighetsägare

Värden kopplade till social och miljömässig hållbarhet blir allt viktigare om Malmö ska klara de utmaningar som stadens står inför. Den rådighet som Malmö stad har i rollen som fastighetsägare och därmed säljare och upplåtare av fastigheter är ett viktigt verktyg för att på ett framgångsrikt sätt kunna driva dessa frågor.

Tekniska nämnden är en långsiktig markägare och är aktiv i att bevaka marknaden och göra strategiska markförvärv. Det kommunala markinnehavet, inklusive arbetet med tomträtter, är viktiga verktyg för att genomföra politiska mål och ambitioner. Tillsammans med andra nämnder kan strategiskt viktiga lägen för stadens framtida behov identifieras. Det gäller både samhällsservice, såsom skolor och fritidsanläggningar, och mark för att utveckla framtida bostadsområden och infrastruktur.

En aktuell fråga är ansvaret för att genomföra och finansiera kustskydd och skyfallsåtgärder, vilket, med befintlig lagstiftning, åligger berörda fastighetsägare. Det kan bli en stor kostnad att hantera i den kommunala ekonomin och kommer att behöva vara en del av kommande exploateringskalkyler. En mer yteffektiv stadsplanering frigör yta för grönska och andra viktiga funktioner. En möjlighet är att använda kanalsystemet i högre utsträckning för att ta hand om dagvatten och skyfall samtidigt som närheten och rekreativiteterna för Malmöborna kan stärkas.

Hållbar mobilitet

Transportsystemets uppgift är att tillgängliggöra staden för alla på ett yteffektivt sätt och prioriteringar som görs omfattar bland annat trafikinvesteringar avseende kapacitets- och kvalitetshöjande infrastrukturåtgärder för buss och cykel. Trafik- och mobilitetsplanen förväntas behandlas i tekniska nämnden och kommunfullmäktige inför 2025, utifrån vilken utredningar och åtgärder kommer initieras. För att nå utsläppsmålen i kommunens miljöprogram finns en färdplan för Klimatomställningsområde mobilitet i vilken ökad eldrift i fordonsflottan är en av vägarna för att nå målen.

Under planeringsperioden arbetar nämnden vidare med "Trafiknätsplan 2040" för att minska biltrafiken i centrum samt en sårbarhetsanalys för att säkerställa framkomligheten i staden. Framtida behov av parkering utreds också som ett led i att använda stadens ytor på ett effektivt sätt. Dessutom utreds frågor om hur trafikregleringsåtgärder kan användas mer strategiskt i syfte att uppnå en hållbar mobilitet på ett snabbt och kostnadseffektivt sätt.

Mobilitetshubbar med delningsfordon av olika slag, så som cyklar, elsparkcyklar, elbilar ska prioriteras

under kommande år. Ambitionen är att såväl mobilitetshagar som ett 80-tal mobilitetshubbar ska finnas på plats runt om i staden till 2030. Hubbarnas utbud och placering ska öka Malmöbornas mobilitet samtidigt som behovet att äga en egen bil ska minska.

Storstadspaketet är ett verktyg för framtidens gröna, integrerade och attraktiva stad samtidigt som många och stora pågående entreprenader är en utmaning. Alla som bor, verkar och vistas i Malmö kommer att påverkas på ett eller annat sätt under byggtiden. Det omfattande åtagandet inom Storstadspaketet begränsar tillgänglighet och utrymme för andra satsningar på trafik- och mobilitetsområdet de närmsta åren.

Parallellt med pågående kollektivtrafiksatsningar utreder tekniska nämnden kommande kapacitetsbehov inom kollektivtrafiken. Trots de kapacitetsstärkande åtgärderna som genomförs inom ramen för Storstadspaketet och med de målsättningar för kollektivtrafikresande som är uppsatta ser nämnden redan att ytterligare kapacitet kommer att behövas i ett medellångt och längre perspektiv. Kapacitetsstarka kollektivtrafiklösningar behöver utredas vidare.

Malmöns första supercykelstråk, mellan Segevång och Limhamn, blir till stora delar klart under 2025. Ett andra stråk, mellan Rosengård och Västra hamnen, planeras under perioden 2025–2030. I storstadspaketets infrastruktursatsningar ingår även flera cykelobjekt. På sikt finns planer på fem supercykelstråk. Behovsanalys visar även på behov av utbyggnad av cykelinfrastruktur i andra delar av staden.

På grund av att kapacitetsgränsen för inre ringvägen snart är nådd utreder Tekniska nämnden hur inre ringvägen kan nyttjas mer optimalt och hur trafiksäkerheten kan förbättras. På sikt finns potential i digitala lösningar för att mäta, övervaka och styra trafik. Samtidigt innebär det stora investeringar och flexibilitet över tid behöver säkerställas, juridiska förutsättningar klargöras och driftsfrågor hanteras. Under kommande år utreds förutsättningarna närmare.

Malmö som kuststad

En ökad användning och ett ökat intresse för kusten, hamnbassänger och kanalerna i Malmö ställer fler och högre krav på tekniska nämnden som mark- och kustägare. Det handlar till exempel om satsningar på vattenkvalitet och renhållning samt underhållsförstärkningar såsom muddringar och renovering av glaciser längs med kusten och i kanalen. Arbetet för en ökad havsmedvetenhet, att förebygga och minska föroreningar i havet samt att utveckla Malmöns potential för rekreation och friluftsliv i anslutning till havet fortsätter dock även under kommande år.

Arbetet pågår med förslag på åtgärder som hanterar kustskyddsproblematiken och samtidigt skapar möjligheter för Malmö att fortsätta utvecklas i kustzonen. Det krävs åtgärder som skyddar befintlig och ny bebyggelse, naturvärden, infrastruktur samt samhällsviktiga funktioner, som till exempel centralstationen, allmänna reningsverk med mera.

Tekniska nämnden samarbetar med stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden, kommunstyrelsen, andra svenska och i synnerhet skånska kustkommuner samt Sveriges kommuner och regioner när det gäller att hantera frågan om kustskydd. Den fördjupade översiktsplanen om Öresundsmetron omfattar dess sträckning och stationer inom Malmö, inklusive depå i första etappen. Arbetet är en del av genomförandet av Strategi för kustskydd och hanterar de kustskyddsutmaningar som finns kring hamninloppet. Arbetet genomförs i nära samarbete med stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen.

Utveckling av Malmö hamn

Tekniska nämnden äger marken i Malmö hamn och arrenderar ut mark, anläggningar och byggnader till CMP genom ett nyttjanderättsavtal. Malmö stad arbetar med att säkerställa nya hamnrelaterade verksamheter som kan bidra till ökade godsmängder till hamnen. De verksamheter som hittills etablerat sig i Malmö Industrial Park har tecknat hanteringsavtal med CMP. Detta innebär att verksamheter använder sig av hamnens funktioner vad gäller järnväg via kombiterminalen, färjetrafiken, container och bulk.

Hamnen arbetar aktivt med investeringar på järnväg för att förbättra den intermodala logistiken – från färja till järnväg i hamnområdet. Bland annat ingår kontinuerliga samarbeten mellan parterna Malmö stad, CMP och Trafikverket om funktioner mellan Malmö godsbangård och Malmö hamn.

Malmö hamn har goda förutsättningar att ta emot ökade volymer av gods i framtiden. Det är av stor vikt att staden är noga i sina val av etableringar i hamnområdet. Hamnförvaltningen arbetar utifrån strategin att en etablering ska ha en verksamhet med direkt behov av den hamnoperation som CMP erbjuder. De aktörer som har verksamhet i hamnområdet behöver bidra till hamnnyttan för att vara ett ekonomiskt hållbart val för framtiden. Ytorna i hamnen kommer att behöva användas mer effektivt och med hänsyn till kustskydd.

Hållbar och klimatsmart hamn

För att skapa en hållbar framtida hamn kommer den kommersiella hamnen successivt flyttas norrut och ytorna effektiviseras. På detta sätt säkerställs att riksintresset Malmö hamn kan fortsätta utvecklas. Nyttjanderättsavtalet med CMP för området söder om Terminalgatan (Frihamnen) löper ut 2027. Förhandlingar med CMP kommer att inledas och i detalj avgöra när flytten av hamnen genomförs. För att möjliggöra flytten norrut så finns behov av ersättningskajer. Detta leder i sin tur till att investeringarna ökar under kommande år. De övriga ytorna i hamnen som CMP nyttjar regleras i ett avtal som löper till och med 2044.

Masterplan för Malmö hamn beskriver, utifrån ett markägarperspektiv, stadens vision och mål för Malmö hamn samt hur utvecklingen av Malmö hamn ska se ut fram till 2050 och framåt. En viktig del är att uppnå en klimatsmart, hållbar och effektiv hamn. Arbetet med Masterplan 2.0 har pågått sedan våren 2024 och ett förslag förväntas behandlas i tekniska nämnden under våren 2025.

En avsiktsförklaring upprättades under våren 2024 mellan Malmö stad och aktörer på elmarknaden. Denna avsiktsförklaring syftar till att säkerställa ytor för fjärrvärmeproduktion samt ytor för koldioxidinfångning. I avsiktsförklaringen ingår planerade markbyten mellan parterna samt frågan om en fast förbindelse mellan Mellersta och Norra hamnen i området Bassängen 3. Arbetet med en ny anläggning i hamnen kommer att pågå under en längre period. Önskemålet från en av aktörerna är en ny anläggning för fjärrvärme klar under 2028.

Det sker dialog med CMP och en aktör om att anlägga en biogasanläggning samt anläggning för biometanol om ca 160 000 kvm. Denna yta är planerad i CMPs optionsyta samt inne i bulkhamnen. Marken reserverades för ändamålet i april 2024. Planeringen för koldioxidinfångning i Malmö pågår mellan CMP och flera aktörer i samarbete med Malmö stad.

Fram tills att stadsutveckling kan påbörjas på ytorna i Frihamnen finns möjlighet till mellan användningar kopplat till större byggprojekt och masshantering. Det pågår dialog och utredningar mellan berörda parter avseende planering för området.

Utvecklingen av järnvägen i Norra hamnen kommer bidra till att ökade volymer av gods som kan angöra hamnen och transporteras vidare ut i Sverige genom järnvägsnätet. Det pågår ett utredningsarbete kring energilösning för järnvägstransporterna i hamnen, om det kan ske via elektrifiering, genom batteridrivna lok eller om det kommer finnas andra lösningar. Utbyggnad av kombinerad järn- och vägförbindelse mellan Norra och Mellersta hamnen är en prioriterad fråga och en viktig del för att skapa en effektiv hamn och minska transporttiderna.

Det offentliga rummet

Tekniska nämnden fortsätter arbetet med sommargator och sommartorg och det pågår utvecklingsarbete kring upplåtelse av allmän platsmark, tillfällig användning av ytor och möjligheterna att upplåta mer mark till streetfood och sommartorg. Arbetet fortsätter med tillfällig gestaltning och aktivering av stadsrummet. Andra användningar av allmän platsmark, till exempel för stadsodling prioriteras. Vid underhåll av anläggningar ses dessa över ur ett tillgänglighetsperspektiv. Det finns många objekt som inte är tillgängliga för alla och som kräver anpassningar framöver.

Kulturella och kreativa näringar har tillsammans med besöksnäringen och kommersiell service en avgörande betydelse för stadens attraktivitet och hållbar tillväxt. Samtidigt har förutsättningarna för en blomstrande stadskärna förändrats. Dagens stadskärnor genomgår strukturförändringar där bland annat service- och handelsmönster ändras snabbt. Tekniska nämnden samarbetar med stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden samt kommunstyrelsen för att ta fram en strategi för Malmös stadskärna. Arbetet sker i nära samverkan och dialog med fastighetsägare, näringsliv och andra aktörer som är aktiva i stadskärnan.

Tekniska nämndens verktyg för att motverka segregation är dels att skapa ett blandat bostadsbyggande, dels att bygga bort barriärer och att verka för goda livsmiljöer i hela staden. Tekniska nämnden ska därför särskilt prioritera satsningar i socioekonomiskt svaga områden.

Den offentliga konsten är en självklar del i arbetet med de offentliga rummen i Malmö och är en viktig del av stadens kulturarv och kulturmiljö. Under 2024 väntas kommunfullmäktige behandla ett förslag om nytt regelverk och ekonomisk beräkningsmodell för den offentliga konsten. Det kan skapa förutsättningar för arbetet under kommande år vad gäller till exempel konstens roll i tidiga stadsplaneringsskedet. Tekniska nämndens samarbete med stadsbyggnadsnämnden, kulturnämnden, servicenämnden och skolnämnderna fortsätter att stärkas under 2025 genom nya konstprojekt i staden.

Renhållning och skötsel

En viktig del av tekniska nämndens uppdrag är skötsel av staden. Kostnaden för drifts- och underhållsentreprenaden är den enskilt största driftskostnaden. Det sker ett kontinuerligt arbete med stadens anläggningar som broar, byggnader och skötsel av ytor i Malmö.

Tekniska nämnden prioriterar arbetet med drift- och underhåll av stadens befintliga miljöer, där särskild vikt läggs på renhållning och på de ungas utemiljö. Att prioritera renhållningen har många fördelar för Malmös utveckling. Staden blir inte bara mer attraktiv utan även mer hållbar genom att skräp tas om hand på bästa sätt. Även den växande problematiken med skadedjur kan begränsas med en god renhållning. Tekniska nämndens utför bland annat utökad renhållning på strategiska platser, vilket innebär att det städas även kvällar och helger. Arbetet med att minska nedskräpning sker också genom beteendepåverkan.

För att ge Malmös unga en trygg och upplevelserik uppväxt så är en attraktiv utemiljö i form av exempelvis lekplatser, aktivitetsytor, badplatser och grillplatser av stor vikt. Allmän platsmark och stadens besöksanläggningar behövs allt mer då förtätning sker av staden och många familjer bor trångt. Detta leder till ökat slitage och ökade kostnader för drift och underhåll.

På grund av förändrad lagstiftning pågår ett arbete med reviderad renhållningsstadga för vilken tekniska nämnden tar över myndighetsansvar. Tekniska nämnden utreder renhållning av hela gaturummet, så kallad vägg till vägg-städning, i delar av staden. Drift- och underhållsavtalet med servicenämnden kommer att omförhandlas vilket kan innebära ökade kostnader.

Det nära samarbetet med servicenämnden möjliggör en långsiktig utveckling och erfarenhetsåterföring av drift- och underhållsarbeten. Behovet av och kostnaderna för skötsel och underhåll kommer att öka. Därför behöver tekniska nämnden fortsätta arbetet med teknikutveckling och effektivisering av arbetet med att sköta staden.

Kontakten med malmöborna och övriga intressenter är viktig för att fånga upp synpunkter på hur utemiljön och infrastrukturen underhålls. Arbetet med att följa upp och analysera kontaktcenterärenden fortsätter och utvecklas tillsammans med servicenämnden.

Arrangemang och besöksanläggningar

Arrangemang och evenemang är en viktig motor i en stads besöksnäring och genererar viktiga arbetstillfällen, ett mångfacetterat nöjes- och kulturliv samt en ökad ekonomi för staden. Arrangemang och aktiviteter i stadsrummet bidrar också till social hållbarhet, engagemang och skapar rörelser i staden vilket i sin tur ökar den upplevda tryggheten bland malmöbor och besökare. Arbetet med lovaktivering ses över för att skapa ett bättre och mer hållbart utbud både innehållsmässigt och geografiskt.

Under 2025 anordnas Broloppet i samarbete med fritidsnämnden och tekniska nämnden. Tiotusentals deltagare väntas delta vilket kommer att kräva prioriterade medarbetarresurser. Malmöfestivalen har ständigt höga besökssiffror och stora turistekonomiska effekter och 2025 är det 40-årsjubileum. Skeppsbrokajens aktivering under Malmö hamns 250-årsfirande 2025, blir också central med fokus på området kring Posthusplatsen och Skeppsbrokajen. Etablering och aktivering av området kan nu gå in i en ny utvecklingsfas med goda erfarenheter av de tidigare två aktiveringsåren. Loppis och barnloppis i staden är relevant både som aktivering och mötesplatsorientering.

Tekniska nämndens har beslutat att påbörja arbetet med en utvecklingsplan "masterplan" för Folkets Park. Den kommer resultera i utvecklingsmöjligheter för parken under kommande år. Tekniska nämnden fortsätter utveckla besöksanläggningar som öppnar upp staden och får malmöbor att mötas.

Kultur och fritid i den växande staden

Tekniska nämnden har en aktiv roll i samarbete med andra nämnder för att främja en stadsutveckling som stärker föreningslivets, fritidens och kulturens strategiska betydelse i stadens utveckling. Samarbetet mellan tekniska nämnden, kulturnämnden, fritidsnämnden och stadsbyggnadsnämnden fortsätter, i syfte att skapa utrymme för dessa frågor i stadsplaneringsprocessen. Fokus ligger på att utveckla goda arbetsätt som möjliggör en stadsplanering som skapar förutsättningar för livet mellan husen att växa med staden.

Fritidslivet gynnas genom att skapa förutsättningar för spontana fysiska aktiviteter för barn och ungdomar. I nya och befintliga områden skapas förutsättningar för att spontant och enkelt kunna utföra fysiska aktiviteter i närheten av sin bostad. Detta stärker folkhälsan, ökar den sociala interaktionen och ger en ökad trygghet när platser aktiveras.

Markanvisningspolicyn är fortsatt ett av tekniska nämndens viktigaste verktyg för en stadsplanering som möjliggör för föreningslivet och kulturaktörer. Arbetet med kulturlotsen fortsätter, i syfte att skapa ökad förståelse och samförstånd mellan byggaktörer, fastighetsägare, kulturaktörer och civilsamhället. Detta syftar till att förbättra förutsättningarna för de kreativa näringarna, vilket förväntas leda till fler långsiktiga etableringar av sådana verksamheter i staden, exempelvis ateljéer, studios, föreninglokaler och produktionslokaler.

Nämndens samverkan med civilsamhälle, näringsliv samt boende och verksamma i staden är avgörande för att uppnå en socialt hållbar stadsplanering och ökad jämlikhet i Malmö. Därför kommer arbetet med att involvera medborgarna, civilsamhället och näringslivet i planeringen av staden fortsatt att prioriteras, för att utveckla goda livsmiljöer tillsammans med malmöborna.

Ökad trygghet

Tekniska nämndens arbete med upplevd trygghet bottnar i den sedan flera år antagna trygghets- och säkerhetsstrategin. Trygghets- och säkerhetsstrategin ska följas upp och aktualiseras under innevarande mandatperiod. Trygghetsfrågorna är idag en integrerad del av nämndens verksamhet. Relationen mellan trygghet och säkerhet är komplex och dessa båda aspekter måste hanteras gemensamt annars riskeras människors rörelsefrihet och tillgång till staden. Att skapa en trygg och säker stad handlar om att integrera trygghetsskapande åtgärder tidigt i planering samt att aktivera stadsmiljön. Tekniska nämnden arbetar vidare med trygghetsåtgärder i befintlig miljö.

Utredningen med utgångspunkt i budgetuppdraget om hur Möllevången kan bli tryggare, säkrare och grönare kan leda till insatser under 2025, till exempel cykelgator. Omsorg om vistelsekvaliteter samt oskyddade trafikanters trafiksäkerhet, trafiktrygghet och tillgänglighet är en nyckel för att den täta staden ska ha goda livsmiljöer som fungerar för alla. Under kommande år tas lärdomar från pågående test av barnvänliga skolgator vidare i arbetet med att stärka barns rörelsefrihet i staden. Lägre hastigheter är avgörande för att uppnå flera av stadens övergripande mål. Därför utreds en utvidgning av 30-zonen i delar av centrala Malmö.

Samverkan och involvering

För att skapa rätt förutsättningar för nämndens uppdrag och leveranser i Malmö behövs samarbete, samverkan och samskapande på både lokal, regional, nationell och internationell nivå. Bland annat behöver den regionala planeringen optimeras och det behövs ännu bättre samarbeten kring lokalisering av större yrkrävande verksamheter, etableringar och infrastruktur ur ett regionalt perspektiv.

Kommunikation med malmöborna är en viktig del i tekniska nämndens arbete. De kommande åren kommer de som lever och verkar i staden märka av förändringar i den fysiska miljön. Det innebär att tekniska nämnden behöver kommunicera syfte, konsekvenser och analyser återkommande. Den fortsatta utvecklingen av tekniska nämndens samverkansmodell möjliggör samverkan inom Malmös olika områden. Trygghetsfrågorna utvecklas kontinuerligt bland annat genom arbetet med BID (Boende, integration och delaktighet). Inom BID sker samarbete med fastighetsägare, medborgare, näringsidkare med flera i olika delar av staden. Samverkansuppdraget växer och fler städer är idag intresserade av Tekniska nämndens arbete med modellen. Mycket talar för att nämnden behöver prioritera resurser på arbetet under kommande år, eftersom det bli fler samverkansorganiseringar i Malmö.

När Malmö växer och behöver hantera komplexa utvecklingsprocesser är en nära samverkan mellan förvaltningar och externa aktörer avgörande. Tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och miljönämndens förvaltningar har utvecklat ett fördjupat samarbete för att nå mål och prioriteringar. Stadsgemensamma prioriteringar rörande specifika geografiska områden ger till exempel ökad tydlighet och förutsägbarhet för både stadens verksamheter och marknadens aktörer. Omvandlingen av Nyhamnen är ett exempel på när nämnderna och förvaltningarna tillsammans planerar stadens utbyggnad för att skapa bostäder, kommunal service och verksamheter.

Näringsliv, ideella föreningar, akademien, andra offentliga organisationer och användarna av staden kan genom involvering ha stor inverkan på vad och hur nämnden levererar. Tekniska nämnden kommer tydligare att integrera inflytande, delaktighet och samskapande i stadsbyggnadsprocessen. Det kräver nya förhållnings- och arbetssätt samt en höjd kunskapsnivå. Arbetet med utveckling av kommunal service gentemot näringslivet fortsätter.

Tekniska nämnden arbetar med en rad externa aktörer för ökad samverkan och utbyte kring stadens utmaningar och möjligheter. Exempel är arbetet för att professionalisera samarbeten på olika stadsutvecklingsarenor, BID-samarbetena, Citysamverkan och samverkan med Växtverket för barnvänliga och hållbara städer. Det finns ett stort behov av att skapa inkluderande processer med hög grad av delaktighet för malmöbor och medborgare för att skapa en hållbar stad. Samarbetsytorna finns med också med VA-syd, Skånetrafiken, Sveriges kommuner och regioner och andra kommuner inom en rad frågor. Det finns ett behov av att informera och motivera entreprenadbranschen inför den omfattande volymen av stora upphandlingar som planeras för kommande år. Nedan följer de samarbeten där tekniska nämnden har samverkansprojekt:

- Citysamverkan Rosengård, Västra hamnen respektive Hyllie.
- BID Sofielund, Möllevången respektive Rosengård
- På Limhamn
- Klagshamn
- Sevedsplan
- Växtverket

Investeringar

Investeringsram 2025 med plan 2026–2030

Tekniska nämndens investeringsplan innefattar ökade behov i befintliga anläggningar, högre generellt kostnadsläge och utbyggnad och förbättring av stadsmiljön, vilket leder till begäran om ökad investeringsram.

För att kunna realisera den planering som beskrivs inom respektive Kategori begär tekniska nämnden för år 2025 totalt 1,490 mdkr i investeringsram. Det är en kraftig ökning jämfört med den investeringsplan för nämnden som finns i Budgetskrivelse 2024 med plan för 2025–2029 då 997 mnkr angavs för år 2025. Även för åren 2026–2030 ligger investeringsvolymerna på en liknande nivå där investeringsramarna pendlar mellan 1,6 och 1,1 mdkr.

Investeringsportföljen består av kategorierna Exploatering, Storstadspaketet-infrastruktur, Mobilitet, Offentlig miljö, Fastighet/Byggnader, Fastighetsförvärv samt Hamnanläggningar. Innehållet och begäran av ram för respektive kategori beskrivs nedan.

Driftskonsekvens till följd av investeringarna

När en investering tas i bruk uppstår nya kostnader för nämnden i form av kapitalkostnader samt drift- och underhållskostnader. Kommunfullmäktige ger ett årligt anslag för dessa tillkommande driftkonsekvenser som budgeteras hos Kommunstyrelsen och fördelas efter nämndens avrop. För år 2025 beräknas detta avrop uppgå till 60,1 mnkr. Ytterligare beskrivning kring detta återfinns sist i denna skrivelse.

Riktlinjer för ekonomisk styrning - beloppsgränser för objektsgodkännanden

Riktlinjer för ekonomisk styrning beslutas årligen av kommunfullmäktige och reglerar bland annat processen kring objektsgodkännanden. Objektsgodkännande, det vill säga beslut inför nämnds påbörjande av ett investeringsobjekt infördes i staden för många år sedan i syfte att styra likviditeten. Beloppsgränserna på 15 respektive 50 mnkr för beslut i kommunstyrelsen respektive kommunfullmäktige har varit oförändrade sedan 2012. 2012 utgick godkännandet från nettoutgiften men detta har senare ändrats till bruttoutgiften.

Analys har gjorts av indexutveckling och av projektens storlek 2012 och 2025 och för att uppnå samma fördelning avseende ärenden till olika beslutsinstanser borde beloppsgränserna ändras till 50 respektive 100 mnkr. Enligt projektens kalkyler beslutades 85% av projekten i TN 2012 och motsvarande relation uppnås 2025 om beloppsgränserna för KS ändras till 50 mnkr. 2012 beslutades 10% i KS och motsvarande inträffar om beloppsgränserna för KF höjs till 100 mnkr. 5% av projekten kommer sedan att beslutas i KF 2025 vilket är samma andel som 2012.

Tekniska nämndens reglemente sågs över 2016 och då beslutades om nya beloppsgränser för köpeskillingar enligt ärende STK-2019-687. Köp över 10 mkr och försäljningar över 30 mkr går vidare till kommunfullmäktige för godkännande i dagsläget. Nämnden föreslår att även dessa beloppsgränser justeras till 25 mnkr för köp och 50 mnkr för försäljningar för ett smidigare beslutsförfarande i ärenden av relativ rutinkaraktär.

Kategori Exploatering

För kategorin exploatering uppgår den totala budgetramen till 300 mnkr för år 2025 och innefattar investeringar i allmän plats och kostnader för iordningställande av mark (kvartermark/tomtmark) för att möjliggöra byggande av olika slag. Kostnaderna för exploatering återfinns även i nämndens ram för exploateringsverksamhet.

Fram till 2022 var bostadsbyggandet högt vilket genererat ett stort behov av färdigställande av gator och allmän plats i de nya utvecklingsområdena vilket speglar sig i de senare årens utfall. Framöver kommer fokus växla från iordningställande av allmän plats till att förbereda nya exploateringsområden för att möta kommande stadsutveckling. Trollhättan, Sege Park och Gjuteriet i Limhamn är exempel där iordningställande kommer ske under 2025 medan förberedande arbeten bland annat kommer ske i Hyllie (Öster om Parken och Öster om Mässan), Holma, Rosengård, Sorgenfri, Nyhamnen etc. Mer om aktiviteterna inom respektive område framgår nedan.

För åren 2025–2027 bedöms investeringsvolymen inom kategori exploatering minska från 350 mnkr till 300 mnkr jämfört med budget 2024. Delvis beror det på att nämnden under samma period ska genomföra

stora infrastrukturinvesteringar i staden som hanteras inom exploateringsprojekten men belastar kategori Storstadspaketet, dels för att behovet av att genomföra förberedande arbeten bedöms minska något med anledning av rådande konjunkurläge. Under senare delen av planperioden, år 2028–2029, budgeteras investeringarna åter till 350 mnkr då bedömningen är att investeringstakten och marknaden då har återhämtat sig från nuvarande konjunkturedgång.

Nedan beskrivs stadens projekt per område.

Hyllie

Hyllies nya högstadieskola Alléskolan som rymmer ca 550 högstadieelever beräknas öppna hösten 2025. Hyllies stadsdelspark, Hyllievångsparken färdigställs med slutliga träd- och växtplanteringarna och caféet i parken beräknas öppna under året. Bredvid Hyllievångsparken pågår utbyggnad av projektet Öster om parken i form av bygggator runt kvarteren samt den långa Gimlegatan mellan parken och bebyggelsen. Det planeras för ett grönt stråk genom området redan i byggskedet för att säkra en gångväg för Hyllievångsskolans skolbarn till Hyllievångsparken och ge mer grönska till invånarna. Gatorna i projektet Söder om spåren, Söder om klipporna samt MIS pågår med markbeläggningar och träd- och växtplanteringar. Samtidigt påbörjas utbyggnaden av Hyllie Boulevard från Alléskolan upp till Hyllie stationsväg med trädplantering och förbättringar för kollektivtrafik och cyklar. En första etapp med markbeläggningar och planteringar på gränder och gator samt ett konstverk vid kvarteret Embassy of sharing pågår under året.

I norr, i projektet Öster om Mässan, pågår utbyggnad av bygggator och VA samt anläggande av Mässparken. Här förverkligas Mallbo, där låg hyra för hyresrätter styrs av staden genom markanvisning och subventionerad tomträtt. I projektet Söder om Badhuset startar färdigställandet av gatorna i kvarteren med markbeläggningar och träd- och växtplanteringar. Det byggs också en längre sträcka av Hyllie Boulevard, mellan Påskliljegatan och Hyllie vattenparksgata, med förbättringar för kollektivtrafik och cyklar, och plantering av träd och växter. Projektering pågår i flertalet projekt såsom Öster om skolan och Söder om MIS. Detaljplaner pågår i Oxelallén, Hyllieborg samt i västra och södra Hyllie.

Sege Park/Östervärn/Kirseberg

Inom Sege Park färdigställs allmän plats i en mindre etapp under 2025. Detaljplanen för Sege Park etapp 2 förväntas bli antagen under 2025. För södra Kirseberg fortsätter planeringen och detaljplanarbetet inom fastigheterna Järnvägen 1:5 i samarbete med Jernhusen. I anslutning till det finns fler fastigheter benämnda Hammaren för vilka det också kommer pågå planering och detaljplanarbete. Söder om järnvägen i Norra Ellstorp färdigställs bygggator och ledningsarbeten som möjliggör att byggnation av bostäder, mobilitetshus mm kan starta. För att kunna anlägga mobilitetshuset färdigställs också stödmur mot järnvägen. I kvarteret Tyr 1 & 2 fortsätter detaljplanarbetet. Arbetet med projektering för Centralfängelset i Kirseberg planeras pågå under 2024 i samarbete med MKB. I projektet Heliotropen börjar första etappen av anläggandet av allmänna platsmarken.

Sorgenfri

I Sorgenfri är kvarteret Spärvägen färdigställt i sin helhet i slutet av 2024. Under 2025 kommer saneringsarbete och entreprenad för bygggator att pågå i både kvarteret Brännaren och kvarteret Smedjan. I båda storkvarteren samordnas byggnationen med exploatörernas utbyggnad på kvarterersmark. I västra delen av kvarteret Smedjan pågår ett detaljplanarbete för ytterligare privat exploatering och tillhörande allmänna ytor. I kvarteret Verket kommer det att pågå omfattande markmiljöutredningar parallellt med detaljplanarbete. Denna detaljplan kommer förutom bostäder, lokaler och förskola innehålla utbyggnadsområdets största park som kommer vara en stor tillgång för malmöborna. I kvarteret Spiralen förväntas ny detaljplan som möjliggör nybyggnation samt bevarande av delar av det befintliga kvarteret med konstnärsateljéer. Även i kvarteret Degeln kommer en ny detaljplan att antas för att möjliggöra nybyggnation av kontor samt iordningställande av ett antal gröningar.

Bunkeflostrand

I Bunkeflostrand pågår två entreprenader: stadsdelsparken söder om Gottorps allé och bygggator samt en park norr om Gottorps allé. Entreprenadarbete pågår även för allmänna platsmarken i projektet DP 5785 Bunkeflostrand 1:3.

Holma

I Holma startar entreprenadarbeten för iordningställande av marken med byggator, ledningsarbeten, terrassering, sanering mm i den södra och mellersta delen av Holma. Arbetet kommer att ske etappvis från söder till norr för att möjliggöra så att byggnation av bostäder, mobilitetshus, förskola kan påbörjas. Parallellt med detta fortsätter planeringen kopplat till de nya detaljplanerna för Holma Norra och Västra. Planeringen för upprustning av befintliga Holmastigen fortsätter och kommer också gå in i ett genomförande under 2025.

Limhamn/Kalkbrottet

I Limhamn fortsätter exploateringen med flera pågående projekt av privata fastighetsägare, bland annat i de sydvästra och nordvästra delarna av Limhamns gamla industriområde kv. Cementen. Entreprenader pågår under året för färdigställande av allmän platsmark, vilket innefattar gator, kajstråk, torg och park. Inom kvarteret Gjuteriet kommer färdigställande av den allmänna platsmarken att pågå parallellt med att planeringen för Gjuteriparken fortsätter och eventuellt också gå in i ett genomförande. För fastigheten Gjuteriet 20 fortsätter detaljplanarbetet. I anslutning till Kalkbrottet fortsätter exploateringen med byggnation av bostäder mm. Färdigställandet av allmän plats inom Elinegård fortsätter samtidigt som detaljplanarbetet för Elinelund Sydost om Kalkbrottet och HSB Nordväst om Kalkbrottet fortsatt pågår.

Husie södra

Inom området pågår arbetet med att omlokalisera Jägersro travbana österut för att möjliggöra bostadsexploatering på platsen för den befintliga travbanan. Entreprenadarbetet för gator, gång- och cykelvägar samt ett större naturområde påbörjas 2025 och kommer att pågå ett antal år framöver.

Husie norra / Fortuna hemgården

Under hela 2025 pågår arbetet med den första av flera detaljplaner på kommunal mark samt tillhörande utredningar i projekt Hemgårdens trädgårdsstad norr om Sallerupsvägen. I projekt Nummertolvvägen färdigställs den sista etappen av allmän plats, efter att husbyggnationen är klar. Även i projekt Kritbruksbolaget i Kvarnby kommer de allmänna ytorna att färdigställas under året. Under 2025 kommer enligt planerna projektering av allmän plats för projekt Husie 172:75 m.fl. att pågå.

Rosengård/Lindängen

Under året kommer utvecklingen av Rosengård att fortsätta. Den stora förprojekteringen av Amiralsgatans sträckning kommer levereras och sedan ligga till grund för fortsatt planering, projektering och utbyggnad. I Amiralsgatan etapp 1 fortsätter arbetet med planering, markanvisningar och justeringar av struktur inför antagandehandling under året. Under 2025 påbörjas en entreprenad för sanering, trädplantering och mindre åtgärder i anslutning till förskolan som skall byggas i projekt Landskamreraren. I projekt Rosengård C kommer vi under året att bygga om von Rosens väg söder om centrum med cykelbana och trädrad. I Almgården planeras under året försäljning och byggstart av radhus på den kommunala delen av projektet. Färdigställandet av allmän plats i projektet dröjer ett par år då samordning behöver ske med exploaterer samt privata fastighetsägare. I Gulmåran vid Persborgs station fortsätter arbetet under 2025 med en detaljplan tillsammans med de aktörer som blivit tilldelade byggrätter i projektet. I Lindängen centrum råder stor osäkerhet kring aktiviteterna 2025 beroende på hur arbetet fortlöper under 2024. Förskjutna tidplan för bostadsbyggnation och färdigställande av cykelbanor och torg har skett kopplat till Högaholmsskolans senareläggning av avetablering men även framdriften kopplat till centrumdelen som ägs privat spelar stor roll för fortsatt utveckling i Lindängen.

Oxie/Tygelsjö/Västra Klagstorp/Klagshamn

Under 2025 kommer återstående gator och torg färdigställas i anslutning till nybyggnationen i Oxie Centrum. I projekt Tygelsjö väster påbörjas ännu en etapp av färdigställande av allmän plats i anslutning till bostadsbyggandet. I Klagshamn pågår under 2025 detaljplanarbete och tillhörande utredningar med avstamp i det planprogram som har tagits fram. Detaljplanen på kommunal mark kommer att möjliggöra bostäder, förskola och en bussgatan som ska förse Klagshamn och kommande utbyggnad med bättre kollektivtrafik. Även för de privatägda delarna i Klagshamn planeras detaljplaner att startas under året. Här finns även en skola och ytterligare en förskola planerad.

Medeon/Lorensborg/Stadion/Innerstaden

Inom Västra Flensburg fortsätter planeringen och arbetet med en eller flera detaljplaner inom kvarteren

Kuratorn och Forskaren för att lägga grunden till nya sjukhusbyggnader, flera förskolor, mobilitetshus, kontor, bostäder och allmän plats i form av gator, park mm. Arbetet genomförs i nära samarbete med flera förvaltningar inom Malmö stad, Region Skåne, privata exploatörer m.fl. I Lorensborg förväntas arbetet med att förverkliga planprogrammet ha påbörjats genom pågående arbete med minst en detaljplan inom området. Inom Stadionområdets norra del fortsätter planeringen för att möjliggöra innehållet i den första detaljplanen, Multihall, mobilitetshus, kontor mm. Parallellt pågår arbetet med ytterligare en detaljplan för att kunna uppföra en ny fotbollsarena efter beslutet om att Malmö Stadion ska rivas. Detaljplanearbete för kvarteret Drotsen fortsätter under året där det också ingår att befästa befintliga Hästhagens idrottsplats och utreda möjligheterna till någon bostads- eller kontorsbyggnad.

Norra Hamnen

I Norra Hamnen pågår förberedande arbeten inför utfyllnad av Bassängen 3, vilket stänger en del av vattenrummet inom Hamnen. Detaljplan för bro inom samma projekt pågår och bron är tänkt att koppla samman norra och mellersta hamnen med en fast väg- och järnvägsförbindelse. Detaljplaneläggning pågår även i projekt Seskarögatan där gata och kvartersmark möjliggörs för E.ON:s kraftvärmeverk samt VA Syd:s nya pumpstation. Planering pågår för fullt avseende utfyllnaden i Norra Hamnen, "näsan" där projektering och förberedande arbeten för vallen startas upp under året.

Nyhamnen

Inom utbyggnadsområdet Nyhamnen sker planering och genomförandet parallellt i de olika projekten. Även under 2025 fortsätter arbetet med övergripande utredningar avseende bland annat ledningar, markmiljö, geoteknik och höjdsättning. Även hanteringen av kustskyddsfrågan kommer att fortsatt vara en viktig fråga i området. Detaljplanen för Smörkajen planeras att antas under 2025 och arbetet med detaljplanerna för Hans Michaelsensgatan och Polstjärnan 1 gatan fortgår under året.

Västra Hamnen

Områdets utveckling fortsätter under året i Varvsstaden, såväl som Västra Hamnen genom flera projekt som är under projektering så väl som genomförande.

På projekteringsfronten projekteras kajer, bygggator och parken inom projektet Kranen 5 under året. Projekteringen av allmän platsmark och inför den kommande rivningen (helt eller delvis) av den befintliga byggnaden börjar inom projektet Amphitrite. Projekteringen av allmän plats börjar även för Bo01:s sista etapp, Ruffen 1.

Områdets gröna värde lyfts ytterligare genom leveransen av två nya parker: inom Varvsstaden invigs en ny park med bevarad metallstruktur under våren och i området Väster om Hallenborgsgatan färdigställs Läparkens sista planteringar under hösten.

Flera projekt har pågående entreprenad, så som entreprenaden för färdigställandet av allmän platsmark inom projektet Torrdockan 7, som påbörjas under året. Allmän platsmark inom projektet Triton färdigställs också i början på året. Anläggande av provisorisk gata med två körfält samt gång och cykelbana genom framtida kvarter genomförs i projektet Citadellfogen, samt sanering av kvartersmark. Dessutom anläggs bygggator i läge för nya lokalgator. Projektet för minnesmärke i Varvsstaden genomförs i etapper med start under året. Parallellt till första etappen kommer träd planteras norr om Torrdockan. Entreprenaden för Beijerskajens färdigställande pågår under året inom projektet Trollhättan 6.

Verksamhetsområden

I Lockarps verksamhetsområde pågår arbetet med att bygga gatan för Malmös största etablering på många år, Regionfastigheters bussdepå. Anläggningen byggs för de elektrifierade bussarna inom Storstadspaketet. På depån ska bussarna parkeras, tvättas, smörjas och lagas, samt arbetslokaler och parkering för anställda. I samband med att gatan görs i ordning får också intilliggande fastighet Lockarp 27:33 möjlighet att utöka sin verksamhet. I verksamhetsområdet Fortuna Hemgården färdigställs utbyggnad av Sallerups trafikplats för att möjliggöra trafik till och från området. Även entreprenad för att bygga lokalgator, VA och dagvattenanläggning pågår. Projektering för Platinaparken pågår under året. Parken profileras som en större naturlig park med konceptet "det lantliga stadsbrynet", där stort fokus ligger på biologisk mångfald

och det genomgående dagvattenstråket. Entreprenader pågår också i Ollebo, där Ollebovägen färdigställs. I Trehögsparken i Fosie pågår förberedande arbete för dagvattenanläggning, ledningar samt kvartersmark för verksamheter. Detaljplaner förväntas bli klara i Fredriksbergs verksamhetsområde, Fortuna Hemgården etapp 2. Pågående detaljplaner under året finns i projektet Ingvalla verksamhetsområde, samt flertalet privata fastigheter.

Kategori Storstadspaketet - infrastruktur

För kategori Storstadspaketet begärs en ram på 371 mnkr för 2025. Inkomsterna beräknas uppgå till 170 mnkr för 2025.

I enlighet med Ramavtal 8 revideras finansieringsplanen vid behov för att möta verkligt utfall. Planeringen utgår från en upprättad huvudtidplan med syfte att hålla trafikstarterna för elbusslinjerna som finns i överenskommelsen med staten. Planeringen för 2025 omfattar samtliga åtta elbusslinjer avseende utredningsfas och genomförandefas. Entreprenadarbeten som planeras för 2025 berör i huvudsak MalmöExpressen linje 4 men entreprenadarbeten kommer att pågå i någon mån längs alla linjer.

Malmöexpressen

För MEX-linje 2, som innefattar cirka 15 projekt, kommer förstudier och detaljprojektering att fortgå. En av linjens större entreprenader, Malmö C kommer att pågå under hela 2025 och färdigställas under 2026. Även entreprenader runt Södervärn-Dalaplän kommer påbörjas i mindre skala under 2025. Linjen sträcker sig mellan Nyhamnen och Lindängen och har en planerad MEX-start år 2028 för 24-metersbussar.

För MEX-linje 4, som innefattar cirka 20 projekt, kommer entreprenadarbeten att pågå längs nästan hela sträckan. Linjen sträcker sig mellan Segevång och Limhamn och har en planerad MEX-start under 2025.

För MEX-linje 5, som omfattar cirka 4 projekt, kommer förstudier och detaljprojektering för delar av linjen att pågå och färdigställas. Kollektivtrafikbron till Varvsstaden kommer färdigställas tidigt 2025. Linjen sträcker sig mellan Västra Hamnen och Rosengård/Stenkällan.

För MEX-linje 8, som omfattar cirka 15 projekt, påbörjades trafikering med 24-meters MEX-bussar under 2022, dock delvis i provisoriska anläggningar/sträckningar. Lilla Nygatans entreprenad kommer att färdigställas under 2025. Förstudier och detaljprojektering för ytterligare om- och utbyggnader längs sträckan Lindängen och Västra Hamnen kommer att fortsätta. 2032 beräknas alla entreprenader längs linjen vara färdigställda.

MEX-linje 10, som planeras att inledningsvis trafikeras av 18-meters bussar, är uppdelad i cirka 10 projekt. De flesta av projekten längs linjen ingår i angränsande exploateringsprojekt. Under 2025 kommer det att pågå förstudier, detaljprojektering och entreprenadarbeten för infrastrukturdelarna. MEX-linje 10 kommer att trafikera sträckan mellan Malmö C och Svågertorp. Samtliga entreprenader beräknas vara färdigställda 2031.

Elbusslinjer

För elbusslinjerna L-3, L-6 och L-9 kommer förstudier, detaljprojektering och entreprenadarbeten att pågå längs delar av sträckorna. Vissa projekt längs dessa linjer ingår i exploateringsprojekt.

I planperioden 2025–2030 kommer merparten av projekten ha passerat utredningsfasen och kommit in i genomförandefas (detaljprojektering och entreprenad).

Cykelobjekt

Inom ramen för Kategori Storstadspaketet – Infrastruktur arbetar Tekniska nämnden med de 13 cykelobjekt som ingår i avtalet parallellt med kollektivtrafikobjekten. I de flesta fall sammanfaller kollektivtrafikobjekten och cykelobjekten geografiskt och utbyggnaden av cykelobjekten genomförs då integrerat med kollektivtrafiken.

Kategori Mobilitet

I kategori Mobilitet ingår hela stadens trafiksystem, med utveckling av alla trafikslag på både på kort och lång sikt. Trafiktrygghet, trafiksäkerhet och tillgänglighet är delar av planering och genomförande av ett hållbart trafiksystem i Malmö.

I kategori Mobilitet begärs en investeringsram på 51 mnkr för år 2025.

Kollektivtrafik

Förbättringar för kollektivtrafiken fortsätter i projektet Fram för buss. Hållplatsombyggnader kommer genomföras med tillgänglighetsanpassningar av hållplatser.

Inför starten av det nya busslinjenätet juni 2025, så kallat T25 (tidtabellsskifte 2025), planeras hållplatsombyggnader vid Gullvik, Katrinetorp och den nya ridskolan vid Jägersro.

Cykel

Planering och genomförande av cykelinfrastruktur kommer under 2025 och framåt att kanaliseras till arbetet med supercykelstråk samt cykelobjekten inom storstadspaketet-infrastruktur. Utöver detta görs mindre trimningsåtgärder för att öka framkomlighet och trafiksäkerhet i det befintliga cykelvägnätet.

Under 2025 kommer supercykelstråk 1 Segevång-Limhamn, etapp 1 mellan Sjölundaviadukten och Värnhem via Lundavägen att färdigställas. Under 2025 kommer planering och genomförande av andra etapper för supercykelstråk 1 att fortsätta. Utredningsarbete för supercykelstråk 2 mellan Rosengård och Västra hamnen kommer vara pågående och etappindelas för fortsatt utredning.

Arbetet med utveckling av cykelparkering fortsätter. Nya cykelparkeringar tillkommer och befintliga får ökad standard, bland annat med bättre möjlighet att låsa fast cykeln. Åtgärder inom investeringsprojekt för cykelparkering 2023–2025 fortlöper och förslag på fortsättning kommer under 2025.

Trafiksäkerhet

Arbetet med hastighetssäkring av övergångsställen och trafiktrygghet fortsätter. I samband med åtgärderna i storstadspaketet kommer ett stort antal farthinder utmed busslinjerna ses över. Åtgärder inom investeringsprojekt för trafiksäkerhet 2023–2025 fortlöper och förslag på fortsättning kommer under 2025.

Tillgänglighet

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder för ökad tillgänglighet fortsätter i enlighet med åtgärdsplanen. Fokus kommer ligga på att anpassa övergångsställen för funktionshindrade och äldre. Åtgärder inom investeringsprojekt för enkelt avhjälpna hinder 2023–2025 fortlöper och förslag på fortsättning kommer under 2025.

Trafiktrygghet

Uppdraget att systematisera arbetet med trafiktrygghet håller på att implementeras och åtgärder genomförs. Åtgärder inom investeringsprojekt för trafiksäkerhet 2023–2025 fortlöper och förslag på fortsättning kommer under 2025.

Buller

Åtgärdsprogram mot omgivningsbuller 2024 – 2033 beräknas bli beslutat och klart inför 2025 . Där ingår åtgärder som kommer att innebära investeringar 2025 och framåt.

Mobilitetshubbar

Utbyggnaden av ett system av mobilitetshubbar påbörjas under 2025, efter ett pilotår 2024. Utbyggnaden kommer att innebära årliga investeringar fram till 2030. Även den fortsatta utbyggnaden av hagar för elsparkcyklar innebär investeringar.

Museispårvägen

Utredning kring möjlighet till förlängning av Museispårvägen kommer att påbörjas under 2025.

Barns rörelsefrihet

För att öka barns rörelsefrihet i staden kommer utredningar och årliga investeringar att genomföras i barnvänliga skolgator.

Kategori Offentlig miljö

För kategorin begärs en ram på 324 mnkr för år 2025. Kategorins investeringar syftar till att vidareutveckla och förädla den befintliga stadsmiljön samt att reinvestera för att återställa uttjänta anläggningars ursprungliga status och funktion.

Parker och grönområden

Arbetet med stadsmiljöutveckling knyter an till tekniska nämndens grunduppdrag som det uttrycks i reglementet, bland annat genom utformning av det offentliga rummet för att skapa förutsättningar för stadens sociala hållbarhet. Genom att involvera stadens användare i planeringen och utformningen av det offentliga rummet skapas det förutsättningar för ett stadsliv präglad av tillgänglighet och inkludering vilket stärker den sociala hållbarheten i staden. Tekniska nämnden ska tillgodose en god stadsmiljö och en förstärkt Malmöidentitet.

För att förbättra upplevelsen av Ribersborgsstranden kommer arbetet med en entrénod och mötesplats att färdigställas vid Kallbadhuset på Ribersborg. En mötesplats som samlar funktioner och aktiviteter så att ankomsten till och upplevelsen av Ribersborgsstranden förbättras. Projektet vill stärka Ribersborgsstranden som mötesplats och Malmös identitet som kuststad.

Arbetet med att utveckla Malmös lekplatser kommer att fortsätta bland annat genom en tillgänglig och inkluderande temalekplats i Rörsjöparken och en trafiklekplats i Lindängen. Den brandhärjade Sollekplatsen kommer att få en genomgripande upprustning och en ny gestaltning samtidigt som det pågår ett kontinuerligt arbete med att rusta upp befintliga lekplatser.

Det löpande arbetet med trädplantering och vitalisering av befintligt bestånd kommer att fortsätta. Genom projektet Grönare torg kommer ytterligare satsningar att göras för att plantera fler träd i den befintliga staden. Inom projektet ingår även att arbeta med torgen som mötesplatser.

Utvecklingen av Raoul Wallenbergs park och kanalpromenaden kommer att fortsätta med ytterligare trädplanteringar och översyn av markmaterial och räcken.

I Lindängelund fortsätter arbetet med att färdigställa området som helhet. Utbyggnaden föreslås ske i fem etapper med start av etapp 1 under budgetperioden.

En utredning pågår för att hitta en hållbar lösning för påfyllning av vatten till Pildammarna, flera alternativ utreds. För att kunna göra en förändring kommer det att krävas en större investering i en anläggning för detta ändamål.

Investeringsprojektet tillgänglig stadsnatur är föreslagit att återupptas under 2025 då det möjliggör att anlägga många mindre projekt som är till stor nytta för de mål som finns uppställda.

Torg och gator

Byggnation av gågata på Friisgatan och åtgärder på Södra Förstadsgatan påbörjas under 2024 och

fortsätter under 2025. Resterande del av Friisgatan mot Folkets park kommer byggas om i ytterligare två etapper. Syftet med en ombyggnation är att skapa ett tydligare och mer attraktivt stråk mellan Triangelns station och Folkets park. Målet är att göra gatan grönare, bättre för gångtrafikanter och cyklister och att förbättra förutsättningarna för ett rikt stadsliv med mötesplatser, uteserveringar och kulturinslag. Längs hela gatan kommer Malmö som seriestad att uppmärksammas genom ett seriestråk.

Nya aktiva mötesplatser planeras och gamla rustas upp, till exempel ett utegym i Enskifteshagen.

Davidshallstorg kommer att vara sommartorg 2024-26. Därefter ska parkeringsplatserna permanent tas bort och platsen utvecklas med mer grönska, utökade serveringsmöjligheter, något för barnen mm.

Inom projektet Storstadspaketet stadsmiljöåtgärder ska ombyggnad av utvalda platser ske för att skapa en bättre helhetsupplevelse när storstadspaketet implementeras i stadsmiljön.

Kalendegatan är i stort behov av ombyggnation, dels för att den är sliten och dels för att utveckla verksamheterna utmed gatan.

Underhåll

För att det långsiktiga underhållet av stadens anläggningar ska upprätthållas behövs ett flertal reinvesteringsprojekt. Uppföljande beläggningsinventeringar och framskrivningar har visat på ett fortsatt stort behov av reinvesteringar i beläggningsunderhållet för att behålla en god standard på stadens cykel- och körbanor. Till följd av en avtalsdiskussion med entreprenör för beläggningsprogrammet har inga arbeten utförts på över ett år. Det innebär ökat behov av åtgärder för att komma ikapp underhållsbehovet när avtal är på plats till följd av ny upphandling som påbörjas under 2024.

Ett pågående komponentinvesteringsprojekt för att isolera om stadens broar finns sedan flera år. Ett nytt reinvesteringsprojekt för underhåll av broar och stödmurar tas fram för att möta uppdaterade underhållsplaner. Vidare finns ett reinvesteringsprojekt som säkerställer underhållet på kanalens slänter och glaciser. En ny underhållsplan för kajer och glaciser i havsmiljöer under framtagande för att säkerställa reinvesteringsbehovet för dessa anläggningar.

Bryggor och sponter vid Banérskajen är uttjänta varför ett reinvesteringsprojekt på denna utrustning är upprättat.

Arbetet med att ta fram långsiktiga reinvesteringsplaner fortsätter och fler områden och anläggningar har ett förändrat underhållsbehov i och med att staden växer. I de senaste inventeringarna har fler områden identifierats med uttjänta anläggningar och komponenter. Dagvattenbrunnar, vinterväderstationer och träkonstruktioner har fram till idag underhållits löpande men nu har vissa anläggningar tjänat ut. Därför äskas nu nya reinvesteringsmedel inom dessa områden. Även träd behöver förnyas och därför äskas en högre budget för kommande år.

Vidare finns det ett flertal pågående reinvesteringsprojekt avseende utrustningar i stads och parkmiljö, ombyggnad av svårskötta ytor, armaturbyte, trafiksignaler, trygghetsåtgärder och reinvestering av dagvattenstationer.

Kategori Fastighet/byggnader

För kategori Fastighet/byggnad, begär tekniska nämnden en total investeringsram på 64 mnkr för år 2025.

Reinvesteringar och mindre investeringar i fastighetsbeståndet

29 mnkr begärs för mindre investeringsåtgärder varav 18 mnkr avser reinvesteringar i befintliga anläggningar. Övriga 11 mnkr används till nyinvesteringar för att utveckla, anpassa och förbättra tekniska nämndens fastighetsbestånd.

Övriga investeringar

Med utbyggnaden av Östervärns station behövs det utrymme som för närvarande upptas av Lundavägens

koloniområde. För att tillgodose detta behov planeras iordningställandet av ett ersättningsområde, som kommer att bli Sibbarps trädgårdskolonier (tidigare Flygfyrens koloniområde).

Södervärns vattentorn har fått ett nytt tätt tak och nu pågår planering för dess användning, med fokus på möjligheter för kultur och föreningsliv. Utredningar och ytterligare åtgärder kan bli aktuella beroende på hur byggnaden ska nyttjas framöver.

Restaurangen vid Margaretapaviljongen har behov av upprustning på grund av eftersatt underhåll och efter den brand som härjat i byggnaden 2023. Byggnadens och platsens framtida användning är under utredning.

Delar av kvarteret Kampen är under förvärv och i de fall förvaltningen eller delar av förvaltningen av byggnaderna kommer att ligga på fastighets- och gatukontoret behövs ytterligare medel för upprustning/anpassning av byggnaderna.

Klagshamnsudden har uttjänta vattenledningar och pumpstationer som behöver ersättas och även helt nya ledningsdragningar behöver anläggas för att bibehålla och utveckla de verksamheter som finns på området. Ett arbete som planerades till 2024 men som delvis flyttas fram och beräknas slutföras under 2025.

För att sänka driftskostnader och minska miljöpåverkan fortsätter planerna på installation och integration av solceller på våra byggnaders tak.

I övrig planeras bland annat tre nya offentliga toaletter samt lokalanpassningar på Torup, för att förbättra möjligheterna att ta in hyresgäster.

Kategori Fastighetsförvärv

I takt med att staden växer och förtätas ökar också behoven av kommunal mark för att möjliggöra ytterligare utbyggnader av staden. Därutöver förvärvas mark för att bland annat täcka behovet av skolor och förskolor.

Marknaden för denna typ av fastigheter bevakas aktivt så att möjliga förvärv kan identifieras i ett tidigt skede. Kategorin har två underkategorier, strategiska fastighetsförvärv och förvärv inom stadsutvecklingsprojekt.

Som förberedelse för kommande beslut på förvärv begärs som tidigare år en investeringsram på 60 mnkr. I dagsläget finns inga beslutade förvärv med tillträde under 2025.

Totalt begärs därmed en investeringsram på 60 mnkr för 2025.

Kategori Hamnanläggningar

Tekniska nämnden begär en investeringsram på 320 miljoner kronor för kategorin Hamnanläggningar för år 2025.

Investeringarna är avgörande för att säkerställa Malmö hamns långsiktiga utveckling och för att möta framtida krav.

För att skapa en hållbar framtid för hamnen planeras den kommersiella hamnen successivt att flyttas norrut och ytorna effektiviseras. Detta kräver betydande investeringar, särskilt för att skapa ersättningskajer efter 2027 när nyttjanderättsavtalet med CMP löper ut.

Under våren 2024 öppnades en färjelinje till Swinoujscie i Polen, vilket ställer krav på att iordningställa hårdgjorda ytor för att klara fler avgångar i framtiden. Ambitionen är att öka med ytterligare en daglig färja till Polen under 2025.

För att möta framtida krav på landström avser hamnen att investera i solcellsanläggningar för att kunna

öka stadens elproduktion. Dessutom arbetar hamnen aktivt med investeringar i järnväg för att förbättra den intermodala logistiken. Denna investering redovisas för närvarande i denna kategori då den avser en investering som avser de landområden som CMP ansvarar för och ingår i avtalet mot CMP och då sker också finansiering i enlighet med avtalet mellan Malmö stad och CMP. På sikt kan både denna och andra investeringar komma att bokföras och rapporteras i andra kategorier, till exempel så skulle järnvägsinvesteringar utifrån motsvarande principiella diskussioner kunna rapporteras i till exempel mobilitetskategorin.

För att säkerställa Malmös hamns intermodala förmåga och bidra till ökad självförsörjning av energiproduktion för laddinfrastruktur arbetar Malmö stad och CMP vidare med programmet CEF (Connecting Europe Facility) under namnet ”Intermodal and Energy Project – Malmö Core Port (2024–2027)” för vilken Tekniska Nämnden ansökt om EU-bidrag. Bidraget skulle innebära minskade nettoutgifter för Tekniska nämnden och Malmö stad då det rör sig om ett investeringsbidrag och som löses upp på driften allt eftersom investeringarna tas i bruk. Tidplanen för dessa projekt bygger på att denna ansökan om EU-bidrag till CEF godkänns. Skulle den inte godkännas kan tidplanen behöva revideras.

Utvecklingen av järnvägen i Norra hamnen kommer att bidra till att ökade volymer av gods kan angöra hamnen och transporteras vidare ut i Sverige genom järnvägsnätet. Här ingår nytt uppställningspår med möjlighet att utveckla kombiterminalen hos CMP, nytt växlingspår och ändring av befintlig plankorsning för att effektivisera och undvika konfliktpunkter mellan Finnlines trafik och järnvägstrafik till kombiterminalen.

Utöver detta planeras betydande investeringar i Malmö Industrial Park. Det inkluderar utbyggnad av en ny kaj för containerhamn, solcellsanläggningar och flexytor för olika godsslag.

Samtliga initiativ är i linje med den politiskt beslutade Masterplanen för Malmö hamn, som syftar till att skapa en klimatsmart, hållbar och effektiv hamn. Investeringarna säkerställer Malmö hamns långsiktiga utveckling och framgång samt bidrar till att skapa en mer hållbar, effektiv och konkurrenskraftig hamn.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt / samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Tekniska nämnden har ett antal ramar. För två av dessa har nämnden resultatansvar,

- förvaltning 037 Fastighets- och gatukontoret löpande verksamhet
- förvaltning 037 Hamnanläggningar.

Följande tre ramar har inte nämnden resultatansvar för:

- Teknisk nämnd - exploateringsverksamhet
- Teknisk nämnd - realisationsvinster fastigheter
- Teknisk nämnd - rivning, sanering och detaljplaner inkl. Hamnanläggningar

Befrielse från resultatansvar innebär att nämnden för dessa verksamheter inte är ansvarig för det ekonomiska resultat som uppkommer under året. Nämnden har dock ett ansvar att även inom dessa områden bedriva en väl fungerande och effektiv verksamhet och vidta nödvändiga åtgärder.

Genomlysningen av tekniska nämndens ekonomi uttryckte en önskan om större transparens i nämndens ekonomi vilket bland annat speglas i flerårsprognoser för nämndens större intäktsposter.

Ram för exploateringsverksamhet år 2025 samt plan 2026-2030 (belopp i tkr)

Resultatpost	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Köpeskillning	200 000	200 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Anskaffningskostnader för kvartersmark	-20 000	-20 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Ersättningar från privata exploatörer	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Rivnings-, sanerings-, och detaljplanekostnad	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
Övriga driftskostnader med direkt koppling till exploateringsprojekt	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Kommunbidrag	-230 000	-230 000	-320 000	-320 000	-320 000	-320 000
Summa exploateringsram	0	0	0	0	0	0

Resultatkravet, det vill säga det negativa kommunbidraget, beräknas till 230 mnkr år 2025. Detta innebär en höjning med 105 mnkr från 125 mnkr, jämfört med budget 2024.

Ram för exploateringsverksamhet inkluderar förutom köpeskillningar även inbetalningar från privata exploatörer, rivnings-, sanerings- och detaljplanekostnader samt övriga driftskostnader med direkt koppling till exploateringsprojekt. Ramen redogör därmed inte bara för redovisade exploateringsvinster utan även för kostnader hänförlig till exploateringsverksamheten, däremot ingår inte investeringsutgifterna i ramen. Investeringsutgifter om 300-350 mnkr årligen ligger fortfarande kvar på investeringsbudgeten.

Exploatering på kommunal mark avser förberedande exploateringsåtgärder med planering och iordningställande av mark inom kvartersmark/tomtmark samt anläggande av allmän plats. Kvartersmarken ger inbetalningar, genom försäljning eller årliga intäkter via tomträttsupplåtelse alternativt intern markupplåtelse, allteftersom områden färdigställs. Osäkerheten kring när i tiden det sker är stor beroende på när beslut om detaljplaner sker, om de överklagas, marknadens intresse, konjunktur, hur förhandlingar med byggaktörer fortskrider.

Rådande konjunktur och världsläge påverkar framför allt bostadsmarknaden och intäkterna. Vi ser ett försiktigare agerande hos marknadens aktörer då finansiering och genomförande försvårats, även om marknaden uppvisar vissa positiva tendenser som ett stabiliserat ränteläge. Gällande verksamhetsmarken ser vi också ett försiktigare förhållningssätt även om marknaden fortfarande har ett intresse för stadens verksamhetsmark.

Prognosen baseras på pågående projekt som kan möjliggöra avyttringar om 200 mnkr år 2025 och likaså 2026. Konjunkturen förväntas stärkas något och förhandlingar beräknas komma i gång allt mer. 2027 och framåt bedöms försäljningsprognosen till 300 mnkr årligen.

Exploatering på privat mark avser anläggande av allmän platsmark där utbyggnaden styrs av de detaljplaner som tas fram efter beställning från privata fastighetsägare. Allmän platsmark ska byggas ut i den takt som exploateringen kräver, vilket innebär att fastighets- och gatukontorets tidplan för utbyggnad av allmän platsmark är beroende av exploitörens tidplan. Utbyggnad av allmän platsmark i privata exploateringsområden finansieras till stor del av intäkter från fastighetsägare/exploatörer. Finansieringen bestäms i ett exploateringsavtal som tecknas mellan fastighetsägaren och Malmö stad. Intäkterna från exploatörer bedöms uppgå till 100 mnkr för år 2025 och åren framöver men är beroende av utbyggnadstakten av allmän platsmark och finansieringsgraden i exploateringsavtalen.

Begäran om ram för sanering, rivning och detaljplanekostnader för övrig investeringsverksamhet än exploatering, som har en resultatpåverkan 2025 samt plan 2026-2030 (belopp i tkr)

Kostnadstyp	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Saneringskostnader	8 000	4 000	4 000	1 000	2 000	3 000
Rivningskostnader	1 000	5 000	5 000	3 000	2 000	1 000
Detaljplanekostnader	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Summa kostnader	10 000	10 000	10 000	5 000	5 000	5 000

Kostnader för sanering, rivning och planavgift ska enligt gällande normgivning och redovisningsprinciper redovisas på driften som en resultatpåverkande kostnad. Ovan tabell omfattar begärd ram för dessa kostnader avseende investeringsprojekt som inte ingår i exploateringskategorin. Begärt kommunbidrag år 2025 uppgår till totalt 10 mnkr. I tabell ovan avseende saneringskostnader ingår sanering som sker inom ramen för storstadspaketet-infrastruktur. Utgångspunkten har varit att se vilket år de olika projekten bedöms få ett beslut om objektsgodkännande, sedan har saneringskostnaden uppskattats till 5% av den totala entreprenadkostnaden. En intäkt har räknats med i form av statligt bidrag som uppgår till 37,5% av avsatt saneringskostnad. Färre projekt planeras med objektsgodkännande år 2028, därav den lägre begärda ramen detta år.

Utveckling av nämndens större intäktsposter (belopp i tkr)

Intäktsposter	Budget 2024	Prognos 2024	2025	2026	2027
Tomträttsavgälder	304 670	303 670	311 000	319 000	327 000
Gatuparkering	296 000	296 000	305 000	315 000	325 000
Felparkering	117 450	114 000	114 000	114 000	114 000
Markavtal	160 945	168 750	170 000	171 000	173 000

Markupplåtelse	67 775	68 000	72 000	74 500	77 500
Summa	946840	950 420	972 000	993 500	1 016 500

Uppdelningen i ovan intäktsposter återfinns i den genomlysning av tekniska nämndens ekonomi som genomfördes 2023.

Utveckling tomträttsavgälder

Avgäldsreglering sker i allmänhet vart 10 år och förhandlas två år innan de regleras vilket innebär att 2025 års nivå redan är avtalad. Den ökar med 7 mnkr 2025 förutsatt att inga tomträtter friköps. Det innebär en ökning med ca 2,5 % mot föregående år.

Den nya avgälden tas fram på olika sätt beroende på kategori då hänsyn tas till ändamålet för upplåtelsen. Avgälden för småhus beräknas med en avgäldsrenta på 3% av 65% av marktaxeringsvärdet. Marktaxeringsvärdet är i sin tur baserat på marknadsvärdet två år tidigare och uppdateras vart tredje år för småhus. Detta innebär att konsekvenserna av en sviktande marknad märks efter ett visst tidsspann men också att en kortare svacka kan komma att inte påverka alls. Sjunkande marknadspriser i ett område under en längre tid kan leda till lägre avgälder. Avgälden för småhus är dock en mindre del av intäkterna så påverkan på de totala intäkterna är av mindre betydelse.

För avgälderna för flerbostadshus görs en intern marknadsvärdering, en försiktig marknadsvärdering, som bland annat bygger på lokalkännedom och skälig ränta på markvärdet. För närvarande arbetar förvaltningen med att justera upp avgälden i vissa områden som i dagsläget ligger under marknadsvärde vilket kan ha en positiv påverkan på intäkterna längre fram.

Det är svårt att prognostisera utvecklingen på längre sikt då den beror på utvecklingen av marknaden, antal friköp och tillkommande nya tomträtter, men de totala intäkterna bedöms inte minska inom de närmsta åren. De senaste åren har det skett stora ökningarna bland annat på grund av att så kallade ändliga tomträttsavtal har löpt ut med medförande stora avgäldsregleringar, framför allt för flerbostadshus. De flesta ändliga tomträtter har idag reglerats med undantag för ca 60 småhusavtal som löper ut 2026 och är inkluderade i ovan budget.

Friköp genomförda 2023 leder till förlorade tomträttsavgälder på 1,3 mnkr 2024 (helårskonsekvens). 2024 års friköp uppskattas medföra 1 mnkr lägre avgälder 2025.

Utveckling gatuparkering

Parkering är en av de större intäktsposterna som har ökat systematiskt de senaste åren till följd av bland annat införande av nya parkeringsområden, dygnet runt taxa och förändrad taxa och struktur för gatuparkering. I genomsnitt har intäkterna ökat med ca 10% per år sedan 2018.

Huvudsyftet med parkeringsavgifter är att upprätthålla god ordning på gator. Ändringar i taxor och p-områden avseende gatuparkering syftar till att styra trafiken och skapa ordning och reda. Ett mål kan till exempel vara att det inte får vara billigare att stå på gatan än i parkeringshus och de senaste taxeförändringarna syftar bland annat till detta. Påverkas bilisternas beteende i önskad riktning kan intäkterna komma att öka i mindre utsträckning framåt. Taxan införs 2 maj 2024 och det finns i nuläget inga indikationer om resultatet. Tekniska nämnden har tagit fram förslag till ny taxestruktur som ska behandlas i KF. Pågående ombyggnationer i staden kan leda till lägre intäkter på grund av begränsad framkomlighet. Det finns också färre nya tillkommande områden än tidigare. Samtidigt pågår diskussioner kring behov av omklassificering av områden allt eftersom staden växer samt ny taxestruktur avseende boendeparkering som kan komma att påverka intäkterna positivt framåt. Flerårsprognosen baseras på de senaste årens utfall med hänsyn till viss osäkerhet.

Utveckling felparkering

Intäkterna för felparkering har de två senaste åren sjunkit och ligger på samma nivå som 2018. Färre antal parkeringsanmärkningar i förhållande till antal utförda timmar har skrivits under denna period vilket skulle

kunna indikera en nedåtgående trend. Även sett över en 20-årsperiod är snittet de senaste fem åren lägre, trots utvecklade hjälpmedel såsom scanningbilar och ökad betalningsvilja av felparkeringsavgifterna. Orsaken kan härröra från både organisationen och prioritering mellan uppdrag (tex uppdrag som inte genererar intäkter till PÖMAB men som finansieras av förvaltningen), och förändrade beteendemönster hos bilister som möjligen är mer aktsamma på trafikregler i sämre ekonomiska tider samt att det kanske upplevs enklare att parkera rätt med parkeringsapparna. Det förväntas inte någon större utveckling av intäkterna de närmsta åren utifrån givna förutsättningar.

Utveckling markupplåtelse

Intäktsposten markupplåtelse avser upplåtelser som görs av avdelningen för offentlig miljö och omfattar en rad mindre poster såsom avgifter för byggbelamring, uteserveringar, mobila tjänster, servitut mm. Den samlade intäktsposten har sjunkit de senaste tre åren med 17% från 82 mnkr 2022 till 68 mnkr 2024. Det beror främst på exceptionella engångsintäkter till följd av ett servitutavtal med e-on samt halvering av intäkter för byggbelamring sedan 2022 till följd till av en ansträngd ekonomi hos fastighetsförvaltare och bostadsrättsföreningar som leder till mindre underhållsinsatser på fastigheter.

Uppskattningen framåt visar på försiktig ökning allt eftersom byggindustrin förväntas återhämta sig. Även ett höjt tak för antalet elcyklar från och med 2025 ger en mindre ökning av intäkter.

Utveckling markavtal

Intäktsposten markavtal avser fastighetsavdelningens upplåtelse av mark. Det kan till exempel vara arrende av jordbruksmark eller parkeringsområden. I posten ingår också tillfälliga markavtal knutna till exploateringsområden som upphör allt eftersom de färdigställs. Intäktsutvecklingen är främst knuten till omförhandling av utlöpta avtal samt årliga indexregleringar. Den redovisade utvecklingen inkluderar en antagen ökning på 2 procent på de avtal som indexregleras. Beroende på hur de kommande årens förhandlingar faller ut kommer detta också att påverka intäktsutvecklingen.

Simulerad kostnad för avskrivningar och internränta (belopp i tkr)

Kostnadsposter	2024	2025	2026	2027
Avskrivningar	-370 500	-349 700	-329 700	-313 200
Räntekostnader	-219 700	-214 000	-205 800	-198 100
Intäcksredovisade investeringsbidrag	16 300	16 300	16 000	15 800
Summa	-573 900	-547 400	-519 500	-495 500

Resultatram för hamnanläggningar (belopp i tkr)

Resultatposter	Budget 2024	Prognos 2024	2025	2026	2027
Intäkter	124 100	121 500	124 600	130 000	129 400
Intäcksredovisade investeringsbidrag	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300
Avskrivningar	-58 700	-58 100	-58 400	-59 900	-56 500
Räntekostnader	-27 800	-27 000	-27 900	-29 000	-27 700
Övriga kostnader	-21 138	-6 700	-5 000	-5 000	-5 000
Resultat	17762	31 000	34 600	37 400	41 500

Hamnanläggningars resultat utgörs nästan helt av hyresintäkter från Copenhagen Malmo Port (CMP) samt kapitalkostnader för investeringar i anläggningar som nyttjas av CMP. När det uppstår förändringar i marknadsräntor, redovisningsregler eller dylikt påverkas hamnanläggningars resultat i hög utsträckning.

Från år till år finns en diskrepans mellan hyresintäkt och kapitalkostnad på anläggningarna som hyrs ut

vilket beror på två saker.

Dels beror det på skillnader mellan avtalad hyresperiod och avskrivningstid då de flesta investeringar består av flera komponenter med olika avskrivningstid. Eftersom hyresintäkten ofta utgår ifrån en genomsnittlig avskrivningstid på en anläggning medför det högre intäkter en del av anläggningens livslängd och därefter helt uteblivna intäkter resterande tid.

Dels beror diskrepansen på olika tillvägagångssätt vid beräkning av hyresintäkt respektive kapitalkostnad. Medan hyresintäkten är annuitetsberäknad där "amortering" och ränta tillsammans är lika stor varje år under hela den avtalade hyrestiden, så är kapitalkostnaden som högst i början och lägst i slutet eftersom internräntekostnaden baseras på respektive års ingående värde av anläggningen minskat med ackumulerade avskrivningar som därmed minskar över tid. Detta betyder att även om hyresperiod och avskrivningstid är densamma uppstår det skillnader mellan intäkt och kostnad. Givet ett visst år kan nettot mellan hyresintäkter och kapitalkostnader med andra ord gå både upp och ner i förhållande till föregående år.

Resultatet för 2025 beräknas uppgå till 32,6 mnkr, vilket innebär en ökning med 3,6 mnkr från innevarande års prognostiserade resultat. I budget för 2024 inkluderades en justeringspost på -14,4 mnkr för att uppnå noll kronor i nettoresultat vilket förklarar varför övriga kostnader förefaller minska kraftigt till 2025, från -21,1 mnkr till -6,7 mnkr. Ett avtal för markreservationsavgifter löper ut 2024 och minskar intäkterna med 1,5 mnkr. Resultatet inkluderar kapitalkostnader för objektsgodkända investeringsprojekt enligt planerat datum för färdigställande. För de investeringar som ska hyras ut till CMP har en intäkt beräknats enligt ovan beskriven annuitetsmetod med antagen annuitetsränta på 4%.

Utgångspunkten för beräkningarna är att det innevarande nyttjanderättsavtalet förlängs vid årets slut med ytterligare fem år, till 2049. Räntan kommer under 2025 att bindas om för ett antal avtal, bland annat Norra hamnen. Arrendet för Frihamnen, med en årlig intäkt om 12,8 mnkr, löper enligt avtal ut 2027-12-31.

Bedömning av realisationsvinster för fastigheter (belopp i tkr)

Poster	2025	2026	2027
Köpeskilling	66 500	76 800	92 000
Ingående anskaffningsvärde	-1 500	-1 800	-2 000
Realisationsvinst	65 000	75 000	90 000

Friköp och reavinster

Den alla största andelen av realisationsvinster som uppstår i Malmö stad utgörs av försäljning av tomträtter. Tomträttshavaren kan när som helst under pågående avgäldsperiod ansöka om att friköpa sin tomträtt men det finns ett samband mellan avgäldsreglering och benägenheten att friköpa. En annan parameter är avgäldsrentan. Om den är lägre än låneräntan än friköp mindre fördelaktigt för tomträttshavaren.

De kraftigt ökade räntorna och allmänt instabila världsläget har påverkat fastighetsmarknaden 2023 och den kommersiella marknaden rasade under året. Antalet förfrågningar om friköp och genomförda friköp har minskat betydligt sedan andra hälften av 2022.

Reavinster har historiskt sett inte budgeterats och prognos har baserats på utfall. Reavinsterna uppgick till 66 mnkr 2023 och 15 mnkr första kvartalet 2024. Indikationer om sänkta marknadsräntor skulle kunna leda till viss förbättring redan 2025 men det är osäkert. En uppskattning är ca 65 mnkr för 2025, och något högre följande år. 2026 löper ett större antal ändliga tomträttsavtal ut vilket skulle kunna påverka antalet friköp.

Kommunbidrag Tekniska nämnden

Tekniska nämnden fick i budget 2024 gehör för önskan om att kostnader för drift- och underhållsreparaturen med servicenämnden indexerats på samma nivå som förvaltningens kostnader, och det är önskvärt att det är en förutsättning även för 2025. Nedan beskrivs osäkerhet kring två större områden som kan komma att påverka nämndens budget och möjlighet att uppfylla sina åtaganden framåt samt äskande knutna till utvecklingsfastigheter.

Färdtjänst

Kostnader för färdtjänst påverkas framför allt av den genomsnittliga ersättning Malmö stad betalar upphandlade leverantörer för utförda köruppdrag samt av resandeutvecklingen med såväl färdtjänst som tåg och buss med den serviceresebiljett staden köper av Skånetrafiken.

Från och med 2024-04-01 har staden ett nytt trafikavtal där fyra leverantörer upphandlas för utförande av beställnings-, trafiklednings- och köruppdrag. Då staden ställt högre krav på tjänsteutförande och miljö samt då den generella kostnadsutvecklingen inom branschen varit hög under senare år har den ersättning som utgår till leverantörerna ökat.

Då den privata taximarknaden försvann i samband med pandemin och många bolag skalade ned sin verksamhet, har det de senaste åren varit brist på fordon. Tidigare avtal gav inte möjlighet att utkräva ansvar av leverantör och utfallet speglar därmed inte efterfrågan utan tillgången på fordon. Det gör det svårt att prognostisera antalet färdtjänstresor med det nya trafikavtalet men det kan komma ske en ökning med större antal fordon och därmed en kostnadsökning. Även antalet resor med tåg och buss med serviceresebiljett ökat markant under perioden 2022–2023 och beräknas därför fortsatt öka. Ett förslag på ny taxa och taxestruktur inför 2025 är på remiss och går det igenom kan det också komma att påverka både intäkter och resandemönster kommande år.

Kontinentalbanan och Lommabanen

Utbyggnaden av Lommabanen etapp II är en del av ramavtal 8 och inkluderar nya mötesspår i Lomma och Kävinge samt nya stationer i Alnarp och Flädie. Projektet finansieras enligt avtal till 50% av Trafikverket, 25% av Region Skåne och resterande 25% fördelas jämnt mellan Malmö, Lomma och Kävinge. Avtalet och den ursprungliga kalkylen från 2016 låg på 200 mnkr vilket gav en kostnad för Malmö på 16,7 mnkr.

2023 presenterade Trafikverket en uppdaterad kalkyl som låg ca 100 mnkr över initial ram, vilket innebär 8 mnkr i ökade kostnader för Malmö. I mars 2024 signalerar Trafikverket att ny färdigställandetid är december 2027 till följd av nya direktiv för buller från järnväg, vilket är tre år efter den ursprungliga tidsplanen i storstadsavtalet som var december 2024.

Förseningen kommer att påverka stadens förhandlingar med Region Skåne om det nya trafikeringsavtal för Kontinentalbanan avseende perioden efter december 2026 som behöver tas fram senast i december 2024. Malmö stad betalar i dagsläget ca 25 mnkr netto för trafikeringen beroende på antalet resande.

Utvecklingsfastigheter

Särskilda hyresfastigheter som också kan kallas utvecklingsfastigheter är fastigheter som förvaltas av tekniska nämnden i väntan på framtida exploatering. I vissa fall finns det hyresgäster i byggnaderna som kan generera intäkter men byggnader kan även stå tomma. Driftkostnader i form av el, värme, skötsel, bevakning, kapitalkostnader etcetera som uppstår avropas årligen från kommunstyrelsen och tekniska nämnden begär totalt 11,9 mnkr för 2025.

Förvaltningen har sagt upp tre tomträttsavtal Hammaren 2,6 och 10 då dessa löper ut under 2024. Kvarteret ingår i fördjupad översiktsplan och fastigheterna behövde därför inlösas för att garantera framtida exploatering och utveckling till blandad stad. På fastigheterna finns tre byggnader som enligt plan rivs när exploateringsprojektet påbörjas vilket beräknas till 2028, och medför ökade driftskostnader om 8,2

mnkr.

3,7 mnkr är för fastigheter inom området Sege Park, där övergången till byggherrar har blivit förskjuten i tiden.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Utredning av förorenade område, ex Alven 23, Graniten, Gullvik	Länsstyrelsen	6 000	4 500
Övriga driftbidrag från stat och myndighet		670	
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	6 670	4 500

Övriga bidrag

ÖVRIGA BRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Trafiksamordning	Eu bidrag	800	
Trädvård, byggnadsvård	Malmö förskönings- och planteringsförening	2 500	1 000
ÖVRIGA BRIDRAG	Summa	3 300	1 000

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Investeringsutgifter 2025 samt plan för 2026-2029 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Exploatering	300 000	300 000	300 000	350 000	350 000	350 000
Storstadspaketet-infrastruktur	371 000	484 000	491 000	435 000	248 000	240 000
Mobilitet	51 000	67 000	124 000	137 000	173 000	187 000
Fastighetsförvärv	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Fastighet och Byggnader	64 000	59 000	53 000	47 000	47 000	47 000
Offentlig miljö	324 000	338 000	329 000	283 000	289 000	260 000
Hamnanläggningar	320 000	312 000	81 000	50 000	50 000	50 000
Summa investeringsram	1 490 000	1 620 000	1 438 000	1 362 000	1 217 000	1 194 000

Investeringsinkomster 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Storstadspaketet-infrastruktur	170 000	195 000	225 000	180 000	215 000	135 000
Övrigt	14 000	0	0	0	0	0
Summa investeringsram	184 000	195 000	225 000	180 000	215 000	135 000

Driftkonsekvenser att avropa från kommunstyrelsen avseende aktiverade investeringar, 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Exploatering	35 900	33 500	20 500	27 900	32 900	10 400
Storstadspaketet-infrastruktur	15 800	17 700	11 700	13 600	33 400	3 700
Mobilitet	3 700	1 000	1 300	4 000	8 800	2 200
Fastighetsförvärv	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Fastighet och Byggnader	1 600	0	0	0	0	0
Offentlig miljö	1 600	400	2 200	200	200	0
Summa driftkonsekvenser	60 100	54 100	37 200	47 200	76 800	17 800

Vid beräkningar av framtida driftkonsekvenser, för vilka tekniska nämnden kommer att avropa från kommunstyrelsens anslag till förfogande, har hänsyn i likhet med tidigare år tagits till förändrade redovisningsregler kring aktivering av gatukostnadsersättning. Fortsatt gäller dock att investeringsbidrag får aktiveras, vilket innebär att bland annat bidrag från staten genererar en positiv effekt för kapitalkostnaderna. Hänsyn är tagen till detta i de beräkningar som är gjorda för ovan tabell där nettoeffekten är upptagen.

År 2025 uppgår behovet av avrop ur kommunstyrelsens anslag för driftkonsekvenser till 60,1 mnkr för att åren därefter minska undantaget året 2029 då behovet ökar p.g.a. att flertalet projekt inom Storstadspaketet förväntas färdigställas. Behovet fluktuerar en hel del mellan åren vilket beror på när färdigställande är planerat enligt varje projekts specifika tidplan.

Driftkonsekvenser avseende projekt som inte innefattas av kommunstyrelsens anslag till förfogande redovisas i bilaga "Underlag budgetskrivelse 2025 investeringar". Tabellen anger helårskonsekvenser för aktiverade investeringar per år.

Budgetskrivelse 2025

Tekniska nämnden - fastighets- och gatukontor

INVESTERINGSRAM Investeringsstyp	Bruttoutgift(Tkr)					
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Mobilitet						
Beslutade investeringar	41 500	3 500	10 000	26 000	0	0
Planerade investeringar	9 500	63 500	114 000	111 000	173 000	187 000
Offentlig miljö						
Beslutade investeringar	172 000	41 000	39 000	41 000	42 000	44 000
Planerade investeringar	152 000	297 000	290 000	242 000	247 000	216 000
Exploatering						
Beslutade investeringar	300 000	300 000	254 000	180 000	109 000	40 000
Planerade investeringar	0	0	46 000	170 000	241 000	310 000
Storstadspaket						
Beslutade investeringar	356 000	293 000	215 000	150 000	117 000	55 000
Planerade investeringar	15 000	191 000	276 000	285 000	131 000	185 000
Fastigheter/byggnader						
Beslutade investeringar	7 000	0	0	0	0	0
Planerade investeringar	57 000	59 000	53 000	47 000	47 000	47 000
Fastighetsförvärv						
Beslutade investeringar	0	0	0	0	0	0
Planerade investeringar	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Hamnanläggningar						
Beslutade investeringar	62 000	0	0	0	0	0
Planerade investeringar	258 000	312 000	81 000	50 000	50 000	50 000
Summa bruttoutgifter (balansräkning)	1 490 000	1 620 000	1 438 000	1 362 000	1 217 000	1 194 000
- varav beslutade investeringar	786 500	572 900	479 400	356 600	225 800	94 800
- varav planerade investeringar	461 200	829 900	744 500	789 600	766 500	913 500
- varav reinvesteringar	242 300	217 200	214 100	215 800	224 700	185 700
Inkomster balansräkning						
Storstadspaketet (statligt investeringsbidrag)						
Enligt betalplan	170 000,00	195 000,00	225 000,00	180 000,00	215 000,00	135 000,00
Inkomster övriga investeringstyper	14 000					
Summa inkomster	184 000	195 000	225 000	180 000	215 000	135 000

DRIFTKONSEKVENSER (resultaträkning)						
Investeringstyp	Driftkonsekvens (Tkr netto)					
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Mobilitet						
Beslutade investeringar	3 700	700	0	2 500	0	0
Planerade investeringar	0	300	1 300	1 500	8 800	2 200
Offentlig miljö						
Beslutade investeringar	1 500	100	1 500	0	0	0
Planerade investeringar	100	300	700	200	200	0
Exploatering						
Beslutade investeringar	33 500	25 800	14 000	9 700	8 600	7 000
Planerade investeringar	2 400	7 700	6 500	18 200	24 300	3 400
Storstadspaket						
Beslutade investeringar	15 800	17 700	9 500	6 600	13 400	0
Planerade investeringar	0	0	2 200	7 000	20 000	3 700
Fastigheter/byggnader						
Beslutade investeringar	0	0	0	0	0	0
Planerade investeringar	1 600	0	0	0	0	0
Fastighetsförvärv						
Beslutade investeringar						
Planerade investeringar	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Summa driftkonsekvenser	60 100	54 100	37 200	47 200	76 800	17 800
- varav beslutade investeringar	54 500	44 300	25 000	18 800	22 000	7 000
- varav planerade investeringar	5 600	9 800	12 200	28 400	54 800	10 800

	DRIFTKONSEKVENSER AV INVESTERINGAR SOM INTE ÄR UTBYGGNADSVINVESTERINGAR					
	Tillkommande driftkonsekvens (Tkr)					
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Avskrivning	14 800	17 700	26 500	17 600	18 200	15 800
Räntekostnad	8 100	9 400	14 500	8 300	8 400	7 800
Summa driftkonsekvenser	22 900	27 100	41 000	25 900	26 600	23 600

ÖVERGÅNGEN TILL KOMPONENTINVESTERINGAR 2016	Driftkonsekvens (Tkr netto)					
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Avskrivning	1 200	800	800	800	800	800
Räntekostnad	600	500	500	500	500	500
Summa driftkonsekvenser	1 800	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300

UTVECKLINGSFÄSTIGHETER -bedömd kostnad	
Fastighet	2025
Fastigheter i Sege Park	3 700
Hammaren	8 200
Summa	11 900

Budgetskrivelse 2025

Valnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	6
Kommunbidrag	7
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	8
Begäran om investeringsram	9
Investeringsram	9

Sammanfattning

Det planeras inte för allmänna val eller omröstning i kommunen under 2025. Däremot kan inte extraval uteslutas varpå en beredskap ska upprätthållas även under 2025.

Val ska dock genomföras i Sverige till Sametinget 18 maj 2025, varpå valnämnden ska vara behjälpliga de väljare i Malmö med omnejd som är röstberättigade i detta val.

Under år då det inte förekommer några allmänna val eller folkomröstningar är nämndens arbete inriktat på att utvärdera tidigare genomförda val med utblick och inriktning på genomförande av kommande val samt kompetensutveckling. Valnämndens förvaltningsorganisation kommer löpande att arbeta med utredningar, säkerhetsfrågor, utvecklingsarbete och beredskap relaterat till kommande val.

I samband med att valorganisationen under 2025 går in i skarpt förberedelseläge inför allmänna val 2026 utökas bemanningen fr.o.m. 1 september 2025. Överenskommelse om denna bemanningsökning ingår i det SLA som reglerar förhållandet mellan valnämnden och kommunstyrelsen kring bemanning av valkansliet under perioden 2023–2025.

Valnämndens behov av kommunbidrag beräknas därmed vara i paritet med beviljat kommunbidrag för mellanvalsåret 2023 utöver en sedvanlig uppräknig. I ett läge då extraval skulle utlysas under 2025 kommer behov av kommunbidrag att bli avsevärt högre.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Det planeras inte för val eller omröstning i kommunen under 2025. Däremot kan ett extraval under 2025 inte uteslutas. Den turbulenta regeringsbildningen 2018 och regeringskrisen 2021 motiverar valnämnden att upprätthålla en beredskap för ett eventuellt extraval även under 2025. Som en del i beredskapsarbetet och med anledning av det nationellt försämrade säkerhetsläget planerar valnämndens valorganisation att under 2025 etablera ett förvaltningsövergripande valnätverk som kan aktiveras inför planering av val samt vid uppkomna situationer som kan utmynna i extraval eller i lokal folkomröstning.

Kommunala valadministrationer har erhållit undantag för röstmottagare kring EU:s arbetstidsdirektiv i samband med EU-valet 2024. Valnämnden måste dock planera efter att kunna genomföra allmänna val 2026 utan ett sådant undantag vilket kräver gedigen planering och utökad rekrytering.

I en ständigt växande stad krävs en valgeografisk översyn av valdistrikt inför varje nytt val, så även under 2025 inför allmänna val 2026.

Ett oplanerat extraval eller lokal folkomröstning under 2025 skulle innebära en avsevärt högre kostnad för valnämnden, och i sådan händelse återkommer valnämnden till kommunstyrelsen om finansiering.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

I samband med EU-val 2024 har en rad olika rutiner och processer införts. Efter genomfört val ska dessa förändringar utvärderas och eventuellt justeras inför allmänna val 2026.

Utveckling av en digitaliserad schemaläggning/administration vid bemanning av förtidsröstning och ambulerande röstmottagning har påbörjats, men behöver vidareutvecklas under 2025 inför Allmänna val 2026.

Inför EU-valet 2024 har valnämnden sammanställt en särskild tillgänglighetsplan som ska utvärderas och ligga till grund för valnämndens fortsatta arbete med att kunna erbjuda tillgänglighet i alla former för malmöborna i samband med genomförandet av politiska val.

Under 2025 ska val till Sametinget genomföras i Sverige. Valnämnden ska därmed vara behjälpliga de väljare i Malmö med omnejd som är röstberättigade till Sametinget 18 maj 2025.

För att stärka stadens valberedskap ska valnämndens valorganisation under 2025 etablera ett förvaltningsövergripande valnätverk med nyckelpersoner kopplade till frågor som rör lokaler, tillgänglighet, säkerhet, kommunikation, information, bemanning, lagerhållning mm. Det planerade valnätverket ska kunna aktiveras inför ett kommande val för att säkerställa alla moment i det förberedande, genomförande och utvärderande valarbetet, men också vid en uppkommen situation som kan utmynna i ett extraval eller lokal folkomröstning.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Det planeras inte för val i kommunen under 2025. Däremot kan inte extraval eller lokal folkomröstning uteslutas varpå en beredskap ska upprätthållas även under 2025.

Under år då det inte förekommer några val eller omröstningar är nämndens arbete inriktat på att utvärdera tidigare genomförda val med utblick och inriktning på genomförande av kommande val samt kompetensutveckling. Valnämndens förvaltningsorganisation kommer löpande att arbeta med utredningar, säkerhetsfrågor, utvecklingsarbete och beredskap relaterat till kommande val.

I samband med att valorganisationen under 2025 går in i skarpt förberedelseläge inför allmänna val 2026 utökas bemanningen fr.o.m. 1 september 2025. Den totala kostnaden för mellanvalsåret 2025 med ett valkansli bestående av 2,17 tjänster uppskattas till 2 490 000 kronor, vilket är 100 000 kronor mer än vad som ingår i det SLA som reglerar överenskommelsen mellan valnämnden och kommunstyrelsen kring bemanning av valkansliet (2 390 000 kronor). Den ökade kostnaden beror på ökat PO-pålägg.

Den totala kostnaden för valkansliet 2025 är dock lägre än vid föregående mellanvalsår (2023) då den totala kostnaden beräknades till 3 040 000 kronor för 3,15 tjänster. Anledningen till denna skillnad i antal tjänster är att EU-valet 2024 genomfördes tidigare på året (juni) och att valorganisation därför behövde öka i storlek redan i juni 2023, till skillnad från de allmänna val 2026 som ska genomföras senare på året (september) och som därför inte kräver ökad bemanning förrän i september 2025.

Valnämndens behov av kommunbidrag beräknas därmed vara lägre än beviljat kommunbidrag för mellanvalsåret 2023, undantaget en sedvanlig uppräknning.

Ett extraval under 2025 skulle innebära en avsevärt högre kostnad för valnämnden under 2025, men valnämnden begär i nuläget inga extramedel härför. I händelse av extraval återkommer valnämnden till kommunstyrelsen om finansiering.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATS BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
EU-val 2024	Skatteverket (Valmyndigheten)	9 969	0
			0
			0
			0
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa	9 969	0

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
			0
			0
			0
			0
ÖVRIGA BIDRAG	Summa		0

Inga allmänna val är planerade till 2025 och därmed beräknas inte valnämnden erhålla något statsbidrag.

Begäran om investeringsram

Valnämnden har inget investeringsbehov.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Summa investeringsram						

Budgetskrivelse 2025

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Förändringar i omvärlden	5
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	7
Kommunbidrag.....	9
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	11
Begäran om investeringsram	12

Sammanfattning

Överförmyndarnämnden är en myndighet med uppgift att utöva tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet. Syftet med tillsynen är att förhindra att omyndiga barn eller vuxna som har god man, förvaltare eller förmyndare missgynnas ekonomiskt eller rättsligt.

Överförmyndarnämnden har ansvar för de resurser som avser nämndens administration, ledamöternas arvoden och arvoden till gode män och förvaltare. Det administrativa ansvaret för nämndens förvaltningsorganisation finns inom arbetsmarknads- och socialnämnden.

Bristen på ställföreträdare bedöms fortsatt vara nämndens största utmaning. En god tillgång till lämpliga personer som kan åta sig uppdrag som god man och förvaltare är en förutsättning för att säkerställa att de Malmöbor som behöver hjälp av en ställföreträdare får hjälp i tid.

Nämnden fortsätter därför att aktivt rekrytera ställföreträdare och stärka befintliga ställföreträdare i deras ställning. Förvaltareheten hos funktionsstödsnämnden är fortsatt ett viktigt komplement till nämndens verksamhet för de mest komplexa och krävande uppdragen.

En statlig utredning om regelverken kring gode män och förvaltare presenterades under 2021 (*Gode män och förvaltare – en översyn*, SOU 2021:36). En proposition och lagrådsremiss planeras under innevarande mandatperiod men tidplanen är inte offentliggjord. Förslagen i utredningen innebär en rad ökade krav på överförmyndarnämnden och dess verksamhet.

Överförmyndarnämndens största utgift avser arvodeskostnader för gode män och förvaltare. Förordnade ställföreträdare har enligt lag rätt till skäligt arvode och ersättning för sina utgifter. Även fördelningen av kostnadsansvaret är reglerat i lag. Nämnden har därmed små möjligheter att påverka kostnaderna.

Sammantaget gör nämnden bedömningen att befintlig nivå på kommunbidraget är tillräcklig även för kommande år. Att större delen av nämndens kostnader bygger på bedömningar och uppskattningar, medför att nämndens ekonomi är svårbedömd både under innevarande år och inför kommande år.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Överförmyndarnämnden bidrar genom sitt uppdrag till trygghet och stabilitet i vardagen samt skyddar utsatta Malmöbor som inte själva kan ta vara på sina rättigheter eller sköta sin ekonomi.

Antalet Malmöbor som är 80 år eller äldre förväntas öka kraftigt

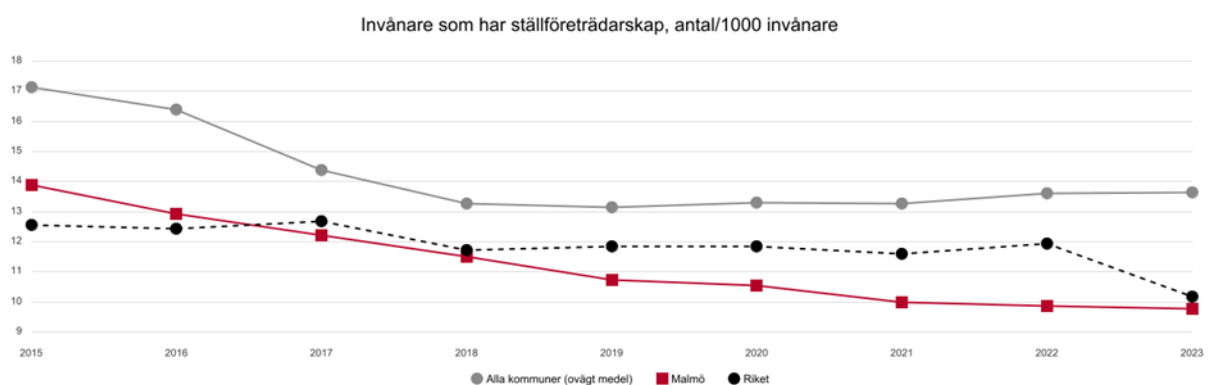
Malmö stads befolkningsprognos visar att antalet Malmöbor över 80 år kommer att öka med cirka 3 800 personer eller 25 procent under perioden 2024-2033. Ökningen beror dels på att den genomsnittliga livslängden förväntas öka under perioden och dels på att samtliga fyrtioåringar hinner fylla 80 år under prognosperioden. En ökning av antalet äldre Malmöbor kommer sannolikt att leda till ett ökat behov av ställföreträdare över tid.

För närvarande finns det omkring 3500 ställföreträdarskap i Malmö, varav cirka 2400 avser vuxna huvudmän. Av dessa är 350 personer (cirka 15 procent) 80 år eller äldre.

Om andelen ställföreträdarskap i befolkningen förblir densamma skulle den prognosticerade befolkningsökningen innebära att antalet ställföreträdarskap för åldersgruppen över 80 år ökar till cirka 500 personer år 2033. Det är en ökning med runt 15 personer per år vilket motsvarar en ökning med mindre än 1 procent av det totala antalet ställföreträdarskap årligen.

Trenden med ett minskat antal ställföreträdarskap över tid förväntas inte fortsätta

Antalet invånare som har ställföreträdarskap har minskat mellan åren 2015 och 2023 men minskningen har avtagit under de senaste två åren. Minskningen beror på att antalet ensamkommande barn i Malmö har minskat. Antalet ärenden avseende förmyndarskap för barn har under samma period ökat från 683 till 1031.

Källa: Jämföraren - Kolada.

Antalet invånare med ställföreträdarskap förväntas öka från 3500 idag till 3900 år 2033, i linje med Malmö stads befolkningsprognos. Förändringar i Malmöbornas privatekonomi, migrationen till Malmö och utvecklingen av rättspraxis och lagförändringar är faktorer som, utöver befolkningstillväxten, påverkar prognosen.

En potentiell motvikt till ett ökat behov av ställföreträdarskap är utvecklingen kring framtidsfullmakter

och anhörigbehörighet. Ett ökat användande bland Malmöborna kan leda till ett minskat antal ställföreträdarskap men ställer andra krav på överförmyndarnämnden som ansvarar för att utreda missbruk av framtidsfullmakter och för att förordna en god man vid uppkomna jävsituationer.

Översyn av lagstiftning om gode män och förvaltare

En statlig utredning om regelverken kring gode män och förvaltare presenterades under 2021 (*Gode män och förvaltare – en översyn, SOU 2021:36*). Syftet med utredningen är att förbättra tillsynen, skapa bättre förutsättningar för rekrytering av kompetenta ställföreträdare och stärka enskildas ställning och skydd. Förslagen innebär en rad ökade krav på överförmyndarnämnden och dess verksamhet.

Enligt information från Regeringskansliet till nämnden planeras en lagrådsremiss och en proposition under innevarande mandatperiod men någon tidplan är ännu inte offentliggjord.

Fortsatt samarbete med förvaltarenheten

Förvaltarenheten hos funktionsstödsnämnden är fortsatt ett viktigt komplement till nämndens verksamhet då de kan åta sig de mest komplexa och krävande uppdragen. Förvaltarenheten ökar möjligheten att möta stadens behov av ställföreträdare vilket får en positiv effekt för de Malmöbor som behöver stöd av en god man eller förvaltare.

I betänkandet *Gode män och förvaltare - en översyn* (SOU 2021:36) beskriver utredaren att antalet svåra och komplexa ärenden har blivit fler samt att det är svårt att rekrytera lämpliga ställföreträdare till dessa ärenden (sidan 34 och sidan 308).

Utvecklingen märks även i Malmö och har lett till att det är svårare att rekrytera ideella ställföreträdare. Det är till exempel svårt att hitta lämpliga ställföreträdare till Malmöbor med svår psykisk sjukdom eller missbruksproblematik, till personer som är utåtagerande och till personer som har närstående som är hotfulla eller på andra sätt försvårar uppdraget.

Alla nya ärenden avseende behov av ställföreträdarskap för vuxna Malmöbor kategoriseras utifrån ställföreträdaruppdragets komplexitet. För närvarande utgör de mest komplexa uppdragen 35 procent av alla nyinkomna ärenden i Malmö, medan endast 15 procent kategoriseras som enkla uppdrag. Svårigheter att rekrytera ställföreträdare förekommer inte när uppdraget gäller underåriga huvudmän.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Rekrytering av gode män och förvaltare

För att förkorta handläggningstiderna för anmälan/ansökan om godmanskap och förvaltarskap och för byte av god man/förvaltare, krävs både att tillgången på frivilliga ställföreträdare ökar och att behovet av ställföreträdare kan förebyggas så långt som är möjligt. Nämnden fortsätter att prioritera rekryteringen av nya ideella ställföreträdare, bland annat genom ett intensivt arbete med marknadsförings- och rekryteringskampanjer.

Nämnden har uppmärksammat att personer som är intresserade av att bli ställföreträdare faller bort innan de genomgått hela grundutbildningen, blivit godkända och slutligen åtar sig uppdrag. Under 2024 har nämnden inlett ett arbete för att få en bättre uppfattning om vad i processen, utbildningen eller lämplighetsbedömningen som behöver justeras och mot vilken målgrupp kampanjarbetet bör riktas.

Överförmyndarnämnden kommer att fortsätta arbetet med att minska inflödet av ärenden där mindre ingripande åtgärder är tillräckliga. Nämnden arbetar med att säkerställa att information om anhörighetsbehörighet och framtidsfullmakter når ut till verksamheter inom arbetsmarknads- och socialnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden, bland annat genom att hålla föreläsningar och seminarium.

Nämnden kommer att fortsätta utveckla arbetet tillsammans med förvaltarenheten dit de mest komplexa och krävande uppdragen fördelas. Förvaltarenheten är också behjälplig när ärenden till exempel till följd av en ställföreträdarens olämplighet behöver fördelas omgående.

Digitalisering

Ett nytt verksamhetssystem har tidigare satts i drift, vilket möjliggjort ett helt digitalt arbetssätt. Under 2023 implementerades även en ny ärendefunktion. Förändringen har underlättat verksamhetsuppföljningen och effektiviserat handläggningen. En kompetensmodul har satts i drift som förenklar överblicken över ställföreträdare och uppdrag. Den underlättar också matchningen mellan Malmöbor och ställföreträdare.

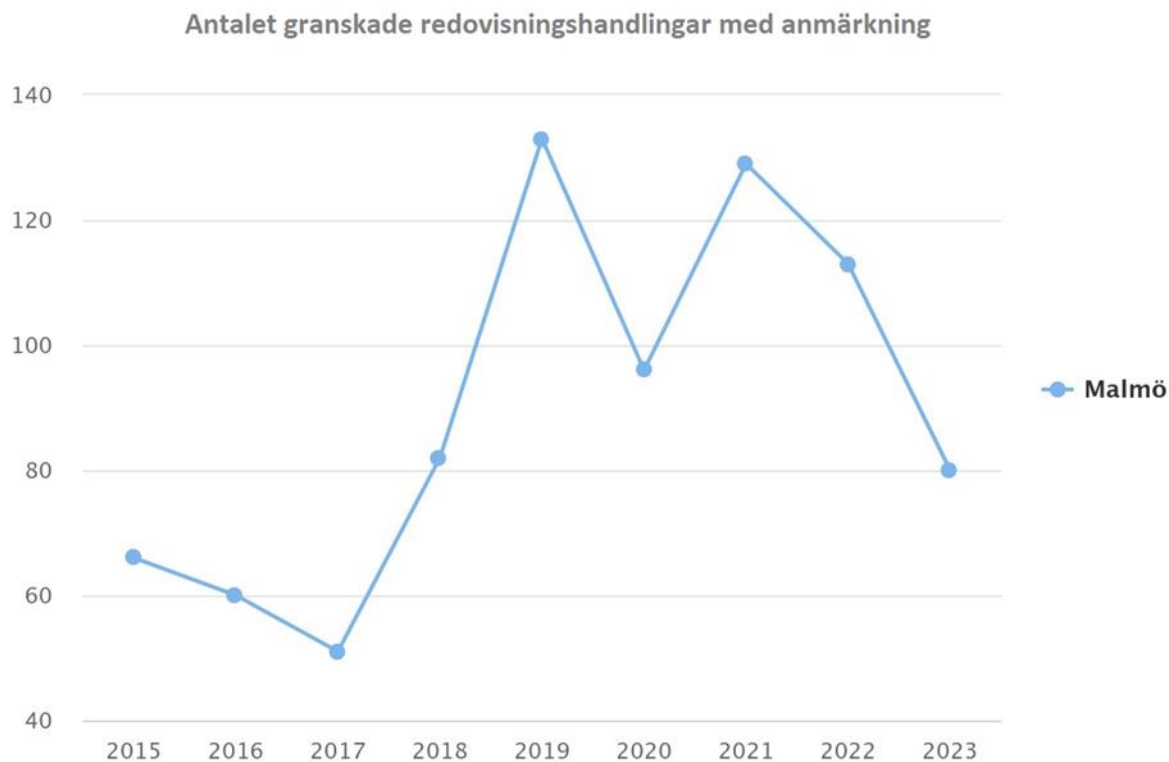
Arbetet med att öka användningen av de digitala tjänsterna genom bland annat kommunikations- och utbildningssatsningar kommer att fortsätta under 2025.

Brott i välfärden

Nämnden är en tillsynsmyndighet som har en viktig roll i stadens arbete med att förebygga oegentligheter och brott i välfärden. De Malmöbor som nämnden utser ställföreträdare för är sammantaget ägare av en betydande förmögenhet. Dessa Malmöbor befinner sig samtidigt i en utsatt position och har begränsade möjligheter att bevaka sina rättigheter.

Nämndens insatser bidrar till barns trygghet där nämnden utövar tillsyn över barnens tillgångar så att de kommer barnen till del. För ensamkommande barns trygghet kan en god man spela en helt avgörande roll.

Varje år gör nämnden en fördjupad granskning av 10 procent av ställföreträdarnas redovisningar. Syftet med den fördjupade granskningen är att ytterligare förbättra skyddet för Malmöborna och att motverka välfärdsbrott. Urvalet inkluderar nya ställföreträdare, de vars årsräkning granskades med anmärkning föregående år, samt ett slumpmässigt urval.

Källa: Överförmyndarstatistik - Länsstyrelsen

Mänskliga rättigheter

Nämnden kommer att fortsätta utveckla sitt arbete utifrån stadens *Policy för mänskliga rättigheter*.

Enheten har under 2023 tagit fram en broschyr med information som ges till varje Malmöbo som beviljats en god man eller förvaltare. Syftet är att sätta Malmöbon i fokus och se till att huvudmännen bättre kan ta tillvara sina rättigheter.

Under 2024 genomförs en barnkonsekvensanalys i en del av verksamheten i syfte att stärka barnets rättigheter. Slutsatserna från barnkonsekvensanalysen blir ett underlag i det fortsatta arbetet.

Uppdatering och komplettering av rutiner beträffande barnperspektivet fortsätter i samband med pågående översyn av rutiner och blanketter på enheten.

Ställföreträdarna kommer nära in i huvudmännens privatliv och har möjlighet att med rätt kunskap identifiera och rapportera våld. Under 2024 har nämndens verksamhet anordnat en fortbildning för ställföreträdare om våld i nära relation i samarbete med *kompetenscentrum mot våld i nära relationer*. Utbildningen var mycket uppskattad och liknande utbildningar kommer att anordnas även framöver.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Sammantagen bedömning

Sammantaget gör nämnden bedömningen att befintlig nivå på kommunbidraget är tillräcklig även för kommande år.

Att större delen av nämndens kostnader bygger på bedömningar och uppskattningar, medför att nämndens ekonomi är svårbedömd både under innevarande år och inför kommande år. Förutsättningarna för att analysera såväl utfall som budget har blivit bättre tack vare mer ändamålsenliga underlag från nämndens verksamhetssystem.

Slutavräkning av utbetalda arvoden för 2021 och 2022 har medfört betydande överskott 2023 och 2024 till följd av att arvodeskostnaderna varit för högt beräknade. Även om bedömningen justerats ner framöver så kan slutavräkningarna av arvoden för 2023 medföra ett mindre överskott 2025.

Samtidigt bidrar de senaste årens höga inflation till en ökning av faktiskt utbetalda arvoden jämfört med 2021 och 2022. Bland annat räknas arvodesnivåerna upp med inflationen samtidigt som gränsvärdet höjs för den inkomstnivå då huvudmannen själv ska betala arvodet. Det i kombination med lågkonjunktur som kan ha påverkat huvudmännens inkomster negativt kan komma att påverka hur stor andel av huvudmännen som själva kan betala arvodet.

Överförmyndarnämndens budget

Överförmyndarnämndens största utgift avser arvodeskostnader för gode män och förvaltare. Förordnade ställföreträdare har enligt lag rätt till skäligt arvode och ersättning för sina utgifter. Fördelningen av kostnadsansvaret är reglerat i lag.

För att främja rättssäkerhet och förutsägbarhet ger Sveriges Kommuner och Regioner ut förslag till ersättningsregler som överförmyndarnämnden har beslutat att tillämpa. Ett undantag är *ersättning för utgifter som varit nödvändiga vid uppdragets fullgörande* med ett belopp som årligen motsvarar högst två procent av prisbasbeloppet.

Arvoden och kostnadsersättningar till gode män och förvaltare betalas ut efter genomförd granskning av inlämnade årsräkningar. Årsräkningarna lämnas in i efterhand, vilket innebär att årsräkningar gällande 2024 lämnas in i början av 2025. Enligt gällande redovisningsprinciper måste kostnaden för arvoden och ersättningar bokföras på det år som uppdraget avser. Detta innebär att kostnader för arvoden och ersättningar som påverkar 2025 års budget bygger på en uppskattning utifrån bedömt antal ärenden och genomsnittlig förväntad kostnad per ärende. När samtliga årsräkningar för ett år är färdiggranskade görs en slutavräkning gentemot tidigare beräknade arvoden och ersättningar och eventuell mellanskillnad bokförs på innevarande år.

Förvaltarenheten är organisatoriskt en del av funktionsstödsnämnden men finansieras av överförmyndarnämnden. Kostnaden för enheten under 2024 är 14 miljoner kronor. Kostnaden förväntas ligga kvar på samma nivå under kommande år med uppräknings för pris- och löneökningar.

I syfte att rekrytera fler nya ställföreträdare och få befintliga ställföreträdare att åta sig fler uppdrag har nämnden beslutat att införa uppstartsarvode och bytesarvode. Uppstartsarvodet ska uppgå till 1000

kronor och arvodet vid byte ska uppgå till 500 kronor. Kostnaden blir något högre i och med att det utöver arvodeskostnaden även tillkommer en kostnad för arbetsgivaravgifter.

Inflationen och lågkonjunkturen påverkar nämndens kostnader

Enligt regeringens senaste bedömning (mars 2024) återhämtar sig den svenska ekonomin långsamt och inflationen går ner.

Inflationen påverkar arvodeskostnaden i det enskilda ärendet. Beräkningen av arvodeskostnaden för ställföreträdare baseras på prisbasbeloppet, som i sin tur räknas upp i linje med inflationen. Den höga inflationen de senaste åren väntas därmed leda till en ökning av arvodeskostnader för 2023 och 2024. Hur stor inflationseffekten blir kan bedömas först vid slutavräkning av samtliga utbetalningar, vilket för verksamhetsåret 2023 kommer att ske under år 2025.

I första hand ska huvudmannen betala ställföreträdarens arvode och kostnadsersättning. Om huvudmannens inkomster och tillgångar är begränsade är kommunen skyldig att betala arvodet och ersättningen. Nivån baseras på prisbasbeloppet. Eftersom prisbasbeloppet räknas upp i linje med inflationen har nivån ökat under de senaste åren. Inflationen och lågkonjunkturen förväntas sammantaget påverka huvudmannens betalningsförmåga under de kommande åren och därmed hur stor andel av arvodet som betalas av kommunen.

Kommuner får statlig schablonersättning för ensamkommande barn

Ersättningssystemet för mottagande av ensamkommande barn bygger på en schablonersättning som betalas ut till anvisningskommunen vid ett tillfälle. Om ett barn flyttas från en annan kommun betalas ingen ersättning ut. Enligt fastställda fördelningsnycklar får överförmyndarnämnden 26 000 kronor för varje nytt anvisat ensamkommande barn.

Antalet ärenden om godmanskap för ensamkommande barn har minskat de senaste åren till följd av ett minskat mottagande.

Under 2024 antas 20 barn anvisas Malmö. Prognosen för kommunmottagandet av nyanlända från och med 2025 är osäker. Anledningen är att situationen för ukrainska flyktingar efter massflyktsdirektivets upphörande är osäker. Under åren 2025 till 2027 förväntas Malmö ta emot färre än tio ensamkommande barn per år.

Bedömningen är att schablonersättningen för anvisade ensamkommande barn täcker de arvodeskostnader som överförmyndarnämnden har för dessa ärenden.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATS BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa		

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Anvisningsschablon ensamkommande barn	Migrationsverket	520	260
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	520	260

Så som beskrivits i tidigare avsnitt får nämnden del av en så kallad anvisningsschablon för ensamkommande barn från Migrationsverket som ska täcka anvisningskommunens kostnader för utredning enligt socialtjänstlagen, god man, resor, tolk och andra relaterade kostnader för mottagande av anvisade ensamkommande barn. Tilldelade medel delas lika mellan socialtjänsten inom arbetsmarknads- och socialnämnden och överförmyndarnämnden. Hur stor ersättningen blir beror på hur många barn som anvisas till Malmö under året.

Begäran om investeringsram

Överförmyndarnämnden har inga investeringar.